

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ
СТАТИСТИКА АГЕНТЛИГИ**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ
ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ҲОЛАТИ**

**2023 ЙИЛ
ЯНВАРЬ-МАРТ**

Тошкент – 2023 й.

Ўзбекистон Республикасининг ижтимоий-иқтисодий ҳолати – Ўзбекистоннинг ижтимоий–иқтисодий ривожланиши, иқтисодиёт тармоқлари ва ҳудудлар ҳолатини комплекс тавсифловчи Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Статистика агентлигининг чораклик нашри ҳисобланади. Статистик ахборотномада 2023 йилнинг январь-март ойлари яқунлари бўйича Ўзбекистон Республикасининг асосий статистик кўрсаткичлари чоп этилган.

Нашр 18 та тематик қисмлардан ташкил топган бўлиб, у асосий макроиқтисодий индикаторларни, шунингдек, ялпи ички маҳсулотни ишлаб чиқариш, корхоналар ва ташкилотлар, жумладан кичик тадбиркорлик субъектларининг иқтисодий фаолияти, инвестицион фаоллик, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги, саноат, қурилиш, бозор хизматларининг ривожланиш динамикаси тўғрисидаги статистика маълумотларини ўз ичига олади.

Ахборотномада саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, транспорт ва алоқа, ички ва ташқи савдо, улгуржи ва чакана савдо, нарх, меҳнат бозори, аҳоли турмуш даражаси ва демографик ҳолат тўғрисидаги таҳлилий маълумотлар кенг ёритилган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Статистика агентлиги томонидан шакллантириладиган маълумотлар қаторида Ўзбекистон Республикасининг қатор вазирлик ҳамда идоралар маълумотлари ҳам келтирилган.

Тезкор ҳисоблар асосидаги маълумотларга келгусида аниқлик киритилиши мумкин бўлган кўрсаткичлар келтирилмоқда.

**Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Статистика агентлиги директори, иқтисодиёт фанлари доктори, профессор
Б.А. Бегаловнинг
умумий таҳрири остида**

Таҳрир хайъати:

А.А. Икромов – Директорнинг иқтисодий статистика бўйича ўринбосари

З.М. Зияев – Директорнинг ахборот-коммуникация технологиялари ва ахборот хавфсизлиги масалалари бўйича ўринбосари

МУНДАРИЖА

Номи	бет
МАКРОИҚТИСОДИЙ КЎРСАТКИЧЛАР	8
I. ЯЛПИ ИЧКИ МАҲСУЛОТ	9-51
<i>Макроиқтисодий индикаторлар ва миллий ҳисоблар бошқармаси бошлиғи – А.А. Мамаджанов</i>	
1. Ўзбекистон Республикаси ялпи ички маҳсулоти	9-21
2. Ўзбекистон Республикаси ялпи ҳудудий маҳсулот	2-51
II. САНОАТ	52-83
<i>Саноат статистикаси бошқармаси бошлиғи – С.Б. Жўраев</i>	
1. Республикада фаолият кўрсатаётган ва янги ташкил этилган саноат корхоналари	52
2. Ўзбекистон Республикаси саноатининг асосий кўрсаткичлари	53-54
3. Саноат ишлаб чиқаришининг асосий тармоқлари	55-75
4. Истеъмол товарлари ишлаб чиқариш	76-81
5. Тайёр маҳсулотлар, бутловчи қисмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастурининг амалга оширилиши	82-83
III. ҚИШЛОҚ, ЎРМОН ВА БАЛИҚЧИЛИК ХЎЖАЛИГИ	84-113
<i>Қишлоқ хўжалиғи ва экология статистикаси бошқармаси бошлиғи – Ш.А. Фуломов</i>	
1. Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиғи маҳсулот (хизмат)лари ҳажми	85-95
2. Деҳқончилик маҳсулотлари	96-97
3. Чорвачилик маҳсулотлари	98-104
4. Чорва моллари ва паррандалар бош сони	105-113
IV. ИНВЕСТИЦИЯ ВА ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ	114-142
<i>Инвестициялар ва қурилиш статистикаси бошқармаси бошлиғи – М.М. Жомолов</i>	
1. Асосий капиталга ўзлаштирилган инвестициялар	114-128
2. Асосий капиталга ўзлаштирилган хорижий инвестиция ва кредитлар	129-131
3. Ижтимоий соҳа объектларининг қурилиши	131-133
4. Ўзбекистон Республикаси бўйича ҳаракатдаги қурилиш корхоналари	133-142

Номи	бет
V. ХИЗМАТЛАР	143-165
<i>Хизматлар соҳаси статистикаси бошқармаси бошлиғи – А.Ю. Мирзахидов</i>	
1. Хизматлар соҳасида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар тўғрисида маълумот	143
2. Худудлар кесимида хизматлар соҳасининг ривожланиши	144-146
3. Хизматлар соҳаси ривожланишининг асосий кўрсаткичлари	147
4. Иқтисодий фаолият турлари бўйича кўрсатилган бозор хизматлари	148-165
VI. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА	166-192
<i>Хизматлар соҳаси статистикаси бошқармаси бошлиғи – А.Ю. Мирзахидов</i>	
1. Фаолият кўрсатаётган ва янги ташкил этилган транспорт корхоналари сони	166
2. Ўзбекистон Республикасида транспорт фаолиятининг асосий кўрсаткичлари	167-182
3. Транзит ташувлар	183
4. Йўл-транспорти ҳодисалари	183-186
5. Алоқа ва коммуникация соҳаси	186-192
VII. ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИ	193-200
<i>Ташқи иқтисодий фаолият ва савдо статистикаси бошқармаси бошлиғи – Б.С. Иргашев</i>	
1. Фаолият кўрсатаётган савдо корхоналари	193
1. Чакана савдо товар айланмаси	194-198
3. Улгуржи савдо айланмаси	198-200
VIII. ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ	201-226
<i>Ташқи иқтисодий фаолият ва савдо статистикаси бошқармаси бошлиғи – Б.С. Иргашев</i>	
1. Ўзбекистон Республикасининг ташқи савдо айланмаси иштирокчилари сони	201
2. Ўзбекистон Республикаси ташқи савдо айланмаси	202-209
3. Ўзбекистон Республикаси экспорти	209-217
4. Ўзбекистон Республикаси импорти	218-226

Номи	бет
IX. КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК	227-253
<i>Ишбилармонлик муҳити кузатувлари, тадбиркорликни ривожлантириши статистикаси бошқармаси бошлиғи – М.А. Сатимов</i>	
1. Кичик тадбиркорлик субъектларининг сони таҳлили	227-232
2. Кичик тадбиркорлик субъектларининг асосий иқтисодий кўрсаткичлари	232-242
3. Кичик корхона ва микрофирмаларнинг танланма кузатувлари	246-253
X. НАРХЛАР СТАТИСТИКАСИ	254-297
<i>Нархлар статистикаси бошқармаси бошлиғи – М.Т. Умаров</i>	
1. Истеъмол нархлари	254-280
2. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар нархлари индекси	281-297
XI. КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАРИ	298-314
<i>Ишбилармонлик муҳити кузатувлари, тадбиркорликни ривожлантириши статистикаси бошқармаси бошлиғи – М.А. Сатимов</i>	
1. Корхона ва ташкилотларнинг молиявий натижалари	298-302
2. Корхона ва ташкилотларнинг дебиторлик қарздорлиги ҳолати	303-309
3. Корхона ва ташкилотларнинг кредиторлик қарздорлиги ҳолати	310-314
XII. КОРХОНА ВА ОБЪЕКТЛАРНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ	315-318
<i>Ишбилармонлик муҳити кузатувлари, тадбиркорликни ривожлантириши статистикаси бошқармаси бошлиғи – М.А. Сатимов</i>	
XIII. КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ УМУМИЙ ТАВСИФИ	319-350
<i>Статистик регистрларни юритиши ва тизимли хизмат кўрсатиши бошқармаси бошлиғи – Н.А. Шералиев</i>	
1. Ўзбекистон Республикаси бўйича корхона ва ташкилотлар сони	322-327
2. Корхона ва ташкилотларнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича маълумотлар	328-335
3. Тадбиркорлик субъектларининг ташкилий-ҳуқуқий шакли бўйича маълумотлар	336-342
4. Хорижий капитал иштирокидаги корхона ва ташкилотлар тўғрисида маълумотлар	343-350

Номи	бет
XIV. АҲОЛИНИНГ УМУМИЙ ДАРОМАДЛАРИ	351-378
<i>Аҳоли турмуши даражаси ва кузатувлари статистикаси бошқармаси бошлиғи – У.К. Мадаминов</i>	
1. Аҳоли умумий даромадлари таркиби	351-370
2. Худудлар кесимида аҳоли даромадлари тўғрисида маълумот	370-375
3. Умумий даромадлар таркибидан, кичик тадбиркорликдан олинган даромадлар	375-378
XV. ЮРИДИК ШАХС МАҚОМИГА ЭГА БЎЛГАН КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРДА ИШЛОВЧИ ХОДИМЛАРНИНГ ЎРТАЧА ОЙЛИК НОМИНАЛ ҲИСОБЛАНГАН ИШ ҲАҚИ	379-404
<i>Демография ва меҳнат статистикаси бошқармаси бошлиғи – З.Т. Юлдошев</i>	
1. Ўзбекистон Республикаси бўйича ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи	379-387
2. Иқтисодий фаолият турларида ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи	387-404
XVI. ДЕМОГРАФИК ҲОЛАТ	405-430
<i>Демография ва меҳнат статистикаси бошқармаси бошлиғи – З.Т. Юлдошев</i>	
1. Ўзбекистон Республикасининг демографик ҳолати	405
2. Доимий аҳоли сони	406-411
3. Туғилиш	412-414
4. Вафот этганлар	415-417
5. Никоҳлар	418-420
6. Никоҳдан ажралишлар	421-423
7. Миграция	424-430
XVII. ҲУҚУҚБУЗАРЛИК	431-450
<i>Ижтимоий соҳа ва барқарор ривожланиши статистикаси бошқармаси бошлиғи – Д.Е. Қирғизов</i>	
1. Ўзбекистон Республикасида рўйхатга олинган жиноятлар сони	431-440
2. Ўзбекистон Республикасида жиноят содир этган шахслар сони	441-450
XVIII. ТУРИСТИК ОҚИМ	451-471
<i>Ижтимоий соҳа ва барқарор ривожланиши статистикаси бошқармаси бошлиғи – Д.Е. Қирғизов</i>	
1. Ўзбекистон Республикасига туристик мақсадларда келган чет эл фуқаролари	452-461
2. Туристлик мақсадларда кетган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари	462-471

Қисқартма ва шартли белгилар

%	–	фоиз	м.	–	марта
млрд.	–	миллиард	-	–	кўрсаткичнинг йўқлиги
млн.	–	миллион	га	–	гектар
млн.АҚШ долл.	–	миллион АҚШ доллари	т	–	тонна
минг	–	минг	дона	–	дона
кв.	–	квадрат	йўловчи/км	–	йўловчи-километр
км	–	километр	Мбит/с	–	Мегабит /сония
м	–	метр	1), 2), 3) , ,	–	изоҳнинг мавжудлиги
ф.п.	–	фоиз пункт	ф.д.	–	фоиз даража
0,0	–	катта бўлмаган микдор			

Макроиктисодий кўрсаткичлар
(2023 йил январь-март)

	Млрд. сўм	2022 йил январь-мартга нисбатан % ҳисобида
Ялпи ички маҳсулот	198 483,5	105,5
Саноат маҳсулоти	130997,6	104,1 ¹⁾
Истеъмол товарлари	40013,6	105,1
Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари	40 416,3	103,2
Асосий капиталга киритилган инвестициялар	56557,6	103,1
Қурилиш ишлари	27564,6	104,5
Юк айланмаси (млн. т/км)	16 666,9	96,7
Йўловчи айланмаси (млн. йўловчи/км)	33 893,2	105,3
Кўрсатилган бозор хизматлари, жами	96 758,0	110,9
Чакана савдо товар айланмаси	59 050,8	105,2
Ташқи савдо айланмаси, (млн. АҚШ долл.) ²⁾	14 779,7	111,9
Экспорт	5 688,9	97,4
Импорт	9 090,8	123,4
Сальдо (+,-)	-3 401,9	х
Истеъмол нархлари индекси (2022 йилнинг декабрь ойига нисбатан, %.)	х	102,4

¹⁾ ФҲИ

²⁾ Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Божхона қўмитасининг аниқлаштирилган маълумотларини ҳисобга олган ҳолда

I. ЯЛПИ ИЧКИ МАҲСУЛОТ

1-БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЯЛПИ ИЧКИ МАҲСУЛОТИ

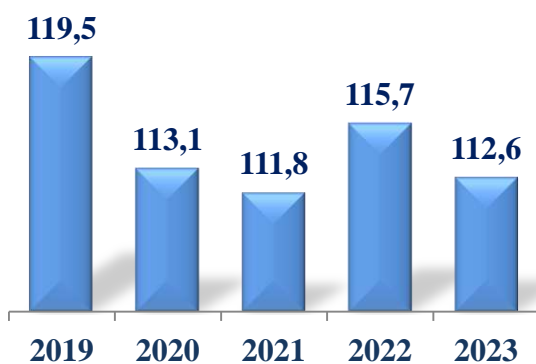
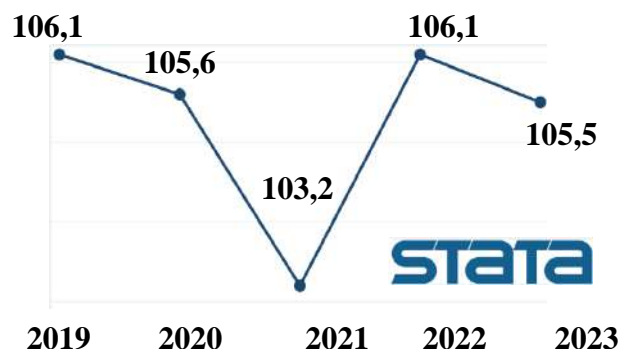
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида
Ўзбекистон Республикаси бўйича ялпи ички маҳсулот (ЯИМ)¹
(жорий нархларда, млрд. сўм)

Дастлабки маълумотларга кўра, 2023 йилнинг январь-мартида Ўзбекистон Республикаси ЯИМи ҳажми жорий нархларда 198 483,5 млрд. сўмни ташкил этди ва 2022 йилнинг январь-марти билан таққослаганда 5,5 % га ўсди. ЯИМ дефлятор индекси 2022 йилнинг январь-мартидаги нархларга нисбатан 112,6 % ни ташкил этди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯИМнинг ўсиш суръатлари (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да)

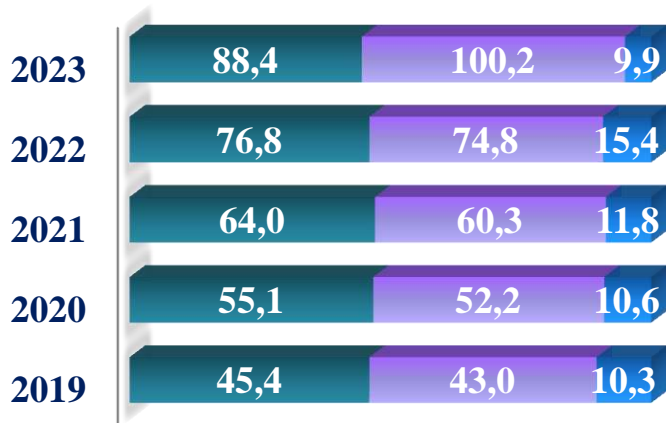
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯИМнинг дефлятор индекси (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да)

i Ялпи ички маҳсулот (ЯИМ) иқтисодий резидент-бирликлар ишлаб чиқариш фаолиятининг якуний натижасини ифодаловчи ва ушбу бирликлар томонидан якуний фойдаланиши учун ишлаб чиқарилган товарлар ва хизматлар қиймати орқали ўлчанадиган Миллий ҳисоблар тизими (МҲТ)нинг асосий кўрсаткичларидан биридир.

¹Бу ерда ва кейинги ўринларда 2019-2022 йилларнинг январь-март ойлари учун аниқлик киритилган маълумотлар келтирилган.

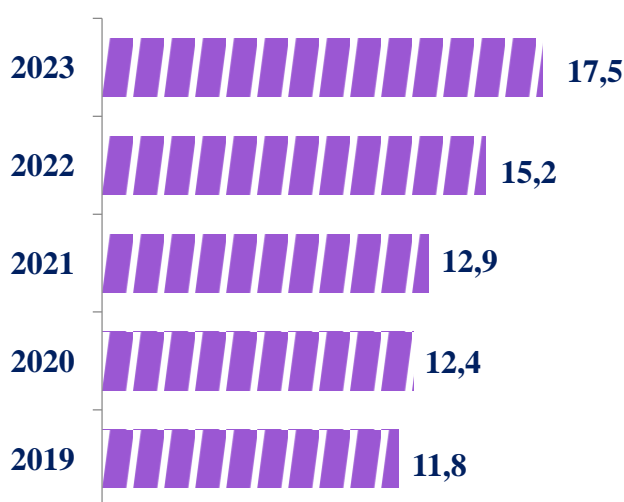
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида
Ўзбекистон Республикаси бўйича ЯИМ (жорий нархларда, трлн. сўм)

■ Товарлар ишлаб чиқариш ■ Хизматлар кўрсатиш
■ Маҳсулотларга соф солиқлар

i ЯИМ физик ҳажм индекси (ўсиш суръати) доимий нархларда, яъни ўтган йилнинг мос даври нархларида ҳисобланган ҳисобот даври ЯИМ (реал ЯИМ)ни жорий нархлардаги ўтган йилнинг мос даври ЯИМига нисбати орқали ҳисобланади.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида Ўзбекистон
Республикаси ЯИМи (млрд. АҚШ долларларида)

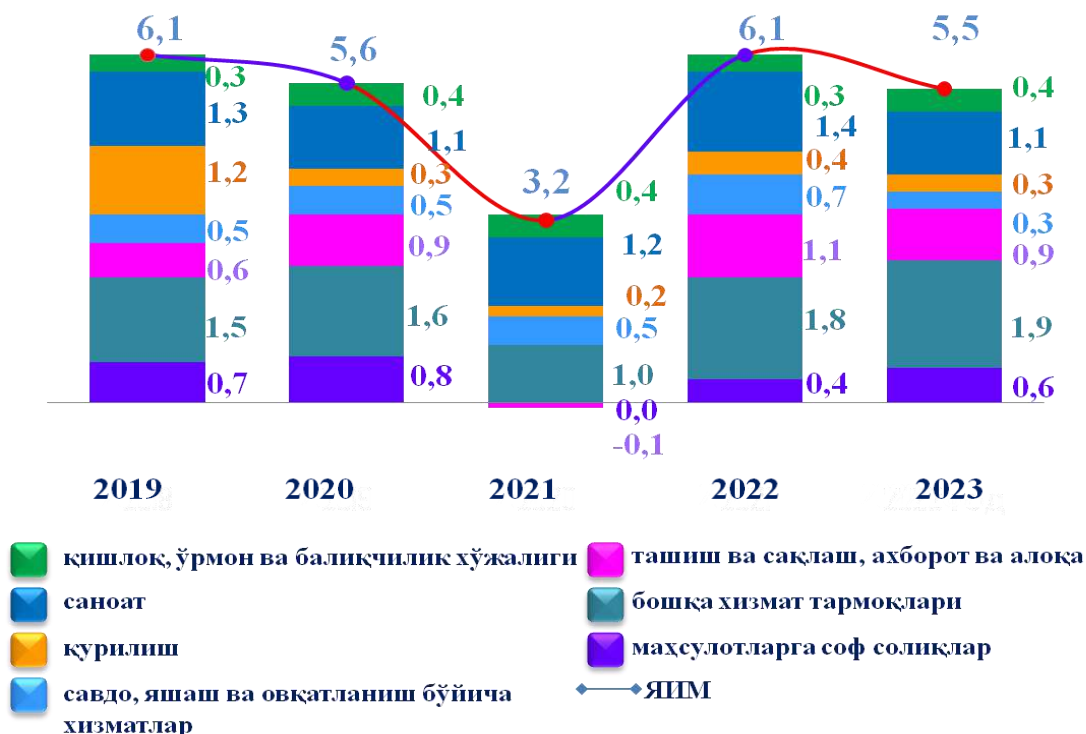

i Маълумот учун: 2023 йилнинг январь-март ойларида АҚШ долларининг сўмга нисбатан ўртача расмий курси 11 341,2 сўм, 2022 йилнинг январь-март ойларида 10 965,8 сўм, 2021 йилнинг январь-март ойларида 10 506,1 сўм, 2020 йилнинг январь-март ойларида 9 529,6 сўм, 2019 йилнинг январь-март ойларида 8 378,3 сўмга тенг бўлган.

Жорий даврда ўртача алмашув курси бўйича ҳисобланган номинал ЯИМ ҳажми 17 501,1 млн. АҚШ долларини ташкил этди.

ЯИМ ўсишига қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги тармоғи 0,4 ф.п., саноат тармоғи – 1,1 ф.п., қурилиш тармоғи – 0,3 ф.п. ва хизмат кўрсатиш тармоғи 3,1 ф.п. ижобий ҳисса қўшди. Маҳсулотларга соф солиқларнинг ўсиши ҳисобига ЯИМ 0,6 ф.п. га кўпайди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯИМ ўсишида тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

Иқтисодиётнинг барча тармоқларида яратилган ялпи қўшилган қиймат ҳажми ЯИМ умумий ҳажмининг 95,0 % ини ташкил этди ва 5,4 % га ўсди (ЯИМ мутлақ ўсишига таъсири 4,9 фоиз пунктни ташкил этди). Маҳсулотларга соф солиқларнинг ЯИМ таркибидаги улуши 5,0 % ни ташкил этди ва 2022 йилнинг январь-март ойлари билан таққослаганда 6,5 % га ўсди (ЯИМ мутлақ ўсишига таъсири – 0,6 ф.п.).

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида иқтисодий фаолият турлари бўйича ЯИМ таркиби (жамига нисбатан % да)

2023 йилнинг январь-март ойлари яқунларига кўра, ЯИМ таркибида катта бўлмаган ўзгаришлар кузатилди. ЯИМ (ЯҚҚ) таркибида хизматлар соҳасининг улуши 49,3 % дан 53,1 % га ошди. Шу билан бирга, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигининг улуши 12,8 % дан 12,5 % га, саноатнинг улуши 31,1 % дан 28,2 % га, қурилиш тармоғининг улуши 6,8 % дан 6,2 % га камайди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида иқтисодий фаолият турлари бўйича ЯИМ таркиби (жамига нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ЯИМ (жорий нархларда, минг сўм)

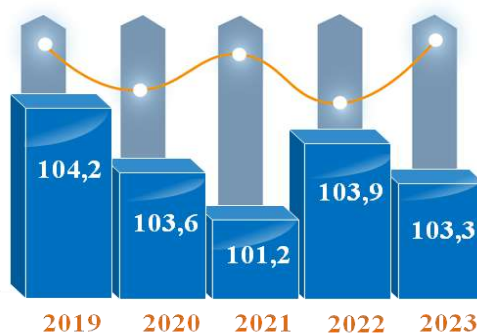
Қуйида келтирилган диаграммадан кўриниб турганидек, 2023 йилнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ЯИМ ҳажмининг реал ўсиши 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 3,3 % ни, 2019 йилнинг мос даврига нисбатан эса 12,5 % ни ташкил этди.

Маълумот учун: Аҳоли жон бошига ЯИМ (ЯҲМ) муайян даврда жорий нархлардаги ЯИМ (ЯҲМ) ҳажмини мамлакат (ҳудуд)нинг ўртача аҳолиси сонига бўлиш орқали аниқланади.

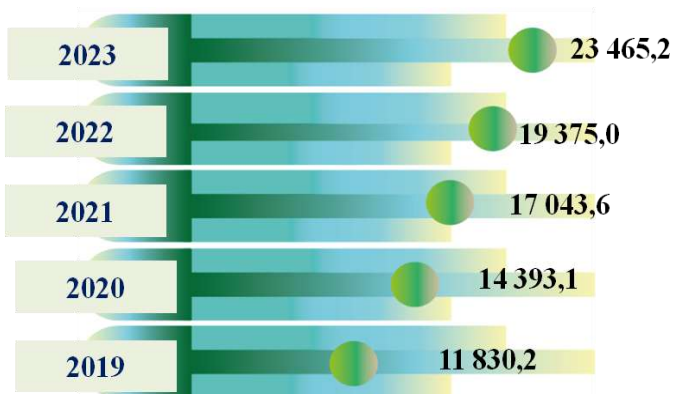
2023 йилнинг январь-мартда аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯИМ ҳажми жорий нархларда 5 496,4 минг сўмни (ёки 484,6 АҚШ доллари эквивалентида) ташкил этди.

Маълумот учун: Ўзбекистон Республикаси доимий аҳолисининг ўртача сони 2019 йилнинг январь-мартда 33 316,1 минг киши, 2020 йилнинг январь-мартда 33 970,8 минг киши, 2021 йилнинг январь-мартда 34 627,2 минг киши, 2022 йилнинг январь-мартда 35 352,5 минг киши ва 2023 йилнинг январь-мартда 36 111,4 минг кишини ташкил этган.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ЯИМнинг ўсиш суръатлари (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % ҳисобида)

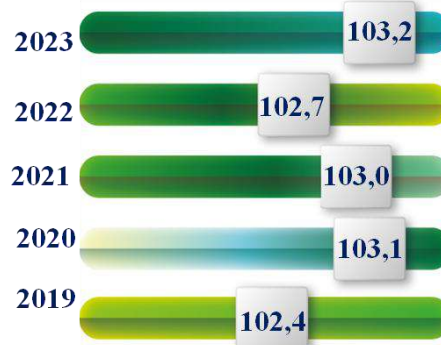
**2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида яратилган
қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигининг ялпи қўшилган қиймати**
(жорий нархларда, млрд. сўм)

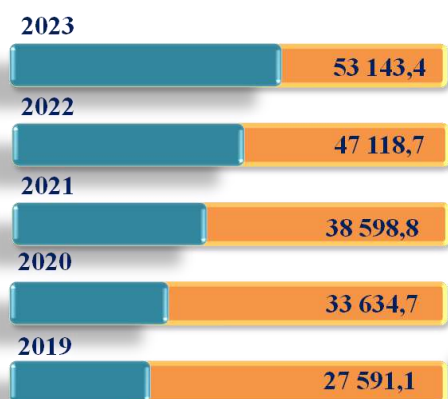
2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 3,2 % (2022 йилнинг январь-мартида – 2,7 %, 2021 йилнинг январь-мартида – 3,0 %, 2020 йилнинг январь-мартида – 3,1 %, 2019 йилнинг январь-мартида – 2,4 %) даражасида ижобий ўсиш қайд этилди.

Ушбу ижобий ўсиш суръатлари чорвачилик маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг 3,6 % (2022 йилнинг январь-мартида – 2,4 %, 2021 йилнинг январь-мартида – 2,9 %, 2020 йилнинг январь-мартида – 3,3 %, 2019 йилнинг январь-мартида – 3,4 %)га ўсиши билан боғлиқ. Шу билан бирга, жорий даврда деҳқончилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш эса 2,3 % (2022 йилнинг январь-мартида 8,5 % га ўсиш, 2021 йилнинг январь-мартида 5,0 % га ўсиш, 2020 йилнинг январь-мартида – 2,5 % га ўсиш, 2019 йилнинг январь-мартида – 0,6 % га ўсиш)га камайди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигининг ялпи қўшилган қиймати ўсиш суръатлари (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да)

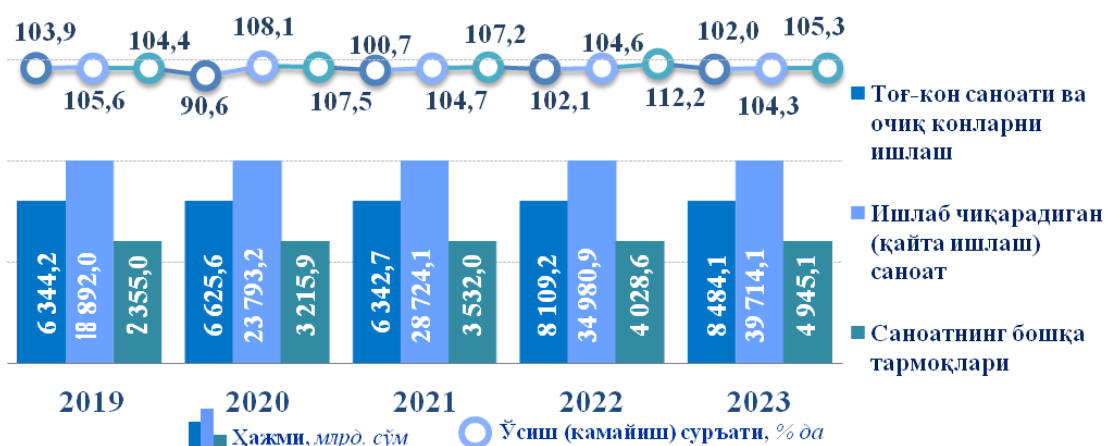

**2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида яратилган
саноат тармоғининг ялпи қўшилган қиймати**

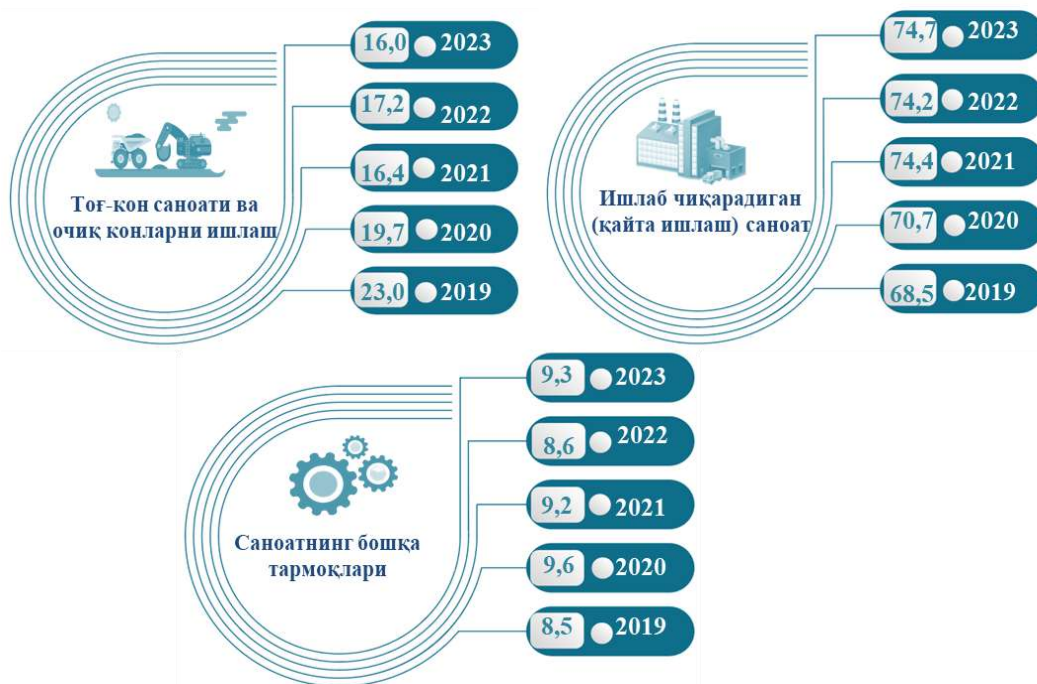

2023 йилнинг январь-март ойлари яқунларига кўра, **саноат тармоғи** қўшилган қийматида 4,1 % га ўсиш кузатилган. Ушбу тармоқдаги ижобий динамика, асосан тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш тармоғининг қўшилган қиймати 2,0 % га, ишлаб чиқарадиган (қайта ишлаш) саноатнинг 4,3 % га ҳамда электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш тармоғининг 5,4 % га ўсиши ҳисобига таъминланди. Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш тармоғида ҳам 4,6 % га ижобий ўсиш қайд этилди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида яратилган саноат тармоғининг ялпи қўшилган қиймати динамикаси

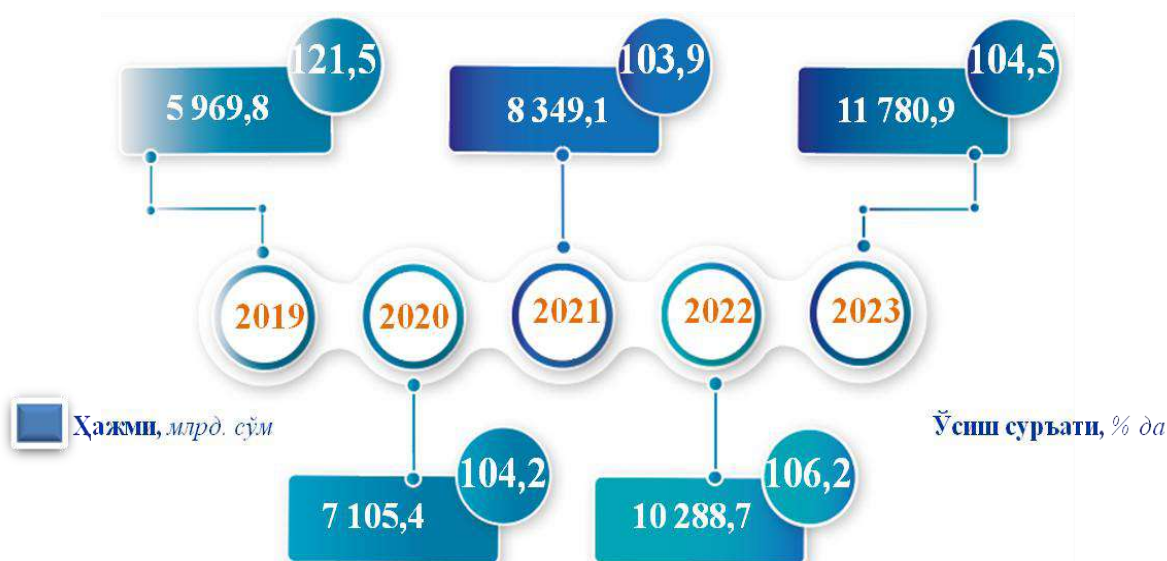

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида яратилган саноат тармоғининг ялпи қўшилган қиймати таркиби (жамига нисбатан % да)

2022 йилнинг январь-март ойлари билан таққослаганда 2023 йилнинг январь-март ойларида **қурилиш ишлари** ҳажми 4,5 % га ўсди. Жумладан, ўсиш (камайиш) суръатлари бино ва иншоотлар қурилишида 103,4 % ни, фуқаролик объектлари қурилишида 115,0 % ни ва ихтисослаштирилган қурилиш ишларида 96,0 % ни ташкил этди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида яратилган қурилиш тармоғининг ялпи қўшилган қиймати

2023 йилнинг январь-март ойларида қурилиш тармоғи ялпи қўшилган қиймати таркиби
(жамига нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида қурилиш тармоғи
ялпи қўшилган қиймати динамикаси

Бино ва иншоотлар қуриш

Фуқаролик объектларини қуриш

Ихтисослаштирилган қурилиш ишлари

Ҳажми, млрд. сўм

Ўсш (камайш) суръати, % да

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида яратилган хизматлар соҳасининг ялпи қўшилган қиймати

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида хизматлар соҳасининг ялпи қўшилган қиймати таркиби (жамига нисбатан % да)

2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, **хизмат кўрсатиш соҳасининг** ялпи қўшилган қиймати ҳажми 100 155,9 млрд. сўмни ташкил этди ва 2022 йилнинг январь-мартига нисбатан 7,0 % га ўсди. Шу жумладан, савдо хизматлари 4,3 % га, яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар 4,2 % га, ташиш ва сақлаш хизматлари 10,0 % га, ахборот ва алоқа хизматлари 20,3 % га, бошқа хизматлар 6,3 % га ўсди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида яратилган савдо тармоғининг ялпи қўшилган қиймати

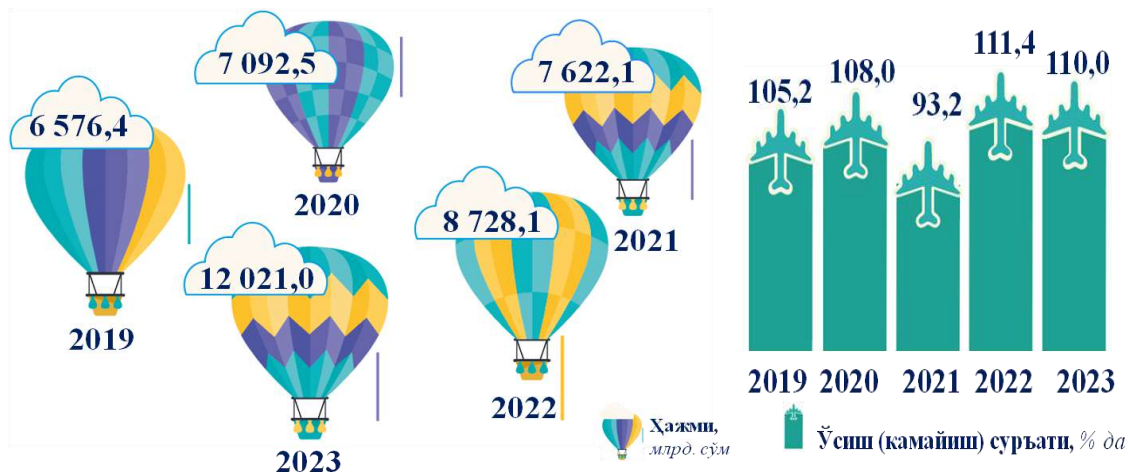

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида савдо тармоғининг ялпи қўшилган қиймати таркиби динамикаси
(жамига нисбатан % да)

2023 йилнинг январь-март ойларида **савдо тармоғининг** ялпи қўшилган қиймати таркибида энг катта улуш чакана савдо (автотранспорт воситалари савдосидан ташқари)га тўғри келди ва 66,5 % ни ташкил этди. Улгуржи савдо (автотранспорт воситалари савдосидан ташқари)нинг улуши 26,8 % ни, автотранспорт воситаларининг улгуржи ва чакана савдоси ҳамда уларни таъмирлашнинг улуши 6,7 % ни ташкил қилди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида яратилган ташиш
ва сақлаш тармоғининг ялпи қўшилган қиймати

2023 йилнинг январь-март ойлари яқунларига кўра, ташиш ва сақлаш тармоғининг Ўзбекистон Республикаси ЯИМидаги улуши 6,4 % ни ташкил этди. Ташиш ва сақлаш тармоғининг қўшилган қиймати таркибида энг кўп улуш автомобил транспортига тўғри келди ва 52,4 % ни ташкил этди. Мазкур тармоқ умумий қўшилган қийматида қувур транспортининг улуши 18,6 %, темир йўл транспортининг улуши 10,1 %, ёрдамчи транспорт фаолиятининг улуши 11,3 %, ҳаво транспортининг улуши 7,6 % ни ташкил этди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ташиш ва сақлаш тармоғи
қўшилган қиймати таркиби (жамига нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида яратилган ахборот
ва алоқа тармоғининг ялпи қўшилган қиймати

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ахборот ва алоқа
тармоғининг ялпи қўшилган қиймати таркиби
(жамига нисбатан % да)

2023 йилнинг январь-мартида ахборот ва алоқа тармоғининг мамлакат иқтисодиётидаги улуши 2,1 % ни ташкил этди.

Мазкур тармоқ ялпи қўшилган қиймати таркибида асосий улуш алоқа хизматларига (симли ва мобил алоқа хизматлари, интернет тармоғи ва бошқаларга) тўғри келди ва 62,6 % ни ташкил этди.

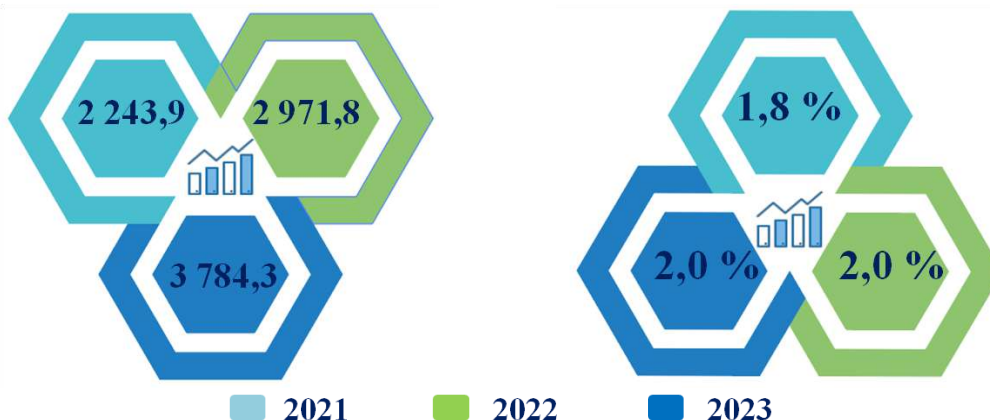
Тармоқда яратилган ялпи қўшилган қийматнинг қолган 37,4 фоизи ахборот ва алоқанинг бошқа тармоқлари (нашриёт фаолияти, компьютер дастурлаштириш соҳасидаги фаолият, дастурлар яратиш бўйича фаолият, телекўрсатув ва радио-эшиттириш в.б.) ҳиссасига тўғри келди.

2023 йилнинг январь-мартида **ахборот-коммуникация технологиялари (АКТ)** хизматларининг мамлакат иқтисодиётидаги улуши 2,0 % ни ташкил этди.

Тармоқда яратилган ялпи қўшилган қиймат ҳажмининг 66,7 фоизи алоқа хизматлари, 19,2 фоизи компьютер дастурлаштириш, маслаҳат бериш ва бошқа ёрдамчи хизматлар, 7,5 фоизи маълумотларни жойлаштириш ва ишлов бериш бўйича хизматлар, Веб-порталлар, 4,4 фоизи компьютерлар ва алоқа ускуналарини таъмирлаш хизматлари, қолган 2,2 фоизи дастурий таъминотни чиқариш ҳиссасига тўғри келган.

2021-2023 йилларнинг январь-март ойларида АКТ хизматларининг ялпи қўшилган қиймати, млрд. сўм

2021-2023 йилларнинг январь-март ойларида АКТ хизматларининг ЯИМдаги улуши, ЯҚҚга нисбатан % да

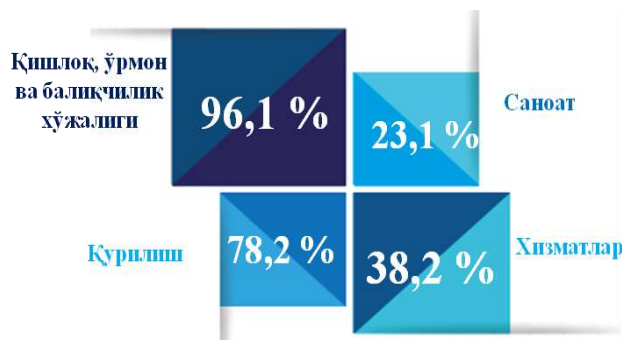
2023 йилнинг январь-март ойларида кичик тадбиркорлик (бизнес)да яратилган ЯҚҚнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича таркиби (жамига нисбатан % да)

2023 йилнинг январь-март ойлари яқунлари бўйича кичик тадбиркорлик (бизнес) субъектлари томонидан 82 277,1 млрд. сўм миқдорида қўшилган қиймат ёки иқтисодиётдаги ялпи қўшилган қийматнинг 43,6 % и яратилган. Шундан 27,4 % и қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги, 14,9 % и саноат, 11,2 % и қурилиш тармоқлари ва 46,5 % и хизматлар соҳасига тўғри келди.

2023 йилнинг январь-март ойларида иқтисодий фаолият турлари бўйича ЯИМда кичик тадбиркорлик (бизнес)нинг улуши (ЯҚҚга нисбатан % да)

Кичик тадбиркорлик (бизнес) субъектлари улуши иқтисодиётнинг асосий тармоқлари бўйича қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 96,1 %, қурилишда 78,2 %, хизматлар соҳасида 38,2 % ва саноатда 23,1 % ни ташкил этди.

2-БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ЯЛПИ ҲУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Статистика дастурига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги статистика агентлиги томонидан 2023 йилнинг январь-март ойлари учун Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича ялпи ҳудудий маҳсулотни дастлабки баҳолаш ишлари амалга оширилди.

i *Ялпи ҳудудий маҳсулот (ЯҲМ) миллий ҳисоблар тизимининг асосий кўрсаткичи бўлиб, муайян даврда минтақанинг иқтисодий ҳудудида жойлашган резидент - институционал бирликлар ишлаб чиқариш фаолиятининг якуний натижасини ифодалайди.*

2023 йилнинг январь-март ойларида ЯИМни шакллантиришда
ҳудудларнинг иштироки (жамига нисбатан % да)

2023 йилнинг январь-март ойларида республика бўйича ЯИМнинг шаклланишида Тошкент шаҳри 18,8 % улуш билан энг катта ҳисса қўшди. Тошкент ва Навоий вилоятлари 10,5 % ва 7,9 % кўрсаткичлари билан кейинги ўринларни эгаллаб турибди. Республика ЯИМини шакллантиришда энг кам улуш Сирдарё (1,9 %) ва Жиззах (2,6 %) вилоятларига тўғри келган.

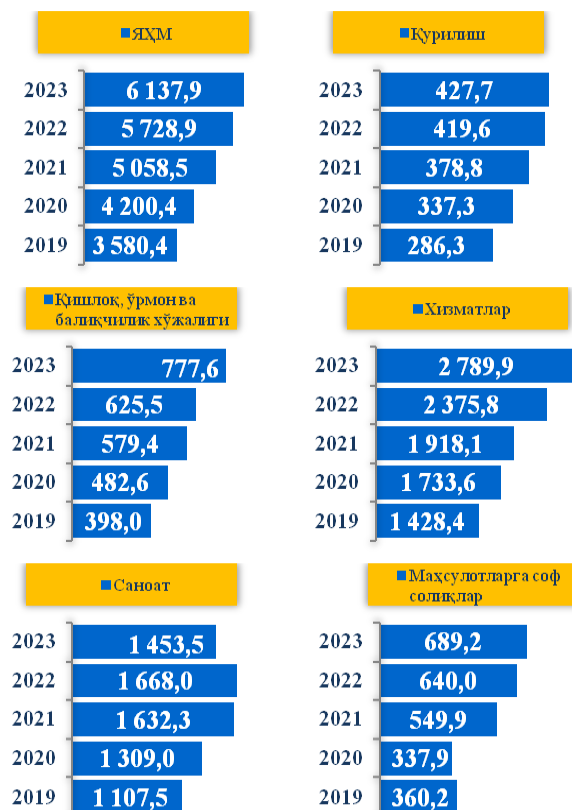
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Дастлабки маълумотларга кўра, 2023 йилнинг январь-март ойларида **Қорақалпоғистон Республикасида** ЯХМ ҳажми 2,9 % га камайди ва 6 137,9 млрд. сўмни ташкил этди. Қуйидаги асосий тармоқларда ижобий иқтисодий ўсиш кузатилди: қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 102,3 % (ЯХМ таркибидаги улуши – 14,3 %) ва хизматлар соҳасида 104,6 % (51,1 %). Шунингдек, 2022 йилнинг январь-марти билан таққослаганда саноат ва қурилиш тармоқларида ишлаб чиқариш ҳажмининг солиштирма нархларда камайиши кузатилди ҳамда мос равишда 86,7 % ва 96,4 % ни ташкил этди (мазкур тармоқларнинг ЯХМ таркибидаги улуши – 26,7 % ва 7,9 %). Аҳоли жон бошига ЯХМ 4,2 % га камайди ва 3 101,5 минг сўмни ташкил этди.

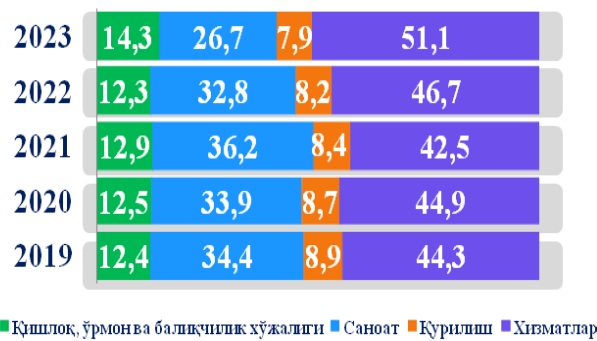
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯХМ ҳажми ва ўсиш (камайиш) суръатлари

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ҳажми, млрд. сўм

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҚҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

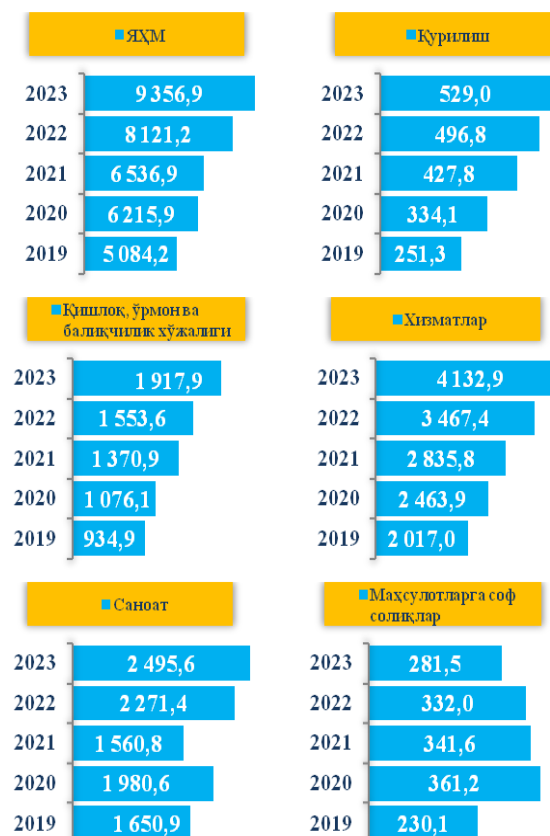
АНДИЖОН ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ҲУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Андижон вилоятида ЯҲМ ҳажми жорий нархларда 9 356,9 млрд. сўмни ташкил этди ва 2022 йилнинг январь-март ойлари билан таққослаганда 2,1 % га ўсди. Қуйидаги асосий тармоқларда ижобий ўсиш кузатилди: қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 102,4 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 21,1 %), қурилишда 100,6 % (5,8 %) ва хизматлар соҳасида 104,7 % (45,6 %). Шунингдек, 2022 йилнинг январь-марти билан таққослаганда саноат тармоғи ҳажмининг солиштира нархларда камайиши кузатилди ва 98,4 % ни ташкил этди (мазкур тармоқнинг ЯҲМ таркибидаги улуши – 27,5 %). Аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ 2 809,6 минг сўмни ташкил этди ва 2022 йилнинг январь-мартига нисбатан ўзгаришсиз қолди.

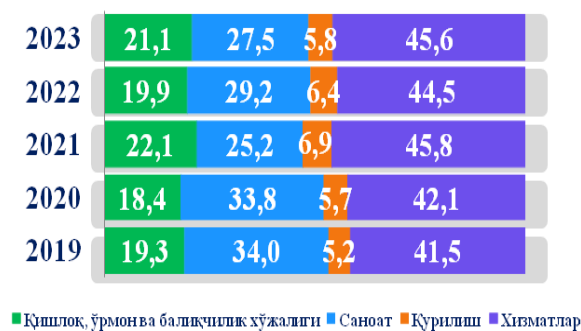
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми ва ўсиш (камайиш) суръатлари

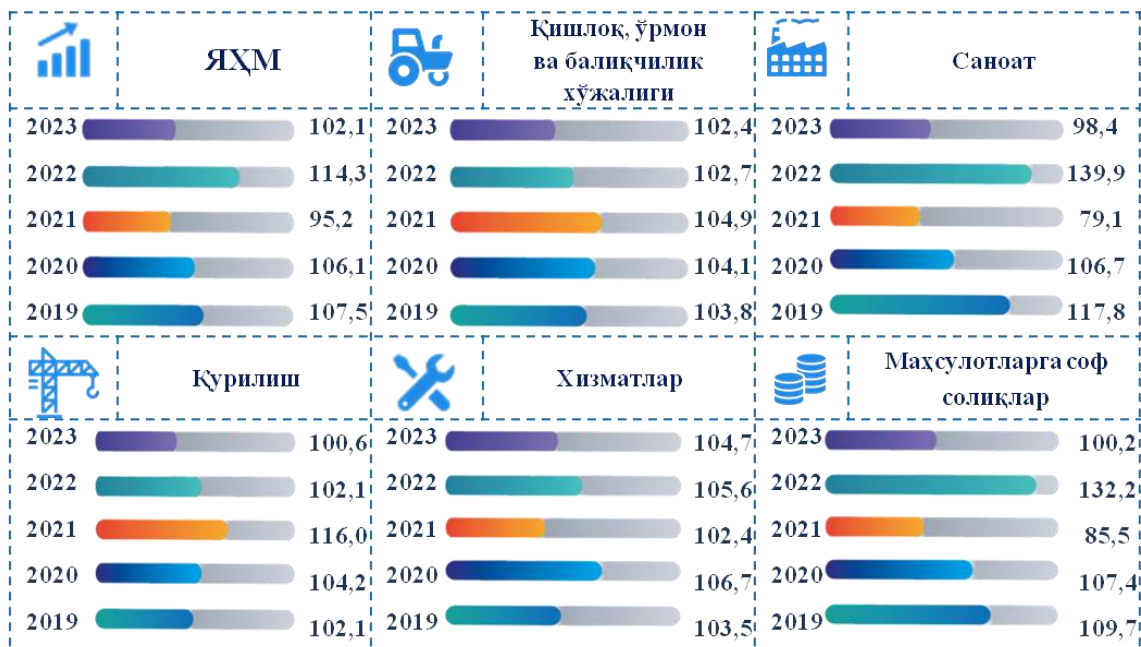
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ҳажми, млрд. сўм

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҲҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

БУХОРО ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Бухоро вилоятида ЯҲМ 8 619,0 млрд. сўмни ташкил этди ва 2022 йилнинг январь-марти билан таққослаганда 4,0 % га ўсди. Ўсиш суръатлари қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 103,0 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 26,8 %), саноатда 103,3 % (22,7 %), қурилишда 103,1 % (9,0 %) ва хизматларда 104,8 % (41,5 %)ни ташкил этди. Аҳоли жон бошига ЯҲМ 2,3 % га ўсди ва 4 281,2 минг сўмни ташкил этди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми ва ўсиш суръатлари

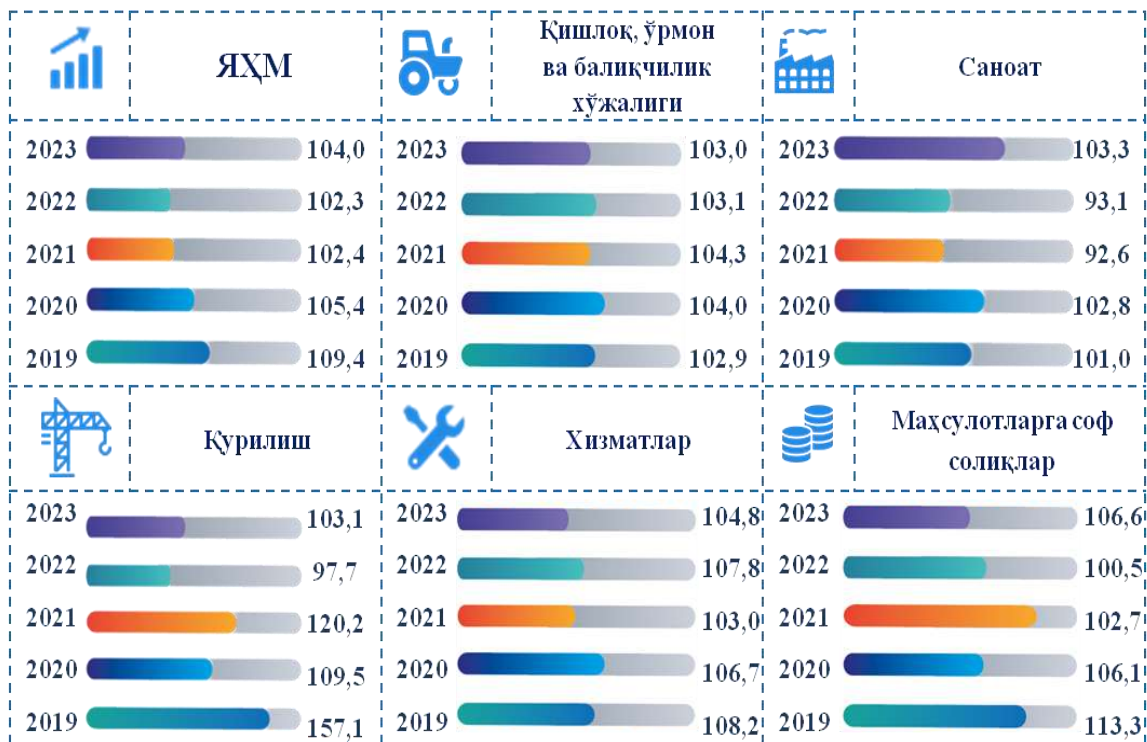
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ҳажми, млрд. сўм

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҚҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

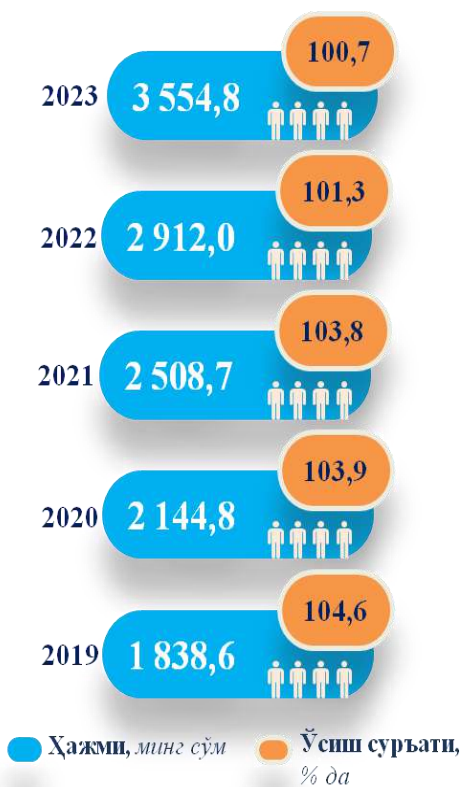
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

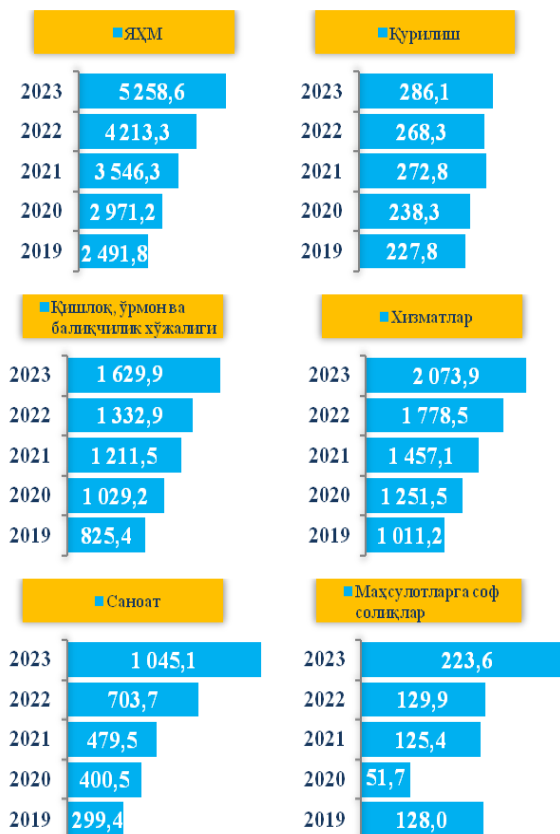
ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ҲУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Жиззах вилоятида ЯҲМ ҳажми 3,0 % га ўсди ва 5 258,6 млрд. сўмни ташкил этди. ЯҲМнинг тармоқлар таркибида ўсиш суръатлари: қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 102,6 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 32,4 %), саноатда 104,0 % (20,8 %), қурилишда 100,6 % (5,7 %) ва хизматлар соҳасида 103,1 % (41,1 %)ни ташкил этди. Аҳоли жон бошига ЯҲМ 0,7 % га ўсди ва 3 554,8 минг сўмни ташкил этди.

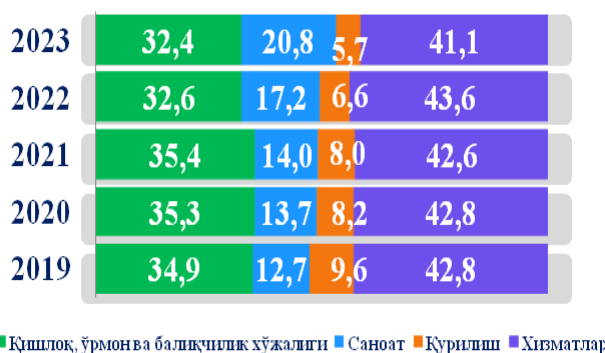
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми ва ўсиш суръатлари

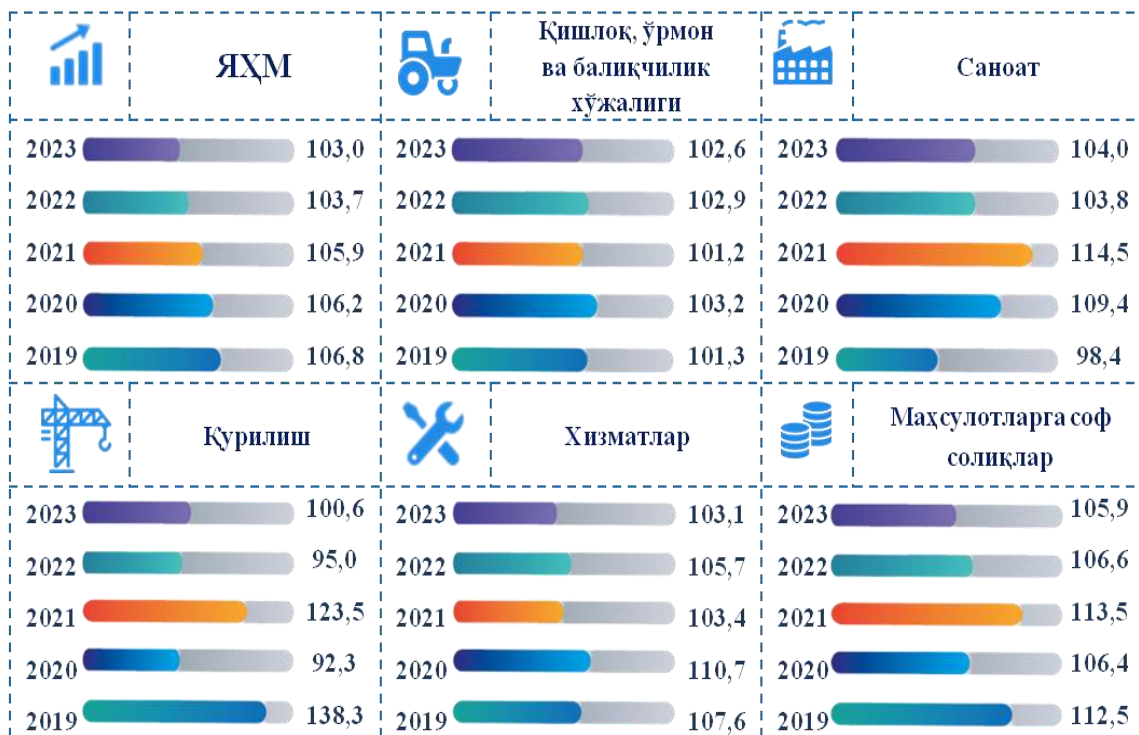
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ҳажми, млрд. сўм

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҚҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

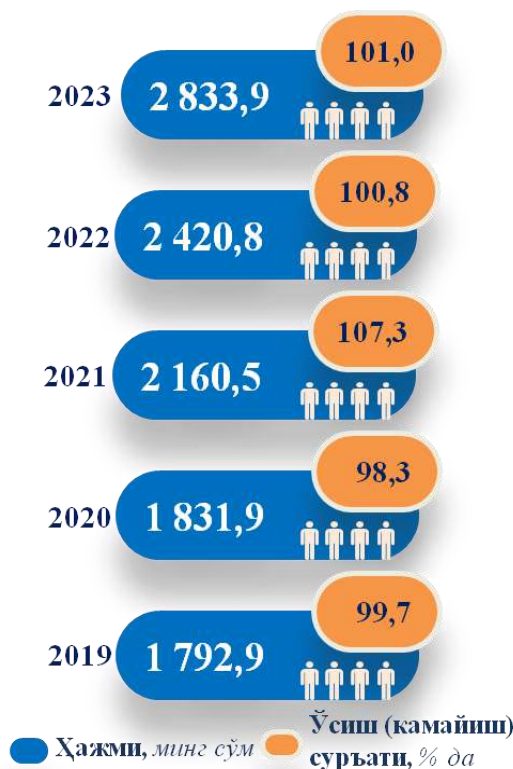
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

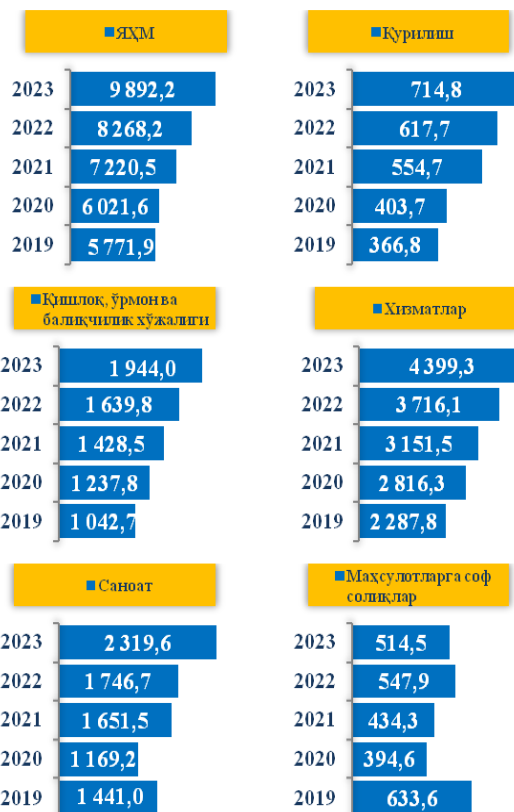
КАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Қашқадарё вилоятида ЯХМ ҳажми 9 892,2 млрд. сўмни ташкил этди ва 2022 йилнинг январь-марти билан таққослаганда 3,2 % га ўсди. ЯХМнинг тармоқлар таркибида ижобий ўсиш суръатлари: қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 102,9 % (ЯХМ таркибидаги улуши – 20,7 %), саноатда 103,2 % (24,7 %), қурилишда 100,1 % (7,6 %) ва хизматлар соҳасида 103,7 % (47,0 %)ни ташкил этди. Аҳоли жон бошига ЯХМ 1,0 % га ўсди ва 2 833,9 минг сўмни ташкил этди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯХМ ҳажми ва ўсиш (камайиш) суръатлари

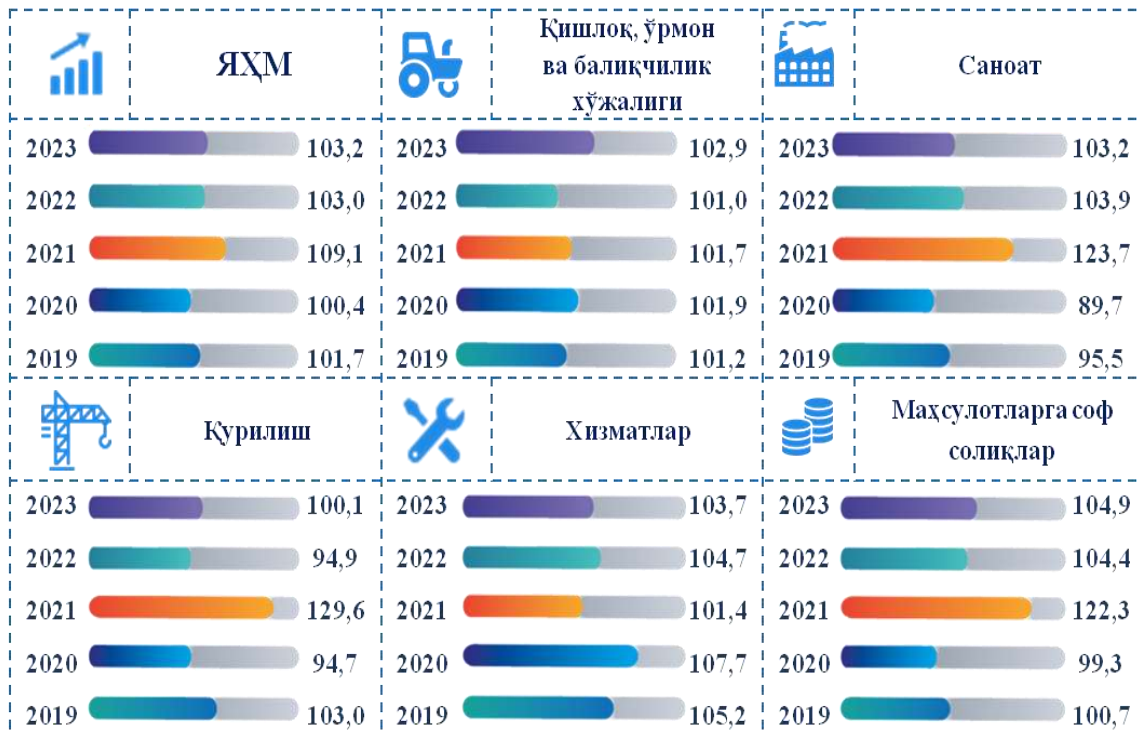
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ҳажми, млрд. сўм

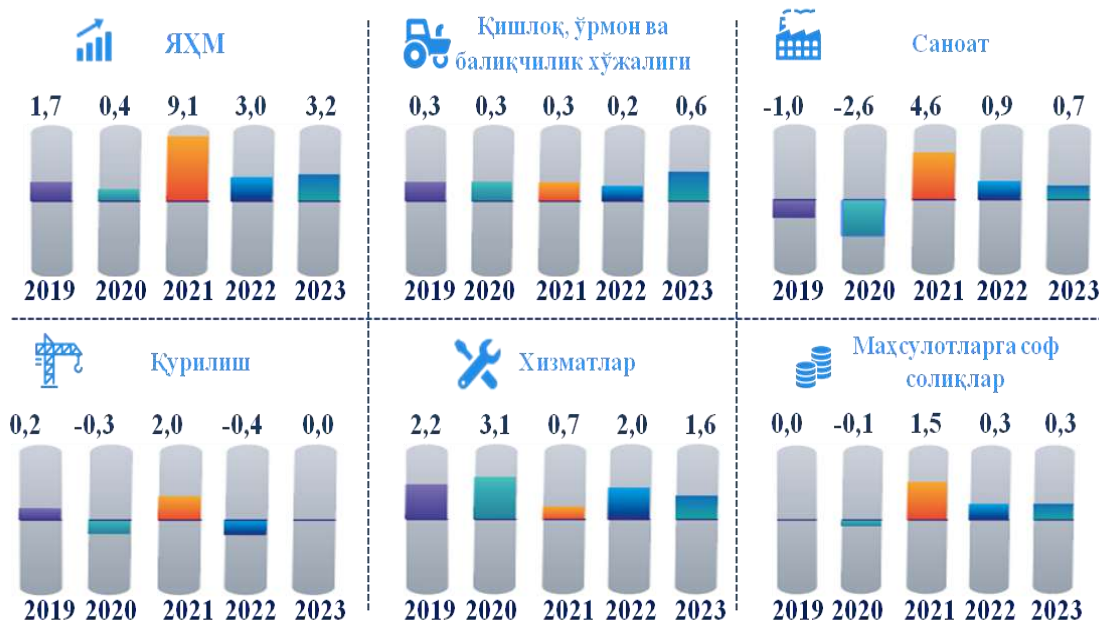
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҚҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

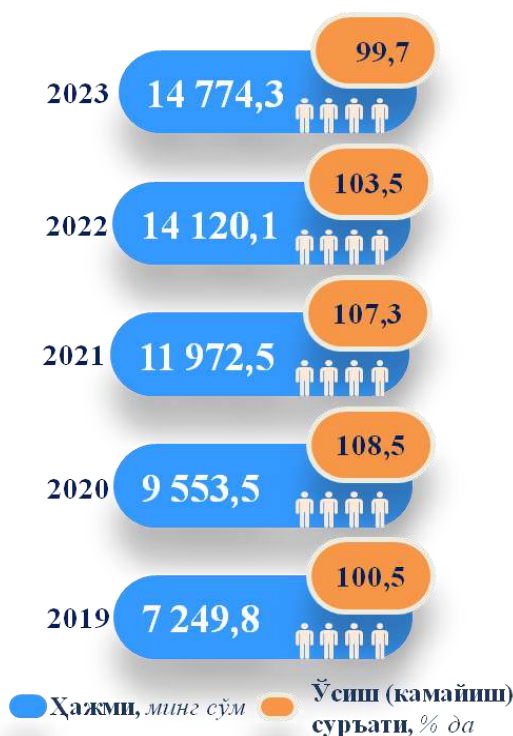
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

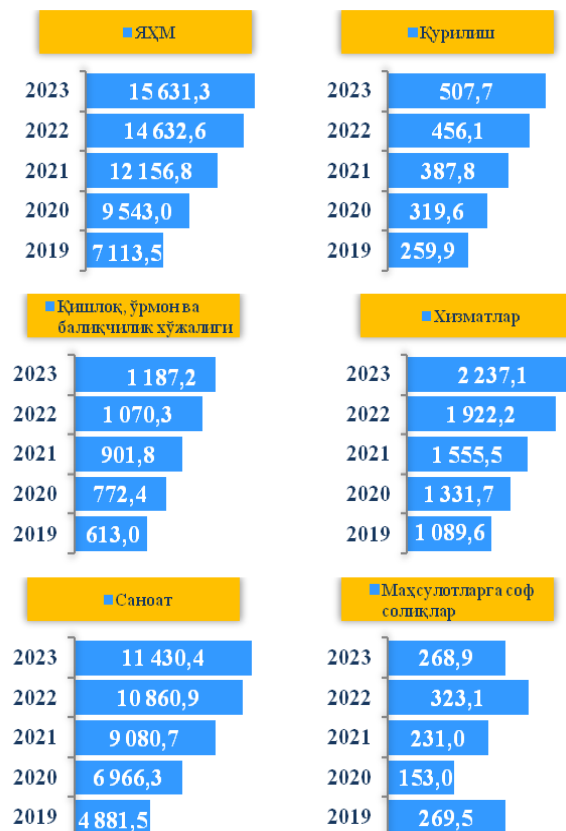
НАВОИЙ ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Навоий вилоятида ЯҲМ ҳажми 15 631,3 млрд. сўмга етди ва ўсиш 1,7 % ни ташкил этди. ЯҲМнинг ўсиши ҳудуд иқтисодиёти тармоқларидаги ижобий ўсиш суръатлари билан боғлиқдир. Ўсиш суръатлари қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 103,0 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 7,7 %), саноатда 101,3 % (74,4 %), қурилишда 104,5 % (3,3 %) ва хизматларда 103,2 % (14,6 %)ни ташкил этди. Аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ 0,3 % га камайди ва 14 774,3 минг сўмни ташкил этди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми ва ўсиш (камайиш) суръатлари

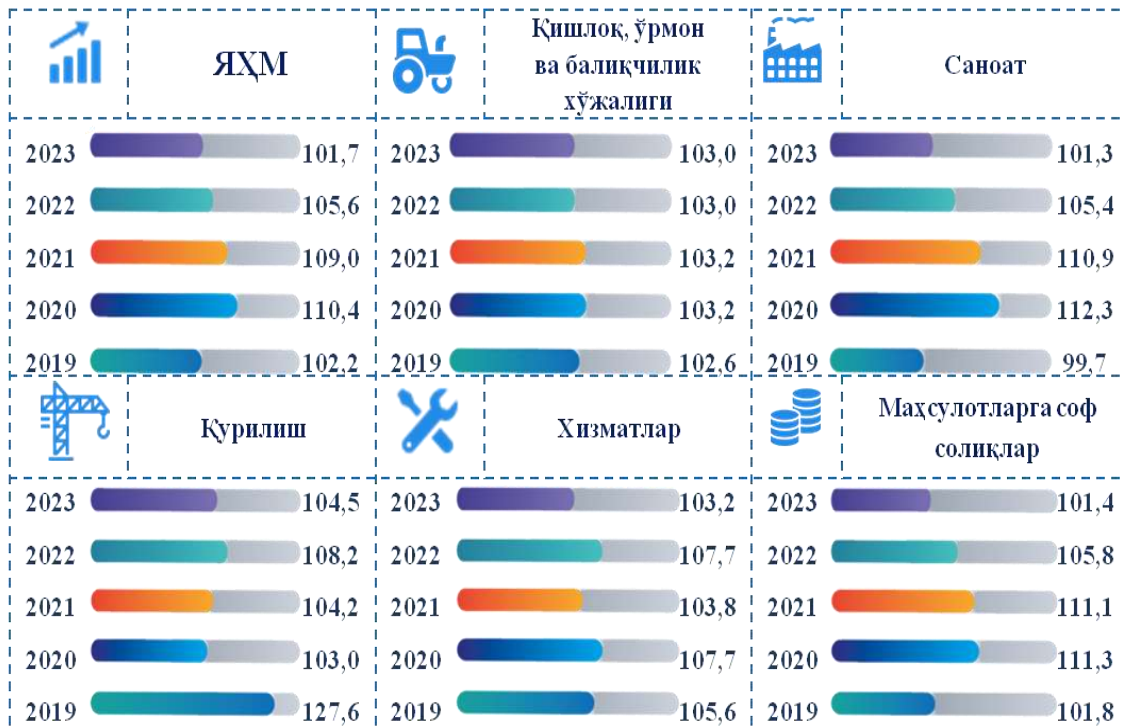
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ҳажми, млрд. сўм

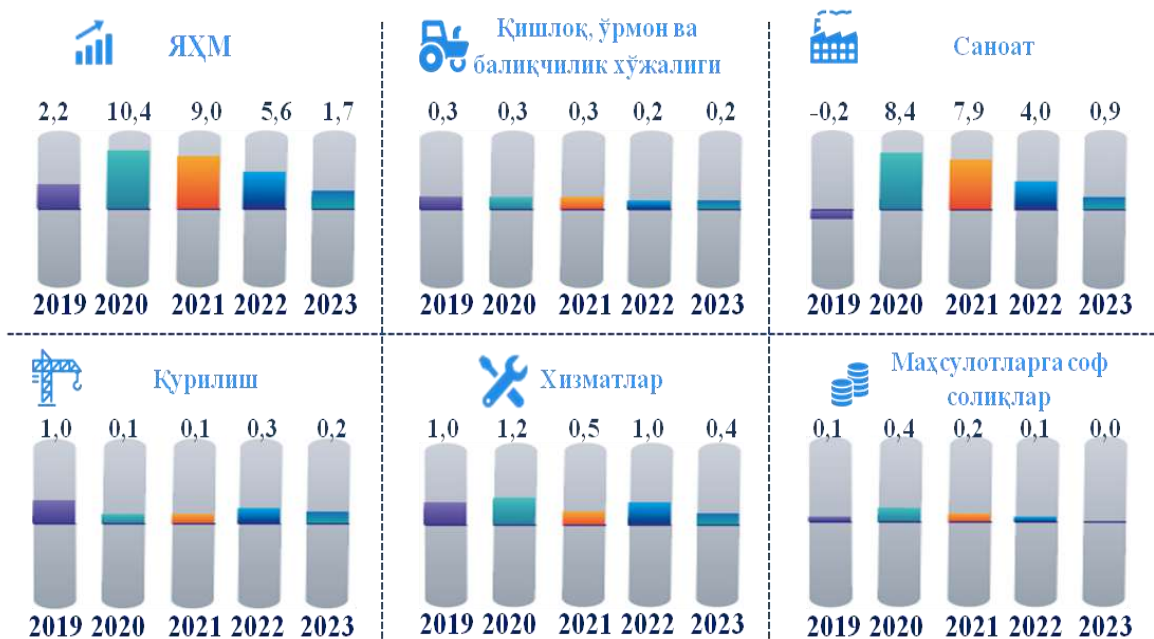
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҲҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

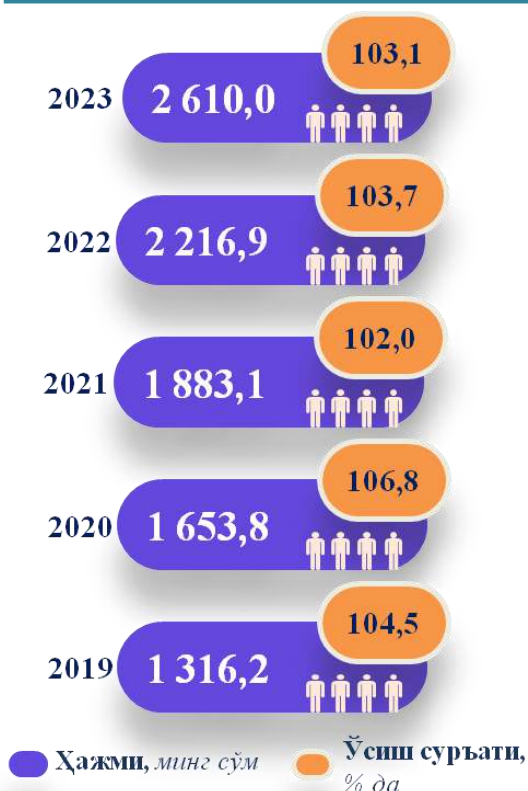
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

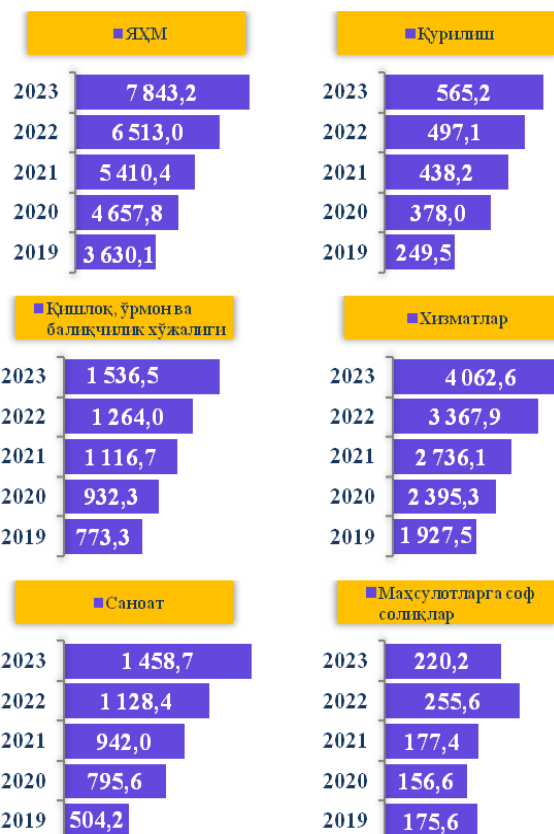
НАМАНГАН ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Наманган вилоятида ЯХМ 7 843,2 млрд. сўми ташкил этди, бу эса 2022 йилнинг январь-март ойлари маълумотларига нисбатан 5,4 % га кўпдир. ЯХМнинг ўсиш суръати қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 103,9 % (ЯХМ таркибидаги улуши – 20,2 %), саноатда 104,3 % (19,1 %), қурилишда 104,9 % (7,4 %) ва хизматлар соҳасида 106,0 % (53,3 %) кузатилган ижобий ўсиш суръатлари билан боғлиқдир. Аҳоли жон бошига ЯХМ 3,1 % га ўсди ва 2 610,0 минг сўми ташкил этди.

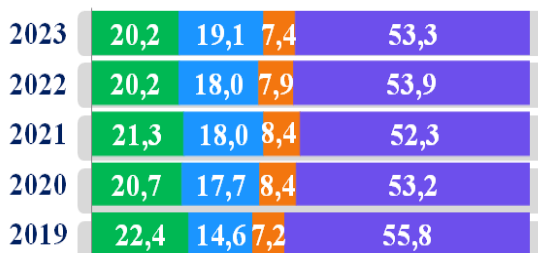
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯХМ ҳажми ва ўсиш суръатлари

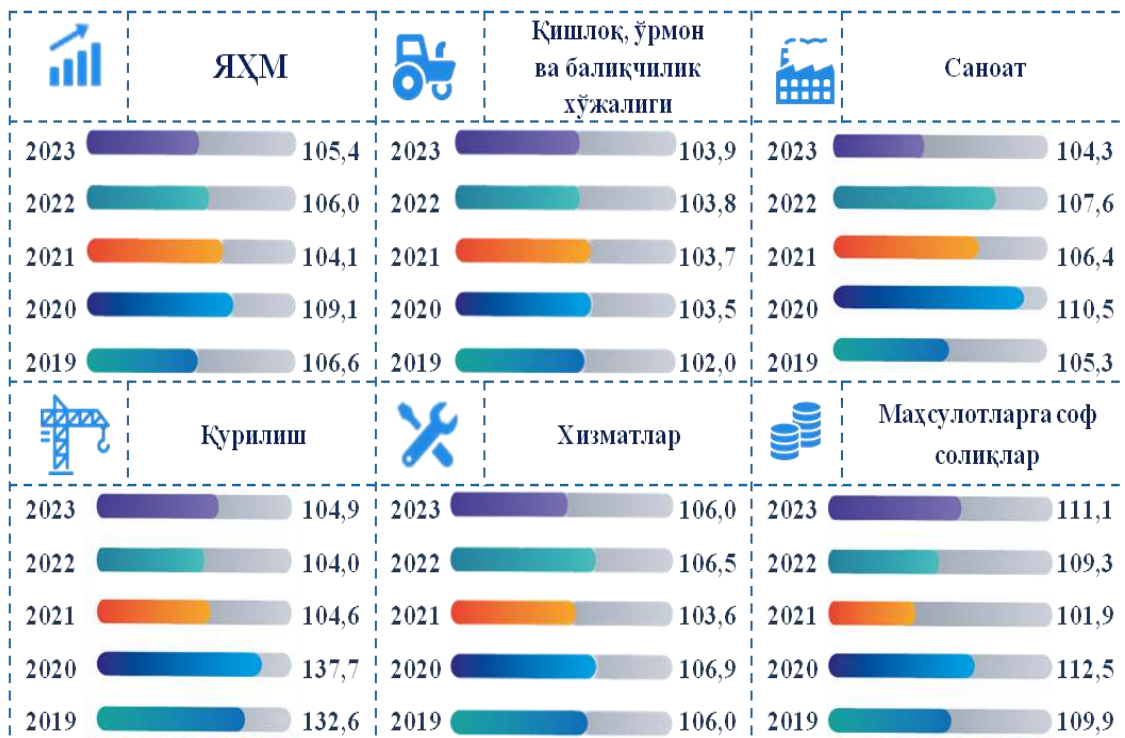
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ҳажми, млрд. сўм

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҚҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг ўсиш суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

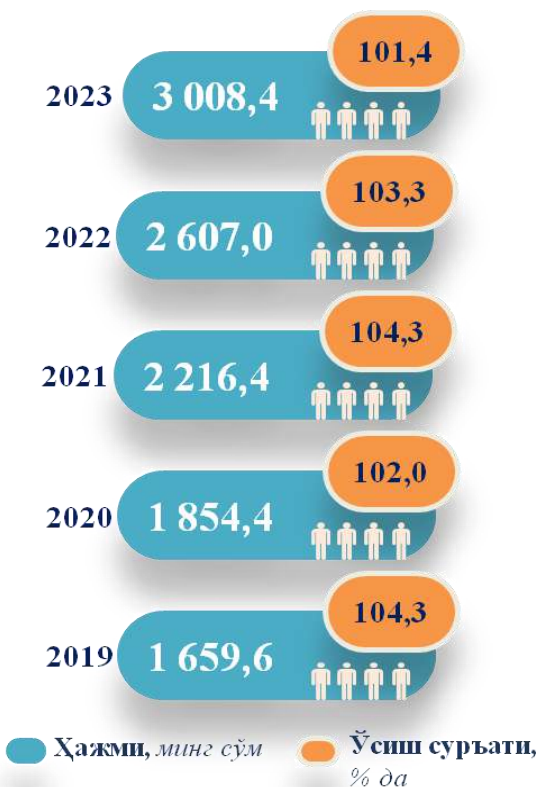
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ўсишида тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

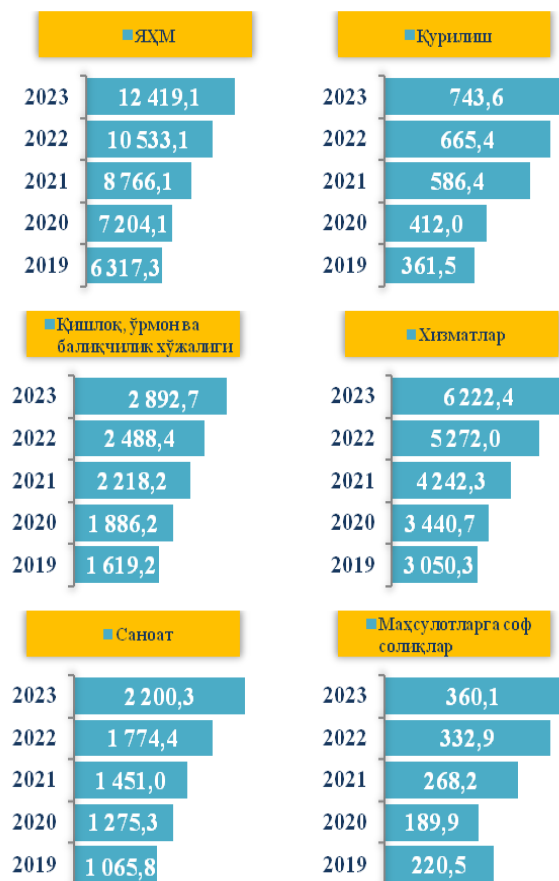
САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Самарқанд вилоятида ЯҲМ ҳажми 12 419,1 млрд. сўмни ташкил этди ва бу эса 2022 йилнинг январь-март ойлари маълумотларига нисбатан 3,6 % га кўпдир. Ушбу ҳудудда қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 102,8 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 24,0 %), саноатда 103,6 % (18,2 %), қурилишда 107,4 % (6,2 %) ва хизматлар соҳасида 103,3 % (51,6 %) ўсиш суръатлари кузатилди. Аҳоли жон бошига ЯҲМ 1,4 % га кўпайди ва 3 008,4 минг сўмни ташкил этди.

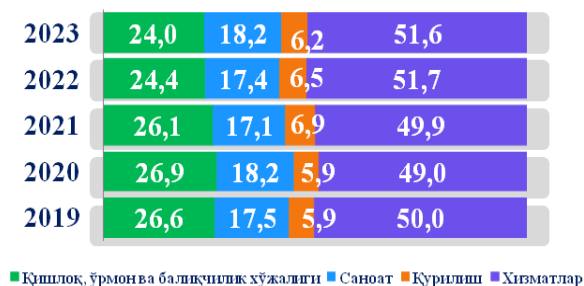
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми ва ўсиш суръатлари

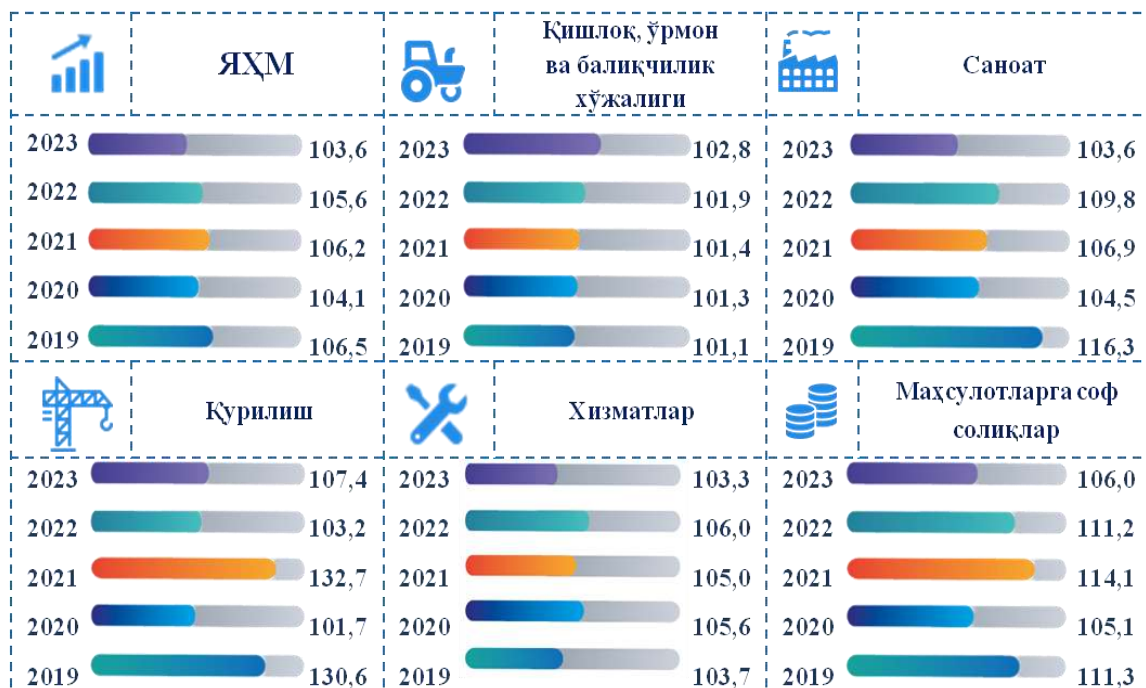
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ҳажми, млрд. сўм

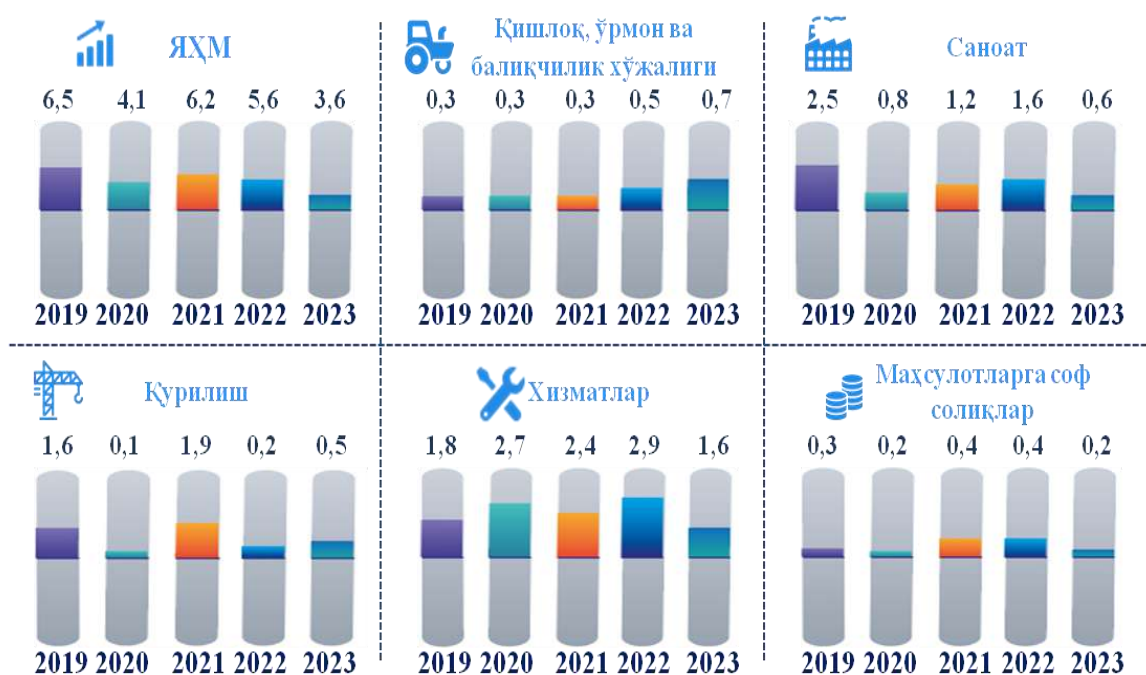
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҚҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг ўсиш суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

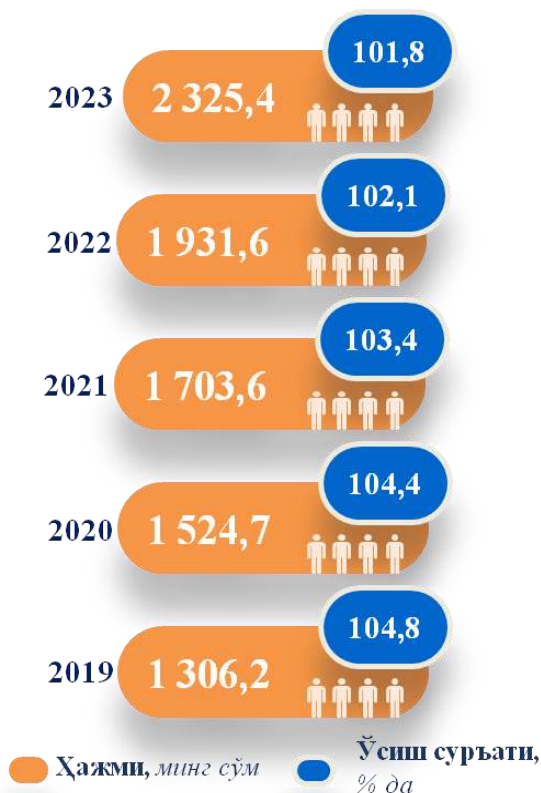
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ўсишида тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

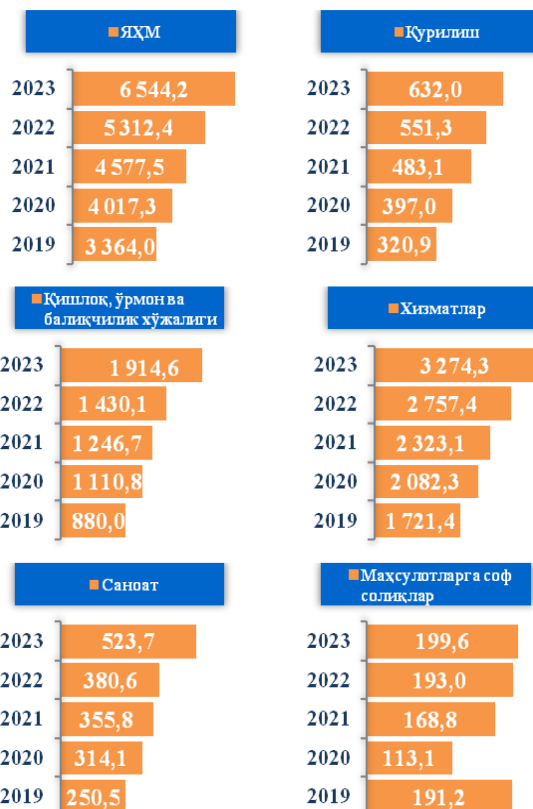
СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ ЯЛПИ ҲУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Сурхондарё вилоятида ЯҲМ 4,2 % га ўсди ва 6 544,2 млрд. сўмни ташкил этди. ЯҲМнинг ўсишига қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 103,0 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 30,2 %), саноатда 103,0 % (8,3 %), қурилишда 107,3 % (10,0 %) ва хизматлар соҳасида 104,2 % (51,5 %) кузатилган ижобий ўсиш суръатлари таъсир қилди. Аҳоли жон бошига ЯҲМ 2 325,4 минг сўмни ташкил этди ва 1,8 % га ўсди.

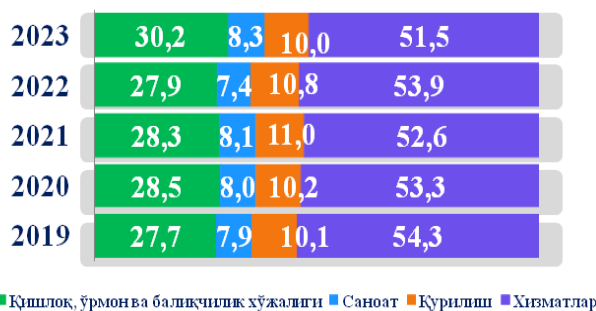
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми ва ўсиш суръатлари

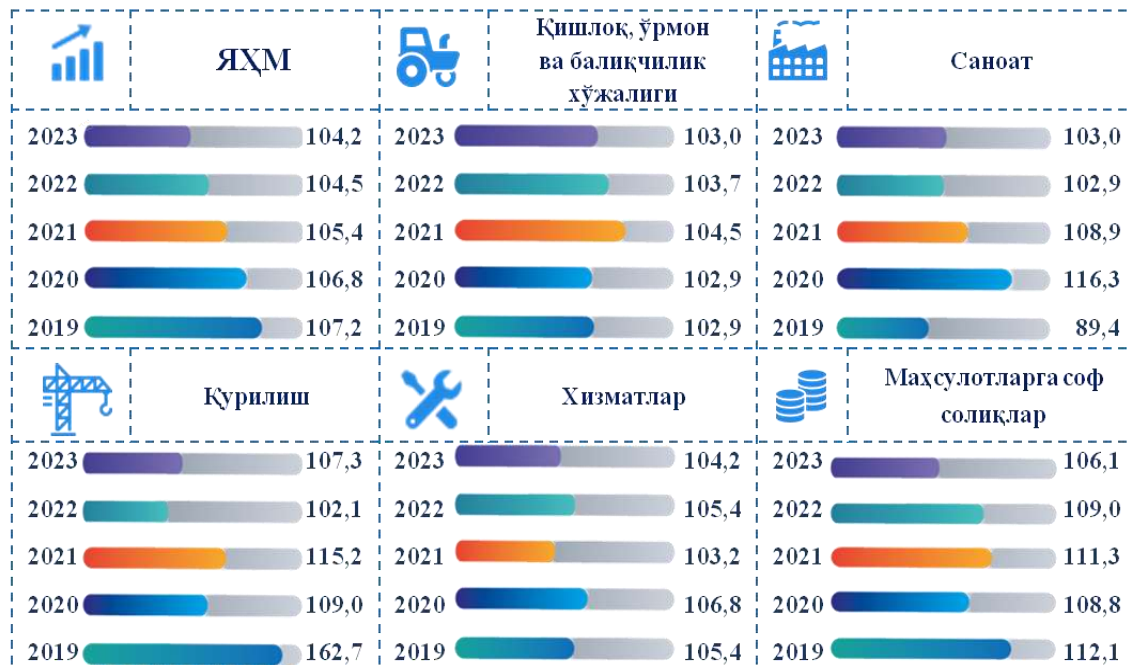
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ҳажми, млрд. сўм

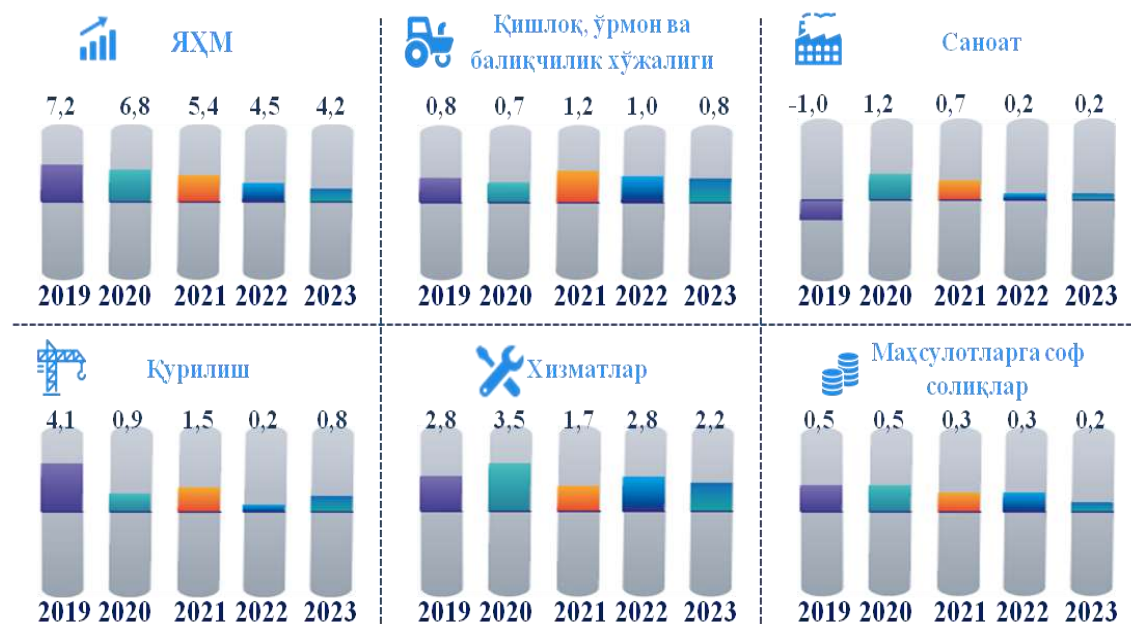
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҲҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

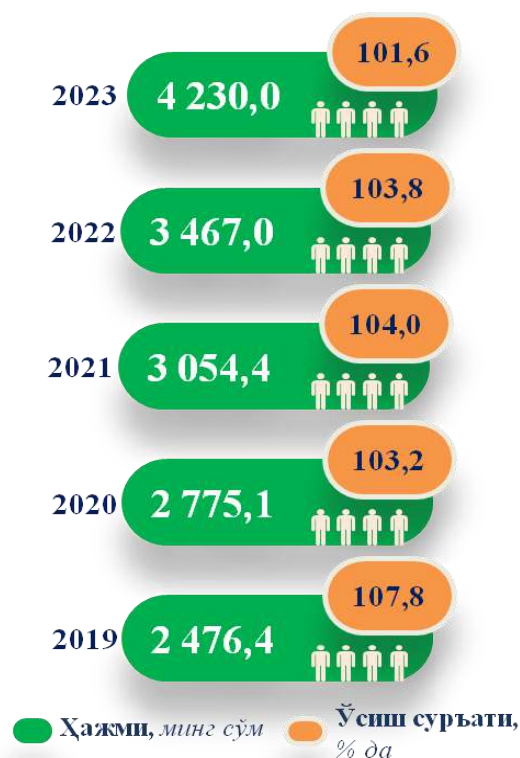
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

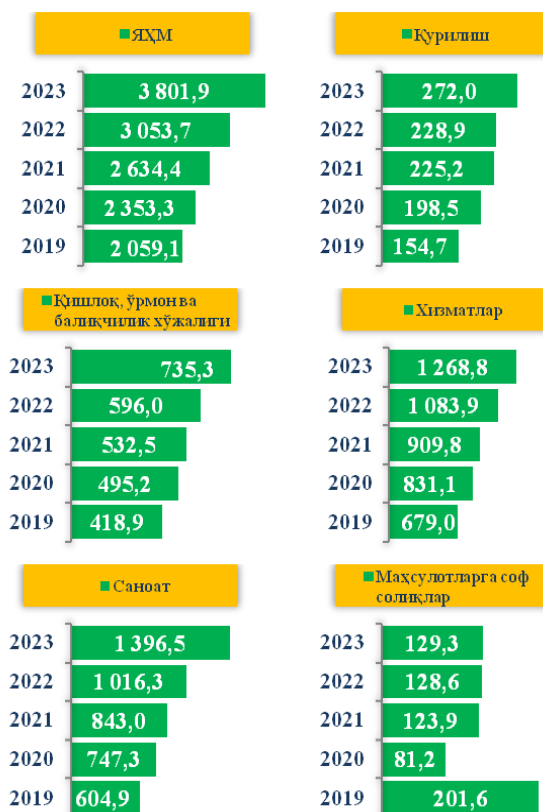
СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

Сирдарё вилоятида ЯҲМ ҳажми 3 801,9 млрд. сўмни ташкил этди ва 2022 йилнинг январь-март ойлари маълумотлари билан таққослаганда 3,7 % га кўпайди. ЯҲМнинг ўсишига қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 103,3 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 20,0 %), саноатда 104,2 % (38,0 %), қурилишда 100,3 % (7,4 %) ва хизматлар соҳасида 104,0 % (34,6 %) кузатилган ижобий ўсиш суръатлари таъсир қилди. Аҳоли жон бошига ЯҲМ 4 230,0 минг сўмни ташкил этди ва 1,6 % га ўсди.

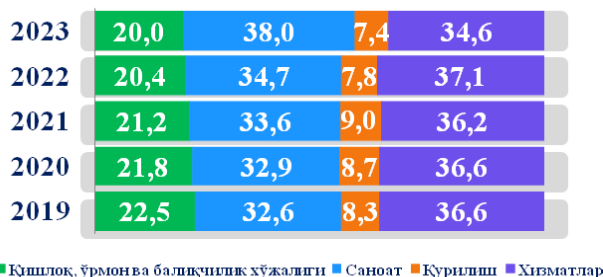
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми ва ўсиш суръатлари

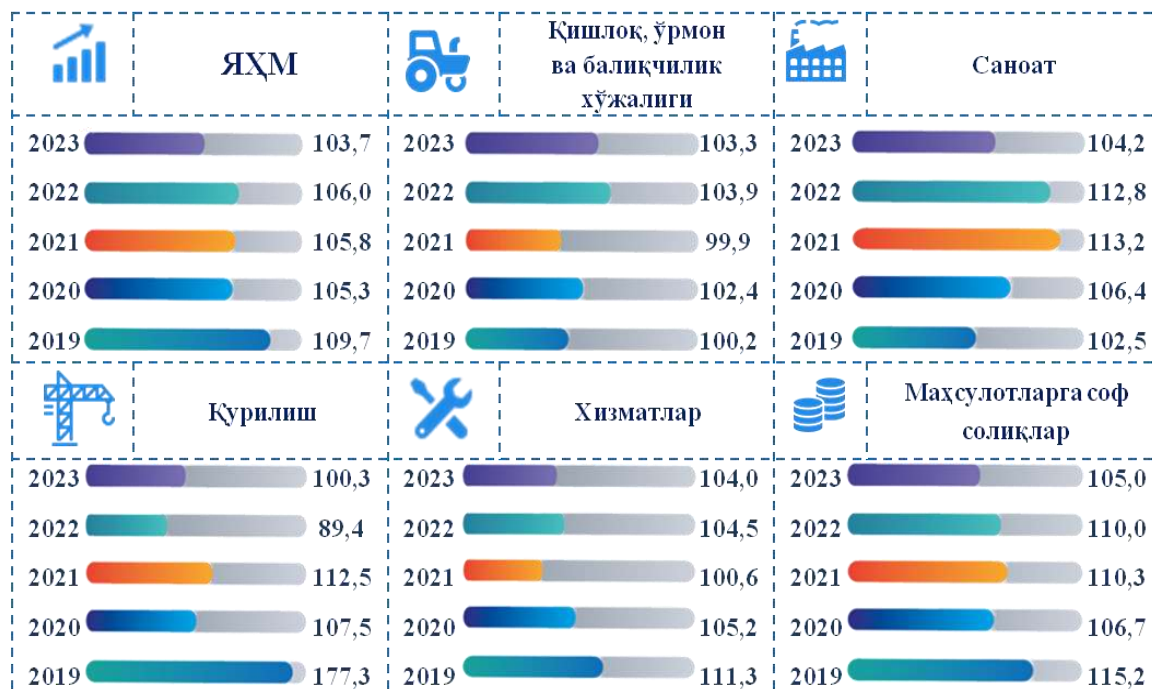
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ҳажми, млрд. сўм

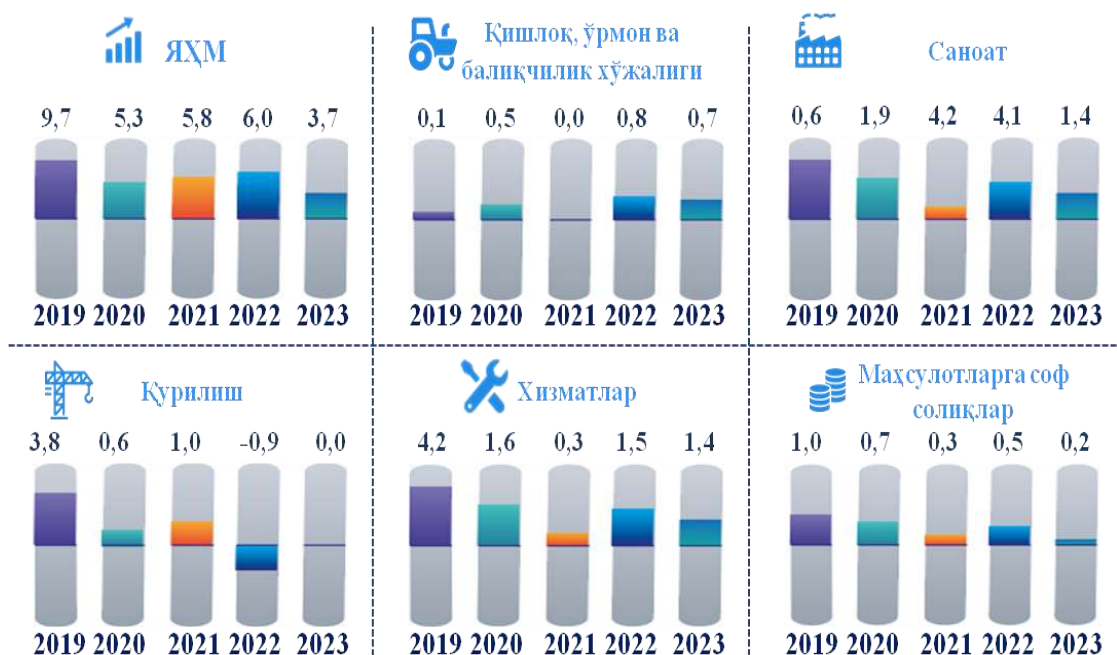
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҲҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

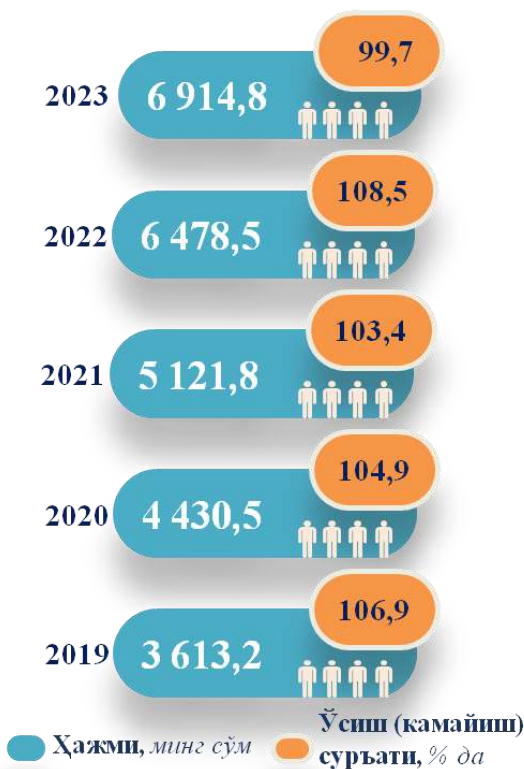
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ўсишида тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

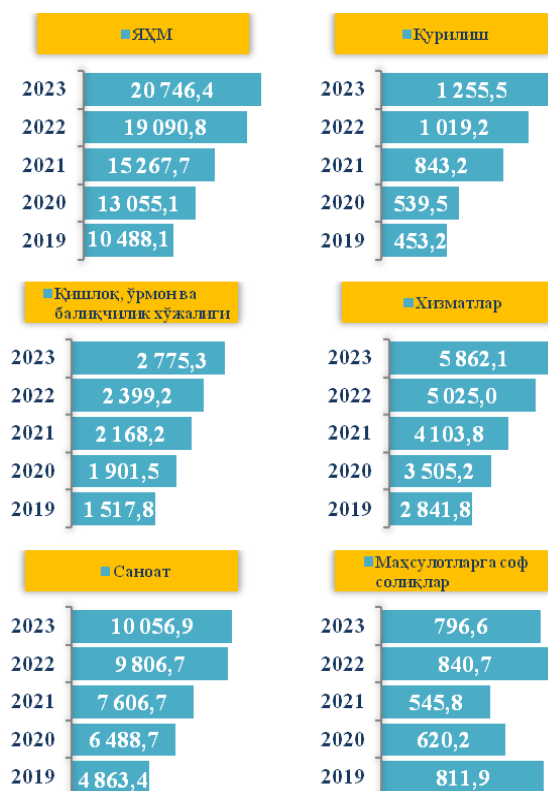
**ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ**

Тошкент вилоятида ЯҲМ 1,5 % га ўсган ҳолда 20 746,4 млрд. сўмни ташкил этди. Ушбу ҳудудда қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 102,9 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 13,9 %), саноатда 100,3 % (50,4 %), қурилишда 108,5 % (6,3 %) ва хизматлар соҳасида 102,0 % (29,4 %) ижобий ўсиш суръатлари кузатилди. Аҳоли жон бошига ЯҲМ 2022 йилнинг январь-мартига нисбатан 0,3 % га камайди ва 6 914,8 минг сўмни ташкил этди.

**2019-2023 йилларнинг
январь-март ойларида аҳоли жон
бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми
ва ўсиш (камайиш) суръатлари**

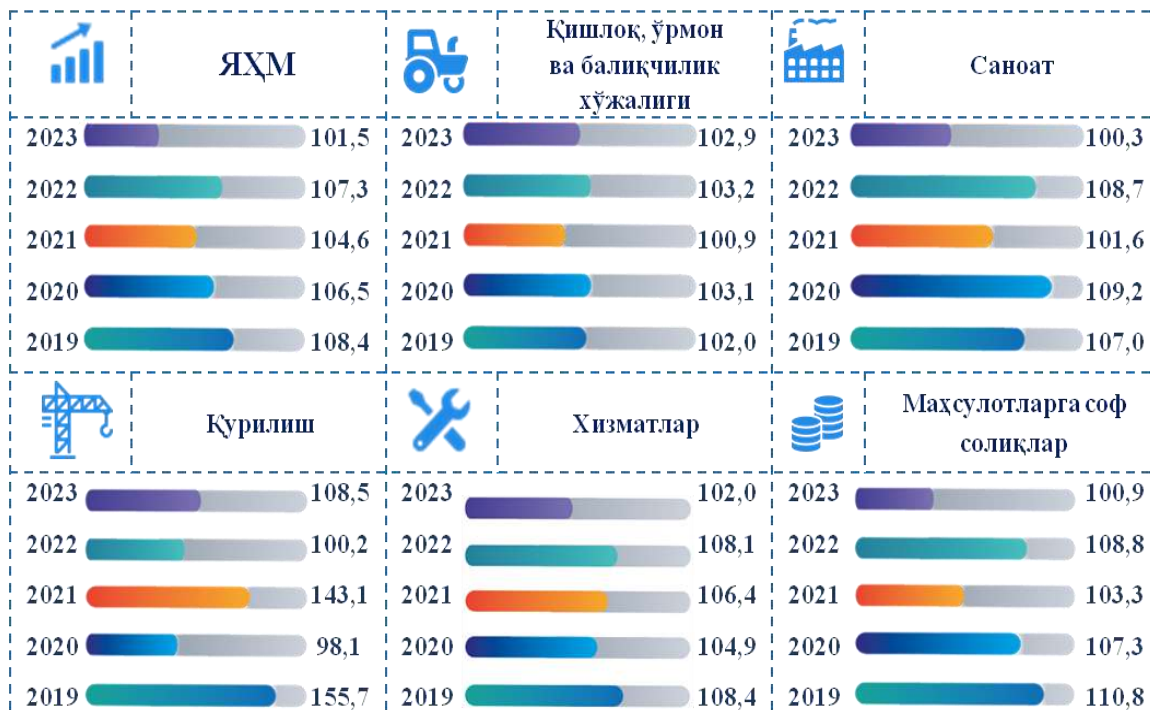
**2019-2023 йилларнинг
январь-март ойларида ЯҲМ
ҳажми, млрд. сўм**

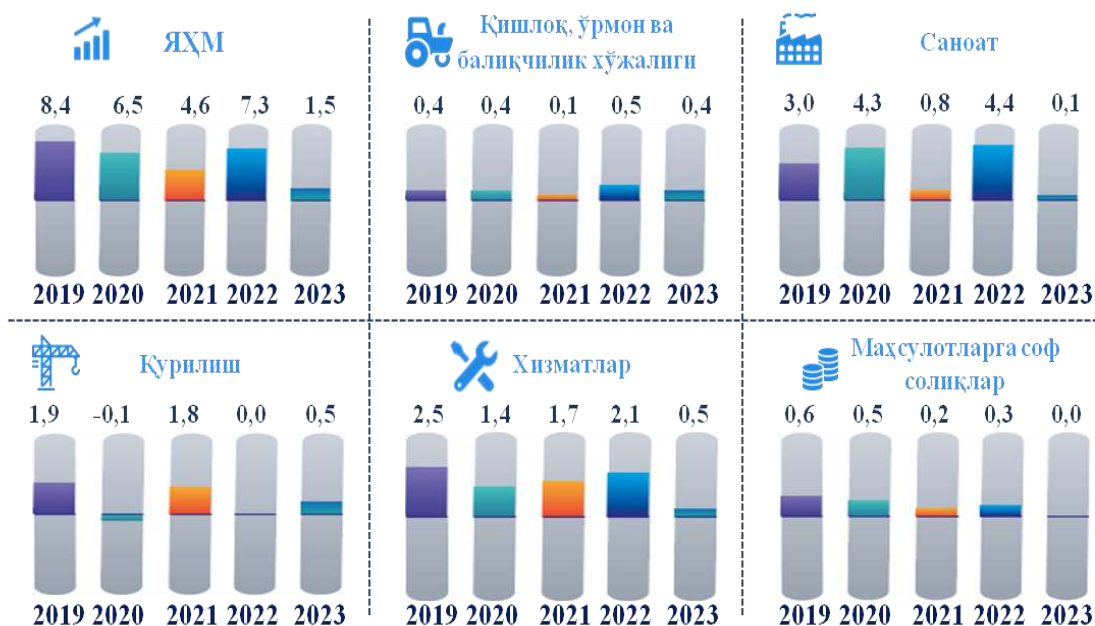
**2019-2023 йилларнинг
январь-март ойларида ЯҲМнинг
тармоқлар бўйича таркиби
(ЯКҚга нисбатан % да)**

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

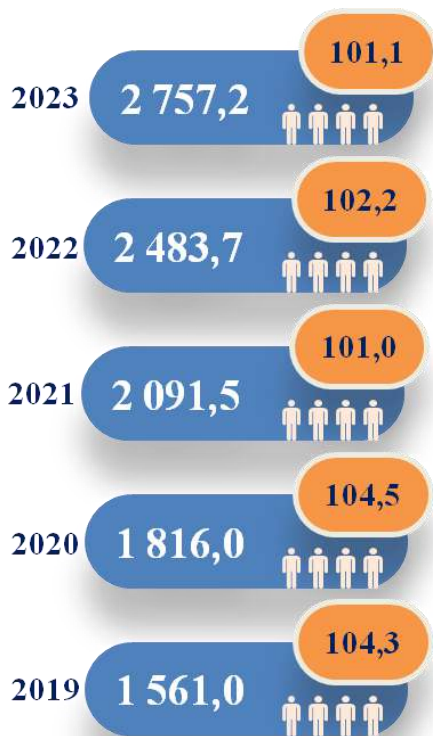
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаи (жамига нисбатан % да)

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ҲУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ

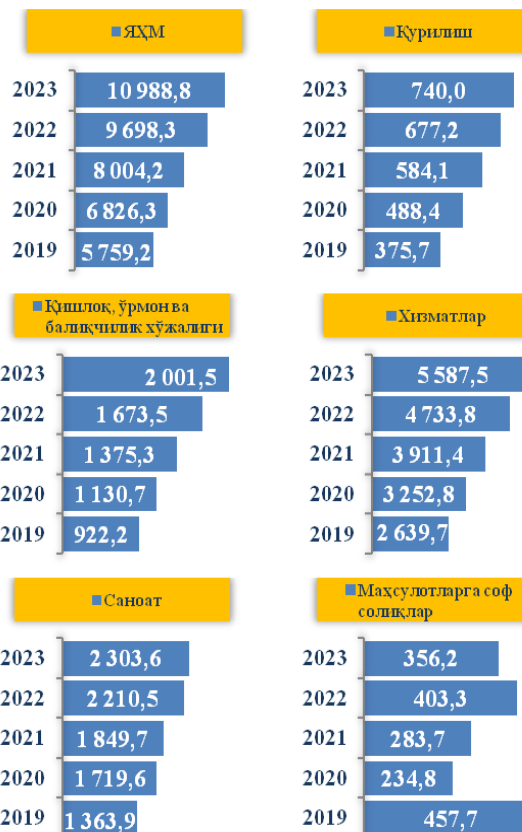
Фарғона вилоятида ЯХМ ҳажми 3,2 % га ўсди ва 10 988,8 млрд. сўмни ташкил этди. Ўсиш суръати қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 103,7 % (ЯХМ таркибидаги улуши – 18,8 %), саноатда 101,4 % (21,7 %), қурилишда 104,5 % (7,0 %) ва хизматлар соҳасида 103,7 % (52,5 %)ни ташкил этди. Аҳоли жон бошига ЯХМ 1,1 % га ўсди ва 2 757,2 минг сўмни ташкил этди.

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯХМ ҳажми ва ўсиш суръатлари

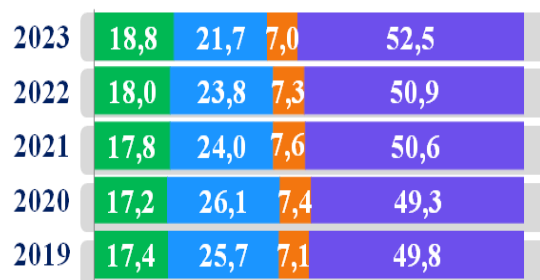

● Ҳажми, минг сўм ● Ўсиш суръати, % да

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ҳажми, млрд. сўм

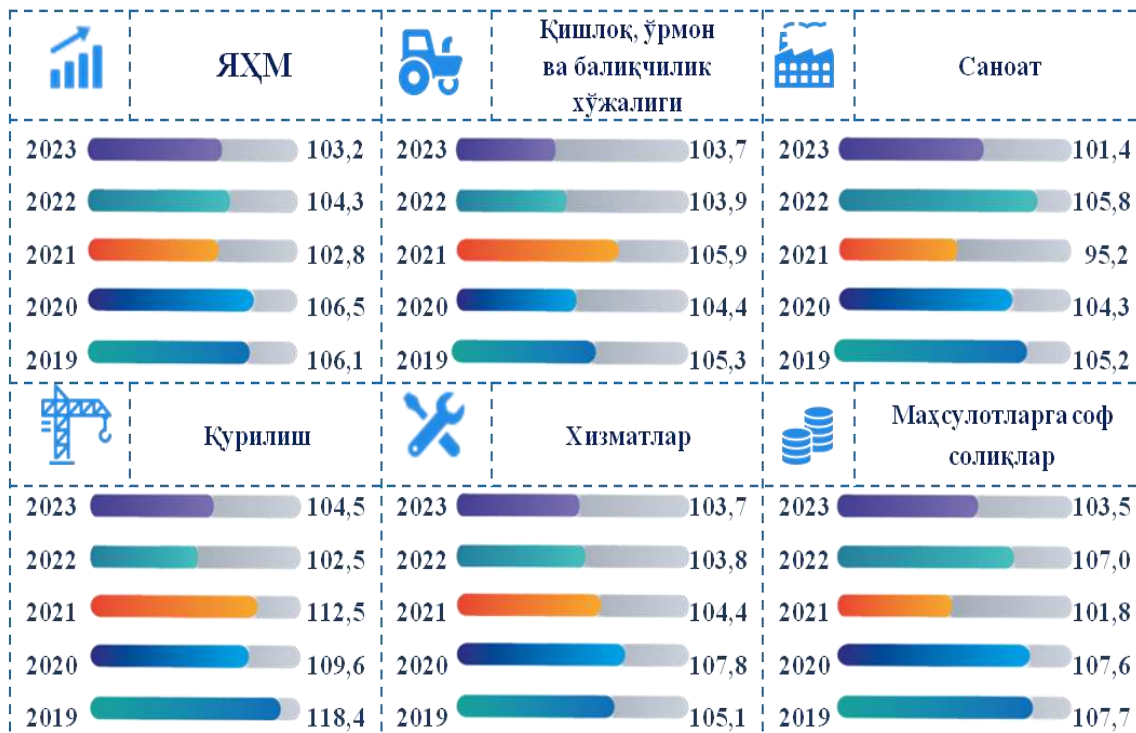

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҚҚга нисбатан % да)

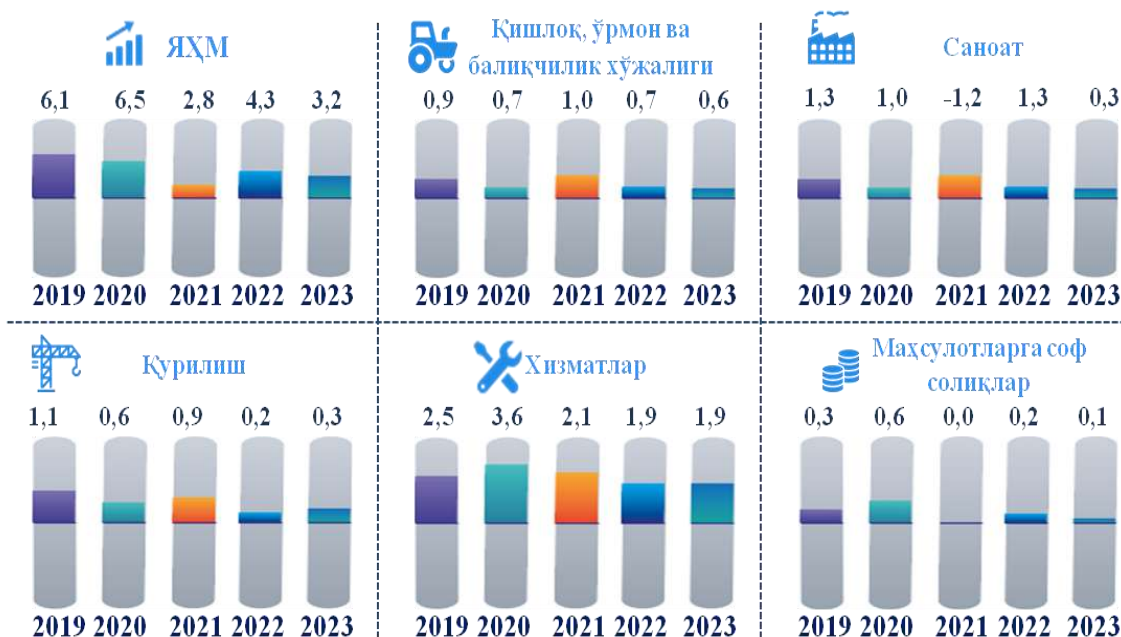

■ Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги ■ Саноат ■ Қурилиш ■ Хизматлар

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

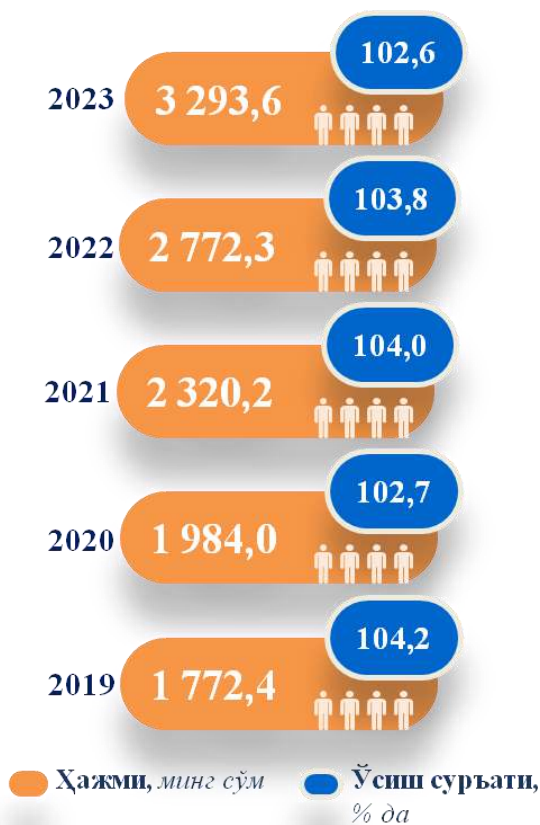
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯХМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

**ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ
ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ**

Хоразм вилоятида ЯҲМ ҳажми 4,4 % га ўсди ва 6 460,6 млрд. сўмни ташкил этди. ЯҲМнинг ўсиши қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 105,5 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 31,4 %), саноатда 102,8 % (19,0 %), қурилишда 102,9 % (6,3 %) ва хизматлар соҳасида 104,0 % (43,3 %)ни ташкил этди. Аҳоли жон бошига ЯҲМ 2,6 % га ўсди ва 3 293,6 минг сўмни ташкил этди.

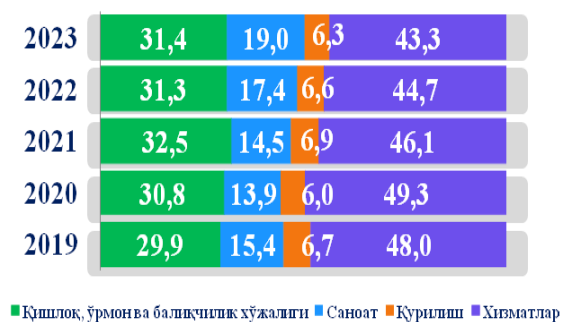
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми ва ўсиш суръатлари

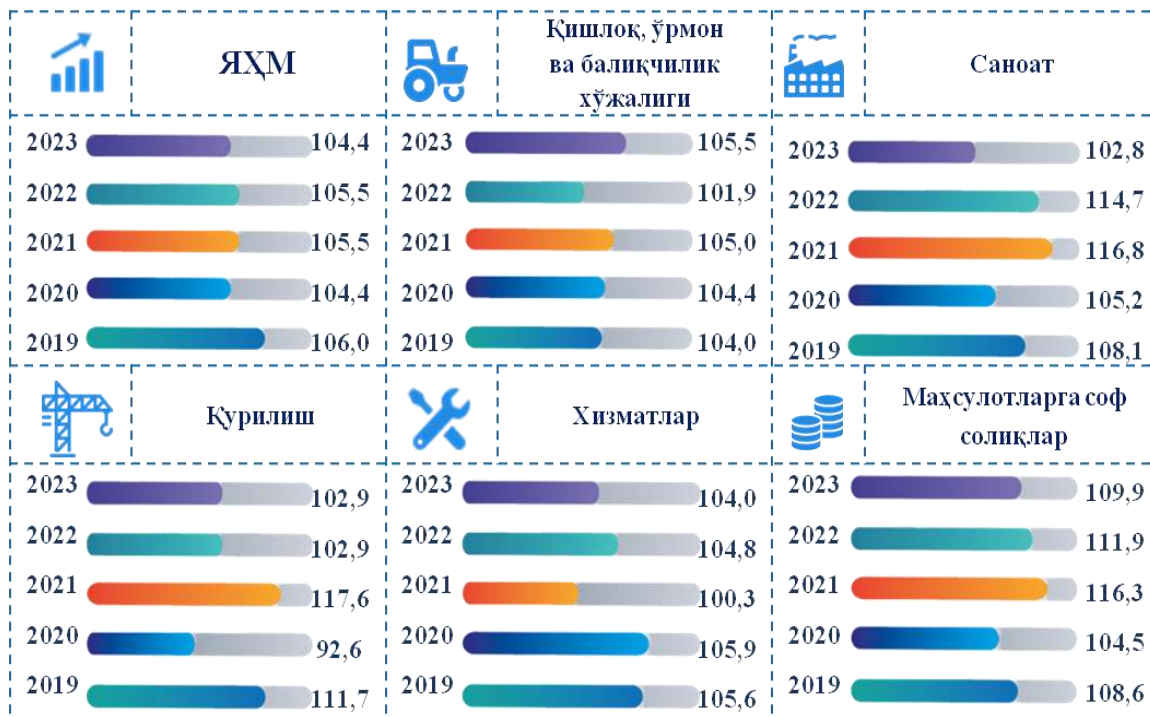
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ҳажми, млрд. сўм

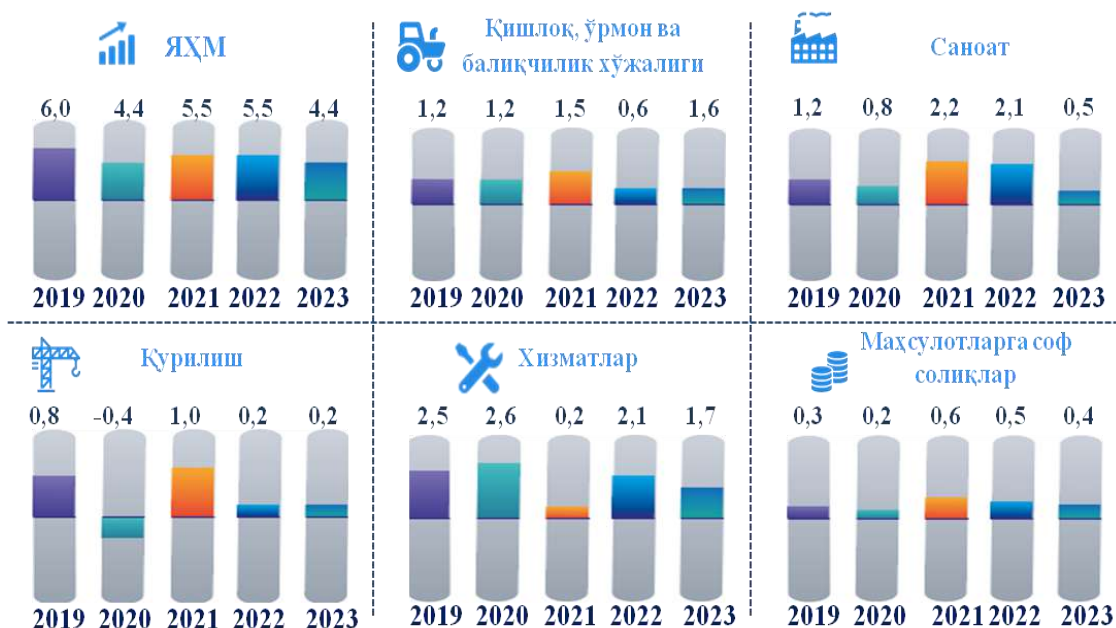
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг тармоқлар бўйича таркиби (ЯҲҚга нисбатан % да)

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

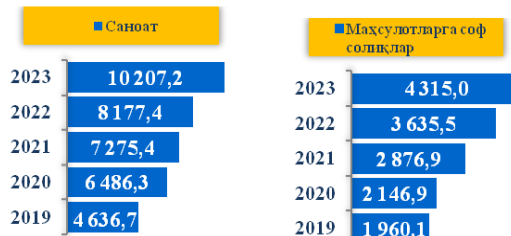
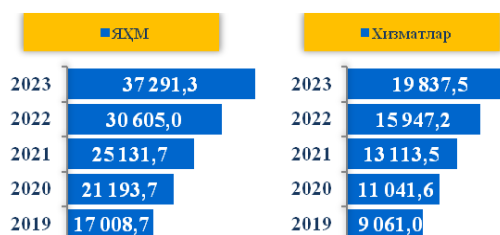
2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

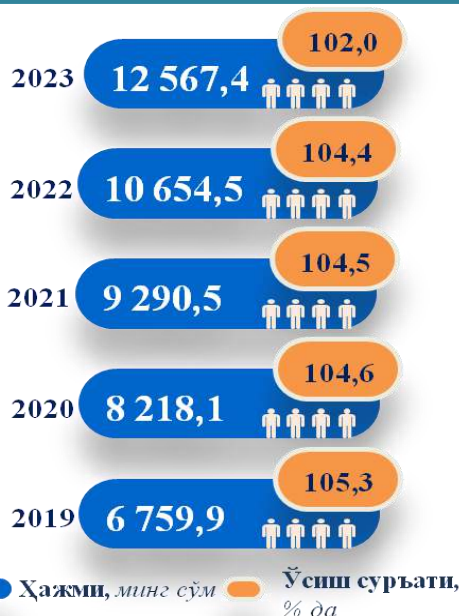
**ТОШКЕНТ ШАҲРИ
ЯЛПИ ХУДУДИЙ МАҲСУЛОТИ**

Тошкент шаҳрида ЯҲМ ҳажми 37 291,3 млрд. сўмни ташкил этди ва 2022 йилнинг январь-март ойлари билан таққослаганда 5,3 % га ўсди. Саноат тармоғида 103,5 % (ЯҲМ таркибидаги улуши – 31,0 %) ва хизматлар соҳасида 109,0 % (60,1 %) ўсиш суръатлари кузатилди. Шунингдек, 2022 йилнинг январь-марти билан таққослаганда қурилиш тармоғи ҳажмининг солиштирма нархларда камайиши кузатилди ва 89,7 % ни ташкил этди (мазкур тармоқнинг ЯҲМ таркибидаги улуши – 8,9 %). Аҳоли жон бошига ЯҲМ 12 567,4 минг сўмни ташкил этди ва 2,0 % га ўсди.

**2019-2023 йилларнинг
январь-март ойларида ЯҲМ
ҳажми, млрд. сўм**

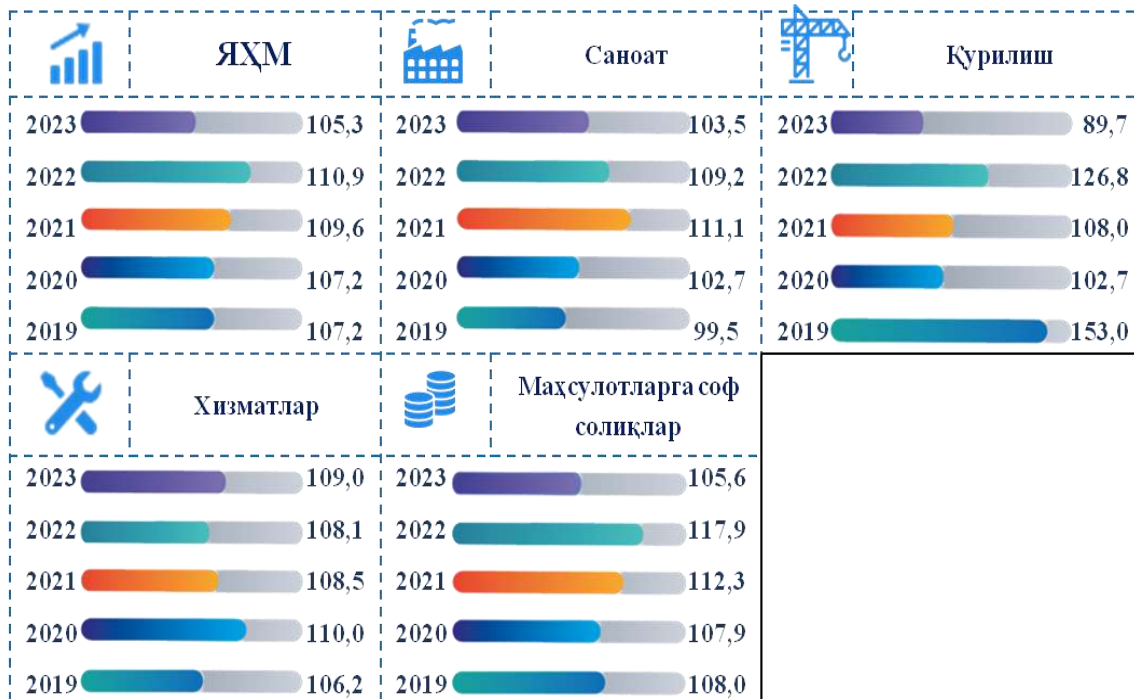
**2019-2023 йилларнинг
январь-март ойларида аҳоли жон
бошига ҳисобланган ЯҲМ ҳажми
ва ўсиш суръатлари**

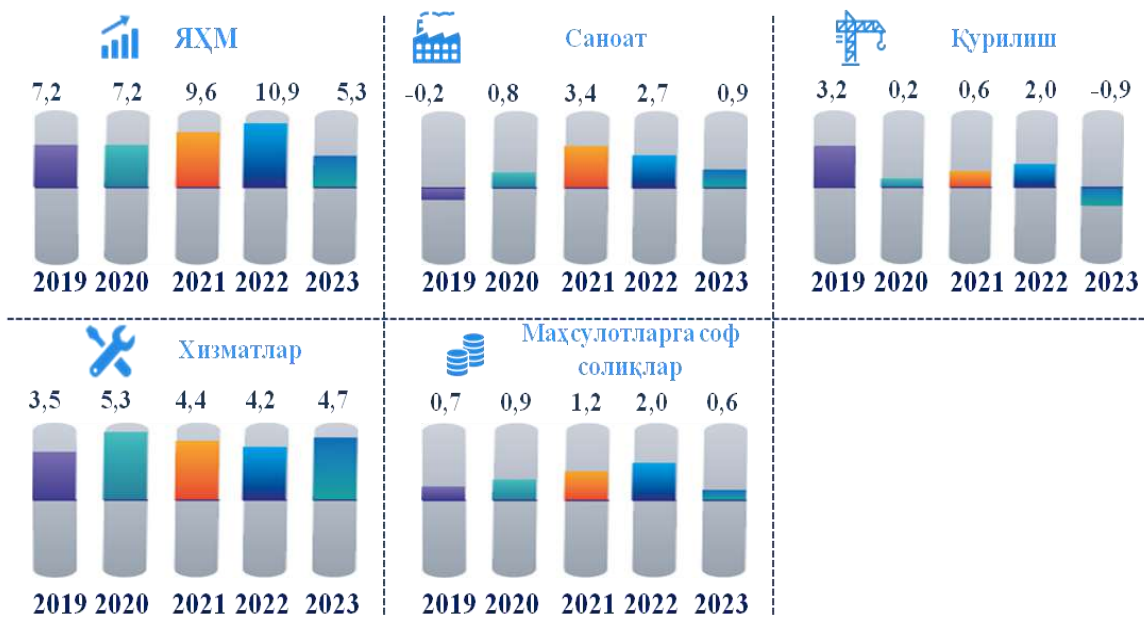
**2019-2023 йилларнинг
январь-март ойларида ЯҲМнинг
тармоқлар бўйича таркиби
(ЯҲМга нисбатан % да)**

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМнинг ўсиш
(камайиш) суръатлари, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан % да

2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида ЯҲМ ўсишида
тармоқларнинг ҳиссаси (жамига нисбатан % да)

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Ялпи ички маҳсулот (ЯИМ) – иқтисодий резидент-бирликлар ишлаб чиқариш фаолиятининг якуний натижасини ифодаловчи ва ушбу бирликлар томонидан якуний фойдаланиш учун ишлаб чиқарилган товарлар ва хизматлар қиймати орқали ўлчанадиган МХТнинг асосий кўрсаткичларидан биридир.

Ялпи ҳудудий маҳсулот (ЯҲМ) – миллий ҳисоблар тизимининг асосий кўрсаткичи бўлиб, муайян даврда минтақанинг иқтисодий ҳудудида жойлашган резидент - институционал бирликлар ишлаб чиқариш фаолиятининг якуний натижасини ифодалайди.

Аҳоли жон бошига ЯИМ (ЯҲМ) – муайян даврда жорий нархлардаги ЯИМ (ЯҲМ) ҳажмини мамлакат (ҳудуд)нинг ўртача аҳолиси сонига бўлиш орқали аниқланади.

Ялпи қўшилган қиймат (ЯҚК) – ишлаб чиқарилган товарлар ва хизматлар қиймати (ишлаб чиқариш) ва ишлаб чиқариш жараёнида тўлалигича истеъмол қилинган товарлар ва хизматлар қиймати (оралиқ истеъмол) ўртасидаги фарқ орқали аниқланади.

Маҳсулотлар учун солиқлар – товар ёки хизматнинг бир бирлигига, яъни резидентлар томонидан ишлаб чиқариладиган, сотиладиган ёки импорт қилинадиган товарлар ва хизматларнинг миқдори ёки қийматига мутаносиб тарзда солинадиган солиқлар. Уларга қўшилган қиймат солиғи, акцизлар, экспорт ва импорт учун солиқлар ва бошқалар киради.

Маҳсулотлар учун субсидиялар – давлат бюджетидан товарлар ёки хизматларнинг бир бирлигига, яъни резидентлар томонидан ишлаб чиқариладиган, сотиладиган ёки импорт қилинадиган товарлар ва хизматларнинг миқдори ёки қийматига мутаносиб тарзда тўланадиган маблағлар (субсидиялар).

Маҳсулотлар учун соф солиқлар – маҳсулотлар учун солиқлардан маҳсулотлар учун субсидияларни айириш орқали аниқланади.

ЯИМ физик ҳажм индекси (ўсиш суръати) – доимий нархларда, яъни ўтган йилнинг мос даври нархларида ҳисобланган ҳисобот даври ЯИМ (реал ЯИМ)ни жорий нархлардаги ўтган йилнинг мос даври ЯИМга нисбати орқали ҳисобланади.

ЯИМ дефлятор индекси – иқтисодиётда нархларнинг ўртача ўзгаришини ифодалайди ва номинал ЯИМ (жорий нархлардаги ҳисобот даври ЯИМ)нинг реал ЯИМга нисбати орқали ҳисобланади.

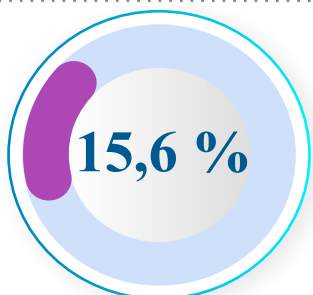
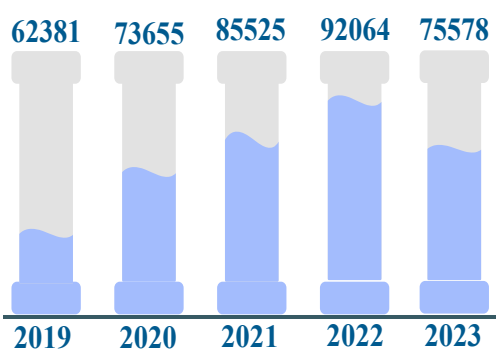
II. САНОАТ

1-БЎЛИМ. РЕСПУБЛИКАДА ФАОЛИЯТ КЎРСАТАЁТГАН ВА ЯНГИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН САНОАТ КОРХОНАЛАРИ

(2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра)

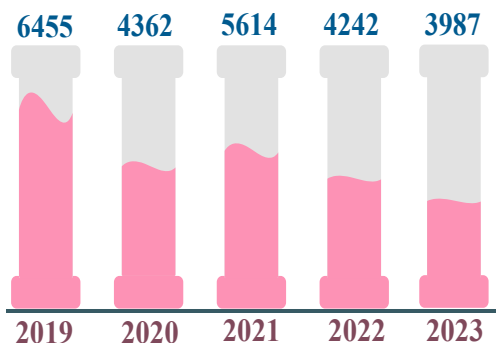
Бугунги кунда республикада 75,6 мингта sanoat корхоналари фаолият кўрсатмоқда, шундан 12,1 мингтаси (рўйхатдан ўтган корхоналар умумий сонининг 16,0 % и) Тошкент шаҳрига, 8,4 мингтаси (11,1 %) Фарғона вилоятига, 7,7 мингтаси (10,1 %) Тошкент вилоятига, 6,7 мингтаси (8,8 %) Самарқанд вилоятига ва 6,6 мингтаси (8,7 %) Андижон вилоятига тўғри келмоқда.

Жами фаолият юритаётган
корхоналар

Жами фаолият юритаётган корхоналарда
саноат корхоналарининг улуши

Жами янги ташкил этилган
корхоналар

Қорақалпоғистон Респ.	566
3 333	
Фарғона	487
8 385	
Тошкент ш.	383
12 091	
Самарқанд	350
6 669	
Тошкент	322
7 661	
Қашқадарё	321
4 942	
Хоразм	258
4 092	
Наманган	246
5 789	
Андижон	240
6 605	
Бухоро	224
4 261	
Навобий	213
3 506	
Жиззах	188
2 965	
Сурхондарё	130
3 627	
Сирдарё	59
1 652	

● ● Фаолият юритаётган янги ташкил этилган

2-БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ САНОАТИНИНГ АСОСИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ

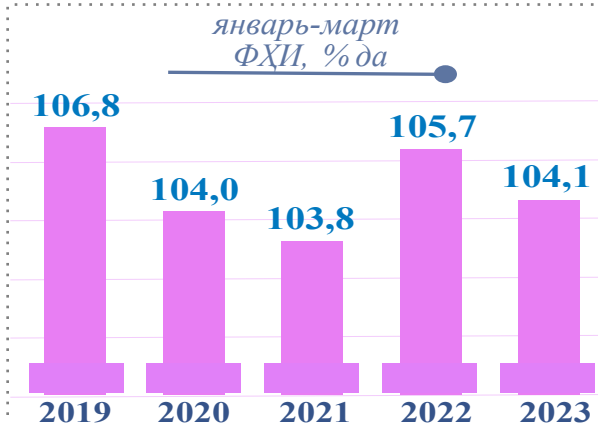
Саноат бу – хомашёни қайта ишлаш, ер ости бойликларини ўзлаштириш, ишлаб чиқариш воситалари ва халқ истеъмоли молларини яратишни қамраб олувчи ишлаб чиқариш тармоғи.

Дастлабки маълумотлар бўйича 2023 йилнинг январь-март ойларида республика корхоналари томонидан 131,0 трлн. сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилган бўлиб, 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан саноат ишлаб чиқаришининг физик ҳажми индекси 104,1 % ни ташкил этди.

Саноат ишлаб чиқаришининг физик ҳажми индекси ишлаб чиқарилган маҳсулотлар (ишлар, хизматлар) ҳажмининг таққосланадиган даврлардаги ўзгаришини тавсифловчи нисбий кўрсаткичдир.

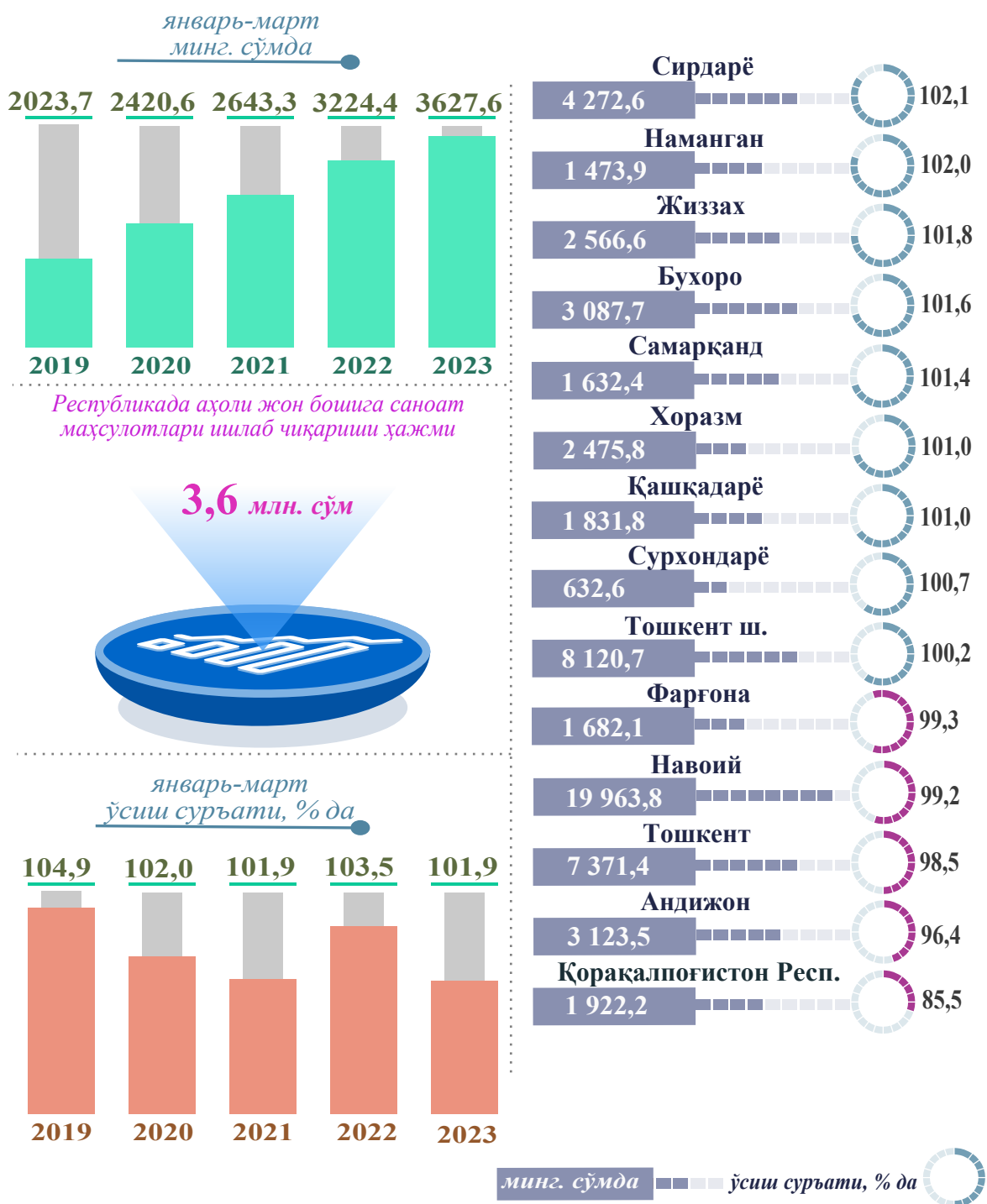

Саноат ишлаб чиқаришининг
ЯИМ ни ўсишига қўйган ҳиссаси

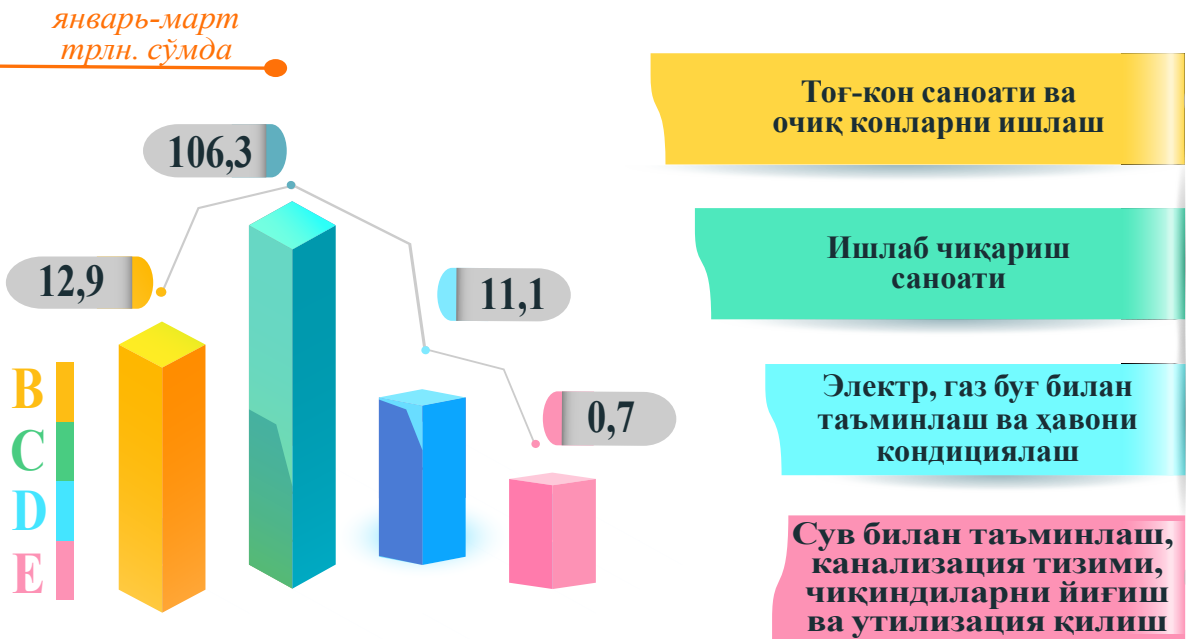
**Аҳоли жон бошига тўғри келадиган саноат маҳсулотлари
ишлаб чиқариш, ҳудудлар кесимида**

Аҳоли жон бошига саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг тақсимланиши, йирик саноат корхоналари жойлашганлиги ҳисобига Навоий вилоятида (19 963,8 минг сўм), Тошкент шаҳрида (8 120,7 минг сўм) ҳамда Тошкент вилоятида (7 371,4 минг сўм) ўртача республика даражаси кўрсаткичидан (3 627,6 минг сўм) сезиларли даражада юқорилигини кўрсатмоқда.

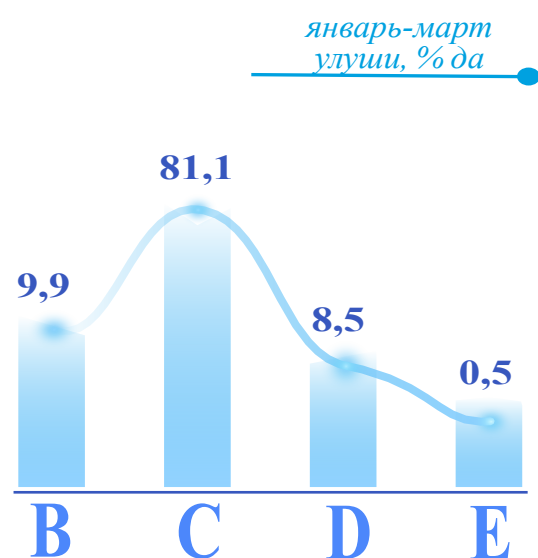
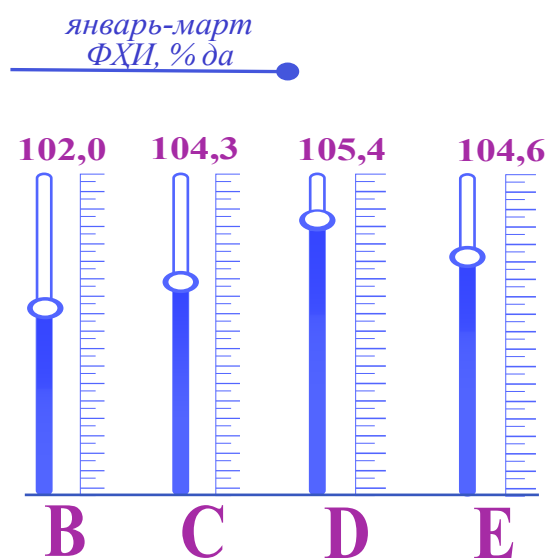
3-БЎЛИМ. САНОАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИНГ АСОСИЙ ТАРМОҚЛАРИ

Саноат ишлаб чиқариши таркибида энг катта улуш ишлаб чиқарадиган саноат ҳиссасига тўғри келиб, 106,3 трлн. сўмни, жами саноат ишлаб чиқаришидаги улуши 81,1 % ни ташкил этди.

2023 йилнинг январь-март ойларида республикада жами саноат ишлаб чиқаришидаги юқори улуш Тошкент шаҳри (18,4 %), Тошкент вилояти (16,9 %), Навоий вилояти (16,1 %), Андижон вилояти (7,9 %) ҳамда Самарқанд (5,1 %) вилояти ҳиссасига тўғри келди.

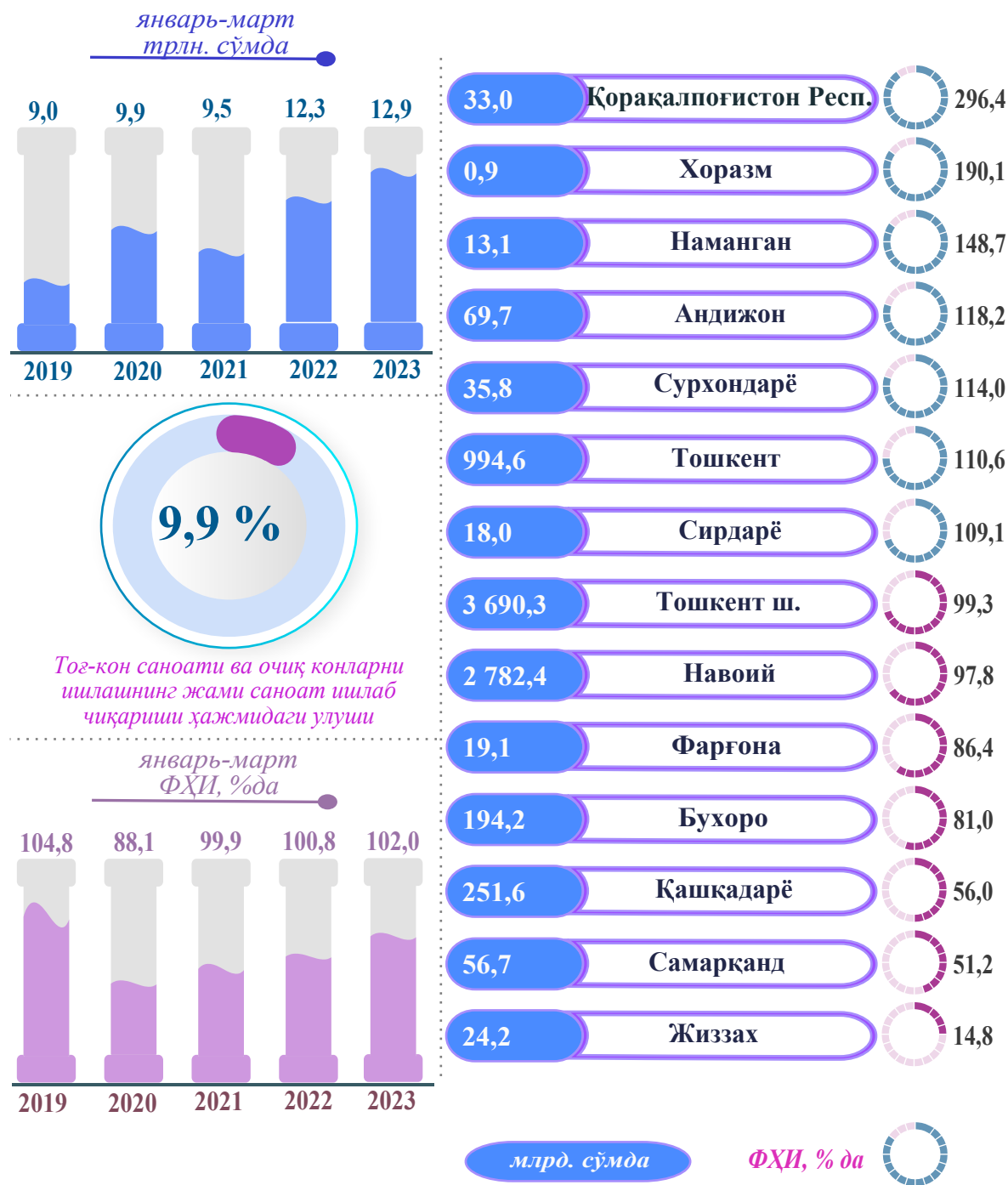
Шунингдек, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан юқори ФХИ, Наманган вилоятида (104,3 %), Сирдарё вилоятида (104,2 %) ҳамда Жиззах (104,0 %) вилоятларида кузатилди.

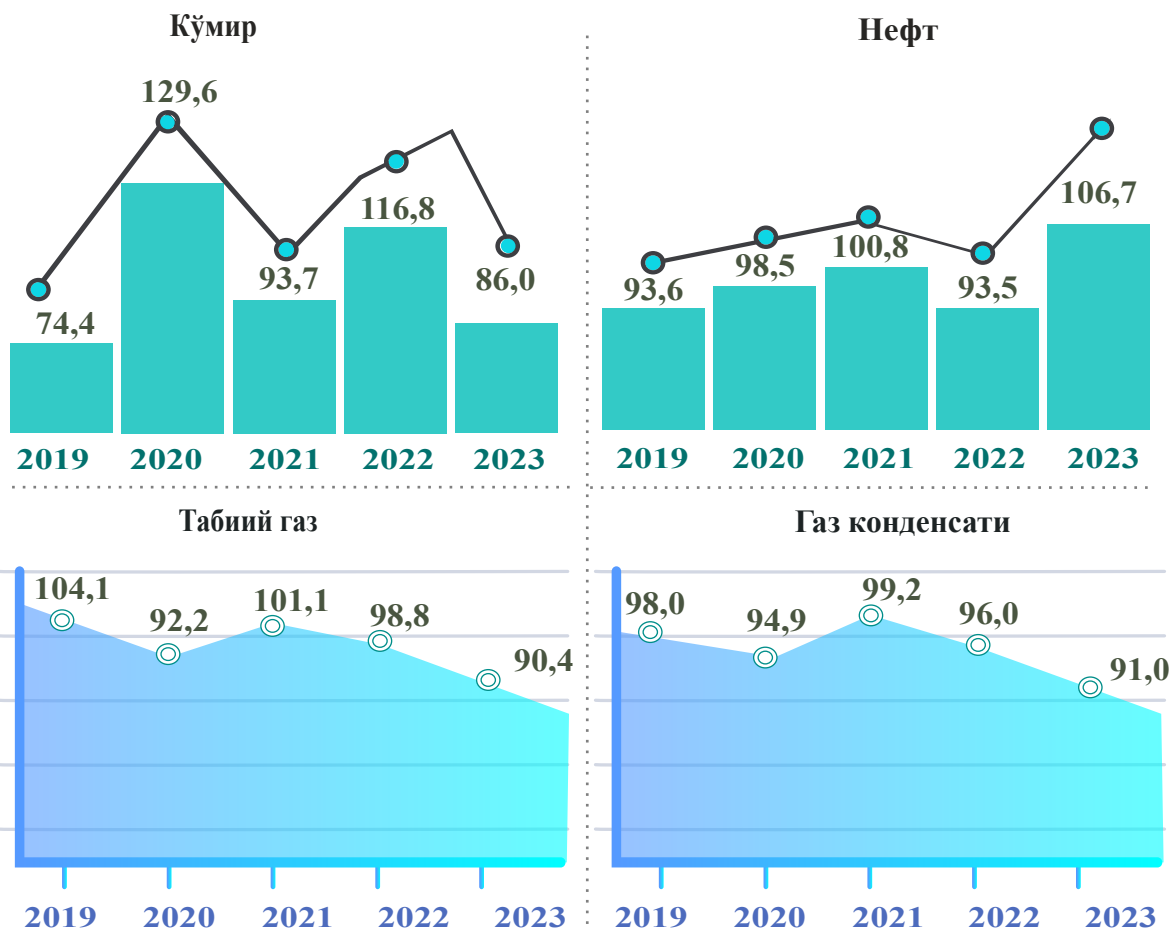
Тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш, ҳудудлар кесимида

Тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш – табиатда қаттиқ жинслар шаклида учрайдиган (кўмир, руда), суюқ ҳолатда учрайдиган (нефт) ёки газсимон ҳолатда учрайдиган (табиий газ) фойдали қазилмаларни қазиб олишни ўз ичига олади.

Тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш саноати корхоналари томонидан 2023 йилнинг январь-март ойларида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ҳажми 12,9 трлн. сўм ёки жами ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотлари ҳажмидаги улуши 9,9 % га тўғри келди.

Январь-март ойларида йирик корхоналар бўйича
(ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан % да*)

Ишлаб чиқарадиган саноатда йирик саноат корхоналари томонидан
айрим турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқариш

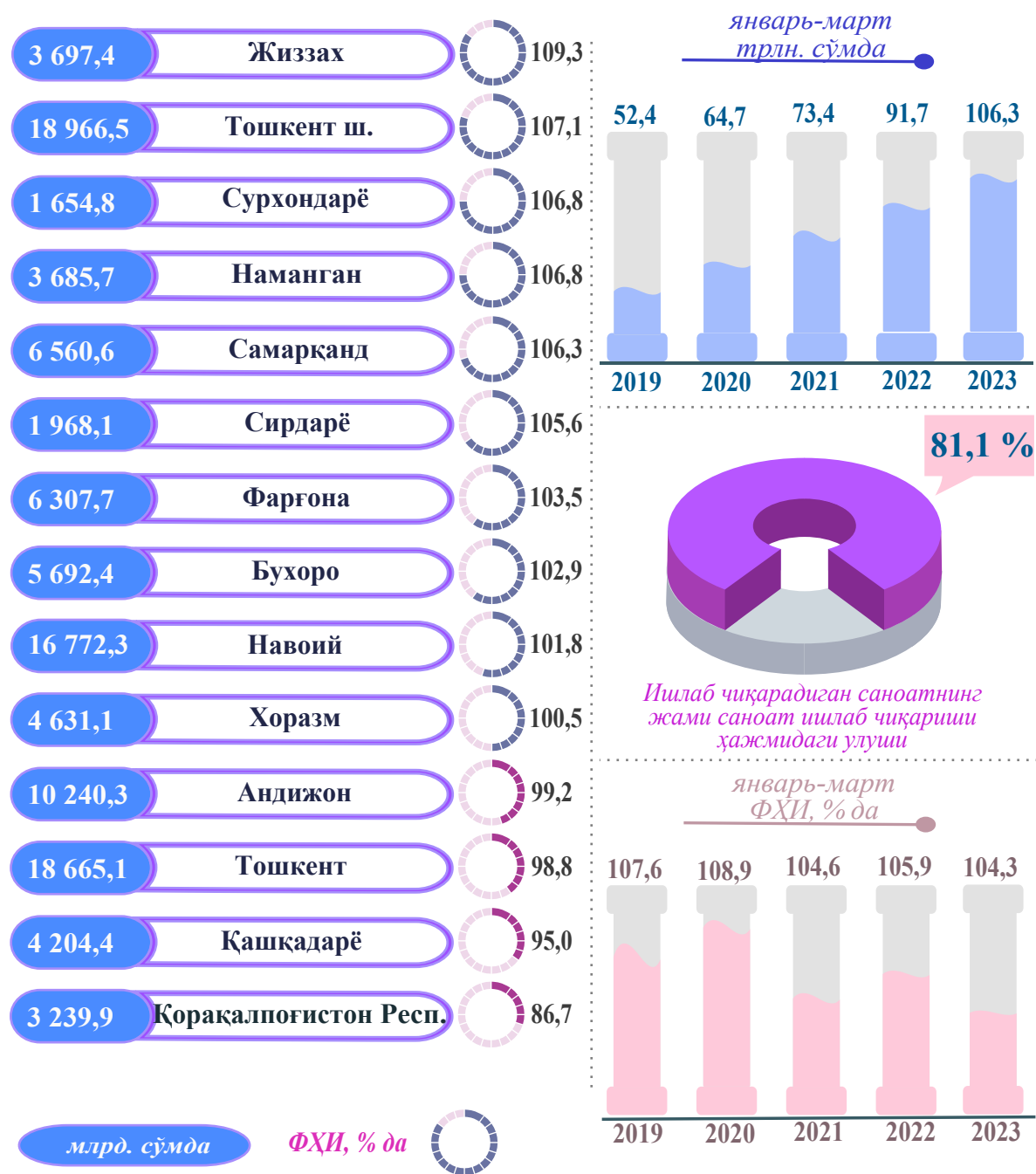
Саноат маҳсулотлари	2022 йил январь-март	2023 йил январь-март	Фарқи +/-
Кўмир минг т.	1 150,5	989,1	- 161,4
Нефт, минг т.	183,1	195,5	12,4
Табийий газ, млн. куб.м	13 633,2	12 321,5	- 1 311,7
Газ конденсати, минг т.	351,3	319,5	- 31,8

* тегишли давр учун саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ҳисоблаш методикасига кўра

Ишлаб чиқарадиган саноат ҳудудлар кесимида

Ишлаб чиқарадиган саноат – янги маҳсулот чиқариш мақсадида модда ёки компонентларни, материалларни физик ёки кимёвий қайта ишлашни, гарчи ишлаб чиқаришнинг маълум тури учун бирдан-бир тўлиқ меъзон ҳисобланмаса ҳам, ўз ичига олади.

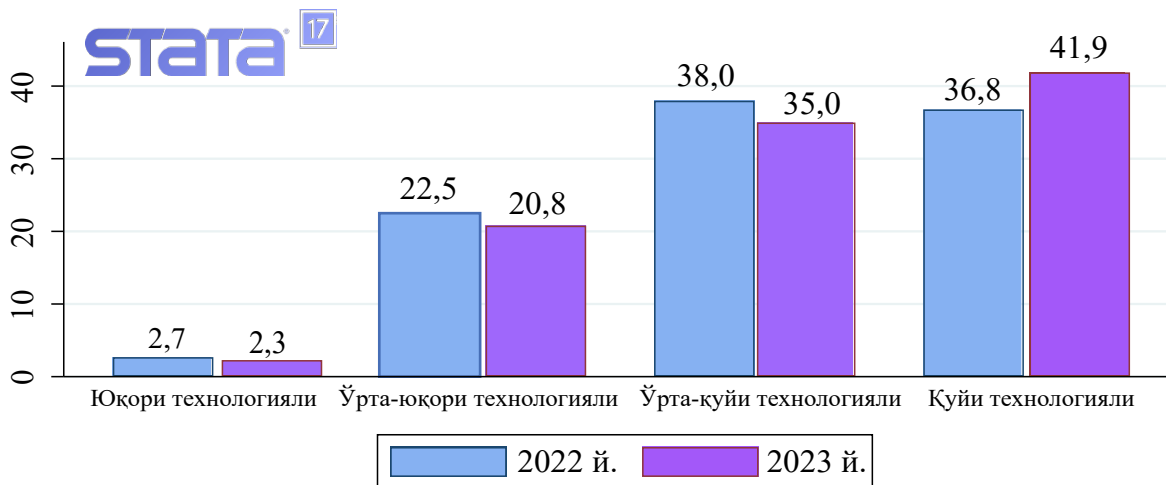
2023 йилнинг январь-март ойларида ишлаб чиқарадиган саноат корхоналари томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ҳажми 106,3 трлн. сўмни ёки жами саноат маҳсулотларининг 81,1 % ини ташкил этди.

Ишлаб чиқарадиган саноатда йирик корхоналар томонидан ишлаб
чиқарилган айрим турдаги маҳсулотларнинг ўсиш суръати
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да*)

Ўтган йилнинг мос даври билан солиштирганда ишлаб чиқарадиган саноат таркибида юқори технологияли тармоқнинг улуши 2,3 % ни (2022 йилнинг январь-март ойларида – 2,7 %), ўрта-юқори технологияли – 20,8 % (22,5 %), ўрта-қуйи технологияли – 35,0 % (38,0 %) ва қуйи технологияли тармоқ улуши – 41,9 % (36,8 %)ни ташкил қилди.

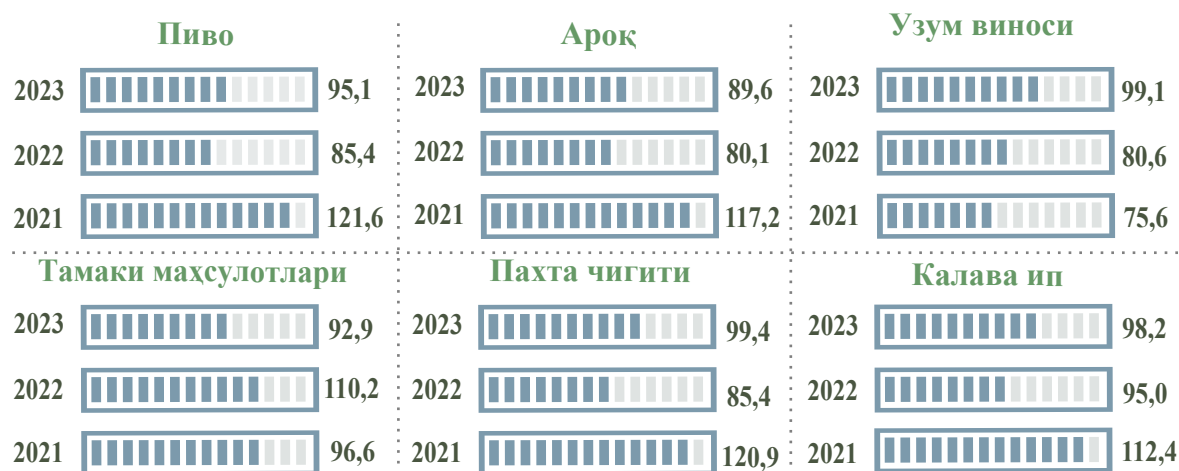

Жами ишлаб чиқарадиган саноат таркибида машина ва асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш, таъмирлаш ва ўрнатиш, автотранспорт воситалари, ярим тиркамалар ва бошқа тайёр буюмларни ишлаб чиқариш соҳасининг улуши – 18,8 % (2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан физик ҳажм индекси 112,4 %), металлургия саноатининг улуши – 23,7 % (2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан физик ҳажм индекси 102,9 %), тўқимачилик, кийим, тери маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг улуши – 21,2 % (2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан физик ҳажм индекси 105,2 %)га тўғри келди.

* тегишли давр учун саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ҳисоблаш методикасига кўра

**Ишлаб чиқарадиган саноатда йирик корхоналар томонидан ишлаб
чиқарилган айрим турдаги маҳсулотларнинг ўсиш суръати**
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да*)

Шунингдек, ишлаб чиқарадиган саноат таркибида озиқ-овқат, ичимликлар ва тамаки маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг улуши – 17,5 % (2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан физик ҳажм индекси 105,7 %), кимё маҳсулотлари, резина ва пластмасса буюмларини ишлаб чиқаришнинг улуши – 8,3 % (2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан физик ҳажм индекси 97,7 %)ни ташкил этди.

2023 йилнинг январь-март ойларида ишлаб чиқарадиган саноатда 385,3 минг тонна автомобил бензини (2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 33,5 % га кўпайган), 142,4 минг тонна калава ип (1,8 % камайган), 33,1 млн. литр пиво маҳсулотлари (4,9 % га камайган) ҳамда 326,5 минг тонна юмшоқ буғдой ва спелта уни (27,7 % га камайган) ишлаб чиқарилган.

**Ишлаб чиқарадиган саноатда йирик саноат корхоналари томонидан
айрим турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқариш**

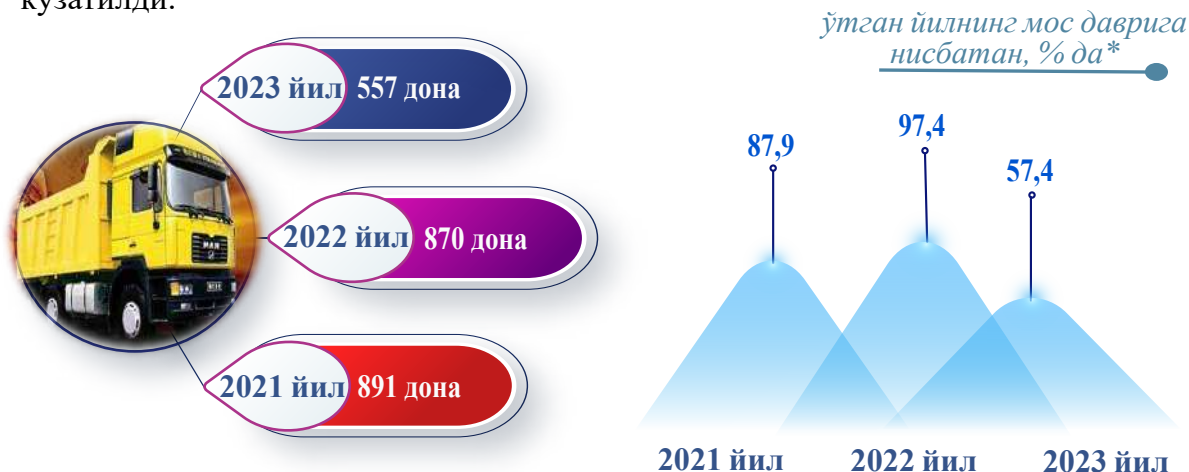
Саноат маҳсулотлари	2022 йил январь-март	2023 йил январь-март	Фарқи +/-
Енгил автомобиллар, (махсус енгил автомобиллардан ташқари) дона	65 026	50 018	- 15 008
Юк автомобиллари, дона	971	557	- 414
Автомобил двигателлари дона	52 008	44 195	- 7 813
Юмшоқ буғдой ва спелта уни, минг т.	451,3	326,5	- 124,8
Пахта толаси минг т.	209,7	216,0	6,3

* тегишли давр учун саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ҳисоблаш методикасига кўра

Юк автомобиллари ишлаб чиқариш (2023 йил январь-март ойларида)

Юк автомобиллари – барча турдаги юкларни ташиш учун мўлжалланган дизел ёки бошқа турдаги ёқилғи ёрдамида ҳаракатланувчи транспорт воситаси.

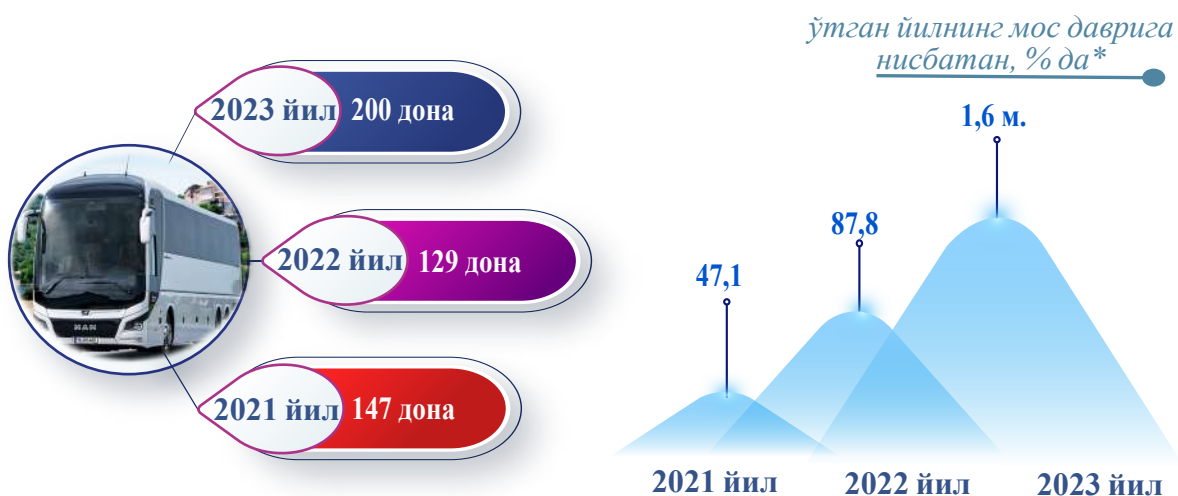
Республикада 2023 йилнинг январь-март ойларида йирик корхоналар бўйича жами 557 дона юк автомобиллари ишлаб чиқарилди. Юк автомобиллари ишлаб чиқаришда ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан 42,6 % га камайиш кузатилди.

Автобус ишлаб чиқариш (2023 йил январь-март ойларида)

Автобус – 9 ва ундан ортиқ ўринли йўловчилар ташийдиган техник жиҳатдан механик моторли транспорт воситаси.

Республикада 2023 йилнинг январь-март ойларида йирик корхоналар бўйича жами 200 дона автобус ишлаб чиқарилиб, ушбу кўрсаткич ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,6 мартага кўпайганлиги кузатилди.

* тегишли давр учун sanoat ишлаб чиқариши ҳажмини ҳисоблаш методикасига кўра

Йирик корхоналар томонидан енгил автомобиллар ишлаб чиқариш

(2023 йил январь-март ойларида)

Енгил автомобиллар – умумий ёки “махсус енгил автомобиллар”га бўлиниб 2 кишидан 8 кишигача мўлжалланган транспорт воситаси.

Автомобил ишлаб чиқариш саноатида 2023 йилнинг январь-март ойларида 17 774 дона “Cobalt” (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 7,4 % га камайди), 1 843 дона “Nexia T-250” (72,0 % га камайди), 11 142 дона “Gentra” (42,7 % га камайди), 185 дона “Spark” (92,6 % га камайди), 16 855 дона “Damas” (2,7 % га камайди), 6 209 дона махсус енгил автомобиллар (60,1 % га ошди), шунингдек, 1 660 дона “Tracker” ва 559 дона “Onix” автомобиллари ишлаб чиқарилди.

«Cobalt»

2023 йил

17 774 дона

2022 йил

19 192 дона

2021 йил

12 682 дона

«Nexia T-250»

2023 йил

1 843 дона

2022 йил

6 572 дона

2021 йил

6 958 дона

«Damas»

2023 йил

16 855 дона

2022 йил

17 329 дона

2021 йил

12 051 дона

«Gentra»

2023 йил

11 142 дона

2022 йил

19 439 дона

2021 йил

8 399 дона

«Tracker»

2023 йил

1 660 дона

Махсус енгил
автомобиллар

2023 йил

6 209 дона

2022 йил

3 879 дона

2021 йил

2 564 дона

«Onix»

2023 йил

559 дона

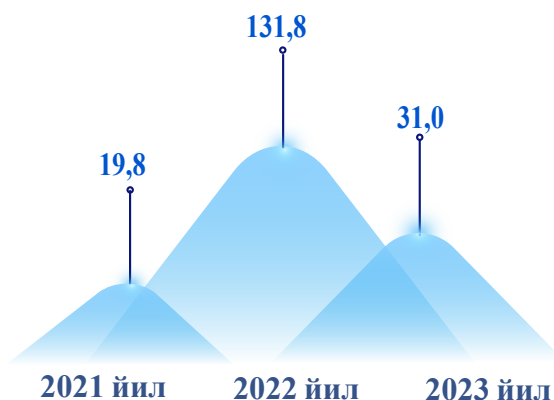
Тракторлар ишлаб чиқариш (2023 йил январь-март ойларида)

Трактор – кишлоқ хўжалиги, йўл қурилиши, тупроқ қазич, транспорт ва бошқа ишларни тиркамали, ўрнатилган ёки стационар машиналар билан биргаликда бажарадиган ўзюорар (изали ёки ғилдиракли) машина.

Республиканинг машинасозлик саноатида йирик корхоналар томонидан 18 дона трактор ишлаб чиқарилган бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 69,0 % га камайган.

ўтган йилнинг мос даврига
нисбатан, % да*

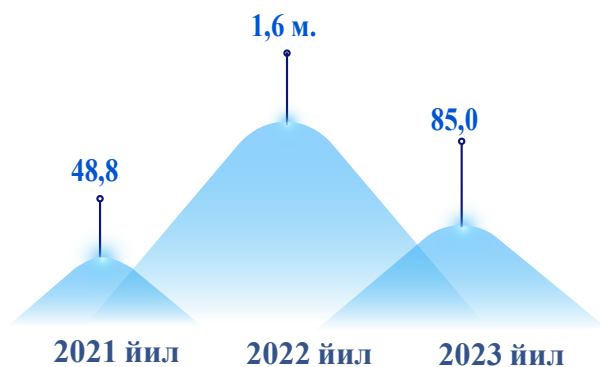
Автомобил двигателлари ишлаб чиқариш (2023 йил январь-март ойларида)

Автомобил двигатели – автомобилни ҳаракатга келтирувчи асосий қурилма бўлиб, 2,3,4 ва ундан ортиқ цилиндрли бўлиши мумкин.

Республиканинг машинасозлик саноатида йирик корхоналар томонидан 44,2 минг дона двигателлар ишлаб чиқарилиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 15,0 % га камайган.

ўтган йилнинг мос даврига
нисбатан, % да*

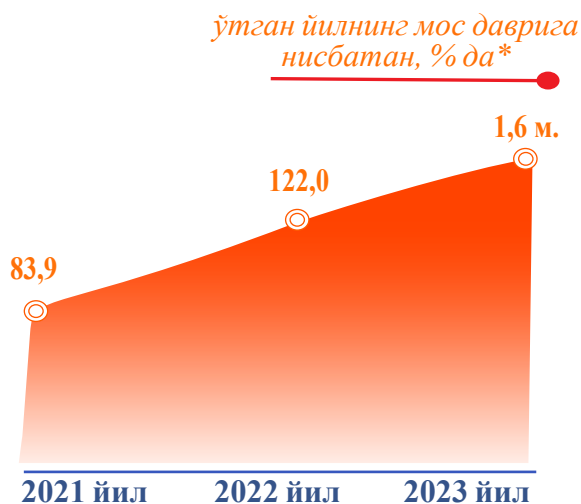

* тегишли давр учун саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ҳисоблаш методикасига кўра

Аккумулятор ишлаб чиқариш
(2023 йил январь-март ойларида)

Аккумулятор – кейинчалик фойдаланиш мақсадида энергияни тўплаш ва сақлаш учун мўлжалланган қурилма.

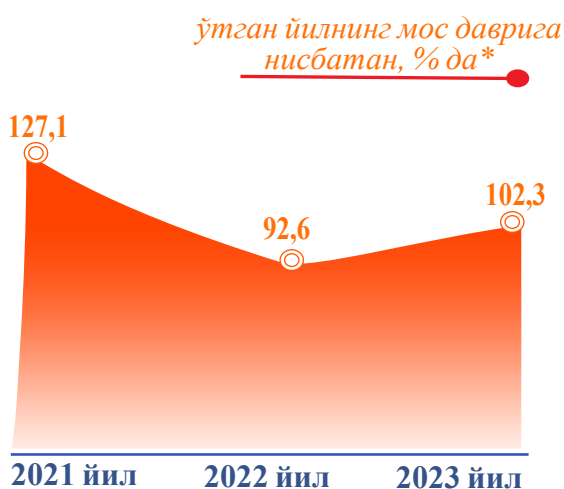
2023 йилнинг январь-март ойларида машинасозлик саноатида, жами йирик корхоналар томонидан 293,3 минг дона аккумуляторлар ишлаб чиқарилди, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,6 мартага кўпайган.

Совутгич ва музлатгичлар ишлаб чиқариш
(2023 йил январь-март ойларида)

Совутгич – иссиқлик изолятция қилинган хонада паст ҳароратни сақлайдиган қурилма. **Музлатгич бу** – алоҳида жиҳоз ёки музлатгичнинг ажралмас қисми, музлатиш ва сақлаш учун мўлжалланган.

2023 йилнинг январь-март ойларида жами йирик корхоналар томонидан 114,4 минг дона совутгич ва музлатгичлар ишлаб чиқарилган бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 2,3 % га ошган.

* тегишли давр учун саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ҳисоблаш методикасига кўра

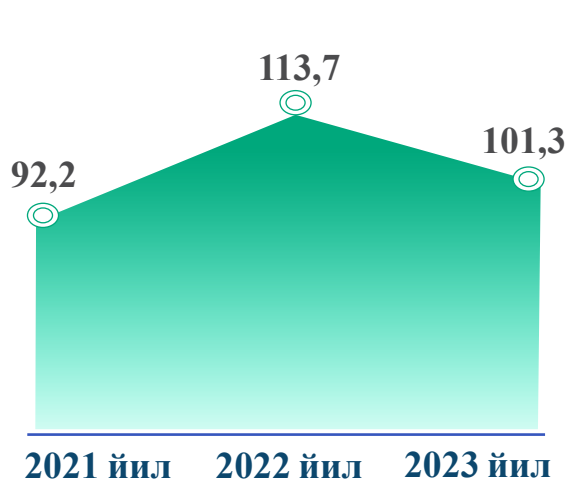
Ишлаб чиқарадиган саноатда йирик саноат корхоналари томонидан
айрим турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқариш

Саноат маҳсулотлари	2022 йил январь-март	2023 йил январь-март	Фарқи +/-
Акрил ва винил полимерлари асосидаги бўёқлар ва лаклар, сув муҳитида, т.	3 824,1	3 500,1	- 324,0
Портландцемент, минг т.	1 948,9	2 025,5	76,6
Тамаки маҳсулотлари, млн.дона	2 676,5	2 486,8	- 189,7
Дизел ёқилғиси, минг т.	141,7	206,8	65,1
Автомобиль бензини, минг т.	288,6	385,3	96,7

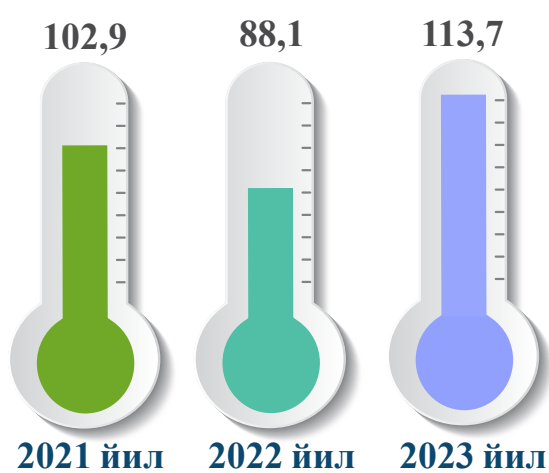
Технологик жиҳозларни капитал қайта тиклаш ишлари, кимё корхоналарида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш ҳажмини ошириш имконини бериб, динарий карбонати ишлаб чиқариш (2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 101,3 %) ҳамда калий хлорид ишлаб чиқариш 113,7 % ни ташкил этди.

Ишлаб чиқарадиган саноатда йирик саноат корхоналари томонидан
айрим турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқариш
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да*)

Динарий карбонати

Калий хлорид

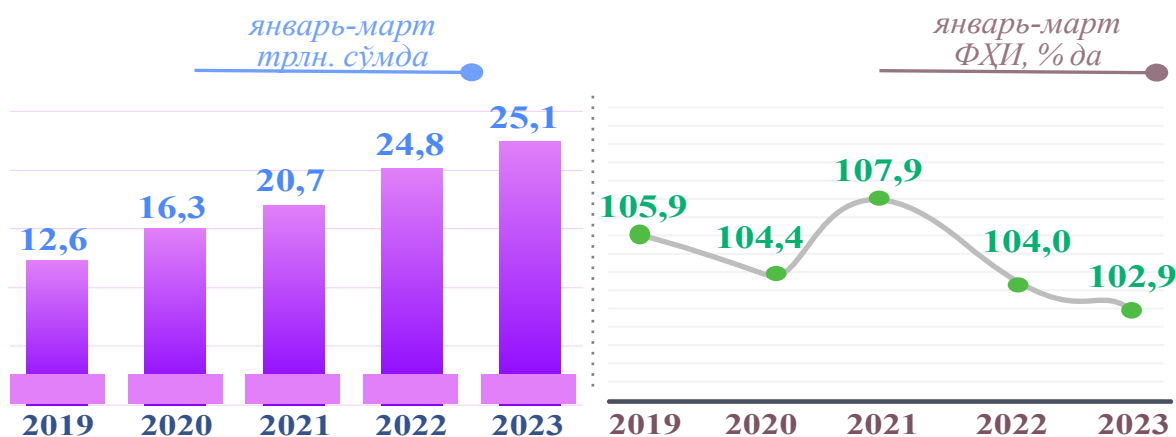

* тегишли давр учун саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ҳисоблаш методикасига кўра

Металлургия саноати

Металлургия саноати – чўян ишлаб чиқариш ва қора ва рангли металлларни қайта ишлаш, жумладан, куйма чўян ва тоза металлларга кимёвий элементлар қўшган ҳолда суперқотишмалар ишлаб чиқаришни ўз ичига олади.

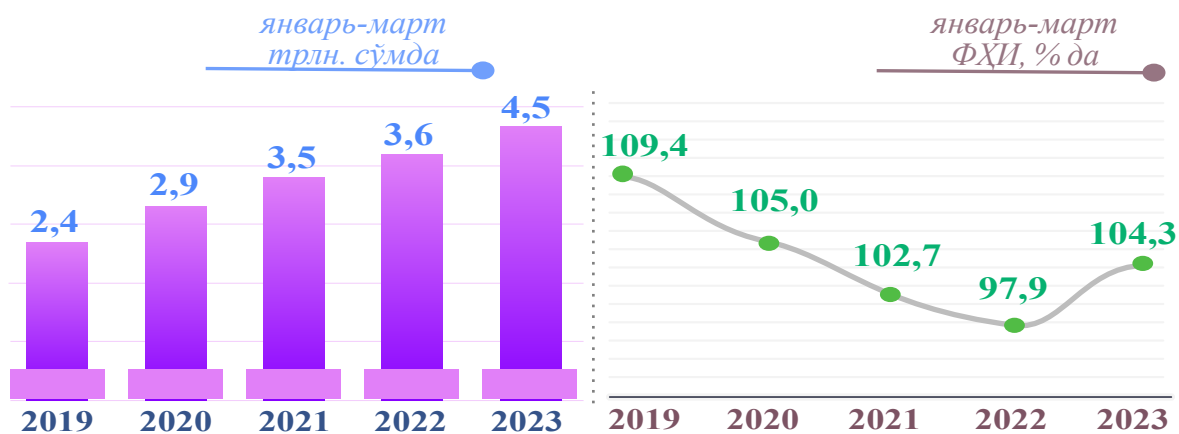
2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, металлургия саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 23,7 % бўлиб, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан физик ҳажм индекси 2,9 % га ўсди ва ишлаб чиқариш ҳажми 25 141,7 млрд. сўмни ташкил этди.

Бошқа нometалл минерал маҳсулотлар ишлаб чиқариш

Бошқа нometалл минерал маҳсулотлар ишлаб чиқариш – минераллар асосида маҳсулотлар ишлаб чиқаришга тегишли бўлган ишлаб чиқариш турларини ўз ичига олиб, шиша ва шишадан маҳсулотлар, керамик буюмлар, полга ўрнатиладиган қопламалар, кафел, черепица, терракота буюмлар, цемент ва хом ашёдан тайёр маҳсулотгача ишлаб чиқаришни ўз ичига олади.

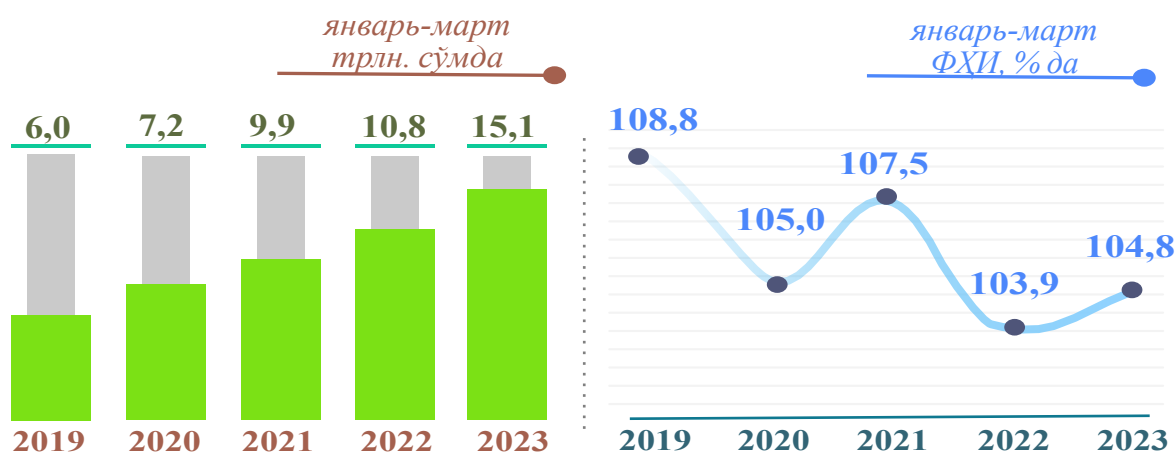
2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, бошқа нometалл минерал маҳсулотлар ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 4,3 % ни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан физик ҳажм индекси 4,3 % га ўсди ва ишлаб чиқариш ҳажми 4 545,5 млрд. сўмга тўғри келди.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш

Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш – ейиладиган қишлоқ хўжалиги, ўрмон ва балиқчилик (озиқ-овқат) маҳсулотларини, спиртсиз ичимликларни, минерал сувларни ва бошқа идишдаги сувларни ўз ичига олади.

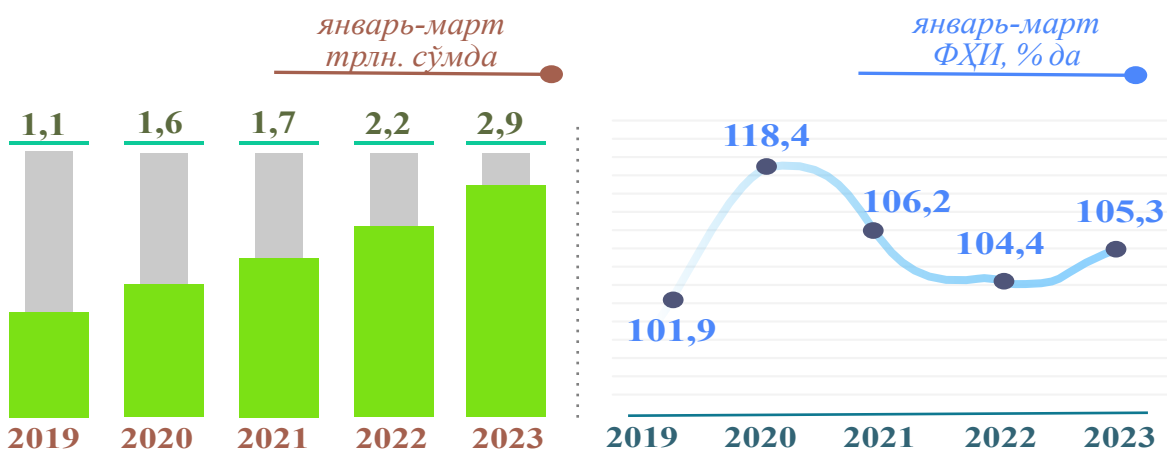
2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 14,3 % ни ташкил этиб, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан физик ҳажм индекси 4,8 % га ошди ва ишлаб чиқариш ҳажми 15 146,9 млрд. сўмга тўғри келди.

Ичимликлар ишлаб чиқариш саноати

Ичимликлар ишлаб чиқариш – спиртсиз ичимликлар ва минерал сувларни ишлаб чиқаришни, спиртли ичимликларни ишлаб чиқаришни, асосан ферментация методи орқали; пиво ва вино, шунингдек, дистилланган алкохол ичимликлар ишлаб чиқаришни ўз ичига олади.

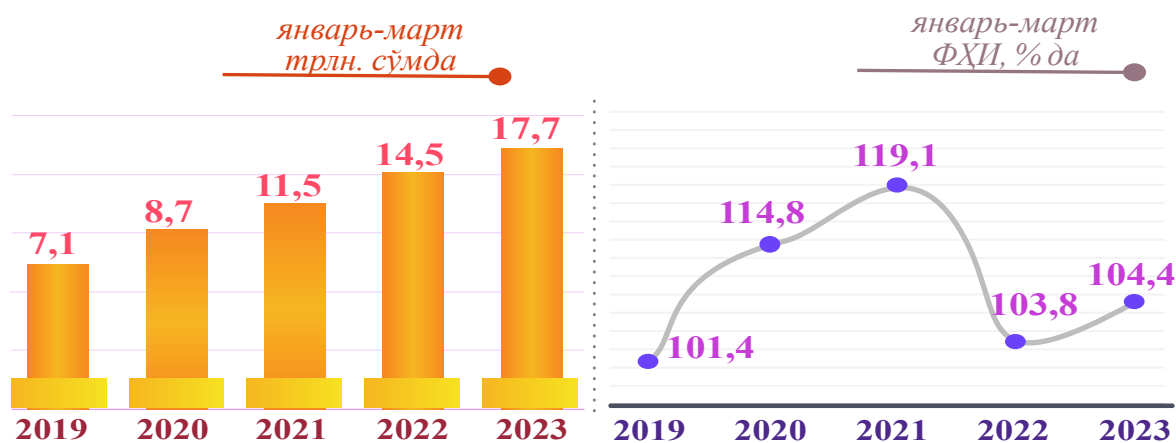
2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, ичимлик маҳсулотлари ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 2,7 % бўлиб, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан физик ҳажм индекси 105,3 % ни ташкил этди ва ишлаб чиқариш ҳажми 2 891,4 млрд. сўмга тўғри келди.

Тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш

Тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш – тўқимачилик толасини тайёрлаш ва йиғириш, шунингдек, тўқимачилик газламаларини ва тайёр тўқимачилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш, тўқимачилик маҳсулотларига ва кийимларга безак бериш, кийимлардан ташқари тайёр тўқимачилик маҳсулотларини ишлаб чиқаришни ўз ичига олади.

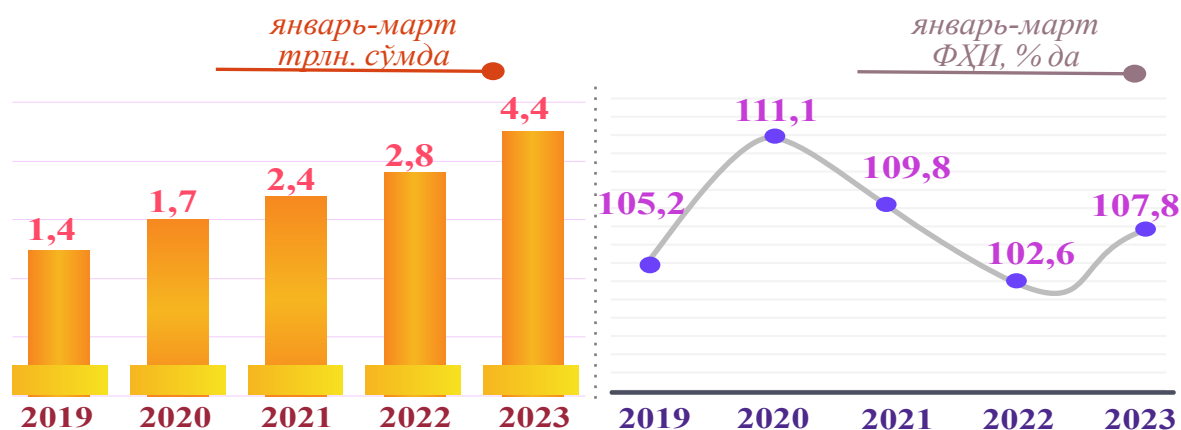
2023 йилнинг январь-март ойларида тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 16,6 % ни ташкил этган, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан физик ҳажм индекси 4,4 % га кўпайиб, ишлаб чиқариш ҳажми 17 652,8 млрд. сўмга тўғри келди.

Кийим ишлаб чиқариш

Кийим ишлаб чиқариш – барча материаллардан (масалан, тери, тўқимачилик газламалари, тўқилган ва трикотаж газламалари ва ҳ.к.) барча тикиш маҳсулотларини (тайёр ёки алоҳида буюртма бўйича қилинган), кийимларнинг барча турлари (масалан, устки кийим, эркаклар, аёллар ва болалар учун ички кийимлар, иш, офис, кундалик ёки спорт кийимлари ва ҳ.к.) ва аксессуарларни ишлаб чиқаришни ўз ичига олади.

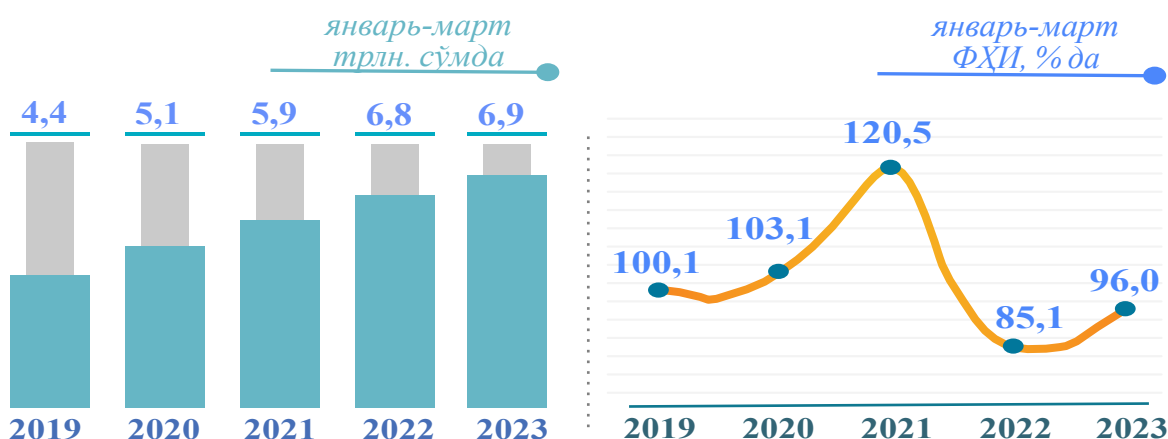
2023 йилнинг январь-март ойларида кийим ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 4,1 % бўлиб, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан физик ҳажм индекси 107,8 % ни ташкил этди ва ишлаб чиқариш ҳажми 4 396,7 млрд. сўмга тўғри келди.

Кимё маҳсулотлари ишлаб чиқариш

Кимё маҳсулотлари ишлаб чиқариш – кимёвий жараёнлар ёрдамида органик ва ноорганик хомашё, материалларни қайта ишлашни ва тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни ўз ичига олади.

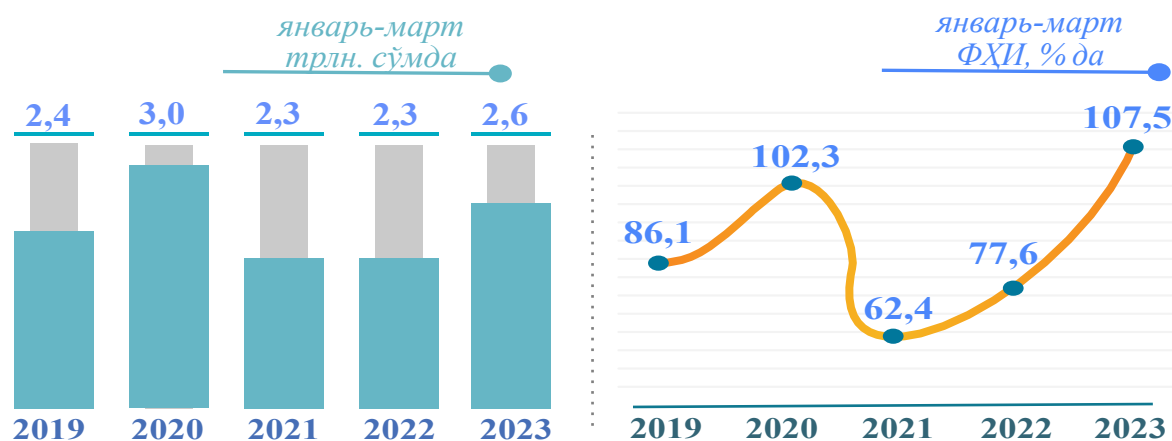
2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, кимё маҳсулотлари ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 6,5 % ни, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан физик ҳажм индекси 96,0 % ни ҳамда ишлаб чиқариш ҳажми 6 904,3 млрд. сўмни ташкил этган.

Кокс ва нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ишлаб чиқариш

Кокс ва нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ишлаб чиқариш – фойдаланиш учун тайёр бўлган хом нефт ва кўмир маҳсулотларини қайта ишлашни ўз ичига олади. Асосий фаолияти бу – хом нефтни компонентларга сепарациясида бўлган крекинг ва дистилляциялаш билан нефтни тозалаш. Шунингдек этан, пропан ва бутан каби газ маҳсулотларини, шу билан биргаликда нефтни қайта ишлаш заводи маҳсулотларини ўз ичига олади.

2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, кокс ва нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 2,5 % ни, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан физик ҳажм индекси 107,5 % ни ташкил этди ҳамда ишлаб чиқариш ҳажми 2 617,4 млрд. сўмга тўғри келди.

Резина ва пластмасса буюмлар ишлаб чиқариш

Резина ва пластмасса буюмлар ишлаб чиқариш – резина ва пластикдан маҳсулот ишлаб чиқаришни, ишлаб чиқаришда фойдаланадиган хом ашё материалларини ўз ичига олади. Лекин бу бўлимга ишлаб чиқаришнинг барча турлари ва материаллари киради дегани эмас.

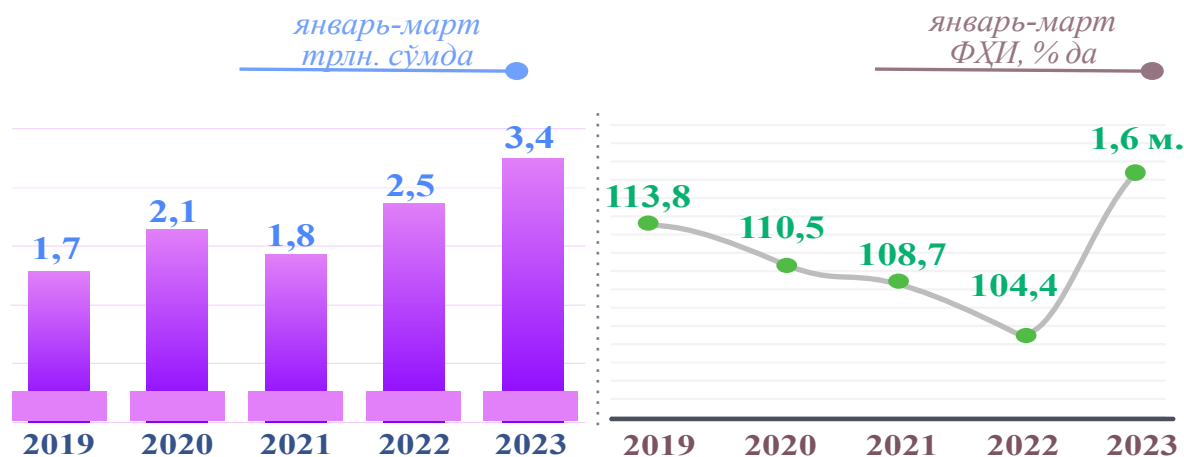
2023 йилнинг январь-март ойлари яқунларига кўра, резина ва пластмасса буюмлар ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 1,8 % ни, физик ҳажм индекси 106,0 % ни ташкил қилди ҳамда ишлаб чиқариш ҳажмида 1 947,4 млрд. сўм кузатилди.

Электр ускуналари ишлаб чиқариш

Электр ускуналари ишлаб чиқариш – электр энергиясини ишлаб чиқарувчи ва тақсимловчи маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўз ичига олади. Шунингдек, бу бўлим электр ёритувчи, сигнал ускуналари ва маиший электр асбоблар ишлаб чиқаришни ўз ичига олади.

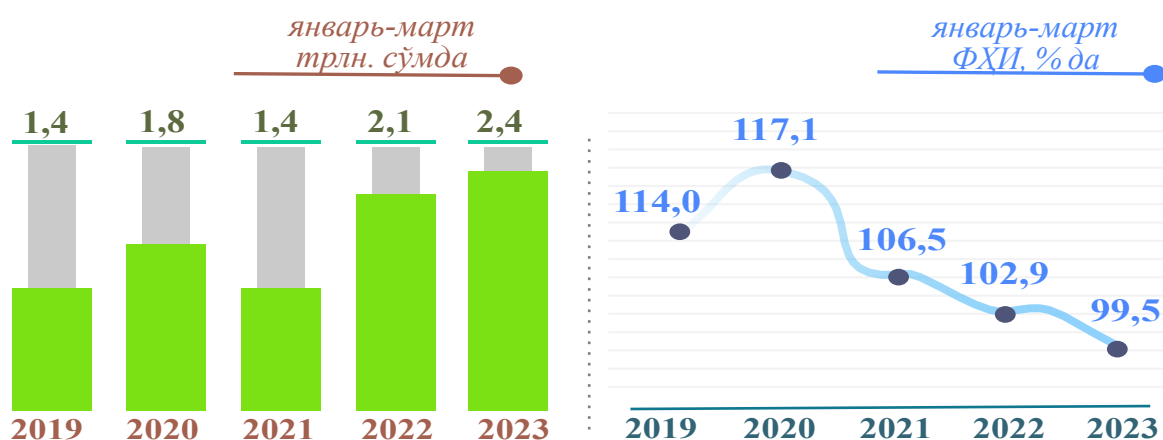
2023 йилнинг январь-март ойлари яқунларига кўра, ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги электр ускуналари ишлаб чиқариш саноатининг улуши 3,2 % ни, ўтган йилнинг тегишли даврига нисабатан физик ҳажм индекси 159,6 % ни ташкил этди ҳамда ишлаб чиқариш ҳажми 3 358,2 млрд. сўм экани кузатилди.

Машина ва ускуналардан ташқари тайёр металл буюмлар ишлаб чиқариш

Машина ва ускуналардан ташқари тайёр металл буюмлар ишлаб чиқариш – “тоза металлдан аралашмасиз” буюмлар ишлаб чиқариш (жумладан, эҳтиёт қисмлари, контейнерлар ва мосламалар), одатда стационар, фақат электр, электрон ёки оптик асбоблар учун радиоприборлар, узатиш мосламалари каби, кўрсатилган металллар (баъзида бошқа металллар билан) ва анча мураккаб бирикмалар қотишмаларини ишлаб чиқаришни ўз ичига олади.

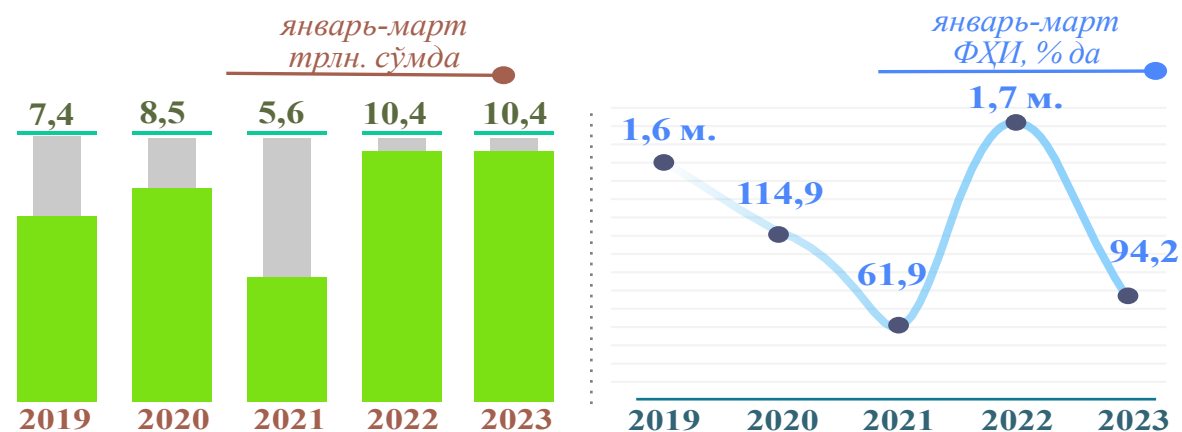
2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, машина ва ускуналардан ташқари тайёр металл буюмлар ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 2,3 % ни, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан физик ҳажм индекси 99,5 % ни ҳамда ишлаб чиқариш ҳажми 2 411,3 млрд. сўмни ташкил этди.

Автотранспорт воситалари, трейлерлар ва ярим тиркамалар ишлаб чиқариш

Автотранспорт воситалари, трейлерлар ва ярим тиркамалар ишлаб чиқариш – йўловчилар ёки юкларни ташиш учун автотранспорт воситалари ишлаб чиқаришни ўз ичига олиб, турли бутловчи қисмлар ва аксессуарлар, шунингдек, трейлер ва ярим тиркамаларни ишлаб чиқаришни ҳам ўз ичига олади.

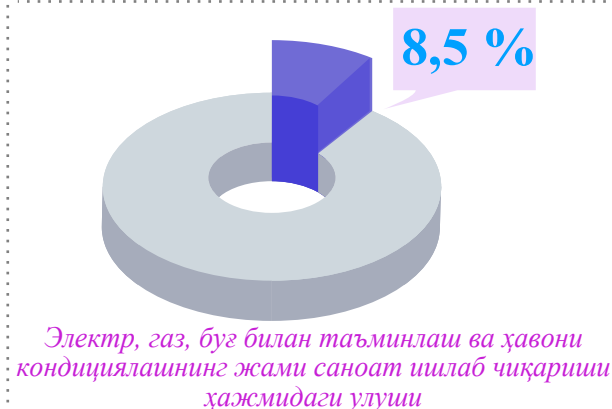
2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, автотранспорт воситалари, трейлер ва ярим тиркамалар ишлаб чиқариш саноатининг ишлаб чиқарадиган саноат таркибидаги улуши 9,8 % ни, ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан физик ҳажм индекси 94,2 % ни ҳамда ишлаб чиқариш ҳажми 10 427,7 млрд. сўмни ташкил этди.

Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш, ҳудудлар кесимида

Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш – электр энергияси-ни, табиий газни, буғни, иссиқ сувни ва шу кабиларни доимий тармоқлар – кабеллар, кувурлар, сув кувурлари орқали етказиб бериш билан боғлиқ фаолиятни ўз ичига олади.

Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш корхоналари томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ҳажми 11,1 трлн. сўмни (жами ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотлари ҳажмининг 8,5 % ини) ташкил этган.

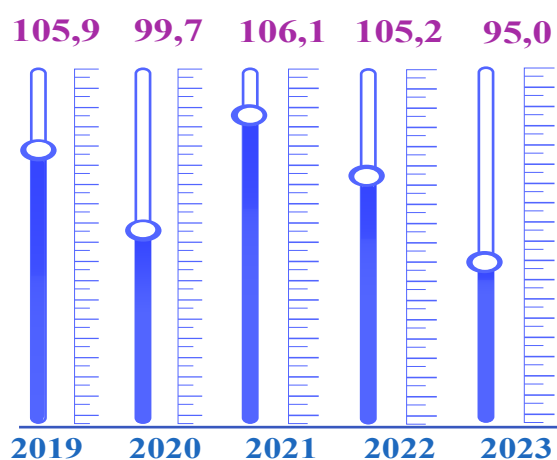
Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш
соҳасида йирик саноат корхоналари томонидан саноат маҳсулотларини
ишлаб чиқариш

2023 йилнинг январь-март ойларида ўтган йилнинг мос даврига нисбатан электрэнергия ишлаб чиқариш 95,0 % ни, иссиқлик энергияси ишлаб чиқариш эса 83,5 % ни ташкил этди.

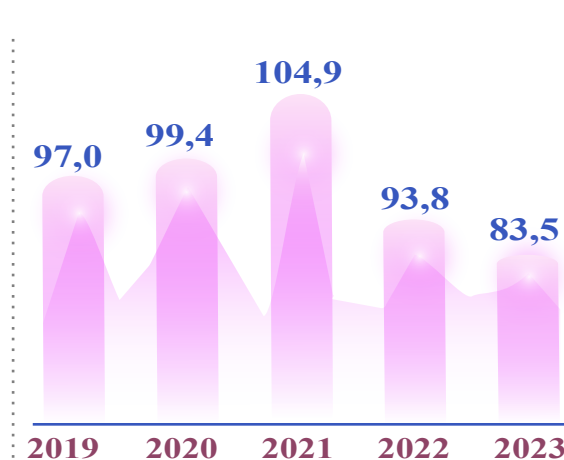
Саноат маҳсулотлари	2022 йил январь-март	2023 йил январь-март	Фарқи +/-
Электрэнергия, млн.кВт.с	19 511,0	18 530,7	- 980,3
Иссиқлик энергияси, минг гкал	9 917,4	8 277,4	- 1 640,0
Кўмирни ер остида газга айлантириш натижасида ҳосил бўлган газ, минг куб. м	3 315,0	25 354,0	22 039,0

(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да*)

Электрэнергия

Иссиқлик энергияси

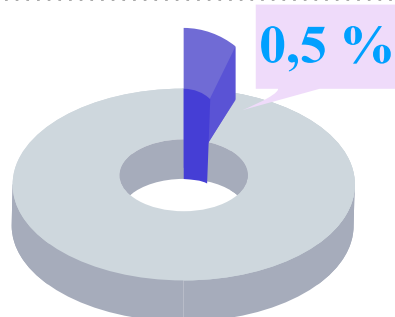
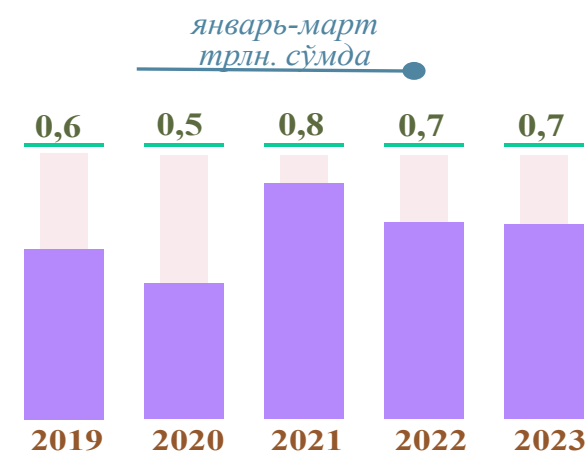

* тегишли давр учун саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ҳисоблаш методикасига кўра

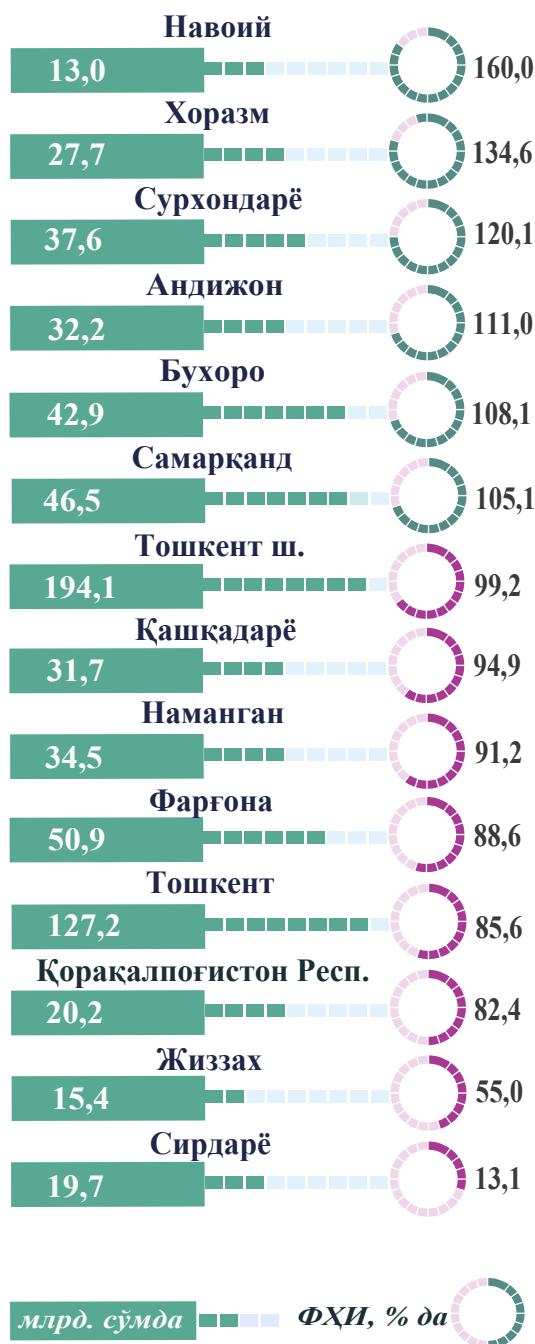
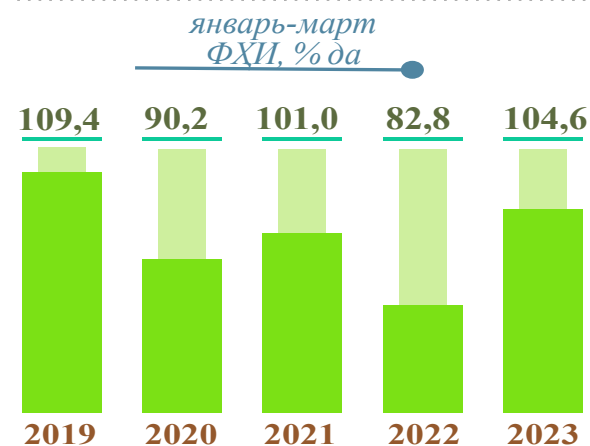
Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш, ҳудудлар кесимида

Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш – қаттиқ ва суюқ, саноат ва маиший, шунингдек, заҳарланган чиқиндиларнинг барча турларига ишлов бериш (йиғиш, қайта ишлаш ва йўқотиш)ни ўз ичига олади.

Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш корхоналари томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ҳажми 0,7 трлн.сўмга (жами ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотлари ҳажмининг 0,5 % ига) тўғри келди.

Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилишнинг жами саноат ишлаб чиқариши ҳажмидаги улуши

**Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш
ва утилизация қилиш корхоналари томонидан саноат маҳсулотларини
ишлаб чиқариш**

Ўтган йилнинг мос даврига нисбатан тўқимачилик чиқиндиларининг 22,1 % га, оқова сувларни йўқотиш, транспортировка қилиш ва ишлов бериш бўйича хизматлар 3,1 % га кўпайди.

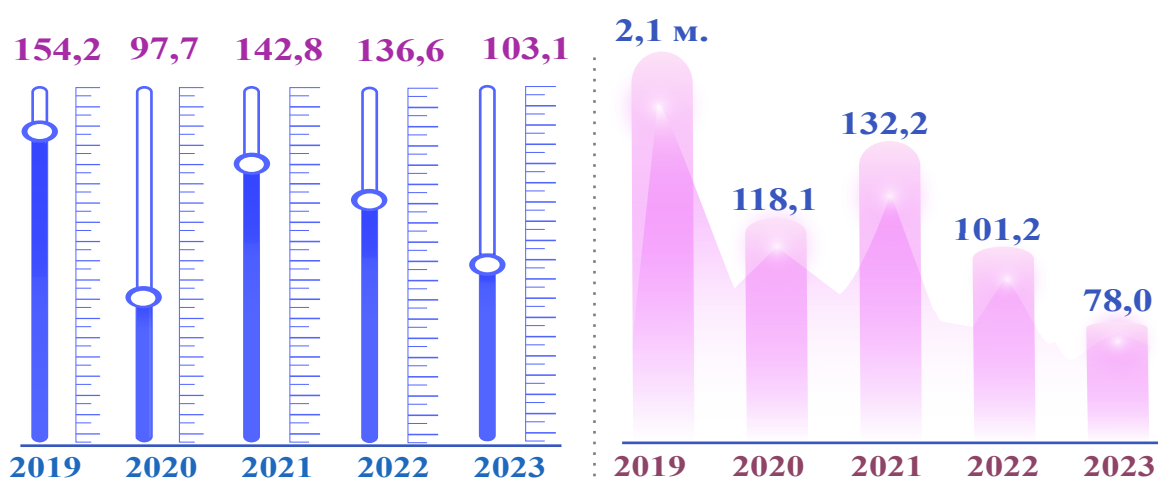
Шунингдек, ахлат ўраларни, тиндиргичларни ва септикларни бўшатиш, тозалаш ва ишлов бериш бўйича хизматларда 22,0 % га камайиш кузатилди.

Саноат маҳсулотлари	2022 йил январь-март	2023 йил январь-март	Фарқи +/-
Оқова сувларни йўқотиш, транспортировка қилиш ва ишлов бериш бўйича хизматлар, млрд.сўм	85,2	87,8	2,6
Ахлат ўраларни, тиндиргичларни ва септикларни бўшатиш, тозалаш ва ишлов бериш бўйича хизматлар млн.сўм	123,8	96,6	- 27,2
Тўқимачилик чиқиндилари, т	4 181,2	5 104,7	923,5

(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да*)

Оқова сувларни йўқотиш, транспортировка қилиш ва ишлов бериш бўйича хизматлар

Ахлат ўраларни, тиндиргичларни ва септикларни бўшатиш, тозалаш ва ишлов бериш бўйича хизматлар млн.сўм

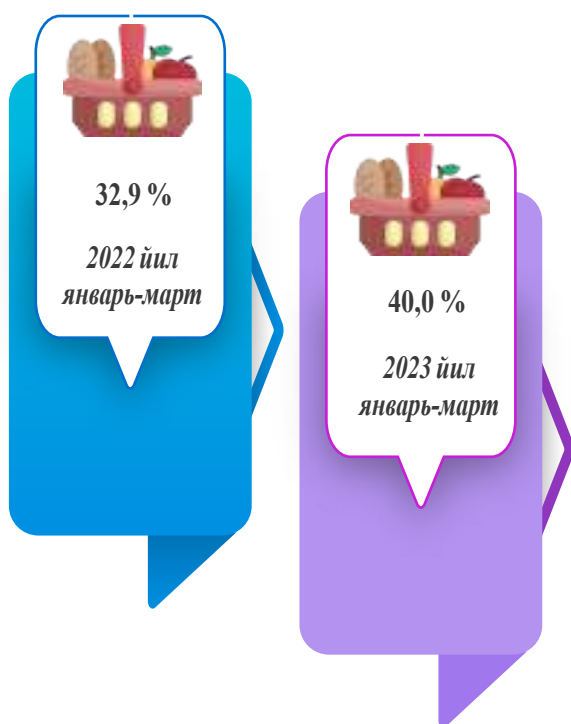

* тегишли давр учун саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ҳисоблаш методикасига кўра

4-БЎЛИМ. ИСТЕЪМОЛ ТОВАРЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

Тайёр маҳсулот турларини кенгайтириш ва ишлаб чиқарилишини қўллаб-қувватлаш бўйича амалга ошириб келинаётган чора-тадбирлар натижасида, 2023 йилнинг январь-март ойларида истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажми 40,0 трлн. сўмни ташкил этиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 105,1 %, унинг жами саноатдаги улуши 30,5 % га тўғри келди.

Озиқ-овқат маҳсулотлари

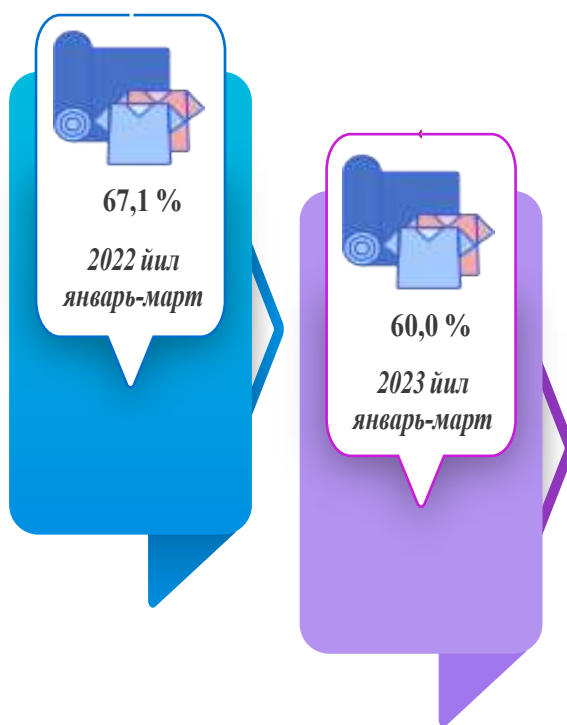
2023 йилнинг январь-март ойларида республикада 16,0 триллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарилиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ўсиш суръати 11,3 % га ошди.

2022 йилнинг шу даврига нисбатан республика бўйича ўртача истеъмол товарлари ишлаб чиқаришда Жиззах вилояти (162,7 %), Сирдарё вилояти (124,4 %) ҳамда Сурхондарё (116,7 %) вилояти корхоналари томонидан юқори ўсиш суръати кузатилди.

Ноозиқ-овқат маҳсулотлар

Истеъмол товарлари ишлаб чиқариш таркибида озиқ-овқат маҳсулотлари 40,0 %, ноозиқ-овқат маҳсулотлар 60,0 % ни ташкил этди. 2022 йилнинг январь-март ойларида истеъмол товарларининг умумий ҳажмида озиқ-овқат маҳсулотларининг улуши 32,9 %, ноозиқ-овқат маҳсулотлар улуши 67,1 % ни ташкил этди.

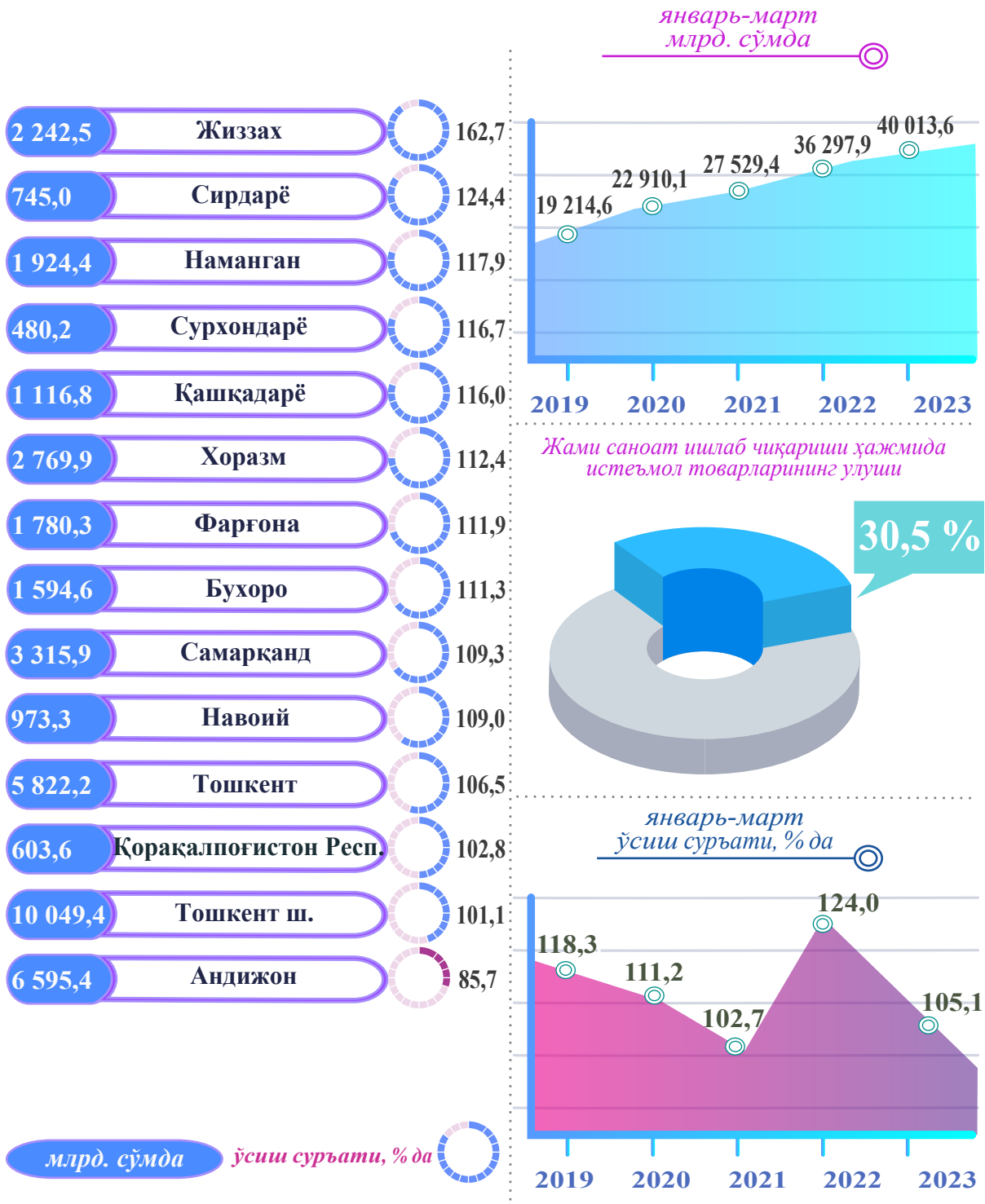
Шу билан бирга, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан озиқ-овқат маҳсулотларининг ўсиш суръати 111,3 %, ноозиқ-овқат маҳсулотлар ўсиш суръати 101,3 % га тўғри келди.

Истеъмол товарлари ишлаб чиқариш, ҳудудлар кесимида

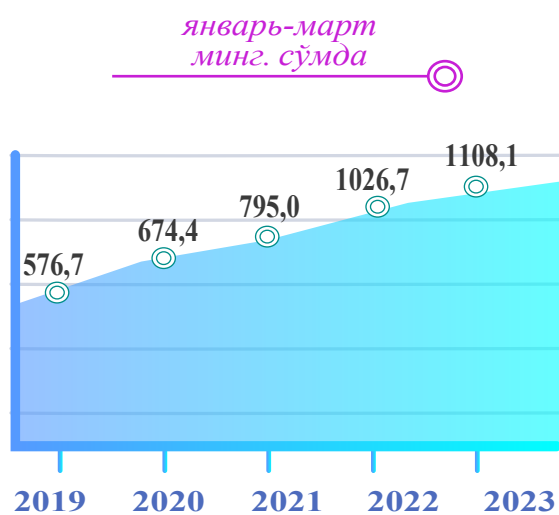
Истеъмол товарлари – биринчи навбатда, шахсий истеъмол учун ёки фойда олиш билан боғлиқ бўлмаган бошқа мақсадларда ишлатиладиган саноат маҳсулотлари.

Ҳудудлар кесимида истеъмол товарлари ишлаб чиқарилишининг республика жами ҳажмидаги энг юқори улуши Тошкент шаҳрига тўғри келиб, 25,1 %, шунингдек, Андижон вилояти 16,5 %, Тошкент вилояти 14,6 %, Самарқанд вилояти 8,3 % эканлиги кузатилди.

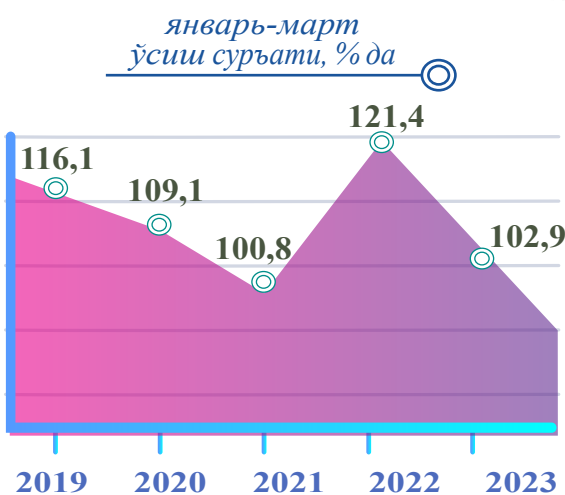

Аҳоли жон бошига тўғри келадиган истеъмол товарлари
ишлаб чиқариш, ҳудудлар кесимида

Республика бўйича аҳоли жон бошига истеъмол товарлари ишлаб чиқарилиши 1 108,1 минг сўм бўлгани ҳолда, Тошкент шаҳрида – 3 386,7 минг сўмни, Андижон вилоятида – 1 980,4 минг сўмни, Тошкент вилоятида – 1 940,6 минг сўмни ва Жиззах вилоятида – 1 515,9 минг сўмни ташкил этди.

Республикада аҳоли жон бошига истеъмол
товарлари ишлаб чиқариши ҳажми

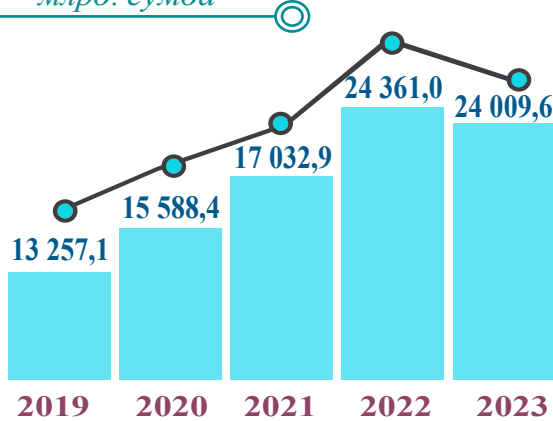
минг. сўмда

ўсиш суръати, % да

Худудлар бўйича ноозиқ-овқат маҳсулотлар ишлаб чиқариш
ҳажми, таркиби ва ўсиш суръати

Худудлар кесимида ноозиқ-овқат маҳсулотлар ишлаб чиқарилишининг республика жами ҳажмидаги энг юқори улуши Андижон вилоятига тўғри келиб, 24,9 %, шунингдек, Тошкент шаҳри 24,6 % ни, Тошкент вилояти 11,3 % ни, Жиззах вилояти 8,2 % ни ташкил этди.

январь-март
млрд. сўмда

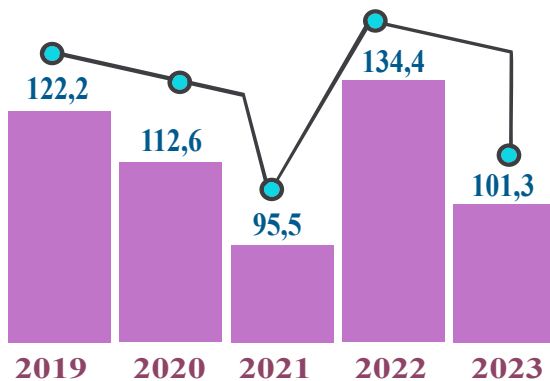

Жами истеъмол товарлари ишлаб
чиқариш ҳажмидаги улуши

60,0 %

январь-март
ўсиш суръати, % да

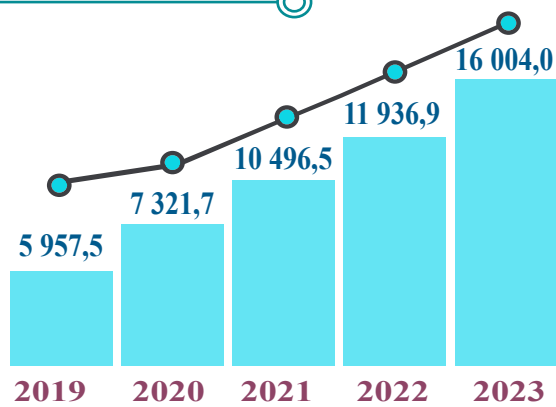
Жиззах	180,5	●●●●●●●●●●
1 977,3		●●●●●●●●●●
Сурхондарё	132,7	●●●●●●●●●●
244,9		●●●●●●●●●●
Наманган	129,3	●●●●●●●●●●
1 171,6		●●●●●●●●●●
Қашқадарё	116,7	●●●●●●●●●●
370,3		●●●●●●●●●●
Фарғона	116,3	●●●●●●●●●●
904,3		●●●●●●●●●●
Сирдарё	114,7	●●●●●●●●●●
217,8		●●●●●●●●●●
Навоий	112,6	●●●●●●●●●●
546,4		●●●●●●●●●●
Самарқанд	109,5	●●●●●●●●●●
1 729,0		●●●●●●●●●●
Бухоро	107,8	●●●●●●●●●●
618,0		●●●●●●●●●●
Хоразм	102,7	●●●●●●●●●●
1 520,3		●●●●●●●●●●
Тошкент ш.	98,6	●●●●●●●●●●
5 901,4		●●●●●●●●●●
Тошкент	97,7	●●●●●●●●●●
2 723,7		●●●●●●●●●●
Андижон	83,0	●●●●●●●●●●
5 969,2		●●●●●●●●●●
Қорақалпоғистон Респ.	79,5	●●●●●●●●●●
115,4		●●●●●●●●●●

●●●●●●●●●● млрд. сўмда ўсиш суръати, % да

Худудлар бўйича озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми, таркиби ва ўсиш суръати

Худудлар кесимида озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарилишининг республика жами ҳажмидаги энг юқори улуши Тошкент шаҳрига тўғри келиб, 25,9 % ни, Тошкент вилоятига 19,4 % ва Самарқанд вилоятига 9,9 % эканлиги кузатилди.

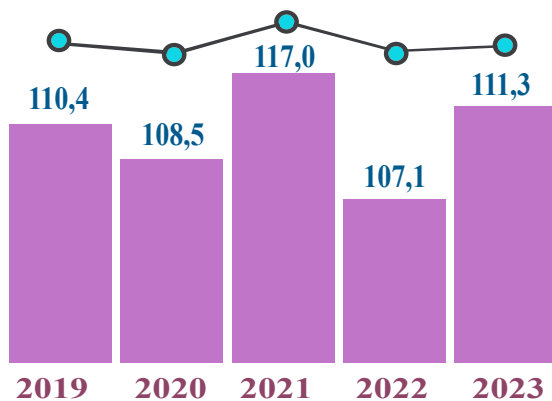
январь-март
млрд. сўмда

Жами истеъмол товарлари ишлаб
чиқариш ҳажмидаги улуши

январь-март
ўсиш суръати, % да

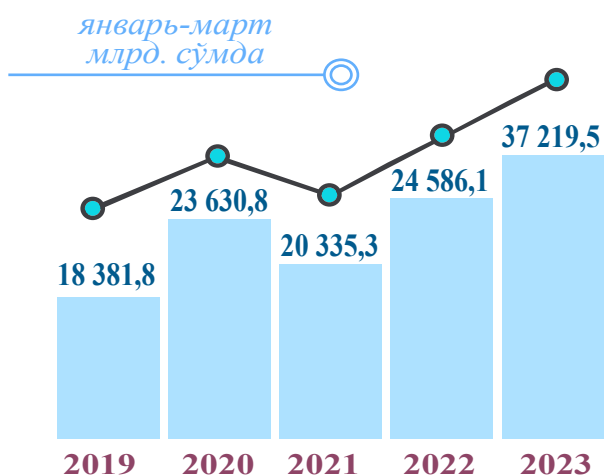

Сирдарё	128,9	527,2
Хоразм	127,0	1 249,6
Андижон	124,9	626,2
Тошкент	115,8	3 098,5
Қашқадарё	115,7	746,5
Бухоро	113,7	976,6
Қорақалпоғистон Респ.	110,4	488,2
Самарқанд	109,0	1 586,9
Фарғона	107,6	876,0
Тошкент ш.	104,9	4 148,0
Навоий	104,7	426,9
Сурхондарё	103,7	235,3
Наманган	103,6	752,8
Жиззах	93,8	265,2

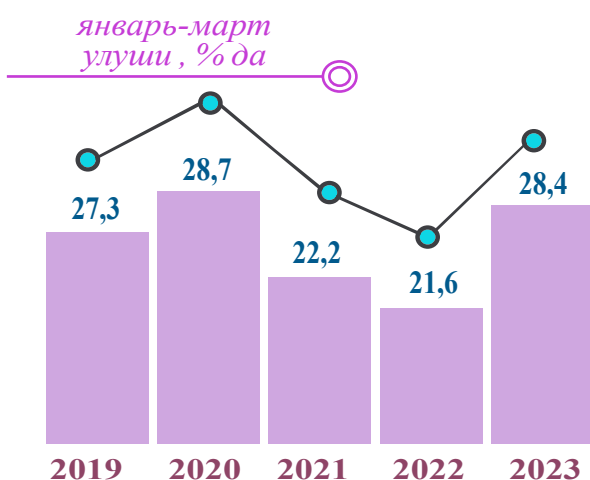
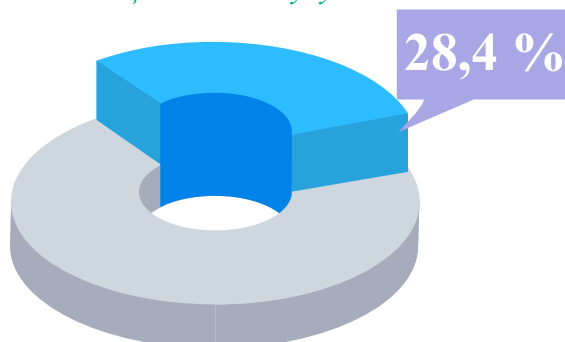
● ● млрд. сўмда ўсиш суръати, % да

Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда кичик бизнеснинг улуши
(2023 йил январь-март ойларида)

Ҳисобот даврида кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан 37,2 трлн. сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилиб, унинг умумий ишлаб чиқариш ҳажмидаги улуши 28,4 % ни ташкил этди. 2022 йилнинг январь-март ойларида кичик бизнес субъектларининг умумий ишлаб чиқаришдаги улуши 21,6 % ни ташкил этган.

Кичик тадбиркорлик субъектларининг
жами саноат ишлаб чиқариш
ҳажмидаги улуши

Жиззах	63,6
2 414,3	
Наманган	46,1
2 041,4	
Фарғона	43,4
2 910,4	
Сурхондарё	42,9
764,5	
Самарқанд	42,4
2 857,8	
Тошкент ш.	38,5
9 276,7	
Бухоро	37,4
2 327,2	
Андижон	33,3
3 468,8	
Сирдарё	31,3
1 202,7	
Тошкент	23,5
5 187,2	
Қашқадарё	22,2
1 418,6	
Қорақалпоғистон Респ.	19,9
758,5	
Хоразм	18,4
892,2	
Навоий	8,0
1 699,2	

● млрд. сўмда Улуши, % да

5-БЎЛИМ. ТАЙЁР МАҲСУЛОТЛАР, БУТЛОВЧИ ҚИСМЛАР ВА МАТЕРИАЛЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ МАҲАЛЛИЙЛАШТИРИШ ДАСТУРИНИНГ АМАЛГА ОШИРИЛИШИ

Республикада саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг юқори ўсиш суръатларига эришишда Тайёр маҳсулотлар, бутловчи қисмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастурининг амалга оширилиши ҳам ўз таъсирини кўрсатди. Мазкур дастур доирасида киритилган 1 618 та лойиҳа бўйича 12,3 трлн. сўмлик маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Маҳаллийлаштириш дастури доирасида ишлаб чиқарилган маҳсулотлардан 112,6 млн. АҚШ доллари миқдорида экспорт қилинди. Шу билан бирга 3 929 та янги иш ўринлари яратилди.

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми – корхона томонидан ишлаб чиқарилган тайёр маҳсулотлар, ярим тайёр, четга сотишга мўлжалланган, носаноат бўлинмаларга ва капитал қурилишга мўлжалланган маҳсулотлар ҳажмини ўз ичига олади: ишлаб чиқарилиши ҳисобот даврида тугалланмаган узоқ муддатли маҳсулотларни ишлаб чиқариш бўйича ишлар; саноат тусидаги ишлар (хизматлар).

Саноат ишлаб чиқаришида ўзгариш индекслари – солиштирма даврларда маҳсулотлар (ишлар, хизматлар) физик ҳажмининг ўзгаришини тавсифловчи нисбий кўрсаткичдир.

Истеъмол товарлари – асосан шахсий истеъмол ёки фойда олиш билан боғлиқ бўлмаган бошқа мақсадларда фойдаланадиган саноат маҳсулотлари; истеъмол моллари ишлаб чиқариш ҳажми амалдаги нархларда (ҚҚС ва аксизлар бундан мустасно) ҳисоблаб чиқилади.

Натура кўринишида саноат ишлаб чиқариши ҳажми – бошқа корхоналарга жўнатиш учун ёки ишлаб чиқаришга мўлжалланган маҳсулотларни, шу жумладан, корхонанинг саноат эҳтиёжлари учун сарфланган маҳсулотларни ўз ичига олади, яъни ялпи маҳсулот.

Ишлаб чиқаришни технологик ривожланиш даражасига кўра гуруҳлаш Евростат технологик фаолиятининг таснифи асосида ишлаб чиқилган.

Маҳаллийлаштириш даражаси – ишлаб чиқаришда ишлатиладиган маҳаллий материаллар, меҳнат ва интеллектуал ресурсларнинг улушини белгилайди; маҳаллийлаштириш даражасини ҳисоблашда харажатлар, солиқ тўловлари ва ишлаб чиқариш жараёнига бевосита алоқадор бўлмаган бошқа имтиёзлар ҳисобга олинмайди.

Маҳсулот сотиш ҳажми – савдо нархларида келтирилади (ҚҚС ва аксиялар бундан мустасно).

Миллий валютада экспорт қилинадиган маҳсулотларнинг қиймати – Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг курси бўйича ҳисоб-китоб қилган ҳолда тўлдирилади.

Тоғ-кон саноати ва очик конларни ишлаш – табиатда қаттиқ жинслар шаклида учрайдиган (кўмир, руда), суюқ ҳолатда учрайдиган (нефт) ёки газсимон ҳолатда учрайдиган (табиий газ) фойдали қазилмаларни қазиб олишни ўз ичига олади.

Ишлаб чиқарадиган саноат – янги маҳсулот чиқариш мақсадида модда ёки компонентларни, материалларни физик ёки кимёвий қайта ишлашни, гарчи ишлаб чиқаришнинг маълум тури учун бирдан-бир тўлиқ меъзон ҳисобланмаса ҳам, ўз ичига олади.

Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш – электр энергиясини, табиий газни, буғни, иссиқ сувни ва шу кабиларни доимий тармоқлар – кабеллар, қувурлар, сув қувурлари орқали етказиб бериш билан боғлиқ фаолиятни ўз ичига олади.

Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш – қаттиқ ва суюқ, саноат ва маиший, шунингдек, заҳарланган чиқиндиларнинг барча турларига ишлов бериш (йиғиш, қайта ишлаш ва йўқотиш)ни ўз ичига олади.

III. ҚИШЛОҚ, ЎРМОН ВА БАЛИҚЧИЛИК ХЎЖАЛИГИ

2023 йил 1 апрель ҳолатига қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар (фермер ва деҳқон хўжалиklarидан ташқари) сони – 42 031 тани, шундан деҳқончилик ва чорвачилик, овчилик ва ушбу соҳаларда кўрсатилган хизматларда – 38 936 тани, ўрмон хўжалигида – 242 тани ҳамда балиқчилик хўжалигида – 2 853 тани ташкил этди.

2023- йил январь-март ойида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида янги ташкил этилган корхона ва ташкилотлар (фермер ва деҳқон хўжалиklarидан ташқари) сони – 3 088 тани ташкил этди.

Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар (фермер ва деҳқон хўжалиklarидан ташқари) сони

1. Деҳқончилик ва чорвачилик, овчилик ва ушбу соҳаларда кўрсатилган хизматлар
2. Ўрмон хўжалиги
3. Балиқчилик хўжалиги

Худудлар кесимида таҳлил қилинганда, энг кўп корхона ва ташкилотлар Қашқадарё вилоятида – 7 098 тани ёки республика бўйича мазкур соҳада фаолият кўрсатаётган жами корхона ва ташкилотларнинг 16,9 % ини ташкил этган бўлса, аксинча энг кам корхона ва ташкилотлар Тошкент шаҳрида – 685 та (1,6 %) қайд этилди.

Худудлар кесимида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар сони

(2023 йил 1 апрель ҳолатига)

1- БЎЛИМ. ҚИШЛОҚ, ЎРМОН ВА БАЛИҚЧИЛИК ХЎЖАЛИГИ МАҲСУЛОТ (ХИЗМАТ)ЛАРИ ҲАЖМИ

Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари ялпи ишлаб чиқариши – соҳада ўз истеъмоли ва сотиш учун яратилган маҳсулот ва хизматларнинг умумий қиймати. Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари ялпи ишлаб чиқариши деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулот (хизмат)лари ялпи ишлаб чиқариши, овчилик хўжалигида, ўрмончилик ва ёғоч тайёрлаш, балиқ овлаш ва аквакультура соҳасида етиштирилган маҳсулот (хизмат)лар қиймати асосида шакллантирилади.

Дастлабки маълумотларга кўра, 2023 йилнинг январь-март ойларида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)ларининг умумий ҳажми 40,4 трлн. сўмни, шу жумладан, деҳқончилик ва чорвачилик, овчилик ва ушбу соҳаларда кўрсатилган хизматлар – 38,3 трлн. сўмни, ўрмон хўжалиги – 1,8 трлн. сўмни, балиқчилик хўжалиги – 0,3 трлн. сўмни ташкил қилди.

Ўзбекистон Республикаси қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)ларининг умумий ҳажми (январь–март, трлн. сўм)

	2019 йил	2020 йил	2021 йил	2022 йил	2023 йил
Жами	20,3	24,8	29,4	33,5	40,4
<i>шу жумладан:</i>					
Деҳқончилик ва чорвачилик, овчилик ва ушбу соҳаларда кўрсатилган хизматлар	18,8	23,3	27,7	31,7	38,3
<i>шундан:</i>					
қишлоқ хўжалиги маҳсулоти	18,7	23,2	27,6	31,5	37,8
Ўрмон хўжалиги	1,3	1,3	1,4	1,5	1,8
Балиқчилик хўжалиги	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3

2023 йилнинг январь-март ойларида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари ҳажми ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 103,2 % ни (2022 йилнинг январь-март ойлари мос равишда 2021 йилнинг январь-март ойига нисбатан – 102,8 %), шу жумладан, деҳқончилик ва чорвачилик, овчилик ва ушбу соҳаларда кўрсатилган хизматлар – 103,3 % (102,9 %)ни, ўрмон хўжалиги – 100,7 % (101,9 %)ни, балиқчилик хўжалиги – 100,5 % (102,1 %)ни ташкил қилди.

Ўзбекистон Республикаси қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги
маҳсулот (хизмат)лари ҳажмининг ўсиш суръати

Дехқончилик ва чорвачилик,
овчилик ва ушбу соҳаларда кўрсатилган
хизматлар

103,3 %

Ўрмон
хўжалиги

100,7 %

Балиқчилик
хўжалиги

100,5 %

Қишлоқ, ўрмон
ва балиқчилик

103,2 %

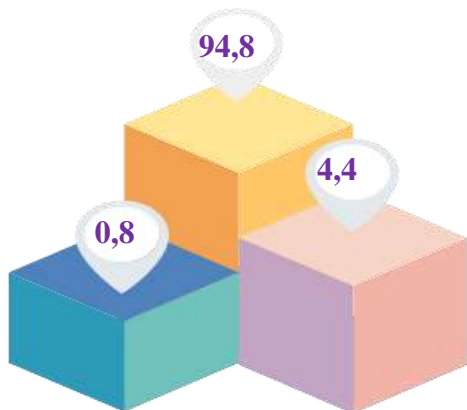
Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари – ҳисобот даврида фермер хўжаликларида, деҳқон ва томорқа хўжаликларида ҳамда қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда етиштирилган деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларининг жами қийматини белгилаб, қишлоқ хўжалигида маҳсулот етиштиришнинг умумий ҳажмини ифодалайди.

Овчилик хўжалиги — овчилик ва ёввойи ҳайвонларни тутиш, бу соҳаларда хизмат кўрсатиш шунингдек, парваришхона ва фермаларда ҳайвонларни сақлаш, кўпайтириш ва даволаш харажатлари ҳисобга олинади.

Ўрмон хўжалиги – фаолият тури ўрмон ресурсларини такрор ишлаб чиқариш ва ўрмон ресурсларидан фойдаланиш, хусусан ўрмончилик, ўрмонзорларни барпо этиш ва ёғочни қайта ишлаш тармоқлари учун бинокорлик думалоқ ёғочларини етиштириш, шунингдек, ёввойи ҳолда ўсувчи ўрмон маҳсулотларини йиғиш билан боғлиқ бўлган соҳа.

Балиқчилик хўжалиги – балиқ овлаш ва сув биоресурсларини, аквакултурани сақлаш, сув биоресурсларидан олинadиган балиқ ва бошқа маҳсулотларни етиштириш ва сотиш бўйича фаолият тури

Ўзбекистон Республикасининг қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги
маҳсулот (хизмат)лари умумий ҳажмининг тақсимланиши, % да

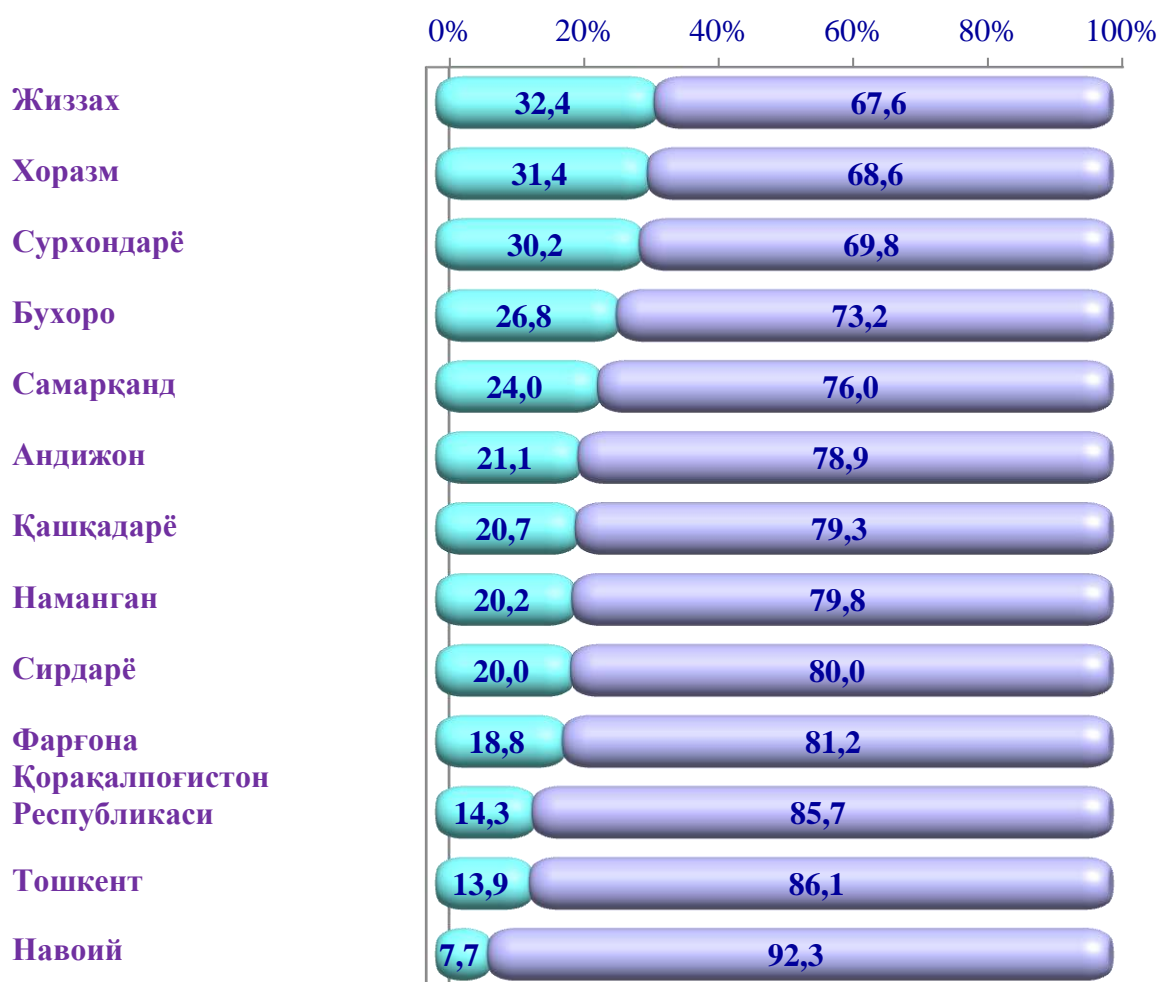

2023 йилнинг январь-март ойлари яқунларига кўра, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари умумий ҳажмининг 94,8 % и – деҳқончилик ва чорвачилик, овчилик ва ушбу соҳаларда кўрсатилган хизматлар (2022 йилнинг январь-март ойларида 94,7 %), 4,4 % и – ўрмон хўжалиги (4,4 %) ва 0,8 % и – балиқчилик хўжалиги (0,9 %) ҳиссасига тўғри келди.

2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, ялпи ички маҳсулот (ЯИМ) (ялпи қўшилган қиймат (ЯҚК)) таркибида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигининг улуши 12,4 % ни ташкил қилди.

Ялпи ҳудудий маҳсулот таркибида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигининг улушини ҳудудлар кесимида таҳлил қилар эканмиз, энг юқори улуш Жиззах вилоятига (32,4 %) тўғри келса, аксинча кам улушга эга ҳудудга Навоий вилоятини (7,7 %) келтириб ўтиш мумкин.

**Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги тармоғининг
ЯҲМ таркибидаги улуши, % да**

ялпи ҳудудий маҳсулот таркибида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигининг улуши

ялпи ҳудудий маҳсулот таркибида бошқа тармоқларнинг улуши

2023 йилнинг январь-март ойларида ҳудудлар кесимида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)ларининг энг юқори ҳажми Самарқанд (5 113,4 млрд. сўм), Тошкент (4 829,6 млрд. сўм), Бухоро (3 766,5 млрд. сўм),

Фарғона (3 448,6 млрд. сўм), Хоразм (3 344,9 млрд. сўм) ва Сурхондарё (3 274,4 млрд. сўм) вилоятларида қайд этилди. Аксинча кам ҳажмга эга ҳудудларга Сирдарё вилояти (1 287,6 млрд. сўм), Қорақалпоғистон Республикаси (1 338,1 млрд. сўм) ва Навоий вилоятини (2 090,4 млрд. сўм) келтириб ўтиш мумкин.

Ҳудудлар кесимида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)ларининг ҳажми, млрд. сўм

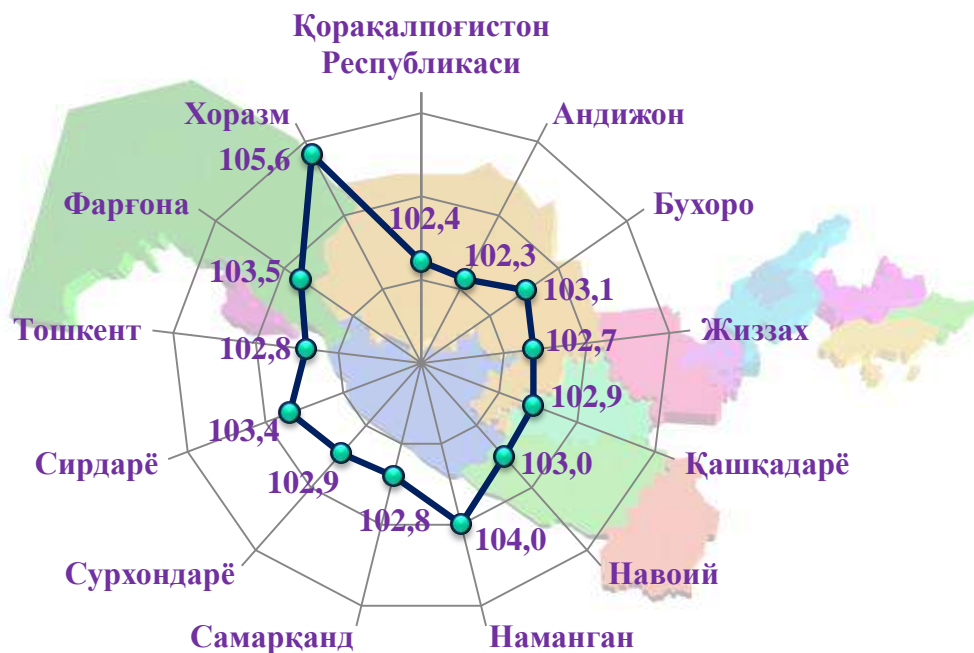

2023 йилнинг январь-март ойларида, Самарқанд ва Тошкент вилоятлари қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)ларининг умумий ҳажми бўйича Республикада етакчи ўринларни эгаллаши, мазкур ҳудудларнинг гўшт, сут ва тухум каби қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштиришда ҳудудлар орасида юқори улушга эга бўлганлиги билан изоҳланади.

Аксинча, гўшт, сут, тухум ва сабзавотлар каби қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштиришда ҳудудлар орасида Сирдарё вилояти ва Қорақалпоғистон Республикасининг кам улушга эга эканлигини қайд этиш лозим.

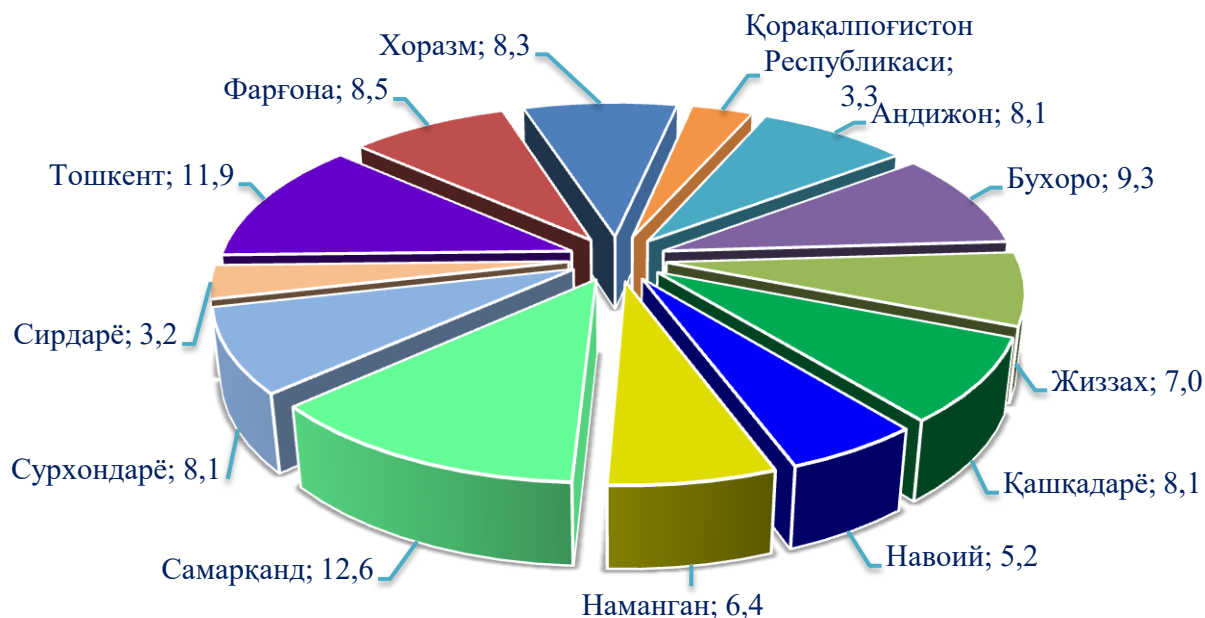
Ҳудудлар бўйича қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)ларининг ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати таҳлил қилинганда, юқори ўсиш суръатлари Хоразм (105,6 %), Наманган (104,0 %), Фарғона (103,5 %), Сирдарё (103,4 %), Бухоро (103,1 %) ва Навоий (103,0 %) вилоятларида қайд этилди.

Худудлар бўйича қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги
маҳсулот (хизмат)ларининг ўсиш суръати, % да

Андижон (102,3 %), Қорақалпоғистон Республикаси (102,4 %), Жиззах (102,7 %), Тошкент ва Самарқанд вилоятларида (102,8 %) эса аксинча ўсиш суръатлари пастлиги кузатилди.

Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари умумий
ҳажмининг худудлар кесимида тақсимланиши, % да

Республиканинг қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)ларининг умумий ҳажмида Самарқанд вилоятининг улуши 12,6 % ни таш-

кил этди ва ҳудудлар бўйича етакчилик қилмоқда. Тошкент ва Бухоро вилоятлари мос равишда 11,9 % ва 9,3 % кўрсаткич билан кейинги ўринларни эгаллади. Энг кам улуш Сирдарё вилояти (3,2 %), Қорақалпоғистон Республикаси (3,3 %) ва Навоий вилоятида (5,2 %) қайд этилди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)ларининг умумий ҳажми 38 829,7 млрд. сўмни, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 102,9 % ни ташкил этди.

Республиканинг қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)ларининг умумий ҳажмида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг улуши 96,1 % ни ташкил этди, Ушбу кўрсаткични ҳудудлар бўйича таҳлил қилар эканмиз, жами тармоққа нисбатан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг юқори улушига Қашқадарё (98,9 %), Жиззах (98,7 %), Сирдарё (98,4 %), Бухоро (98,3 %) ва Хоразм (97,7 %) вилоятларини келтиришимиз мумкин.

**Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот
(хизмат)ларининг умумий ҳажмида кичик
бизнес ва хусусий тадбиркорлик**

	<i>Ҳажми млрд. сўм</i>	<i>Ўсиш суръати, % да</i>	<i>Жамига нисбатан улуши, % да</i>
Ўзбекистон Республикаси	38 829,7	102,9	96,1
Қорақалпоғистон Республикаси	1 269,8	101,9	94,9
Андижон	3 177,7	102,4	97,5
Бухоро	3 703,1	103,4	98,3
Жиззах	2 780,7	102,0	98,7
Қашқадарё	3 230,8	103,0	98,9
Навоий	2 017,2	102,8	96,5
Наманган	2 455,5	103,7	95,2
Самарқанд	4 749,1	99,2	92,9
Сурхондарё	3 142,5	103,3	96,0
Сирдарё	1 267,0	103,2	98,4
Тошкент	4 501,7	103,4	93,2
Фарғона	3 265,9	104,7	94,7
Хоразм	3 268,7	105,5	97,7

Аҳоли жон бошига қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари ҳажми

2023 йилларнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасининг аҳоли жон бошига қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари ҳажми жорий нархларда 1 119,2 минг сўмни, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 101,0 % ни ташкил этди.

Аҳоли жон бошига қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари ҳажми жорий нархлардаги тармоқ умумий ҳажмини мамлакатнинг ҳисобот давридаги ўртача аҳолиси сонига бўлиш йўли билан аниқланади.

Ўзбекистон Республикаси доимий аҳолисининг ўртача сони 2023 йилнинг январь-мартида 36 111,4 минг кишини ташкил этган.

Худудлар кесимида аҳоли жон бошига ҳисобланган қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари ҳажми, минг сўм

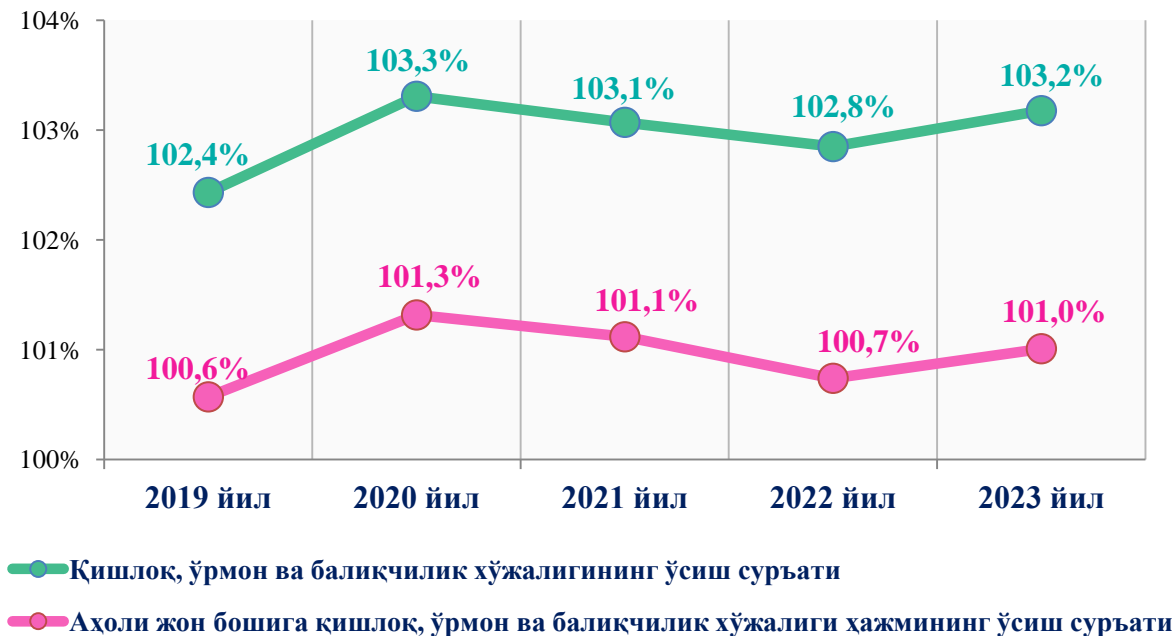

Ҳисобот даврида худудлар кесимида аҳоли жон бошига қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги маҳсулот (хизмат)лари ҳажмининг ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръатини таҳлил қилар эканмиз:

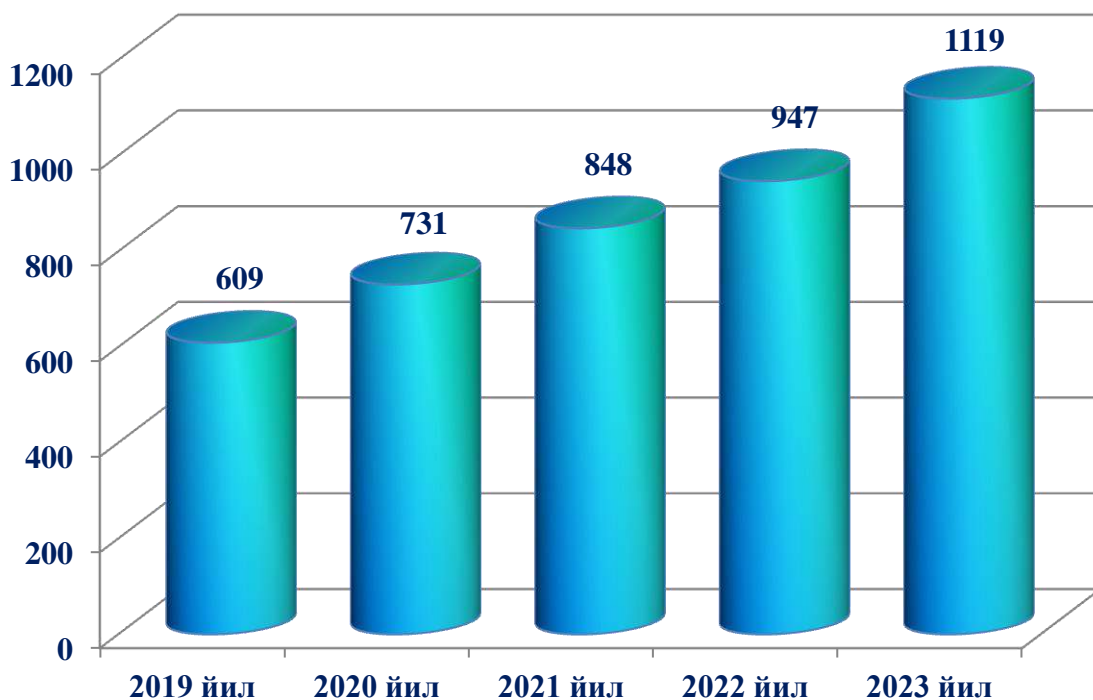
Энг юқори ўсиш суръатини қайд этган худудларга Хоразм (103,8 %), Наманган (101,7 %), Фарғона (101,4 %), Бухоро (101,4 %), Сирдарё (101,3 %) вилоятларини ва Қорақалпоғистон Республикасини (101,0 %) келтириб ўтишимиз мумкин.

Аксинча ўсиш суръати паст худудларга Андижон (100,1 %), Тошкент (100,2 %), Жиззах (100,5 %), Сурхондарё (100,6 %) ва Самарқанд (100,6 %) вилоятларини келтириб ўтишимиз мумкин.

Ўзбекистон Республикасида аҳоли жон бошига қишлоқ, ўрмон
ва балиқчилик хўжалиги ҳажмининг ўсиш суръатларини
йиллар бўйича динамикаси

Ўзбекистон Республикасида қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик
хўжалиги тармоғининг аҳоли жон бошига
тўғри келиши динамикаси, минг сўм

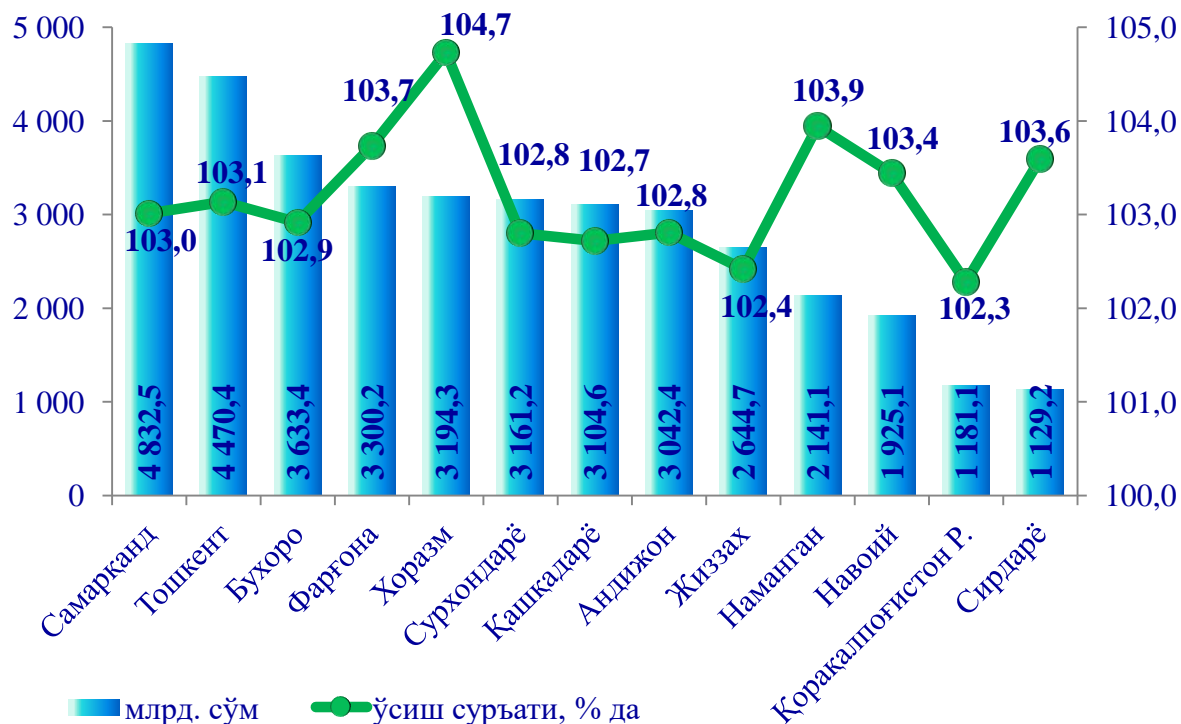

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари

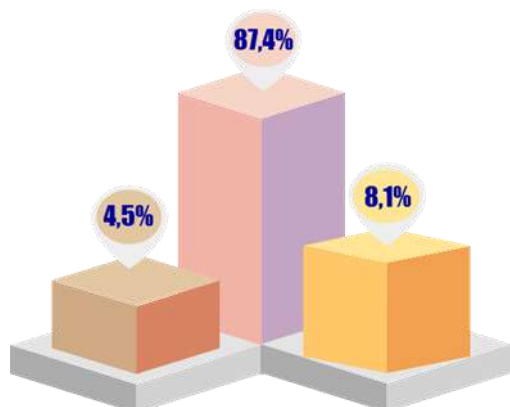
2023 йилнинг январь-март ойларида ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳажми 37 760,2 млрд, сўмни ёки 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 103,2 % ни, шу жумладан, деҳқончилик маҳсулотлари – 2 752,9 млрд, сўмни (97,7 %), чорвачилик маҳсулотлари – 35 007,3 млрд, сўмни (103,6 %) ташкил қилди.

Худудлар кесимида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг энг юқори ҳажми Самарқанд (4 832,5 млрд. сўм), Тошкент (4 470,4 млрд. сўм) ва Бухоро (3 633,4 млрд. сўм) вилоятларида қайд этилди. Аксинча кам ҳажмга эга худудларга Сирдарё вилоятини (1 129,2 млрд. сўм), Қорақалпоғистон Республикаси (1 181,1 млрд. сўм) ва Навоий вилоятини (1 925,1 млрд. сўм) келтириб ўтиш мумкин. Юқори ўсиш суръатлари Хоразм (104,7 %), Наманган (103,9 %), Фарғона (103,7 %), Сирдарё (103,6 %) ва Навоий (103,4 %) вилоятларида қайд этилди.

Етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг
хўжалик тоифалари бўйича тақсимланиши

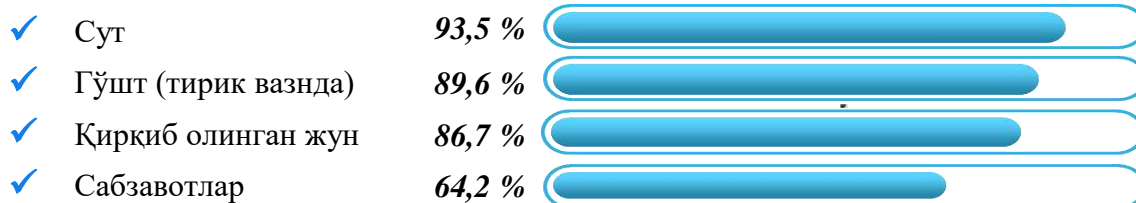

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлиллар, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари умумий ҳажмининг 87,4 % и – дехқон ва томорқа хўжаликларига, 8,1 % и – фермер хўжаликларига, 4,5 % и – қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларга тўғри келишини кўрсатмоқда.

Етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг ҳудудлар бўйича
хўжаликлар тоифалари кесимида тақсимланиши, % да

Асосий турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштиришда деҳқон ва томорқа хўжалиklarининг улуши қуйидагича:

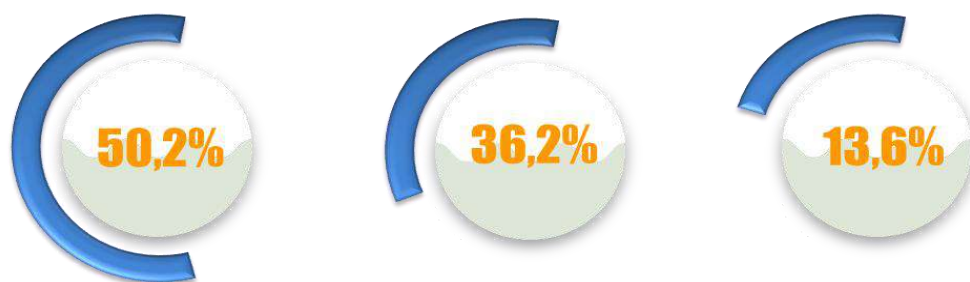
Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари улушининг ҳудудлар бўйича хўжалик тоифалари кесимида тақсимланиши таҳлил қилинганда, энг юқори кўрсаткичлар барча ҳудудларда деҳқон ва томорқа хўжалиklarига тўғри келиши кузатилди.

2023 йилнинг январь-март ойлари якунига кўра, ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари таркибидаги фермер хўжалиklarининг улуши бўйича энг юқори кўрсаткич Қорақалпоғистон Республикасида (12,4%), деҳқон ва томорқа хўжалиklarининг энг юқори улуши Жиззах вилоятида (93,3%), қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларнинг энг юқори улуши Тошкент вилоятида (10,1%) қайд этилди.

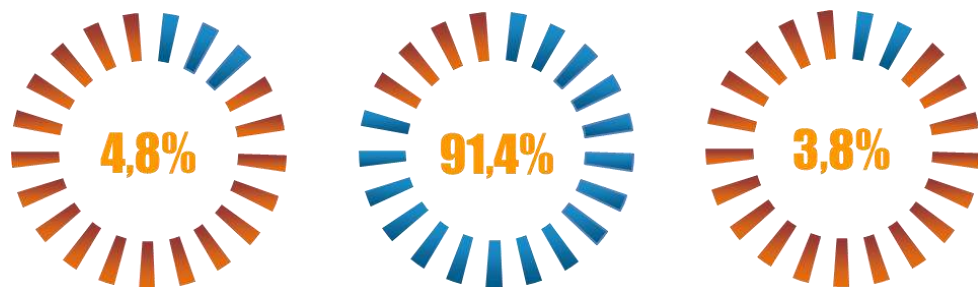
Фермер хўжалиklarининг қишлоқ хўжалиги маҳсулоти таркибидаги улуши бўйича энг кам кўрсаткич Жиззах вилоятида (4,8%), деҳқон ва томорқа хўжалиklarининг энг кам улуши Навоий вилоятида (83,1%), қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларнинг энг кам улуши Андижон вилоятида (1,5%) кузатилди.

Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштиришда хўжалик тоифаларининг улуши

Деҳқончилик маҳсулотлари

Чорвачилик маҳсулотлари

Фермер
хўжалиklари

Деҳқон ва томорқа
хўжалиklари

Қишлоқ хўжалиги
фаолиятини амалга
оширувчи ташкилотлар

2- БЎЛИМ. ДЕҲҚОНЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ

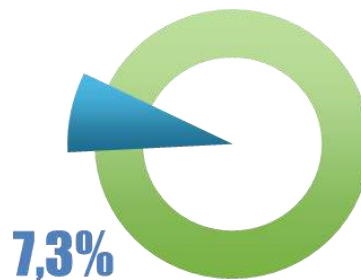
Худудлар кесимида деҳқончилик маҳсулотларининг энг юқори ҳажми Сурхондарё (572,2 млрд. сўм), Тошкент (418,2 млрд. сўм) ва Бухоро (261,3 млрд. сўм) вилоятларида қайд этилди. Аксинча кам ҳажмга эга худудларга Навоий вилояти (81,1 млрд. сўм), Жиззах вилояти (90,6 млрд. сўм), Қорақалпоғистон Республикаси (103,5 млрд. сўм) ва Сирдарё вилоятини (105,3 млрд. сўм) келтириб ўтиш мумкин.

Юқори ўсиш суръатлари Хоразм (117,3 %), Навоий (108,7 %), Сирдарё (103,8 %), Фарғона (103,3 %) ва Наманган (102,4 %) вилоятларида қайд этилди. Самарқанд (87,9 %), Бухоро (89,1 %), Андижон (94,0 %), Сурхондарё (94,6 %) вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикасида (95,7 %) эса аксинча ўсиш суръатлари пастлиги кузатилди.

Деҳқончилик маҳсулотларининг худудлар бўйича тақсимланиши, млрд. сўм

Деҳқончилик маҳсулотлари – жорий йил ҳосилидан олинган барча қишлоқ хўжалиги экинларининг мевалар ва резаворлар, узум, озука экинлари, уруғлик ва ўтқазиладиган кўчат материаллари, шунингдек, деҳқончиликда тугалланмаган ишлаб чиқариш, деҳқончиликнинг бошқа турдаги маҳсулотлари қийматларини ўз ичига олади.

Етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг умумий ҳажмида деҳқончилик маҳсулотларининг улуши 7,3 % ни ташкил қилди.

Республикадаги деҳқончилик маҳсулотлари таркибини худудлар кесимида таҳлил қилар эканмиз, энг катта улуш Сурхондарё (20,8 %), Тошкент (15,2 %), Бухоро (9,5 %) ва Фарғона (9,2 %) вилоятларига тўғри келганлигини кузатишимиз мумкин.

Энг кам улуш Навоий вилояти (2,9 %), Жиззах вилояти (3,3 %), Қорақалпоғистон Республикаси (3,8 %) ва Сирдарё вилоятида (3,8 %) қайд этилди.

Республикада етиштирилган сабзавотлар

2023 йил январь-март ойларида барча тоифадаги хўжаликларда етиштирилган сабзавотлар 71,9 минг тоннани, ёки 2022 йилнинг мос даври билан солиштирганда 93,1 % ни ташкил этди.

2022 йилга нисбатан кўрсатиб ўтилган даврларда, деҳқон ва томорқа хўжаликларида 1,2 % ўсиш қайд этилди.

Аксинча фермер хўжаликларида 12,8 % ва қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 20,9 % камайиш кузатилди.

Ҳудудлар бўйича сабзавотлар етиштириш, тонна

Етиштирилган сабзавот умумий ҳажмининг қарийб учдан бир қисми Сурхондарё вилояти (31,8 %) ҳиссасига тўғри келди. Шунингдек, юқори улуш Тошкент (18,3 %), Фарғона (10,6 %) ва Бухоро (10,0 %) вилоятларида қайд этилди.

Паст кўрсаткичлар Қорақалпоғистон Республикаси (0,4 %) ва Жиззах вилоятида (1,3 %) кузатилди.

2022 йилнинг мос даврига нисбатан юқори ўсиш суръатлари Хоразм (134,9 %), Навоий (116,0 %), Сирдарё (105,7 %) ва Наманган (104,6 %) вилоятларида қайд этилди.

3- БЎЛИМ. ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ

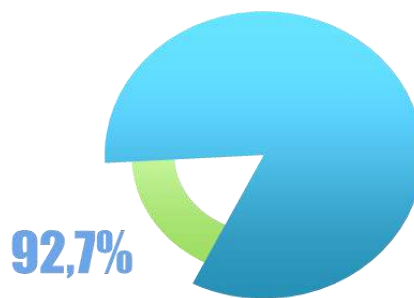
Худудлар кесимида чорвачилик маҳсулотларининг энг юқори ҳажми Самарқанд (4 665,8 млрд. сўм), Тошкент (4 052,2 млрд. сўм) ва Бухоро (3 372,1 млрд. сўм) вилоятларида қайд этилди. Аксинча кам ҳажмга эга худудларга Сирдарё вилояти (1 023,9 млрд.сўм), Қорақалпоғистон Республикаси (1 077,6 млрд. сўм) ва Навоий вилояти (1 844,0 млрд. сўм) келтириб ўтиш мумкин.

Юқори ўсиш суръатлари Сурхондарё (104,3 %), Хоразм (104,2 %), Наманган ва Бухоро вилоятларида (104,0 %) қайд этилди. Жиззах вилояти (102,5 %), Қорақалпоғистон Республикаси (102,9 %), Қашқадарё вилоятида (103,1 %) эса аксинча ўсиш суръатлари пастлиги кузатилди.

Чорвачилик маҳсулотларининг худудлар бўйича тақсимланиши, млрд. сўм

Республика чорвачилик маҳсулотлари таркибида худудларнинг энг катта улуши Самарқанд (13,3 %), Тошкент (11,6 %), Бухоро (9,6 %), Фарғона ва Хоразм вилоятларига (8,7 %) тўғри келди. Энг кам улуш Сирдарё вилояти (3,2 %), Қорақалпоғистон Республикаси (3,3 %) ва Навоий вилоятида (5,2 %) қайд этилди.

Етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг умумий ҳажмида чорвачилик маҳсулотларининг улуши 92,7 % ни ташкил этди.

Чорвачилик маҳсулотлари –қишлоқ хўжалиги ҳайвонлари, паррандалари, асаларилари ва ипак қуртини ўстириш ва урчитиш билан боғлиқ бўлган қишлоқ хўжалиги соҳаси.

Чорвачилик ва балиқ маҳсулотлари етиштириш

Чорвачилик соҳасининг ички имкониятларини ошириш бўйича чоратадбирларнинг изчил амалга оширилиб борилаётганлиги, шунингдек, уларга давлат томонидан тизимли ёрдам кўрсатилиб келинаётганлиги чорва моллари бош сонининг кўпайишига, ички истеъмол бозорларини чорвачилик маҳсулотлари билан тўлдиришга имкон яратди.

2023 йилнинг январь-март ойларида барча тоифадаги хўжаликлар томонидан тирик вазнда 526,6 минг тонна гўшт, 1 923,8 минг тонна сут, 1 342,3 млн. дона тухум, 773 тонна жун, 429,2 минг дона қоракўл тери етиштирилди ва 16,3 минг тонна балиқ овланди.

Ҳисобот даврида тирик вазнда етиштирилган гўшт ҳажми ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 103,9 % ни, соғиб олинган сут – 103,2 % ни, олинган тухум – 100,2 % ни, қирқиб олинган жун – 102,8 % ни, олинган қоракўл тери – 104,8 % ни ҳамда овланган балиқлар – 100,5 % ни ташкил қилди.

2023 йил январь-март ойларида етиштирилган асосий турдаги чорвачилик маҳсулотлари ва овланган балиқлар

	Барча тоифадаги хўжаликлар		шу жумладан:					
			фермер хўжаликлари		деҳқон ва томорқа хўжаликлари		қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташилотлар	
	минг тонна	ўсиш суръати % да	минг тонна	ўсиш суръати % да	минг тонна	ўсиш суръати % да	минг тонна	ўсиш суръати % да
Гўшт (тирик вазнда)	526,6	103,9	23,8	145,6	472,0	102,3	30,8	106,4
Сут	1 923,8	103,2	102,0	121,6	1 799,3	102,2	22,5	111,4
Тухум, млн. дона	1 342,3	100,2	209,3	126,0	776,0	101,7	357,0	86,8
Жун, тонна	773	102,8	104	100,0	638	102,6	31	119,2
Қоракўл тери, минг дона	429,2	104,8	43,2	154,9	372,3	100,2	13,7	134,9
Балиқ	16,3	100,5	5,0	156,3	1,3	104,7	10,0	85,0

2023 йил январь-март ойларида етиштирилган чорвачилик маҳсулотлари тўғрисидаги маълумотларни хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз, етиштирилган гўштнинг умумий ҳажмидан 4,5 % и фермер хўжаликлари ҳиссасига, 89,6 % и деҳқон ва томорқа хўжаликларига, 5,9 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташилотларга тўғри келишини қайд этиб ўтиш лозим.

Шунга мос равишда соғиб олинган сутинг 5,3 % и фермер хўжаликлари, 93,5 % и деҳқон ва томорқа хўжаликлари, 1,2 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар ҳиссасига тўғри келди.

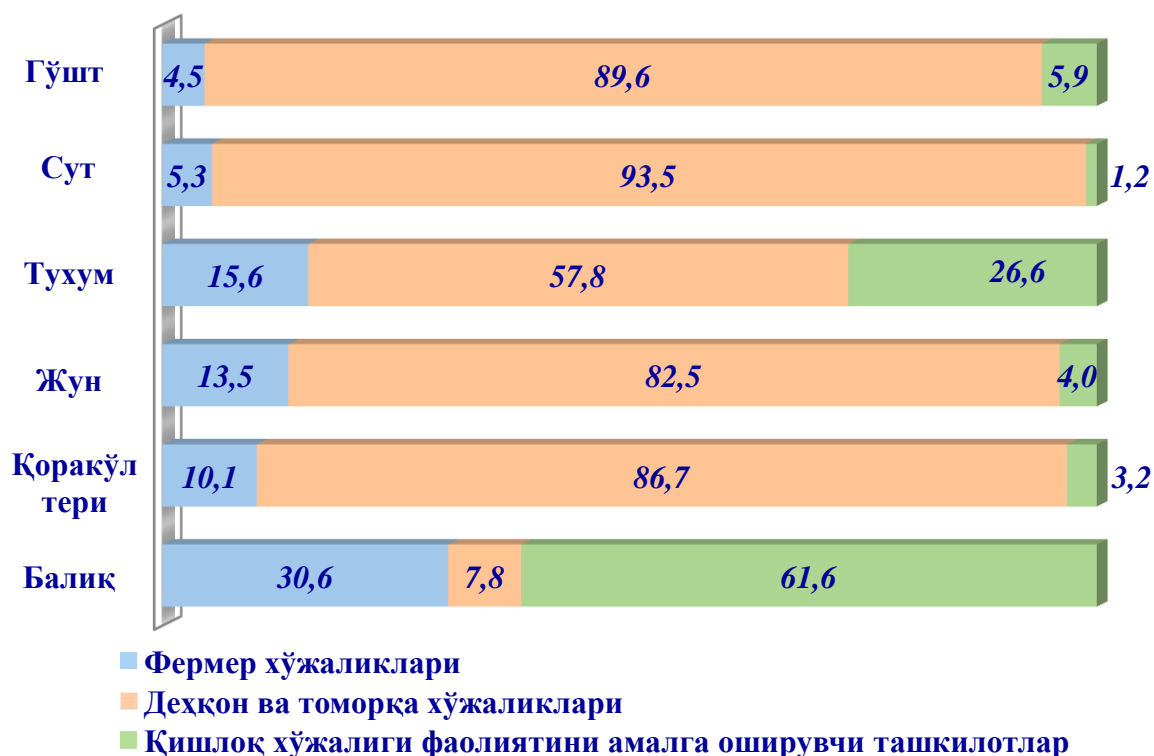
Шу билан бирга, олинган тухумнинг 15,6 % и фермер хўжалиқларига, 57,8 % и деҳқон ва томорқа хўжалиқларига, 26,6 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларга тўғри келди.

Шунингдек, қирқиб олинган жуннинг 13,5 % и фермер хўжаликлари, 82,5 % и деҳқон ва томорқа хўжаликлари, 4,0 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар ҳиссасига тўғри келди.

Бундан ташқари, олинган қоракўл терининг 10,1 % и фермер хўжалиқларига, 86,7 % и деҳқон ва томорқа хўжалиқларига, 3,2 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларга тўғри келди.

Ўз навбатида, овланган балиқларнинг 30,6 % и фермер хўжалиқларига, 7,8 % и деҳқон ва томорқа хўжалиқларига, 61,6 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларга тўғри келганлигини қайд этиш лозим.

**2023 йил январь-март ойларида етиштирилган асосий турдаги чорвачилик
маҳсулотларида хўжалик тоифаларининг улуши, % да**

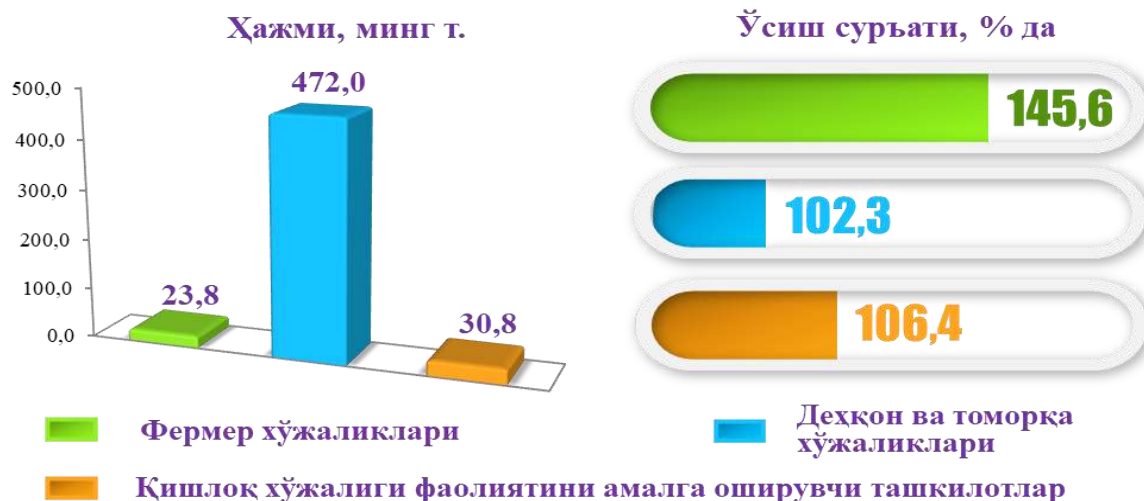

Деҳқон хўжалиги – мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш ёки ижара (иккиламчи ижара) ҳуқуқи асосида деҳқон хўжалиги бошлиғига берилган ер участкасида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштиришни ва реализация қилишни деҳқон хўжалиги аъзоларининг меҳнати асосида амалга оширувчи хўжалиқдир.

Республикада етиштирилган гўшт (тирик вазнда)

2023 йилнинг январь-март ойларида Республикада 526,6 минг тонна гўшт етиштирилган бўлиб, ушбу кўрсаткич 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 103,9 % ни ташкил қилди.

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз гўшт етиштириш 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, фермер хўжаликларида 45,6 %, деҳқон ва томорқа хўжаликларида 2,3 % ва қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 6,4 % ўсиш қайд этилди.

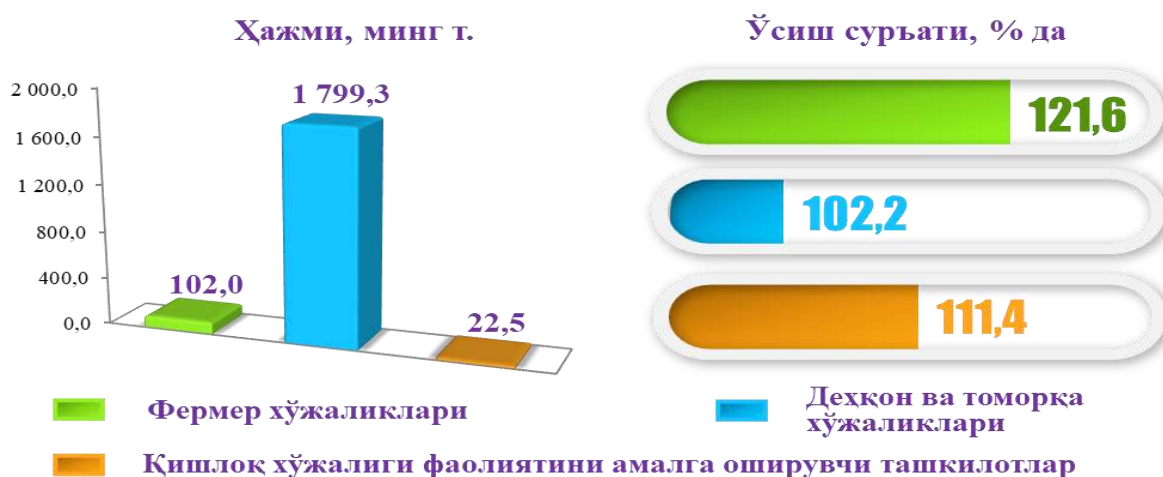
Худудлар бўйича гўшт (тирик вазнда) етиштириш

Худудлар номи	Ҳажми, минг тонна	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Республикаси	526,6	100,0	103,9
Қорақалпоғистон Республикаси	16,4	3,1	103,0
Андижон	44,2	8,4	101,4
Бухоро	51,0	9,7	104,3
Жиззах	36,7	7,0	102,9
Қашқадарё	44,3	8,4	103,1
Навоий	30,3	5,7	103,5
Наманган	29,0	5,5	106,3
Самарқанд	67,8	12,9	106,2
Сурхондарё	36,9	7,0	104,7
Сирдарё	15,1	2,8	102,8
Тошкент	71,5	13,6	102,4
Фарғона	40,9	7,8	100,2
Хоразм	42,5	8,1	110,2

Республикада етиштирилган сут

2023 йилнинг январь-март ойларида Республикада 1 923,8 минг тонна сут етиштирилган бўлиб, ушбу кўрсаткич 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 103,2 % ни ташкил қилди.

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз сут етиштиришда 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, фермер хўжаликларида 21,6 %, деҳқон ва томорқа хўжаликларида 2,2 % ва қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 11,4 % ўсиш қайд этилди.

Худудлар бўйича сут етиштириш

Худудлар номи	Ҳажми, минг тонна	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Республикаси	1 923,8	100,0	103,2
Қорақалпоғистон Республикаси	53,7	2,8	103,5
Андижон	110,2	5,7	104,9
Бухоро	203,6	10,6	103,5
Жиззах	122,6	6,4	102,7
Қашқадарё	145,6	7,6	102,8
Навоний	84,8	4,4	103,0
Наманган	120,3	6,3	104,2
Самарқанд	284,8	14,8	103,2
Сурхондарё	144,7	7,5	103,4
Сирдарё	56,5	2,9	104,5
Тошкент	163,7	8,5	102,7
Фарғона	221,9	11,5	105,0
Хоразм	211,4	11,0	100,3

Республикада етиштирилган тухум

2023 йилнинг январь-март ойларида Республикада 1 342,3 млн. дона тухум етиштирилган бўлиб, ушбу кўрсаткич 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 100,2 % ни ташкил қилди.

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз тухум етиштириш 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, фермер хўжаликларида 26,0 % ҳамда деҳқон ва томорқа хўжаликларида 1,7 % ўсиш қайд этилди. Аксинча қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 13,2 % камайиш кузатилди.

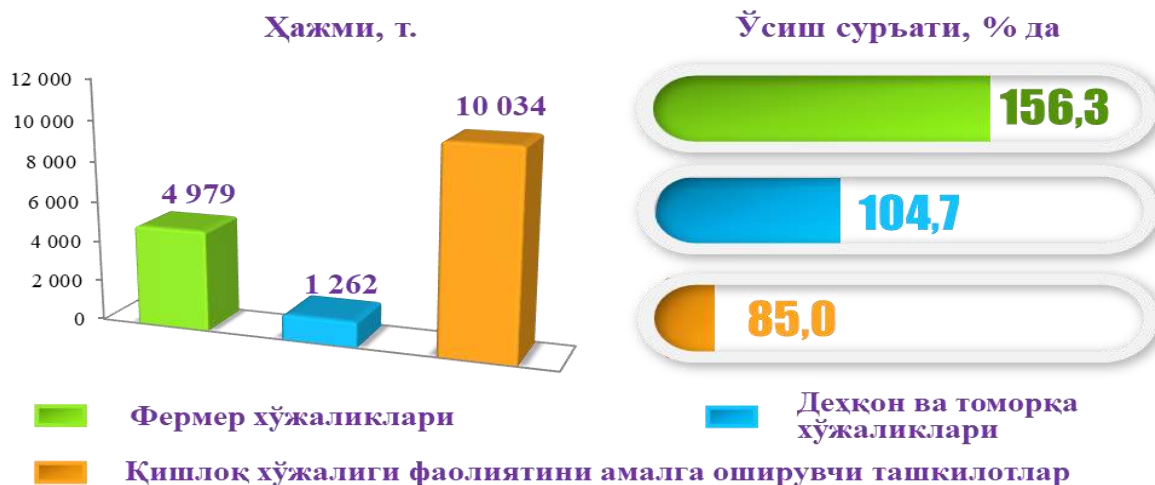
Худудлар бўйича тухум етиштириш

Худудлар номи	Ҳажми, млн. дона	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Республикаси	1 342,3	100,0	100,2
Қорақалпоғистон Республикаси	81,1	6,0	101,0
Андижон	55,8	4,2	100,2
Бухоро	84,4	6,3	108,5
Жиззах	57,0	4,2	106,2
Қашқадарё	92,4	6,9	100,1
Навий	77,2	5,8	102,3
Наманган	120,7	9,0	104,9
Самарқанд	200,5	14,9	92,8
Сурхондарё	109,2	8,1	102,3
Сирдарё	37,3	2,8	103,8
Тошкент	230,7	17,2	103,2
Фарғона	99,5	7,4	93,3
Хоразм	96,5	7,2	95,6

Республикада овланган балиқлар

2023 йилнинг январь-март ойларида Республикада 16 275 тонна балиқ овланган бўлиб, ушбу кўрсаткич 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 100,5 % ни ташкил қилди.

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз овланган балиқлар 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, фермер хўжаликларида 56,3 % ҳамда деҳқон ва томорқа хўжаликларида 4,7 % ўсиш қайд этилди. Аксинча қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 15,0 % камайиш кузатилди.

Худудлар бўйича овланган балиқлар

Худудлар номи	Ҳажми, тонна	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Республикаси	16 275	100,0	100,5
Қорақалпоғистон Республикаси	766	4,7	118,4
Андижон	1 440	8,8	79,1
Бухоро	1 490	9,2	116,9
Жиззах	3 168	19,5	117,0
Қашқадарё	462	2,8	126,9
Навоий	1 296	8,0	68,7
Наманган	739	4,5	215,6
Самарканд	166	1,0	132,9
Сурхондарё	245	1,5	123,0
Сирдарё	922	5,7	91,1
Тошкент	2 101	12,9	64,0
Фарғона	810	5,0	66,8
Хоразм	2 670	16,4	202,5

4- БЎЛИМ. ЧОРВА МОЛЛАРИ ВА ПАРРАНДАЛАР БОШ СОНИ

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига барча тоифадаги хўжаликларда йирик шохли қорамоллар бош сони 13 571,1 минг бошга етди, (2022 йилнинг 1 апрель ҳолатига нисбатан 2,0 % га кўп), сигирлар 4 776,1 минг бошга (2,1 % га кўп), қўй ва эчкилар 23 261,2 минг бошга (2,8 % га кўп), отлар 265,0 минг бошга (2,3 % га кўп), паррандалар 88 974,0 минг бошга (2,6 % га кўп) етди.

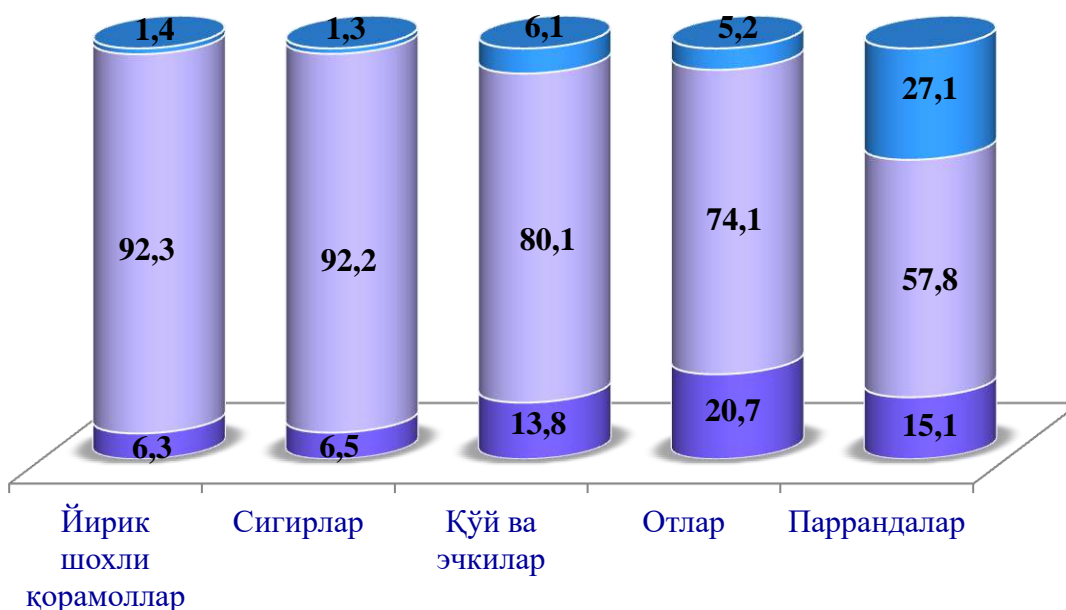
2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига хўжаликлар тоифалари бўйича чорва моллари ва паррандалар бош сони

	Барча тоифадаги хўжаликлар		шу жумладан:					
			фермер хўжаликлари		деҳқон ва томорқа хўжаликлари		қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар	
	минг бош	ўсиш суръати % да	минг бош	ўсиш суръати % да	минг бош	ўсиш суръати % да	минг бош	ўсиш суръати % да
Йирик шохли қорамоллар	13 571,1	102,0	857,1	99,3	12 523,7	102,1	190,3	104,3
шундан, сигирлар	4 776,1	102,1	309,2	103,5	4 403,2	101,9	63,7	111,6
Қўй ва эчкилар	23 261,2	102,8	3 214,6	101,9	18 618,4	102,0	1 428,2	117,4
Отлар	265,0	102,3	54,8	103,6	196,3	101,3	13,9	111,9
Паррандалар	88 974,0	102,6	13407,0	93,2	51 457,6	100,6	24109,4	113,9

Томорқа хўжалиги – шахсий томорқа ер участкаларида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ҳам эркин савдо учун, ҳам оила эҳтиёжлари учун етиштириш (қайта ишлаш) билан боғлиқ меҳнат фаолиятидир.

Қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар – қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчи, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига хизмат қилувчи, хўжалик юритиш жараёнида ерга ҳамда бошқа ишлаб чиқариш мулкларига эгалик қилувчи юридик шахс ҳуқуқига эга хўжалик юритувчи субъект ҳисобланади.

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига мавжуд чорва моллари ва паррандалар
бош сонининг хўжаликлар тоифалари бўйича улуши, % да

- Қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар
- Деҳқон ва томорқа хўжаликлари
- Фермер хўжаликлари

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, йиллик шохли қорамоллар бош сони тўғрисидаги маълумотларни хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз, йиллик шохли қорамолларнинг 6,3 % и фермер хўжаликлари ҳиссасига, 92,3 % и деҳқон ва томорқа хўжаликларига, 1,4 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларга тўғри келишини қайд этиб ўтиш лозим, шунга мос равишда сигирларнинг умумий сонидан 6,5 % и фермер хўжаликларига, 92,2 % и деҳқон ва томорқа хўжаликларига, 1,3 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларга тўғри келди, шунингдек, қўй ва эчкиларнинг умумий сонидан 13,8 % и фермер хўжаликларига, 80,1 % и деҳқон ва томорқа хўжаликларига, 6,1 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларга тўғри келди, отларнинг умумий сонидан 20,7 % и фермер хўжаликларига, 74,1 % и деҳқон ва томорқа хўжаликларига, 5,2 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларга тўғри келди, паррандалар умумий сонидан 15,1 % и фермер хўжаликларига, 57,8 % и деҳқон ва томорқа хўжаликларига, 27,1 % и қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларга тўғри келди.

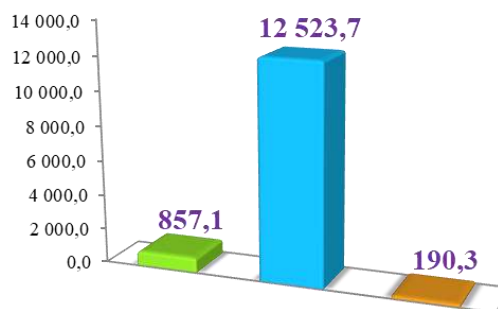
Фермер хўжалиги – ижарага берилган ер участкаларидан фойдаланган ҳолда қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштириш ҳамда қонунчиликда тақиқланмаган бошқа фаолият турлари билан шуғулланувчи тадбиркорлик субъектидир.

Республикада мавжуд йирик шохли қорамоллар бош сони

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, Республикада йирик шохли қорамолларнинг умумий бош сони 13 571,1 минг бошга етди.

2022 йилнинг мос даври билан солиштирилганда барча тоифадаги хўжаликларда йирик шохли қорамоллар умумий бош сони – 259,8 минг бошга (2,0 %) кўпайди.

Сони, минг бош

Ўсиш суръати, % да

Фермер хўжаликлари

Дехқон ва томорқа хўжаликлари

Қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз йирик шохли қорамоллар умумий бош сони 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, деҳқон ва томорқа хўжаликларида 2,1 % ҳамда қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 4,3 % ўсиш қайд этилди. Аксинча фермер хўжаликларида 0,7 % камайиш кузатилди.

Худудлар бўйича йирик шохли қорамоллар бош сони

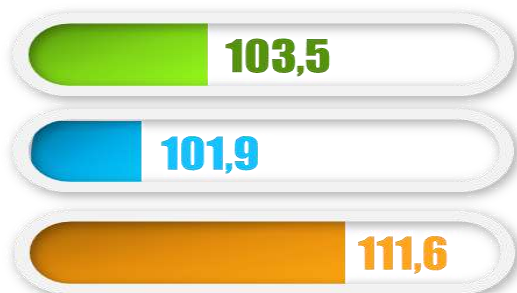
Худуд	Сони, минг бош	Республиканинг умумий бош сонига нисбатан улуши
Қорақалпоғистон Республикаси	1184,0	8,7%
Андижон	1107,0	8,1%
Бухоро	1312,1	9,7%
Жиззах	929,2	6,8%
Қашқадарё	1681,0	12,4%
Навоий	525,6	3,9%
Наманган	757,2	5,6%
Самарқанд	1641,4	12,1%
Сурхондарё	1020,8	7,5%
Сирдарё	458,6	3,4%
Тошкент	941,3	6,9%
Фарғона	1054,0	7,8%
Хоразм	958,9	7,1%

Республикада мавжуд сигирлар бош сони

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, Республикада сигирларнинг умумий бош сони 4 776,1 минг бошга етди.

2022 йилнинг мос даври билан солиштирилганда барча тоифадаги хўжаликларда сигирлар умумий бош сони – 100,2 минг бошга (2,1 %) кўпайди.

Ўсиш суръати, % да

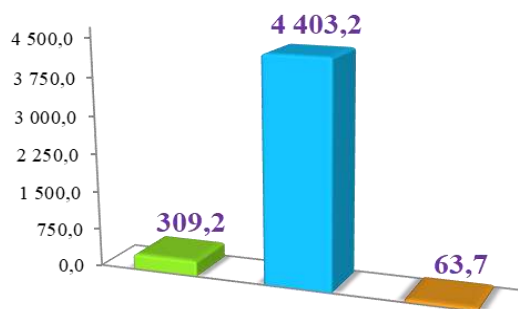

Фермер хўжаликлари

Дехқон ва томорқа хўжаликлари

Қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар

Сони, минг бош

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз сигирлар умумий бош сони 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, фермер хўжаликларида 3,5 %, деҳқон ва томорқа хўжаликларида 1,9 % ва қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 11,6 % ўсиш кузатилди.

Худудлар бўйича сигирлар бош сони

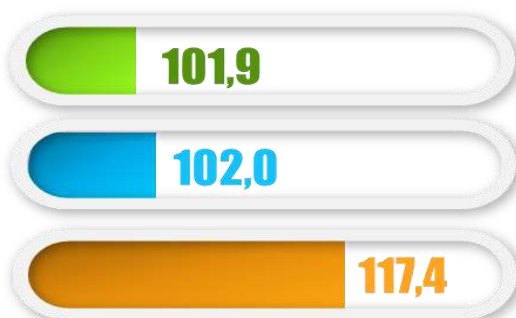

Республикада мавжуд қўй ва эчкилар бош сони

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, Республикада қўй ва эчкиларнинг умумий бош сони 23 261,2 минг бошга етди.

2022 йилнинг мос даври билан солиштирилганда барча тоифадаги хўжаликларда қўй ва эчкилар умумий бош сони – 634,9 минг бошга (2,8 %) кўпайди.

Ўсиш суръати, % да

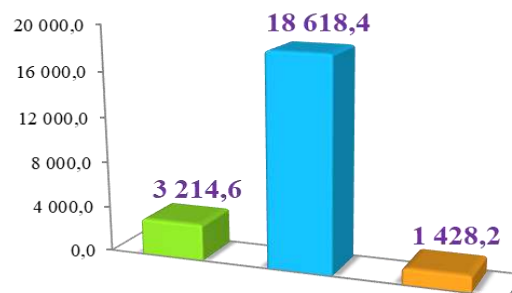

Фермер хўжаликлари

Дехқон ва томорқа хўжаликлари

Қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар

Сони, минг бош

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз қўй ва эчкилар умумий бош сони 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, фермер хўжаликларида 1,9 %, деҳқон ва томорқа хўжаликларида 2,0 % ва қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 17,4 % ўсиш қайд этилди.

Худудлар бўйича қўй ва эчкилар бош сони

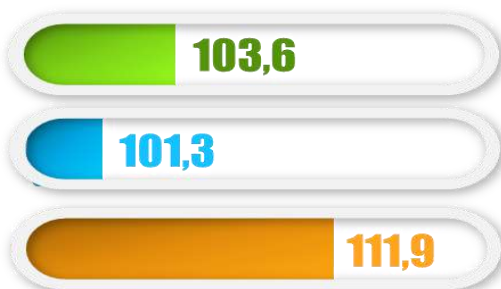
Сони, минг бош	Республиканинг умумий бош сонига нисбатан ўлуши
1179,3	5,1%
1509,7	6,5%
2339,1	10,1%
2332,0	10,0%
4865,5	20,9%
2394,5	10,3%
824,6	3,5%
2533,3	10,9%
2517,8	10,8%
329,1	1,4%
1040,3	4,5%
906,3	3,9%
489,7	2,1%

Республикада мавжуд отлар бош сони

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, Республикада отларнинг умумий бош сони 265,0 минг бошга етди.

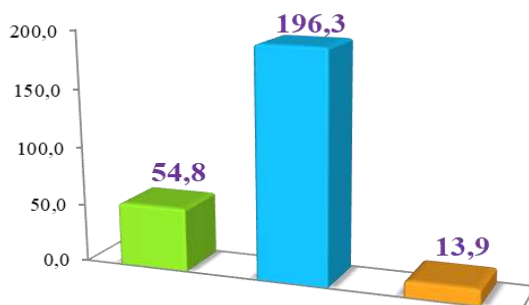
2022 йилнинг мос даври билан солиштирилганда барча тоифадаги хўжаликларда отлар умумий бош сони – 5,9 минг бошга (2,3 %) кўпайди.

Ўсиш суръати, % да

- Фермер хўжаликлари
- Дехқон ва томорқа хўжаликлари
- Қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар

Сони, минг бош

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз отлар умумий бош сони 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, фермер хўжаликларида 3,6 %, дехқон ва томорқа хўжаликларида 1,3 % ва қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 11,9 % ўсиш кузатилди.

Худудлар бўйича отлар бош сони

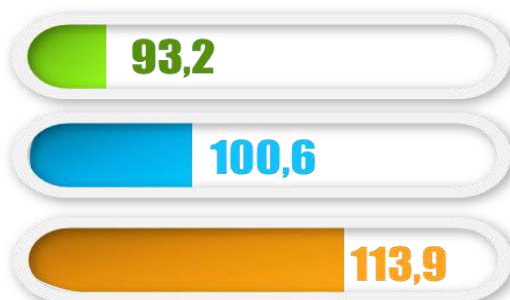
Сони, минг бош	Худуд	Республиканинг умумий бош сонига нисбатан улуши
26,1	Қорақалпоғистон Республикаси	9,8%
7,1	Андижон	2,7%
7,1	Бухоро	2,7%
30,8	Жиззах	11,6%
33,8	Қашқадарё	12,8%
21,1	Навоий	8,0%
7,2	Наманган	2,7%
27,8	Самарқанд	10,5%
15,8	Сурхондарё	5,9%
16,7	Сирдарё	6,3%
55,6	Тошкент	21,0%
10,1	Фарғона	3,8%
5,8	Хоразм	2,2%

Республикада мавжуд паррандалар бош сони

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, Республикада паррандаларнинг умумий бош сони 88 974,0 минг бошга етди.

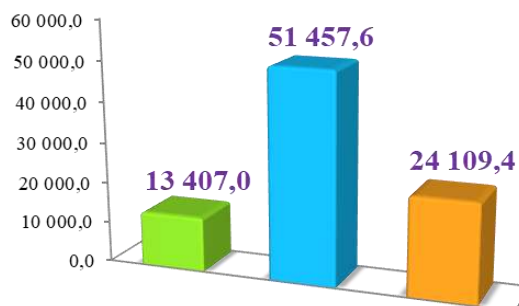
2022 йилнинг мос даври билан солиштирилганда барча тоифадаги хўжаликларда паррандалар умумий бош сони – 2 251,6 минг бошга (2,6 %) кўпайди.

Ўсиш суръати, % да

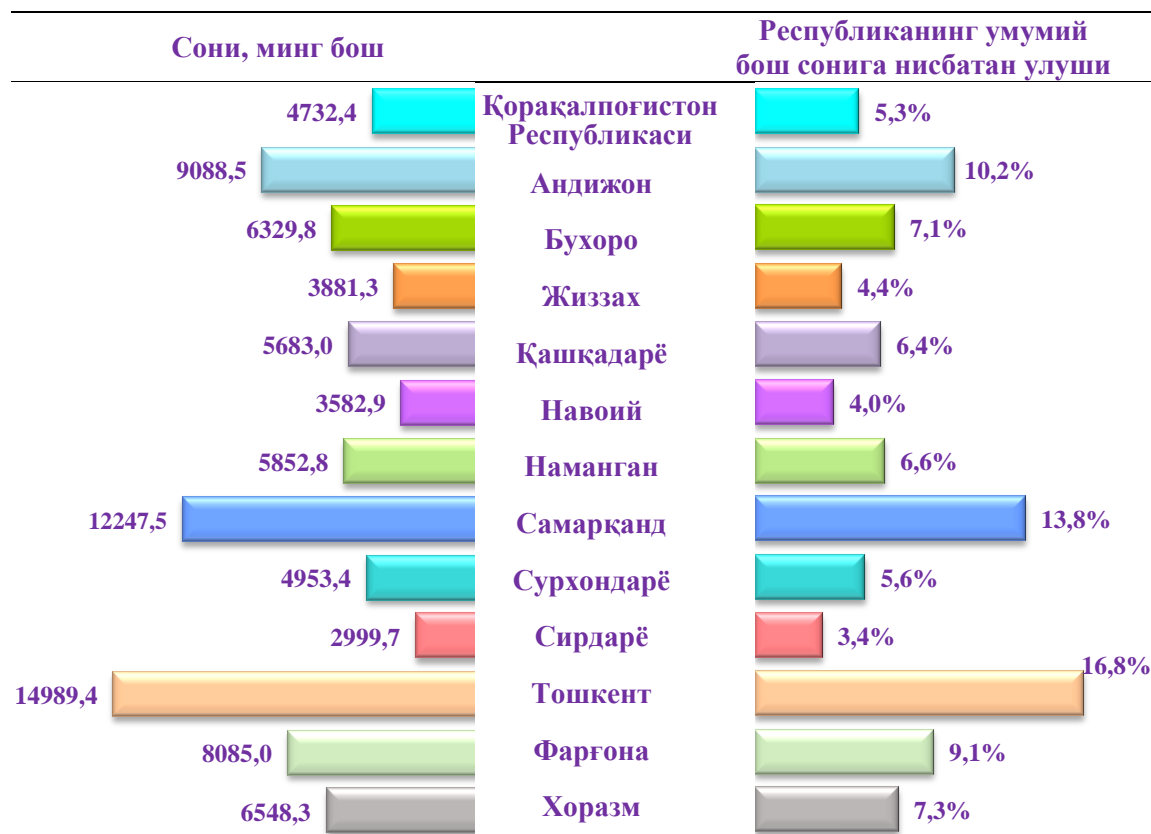

Хўжалик тоифалари бўйича таҳлил қилар эканмиз паррандалар умумий бош сони 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, деҳқон ва томорқа хўжаликларида 0,6 % ва қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда 13,9 % ўсиш қайд этилди. Аксинча фермер хўжаликларида 6,8 % камайиш кузатилди.

Сони, минг бош

Худудлар бўйича паррандалар бош сони

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги – қишлоқ хўжалиги экинларини етиштириш, қишлоқ хўжалиги ҳайвонларини, паррандаларини, асалариларини, ипак қуртини, балиқларни сақлаш ва кўпайтириш, ёғоч, ёғоч бўлмаган ёввойи ҳолда ўсувчи ўрмон хўжалиги маҳсулотларни олиш, сув организмларини овлашни ўз ичига олади

Қишлоқ хўжалиги – деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш билан боғлиқ бўлган соҳа.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари – ҳисобот даврида фермер хўжаликларида, деҳқон ва томорқа хўжаликларида ва қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларда етиштирилган деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларининг жами қийматини белгилаб, қишлоқ хўжалигида етиштиришнинг умумий ҳажмини ифодалайди.

Деҳқончилик – қишлоқ хўжалиги экинларини ўстириш ва етиштириш билан боғлиқ бўлган қишлоқ хўжалиги соҳаси. Деҳқончилик маҳсулотларини етиштириш бир - икки ва кўп йиллик экинларни, шунингдек, уруғлик ва кўчат материалларини ўстириш ва етиштиришни ўз ичига олади.

Чорвачилик – қишлоқ хўжалиги ҳайвонлари, паррандалари, асаларилари ва ипак қуртини ўстириш ва урчитиш билан боғлиқ бўлган қишлоқ хўжалиги соҳаси.

Овчилик – овчилик ва ёввойи ҳайвонларни тутиш, бу соҳаларда хизмат кўрсатиш шунингдек, парваришхона ва фермаларда ҳайвонларни сақлаш, кўпайтириш ва даволаш харажатлари ҳисобга олинади.

Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулот (хизмат)лари ялпи ишлаб чиқариши – деҳқончиликда тугалланмаган ишлаб чиқариш қийматларининг ўзгаришини ҳисобга олган ҳолда, етиштирилган деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари, шунингдек, ушбу соҳаларда кўрсатилган хизматлар қийматларининг умумий йиғиндисини ўзида ифодалайди

Етиштирилган деҳқончилик маҳсулотларининг қиймати – жорий йил ҳосилдан олинган барча қишлоқ хўжалиги экинларининг дон, техник экинлар, картошка, сабзавотлар ва полиз экинлари, мевалар ва резаворлар, узум, озуқа экинлари, уруғлик ва ўтқазиладиган кўчат материаллари, шунингдек, деҳқончиликда тугалланмаган ишлаб чиқариш, деҳқончиликнинг бошқа турдаги маҳсулотлари қийматларини ўз ичига олади;

Ишлаб чиқарилган чорвачилик маҳсулотларининг қиймати – қишлоқ хўжалиги ҳайвонларини, паррандаларини, асалариларни, ипак қуртини ўстириш натижасида олинган маҳсулотлар (гўшт, сут, тухум, жун, қоракўл, асал, пилла, мўйна, шунингдек, чорвачиликнинг бошқа турдаги маҳсулотлари) қийматларини ўз ичига олади.

Деҳқончилик ва чорвачилик соҳасидаги хизматлар қиймати – ҳосилни йиғиб олиш, ерларни яхшилаш бўйича хизматлар, тупроқни кимёлаштириш,

ўғитларни тайёрлаш ва солиш бўйича хизматлар, қишлоқ хўжалиги экинларини касалликлардан ва зараркунандалардан ҳимоя қилиш бўйича хизматлар, агромелиоратив ишларни ўтказиш бўйича хизматлар, сув хўжалиги ташкилотларининг ирригацион ва мелиоратив тизимларни эксплуатация қилиш бўйича хизматлари, қишлоқ хўжалиги ҳайвонларини, паррандаларини, асалариларни, ипак қуртини кўпайтириш бўйича қўшимча хизматлар, қишлоқ хўжалигига зоотехния хизмати кўрсатиш ва бошқалар қийматини ўз ичига олади.

Қишлоқ хўжалиги экинларининг йиғилган ялпи ҳосили қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар, фермер ва деҳқон ва томорқа хўжаликларида асосий ва такрорий, боғларнинг қатор ораларидаги қишлоқ хўжалиги экинларидан йиғиб олинган маҳсулотлар ҳажмини ўз ичига олади.

Моллар бош сони – хўжалик тоифалари бўйича барча ёш гуруҳларидаги асосий турдаги чорва молларини ўз ичига олади (йирик шохли қорамоллар, шу жумладан сигирлар, қўй ва эчкилар, чўчқалар ва ҳ.к.)

Гўшт етиштириш – сўйиш учун сотилган ҳамда ўз хўжалигида сўйилган барча турдаги қишлоқ хўжалиги ҳайвонлари ва паррандаларнинг тирик вазнини ўз ичига олади.

Сут етиштириш – ёш молларга ичириш учун соғиб олинган сут ва оғиз сутини қўшган ҳолда, ҳақиқатда соғиб олинган сигир, эчки, қўй, бия ва туя сутлари билан аниқланади. Бузоқлар эмган сут ялпи етиштиришга киритилмайди.

Тухум етиштириш – барча турдаги паррандалардан олинган ҳамда қурқ товуқлар билан ва инкубаторда жўжа очиш учун сарфланган тухумлар миқдорини ўз ичига олади.

Жун етиштириш – хўжаликнинг ички эҳтиёжларига сарфлангани ҳамда жунни сақлаш ва ташиш жараёнида йўқотилганини қўшган ҳолда, қўй, эчки, туялардан ҳақиқатда қирқиб олинган натура вазндаги (қирқиб олингандан кейинги вазнда) барча жунларни ўз ичига олади, бунга туллаш жунни, эчки тивити ҳамда такрорий қирқиб олинган жунлар ҳам қўшилади.

Деҳқон хўжалиги – мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш ёки ижара (иккиламчи ижара) ҳуқуқи асосида деҳқон хўжалиги бошлиғига берилган ер участкасида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштиришни ва реализация қилишни деҳқон хўжалиги аъзоларининг меҳнати асосида амалга оширувчи хўжалиқдир

Фермер хўжаликлари – ижарага берилган ер участкаларидан фойдаланган ҳолда қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштириш ҳамда қонун ҳужжатларида таъқиқланмаган бошқа фаолият турлари билан шуғулланувчи тадбиркорлик субъектидир.

Қишлоқ хўжалиги фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар – қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчи, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига хизмат қилувчи, хўжалик юритиш жараёнида ерга ҳамда бошқа ишлаб чиқариш мулкларига эгалик қилувчи юридик шахс ҳуқуқига эга хўжалик юритувчи субъект ҳисобланади.

IV. ИНВЕСТИЦИЯ ВА ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ

1- БЎЛИМ. АСОСИЙ КАПИТАЛГА ЎЗЛАШТИРИЛГАН ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасида иқтисодий ва ижтимоий соҳаларни ривожлантириш учун жами молиялаштириш манбалари ҳисобидан 56,6 трлн. сўм ўзлаштирилган бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 103,1 % ни ташкил этди.

Молиялаштириш манбалари бўйича асосий капиталга инвестициялар

2023 йил январь-март

3 489,7
млрд.сўм

Республика бюджети

2022 йилнинг мос даврига
нисбатан **212,3 %**
Улуши **6,2%**

220,2
млрд.сўм

Сув таъминоти ва
канализация тизимларини
ривожлантириш
жамғармаси

2022 йилнинг мос
даврига нисбатан **71,7 %**
Улуши **0,4%**

144,9
млрд.сўм

Тикланиш ва
тараккиёт жамғармаси

2022 йилнинг мос
даврига нисбатан **90,9 %**
Улуши **0,2%**

2 026,3
млрд.сўм

ЎзР кафолати остида
хорижий кредитлар

2022 йилнинг мос даврига
нисбатан **122,0 %**
Улуши **3,6%**

16 180,8
млрд.сўм

Корхона маблағи

20220 йилнинг мос даврига
нисбатан **100,6 %**
Улуши **28,6%**

6 017,3
млрд.сўм

Тижорат банклари
кредитлари ва бошқа
қарз маблағлари

2022 йилнинг мос даврига
нисбатан **100,4 %**
Улуши **10,6%**

11 903,4
млрд.сўм

Тўғридан-тўғри
хорижий
инвестициялар

2022 йилнинг мос даврига
нисбатан **136,8 %**
Улуши **21,0%**

11 200,4
млрд.сўм

Кафолатланмаган ва
бошқа хорижий
инвестиция ва кредитлар

2022 йилнинг мос даврига
нисбатан **75,2 %**
Улуши **19,8%**

5 374,6
млрд.сўм

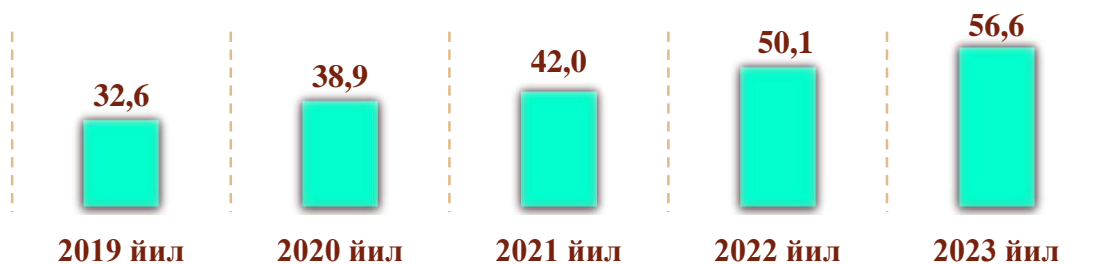
Аҳоли маблағлари

2022 йилнинг мос даврига
нисбатан **99,3 %**
Улуши **9,5%**

Асосий капиталга инвестициялар – янги асосий фондларни сотиб олиш ва такрор ишлаб чиқаришга йўналтирилган харажатлар мажмуини билдиради.

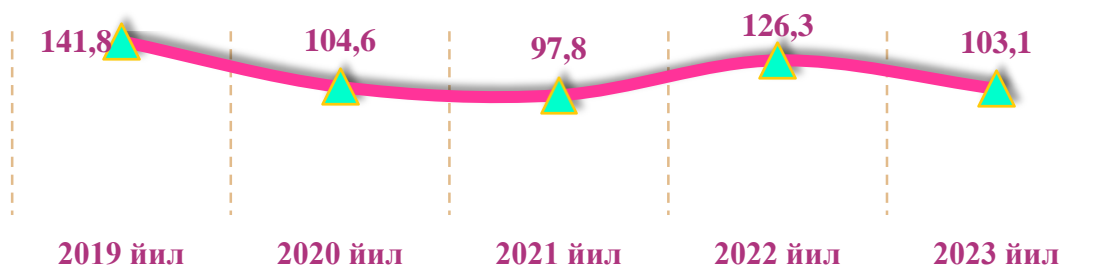
Сўнгги беш йилдаги асосий капиталга инвестициялар ҳажми динамикаси шуни кўрсатмоқдаки, у деярли тўрт мартага кўпайиб, ўсиш тенденциясига эга бўлмоқда.

Январь-март ойларида асосий капиталга инвестицияларнинг ҳажми динамикаси, трлн. сўм

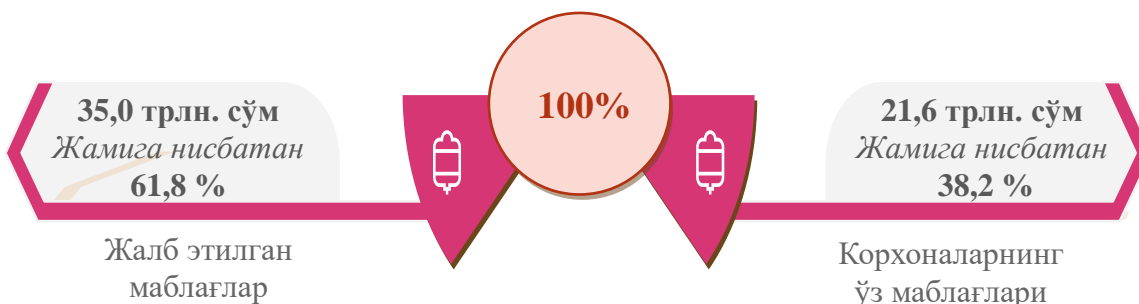

Сўнгги йиллардаги уларнинг ўсиш суръатларини кўрадиган бўлсак, 2019- йилда 141,8 % га етган, 2020 йилда турғун ҳолатда бўлган - 104,6 % ни ташкил этган, 2021 йилда бир оз пасайиб - 97,8 % кузатилди, ҳозирги давргача яна ўсиш тенденциясига эга бўлиб - 103,1% ни ташкил этди.

Январь-март ойларида асосий капиталга инвестициялар ўсиш суръатлари динамикаси, % да

2023 йилнинг январь-март ойларида жами инвестициялар ҳажмида, марказлашган молиялаштириш манбалари ҳисобидан молиялаштирилган асосий капиталга инвестицияларнинг улуши, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 3,5 % пунктга кўпайиб, 10,4 % ни ёки 5,9 трлн. сўмни ташкил этди. Мос равишда, марказлашмаган молиялаштириш манбалари ҳисобидан 50,7 трлн. сўм ёки жами инвестицияларнинг 99,2 % инвестициялари ўзлаштирилиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 3,5 % пунктга камайди.

2023 йилнинг январь-март ойларида асосий капиталга инвестицияларнинг 61,8 % и ёки 35,0 трлн. сўми жалб этилган маблағлар ҳисобидан молиялаштирилган бўлса, корхона, ташкилот ва аҳолининг ўз маблағлари ҳисобидан 38,2 % ёки 21,6 трлн. сўм молиялаштирилди.

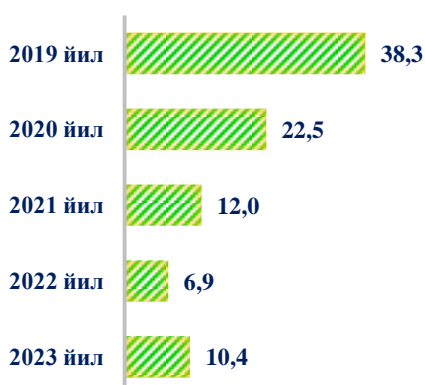
2023 йил январь-март ойлари яқунлари бўйича инвестиция статистикаси кўрсаткичларини шакллантириш бўйича 3537 та йирик корхона ва 697 та кичик корхона ва микрофирмалар томонидан ҳисоботлар қабул қилинди.

**Марказлашган молиялаштириш манбалари ҳисобидан
асосий капиталга инвестициялар**

Статистик таҳлилни ўтказиш мақсадларида асосий капиталга инвестициялар қуйидаги асосий кесимларда шаклланади: қўйилма турлари, технологик, такрор ишлаб чиқариш таркиблари, иқтисодий фаолият турлари, молиялаштириш манбалари бўйича.

Январь-март ойларида марказлашган молиялаштириш манбалари ҳисобидан асосий капиталга инвестицияларнинг улушлари, % да

2023 йил январь-март ойларида Ўзбекистон Республикаси кафолати остидаги хорижий кредитлар ҳисобидан 2,0 трлн. сўм инвестициялар ўзлаштирилиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 122,0 % ни ташкил этди. Уларнинг жами ҳажмидаги улуши эса 0,6 % пунктга кўпайиб, 3,6 % даражасида қайд этилди.

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикаси давлат кафолати остидаги хорижий кредитлар ҳисобидан амалга оширилган инвестиция лойиҳалари қуйидагилар

- 1 *Табиий газ назорати ва ҳисобининг автоматлаштирилган тизимини жорий этиши*
- 2 *Умумий қуввати 900 МВт дан кам бўлмаган навбатдаги иккита буг-газ турбинасини қуриши билан Талимаржон ИЭСни кенгайтириши*
- 3 *Қуввати 32 МВт бўлган иккита та газ турбина қурилмаларини қуриши*
- 4 *Технологик қурилмаларини модернизация қилиши ва алоқа тизимларини кенгайтириши*
- 5 *Жанубий Қорақалтоғистонда сув ресурсларини бошқаришни яхшилаш*

Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси ҳисобидан ўзлаштирилган инвестициялар ҳажми 0,2 трлн. сўмни (доллар эквивалентида 12,8 млн. АҚШ доллари) ва жами инвестициялардаги улуши ўтган йилнинг мос давридаги кўрсаткичга нисбатан 0,1 % пунктга камайиб, 0,2 % ни ташкил этди. Шунингдек, мазкур жамғарма ҳисобидан молиялаштирилган инвестициялар ҳажми ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 90,9 % ни ташкил этди.

Ўзбекистон Республикаси бўйича Республика бюджетидан молиялаштириладиган инфраструктура, иқтисодий ва ижтимоий соҳани ривожлантиришга йўналтирилган инвестициялар ҳажми ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 212,3 % ни ёки 3,5 трлн. сўмни ташкил этди. Шунингдек, сув таъминоти ва канализация тизимини ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан инвестициялар ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 71,7 % ни, 0,2 трлн. сўмни ташкил этди. Уларнинг жами инвестициялардаги улуши, мос равишда 0,2 % пунктга камайиб, 0,4 % ни ташкил этди.

2023 йилнинг январь-март ойларида
Ўзбекистон Республикаси Тикланиш
ва тараққиёт жамғармаси ҳисобидан
амалга оширилган инвестиция

Қариш насос станциялари каскадини
капитал-қайта тиклаш (III фаза)
Қашқадарё вилояти

Тошкент шаҳрида ер усти ҳалқа
метрополитенини қуриш (II босқич)

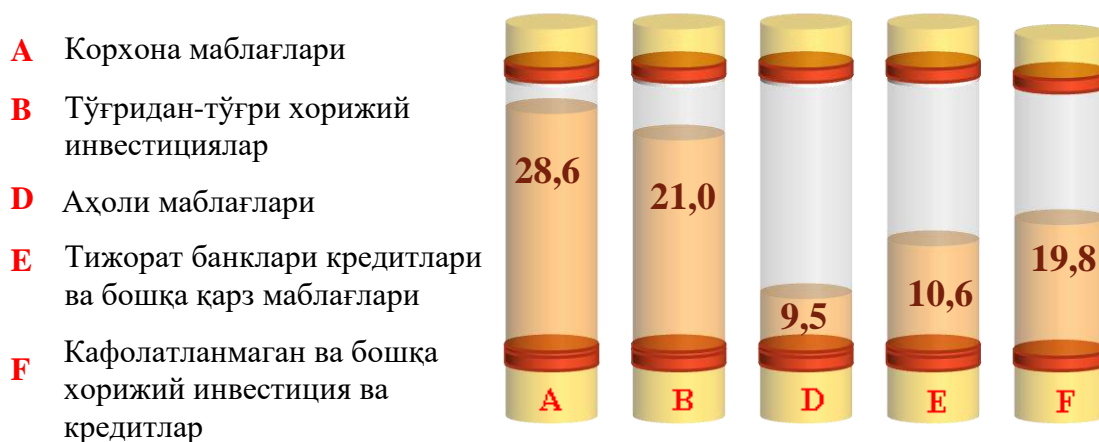
Қуюв-прокат мажмуасини қуриш

Йиллар кесимида марказлашмаган молиялаштириш манбалари ҳисобидан
асосий капиталга инвестицияларнинг улушлари, % да январь-март ойларида

Асосий капиталга инвестицияларнинг статистик ҳисоби, қўшимча қиймат солиғини қўшган ҳолда, ҳисобот даврида амалдаги нархларда, тўлов амалга оширилган пайдан қатъий назар, ҳақиқатда ўзлаштирилган ҳажм миқдорида амалга оширилади.

Марказлашмаган молиялаштириш манбалари ҳисобидан асосий капиталга инвестициялар

2023 йилнинг январь-март ойларида корхона ва ташкилотларнинг ўз маблағлари ҳисобидан молиялаштирилган асосий капиталга инвестициялар – 16,2 трлн. сўм ёки жами асосий капиталга инвестицияларнинг 100,6 % ини ташкил этди.

Бевосита тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ҳисобидан молиялаштирилган инвестициялардан Ўзбекистон Республикаси бўйича 11,9 трлн. сўм, ёки ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 5,1 % пунктга кўпайган ҳолда жами улуши 21,0 % га тенг инвестициялар ўзлаштирилди.

Асосий капиталга ўзлаштирилган инвестицияларни молиялаштириш манбалари бўйича энг юқори кўрсаткичлар ва ўсиш суръатлари тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ҳисобига тўғри келиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 136,8 % ни ташкил этди.

Кафолатланмаган ва бошқа хорижий инвестиция ва кредитлар ҳисобидан 11,2 трлн. сўм ёки ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 7,4 % пунктга камайган ҳолда жами улуши 19,8 % инвестициялар ўзлаштирилди.

Тўғридан-тўғри ва кафолатланмаган хорижий кредитлар ҳисобидан қуйидаги йирик инвестиция лойиҳалари амалга оширилди

- 1** *Сурдарё вилоятида қуввати 1500 МВт бўлган янги электр станциясини қуриши*
- 2** *2021-2025 йилларда республика нефт-газ ҳудудларида геология-қидирув ишларини олиб бориши*
- 3** *"Ёшлик 1" конини ўзлаштириши*
- 4** *2020-2030 йилларда нефт қазиб чиқариши ҳажмларини ошириши дастурини амалга ошириши*
- 5** *Бухоро вилоятида қуввати 500 МВт бўлган қуёш электр станциясини қуриши*
- 6** *"Мустақилликнинг 25 йиллиги" конида геология-қидирув ишларини амалга ошириши ва конни ўзлаштириши, газ-кимё комплексини барпо этиши;*
- 7** *2017-2023 йилларда углеводород хом-ашёси қазиб чиқариши ҳажмларини кўпайтириши бўйича Дастур*
- 8** *Минерал ўғитлар ишлаб чиқариши комплексини ташкил этиши*

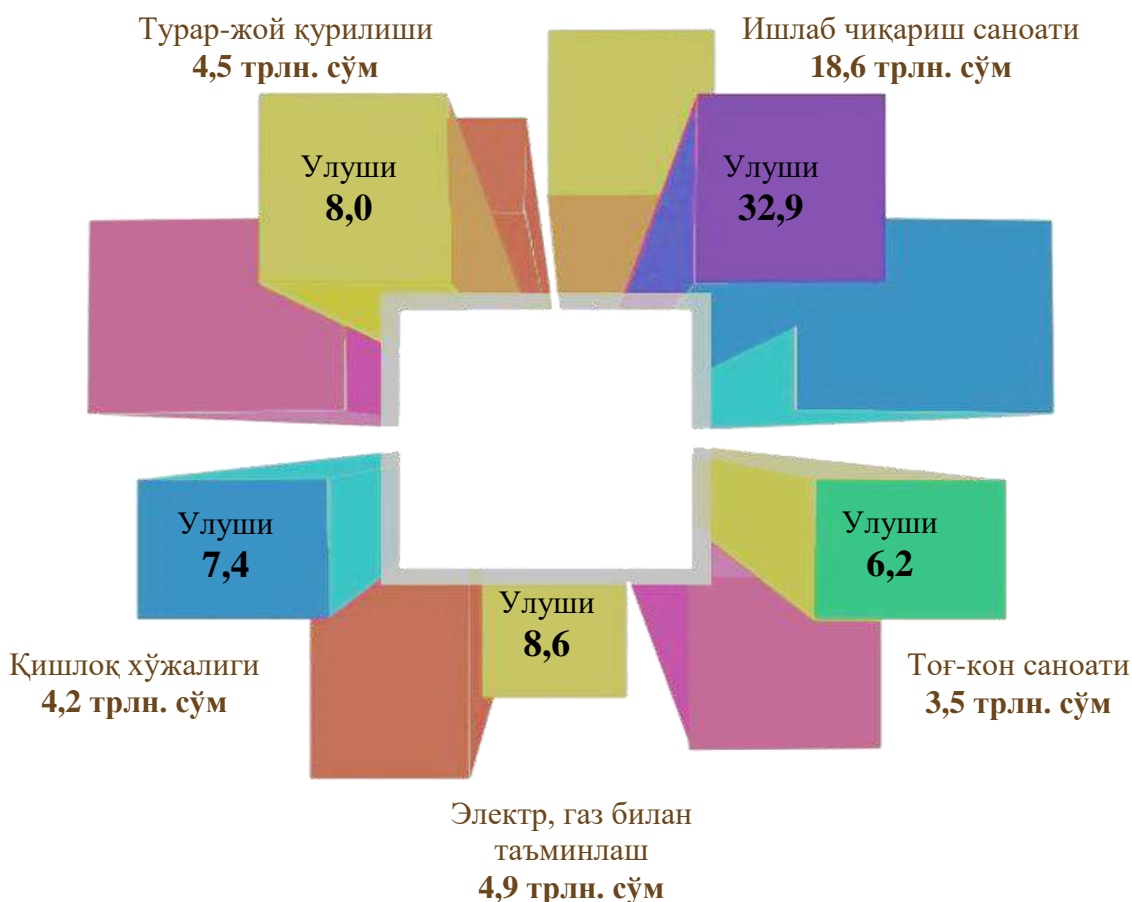
Шунингдек, тижорат банклари кредитлари ва бошқа қарз маблағлари ҳисобидан молиялаштирилган 6,0 трлн. сўм (жами асосий капиталга инвестицияларнинг 10,6 % ини ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 0,4 % пунктга камайиш) асосий капиталга инвестициялар ўзлаштирилди.

Аҳоли маблағлари ҳисобидан жами асосий капиталга инвестицияларнинг 9,5 % и ёки 5,4 трлн. сўм ўзлаштирилди. Аҳоли маблағлари ҳисобидан асосан уй-жойлар қуриш соҳасида инвестиция фаолияти амалга оширилган.

Ўзбекистон Республикасида марказлашмаган молиялаштириш манбалари бўйича асосий капиталга Инвестициялар (жамига нисбатан, % да) 2023 йил январь-март

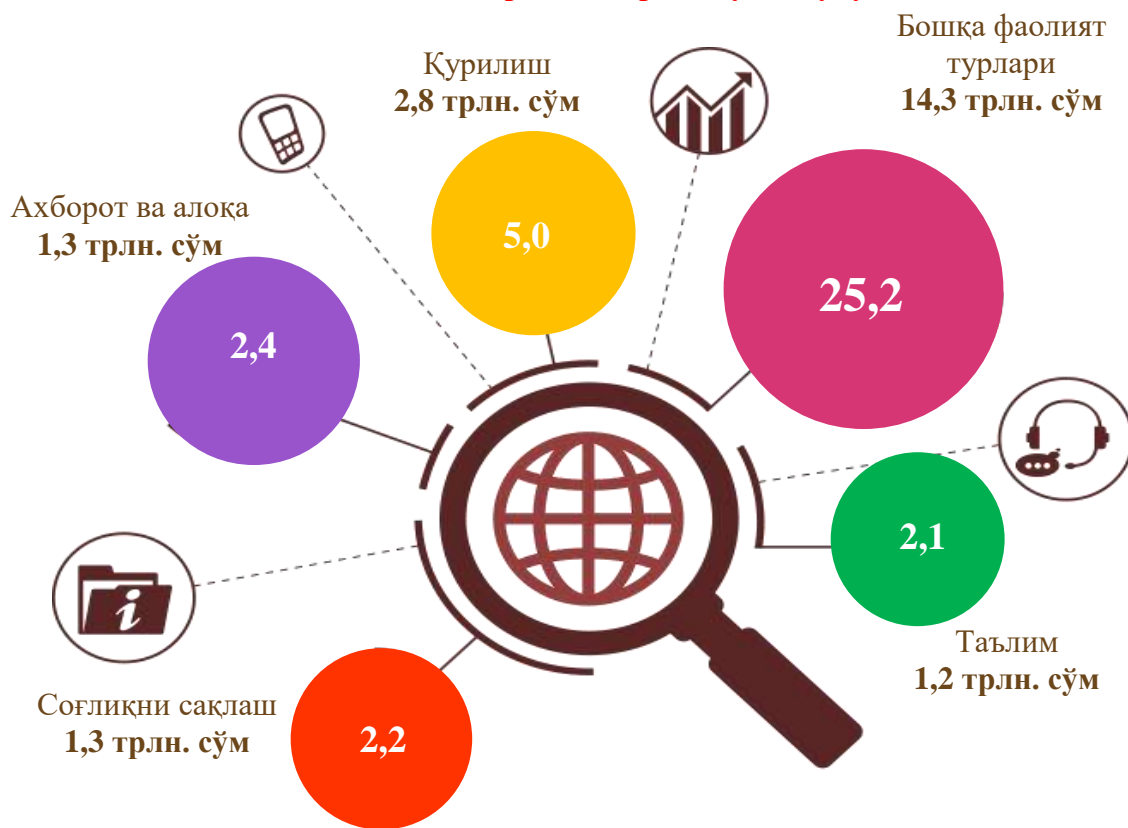
Асосий капиталга инвестицияларнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича таркибида ишлаб чиқариш саноати етакчилик қилмоқда. Янги автомобил моделларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш (Оникс, Трекер), цемент ишлаб чиқаришни кенгайтириш (3-босқич), техник газ ишлаб чиқаришни ташкил этиш, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш комплексини ташкил этиш, пахта-тўқимачилик ва агрокластер ташкил этиш каби йирик инвестиция лойиҳалари натижасида ушбу иқтисодий фаолият турида жами молиялаштириш манбалари ҳисобидан 18,6 трлн. сўм ёки жами асосий капиталга киритилган инвестицияларнинг 32,9 % и ўзлаштирилди.

Ўзбекистон Республикасида иқтисодий фаолият турлари бўйича асосий капиталга инвестициялар (жамига нисбатан, % да) 2023 йил январь-март

Асосий капиталга инвестициялар иқтисодий фаолият турлари бўйича амалдаги фаолият турлари таснифлагичи ИФУТ-2 га асосан тақсимланади.

Ўзбекистон Республикасида иқтисодий фаолият турлари бўйича асосий капиталга инвестициялар, ҳажм трлн. сўм ва улуши %да

Ижтимоий соҳадаги энг муҳим фаолиятлардан бири бу турар-жой курилиши ҳисобланади. Ушбу фаолият тури бўйича барча молиялаштириш манбалари ҳисобидан 4,5 трлн. сўм асосий капиталга инвестициялар ўзлаштирилиб, жами инвестициялар ҳажмидаги улуши 8,0 % ни ташкил этди.

Юқори улушга эга иқтисодий фаолият турлари бўйича асосий капиталга инвестициялар

Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга йўналтирилган инвестициялар 4,2 трлн. сўм ёки ўзлаштирилган инвестициялар умумий ҳажмининг 7,4 % ини ташкил этди.

Електр-газ таъминоти фаолияти тури бўйича барча молиялаштириш манбалари ҳисобидан 4,9 трлн.сўм инвестициялар ўзлаштирилиб, улар умумий ҳажмнинг 8,6 % ини ташкил этди.

Тоғ-кон саноатида жами 3,5 трлн. сўм ёки республика бўйича жами инвестициялар ҳажмининг 6,2 % и ўзлаштирилган бўлиб, унинг таркибидан 3,0 % и ёки 1,7 трлн. сўми хом нефт ва табиий газ қазиб чиқариш соҳасига тегишлидир.

Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан асосий капиталга йўналтирилган инвестициялар ҳудудий таркибида энг юқори кўрсаткичлар Сурхондарё вилоятида – ҳудуддаги жами инвестицияларнинг – 12,2 % ини, Фарғона вилоятида – 10,8 % ва Қорақалпоғистон Республикасида – 8,3 % миқдориди кузатилди.

Молиялаштириш манбалари бўйича ҳудудлар кесимида
асосий капиталга инвестициялар

	Жами инвестициялар, млрд. сўм	шу жумладан, молиялаштириш манбалари бўйича: (жамига нисбатан, % да)						
		Республика бюджетидан	корхона ва аҳоли маблағи	аҳоли	хорижий инвестиция ва кредитлар	Сув таъминоти ва канализация тизимларини ривожлантириш жамғармаси	Тикланиш ва тараққийёт жамғармаси	тижорат банки кредитлари ва бошқа қарз маблағлари
Ўзбекистон Республикаси ¹⁾	56 557,6	6,2	28,6	9,5	44,5	0,4	0,2	10,6
Қорақалпоғистон Республикаси	2 076,7	8,3	28,7	12,3	42,9	0,1	-	7,7
<i>вилоятлар:</i>								
Андижон	2 798,7	6,9	22,1	8,0	55,6	0,2	-	7,2
Бухоро	4 193,4	5,2	16,8	12,6	56,5	0,3	-	8,6
Жиззах	1 820,8	6,7	22,8	6,9	51,4	2,2	-	10,0
Қашқадарё	3 083,9	7,9	24,6	13,7	49,5	0,9	0,8	2,6
Навоий	3 671,6	5,0	36,3	9,7	48,8	0,2	-	-
Наманган	3 141,4	4,6	24,8	12,9	37,1	-	-	20,6
Самарқанд	5 045,6	6,9	21,2	5,9	33,8	0,4	-	31,8
Сурхондарё	2 977,4	12,2	14,8	14,6	45,6	0,4	-	12,4
Сирдарё	4 293,1	1,2	7,0	1,5	88,2	0,1	-	2,0
Тошкент	6 824,3	3,4	31,4	12,1	42,4	0,7	1,7	8,3
Фарғона	3 893,9	10,8	25,8	17,8	30,4	0,9	-	14,3
Хоразм	1 668,2	7,6	19,9	19,1	50,7	0,6	-	2,1
Тошкент ш.	11 058,1	6,0	51,3	3,9	28,2	-	-	10,6

Корхона ва ташкилотларнинг ўз маблағлари ҳисобидан инвестициялар бўйича энг юқори улуш Тошкент шаҳрида кузатилиб, бу ҳудудда ўзлаштирилган инвестицияларнинг 51,3 % ини ташкил этди. Шунингдек, Навоий вилоятида 36,3 % ва Тошкент вилоятида 31,4 % ни ташкил этди.

¹⁾ Ҳудудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмни қўшиган ҳолда.

Жалб қилинган молиялаштириш манбалари таркибида хорижий инвестиция ва кредитлар алоҳида ўринга эга. Хорижий инвестиция ва кредитларнинг жами инвестициялардаги улуши бўйича энг юқори кўрсаткичлар Сирдарё ва Бухоро вилоятларида кузатилиб, мос равишда 88,2 ва 56,5 % ни ташкил этди.

Худудлар кесимида асосий капиталга инвестициялар

Худудлар кесимида асосий капиталга инвестициялар ўзлаштирилиши бўйича ўтган йилнинг мос даврига нисбатан энг юқори ўсиш суръати 132,3 % га ўсиб, Фарғона вилоятида кузатилди. Ушбу натижани 1500 МВт қувватга эга янги электр станцияси ва 220 МВт қувватга эга газ пистонли электр станциясини қуриш каби йирик лойиҳаларга инвестицияларни ўзлаштириш билан изоҳлаш мумкин.

Шунингдек, Самарқанд вилоятида ҳам юқори ўсиш суръати кузатилиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 130,7 % ни ташкил қилди. Бу ҳудудда туристик марказ қурилиши, қуввати 100 МВт бўлган қуёш фотоэлектр станцияси қурилиши, Самарқанд кимё мажмуаси қурилиши каби йирик инвестиция лойиҳалари амалга оширилмоқда.

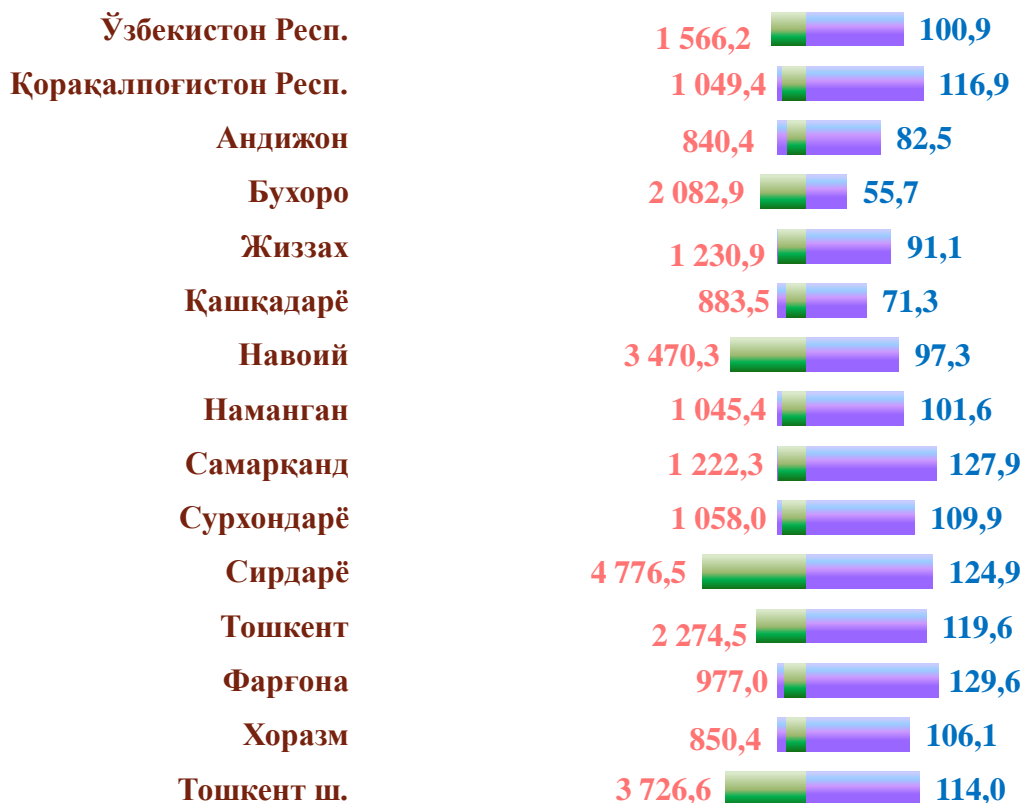
Қорақалпоғистон Республикасида асосий капиталга инвестициялар ҳажмининг ўтган йилнинг мос даврига нисбатан нисбатан 118,6 % ни ташкил этиши, авваламбор 2017-2023 йилларда углеводород ишлаб чиқаришни кўпайтириш дастури доирасида инвестицияларнинг ўзлаштирилиши билан боғлиқ.

Инвестицион фаолликнинг энг паст ўсиш суръатлари Бухоро вилоятида – 56,7 % (инвестиция ҳажми 4193,4 млрд. сўм) ва Қашқадарё вилоятида – 72,9 % (3083,9 млрд. сўм) қайд этилди.

2023 йилнинг январь-март ойларида жами асосий капиталга ўзлаштирилган инвестицияларнинг асосий қисми, яъни 56 % и республиканинг беш ҳудудида, жумладан, Тошкент шаҳрида – 20 %, Тошкент вилояти – 12 %, Самарқанд – 9 %, Сирдарё вилоятларида – 8 %, Бухоро вилоятида – 7 % инвестициялар ўзлаштирилди.

2023 йилнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига ҳисобланган асосий капиталга ўзлаштирилган инвестициялар ҳажми бўйича юқори кўрсаткичлар Сирдарё вилоятида – 4776,5 минг сўм (ёки ўтган йилнинг мос даврига нисбатан таққослаганда – 124,9 %), Тошкент шаҳрида – 3726,6 минг сўм (ёки 114,0 %), ва Навоий вилоятида – 3470,3 минг сўм (ёки 97,3 %) миқдорида қайд этилди.

Аҳоли жон бошига тўғри келадиган асосий капиталга инвестициялар

■ ўсиш суръати, % да ■ ҳажм, минг сўм

Ўзбекистон Республикаси бўйича асосий капиталга инвестицияларнинг технологик таркибида машина, ускуна ва инвентарларга 26167,7 млрд. сўм инвестициялар ўзлаштирилган бўлиб, жами инвестицияларнинг 46,3 % ини ташкил этди, қурилиш-монтаж ишлари бўйича 25465,8 млрд. сўм (жами инвестициялардаги улуши 45,0 %) ва бошқа харажатларга 4924,1 млрд. сўм (8,7 %) ўзлаштирилди.

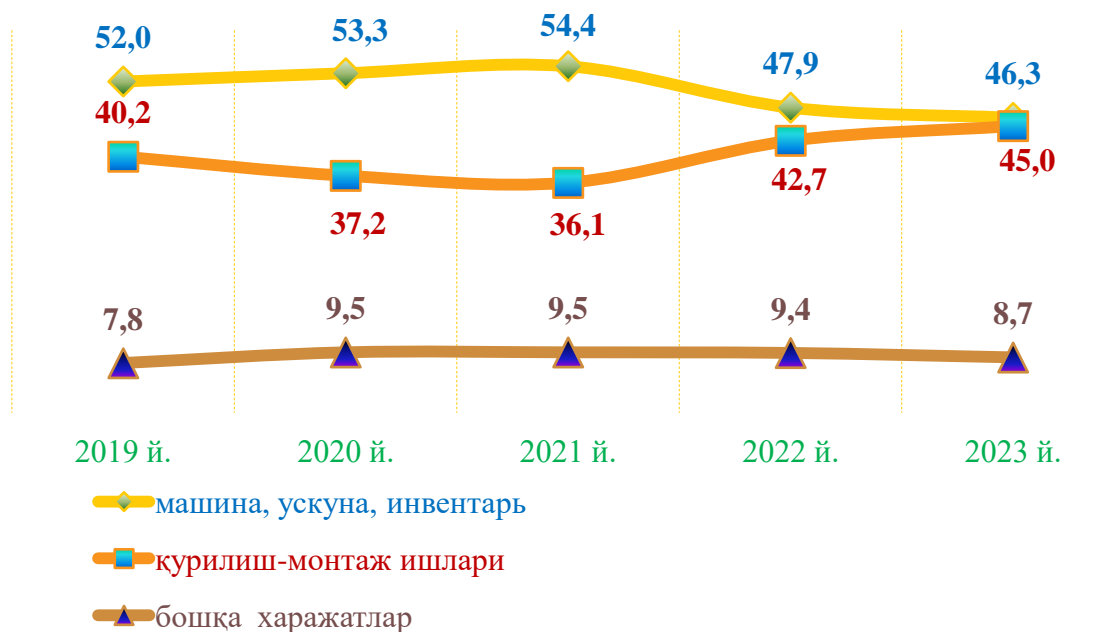
Асосий капиталга инвестицияларнинг технологик таркиби

Ҳудудлар кесимида жами асосий капиталга инвестициялар ҳажмида қурилиш-монтаж ишларининг улуши бўйича энг юқори кўрсаткич Сурхондарё вилоятида кузатилди – 62,5 % ёки 1861,4 млрд. сўм.

Қурилиш-монтаж ишларининг улуши бўйича энг қуйи даража Сирдарё вилоятида кузатилиб, 14,5 % ни ёки 623,2 млрд. сўмни ташкил этди. Шунингдек, Сирдарё вилоятида машина, ускуналар ва инвентарларга харажатлар бўйича энг юқори кўрсаткич – 75,9 % ёки 3257,1 млрд. сўмни ташкил этди.

Январь-март ойларида асосий капиталга инвестицияларнинг технологик таркиби динамикаси (жамига нисбатан % да)

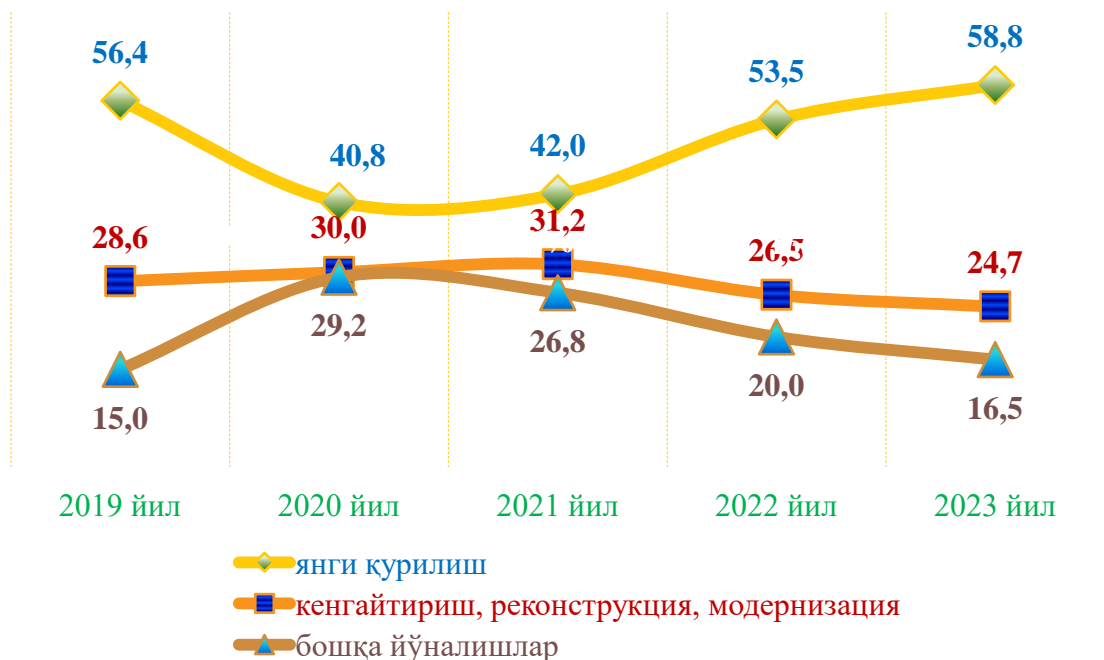
Такрор ишлаб чиқариш таркиби

Жорий ҳисобот даврида янги қурилишга йўналтирилган асосий капиталга инвестициялар 33234,3 млрд. сўмга етди ҳамда жами асосий капиталга инвестицияларнинг 58,8 % ини ташкил этди.

Иқтисодиётда мавжуд объектларни кенгайтириш, реконструкция қилиш, модернизациялаш ва техник қайта қуроллантиришга йўналтирилган инвестициялар 13979,0 млрд. сўмни ташкил этди ва республикадаги жами ўзлаштирилган инвестицияларнинг 24,7 % ини ташкил этди. Қолган 16,5 %, яъни 9344,3 млрд. сўм бошқа харажатларга йўналтирилди.

Январь-март ойларида асосий капиталга инвестицияларнинг такрор ишлаб чиқариш таркиби динамикаси (жамига нисбатан % да)

Янги қурилишга йўналтирилган инвестицияларнинг улуши бўйича энг юқори кўрсаткич, қуввати 1 500 МВт бўлган янги электр станцияси ҳамда қуввати 220 МВт бўлган газ-поршенли электр станциясини қуриш лойиҳалари бўйича ўзлаштирилган инвестициялар натижасида Сирдарё вилоятида кузатилиб, у 86,1 % ни ташкил этди.

2023 йил январь-март ойларида корхона ва ташкилотларнинг кенгайтириш, реконструкция ва модернизацияга инвестициялар улуши бўйича юқори натижалар Қорақалпоғистон Республикасида – 53,8 % (1118,2 млрд. сўм), Қашқадарё вилояти – 36,8 % (1133,6 млрд. сўм), Самарқанд вилояти – 32,6 % (1 643,9 млрд. сўм) ва Наманган вилоятида –31,1 % га тенглиги (976,4 млрд. сўм) кузатилди.

Асосий капиталга инвестицияларнинг такрор ишлаб чиқариш таркиби
2023 йил январь-март

	<i>Жами асосий капиталга инвестициялар, млрд.сўм</i>	<i>Жамига нисбатан % да:</i>		
		<i>янги қурилиш</i>	<i>кенгайтириш, реконструкция, модернизация</i>	<i>бошқа йўналишлар</i>
Ўзбекистон Республикаси ¹⁾	56 557,6	58,8	24,7	16,5
Қорақалпоғистон Республикаси	2 076,7	25,2	53,8	20,9
<i>вилоятлар:</i>				
Андижон	2 798,7	56,3	29,2	14,5
Бухоро	4 193,4	56,4	20,3	23,3
Жиззах	1 820,8	67,3	15,0	17,8
Қашқадарё	3 083,9	37,5	36,8	25,7
Навоий	3 671,6	64,9	23,1	12,0
Наманган	3 141,4	54,0	31,1	14,9
Самарқанд	5 045,6	61,7	32,6	5,7
Сурхондарё	2 977,4	62,7	24,3	13,0
Сирдарё	4 293,1	86,1	8,3	5,6
Тошкент	6 824,3	69,1	17,8	13,1
Фарғона	3 893,9	58,6	23,6	17,8
Хоразм	1 668,2	70,7	22,9	6,4
Тошкент ш.	11 058,1	49,2	24,6	26,1

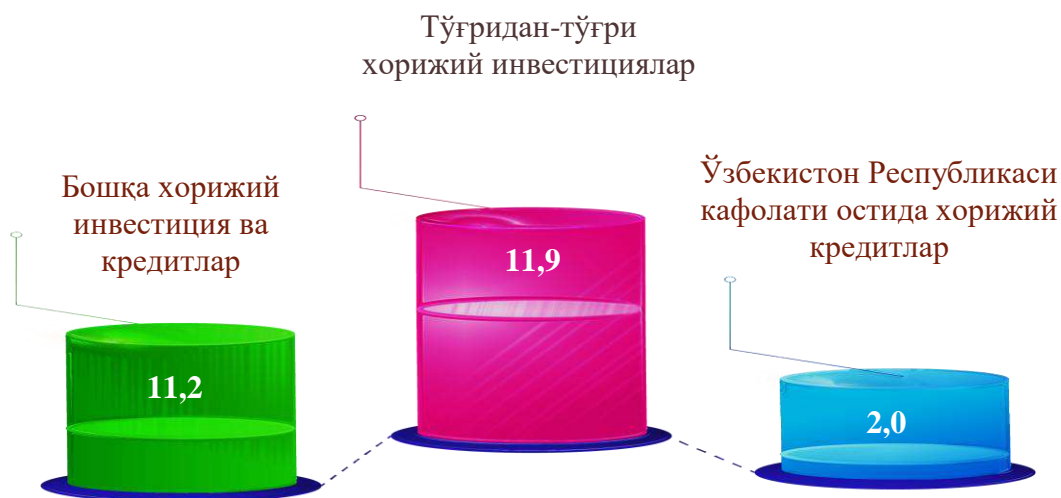
¹⁾ Ҳудудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмни қўшиган ҳолда.

2- БЎЛИМ. АСОСИЙ КАПИТАЛГА ЎЗЛАШТИРИЛГАН ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯ ВА КРЕДИТЛАР

2023 йилнинг январь-мартда 25,1 трлн.сўм (доллар эквивалентида 2,2 млрд. АҚШ долл.) ёки ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 99,5 % асосий капиталга хорижий инвестиция ва кредитлар ўзлаштирилди.

Хорижий инвестиция ва кредитларнинг жами асосий капиталга ўзлаштирилган инвестициялардаги улуши 44,5 % ни ташкил этди.

Хорижий инвестиция ва кредитлар, трлн.сўм

Тўғридан-тўғри хорижий инвестиция ва кредитлар ҳисобидан жорий даврда 23,1 трлн. сўм ўзлаштирилган бўлса, Ўзбекистон Республикаси кафолати остида 2,0 трлн. сўм хорижий кредитлар ўзлаштирилди.

Тўғридан-тўғри хорижий инвестиция ва кредитлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси кафолати остидаги хорижий кредитларнинг жами хорижий инвестиция ва кредитлар ҳажмидаги улуши мос равишда 91,9 % ва 8,1 % ни ташкил этди.

Тўғридан-тўғри хорижий инвестиция ва кредитлар таркибида тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар 11,9 трлн. сўм ёки жамига нисбатан 51,5 % ни, бошқа инвестиция ва кафолатланмаган хорижий кредитлар 11,2 трлн.сўмни ёки жамига нисбатан 48,5 % ни ташкил этди.

Хорижий инвестиция ва кредитлар таркиби, % да

Хорижий инвестиция ва кредитлар таркибида хорижий инвестициялар 13,3 трлн. сўмни ёки жамига нисбатан 53,0 % ни ва мос равишда хорижий кредитлар 11,8 трлн. сўмни ёки 47,0 % ни ташкил қилди.

Тўғридан тўғри хорижий инвестициялар устав капиталда 10 % дан кам бўлмаган улушга эга хорижий инвесторнинг молиявий ва номолиявий қўйилмаларидир.

**Асосий капиталга ўзлаштирилган хорижий инвестиция ва кредитлар,
2023 йил январь-март
млрд. сўм**

	Жами	Шу жумладан:		
		тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар	ЎЗР кафолати остида хорижий кредитлар	бошқа хорижий инвестиция ва кредитлар
Ўзбекистон Республикаси	25 130,1	11 903,4	2 026,3	11 200,4
Қорақалпоғистон Республикаси	890,4	102,3	185,0	603,1
<i>вилоятлар:</i>				
Андижон	1 555,5	1 097,9	94,0	363,6
Бухоро	2 370,7	905,7	259,0	1 206,0
Жиззах	935,5	101,7	34,6	799,2
Қашқадарё	1 525,5	251,7	150,9	1 122,9
Навоий	1 792,7	369,7	88,7	1334,3
Наманган	1 164,5	359,0	115,1	690,4
Самарқанд	1 706,4	1 200,9	89,6	415,9
Сурхондарё	1 357,8	998,2	79,8	279,8
Сирдарё	3 788,1	3 368,3	14,2	405,6
Тошкент	2 895,7	531,0	259,7	2105,0
Фарғона	1 184,2	617,2	51,1	515,9
Хоразм	845,6	357,8	140,8	347,0
Тошкент ш.	3 117,5	1 642,0	463,8	1 011,7

2023 йил январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасида қайта ишлаш саноатида хорижий инвестиция ва кредитлар салмоқли ўзлаштирилиб, 11,8 трлн. сўмни ёки жами асосий капиталга ўзлаштирилган инвестицияларнинг 46,8 % ини ташкил этди.

Электр ва газ билан таъминлаш фаолият турида бу кўрсаткич 43,1 трлн. сўмни ёки жами хорижий инвестиция ва кредитларнинг 17,1 % ини қайд этди.

**Иқтисодий фаолият турлари бўйича хорижий
инвестиция ва кредитлар таркиби**

**3- БЎЛИМ. ИЖТИМОЙ СОҲА ОБЪЕКТЛАРИНИНГ ҚУРИЛИШИ
2023 йил январь-март**

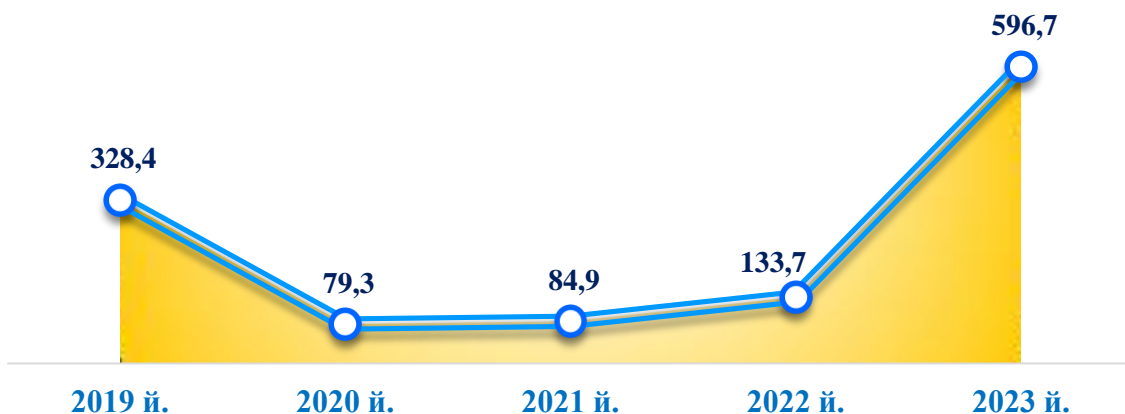
2023 йилнинг январь-март ойларида умумий майдони 2662,6 минг кв.м турар жой ишга туширилиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 94,7 % ни ташкил этди.

2023 йил январь-март ойларида турар жой қурилишида жами 3796,9 млрд. сўм инвестициялар ўзлаштирилиб, республика бюджети маблағлари ҳисобидан 9,3 млрд. сўм, корхона ва ташкилотнинг ўз маблағлари ҳисобидан 5,3 млрд. сўм, аҳоли маблағлари ҳисобидан 3625,1 млрд. сўм ва бошқа молиялаштириш манбалари ҳисобидан 157,2 млрд. сўмни ташкил этди.

Фойдаланишга топширилган ижтимоий соҳа объектлари

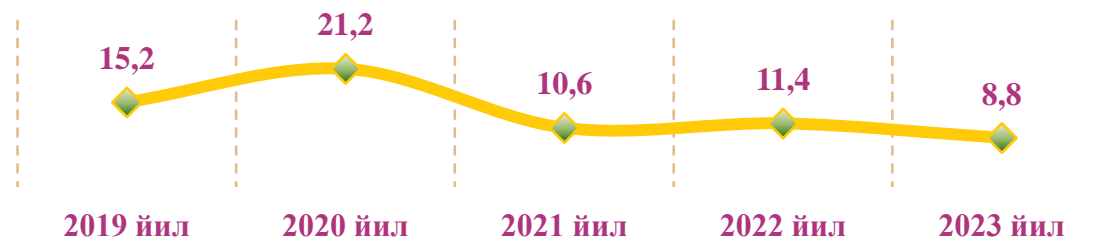
2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикаси бўйича жами 596,7 км сув тармоғи ишга туширилиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 4,5 мартага ошди. Таъкидлаш жоизки, ишга туширилган сув тармоқларининг 84,3 % и ёки 502,9 км қишлоқ жойларда жойлашган.

Январь-март ойларида ишга туширилган сув тармоқлари, км

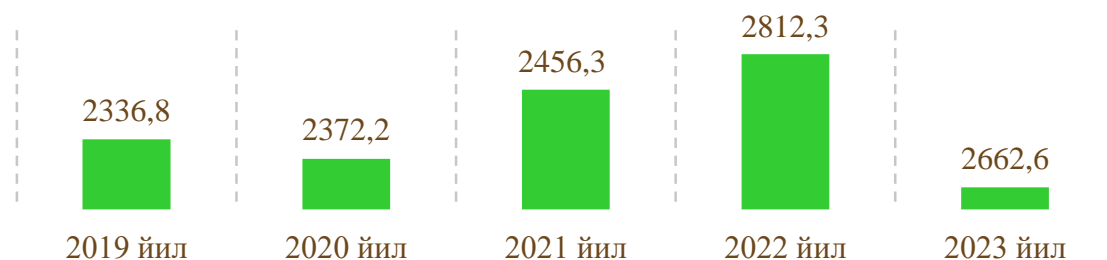

Газ тармоғи бўйича 2023 йилнинг январь-март ойларида 8,8 км узунликдаги тармоқ ишга туширилган бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 77,2 % ни ташкил этди. Ишга туширилган газ тармоқларининг қишлоқ жойлардаги улуши 44,3 % ёки 3,9 кмни ташкил этди.

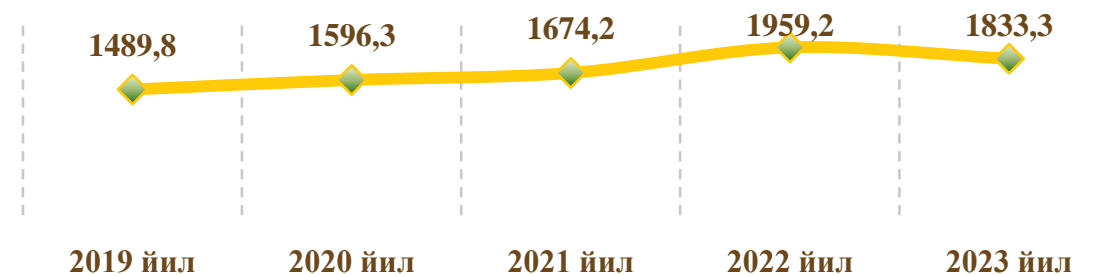
Январь-март ойларида ишга туширилган газ тармоқлари, км

Шу билан бирга, 2023 йилнинг январь-март ойларида жами 2 662,6 минг кв.м турар-жойлар фойдаланишга топширилди

- Шунингдек, улардан 1833,3 минг кв. м турар-жойлар қишлоқ жойларда фойдаланишга топширилди:

Сув тармоғи қурилишида жами 365,8 млрд. сўм, газ тармоқлари қурилишида 0,1 млрд. сўм, умумтаълим ва ихтисослаштирилган мактаблар қурилишида 173,3 млрд. сўм, мактабгача таълим муассасалари қурилишида 74,8 млрд. сўм инвестициялар ўзлаштирилди.

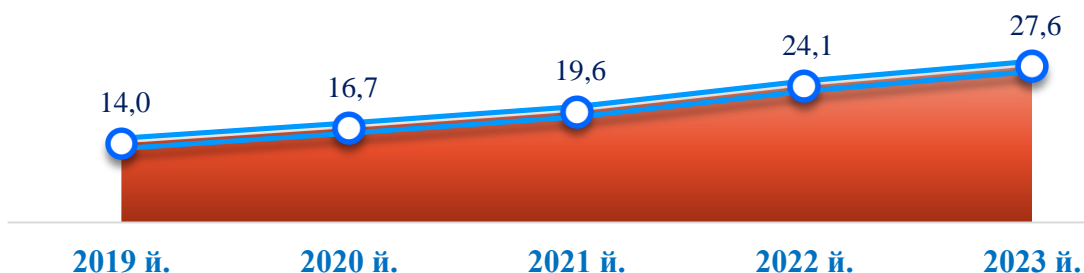
Турар-жойларни ишга тушириш

	Хонадонлар сони, бирлик	Майдони, минг кв.м
Ўзбекистон Республикаси	12 418	2 662,6
Қорақалпоғистон Республикаси	979	170,3
вилоятлар:		
Андижон	692	135,5
Бухоро	855	274,8
Жиззах	484	115,0
Қашқадарё	1 060	192,5
Навоий	545	157,2
Наманган	1 507	208,7
Самарқанд	468	56,0
Сурхондарё	1 596	293,5
Сирдарё	146	27,2
Тошкент	1 773	452,5
Фарғона	1 098	268,6
Хоразм	667	174,0
Тошкент ш.	546	133,9

4- БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БЎЙИЧА, ХАРАКАТДАГИ ҚУРИЛИШ КОРХОНАЛАРИ

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасида жами 27 564,6 млрд. сўм қурилиш ишлари бажарилиб, ўсиш суръати ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 4,5 % га ўсди.

Январь-март ойларида қурилиш ишларининг ҳажм, динамикаси трлн. сўм

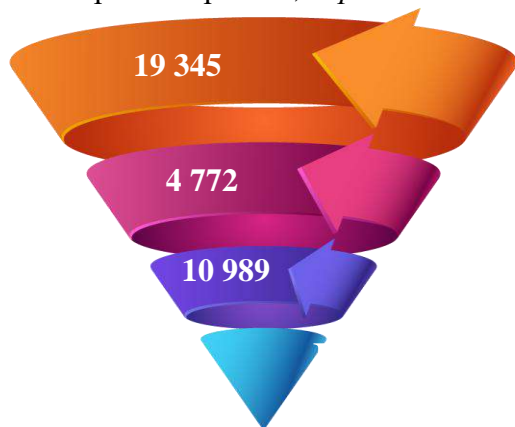

Қурилиш ишларининг иқтисодий фаолият турлари бўйича кўрсаткичлари шуни кўрсатдики, бино ва иншоотлар қурилиши 68,6 % улушни, ўсиш суръати ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 103,5 % ни, фуқаролик объектлари қурилиши улуши - 19,8 %, ўсиш суръати - 114,1 % ни ва ихтисослаштирилган қурилиш ишлари улуши - 11,6 %, ўсиш суръати - 96,4 % ни ташкил этди.

Амалдаги статистик кузатув шаклларида 2015 йилнинг 1 январидан бошлаб, “Ўзбекистон Республикаси иқтисодий фаолият турлари бўйича маҳсулотлар (маҳсулот, иш, хизмат) статистик таснифлагичи (МСТ)”га мувофиқ “Қурилиш” фаолияти бўйича “фаолият тури бўйича ўз кучи билан амалга оширилган ишлар ҳажми” кўрсаткичи қўлланилади.

Иқтисодий фаолият турлари бўйича қурилиш ишлари

Корхоналар сони, бирликда

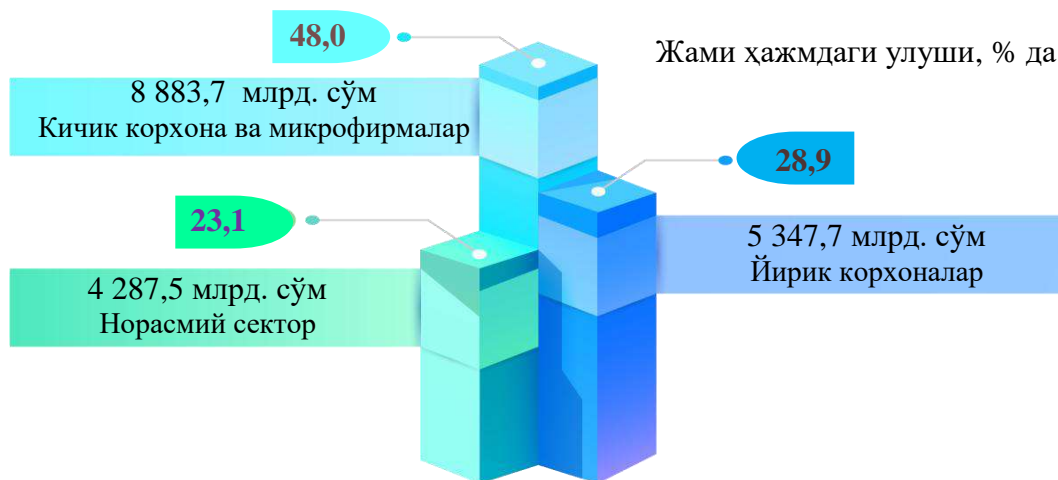
А Бино ва иншоотлар қурилиши
18 909,3 млрд. сўм

В Фуқаролик объектлари қурилиши
5 447,9 млрд. сўм

Д Ихтисослаштирилган қурилиш ишлари
3 207,4 млрд. сўм

2023 йил январь-март ойларида бажарилган қурилиш ишларининг катта қисми янги бино ва иншоотларни қуришга тегишли. Жами қурилиш ишларининг 67,2 % и ёки 18 518,9 млрд. сўм қурилиш ишлари айнан иқтисодиётда янги ишлаб чиқариш қувватлари, турар-жой ва бошқа ижтимоий объектларни яратишга қаратилган.

2023 йил январь-март ойларида умумий ҳажмдан янги қурилиш, реконструкция, кенгайтириш, техник қайта қуролантириш ишлари улуши

2023 йил январь-март ойларида ҳудудлар кесимида
янги қурилиш ишлари

	Янги қурилиш, реконструкция, кенгайтириш, техник қайта қуrolлантириш	Жами ҳажмдаги улуши, % да
Ўзбекистон Республикаси ¹⁾	18 518,9	100,0
Қорақалпоғистон Республикаси	590,0	3,2
<i>вилоятлар:</i>		
Андижон	771,6	4,2
Бухоро	1 019,6	5,5
Жиззах	534,2	2,9
Қашқадарё	994,1	5,4
Навоий	936,0	5,1
Наманган	989,2	5,3
Самарқанд	1 185,0	6,4
Сурхондарё	1 124,7	6,1
Сирдарё	412,1	2,2
Тошкент	1 528,5	8,3
Фарғона	1 205,2	6,5
Хоразм	689,6	3,7
Тошкент ш.	3 912,9	21,1

2023 йил январь-март ойларида ҳудудлар кесимида янги қурилиш ишлари бўйича юқори ҳажм, Тошкент шаҳри (3 912,9 млрд. сўм), Тошкент вилояти (1 528,5 млрд. сўм), Фарғона вилоятида (1 205,2 млрд. сўм) ва Самарқанд вилояти (1 185,0 млрд. сўм)да қайд этилди.

Бино ва иншоотлар қурилиши

9 439,2 млрд. сўм

Кичик корхона ва микрофирмалар улуши – 49,9 %, ўтган йилдаги кўрсаткичга нисбатан ўзгаришсиз қолди

Йирик қурилиш ташкилотлари улуши -24,8 %, ўтган йилдаги кўрсаткичга нисбатан 0,6 % пунктга кўпайди.

4 691,2 млрд. сўм

4 778,9 млрд. сўм

Норасмий секторнинг улуши эса – 25,3 % ни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 0,6 % пунктга камайди.

¹⁾ Ҳудудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмни қўшган ҳолда.

**Худудлар кесимида бино ва иншоотлар қурилиши ҳажми
ва жами худуддаги улуши**

	<i>Бино ва иншоотлар қурилиши</i>	<i>Улуши, % да</i>
Ўзбекистон Республикаси¹⁾	18 909,3	68,6
Қорақалпоғистон Республикаси	583,3	59,2
<i>вилоятлар:</i>		
Андижон	913,0	75,1
Бухоро	1 160,7	67,6
Жиззах	526,8	80,0
Қашқадарё	1 109,8	66,5
Навоий	888,6	75,3
Наманган	930,1	71,5
Самарқанд	483,2	27,8
Сурхондарё	1 096,6	75,1
Сирдарё	455,2	71,8
Тошкент	1 824,3	62,5
Фарғона	1 330,0	77,3
Хоразм	611,8	67,7
Тошкент ш.	4 369,8	63,9

Бино ва иншоотларни қуриш фаолият тури бўйича бажарилган қурилиш ишларининг энг кўп улуши Жиззах (80,0 %), Фарғона (77,3 %) Навоий (75,3 %) ва Андижон (75,1 %) вилоятларига тўғри келди.

Фуқаролик объектлари қурилиши

Фуқаролик объектларини қуриш бўйича йирик корхоналар томонидан бажарилган қурилиш ишлари ҳажмининг улуши 21,3 % ни ташкил этди ва ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 5,1 % пунктга камайди.

Шунингдек, кичик корхона ва микрофирмалар улуши мос равишда 78,6 % (5,1 % пунктга кўпайиш) ҳамда норасмий секторнинг улуши 0,1 % ни ташкил этиб, ўзгаришсиз колди.

¹⁾ Худудлар бўйича тақсимланмаган ҳажми қўшиган ҳолда.

**Худудлар кесимида фуқаролик объектлари қурилиши ҳажми ва жами
худуддаги улуши**

	Фуқаролик объектлари қурилиши, млрд. сўм	Улуши, % да
Ўзбекистон Республикаси¹⁾	5 447,9	19,8
Қорақалпоғистон Республикаси	277,5	28,2
<i>вилоятлар:</i>		
Андижон	134,9	11,1
Бухоро	314,8	18,3
Жиззах	84,4	12,8
Қашқадарё	335,3	20,1
Навоий	234,3	19,9
Наманган	105,9	8,1
Самарқанд	1 200,6	69,2
Сурхондарё	275,4	18,9
Сирдарё	143,0	22,5
Тошкент	591,2	20,2
Фарғона	294,1	17,1
Хоразм	243,7	27,0
Тошкент ш.	1 212,8	17,7

Фуқаролик объектларини қуриш фаолият тури бўйича бажарилган қурилиш ишларининг энг кўп улуши Самарқанд (69,2 %), Қорақалпоғистон Республикаси (28,2 %) ва Фарғона вилоятлари (27,0 %)га тўғри келди.

**Ихтисослашган қурилиш ишлари
2023 йил январь-март**

¹⁾ Худудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмни қўшган ҳолда.

Қурилиш ишлари ҳажмига юридик ва жисмоний шахслар томонидан қурилиш пудрат шартномалари асосида ва хўжалик усулида бажарилган ишлар, шунингдек, сотиш учун мўлжалланган объектлар киритилади.

Ҳудудлар кесимида ихтисослаштирилган қурилиш ишлари ҳажми ва жами ҳудуддаги улуши

	<i>Ихтисослаштирилган қурилиш ишлари</i>	<i>Улуши, % да</i>
Ўзбекистон Республикаси¹⁾	3 207,4	11,6
Қорақалпоғистон Республикаси	124,0	12,6
<i>вилоятлар:</i>		
Андижон	167,3	13,8
Бухоро	241,7	14,1
Жиззах	47,6	7,2
Қашқадарё	224,2	13,4
Навоий	57,2	4,8
Наманган	264,3	20,3
Самарқанд	51,4	3,0
Сурхондарё	88,6	6,1
Сирдарё	36,0	5,7
Тошкент	504,8	17,3
Фарғона	96,0	5,6
Хоразм	48,2	5,3
Тошкент ш.	1 256,1	18,4

Ихтисослаштирилган қурилиш ишлари фаолият тури бўйича бажарилган қурилиш ишларининг энг кўп улуши Наманган (20,3%), Тошкент шаҳар (18,4%), Тошкент (17,3%) ва Бухоро (14,1 %) вилоятларига тўғри келди.

Корхона турлари бўйича қурилиш ишлари

Йирик корхоналар томонидан 6 439,8 млрд. сўм қурилиш ишлари бажарилиб, ўсиш суръати 104,6 % ни ташкил этди.

Кичик корхона ва микрофирмалар томонидан 16 339,8 млрд. сўм қурилиш ишлари бажарилиб, ўсиш суръати 106,4 % ни ташкил этди.

Норасмий секторда 4 785,1 млрд. сўм қурилиш ишлари бажарилиб, ўсиш суръати 98,0 % ни ташкил этди.

¹⁾ Ҳудудлар бўйича тақсимланмаган ҳажми қўшиган ҳолда.

Йирик ташкилотлар томонидан бажарилган қурилиш ишлари ҳажми 6 439,8 млрд. сўмни ташкил этди. Ўтган йилнинг мос даврига нисбатан кўриб чиқилаётган даврда қурилиш ишларининг ўсиш суръати 104,6 % га етди ва уларнинг умумий ҳажмдаги улуши 23,4 % ни ташкил этди.

Йирик ташкилотлар томонидан бажарилган қурилиш ишларининг жами қурилиш ишлари ҳажмидаги энг кўп улуши Қашқадарё (худуддаги жами қурилиш ишлари ҳажмининг 21,2 % и), Бухоро (19,5 % и) ва Самарқанд (19,1 % и) вилоятларига тўғри келди.

Қурилиш ишлари ҳажмида йирик ташкилотлар улуши, % да 2023 йил январь-март

5,1	Қорақалпоғистон Респ.	19,1	Самарқанд вилояти
1,6	Андижон вилояти	10,1	Сурхондарё вилояти
19,5	Бухоро вилояти	18,1	Сирдарё вилояти
5,0	Жиззах вилояти	18,0	Тошкент вилояти
21,2	Наманган вилояти	16,6	Фарғона вилояти
17,5	Навоний вилояти	6,5	Хоразм вилояти
5,2	Наманган вилояти	18,8	Тошкент шаҳри

Қурилиш ишлари ҳажмида кичик корхона ва микрофирмалар улуши, % да 2023 йил январь-март

Кичик корхона ва микрофирмалар томонидан бажарилган қурилиш ишлари ҳиссасига жами қурилиш ишлари ҳажмининг 59,3 % и тўғри келиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 0,7 % пунктга кўпайди. Шунингдек, улар ҳиссасига тўғри келган қурилиш ишлари ҳажми ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 6,4 % га ўсган ҳолда 16339,8 млрд. сўм миқдорида қайд этилди.

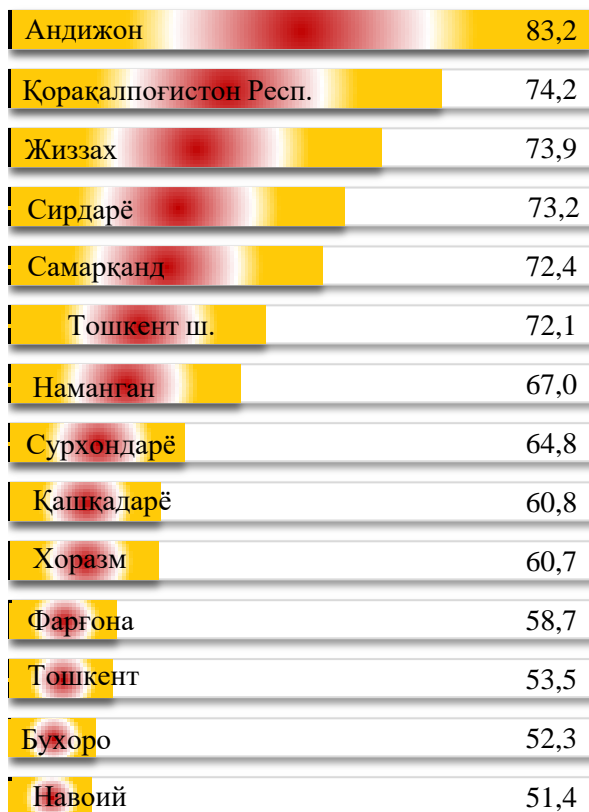
Кўриб чиқилаётган даврда кичик корхоналар ва микрофирмалар томонидан бажарилган қурилиш ишларининг энг катта ҳажми Тошкент шаҳрида (4932,1 млрд. сўм ёки умумий кўрсаткичнинг 72,1 % и), Тошкент (1563,5 млрд. сўм ёки 53,5 % и) ва Самарқанд (1256,4 млрд. сўм ёки 72,4 % и) вилоятларида қайд этилди.

Норасмий секторда қурилиш ишларининг улуши 17,3 фоизни ёки 4785,0 млрд. сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 98,0 фоизга етди.

Шундан 3 625,1 млрд. сўми якка тартибдаги уй-жой қурилишига тўғри келиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 98,7 фоизни, жисмоний шахслар томонидан нотурар-жойлар қурилиши 669,3 млрд. сўми ва (ўсиш суръати 105,7 фоизни), 490,7 млрд. сўмлик якка тартибда турар-жойларни таъмирлаш ишлари бажарилиб, (ўсиш суръати 85,3 фоизни) ташкил этди.

2023 йил январь-март ойларида норасмий сектор томонидан бажарилган қурилиш ишларининг энг катта ҳажми Тошкент вилоятида (830,8 млрд. сўм ёки ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 103,7 % ни ташкил этди), Тошкент шаҳрида (622,2 млрд. сўм ёки 99,5 %),

Бухоро вилояти (484,9 млрд. сўм ёки 102,5 %) ва Фарғона вилоятида (425,1 млрд.сўм ёки 87,5 %) қайд этилди.

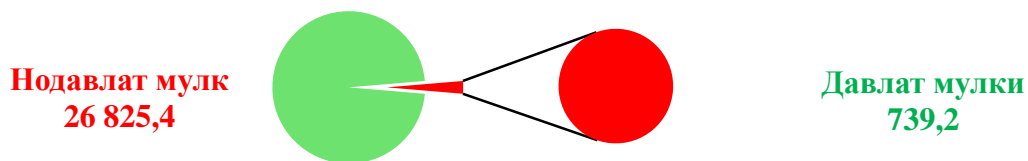
Қурилиш ишлари ҳажмида норасмий сектор улуши, % да

Давлат мулкчилигидаги ташкилотлар томонидан жами 739,2 млрд. сўм қурилиш ишлари бажарилди. Нодавлат мулкчилигидаги ташкилотлар томонидан эса 26 825,4 млрд. сўм қурилиш ишлари бажарилди. Уларнинг республикадаги улуши мос равишда 2,7 % ва 97,3 % ни ташкил этди.

Нодавлат мулк объектлари томонидан бажарилган қурилиш ишлари ҳажмида энг юқори улуш Жиззах вилоятида (ушбу вилоятдаги қурилиш ишлари умумий ҳажмининг 99,6 фоизи), Сурхондарё вилоятида (99,2 фоизи) ва Тошкент шаҳрида (98,6 фоизи) қайд этилди.

Мулкчилик шакллари бўйича қурилиш ишлари 2023 йил январь-март, млрд сўм

Хўжалик усулида бажарилган ишлар ҳажми қурилиш эгаси томонидан ҳисобот даврида қурилиш ишларига сарфланган харажатларидан келиб чиқиб аниқланади.

Ҳудудлар кесимида аҳоли жон бошига қурилиш ишлари

	Аҳоли жон бошига қурилиш ишлари, минг сўм	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Республикаси	763,3	102,3
Қорақалпоғистон Республикаси	497,6	95,1
<i>вилоятлар:</i>		
Андижон	364,9	98,5
Бухоро	853,0	101,4
Жиззах	445,3	98,4
Қашқадарё	478,2	97,9
Навоий	1 115,4	102,4
Наманган	432,7	102,6
Самарқанд	420,3	105,2
Сурхондарё	519,0	104,9
Сирдарё	705,6	98,4
Тошкент	973,4	106,5
Фарғона	431,6	102,4
Хоразм	460,7	101,1
Тошкент ш.	2 304,7	86,9

Ҳудудлар кесимида 2023 йил январь-март ойларида аҳоли жон бошига қурилиш ишлари ҳажми бўйича биринчи ўринни Тошкент шаҳри 2 304,7 минг сўм (ёки, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 86,9 %) кўрсаткич билан эгаллади, ундан кейинги ўринларни мос равишда Навоий вилояти – 1 115,4 минг сўм (102,4 %), Тошкент вилояти – 973,4 минг сўм (106,5 %), Бухоро вилояти – 853,0 минг сўм (101,4 %), Сирдарё вилояти – 705,6 минг сўм (98,4 %) кўрсаткич билан эгаллади.

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Номолиявий активларга киритилган инвестициялар бу – реал маблағларни яратишга йўналтирилган инвестициялар бўлиб, қуйидагиларни ўз ичига олади: асосий капиталга ўзлаштирилган инвестициялар, капитал таъмирлашга харажатлар, номоддий активларга киритилган инвестициялар (патентлар, лицензиялар, дастурий маҳсулотлар, ер майдонларидан ва табиий ресурслардан фойдаланиш ҳуқуқлари ва бошқалар).

Асосий капиталга ўзлаштирилган инвестицияларга барча турдаги қурилиш ишларига қилинган харажатлар; асбоб-ускуналарни монтаж қилиш бўйича харажатлар; машина, асбоб-ускуналар (монтаж талаб этиладиган ва талаб этилмайдиган), транспорт воситалари, жиҳоз ва хўжалик инвентарини сотиб олиш; бошқа капитал ишлар ва харажатлар киради. Асосий капиталга ўзлаштирилган инвестициялар ҳажми тўғрисидаги маълумотлар, илгари бошқа ташкилотларнинг асосий фондларида ҳисобга олинган асбоб-ускуналар, бинолар ва иншоотлар (ёки уларнинг эҳтиёт қисмлари)ни сотиб олишга қилинган харажатларсиз келтирилган.

Чет эл инвестициялари – асосан келгусида фойда олиш мақсадида, Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги корхона ва ташкилотларга киритилган чет эл капитали.

Тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар бу – корхонага тўлиқ эгаллик қилувчи ёки корхона акционерлик капиталининг 10 % дан кам бўлмаган қисмини назорат қилувчи, яъни корхонани бошқаришда иштирок этиш ҳуқуқи эга бўлган, тўғридан-тўғри хорижий инвестор юридик ёки жисмоний шахс томонидан киритилган инвестициялар.

Инвесторлар – юридик ва жисмоний шахслар бўлиб, қарорларни қабул қилувчи ва ўз маблағлари, қарз маблағлари ёки жалб қилинган маблағларни инвестиция кўринишида инвестицион лойиҳаларга киритишни амалга оширувчи ҳамда улардан мақсадли фойдаланилишини таъминлаб берувчи инвестицион фаолият субъектлари ҳисобланади.

Буюртмачилар – инвестицион жараённинг қатнашчилари. Буюртмачи сифатида инвесторнинг ўзи, шунингдек, инвестор томонидан амалдаги корхоналарни, биноларни, иншоотларни янги қурилиши, қайта таъмирлаш, кенгайтириш ва техник қайта қуроллантиришни амалга оширишлари учун вакил этиб тайинланган жисмоний ва юридик шахслар фаолият кўрсатишлари мумкин. Шу билан бирга буюртмачи инвестицион жараён қатнашчиларининг тадбиркорлик ва бошқа фаолиятига, агарда улар орасидаги шартномада назарда тутилмаган бўлса, аралашмасликлари лозим.

Пудратчи – капитал қурилиш учун пудрат шартномаси асосида бино ва иншоотларни қуриш бўйича қурилиш-монтаж, қайта таъмирлаш, капитал таъмирлаш ҳамда технологик ва бошқа ускуналарни монтаж қилиш, созлаш ва бошқа пудрат ишларини бажариш билан шуғулланади.

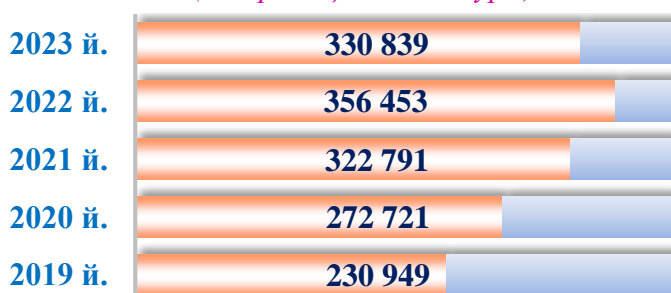
V. ХИЗМАТЛАР

1- БЎЛИМ. ХИЗМАТЛАР СОҲАСИДА ФАОЛИЯТ КЎРСАТАЁТГАН КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ТЎҒРИСИДА МАЪЛУМОТ

Бугунги кунда хизматлар соҳаси иқтисодиётнинг энг истиқболли ва жадал ривожланаётган тармоқларидан биридир. У билан боғлиқ фаолият доираси жуда кенг бўлиб, савдо, транспорт, алоқа ва ахборотдан тортиб, молия, суғурта, таълим ва соғлиқни сақлаш, шунингдек, турли хил воситачилик хизматларини ўз ичига олади.

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, мамлакатда фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотларнинг умумий сони 483 554 бирликни ташкил этди. Хизматлар соҳасида 330 839 бирлик корхона ва ташкилотлар фаолият кўрсатмоқда, бу уларнинг умумий сонининг 68,4 % ини ташкил этди.

Хизматлар соҳасида жами фаолият кўрсатаётганлар (1 апрель ҳолатига кўра)

Таққослаш учун: 2019 йил

1 апрель ҳолатига кўра, хизматлар соҳасида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотларнинг улуши 65,8 % ни, яъни 230 949 бирликни ташкил этган. Ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 117,0 % ни ташкил этган.

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра кичик тадбиркорлик субъектлари умумий сонининг (417 216 бирлик) 266 305 бирлиги хизматлар соҳасига тўғри келади. Уларнинг хизматлар соҳасига оид фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотларнинг умумий сонидаги улуши 80,5 % ни ташкил этди. Хизмат кўрсатиш фаолияти билан шуғулланувчи йирик ташкилотларнинг улуши 19,5 % ни (64 534 бирлик) ташкил этди.

2023 йилнинг январь-март ойларида хизматлар соҳасида янги ташкил этилган корхона ва ташкилотлар сони 15 525 бирлик ёки уларнинг умумий сонининг 65,0 фоизи (23 891 бирлик)ни ташкил этди, шундан 14 868 бирлиги ёки 95,8 фоизи кичик тадбиркорлик субъектларига тўғри келди.

Таққослаш учун: 2019 йил январь-март ойларида уларнинг сони 20 479 бирликни ташкил этди, шундан 19 374 бирлиги — кичик корхона ва микрофирмалардир.

Хизматлар соҳасида янги ташкил этилганлар

(1 апрель ҳолатига кўра, бирликда)

2- БЎЛИМ. ҲУДУДЛАР КЕСИМИДА ХИЗМАТЛАР СОҲАСИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ

Хизматлар соҳаси бу – корхоналар, ташкилотлар, шунингдек, жисмоний шахслар томонидан кўрсатиладиган турли хил хизмат турларини такрор ишлаб чиқаришни ўз ичига олган умумлаштирувчи категориядир.

Кўрсатилган бозор хизматлари ҳажми маълум вақт давомида истеъмолчиларга (юридик ва жисмоний шахслар, норезидентларни қўшган ҳолда) кўрсатилган хизматлар қийматини акс эттиради.

Ҳудудлар кесимида кўрсатилган бозор хизматларининг асосий кўрсаткичлари ¹⁾ (2023 йил январь-март)

Ҳудудларнинг номи	Ҳажм, млрд. сўмда	Умумий ҳажмга нисбатан улуши, % да	Ўсиш суръати, % да	
			2022 й.	2021 й.
Ўзбекистон Республикаси ²⁾	96 758,0	100,0	110,9	115,9
Қорақалпоғистон Респ.	2 712,7	2,8	106,1	118,3
<i>вилоятлар:</i>				
Андижон	4 688,0	4,8	105,6	106,9
Бухоро	4 236,8	4,4	109,9	115,9
Жиззах	2 135,9	2,2	105,4	116,5
Қашқадарё	4 184,3	4,3	105,7	112,5
Навоий	2 473,7	2,6	108,4	114,1
Наманган	4 035,3	4,2	112,7	114,2
Самарқанд	6 105,8	6,3	106,5	112,9
Сурхондарё	3 434,8	3,6	109,3	112,1
Сирдарё	1 345,5	1,4	106,2	113,4
Тошкент	6 808,7	7,0	104,4	115,2
Фарғона	5 735,4	5,9	102,7	120,1
Хоразм	2 715,8	2,8	108,5	112,5
Тошкент шаҳри	36 562,4	37,8	114,6	119,8

2023 йилнинг январь-март ойларида бозор хизматларининг умумий ҳажмида Тошкент шаҳрининг улуши 37,8 %, яъни 36 562,4 млрд. сўмни ташкил этди. Ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ушбу ҳудуднинг ўсиш суръати 114,6 % га етган.

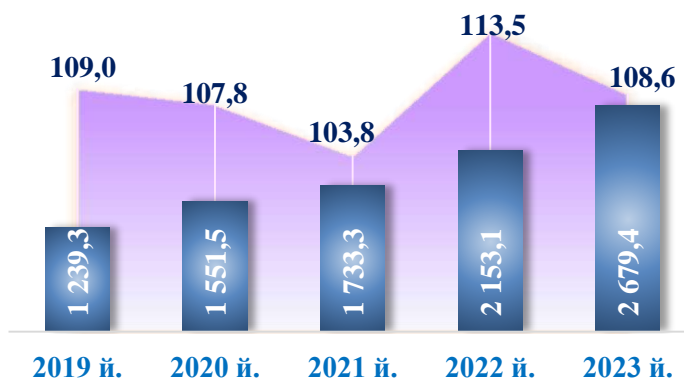
Сирдарё вилоятида кўрсатилган бозор хизматлари ҳажми 1 345,5 млрд. сўмни ёки жами хизматлар ҳажмининг 1,4 % ини ташкил этди. Ўсиш суръати 106,2 % га етди.

¹⁾ Шу ва кейинги ўринларда 2019-2022 йиллар учун аниқлик киритилган маълумотлар келтирилган.

²⁾ Ҳудудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмларни ҳисобга олган ҳолда.

Аҳоли жон бошига кўрсатилган бозор хизматлари ҳажми бу – мамлакатда маълум бир даврда кўрсатилган барча хизматларнинг бозор қийматини, ўртача бир кишига (аҳоли жон бошига) акс эттирувчи кўрсаткичдир. Кўрсатилган бозор хизматларининг умумий ҳажмини доимий аҳолининг ўртача сонига бўлиш йўли билан аниқланади.

Аҳоли жон бошига хизматларнинг асосий кўрсаткичлари
(2019-2023 йиллар январь-март)

2023 йилнинг январь-март ойларида аҳоли жон бошига кўрсатилган бозор хизматлари ҳажми 2 679,4 минг сўмга етди. 2022 йилда кўриб чиқиладиган даврга нисбатан ўсиш суръати 108,6 фоизни ташкил этиб, ҳажми эса 526,3 минг сўмга ошди.

■ Ўсиш суръати, % да ■ Ҳажми, минг сўмда

Ҳудудлар кесимида аҳоли жон бошига ҳажми

(2023 йил январь-март, минг сўмда)

Ўзбекистон Респ.	2 679,4
Тошкент ш.	12 321,8
Навоий	2 338,1
Тошкент	2 269,3
Бухоро	2 104,5
Сирдарё	1 497,0
Самарқанд	1 479,1
Жиззах	1 443,8

Фарғона	1 439,1
Андижон	1 407,6
Хоразм	1 384,5
Қорақалпоғистон Респ.	1 370,7
Наманган	1 342,9
Сурхондарё	1 220,5
Қашқадарё	1 198,7

Аҳоли сони хизматлар соҳасининг ўртача жон бошини ривожланиш кўрсаткичига муҳим таъсир кўрсатмоқда. Масалан, аҳоли сони нисбатан кам (1 058 минг киши) бўлган Навоий вилоятида аҳоли жон бошига тўғри келадиган кўрсаткичлар Қашқадарё вилояти каби аҳоли зич жойлашган ҳудудга қараганда яхшироқ кўринади. Шунингдек, индустриал ривожланган ҳудудларда (қазиб олиш саноати бундан мустасно) – Навоий, Тошкент вилоятлари ва Тошкент шаҳрида аҳоли жон бошига хизматлар соҳаси кўрсаткичлари Хоразм, Наманган ва Сурхондарё вилоятларига нисбатан юқорилиги қайд этилди.

Хизматлар соҳасида кичик тадбиркорлик

Кичик тадбиркорлик сектори иқтисодиётнинг барқарор ўсишига, янги иш ўринларини яратишга, даромадларни оширишга ва аҳоли фаровонлигини таъминлашга ёрдам беради.

2023 йил январь-март ойларида кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан кўрсатилган хизматлар ҳажми 45 241,3 млрд. сўмга тенг бўлиб, кўрсатилган бозор хизматларининг умумий ҳажмида уларнинг улуши 46,8 % ни, шу жумладан, 18,9 % ини кичик корхона ва микрофирмалар ташкил этди.

Худудлар кесимида хизматлар соҳасидаги кичик тадбиркорлик (2023 йил январь-март)

Худудлар	Хизматлар ҳажми, млрд.сўмда	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Респ.	45 241,3	46,8	101,3
Қорақалпоғистон Респ.	1 391,5	51,3	107,8
Андижон	3 056,2	65,2	104,2
Бухоро	2 551,3	60,2	105,0
Жиззах	1 254,7	58,7	105,1
Қашқадарё	2 806,9	67,1	104,1
Навоий	1 401,8	56,7	103,8
Наманган	2 480,2	61,5	101,9
Самарканд	4 150,2	68,0	106,1
Сурхондарё	2 171,2	63,2	103,4
Сирдарё	674,4	50,1	103,1
Тошкент	4 798,9	70,5	106,2
Фарғона	3 694,4	64,4	104,1
Хоразм	1 649,0	60,7	102,6
Тошкент шаҳри	13 160,6	36,0	102,2

Хизматлар соҳасида кичик тадбиркорлик (2019-2023 йиллар январь-март)

■ Ўсиш суръати, % да ■ Ҳажми, млрд. сўмда

Хизматлар соҳасида кичик тадбиркорликнинг улуши (2023 йил январь-март)

2023 йилнинг январь-март ойларида Тошкент шаҳрида кичик тадбиркорлик ҳажми 13 160,6 млрд. сўм даражасида қайд этилди.

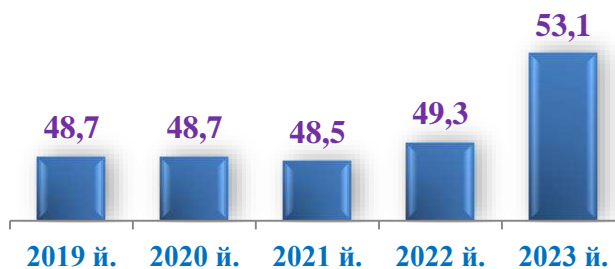
Сирдарё вилоятида эса унинг ҳажми 674,4 млрд. сўмга тенг бўлди.

3- БЎЛИМ. ХИЗМАТЛАР СОҲАСИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ АСОСИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ

Хизматлар соҳаси дунёнинг кўплаб мамлакатлари ялпи ички маҳсулоти (ЯИМ)нинг асосий манбаи ҳисобланади. Шундай қилиб, ЯИМдаги хизматларнинг улуши мамлакатнинг иқтисодий тузилиши ва ривожланишидаги фарқларни акс эттиради. Хизмат кўрсатиш соҳасига сармоя киритиш ва уни қўллаб-қувватлаш орқали давлатлар иқтисодий ўсишни рағбатлантиришда ва ўз фуқаролари учун фаровон келажакни таъминлашда давом этишлари мумкин.

Хизматларнинг ЯИМдаги улуши (2019-2023 йиллар январь-март)

2023 йил январь-март ойларида хизматларнинг ЯИМдаги улуши 53,1 % ни ташкил этди. 2019 йилнинг шу даврига нисбатан бу кўрсаткич 4,4 ф.п.га ошди.

Хизматлар бу – истеъмолчилар (юридик ва жисмоний шахслар)нинг ҳолатини ўзгартирадиган ёки товарлар, хизматлар ва молиявий активлар билан айирбошлашига кўмаклашадиган ишлаб чиқариш фаолиятининг натижаси ҳисобланади.

Бозор учун ишлаб чиқарилган хизматлар олди-сотди объекти сифатида чиққанда ва иқтисодий аҳамиятга эга бўлган (хизматларни ишлаб чиқарувчининг сарф-харажатларини тўлалигича ёки сезиларли даражада қоплайдиган) нархларда сотилганда ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси бўйича хизматлар соҳасининг асосий кўрсаткичлари динамикаси (2019-2023 йиллар январь-март)

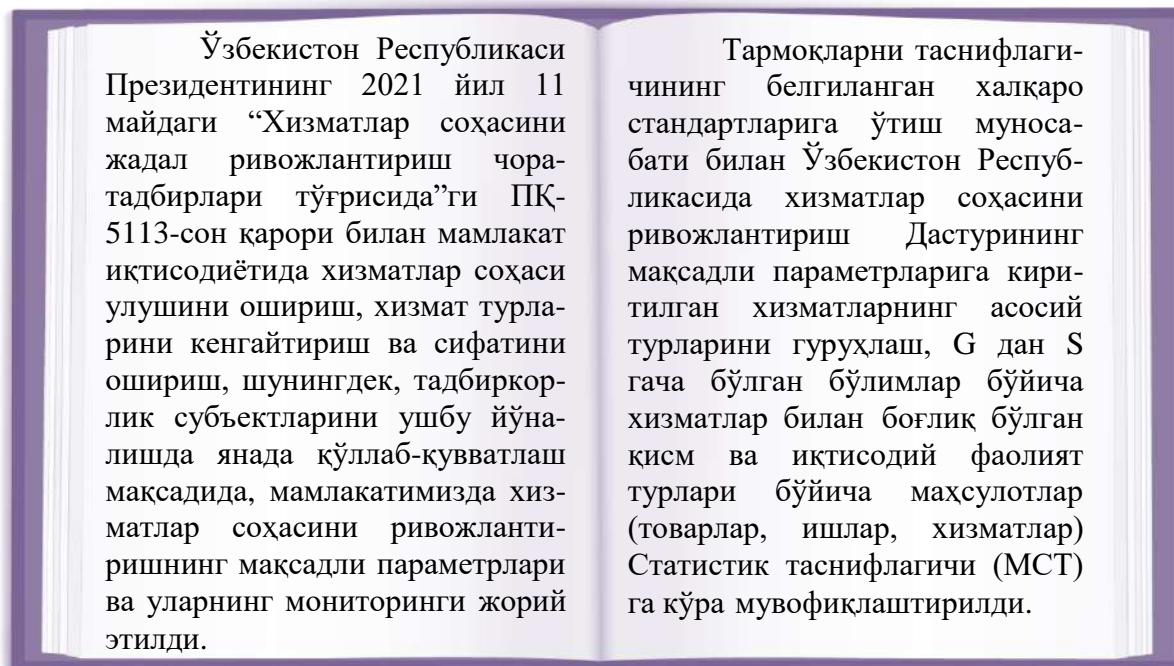

Дастлабки маълумотларга кўра, 2023 йил январь-март ойларида кўрсатилган бозор хизматлари ҳажми 96 758,0 млрд. сўмга етди. 2022 йилнинг шу даврига нисбатан (115,9 %) ўсиш суръати 110,9 % ни ташкил этди, ҳажми эса 20 641,7 млрд. сўмга ошди.

Ҳисобот даврида кўрсатилган бозор хизматлари ҳажмининг ўсиш омили транспорт хизматлари 2022 йилнинг мос даврига тнисбатан (6 869,2 млрд. сўмга), молиявий хизматлар (5 447,5 млрд. сўмга), савдо хизматлари (3 560,5 млрд. сўмга) ҳамда алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари (1 296,2 млрд. сўмга) каби хизматлар ҳажмининг ўсишидир.

4- БЎЛИМ. ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ ТУРЛАРИ БЎЙИЧА КЎРСАТИЛГАН БОЗОР ХИЗМАТЛАРИ

Ўзбекистонда хизматлар соҳасини ривожлантиришга таъсир этувчи муҳим омил бу иқтисодиётни модернизация қилишдир. Бугунги кунда янги технологиялар фаол жорий этилмоқда, инфратузилма ва таълим ривожланмоқда, бу хизматлар соҳасининг тез ўсишига ёрдам беради.

Кўрсатилган бозор хизматлари умумий ҳажмининг ўсишида хизмат турлари бўйича қўшган ҳиссаси (2023 йил январь-март, % да)

Кўрсатилган бозор хизматлари умумий ҳажмининг ўсишининг асосий омили молиявий хизматларнинг 16,9 % га ўсиши (кўрсатилган хизматларнинг умумий ҳажмининг ўсишига 3,9 пункт ўсишига қўшган ҳиссаси), транспорт хизматлари – 13,7 % га (2,9 пункт ўсишига қўшган ҳиссаси), алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари – 21,0 % га (1,3 пункт ўсишига қўшган ҳиссаси), савдо хизматлари – 4,3 % га (1,1 пункт ўсишига қўшган ҳиссаси), таълим соҳасидаги хизматлар – 16,6 % га (0,6 пункт ўсишига қўшган ҳиссаси), бошқа хизматлар – 8,1 % га (0,3 пункт ўсишига қўшган ҳиссаси), шунингдек, кўчмас мулк билан боғлиқ хизматлар – 7,6 % га ва яшаш ва овқатланиш хизматлари – 5,1 % га, кўрсатилган хизматларнинг умумий ҳажмининг ўсишига қўшган ҳиссаси 0,2 пунктни ташкил этди.

Хизматлар соҳасининг асосий турлари бўйича кўрсаткичлари
(2022-2023 йиллар январь-март)

Хизмат турларининг номи	Хизматлар ҳажми, млрд. сўмда		Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
	2022 й.	2023 й.		
Хизматлар – жами	76 116,3	96 758,0	100,0	110,9
<i>шу жумладан асосий турлари бўйича:</i>				
алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари	4 915,7	6 211,9	6,4	121,0
молиявий хизматлар	17 738,9	23 186,4	24,0	116,9
транспорт хизматлари	16 215,8	23 085,0	23,9	113,7
<i>шу жумладан: автотранспорт хизматлари</i>				
	9 233,2	10 862,6	11,2	104,2
яшаш ва овқатланиш хизматлари	2 379,4	3 072,4	3,2	105,1
савдо хизматлари	19 310,8	22 871,3	23,6	104,3
кўчмас мулк билан боғлиқ хизматлар	2 122,7	2 499,0	2,6	107,6
таълим соҳасидаги хизматлар	2 991,5	3 584,7	3,7	116,6
соғлиқни сақлаш соҳасидаги хизматлар	1 394,4	1 688,4	1,7	103,2
ижара хизматлари	1 416,1	1 595,0	1,7	103,4
компьютерлар ва маиший товарларни таъмирлаш бўйича хизматлар	1 300,2	1 547,9	1,6	103,6
шахсий хизматлар	1 956,8	2 436,0	2,5	103,2
меъморчилик, муҳандислик изланишлари, техник синовлар ва таҳлил соҳасидаги хизматлар	1 423,1	1 558,2	1,6	100,1
бошқа хизматлар	2 950,9	3 421,8	3,5	108,1

2023 йил январь-март ойларида иқтисодий фаолият турлари бўйича кўрсатилган бозор хизматлари таркибида молиявий хизматлар 24,0 %, транспорт хизматлари – 23,9 %, савдо хизматлари – 23,6 %, алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари – 6,4 %, таълим соҳасидаги хизматлар – 3,7 % ни эгаллайди.

Таққослаш учун: 2022 йилнинг таҳлил қилинаётган даврида хизматларнинг умумий ҳажмида савдо хизматлари 25,4 %, молиявий хизматлар – 23,3 %, транспорт хизматлари – 21,3 %, алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари 6,4 %, таълим соҳасидаги хизматлар – 3,9 % ни ташкил этган.

Молиявий хизматлар

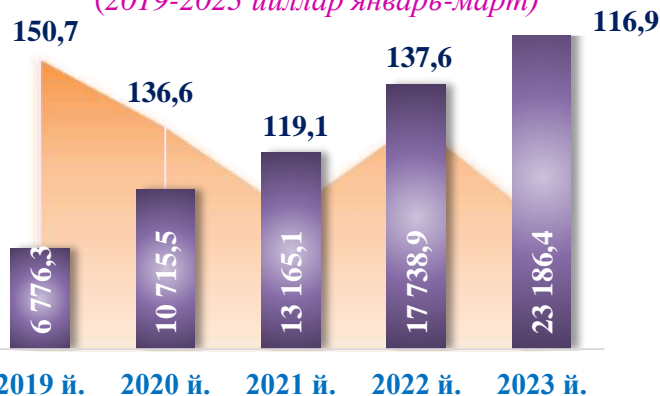
Молиявий хизматлар ҳажми – молиявий воситачилик ҳисобидан олинган фоизли даромадлар ҳажми (хизматлар учун белгиланган тўловлар миқдоридан), шунингдек, молия муассасаси томонидан ссуда бериш ёки депозитни сақлаш бўйича хизматлари учун тўланадиган ҳақ ҳисобига кўра олинади.

2019 йилнинг январь-март ойларига нисбатан молиявий хизматлар ҳажми 16 410,1 млрд. сўмга ошиб, 2023 йилнинг таҳлил қилинаётган даврида 23 186,4 млрд. сўмга етди. Ушбу хизматларнинг умумий ҳажмидаги улуши 24,0 % ни ташкил этди. Жами молиявий хизматларнинг ўсиш суръати 116,9 % ни ташкил этди.

Молиявий хизматларнинг таркиби (2023 йил январь-март)

Молиявий хизматлар (2019-2023 йиллар январь-март)

■ Ўсиш суръати, % да ■ Ҳажми, млрд. сўмда

Молиявий хизматлар таркибида суғурта ва нафақа таъминоти бўйича хизматлардан ташқари молиявий хизматлар устунлик қилади. 2023 йил январь-март ойларида уларнинг улуши 89,2 % ни ташкил этди.

Ҳудудлар кесимида молиявий хизматлар (2023 йил январь-март)

Ҳудудлар	Хизматлар ҳажми, млрд. сўмда	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Респ.	23 186,4	100,0	116,9
Қорақалпоғистон Респ.	650,7	2,8	106,9
Андижон	1 033,6	4,5	104,8
Бухоро	922,8	4,0	128,1
Жиззах	614,4	2,6	111,8
Қашқадарё	761,4	3,3	108,3
Навой	600,4	2,6	127,5
Наманган	813,8	3,5	128,0
Самарқанд	1 055,0	4,5	116,6
Сурхондарё	841,9	3,6	123,6
Сирдарё	448,6	1,9	105,6
Тошкент	1 060,1	4,6	120,1
Фарғона	1 298,1	5,6	95,7
Хоразм	637,7	2,8	120,8
Тошкент шаҳри	12 447,9	53,7	119,9

Транспорт хизматлари

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, ташиш ва сақлаш билан боғлиқ фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар сони 17 079 бирликни ёки уларнинг умумий сонининг 5,2 % ини ташкил этди. Улардан 16 860 бирлиги (98,7 %) кичик тадбиркорлик субъектлари ҳисобланади.

Транспорт хизматларининг ҳажми – амалдаги нархларда транспорт турлари бўйича транспорт жараёнига (юкларни тушириш ва юклаш ишлари, транспорт-экспедиторлик хизматлари, транспорт хизмати ва бошқалар) бевосита боғлиқ бўлган ташиш ва бошқа фаолиятдан олинган даромад суммаси сифатида аниқланади.

Транспорт хизматлари
(2019-2023 йиллар январь-март)

■ Ўсиш суръати, % да ■ Ҳажми, млрд. сўмда
Ҳудудлар кесимида транспорт хизматлари
(2023 йил январь-март)

Ҳудудлар	Хизматлар ҳажми, млрд сўмда	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Респ. ¹⁾	23 085,0	100,0	113,7
Қорақалпоғистон Респ.	675,8	2,9	103,4
Андижон	902,3	3,9	102,5
Бухоро	870,4	3,8	105,7
Жиззах	306,4	1,3	103,3
Қашқадарё	871,7	3,8	102,6
Навоий	377,2	1,6	101,6
Наманган	682,7	3,0	107,6
Самарқанд	1 394,9	6,0	100,1
Сурхондарё	481,9	2,1	106,3
Сирдарё	171,4	0,7	102,2
Тошкент	1 542,4	6,7	101,2
Фарғона	1 013,7	4,4	102,8
Хоразм	582,3	2,5	104,3
Тошкент шаҳри	3 640,4	15,8	125,5

¹⁾ Ҳудудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмларни ҳисобга олган ҳолда

2023 йил январь-март ойларида транспорт хизматлари ҳажми 23 085,0 млрд. сўмни ташкил этиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 113,7 % ни ташкил этган. Бозор хизматларининг умумий ҳажмидаги улуши эса 23,9 % ни ташкил этди.

Транспорт хизматларининг турлари бўйича таркиби
(2023 йил январь-март)

Автомобиль транспорти хизматлари

Автомобиль транспорти хизматларига темир йўлда ташишдан ташқари, курукликдаги йўловчи транспортнинг бошқа хизматлари, автомобил транспортида юк ташиш бўйича хизматлар ва кўчиш бўйича хизматлар киради.

2023 йилнинг январь-март ойларида автомобиль транспортида кўрсатилган бозор хизматлари ҳажми 10 862,6 млрд. сўмга етди.

2022 йилнинг январь-мартига нисбатан ушбу хизматларнинг ўсиш суръати 104,2 % ни ташкил этди. Кўрсатилган бозор хизматларининг умумий ҳажмидаги улуши 11,2 % даражасида қайд этилди.

Автомобиль хизматларининг ташиш турлари бўйича таркиби (2022-2023 йиллар январь-март)

Автомобиль транспорти хизматлари (2019-2023 йиллар январь-март)

Автотранспорт хизматларининг умумий ҳажмида йўловчиларни ташиш хизматлари устунлик қилади – 58,4 %.

Таққослаш учун: 2022 йил январь-март ойларида ушбу кўрсаткич 58,8 % ни ташкил этган.

Ҳудудлар кесимида автомобиль транспорти хизматлари (2023 йил январь-март)

Ҳудудлар	Хизматлар ҳажми, млрд.сўмда	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Респ. ¹⁾	10 862,6	100,0	104,2
Қорақалпоғистон Респ.	332,7	3,1	102,5
Андижон	874,8	8,0	102,6
Бухоро	793,0	7,3	105,9
Жиззах	299,5	2,7	100,6
Қашқадарё	843,9	7,8	101,9
Навоий	327,7	3,0	100,8
Наманган	589,7	5,4	101,5
Самарқанд	1 343,0	12,4	104,0
Сурхондарё	443,1	4,1	100,9
Сирдарё	160,9	1,5	101,5
Тошкент	1 464,5	13,5	104,3
Фарғона	940,6	8,6	100,7
Хоразм	544,7	5,0	99,4
Тошкент шаҳри	1 904,3	17,5	112,4

¹⁾ Ҳудудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмларни ҳисобга олган ҳолда

Савдо хизматлари

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, хизматлар соҳасида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар таркибида савдо фаолияти билан шуғулланувчи корхона ва ташкилотлар улуши (46,1 % ёки 152 460 бирлик) устунлик қилмоқда. Улардан 99,5 % ни (151 761 бирлик) кичик тадбиркорлик субъектлари ташкил этади.

Савдо хизматлари ҳажми – амалдаги нархлардаги ялпи даромад қиймати, яъни сотилган товарларнинг сотиб олиш ва сотиш нархлари орасидаги фарқининг умумий қиймати сифатида ҳисобга олинади. Агар товарлар бошқа шахс манфаатлари учун олди-сотди шартномалари, комиссиялар ёки агентлик шартномалари асосида сотилган тақдирда хизматлар қиймати мукофот миқдори сифатида акс эттирилади.

Савдо хизматлари (2019-2023 йиллар январь-март)

2019 йил январь-март ойларига нисбатан 2023 йил январь-март ойларида савдо хизматлари ҳажми 12 442,4 млрд. сўмга ошиб, 22 871,5 млрд. сўмни ташкил этди. 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан ушбу хизмат тури бўйича ўсиш суръати 104,3 % га етди.

Автомобиллар ва мототцикллар, жумладан, уларни таъмирлаш хизматларини кўшган ҳолда хизматлар

Савдо хизматларининг таркиби (2023 йил январь-март)

Ўзбекистон Респ. ¹⁾ 22 871,3

65,4 %
Чакана савдо хизматлари

7,6 %

Улгуржи савдо хизматлари

Худудлар кесимида савдо хизматлари ҳажми (2023 йил январь-март, млрд. сўмда)

Тошкент ш.	7 781,5	Наманган	1 253,6
Тошкент	2 236,0	Сурхондарё	1 185,0
Фарғона	1 702,8	Навой	739,7
Самарканд	1 700,0	Хоразм	653,5
Андижон	1 425,1	Жиззах	623,4
Бухоро	1 327,8	Қорақалпоғистон Респ.	608,5
Қашқадарё	1 307,5	Сирдарё	325,4

¹⁾ Худудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмларни ҳисобга олган ҳолда

Алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, “Алоқа ва ахборот” фаолияти билан шуғулланувчи корхона ва ташкилотлар сони 9 998 бирликка етди, шундан 9 622 бирлиги кичик тадбиркорлик субъектлари ҳисобланади.

Алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари ҳажми амалдаги нархларда мазкур соҳада хизмат кўрсатувчи корхоналарнинг даромадлари (сотишдан тушган тушум миқдори) йиғиндиси сифатида аниқланади.

2023 йилнинг январь-март ойларида алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари ҳажми 6 211,9 млрд. сўм даражасида қайд этилди ва 2022 йилга нисбатан ўсиш суръати 121,0 % ни ташкил этди.

Алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари (2019-2023 йиллар январь-март)

Алоқа ва ахборотлаштириш хизматларининг таркиби (2023 йил январь-март)

Телекоммуникация хизматлари	– 64,8 %
Компьютерда дастурлаштириш бўйича хизматлар	– 18,5 %
Ахборот хизматлари	– 8,5 %
Бошқа алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари	– 8,2 %

Ҳудудлар кесимида алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари (2023 йил январь-март, млрд. сўмда)

Ўзбекистон Респ. ¹⁾	6 211,9		
Тошкент ш.	3 689,2	Бухоро	178,3
Фарғона	323,9	Сурхондарё	176,2
Самарқанд	303,6	Қорақалпоғистон Респ.	160,1
Андижон	241,9	Хоразм	154,7
Тошкент	241,7	Жиззах	115,4
Қашқадарё	218,4	Навоий	103,8
Наманган	217,5	Сирдарё	81,7

¹⁾ Ҳудудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмларни ҳисобга олган ҳолда

Телекоммуникация хизматлари

Телекоммуникация хизматлари бу – овозли, матнли, овозли ёки видео маълумотларни узатиш каби телекоммуникация ва бошқа тегишли хизматларни тақдим этиш.

Телекоммуникация хизматлари (2019-2023 йиллар январь-март)

2023 йил январь-март ойларида телекоммуникация хизматлари ҳажми 4 025,6 млрд. сўмга етди. 2022 йилга нисбатан ушбу хизматларнинг ўсиш суръати 119,9 % ни ташкил этди. Кўрсатилган бозор хизматларининг умумий ҳажмида уларнинг улуши 4,2 % ни ташкил этган.

Худудлар кесимида телекоммуникация хизматлари (2023 йил январь-март)

Худудлар	Ҳажми, млрд. сўмда	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Респ. ¹⁾	4 025,6	100,0	119,9
Қорақалпоғистон Респ.	151,2	3,8	126,9
Андижон	235,2	5,9	131,7
Бухоро	164,6	4,1	125,3
Жиззах	100,1	2,5	130,0
Қашқадарё	209,2	5,2	127,1
Навоий	100,5	2,6	128,4
Наманган	203,2	5,2	131,5
Самарқанд	284,4	7,1	127,7
Сурхондарё	168,9	4,2	129,3
Сирдарё	78,6	2,0	128,4
Тошкент	208,1	5,2	126,6
Фарғона	304,5	7,6	127,4
Хоразм	147,2	3,7	128,0
Тошкент шаҳри	1 665,1	40,8	109,5

¹⁾ Худудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмларни ҳисобга олган ҳолда

2023 йилнинг январь-март ойларида телекоммуникация хизматларининг умумий ҳажмида Тошкент шаҳрининг улуши 40,8 % ни ташкил этди. Сирдарё вилоятида телекоммуникация хизматлари ушбу хизматларнинг умумий ҳажмида 2,0 % ни ташкил этди.

ОАВ, контент ва АКТ хизматлари секторларининг муқобил тўплами
(2023 йил январь-март)

Хизмат турларининг номи	Ҳажми, млрд. сўмда	Умумий ҳажмдаги улуши, % да
Жами	6 533,4	100,0
<i>шу жумладан:</i>		
АКТ хизматлари сектори	6 023,7	92,2
<i>шу жумладан:</i>		
Дастурий таъминотни нашр қилиш бўйича хизматлар	142,8	2,4
Телекоммуникация хизматлари	4 025,6	66,8
Компьютер дастурлаштириш, маслаҳат бериш хизматлари ва бошқа ёрдамчи хизматлар	1 146,4	19,0
Маълумотларга ишлов бериш, жойлаштириш бўйича хизматлар ва ўзаро боғлиқ хизматлар; веб-порталлар	387,3	6,4
Компьютерлар ва алоқа ускуналарини таъмирлаш бўйича хизматлар	321,6	5,4
Контент ва оммавий ахборот воситалари сектори	509,7	7,8
<i>шу жумладан:</i>		
Китоблар, даврий нашрлар нашр қилиш бўйича хизматлар ва бошқа ноширлик хизматлари	118,0	23,2
Кино – видеофилмлар ва телевидение дастурлари ишлаб чиқариш бўйича хизматлар	46,5	9,1
Дастурлар тузиш ва телерадиоэшиттиришлар бўйича хизматлар	203,0	39,8
Бошқа ахборот хизматлари	142,2	27,9

2023 йилнинг январь-март ойларида муқобил тўпланиннинг умумий таркибида АКТ хизматлари 92,2 % ни ташкил этди. Ушбу секторда телекоммуникация хизматлари 66,8 % устунлик қилади.

Муқобил тўпланиннинг умумий ҳажмида контент ва ОАВнинг улуши 7,8 % ни ташкил этди. Унинг таркибида дастурлар тузиш ва телерадиоэшиттиришлар билан боғлиқ хизматлар улуши 39,8 % га етди.

Таълим соҳасидаги хизматлар

Мазкур секция кундузги ёки сиртқи шаклда, шунингдек, Интернет тармоғи ва почта ёзишмалари орқали давлат томонидан бериладиган ёки хусусий турли даражадаги таълимни ва турли касбларга ўргатишни ўз ичига олади. Бунга турли даражадаги мунтазам мактаб тизими доирасида турли муассасалар томонидан бериладиган таълим, шунингдек, катталар учун таълим (тайёрлаш ва қайта тайёрлаш курслари), таълимни кўллаб-қувватлаш фаолияти ва бошқалар киради.

Таълим соҳасидаги хизматлар фаолиятини амалга оширишда кўрсатилган бозор хизматлари, жумладан, масофавий таълим хизматларини кўрсатиш қиймати (контракт асосида ўқитиш шакли) акс эттирилади.

2023 йилнинг январь-март ойларида таълим соҳасидаги хизматлар ҳажми 3 584,7 млрд. сўмга етди.

2022 йилга нисбатан ўсиш суръати 116,6 % ни ташкил этган.

Таълим соҳасидаги хизматлар (2019-2023 йиллар январь-март)

Худудлар кесимида таълим соҳасидаги хизматлар (2023 йил январь-март)

Худудлар	Ҳажми, млрд. сўмда	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Респ.	3 584,7	100,0	116,6
Қорақалпоғистон Респ.	115,4	3,2	99,6
Андижон	216,8	6,0	127,1
Бухоро	192,6	5,4	103,2
Жиззах	89,0	2,5	97,2
Қашқадарё	139,7	3,9	132,1
Навоий	74,6	2,1	122,5
Наманган	201,3	5,6	158,6
Самарқанд	262,6	7,3	105,0
Сурхондарё	136,0	3,8	143,9
Сирдарё	46,2	1,3	114,0
Тошкент	142,3	4,0	96,3
Фарғона	240,6	6,7	113,1
Хоразм	121,1	3,4	113,8
Тошкент шаҳри	1 606,5	44,8	117,4

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги хизматлар

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот соҳасида хизматларда фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар сони 10 639 бирликни, шундан 9 033 бирликни кичик тадбиркорлик субъектлари ташкил этди.

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги хизматлар ҳажми бу – соғлиқни сақлаш муассасалари томонидан турли хил тиббий ёрдам ва санитария хизматлари учун кўрсатиладиган бозор хизматларининг қийматидир.

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги хизматлар (2019-2023 йиллар январь-март)

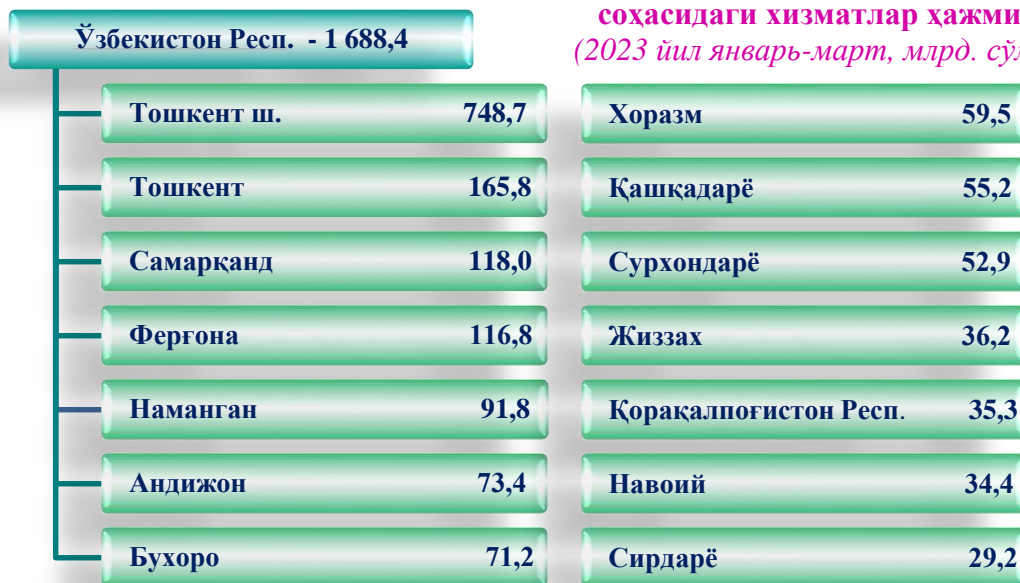

■ Ўсиш суръати, % да ■ Ҳажми, млрд. сўмда

2023 йилнинг январь-март ойларида соғлиқни сақлаш соҳасидаги хизматлар ҳажми 1 688,4 млрд. сўмга, яъни, кўрсатилган бозор хизматлари умумий ҳажмининг 1,7 % ига етди.

Таққослаш учун: 2019 йил январь-март ойларида ушбу хизматлар ҳажми 593,8 млрд. сўмни ёки кўрсатилган бозор хизматлари умумий ҳажмининг 1,4 % ини ташкил этган.

Худудлар кесимида соғлиқни сақлаш соҳасидаги хизматлар ҳажми (2023 йил январь-март, млрд. сўм)

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги кўрсатилган бозор хизматларининг умумий ҳажмида Тошкент шаҳри – 44,4 %, Тошкент вилояти – 9,8 %, Самарқанд – 7,0 %, Фарғона – 6,9 % ни ташкил этди. Ушбу хизматлар таркибида Сирдарё вилоятининг улуши 1,7 % ни ташкил этди.

2022 йилга нисбатан ўсиш суръати Наманган вилоятида 109,9 % га ва Тошкент вилоятида – 109,8 % га етди.

Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, яшаш ва овқатланиш бўйича хизматларда фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар сони 27 945 бирликни ташкил этган бўлса, улардан 27 785 бирлик кичик тадбиркорлик субъектларидир.

Озиқ-овқат ва ичимликлар билан таъминлаш бўйича хизматлар – озиқ-овқат маҳсулотлари ва ичимликлар етказиб бериш бўйича кўйилган устамадан ташқари, овқат тайёрлашда ишлатилган ва қайта ишланмаган ҳолда сотилган маҳсулотлар қийматини ўз ичига олувчи айланма қийматдир.

Яшаш бўйича хизматлар ҳажми қисқа муддатли турар жой билан таъминлаш бўйича кўрсатилган хизматлар (меҳмонхоналар, отеллар, мотеллар ва бошқа турар жойлар) қийматини ўз ичига олади.

2019 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 2023 йилнинг мос даврида яшаш ва овқатланиш хизматлари ҳажми 1 849,2 млрд. сўмга ошиб, 3 072,4 млрд. сўмга етди.

Худудлар кесимида яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар (2023 йил январь-март)

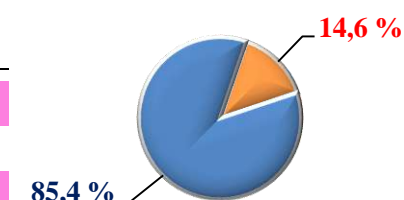
Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар (2019-2023 йиллар январь-март)

Худудлар	Хизматлар ҳажми, млрд. сўмда	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Респ. ¹⁾	3 072,4	100,0	105,1
Қорақалпоғистон Респ.	66,2	2,1	101,7
Андижон	86,6	2,8	103,5
Бухоро	165,4	5,4	102,4
Жиззах	69,2	2,3	102,5
Қашқадарё	132,1	4,3	101,5
Навоий	157,9	5,1	101,7
Наманган	98,8	3,2	102,1
Самарқанд	244,2	7,9	93,3
Сурхондарё	109,0	3,5	102,4
Сирдарё	30,4	1,0	103,3
Тошкент	290,3	9,4	102,9
Фарғона	158,4	5,2	102,7
Хоразм	70,0	2,3	101,7
Тошкент ш.	1 393,8	45,4	110,6

¹⁾ Худудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмларни ҳисобга олган ҳолда

Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар таркиби

2023 йил январь-март

2019 йил январь-март

■ Яшаш бўйича хизматлар
■ Озиқ-овқат ва ичимликлар билан таъминлаш бўйича хизматлар

Кўчмас мулк билан боғлиқ хизматлар

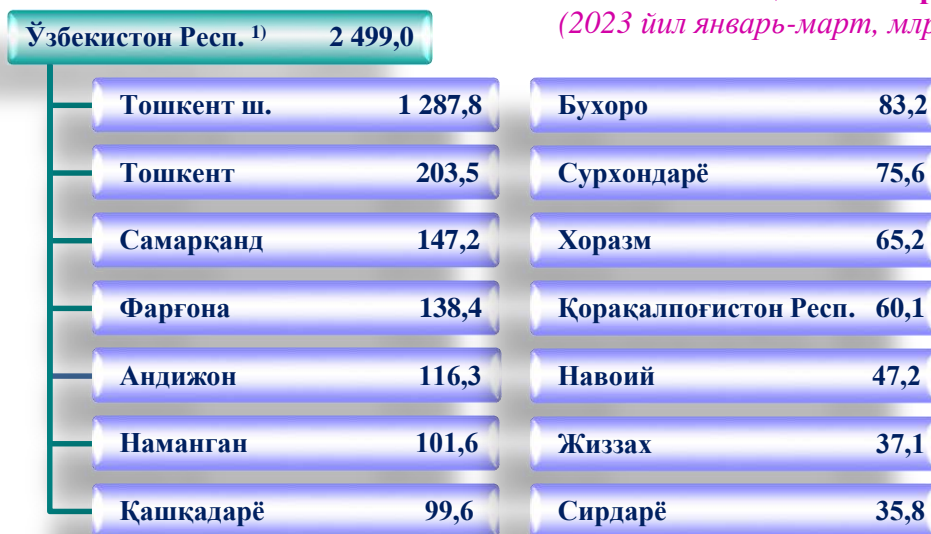
Кўчмас мулк билан боғлиқ хизматларни кўрсатишда кўчмас мулк билан боғлиқ операциялар бўйича хизматлар қиймати, корхонанинг шахсий, хўжалик юритиш ёки тезкор бошқарувидаги, шунингдек, ижарага олинган кўчмас мулкни ижарага беришдан олинган даромадлари акс эттирилади.

Кўчмас мулк билан боғлиқ хизматлар (2019-2023 йиллар январь-март)

2023 йилнинг январь-март ойларида кўчмас мулк билан боғлиқ хизматлар ҳажми 2 499,0 млрд. сўмга етди. Хизматларнинг умумий ҳажмидаги улуши 2,6 % ни ташкил этди. 2022 йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 107,6 % ни ташкил этган.

Худудлар кесимида кўчмас мулк билан боғлиқ хизматлар ҳажми (2023 йил январь-март, млрд. сўмда)

¹⁾ Худудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмларни ҳисобга олган ҳолда

Ушбу хизматларнинг умумий ҳажмида шахсий ёки ижарага олинган кўчмас мулкни ижарага бериш ва бошқариш бўйича хизматлар улуши устунлик қилади – 90,2 %.

Худудлар ўртасида кўчмас мулк билан боғлиқ кўрсатилган бозор хизматларининг умумий ҳажмида Тошкент шаҳрининг улуши 51,5 % ни ташкил этди. Сирдарё вилоятида ушбу хизматлар умумий ҳажмининг 1,4 % ини ташкил этди. 2022 йилнинг мос даврига нисбатан кўчмас мулк билан боғлиқ хизматларнинг ўсиш суръати Тошкент вилоятида – 110,9 % га, Навоий вилоятида – 109,7 % га, Самарқанд вилоятида – 107,2 % га етди. Андижон вилоятида 100,8 %, Жиззах вилоятида 101,5 % даражасида қайд этилди.

Ижара хизматлари

Ижара хизматлари бўйича ишлаб чиқариш ҳажми машиналар ва асбоб-ускуналарни операторларсиз ижарага бериш, маиший жиҳозлар ва шахсий эҳтиёж буюмларини ижарага беришдан олинган даромад миқдори сифатида аниқланади.

2019 йил январь-март ойларига нисбатан ижара хизматлари ҳажми кўриб чиқилаётган даврда 704,3 млрд. сўмга ошиб, 1 595,0 млрд. сўмга етди. Хизматларнинг умумий ҳажмидаги улуши 1,7 % ни ташкил этди.

Кўрсатилган бозор хизматларининг умумий ҳажмида ижара хизматларининг энгил автомобиллар ва энгил автотранспорт воситаларини ижарага бериш хизматлари катта улушга эга. 2023 йил январь-март ойларида 56,1 % ни ташкил этди.

Ушбу хизмат тури Тошкент шаҳрида кўпроқ талабга эгадир. Унинг ижара хизматларининг умумий ҳажмидаги улуши 33,3 % га етди. Шу билан бирга, ушбу хизматларнинг энг катта улуши Тошкент – 11,5 % ва Самарқанд – 10,6 % вилоятларида қайд этилди. Нисбатан кичик кўрсаткич Сирдарё – 1,7 % ва Навоий – 2,0 % вилоятларида қайд этилди.

Ижара хизматлари
(2019-2023 йиллар январь-март)

■ Ўсиш суръати, % да ■ Ҳажми, млрд. сўмда

Худудлар кесимида ижара хизматлари
(2023 йил январь-март)

Худудлар	Хизматлар ҳажми, млрд. сўмда	Улуши, % да	Ўсиш суръати, % да
Ўзбекистон Респ. ¹⁾	1 595,0	100,0	103,4
Қорақалпоғистон Респ.	45,4	2,8	95,7
Андижон	103,5	6,5	100,3
Бухоро	90,9	5,7	97,5
Жиззах	35,9	2,2	96,4
Қашқадарё	95,1	6,0	97,6
Навоий	31,4	2,0	87,5
Наманган	63,4	4,0	88,8
Самарқанд	169,5	10,6	107,9
Сурхондарё	64,5	4,0	94,1
Сирдарё	27,0	1,7	86,9
Тошкент	184,1	11,5	99,1
Фарғона	109,8	6,9	100,8
Хоразм	43,8	2,7	96,7
Тошкент ш.	530,6	33,3	115,6

1) Худудлар бўйича тақсимланмаган ҳажмларни ҳисобга олган ҳолда

Компьютерлар ва маиший товарларни таъмирлаш бўйича хизматлар

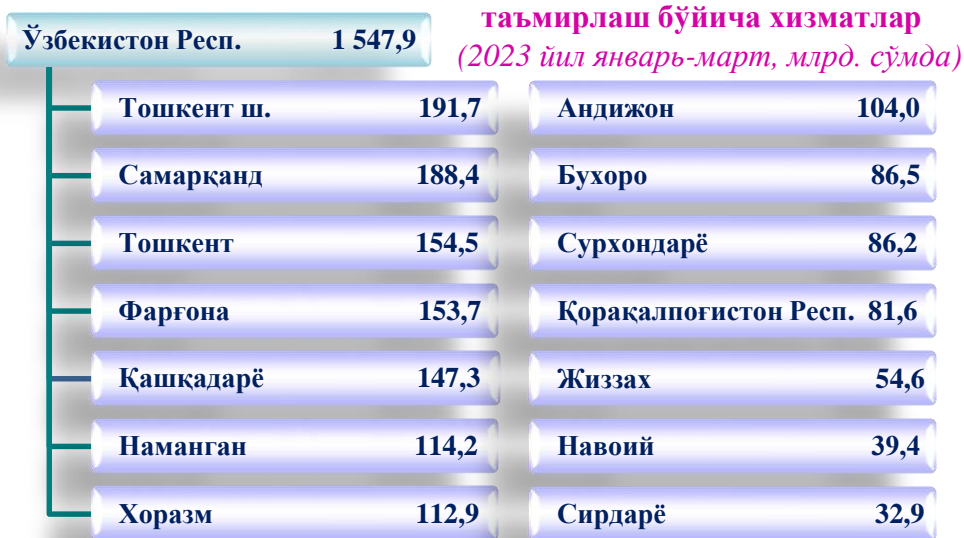
Компьютерлар ва маиший товарларни таъмирлаш бўйича хизматлар ҳажми бу – компьютерлар ва периферик ускуналарни таъмирлаш ва техник хизмат кўрсатиш, коммуникация ускуналари (факслар, радиостанциялар)ни таъмирлаш, маиший электроника (радиоприёмниклар ва телевизорлар), уй ва боғ учун ускуналар (газон ўрувчи ва ҳаво (дам) берувчи машина), пойабзал ва чарм буюмлар, мебель ва уй жиҳозлари, кийим ва аксессуарлар, спорт анжомлари, мусиқа асбоблари ва бошқа шахсий буюмлар ва маиший товарларни таъмирлашдан тушган тушум миқдоридир.

Компьютерлар ва маиший товарларни таъмирлаш бўйича хизматлар (2019-2023 йиллар январь-март)

2023 йилнинг январь-март ойларида компьютерлар ва маиший товарларни таъмирлаш бўйича хизматлар ҳажми 1 547,9 млрд. сўм даражасида қайд этилди ва 2022 йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 103,6 % ни ташкил этди.

Худудлар кесимида компьютерлар ва маиший товарларни таъмирлаш бўйича хизматлар

Ушбу хизматларнинг умумий ҳажмида бошқа шахсий фойдаланиш буюмлари ва маиший товарларни таъмирлаш бўйича хизматлар улуши – 27,6 % ни ташкил этди.

Тошкент шаҳрида компьютерлар ва маиший товарларни таъмирлаш бўйича хизматлар ҳажми 191,7 млрд. сўмга етди. 2022 йилнинг мос даврига нисбатан Тошкент вилоятида ўсиш суръати 107,5 % ни, Сурхондарё вилоятида ушбу кўрсаткич 100,1 % ни ташкил этди.

Меъморчилик, муҳандислик изланишлари, техник синовлар ва таҳлил соҳасидаги хизматлар

Меъморчилик, муҳандислик изланишлари, техник синовлар ва таҳлил соҳасидаги хизматлар ҳажми шартномада назарда тутилган талабларга мувофиқ лойиҳалар, изланишлар, конструкторлик ва технологик ишлар ва кўрсатилган хизматлар, шунингдек, қурилиш ишлари устидан назорат ва бошқа инженерлик хизматларининг қийматини ўз ичига олади.

2023 йилнинг январь-март ойларида меъморчилик, муҳандислик изланишлари, техник синовлар ва таҳлил соҳасидаги хизматлар ҳажми 1 558,2 млрд. сўмни ташкил этди.

Хизматларнинг умумий ҳажмидаги улуши 1,6 % ни ташкил этди. 2023 йил январь-март ойларига нисбатан ўсиш суръати 100,1 % ни ташкил этди.

Меъморчилик соҳасидаги хизматлар (2019-2023 йиллар январь-март)

Худудлар кесимида Меъморчилик, муҳандислик изланишлари, техник синовлар ва таҳлил соҳасидаги хизматлар ҳажми (2023 йил январь-март, млрд. сўмда)

Ўзбекистон Респ.	1 558,2
Тошкент ш.	870,8
Тошкент	126,7
Навоий	109,8
Самарқанд	87,6
Фарғона	50,8
Қашқадарё	49,7
Сурхондарё	47,9
Хоразм	42,9
Наманган	37,9
Андижон	33,1
Қорақалпоғистон Респ.	32,0
Бухоро	31,3
Жиззах	27,9
Сирдарё	9,8

2023 йилнинг январь-март ойларида меъморчилик, муҳандислик изланишлари, техник синовлар ва таҳлил соҳасидаги хизматларнинг умумий ҳажмида Тошкент шаҳрининг улуши 55,9 % ни ташкил этди.

Хизматлар соҳаси технология ва тармоқ тузилмасининг мураккаблашиши, маҳсулотлар сифати ва хилма-хиллигининг ошиши, шунингдек, илмий-интенсив хизмат кўрсатиш тармоқларининг жадал ривожланиши корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликларнинг самарадорлиги ва рақобатбардошлигига эришишга, шунингдек, аҳолининг турмуш даражасини оширишга кўмаклашади.

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Иқтисодий фаолият турлари бўйича хизматлар ҳажмида кўрсатилган хизматлар учун амалдаги бозор нархлари бўйича қўшилган қиймат солиғи ва акцизсиз ҳисобланган тўловлар ҳисобга олинади.

Хизматлар олди-сотди объекти сифатида чиққанда ва иқтисодий аҳамиятга эга бўлган (хизматларни ишлаб чиқарувчининг сарф-харажатларини тўлалигича ёки сезиларли даражада қоплайдиган) нархларда сотилганда, **бозор учун кўрсатилган бозор хизматлари** ҳисобланади.

“Кўрсатилган бозор хизматлари ҳажми” статистик кўрсаткичи – маълум бир вақт давомида кўрсатилган хизматлар қийматини ўлчовчи, истеъмолчиларга (юримдик ва жисмоний шахслар, норезидентларни қўшган ҳолда) кўрсатилган хизматлар қийматини акс эттиради.

Кўрсатилган бозор хизматлари ҳажми бу – хизматлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган ва хизмат кўрсатиш асосий фаолият тури ҳисобланадиган барча хизматлар ишлаб чиқарувчилари (юримдик ва жисмоний шахслар) томонидан кўрсатилган бозор хизматлари қийматидир.

Истеъмолчилар томонидан хизматлар учун тўловлар нақд пул, шу жумладан, пластик карточкалар ва пул ўтказиш, электрон тўловлар ва электрон пуллар орқали амалга оширилиши мумкин.

Норезидентларга кўрсатилган хизматлар (агар тўлов сўмда амалга оширилмаган бўлса), хизматларга тўловларни амалга ошириш санасида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан сўмнинг белгиланган курси бўйича қайта ҳисобланган шартнома нархларига кўра аниқланади.

Электрон тўловлар – техник воситалар, ахборот технологиялари ва ахборот тизимлари хизматларидан фойдаланган ҳолда электрон тўлов ҳужжатлари орқали нақд пулсиз тўловларни амалга ошириш.

Электрон пуллар – Ўзбекистон Республикаси ҳудудида электрон пуллар эмитентлари томонидан чиқариладиган пуллар бўлиб, фақат Ўзбекистон Республикаси миллий валютасида номланиши лозим.

Фаолият турлари бўйича хизматларни таснифлаш, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий фаолият турлари бўйича маҳсулотларнинг (товарлар, ишлар, хизматларнинг) статистик таснифлагичига (кейинги ўринларда МСТ деб аталади) мувофиқ амалга оширилади.

Алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари алоқа соҳасидаги хизматларни, шу жумладан телефон, телекс, телеграф, радиоэшиттириш, электрон почта, суний йўлдош, факсимиле ва бошқаларни ишлатиб, овозли маълумот, тасвир ва бошқа ахборот оқимларини узатиш хизматларини қамраб олади.

Бозор хизматлари ҳажми МСТ бўйича таснифланган барча иқтисодий фаолият турларининг хизматларга тегишли қисми (G-S секциялар) бўйича шакллантирилади.

Молиявий хизматлар Марказий банк, тижорат банклари ва бошқа молия-кредит ташкилотлари томонидан кўрсатилади. Бу гуруҳ хизматларга банкларнинг молиявий воситачилиги хизматлари (молиявий лизинг, кредит бериш), шу жумладан, масофавий банк хизматлари (интернет-банкнинг, мобил-банкнинг), инвестиция фондлари ва бошқа молиявий ташкилотларнинг молиявий воситачилиги, молия бозорлари (фонд ва валюта биржалари) фаолиятининг ёрдамчи молиявий воситачилиги ва бошқа молиявий хизматлар кирди.

Транспорт хизматлари транспортнинг барча турларида юкларни ва йўловчиларни ташиш фаолияти, шунингдек, транспортировка қилишда ёрдамчи хизмат турлари, жумладан, логистик хизматларни ўз ичига олади.

Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар меҳмонхоналар, отеллар, мотеллар ва бошқа яшаш учун жойлар каби қисқа муддатли турар жой билан таъминлаш ва озиқ-овқат маҳсулотлари ва ичимликлар етказиб бериш бўйича кўрсатилган хизматларни ўз ичига олади.

Савдо хизматлари улгуржи ва чакана хизматларни бирлаштириб, шунингдек, бошқа шахс манфаатлари учун товарларни олди-сотди шартномалари, комиссиялари ёки агентлик шартномалари асосида сотилган воситачилик хизматлари ҳамда автомобил ва мотоциклларни таъмирлаш хизматларини ўз ичига олади.

Кўчмас мулк билан боғлиқ хизматларни кўрсатишда кўчмас мулк билан боғлиқ операциялар бўйича хизматлар қиймати, корхонанинг шахсий, хўжалик юритиш ёки тезкор бошқарувидаги, шунингдек, ижарага олинган кўчмас мулкни ижарага беришдан олинган даромадлари, ушбу фаолият ташкилотнинг асосий фаолияти ёки йўқлигидан қатъий назар акс эттирилади.

Таълим соҳасидаги хизматлар олий, ўрта махсус, касб-хунар, умумтаълим, мактабгача таълим давлат муассасаларида тижорат асосида таълим олишни, шунингдек, радио ва телевидение, Интернет-каналлар ва почта алоқаларини қўшган ҳолда ҳар қандай даражадаги хусусий таълим олиш ва хоҳлаган касбга ўқишни қамраб олади.

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги хизматлар стационар шифохона муассасалари, поликлиникалар, стоматология муассасалари ва тиббий лабораториялар томонидан пуллик асосида кўрсатилган комплекс хизматларни қамраб олади.

Ижара хизматлари бўйича ишлаб чиқариш ҳажми машиналар ва асбоб-ускуналарни операторларсиз ижарага бериш, маиший жиҳозлар ва шахсий эҳтиёж буюмларини ижарага беришдан олинган даромад миқдори сифатида аниқланади.

Меъморчилик, муҳандислик изланишлари, техник синовлар ва таҳлил соҳасидаги хизматлар ҳажми шартномада назарда тутилган талабларга мувофиқ лойиҳалар, изланишлар, конструкторлик ва технологик ишлар ҳамда кўрсатилган хизматлар, шунингдек, қурилиш ишлари устидан назорат ва бошқа инженерлик хизматларининг қийматини ўз ичига олади.

VI. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

1- БЎЛИМ. ФАОЛИЯТ КЎРСАТАЁТГАН ВА ЯНГИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН ТРАНСПОРТ КОРХОНАЛАРИ Сони

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, транспорт соҳасида 17 079 корхона ва ташкилотлар (фермер ва деҳқон хўжаликларисиз) фаолият кўрсатмоқда. 2022 йилнинг мос даврига нисбатан уларнинг сони 1 714 тага пасайиб, 9,1 % га камайди.

1 январь ҳолатига кўра, транспорт соҳасида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар сони (фермер ва деҳқон хўжаликларидан ташқари)

Таҳлил қилинаётган даврда “Ташиш ва сақлаш” фаолияти билан шуғулланувчи жами корхона ва ташкилотлар таркибида кичик бизнес субъектларининг улуши доимий равишда 98,7 % дан юқорини ташкил этган.

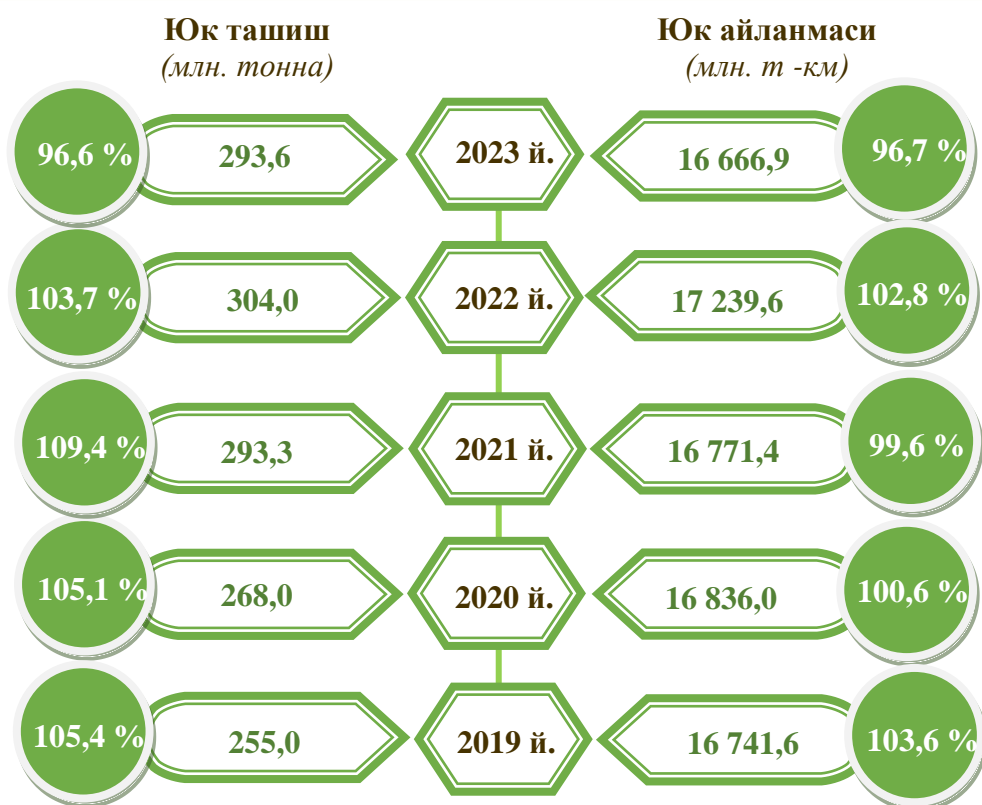
2023 йилнинг I чораги давомида “Ташиш ва сақлаш” фаолияти билан шуғулланувчи янги ташкил этилган корхона ва ташкилотлар сони 1 135 бирликка етди. Янги ташкил этилган транспорт корхоналари ва ташкилотларининг умумий корхоналар сонига улуши 4,8 % ни ташкил этди. 2022 йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 137,2 % га етди.

2- БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ТРАНСПОРТ ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ

Транспорт статистикаси бу – транспортда содир бўладиган ҳодисалар ва жараёнларни ўрганадиган статистика соҳаси. Транспорт статистикаси кўрсаткичлари транспортнинг алоҳида турлари бўйича маълумотларини ўз ичига олади: темир йўл, автомобиль, шаҳар электр, қувур йўли ва ҳаво.

Юк ташиш (юк ташиш ҳажми) – транспорт орқали ташилган юкларнинг тонналардаги миқдори (пуллик багаж ва почтани қўшган ҳолда). Кўрсаткич транспорт турлари, катнов, юк турлари бўйича ҳисобга олинади. Юкларни ташиш жараёнининг дастлабки дақиқаси “жўнатилган юклар (жўнатиш)” кўрсаткичи билан акс эттирилади, якуний нуқта – “келиб тушган юклар (келиб тушиши)” кўрсаткичи ҳисобланади.

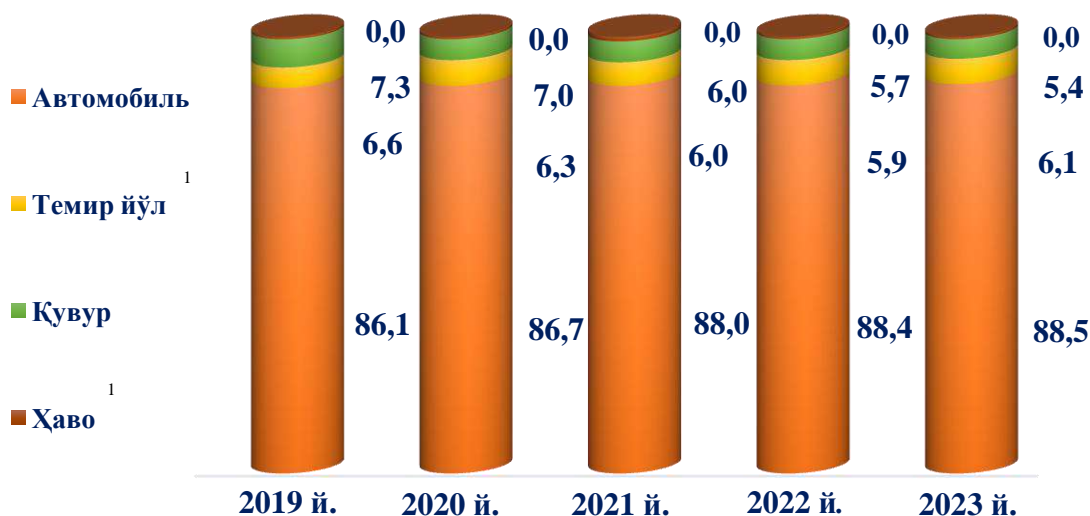
Январь-март ойларида барча транспорт турлари бўйича юк ташиш ва юк айланмаси (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да)

2019-2022 йилларнинг январь-март ойлари давомида юк ташиш ҳажми кўрсаткичларида ўсиш суръатлари қайд этилган бўлса, жорий йилнинг I чораги якунларида аксинча, пасайиш қайд этилди (-3,4 %).

Юк ташиш бўйича барча кузатилган транспорт турлари орасида автомобиль транспортининг улуши устунлик қилади (259,7 млн. тонна). Темир йўл орқали 17,9 млн. тонна юк ташилди. Қувур йўли орқали 15,9 млн. тонна газ ташилди. Юк ташиш бўйича нисбатан паст кўрсаткич ҳаво транспортида қайд этилди – 1,9 минг тонна.

Январь-март ойларида транспорт турлари бўйича юк ташиш таркиби (% да)

¹ жўнатилган

Умумий юк ташиш ҳажмининг салмоқли қисмини автомобиль транспорти – 88,5 % ни, бошқа транспорт турларининг улуши эса – 11,5 % ни ташкил этади.

2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра, юк айланмасининг умумий ҳажмида қувур транспортининг улиши 43,6 %, темир йўл транспорти 35,5 %, автомобиль транспорти 20,5 %, ҳаво транспорти 0,4 % дан иборат бўлди.

Январь-март ойларида транспорт турлари бўйича
юк айланмаси таркиби (% да)

2022 йилнинг мос даврига нисбатан кўриб чиқилаётган даврда юк айланмасининг умумий ҳажмида айрим транспорт турлари улуши ўзгарди, хусусан: қувур йўли транспортининг улуши 2,6 % га камайиб, темир йўл транспорти – 1,9 % га, шу билан бирга, автомобиль транспортининг улуши 0,7 % га ошиб, ҳаво транспортининг улуши эса ўзгаришсиз 0,4 % даражасида қолди.

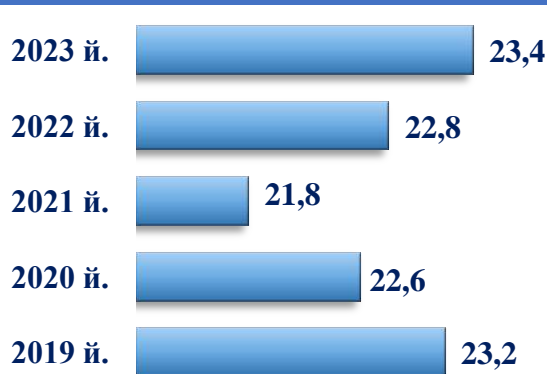
Ташилган йўловчилар – маълум вақт давомида автомобиль воситаларида турли қатнов турлари бўйича ташилган йўловчилар сони (статистик кузатув бирлиги бўлиб йўловчи-қатнови ҳисобланади).

Йўловчи айланмаси – транспортнинг йўловчи ташиш бўйича иш ҳажми. Ўлчов бирлиги йўловчи-километр ҳисобланади. Ҳар бир ташиш бўйича йўловчилар сонини ташиш масофасига кўпайтмасини йиғиндиси орқали аниқланади. Қатнов турлари ва бошқа белгилар бўйича алоҳида ҳисобланади.

**Январь-март ойларида барча транспорт турлари бўйича
йўловчи ташиш ва йўловчи айланмаси**
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да)

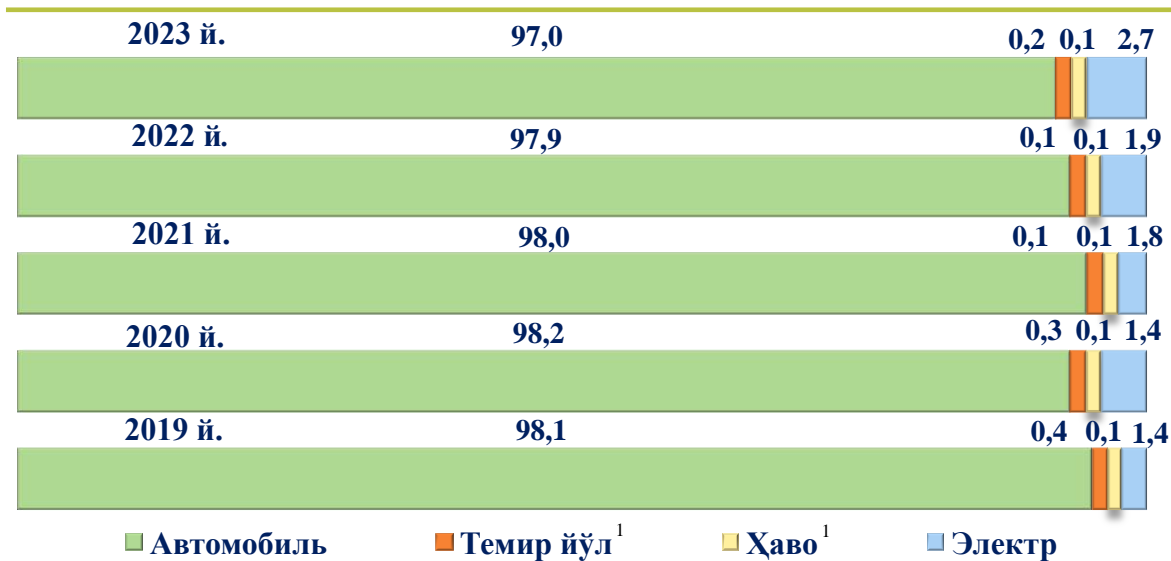

Бир нафар йўловчини ўртача ташиш масофаси (км)

2023 йилнинг январь-март ойларида барча транспорт турларида бир нафар йўловчи ташишнинг ўртача масофаси 23,4 км.ни ташкил этган бўлса, 2022 йилнинг январь-март ойларида бу кўрсаткич 22,8 км, 2021 йилнинг мос даврида 21,8 км, 2020 йилда 22,6 км, 2019 йилнинг январь-март ойларида эса 23,2 км.ни ташкил этган.

Январь-март ойларида транспорт турлари бўйича
йўловчи ташиш таркиби (% да)

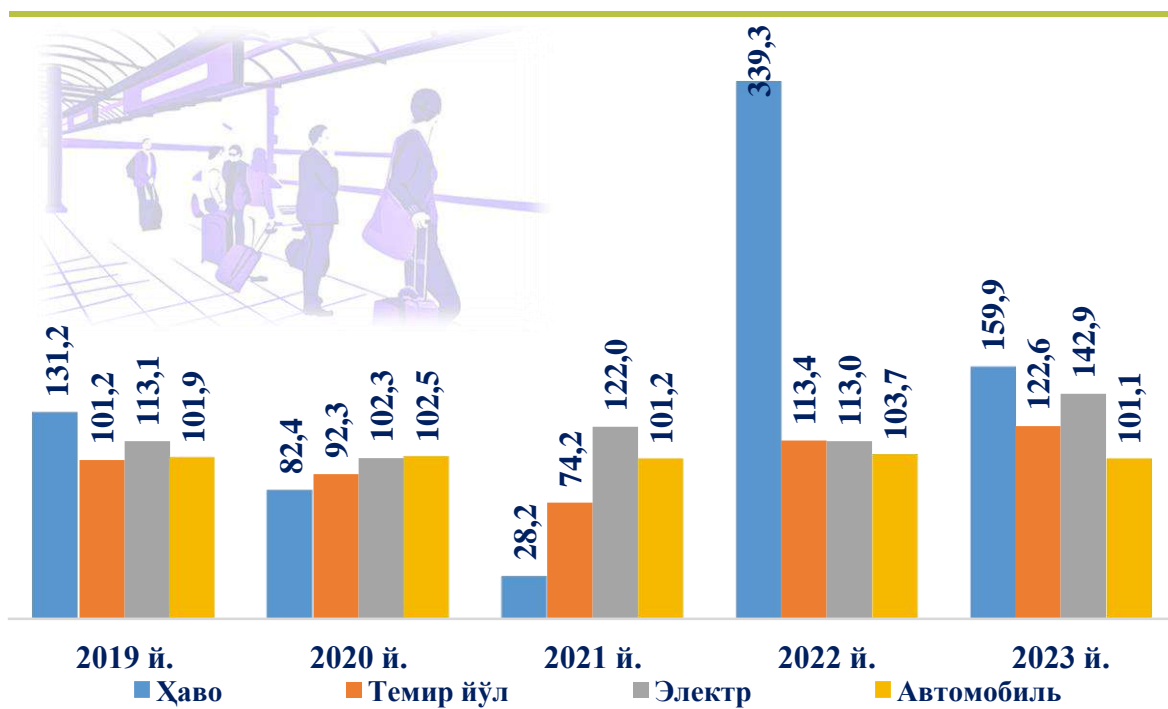

¹ жўнатилган

2023 йилнинг январь-март ойларида транспорт турлари бўйича йўловчи ташиш таркибида автомобиль транспортининг улуши 97,0 % ни ташкил этди. Бу эса 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 0,9 пунктга, 2021 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 1,0 пунктга камдир.

Барча транспорт турларида йўловчи ташишда электр транспортининг улуши 2,7 % ни ташкил этди.

Январь-март ойларида транспортнинг барча турлари бўйича йўловчи
айланмасининг ўсиш суръатлари (% да)

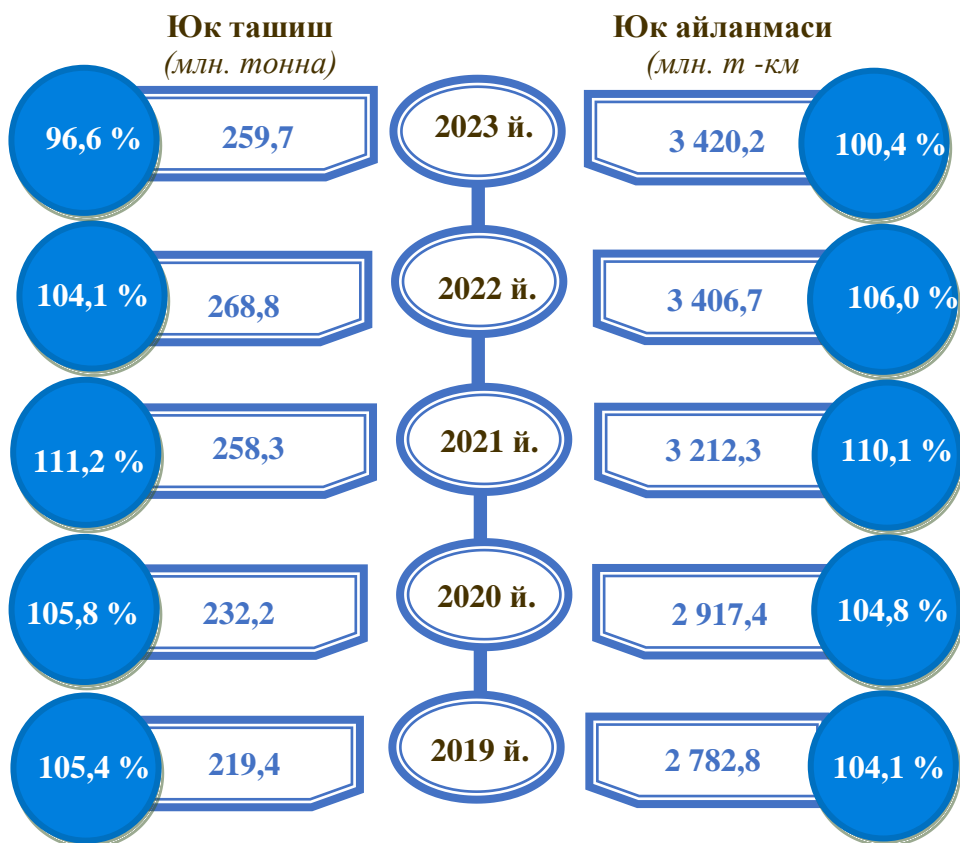
2020 йил давомида асосий транспорт турлари бўйича йўловчи айланмасининг ўсиш суръатига коронавирус пандемияси билан боғлиқ чекловлар таъсир кўрсатди. 2020 йилда йўловчи ташиш ҳажмларининг қисқариши, айрим ҳолларда эса уларни бутунлай тўхтатилиши барча транспорт турлари бўйича ўсиш суръатларининг пасайишида намоён бўлди. 2021 йилда коронавирус пандемиясининг давом эттирилиши ҳаво (28,2 %) ва темир йўл (74,2 %) транспорти кўрсаткичларида ўз аксини топди. Чекловларнинг юмшатилиши ёки олиб ташланиши 2022 йилдаги йўловчилар оқимининг кескин ўсишига олиб келиб, бу ҳаво (3,3 баравар) транспорти кўрсаткичларида яққол сезилди.

2023 йилнинг январь-март ойларида ҳаво транспорти йўловчи айланмасининг ўсиш суръати 159,9 % ни, шаҳар электр транспорти 142,9 % ни, темир йўл т ранспорти 122,6 % ни ва автомобиль транспорти 101,1 % ни ташкил этди.

Автомобиль транспорти – юридик ва жисмоний шахслар иштирокидаги саноат ва технологик мажмуа бўлиб, у йўловчилар, багаж ва юкларни, шу жумладан почта алоқасини (кейинги ўринларда йўловчилар, багаж ва юкларни) автотранспорт билан таъминлашда иқтисодиёт ва аҳолининг эҳтиёжларини қондиради.

Автомобиль транспорти йўловчи ва юкларни ташишда ҳам муҳим роль ўйнайди. 2023 йилнинг январь-март ойларида юк айланмаси ҳажми 13,5 млн. т-км.га кўпайиб, 3 420,2 млн. т-км ёки 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 0,4 % га ошган.

**Январь-март ойларида автомобиль транспортида
юк ташиш ва юк айланмаси**
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да)

2023 йилнинг январь-март ойлари якунига кўра, Ўзбекистон Республикаси бўйича 259,7 млн. тонна юк ташилган бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан юк ташиш ҳажми 3,4 % га камайган. 2022 йилнинг мос даврида юк ташиш ҳажмининг ўсиш суръати 104,1 %, 2021 йилнинг мос даврида 111,2 %, 2020 ва 2019 йилларнинг январь-март ойлари давомида мос равишда 105,8 % ва 105,4 % ни ташкил этган.

Автомобиль транспорти юк айланмасида юқори ўсиш суръати 2021 йилнинг биринчи чорагида қайд этилган бўлиб (110,1 %), нисбатан паст ўсиш суръатлари 2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига тўғри келади (100,4 %).

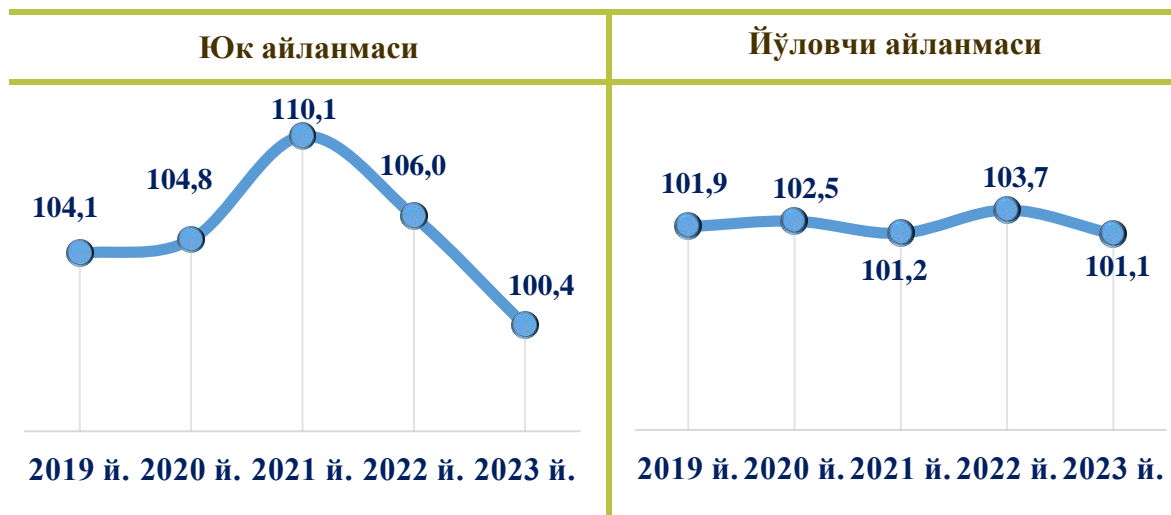
**Январь-март ойларида автомобиль транспортида
йўловчи ташиш ва йўловчи айланмаси**
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан)

2023 йилнинг январь-март ойлари давомида автомобиль транспортида жами 1 404,2 млн. йўловчи ташилиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 101,7 % ни ташкил этди. 2022 йилнинг мос даврида ташилган йўловчилар сони 1 380,4 млн. йўловчини ташкил этиб, ўтган йилнинг январь-март ойларида нисбатан ўсиш суръати 103,3 % дан иборат бўлган. 2021 йилнинг I чорагида ташилган йўловчилар сонининг бироз пасайиши қайд этилди (1 335,8 млн. йўловчи, 99,4 %).

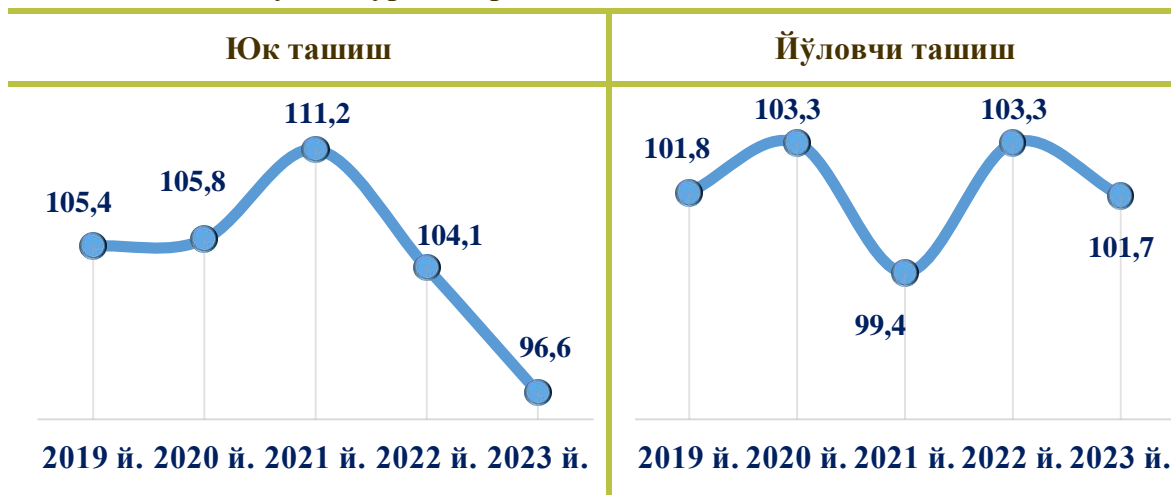
Жорий йилнинг январь-март ойлари натижаларига кўра, автомобиль транспортининг йўловчи айланмаси ҳажми 29 639,3 млн.йўловчи-км. (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 101,1 %), 2022 йилда 29 318,7 млн.йўловчи-км. (103,7 %), 2021 йилда 28 283,3 млн.йўловчи-км. (101,2 %), 2020 йилда 27 939,1 млн.йўловчи-км. (102,5 %), 2019 йилда 27 256,7 млн.йўловчи-км. (101,9 %)ни ташкил этган.

Январь-март ойларида автомобиль транспортининг юк ва йўловчи айланмаси ўсиш суръатларининг таққосланиши (% да)

2023 йилнинг январь-март ойлари давомида автомобиль транспортида 259,7 млн. тонна юк ташилиб, бу эса 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 3,4 % га камдир.

Январь-март ойларида автомобиль транспортида юк ва йўловчи ташиш ўсиш суръатларининг таққосланиши (% да)

Ҳудудлар ўртасида йўловчи ташиш таркибида энг катта ўринни Тошкент шаҳри эгаллайди. 2023 йилнинг январь-март ойларида унинг улуши 21,7 % ни ташкил этди. Энг паст кўрсаткич эса Сирдарё вилоятида қайд этилиб, унинг улуши 1,6 % дан иборат бўлди.

Худудлар бўйича автомобиль транспортида йўловчи ташиш
(2023 йил январь-март)

Худудий маълумотлар таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, республика бўйича автомобиль транспортида йўловчи ташишнинг умумий ҳажмида Тошкент шаҳри, Андижон, Тошкент ва Фарғона вилоятларининг улуши салмоқли ўринни эгаллайди (умумий ҳажмдаги улуши 54,8 %). Сирдарё, Жиззах, Навоий, Сурхондарё вилоятлари, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикасига нисбатан паст кўрсаткичлар қайд этилди.

Темир йўл транспорти (темир йўл) – умумий фойдаланишдаги транспорт турларидан бири ҳисобланиб, унинг таркибига кирувчи корхоналар, муассасалар, ишлаб чиқариш ва ижтимоий мақсадлар учун ташкилотлар билан ягона ишлаб чиқариш-технологик комплекс бўлиб, бошқа давлатларнинг темир йўллари ва транспортнинг бошқа турлари билан ўзаро муносабатларда ташишга бўлган эҳтиёжни таъминлайди.

2023 йилнинг январь-март ойларида темир йўл транспортида 17,7 млн. тонна юк жўнатилиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 100,7 % ни ташкил этди.

2023 йилнинг I чораги давомида темир йўл транспорти орқали ташилган юклар ҳажми 17,9 млн. тоннани ташкил этиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 100,7 % ўсиш суръати қайд этилди. 2022 йилнинг мос даврида 17,8 млн. тонна (ўсиш суръати 101,8 %), 2021 йилда 17,5 млн. тонна (102,3 %), 2020 йилда 17,1 млн. тонна ва 2019 йилнинг январь-март ойларида 16,9 млн. тонна (101,6 %) юк ташилган.

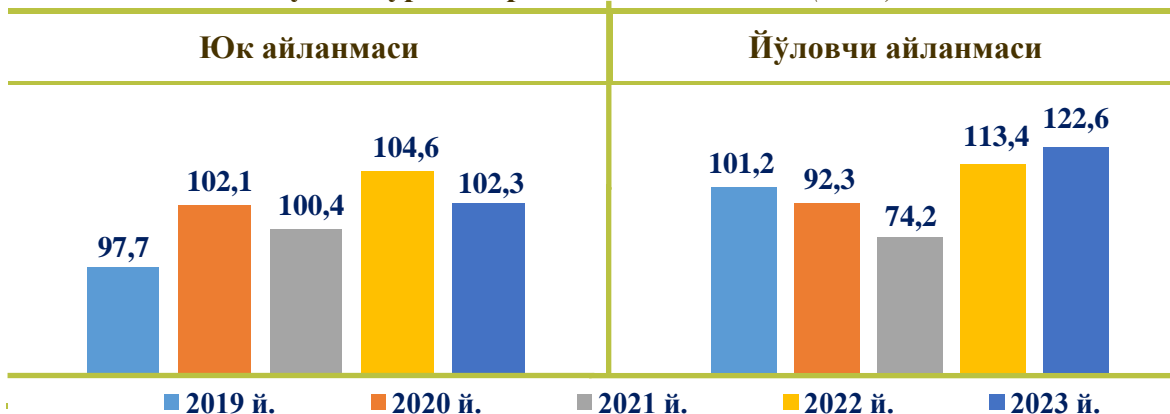
Январь-март ойларида темир йўл транспортида
жўнатилган юклар ва юк айланмаси
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан)

Жорий йилнинг январь-март ойларида мазкур транспортда юк айланмаси ҳажми 5 912,9 млн.т -км.дан иборат бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 102,3 % ни ташкил этган. 2022 йилнинг январь-март ойларида юк айланмаси 5 778,4 млн. т –км. (ўсиш суръати 104,6 %), 2021 йилда 5 523,5 млн. т –км (100,4 %), 2020 йилда 5 500,5 млн. т –км. (102,1 %) ва 2019 йилнинг январь-мартда 5 386,1 млн. т –км. (97,7 %) юк ташилган.

Агар 2022 йилнинг мос даври билан билан таққослайдиган бўлсак, темир йўл транспортида юк айланмаси 134,5 млн. т-км.га ошиб, 5 912,9 млн. т-км.га етди. Шу билан бирга, йўловчи айланмаси 180,2 млн. йўловчи-км.га ошиб, 976,3 млн. йўловчи-км.ни ташкил этди.

Январь-март ойларида темир йўл транспортининг юк ва йўловчи айланмаси
ўсиш суръатларини таққосланиши (% да)

2023 йилнинг январь-март ойларида ўртача суткалик ҳисобда темир йўл транспортида жўнатилган юк 199,2 минг тоннани ташкил этди ёки 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 0,7 % га ошди. Жорий йилнинг I чораги давомида ўртача бир тонна юк жўнатиш масофаси 329,9 км.га етди ёки 2022 йилнинг шу даврига нисбатан 1,6 % га ошди.

**Январь-март ойларида темир йўл транспортида
жўнатилган йўловчилар ва йўловчи айланмаси**
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан)

2023 йилнинг I чорагида темир йўл транспортида жами 2,5 млн. йўловчи ташилган бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 19,2 % ўсиш қайд этилди. 2022 йилнинг январь-март ойларида ташилган йўловчилар сони 2,1 млн. йўловчини ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 113,5 % ни ташкил этди. 2021 йилнинг I чорагида ташилган йўловчилар сонининг кескин пасайиши қайд этилди (1,8 млн. йўловчи, 43,6 %).

Жорий йилнинг январь-март ойлари давомида темир йўл транспорти йўловчи айланмаси ҳажми 976,3 млн.йўловчи-км. (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 122,6 %), 2022 йилда 796,1 млн. йўловчи-км. (113,4 %), 2021 йилда 702,1 млн. йўловчи-км. (74,2 %), 2020 йилда 946,0 млн. йўловчи-км. (92,3 %), 2019 йилда 1 024,4 млн. йўловчи-км. (101,2 %)ни ташкил этган.

Магистрал темир йўл транспортига ортилган
асосий турдаги юклар кўрсаткичи
(2023 йил январь-март)

	Ҳажми, минг тонна	Жами ҳажмга нисбатан улуши, % да	Ўтган йилга нисбатан ўсиш суръати, % да
Юклар – жами	17 923,7	100,0	100,7
<i>шундан:</i>			
кўмир	1 176,6	6,6	101,1
нефть юклари	1 616,7	9,0	113,3
турли рудалар	2 283,1	12,7	135,4
қора металл	262,0	1,5	105,1
қора металл парчалари	188,7	1,1	83,1
кимёвий ва минерал ўғитлар	770,7	4,3	77,9
қурилиш юклари	1 229,9	6,9	75,9
цемент	406,5	2,3	60,4
ёғоч юклари	7,0	0,0	125,9
дон ва ёрмалар	410,0	2,3	102,1
картошка, сабзавот ва мевалар	87,5	0,5	68,0
бошқа юклар	9 485,4	52,9	103,1

2023 йилнинг январь-март ойларида умумий фойдаланишдаги темир йўл транспортида жўнатилган юк турлари бўйича 2022 йилнинг мос даврига нисбатан уларнинг айрим турлари бўйича юқори ўсиш суръатлари қайд этилди. Хусусан: турли рудалар (135,4 %), ёғоч юклари (125,9 %) ва нефть юклари (113,3 %). Цемент (60,4 %), картошка, сабзавот ва мевалар (68,0 %), қурилиш юклари (75,9 %), кимёвий ва минерал ўғитлар (77,9 %), шунингдек, қора металл парчалари (83,1 %) каби юклар камроқ миқдорда жўнатилди.

Темир йўл орқали жўнатилган юкларнинг умумий ҳажмига нисбатан катта улушларни турли рудалар (12,7 %), нефть юклари (9,0 %), қурилиш юклари (6,9 %), кўмир (6,6 %), кимёвий ва минерал ўғитлар (4,3 %) ва бошқа юклар (52,9 %) эгаллайди.

Ҳаво транспорти бу – ҳаво кемалари (самолётлар) ва улардан фойдаланиш учун зарур бўлган инфратузилмани ўз ичига олган транспорт тури: аэропортлар, диспетчерлик ва техник хизматлар.

2023 йилнинг январь-март ойларида ҳаво транспортида юк ташиш ҳажми 1,9 минг тоннани ташкил этиб, бу эса 2022 йилнинг мос давридаги юк ташиш ҳажми даражасидан 12,1 % га юқори. Кўриб чиқиладиган даврда юк айланмаси 18,9 % га камайиб, 61,2 млн. т-км.ни ташкил этди.

**Январь-март ойларида ҳаво транспортида
жўнатилган юклар ва юк айланмаси
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан)**

Тахлил этиладиган йилларнинг январь-март ойлари давомида ҳаво транспортида жўнатилган юклар ва юк айланмаси кўрсаткичларининг ўзгариши бир мунча кенг диапазонга эга бўлди. 2023 йилнинг I чораги давомида ҳаво транспорти орқали жўнатилган юклар ҳажми 1,9 минг тоннани ташкил этиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 112,1 % ўсиш суръати қайд этилди. 2022 йилнинг мос даврида 1,7 минг тонна (ўсиш суръати 170,0 %), 2021 йилда 1,0 минг тонна (83,3 %), 2020 йилда 1,2 минг тонна (64,5 %) ва 2019 йилнинг январь-март ойларида 1,9 минг тонна (45,5 %) юк жўнатилган.

2023 йилнинг январь-март ойларида мазкур транспортда юк айланмаси ҳажми 61,2 млн.т -км.дан иборат бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 81,1 % га тенг бўлган. 2022 йилнинг январь-март ойларида юк айланмаси ҳажми 75,5 млн. т –км. (ўсиш суръати 155,7 %), 2021 йилда 48,5 млн. т –км (2,4 м.), 2020 йилда 20,3 млн. т –км. (94,6 %) ва 2019 йилнинг январь-мартда 21,5 млн. т –км. (76,8 %) ни ташкил этган.

**Январь-март ойларида ҳаво транспортда
жўнатилган йўловчилар ва йўловчи айланмаси**
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан)

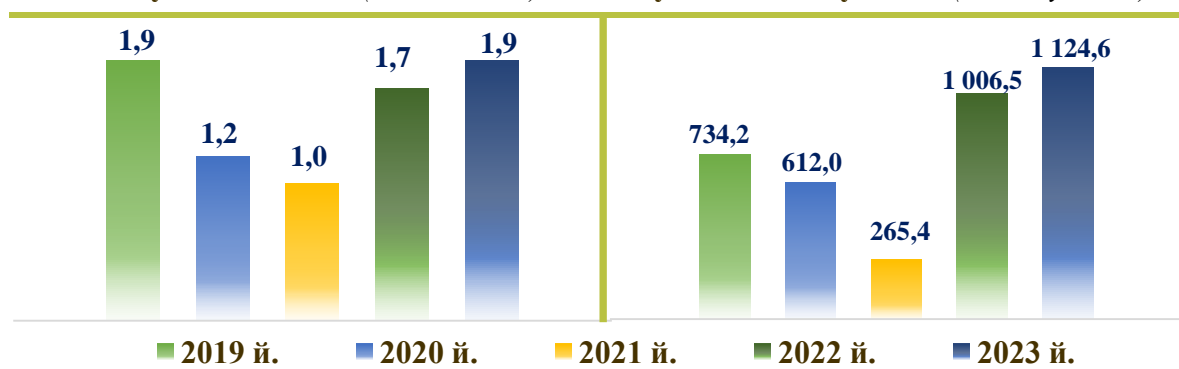
2023 йилнинг I чорагида ҳаво транспорти орқали жами 1,1 млн. йўловчи жўнатилган бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 11,7 % ўсиш қайд этилди. 2022 йилнинг январь-март ойларида ташилган йўловчилар сони 1,0 млн. йўловчини ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 3,8 бараварни ташкил этди. 2021 йилнинг I чорагида ташилган йўловчилар сонининг сезиларли даражада пасайиши қайд этилиб, йўловчилар сони 0,3 млн. нафарни ташкил этган (43,4 %).

Жорий йилнинг январь-март ойлари давомида ҳаво транспорти йўловчи айланмаси ҳажми 2 988,2 млн. йўловчи-км. (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 159,9 %), 2022 йилда 1 868,6 млн. йўловчи-км. (3,4 баравар), 2021 йилда 550,7 млн. йўловчи-км. (28,2 %), 2020 йилда 1 956,1 млн. йўловчи-км. (82,4 %), 2019 йилда 2 374,2 млн. йўловчи-км. (131,2 %)ни ташкил этган.

**Январь-март ойларида ҳаво транспорти фаолиятининг асосий
кўрсаткичларини таққосланиши**

Жўнатишган юк (минг тонна)

Жўнатишган йўловчи (минг йўловчи)

Ҳаво кемаларининг кечикмасдан мунтазам етиб келиши 2022 йилнинг январь-март ойларидаги 72,1 % ўрнига 68,0 % ни ташкил этди. 2023 йилнинг январь-март ойларида 2 060 авиапарвоз кечиктирилган. Халқаро ташувларда ҳаво кемаларининг мунтазам етиб келиши 0,6 ф.п. га камайиб, 67,7 % ни ташкил этди (2022 йил январь-март ойларида 68,3 %).

Ҳаво кемаларининг жами кечикиш вақти 1 726 самолёт-соатни ташкил этиб, 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 2,8 баравар ошиб, кечиктирилган парвозларнинг ўртача давомийлиги 21,7 % га кўпайиб, 50 дақиқани ташкил этди.

Магистрал қувурлар – газни қазиб олиш ёки ишлаб чиқариш жойидан газ тақсимлаш станцияларигача бўлган узоқ масофаларга ўтказиш учун мўлжалланган қувурлардир.

**Январь-март ойларида қувур йўли транспортида
юк ташиш ва юк айланмаси**

(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан)

2023 йилнинг январь-март ойларида қувур йўли транспорти орқали 15,9 млн. тонна газ қуйилган бўлиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 8,9 % га пасайган. Ўтган йилнинг январь-мартига нисбатан 2022 йилда қуйилган газ ҳажми 0,2 % га, 2021 йилда 6,0 % га, 2020 йилда 0,2 % га қисқарганлиги қайд этилиб, 2019 йилнинг январь-март ойларида эса ўсиш суръати рўйхатга олинган (9,6 %).

Қувур йўли транспортининг юк айланмаси кўрсаткичларида ҳам айнан шундай ҳолат, яъни, таҳлил этилаётган даврнинг сўнгги 4 йили мобайнида (2023-2020 йй. январь-март) ўсиш суръатларида манфий натижалар қайд этилган бўлса, 2019 йилнинг I чорагида аксинча, 7,5 % лик ўсиш суръати кузатилган.

Шаҳар электр транспорти – энергия манбаи сифатида электр-энергиясидан фойдаланадиган транспорт тури ва тортиш электр моторидан фойдаланилади. Шаҳар электр транспортида статистика кузатув объекти бўлиб йўловчиларни ташиш, ҳаракатланувчи таркиб, ундан фойдаланиш, йўл станциялари, транспорт ишларининг молиявий натижалари ҳисобланади. Статистика кузатуви бирлигини метрополитен, трамвай ва троллейбус корхоналари ташкил этади

2023 йилнинг январь-мартида электр транспортида 39 702,7 минг йўловчи ташилиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 41,3 % ўсиш қайд этилди. Ушбу транспортнинг йўловчи айланмаси 289,4 млн. йўловчи-км.ни ташкил этган бўлиб, бу 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 42,9 % га кўпдир.

**Январь-март ойларида шаҳар электр транспортида
йўловчи ташиш ва йўловчи айланмаси**
(ўтган йилнинг мос даврига нисбатан)

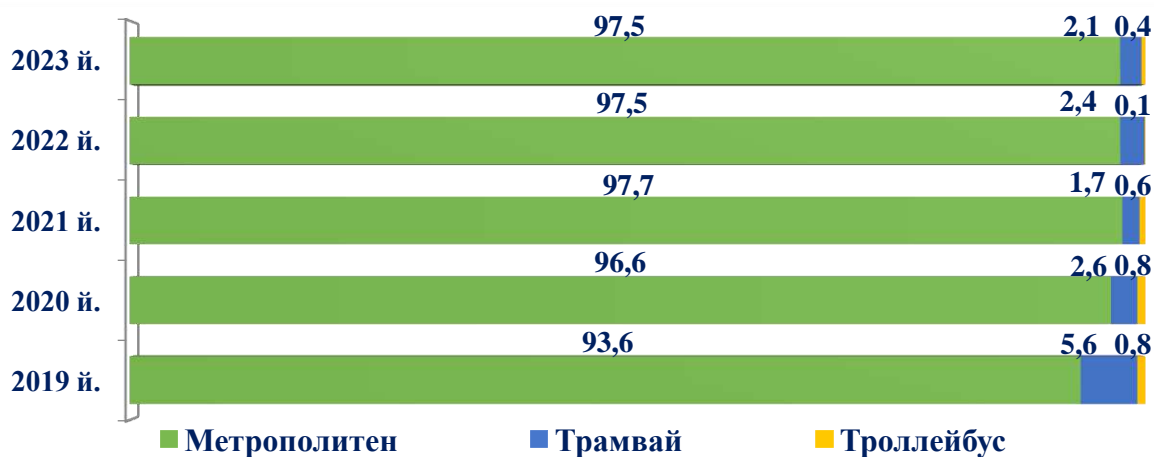
Жорий йилнинг январь- март ойлари давомида шаҳар электр транспортида жами 39,7 млн. йўловчи ташилган бўлиб, шулардан метрополитенда 38,7 млн. йўловчи, трамвайда 0,8 млн. йўловчи ва троллейбусда 0,2 млн. йўловчи ташилган. Ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 141,3 % ни ташкил этди (метрополитен 141,3 %, трамвай 125,7 %, троллейбус 4,7 баравар). Мазкур транспорт тури бўйича йўловчи ташишнинг ўсиш суръатлари 2022 йилда 114,9 %, 2021 йилда 122,2 %, 2020 йилда 102,8 % ва 2019 йилда 113,0 % ни ташкил этган.

Ушбу транспорт тури бўйича таҳлил этилаётган давр мобайнида йўловчи айланмасининг юқори ўсиш суръатлари 2023 (142,9 %) ва 2021 (122,0 %) йилларнинг январь-март ойларида қайд этилган. 2019 йилнинг I чорагида шаҳар электр транспортининг йўловчи айланмаси 143,6 млн. йўловчи-км.ни ташкил этган бўлса, 2023 йилнинг январь-март ойларида ушбу кўрсаткич 289,4 млн. йўловчи-км.га тенг бўлди.

Электр транспортида йўловчи ташиш (97,5 %) ва йўловчи айланмасидаги энг юқори улуш метрополитен (97,5 %) ҳиссасига тўғри келди.

Шундай қилиб, метрополитенда йўловчи ташиш ҳажми 38 712,6 минг йўловчини ташкил этиб, бу эса 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 41,3 % га кўпдир. Умумий йўловчи айланмаси эса 282,2 млн. йўловчи-км.ни ташкил этди.

Январь-март ойларида электр транспортида йўловчи ташиш таркиби (% да)

2023 йилнинг январь-март ойлари яқунлари бўйича трамвайда 833,9 минг йўловчи ташилди, бу 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 25,7 % га кўпдир.

Трамвайнинг йўловчи айланмаси 2,9 млн. йўловчи-км.ни ташкил этди. Электр транспортида йўловчи ташиш таркибида трамвайнинг улуши 2,1 % га тенг бўлди.

Шу билан бирга, троллейбусда 156,2 минг йўловчи ташилиб, бу 2022 йилнинг январь-март ойларида нисбатан 4,6 бараварга кўпдир. Троллейбуснинг йўловчи айланмаси 4,3 млн. йўловчи-км.ни ташкил этиб, 2022 йилга нисбатан 4,6 бараварга ошган. Бироқ, электр транспортида йўловчи ташиш таркибида троллейбуснинг улуши бор йўғи 0,4 % ни ташкил этди.

3- БЎЛИМ. ТРАНЗИТ ТАШУВЛАР ¹⁾

Транзит ташишлар – йўловчиларни, бағажни, юк бағажини, юкларни, почта ва курьерлик жўнатмаларини Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали ҳар қандай турдаги транспортда жўнатиш, агар бундай ҳаракат жўнаш ва етказиш пунктлари йўналишнинг бир қисми мамлакатдан ташқарида фақат бўлса ҳам

2023 йил январь-март ойларида Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали олиб ўтилган транзит юклар ҳажми ва таркиби (% да)

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ўтган темир йўл юк вагонлари сони 40 555 бирликни, автомобиль транспортлари сони эса 28 312 бирликни ташкил этди.

4- БЎЛИМ. ЙЎЛ-ТРАНСПОРТИ ҲОДИСАЛАРИ ²⁾

Йўл-транспорт ҳодисаси – транспорт воситасининг йўлдаги қатнови жараёнида содир бўлиб, фуқароларнинг ўлими ёки уларнинг соғлиғига зарар етишига, транспорт воситалари, иншоотлар, юклар шикастланишига ёки бошқа тарзда моддий зарар етказилишига сабаб бўлган ҳодиса.

Ўзбекистон Республикасида йўл-транспорт ҳодисалари сони
(январь-март, бирликда)

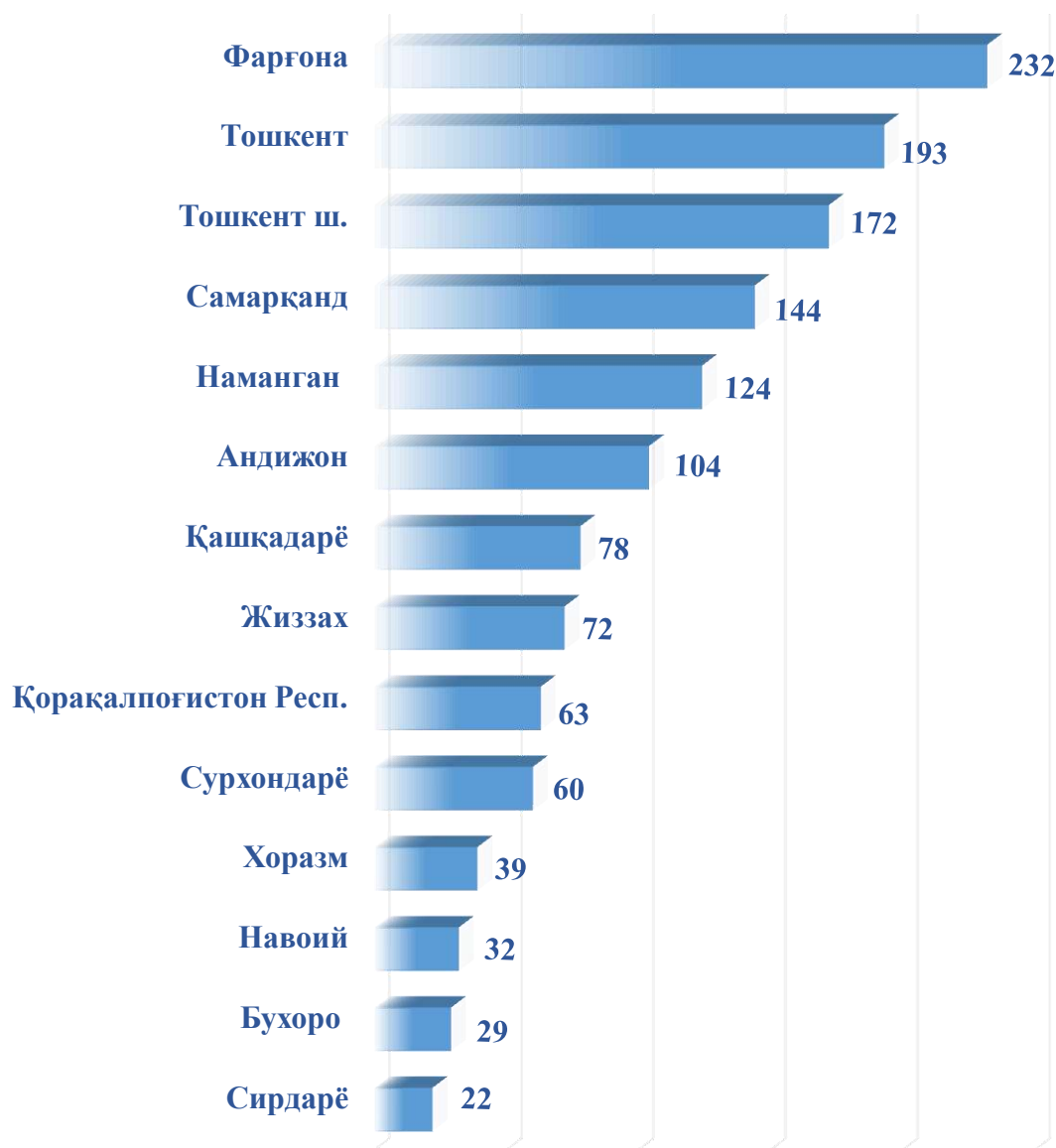
2022 йилнинг шу даври билан солиштирганда, йўл-транспорт ҳодисаларида жабрланганлар сони бўйича ўсиш қайд этилган. Шундай қилиб, 2023 йилнинг январь-март ойларида жароҳат олганлар (жабрланганлар) сонининг 234 нафарга (15,0 %) камайиши қайд этилган бўлиб, бу умумий ҳисобда 1327 нафарни ташкил этди.

¹⁾ Маълумотлар Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Божхона қўмитасининг электрон маълумотлар базаси асосида тайёрланган

²⁾ Ўзбекистон Республикаси ИИВ ЖХД Йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати маълумотларига асосан

2023 йилнинг январь-март ойларида умумий йўл-транспорти ҳодисалари сони 1 364 бирликни ташкил этди. 2022 йилнинг мос даврига нисбатан мазкур кўрсаткич 105 бирликка камайган (-7,1 %)

**Худудлар кесимида йўл-транспорти ҳодисалари
сонини таққосланиши**
(2023 йил январь-март, бирликда)

Худудий маълумотлар таҳлили шуни кўрсатдики, республика бўйича қайд этилган йўл-транспорти ҳодисаларининг умумий сони Фарғона, Тошкент, ва Самарқанд вилоятлари, шунингдек, Тошкент шаҳри ҳиссасига тўғри келади (республика кўрсаткичининг 54,3 % и).

Сирдарё, Бухоро Навоий ва Хоразм вилоятларида нисбатан паст кўрсаткичлар қайд этилган.

Йўл-транспорти ҳодисаларида жароҳат олганлар (жабрланганлар)
сонини ҳудудлар кесимида таққосланиши (январь-март, киши)

Ҳудудлар бўйича кўрсаткичнинг 2022 йилнинг шу даврига нисбатан сезиларли пасайиши Наманган (-65 киши), Бухоро (-23 киши), Андижон (-21 киши) вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикасида (-20 киши) қайд этилди.

Йўл-транспорти ҳодисаларида жароҳат олганлар сонининг ўсиши Жиззах (34 киши), Хоразм (17 киши) ва Қашқадарё (12 киши) вилоятларида кузатилди.

Январь-март ойларида йўл-транспорти ҳодисаларида жабрланган
(жароҳатланган)лар умумий сонининг таркиби (% да)

2023 йил январь-март ойларида йўл-транспорти ҳодисаларида жароҳатланганлар умумий сонининг 13,8 % ини 15 ёшгача бўлган болалар ташкил этди (183 та ҳолат). Бу эса 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 1,4 пунктга паст бўлиб, 2021 йилдаги кўрсаткичга нисбатан эса 2,2 пунктга кўпдир.

2023 йилнинг январь-март ойларида болалар иштирокида йўл-транспорти ҳодисалари сони 206 бирликни ташкил этиб, бу эса 2022 йилнинг шу даврига нисбатан 33 тага (13,8 %) камайган.

Йўл-транспорти ҳодисаларида жароҳат олган болаларнинг умумий сони 183 кишини ташкил этди. 2022 йилнинг мос даврига нисбатан ушбу кўрсаткич 34 кишига (15,7 %) пасайган.

5- БЎЛИМ. АЛОҚА ВА КОММУНИКАЦИЯ СОҲАСИ

Алоқа статистикаси бу – алоқа каби иқтисодий секторнинг оммавий жараёнлари ва ҳодисаларини ўрганадиган статистика фанининг бир тармоғи.

Алоқа ижтимоий ва ишлаб чиқариш инфратузилмасига тегишли бўлсада, у миллий иқтисодиётда катта роль ўйнайди. Алоқа соҳаси иқтисодий тизимнинг шундай таркибий қисмидирки, уларсиз ишлаб чиқариш жараёнларининг нормал ишлаши, шунингдек, аҳолининг ҳаётининг фаолиятини тасаввур қилиб бўлмайди. Алоқа деганда аҳолининг ижтимоий ва иқтисодий ҳаётининг инфратузилма таркибий қисми, шунингдек, ахборотлаштириш жараёнлари тушунилади.

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, ахборот ва алоқа иқтисодий фаолият турида 9 998 та корхона ва ташкилотлар (деҳқон ва фермер хўжаликларидан ташқари) фаолият кўрсатмоқда. 2022 йилнинг мос даврига нисбатан уларнинг сони 867 тага камайиб, 8,0 % га пасайган.

**1 апрель ҳолатига кўра ахборот ва алоқа соҳасида фаолият кўрсатаётган
корхона ва ташкилотлар сони (бирликда)
(фермер ва деҳқон ҳўжаликларидан ташқари)**

Юқоридаги диаграмма маълумотларига асосан, ушбу соҳада фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар сонидан барқарор ўсиш суръатлари кузатилган бўлса, 2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, уларнинг сони 8,0 % га қисқарди.

**Ўзбекистон Республикаси бўйича алоқа ва ахборотлаштириш
соҳасидаги хизматлар ҳажми (январь-март, млрд. сўм)**

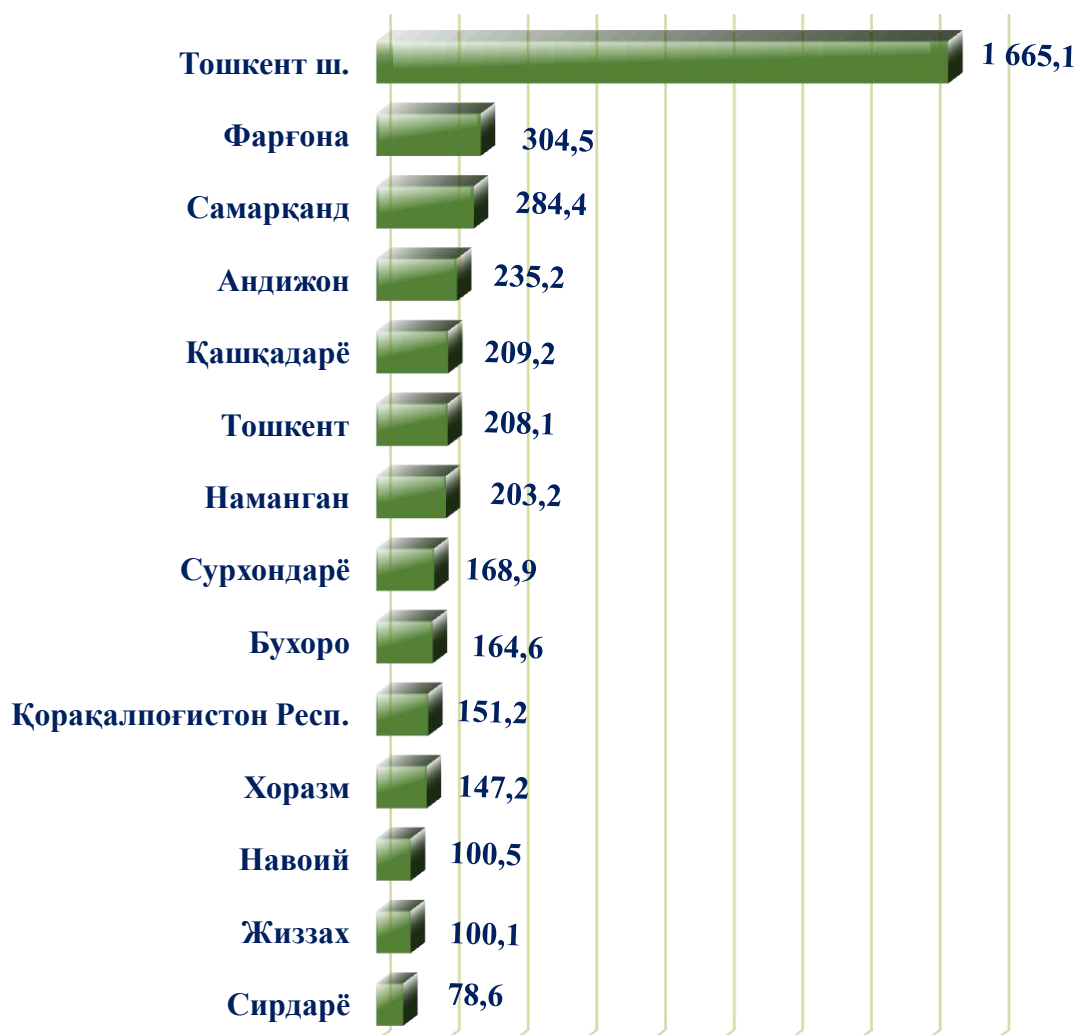

2023 йилнинг январь-март ойларида алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари ҳажми 6 211,9 млрд. сўмни ташкил этди ёки 2022 йилнинг шу даврига нисбатан 21,0 % га ўсди.

Ўзбекистон Республикаси бўйича алоқа ва ахборотлаштириш соҳасида кўрсатилаётган хизматлар ҳажми сўнги йилларда сезиларли даражада ошди. Демак, 2019 йилнинг январь-март ойларида мазкур соҳада хизматлар ҳажми 2 215,7 млрд. сўмни ташкил этган бўлса, 2023 йилнинг биринчи чораги натижаларига кўра ушбу кўрсаткич 6 211,9 млрд. сўмга етди.

Алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари ҳажмида энг катта улуш телекоммуникация хизматларига тўғри келади – 64,8 %.

Худудлар кесимида телекоммуникация хизматлари
(2023 йил январь-март, млрд. сўм)

Худудлар бўйича маълумотлар таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, Ўзбекистон Республикаси бўйича телекоммуникация соҳасида кўрсатилган хизматларнинг умумий ҳажмида Тошкент шаҳрининг улуши 41,4 % ни ташкил этиб, 1 665,1 млрд. сўмга етди. Тегишли кўрсаткичлар бўйича кейинги етакчи ўринларни Фарғона (304,5 млрд. сўм ёки умумий ҳажмига нисбатан 7,6 %), Самарқанд (284,4 млрд. сўм ёки 7,1 %), шунингдек, Андижон (235,2 млрд. сўм ёки 5,8 %) вилоятлари банд этди.

2023 йилнинг январь-март ойларида алоқа хизматлари ҳажми 4 414,9 млрд. сўм даражасида қайд этилди ёки 2022 йилнинг мос даври билан таққослаганда 23,0 % га ўсди (амалдаги нархларда).

Мобил алоқа хизматларининг (Интернетни қўшган ҳолда) умумий алоқа хизматлари ҳажмидаги улуши 52,0 % га тенг бўлиб, 2 295,3 млрд. сўмни, шу жумладан, аҳолига кўрсатилгани 2 079,0 млрд. сўмни ташкил этди.

Алоқа хизматлари таркиби (% да)

2023 йил 1 апрель ҳолатига (дастлабки маълумотлар) кўра, мобил алоқа билан таъминланган абонентлар сони 32 245,2 минг бирликни, шу жумладан, аҳолида 27 105,5 минг бирликни ташкил этди. Аҳолининг мобил алоқа билан таъминланганлиги ҳар 100 киши ҳисобига 75 бирликни ташкил этди.

Ўзбекистон Республикаси бўйича мобил алоқа абонентлари сони (1 апрель ҳолатига кўра, минг абонент)

Сўнгги йиллар давомида уяли алоқа абонентлари сони фақат ўсиб борган ва таҳлил қилинаётган йиллардаги юқори ўсиш суръатлари 2021 йилда қайд этилган (111,7 %).

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича мобил
алоқа абонентлари сони,
(1 апрель ҳолатига кўра, минг абонент)

	2019 й.	2020 й.	2021 й.	2022 й.	2023 й. ¹⁾
Ўзбекистон Респ.	21 960,2	24 316,7	26 953,5	29 912,8	32 245,2
Қорақалпоғистон Респ.	1 265,8	1 347,4	1 374,1	1 442,0	1 507,2
<i>вилоятлар:</i>					
Андижон	1 812,8	2 025,2	2 035,5	2 531,4	2 691,3
Бухоро	1 246,4	1 366,8	1 379,2	1 505,0	1 557,6
Жиззах	780,1	861,7	887,7	985,2	1 045,9
Қашқадарё	1 712,5	1 889,6	1 981,9	2 150,7	2 229,8
Навоий	785,0	876,1	893,7	990,6	1 042,9
Наманган	1 654,4	1 854,7	1 844,4	2 267,0	2 391,3
Самарқанд	2 084,3	2 330,3	2 381,4	2 843,8	2 995,2
Сурхондарё	1 333,6	1 472,6	1 480,6	1 669,4	1 806,7
Сирдарё	555,4	596,4	639,5	710,3	736,2
Тошкент	672,6	1 243,6	1 461,3	1 708,6	1 807,7
Фарғона	2 328,3	2 590,5	2 754,5	3 088,5	3 223,5
Хоразм	1 152,5	1 246,7	1 266,1	1 352,6	1 427,7
Тошкент ш. ¹⁾	4 576,5	4 615,1	6 573,6	6 667,8	7 782,1

¹⁾ Тошкент вилоятининг "UNITEL" ва "RUBICON WIRELESS COMMUNICATION" ҳажмларини қўшган ҳолда

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра, (Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги маълумотларига асосан) Интернет тармоғига уланиш хизматларини кўрсатиш учун рухсатномага эга хўжалик юритувчи субъектлар сони 298 бирликни ташкил этди.

2022 йилнинг IV чораги билан таққослаганда, таҳлил қилинаётган давр мобайнида халқаро ахборот узатиш каналларининг ўтказувчанлик қобиляти ўзгаришсиз қолди (3200 Гбит/с гача).

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти – аҳолини ва иқтисодиётни барча тармоқларининг йўловчилар, багажлар ва юклар, шу жумладан, почталарни автомобилларда ташишга бўлган эҳтиёжларини тижорат асосида таъминловчи транспорт.

Автотранспорт воситалари – йўловчилар, багажлар, юклар ташишга ҳамда махсус ишларни бажаришга мўлжалланган автомобиллар, шатакчи-автомобиллар, тиркама ва ярим тиркамалар.

Мавжуд автотранспорт воситалари – ташкилот балансида бўлган, техник ҳолатидан ва автомобилнинг жойлашган жойидан (таъмирлашда, хизмат сафарида, консервацияда, ижарада) қатъи назар, барча турдаги, марказдаги ва моделдаги автомобиллар сони.

Йўловчи автомобили – ўзининг тузилиши ва жиҳозланиши жиҳатидан йўловчилар ва багажларни ташишга мўлжалланган, зарур қулайлик ва хавфсизлик билан таъминланган автомобиль.

Юк автомобили – юкларни ташишга мўлжалланган, қаттиқ рамали механик йўл транспорти воситаси; юк автотранспорти воситалари фойдаланиш характери ва конструктив хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда умумий ва ихтисослаштирилган воситаларга бўлинади.

Автобус, микроавтобус – йўловчиларни ташишга мўлжалланган ва ҳайдовчи ўрнини ҳисобга олмаганда саккизтадан ортиқ ўтириш ўриндигига эга бўлган, қаттиқ рамали механик йўл транспорти воситаси.

Енгил автомобиль – ҳайдовчи ўрнини ҳисобга олмаганда, сиғими саккиз кишигача бўлган йўловчи автомобили. Енгил автомобиллар сонига почта ташишга мўлжалланган, санитария ва бошқа махсус енгил автомобиллар қўшилмайди.

Йўналишли такси – йўловчилар талабига кўра тўхтаган ҳолда мунтазам йўналишларда йўловчилар ташиш учун мўлжалланган автотранспорт воситаси (автобус ёки енгил автомобиль).

Йўналишсиз такси – йўловчиларнинг буюртманомаларига кўра ҳисоблагич (таксометр) кўрсаткичи бўйича ҳақ тўлаш ҳисобига йўловчиларни ва уларнинг багажини ташиш бўйича хизматлар кўрсатадиган автотранспорт воситаси.

Пикап ва енгил фургон – кузови енгил автомобиль шассисига мослаштирилган, юк кўтариш қобилияти юқори бўлмаган юк ва юк-йўловчи автомобиллари.

Юк айланмаси – транспортнинг юк ташиш бўйича иш ҳажми. Ўлчов бирлиги тонна-километр ҳисобланади. Транспортнинг юк айланмаси ташилаётган юкнинг ҳар бир жўнатмаси оғирлигини уни ташиш масофасига кўпайтмасининг йиғиндиси орқали аниқланади.

Ташилган йўловчилар – маълум вақт давомида автомобиль воситаларида турли қатнов турлари бўйича ташилган йўловчилар сони (статистик кузатув бирлиги бўлиб йўловчи-қатнови ҳисобланади).

Йўловчи айланмаси – транспортнинг йўловчи ташиш бўйича иш ҳажми. Ўлчов бирлиги йўловчи-километр ҳисобланади. Ҳар бир ташиш бўйича йўловчилар сонини ташиш масофасига кўпайтмасини йиғиндиси орқали аниқланади. Қатнов турлари ва бошқа белгилар бўйича алоҳида ҳисобланади.

Ташиш масофаси – объектни жўнатиш нуқтасидан белгиланган нуқтагача ташиш (транспортда ташиш) масофаси (километрда ўлчанади).

Юкларни ташишнинг ўртача масофаси – ўртача бир тонна юк ташиладиган масофа. Бутун автотранспорт бўйича, алоҳида юклар ва қатнов турлари бўйича юк айланмасини (тонна-километрда) ташилган юклар ҳажмига (тоннада) бўлиш орқали аниқланади.

Йўловчиларни ташишнинг ўртача масофаси – ўртача бир йўловчи ташиладиган масофа. У бутун автотранспорт ва қатнов турлари бўйича йўловчи айланмасини (йўловчи-километрда) ташилган йўловчилар сонига бўлиш орқали аниқланади.

Умумий босиб ўтилган масофа (километр) – транспорт воситасининг гаражга (тўхташ жойига) қайтиши ва гараждан (тўхташ жойидан) чиқиб кетиши вақтидаги спидометр кўрсаткичлари ўртасидаги бир кунлик фаркни ифодалайди. Умумий босиб ўтилган масофа, ҳисобот даври мобайнида барча фойдаланилаётган автомобилларнинг ҳар кунлик босиб ўтган масофаларини йиғиндиси орқали аниқланади.

Шаҳардаги ташувлар – шаҳар ва шаҳарчалар ҳудудидан чиқмаган ҳолда амалга ошириладиган ташувлар.

Шаҳар атрофидаги ташувлар – шаҳар ва шаҳарчалар ҳудуди чегарасидан ташқарига эллик километр бўлган масофагача амалга ошириладиган ташувлар.

Шаҳарлараро ташувлар – шаҳар ва шаҳарчалар ҳудуди чегарасидан ташқарига эллик километрдан кўпроқ бўлган масофага амалга ошириладиган ташувлар, шунингдек, масофанинг узунлигидан қатъий назар, Ўзбекистон Республикасининг икки ва ундан ортиқ вилоятлари ҳудудида амалга ошириладиган ташувлар.

Амалдаги нархларда **алоқа ва коммуникация хизматларини ишлаб чиқариш**, мазкур соҳада хизмат кўрсатувчи корхоналарнинг даромадлари (сотишдан тушган тушум миқдори) йиғиндиси сифатида аниқланади.

Мобил алоқа билан таъминланган абонентлар сони – мобил алоқа тизимларига уланган абонент радиостанциялар сони.

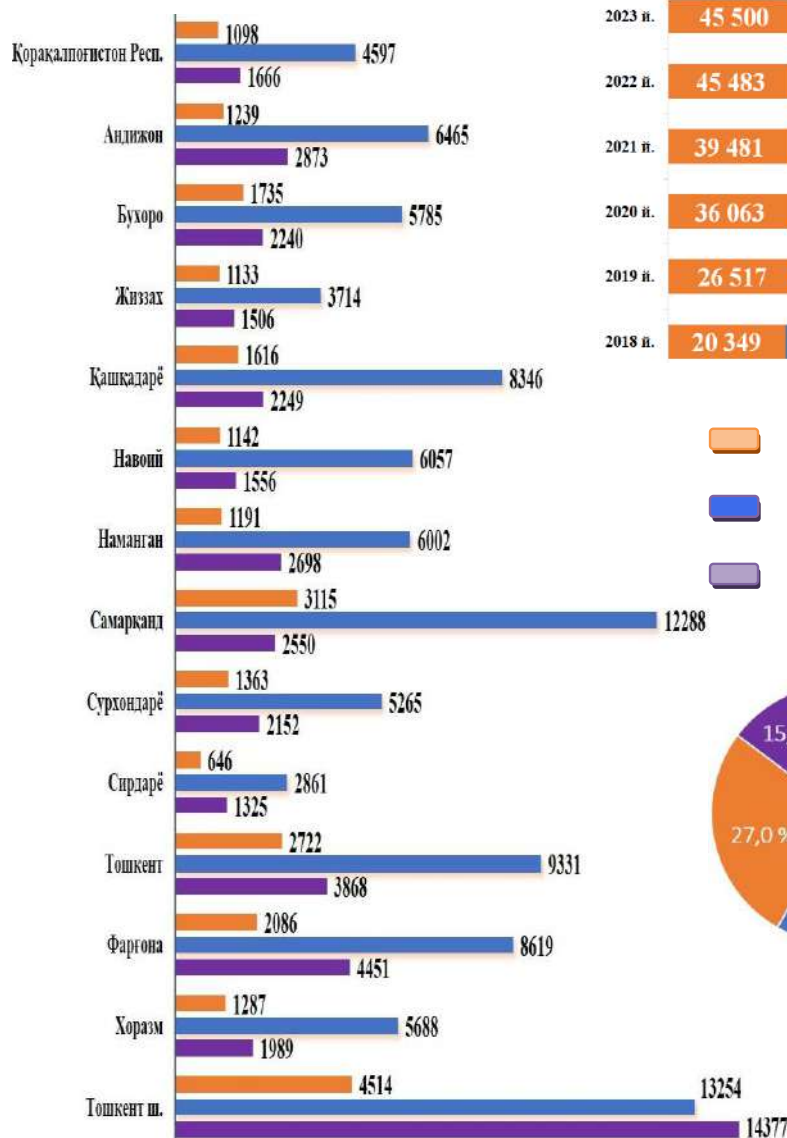
Халқаро ахборот узатиш каналларининг ўтказиш қобилияти – бир вақтнинг ўзида узатилган ёки қабул қилинган максимал ахборот миқдори бўйича аниқланади.

VII. ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИ

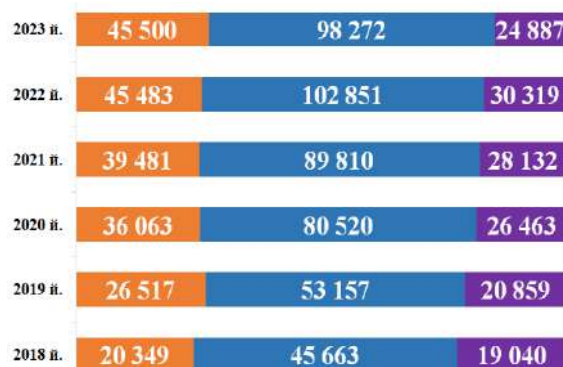
1- БЎЛИМ. ФАОЛИЯТ КЎРСАТАЁТГАН САВДО КОРХОНАЛАРИ

Статистик маълумотлар жамиятда содир бўлаётган ижтимоий-иқтисодий ходиса ва жараёнларни тавсифлаш ва бошқаришнинг энг муҳим воситасидир. Ҳозирда юқори сифатли статистик маълумотлардан фойдаланмасдан давлат сиёсатида тўғри бошқарув қарорларини қабул қилиш имконсиз. Шулар қаторида савдо статистикаси кўрсаткичларини шакллантириш ҳам муҳим аҳамиятга эга ҳисобланади. Жумладан, улгуржи ва чакана савдо ҳамда умумий овқатланиш корхоналари савдо айланмаси статистикаси кўрсаткичи шулар жумласидан.

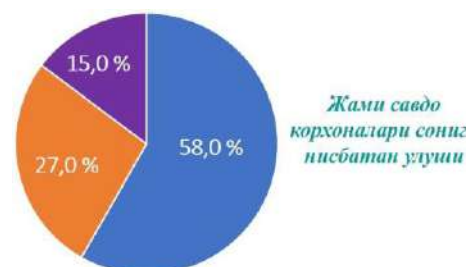
Савдо фаолияти билан шуғулланувчи корхоналарнинг ҳудудлар кесимида сони (2023 йил 1 апрель ҳолатига)

Йиллар кесимида савдо корхоналари сони (бирликда).

■ Улгуржи савдо
■ Чакана савдо
■ Умумий овқатланиш

2- БЎЛИМ. ЧАКАНА САВДО ТОВАР АЙЛАНМАСИ

2023 йил 1 апрель ҳолатига чакана савдо соҳасида фаолият кўрсатаётган корхоналар сони **98 272** тани ташкил этиб, 2022 йил 1 апрелга нисбатан **4 579** тага камайган (ўсиш суръати 95,5 %).

Шундан, фаолият кўрсатаётган йирик корхоналар сони **347** тани, кичик корхона ва микрофирмалар сони **97 925** тани ташкил қилди. Шу жумладан, савдо соҳасида юридик шахс ташкил этмасдан фаолият олиб бораётган ЯТТлар ва уюшмаган савдо (жисмоний шахслар)нинг кузатувлар асосида йиғилган маълумотлари, чакана савдо кўрсаткичларига киритилган.

Юқорида қайд этилган тадбиркорлик субъектлари фаолияти натижасида, 2023 йилнинг январь-март ойларида республиканинг чакана савдо товар айланмаси **59 050,8** млрд. сўмни ташкил этиб, 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 105,2 % га ошган. Шу жумладан, йирик корхоналарнинг товар айланмаси 10 183,6 млрд. сўмни (ўсиш суръати 109,6 %), кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг товар айланмаси 48 867,2 млрд. сўмни (ўсиш суръати 104,4 %), шундан уюшмаган савдо товар айланмаси 6 219,6 млрд. сўмни (ўсиш суръати 104,1 %) ташкил этди.

Чакана савдо айланмасининг асосий кўрсаткичлари

Чакана савдо товар айланмаси таркибида йирик корхоналар улуши 17,2 %, кичик бизнес корхоналари 82,8 % ва уюшмаган савдо айланмаси 10,5 % ни ташкил қилди.

Чакана савдо айланмаси – аҳолига шахсий, оилавий, маиший ва тадбиркорлик фаолияти билан боғлиқ бўлмаган шу каби фойдаланиш учун сотилган товарларнинг қиймати ҳисобланади.

Чакана савдо айланмаси (умумий овқатланишни корхоналари айланмасини қўшмаган ҳолда) аҳоли жон бошига 3,0 % га ошди ва 1 635,2 минг сўмни ташкил этди (2022 йилнинг мос даврида – 1 403,6 минг сўм). Тошкент шаҳрида (5 187,3 минг сўм), Навоий (1 950,8 минг сўм) ва Тошкент (1 744,1 минг сўм) вилоятларида энг юқори ўртача жон бошига товар айирбошлаш қайд этилган бўлса, энг кам ўртача жон бошига товар айирбошлаш эса Қорақалпоғистон Республикасида (994,6 минг сўм), Жиззах (1 054,9 минг сўм) ва Хоразм (1 071,4 минг сўм) вилоятларида қайд этилди.

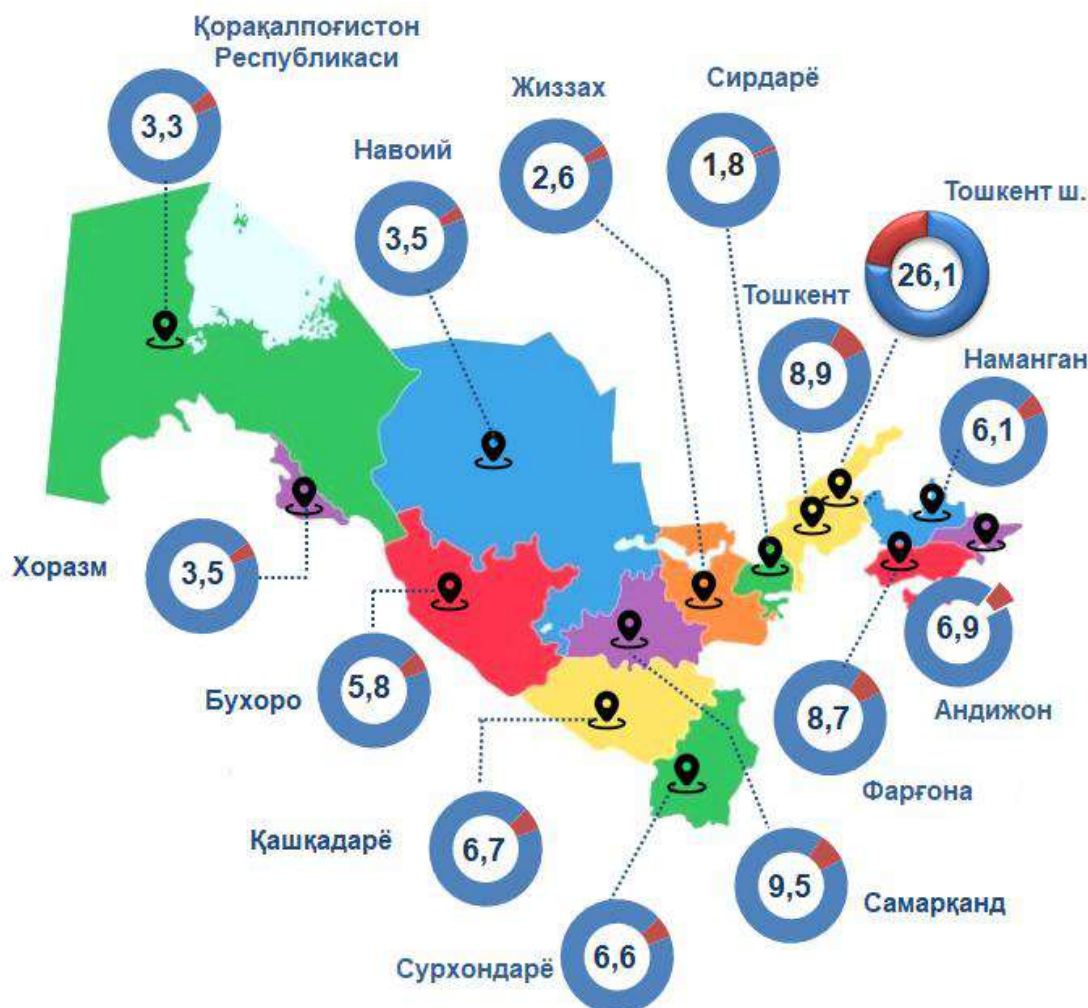
Чакана савдо товар айланмаси
(2023 йил январь-март, умумий оқатланишни қўшмаган ҳолда)

	<i>Жами</i>		<i>Аҳоли экон бошига</i>	
	<i>млрд. сўм</i>	<i>2022 йилнинг мос даврига нисбатан % да</i>	<i>млрд. сўм</i>	<i>2022 йилнинг мос даврига нисбатан % да</i>
Ўзбекистон Республикаси	59 050,8	105,2	1 635,2	103,0
Қорақалпоғистон Республикаси	1 968,3	104,1	994,6	103,0
<i>вилоятлар:</i>				
Андижон	4 098,0	102,2	1 230,5	102,7
Бухоро	3 422,7	103,5	1 700,1	100,0
Жиззах	1 560,5	103,2	1 054,9	101,8
Қашқадарё	3 957,6	101,2	1 133,7	101,0
Навоий	2 064,0	102,1	1 950,8	99,1
Наманган	3 576,4	102,5	1 190,2	100,0
Самарқанд	5 583,3	102,3	1 352,5	100,2
Сурхондарё	3 918,9	103,4	1 392,6	100,1
Сирдарё	1 049,3	102,4	1 167,4	101,1
Тошкент	5 232,8	106,6	1 744,1	100,4
Фарғона	5 125,2	107,7	1 286,0	104,7
Хоразм	2 101,6	101,1	1 071,4	105,5
Тошкент ш.	15 392,2	109,4	5 187,3	99,3

2023 йил январь-март ойларида 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан республиканинг Тошкент шаҳри (**109,4 %**), Фарғона (**107,7 %**), Тошкент (**106,6 %**) ва Бухоро (**103,5 %**) вилоятларида чакана савдо товар айланмасининг энг юқори ўсиш суръатлари қайд этилди.

Чакана савдо товар айланмаси умумий ҳажмида энг катта улуш Тошкент шаҳри ҳисобига тўғри келди ва 26,1 % ни ташкил этди, Самарқанд вилояти 9,5 %, Тошкент вилояти 8,9 %, Фарғона вилояти 8,7 %, Андижон вилояти 6,9 % ни ташкил этган бўлса, Сирдарё вилояти 1,8 % ва Жиззах 2,6 % улуш билан энг паст кўрсаткичларни қайд этди.

Худудларнинг жами чакана товар айланмасидаги улуши
(2023 йилнинг январь-март ҳолатига, % да)

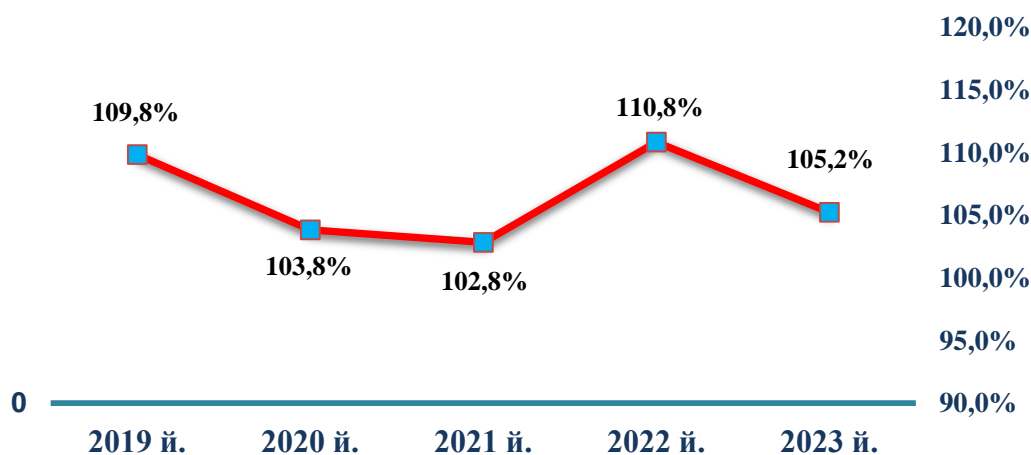

Республика чакана савдо товар айланмасида энг юқори улушни Тошкент шаҳри 26,1 % улуш билан 15 392,2 млрд. сўмни ташкил этди.

Республика чакана савдо товар айланмасида энг қуйи улушни Сирдарё вилояти 1,8 % улуш билан 1 049,3 млрд. сўмни ташкил этди.

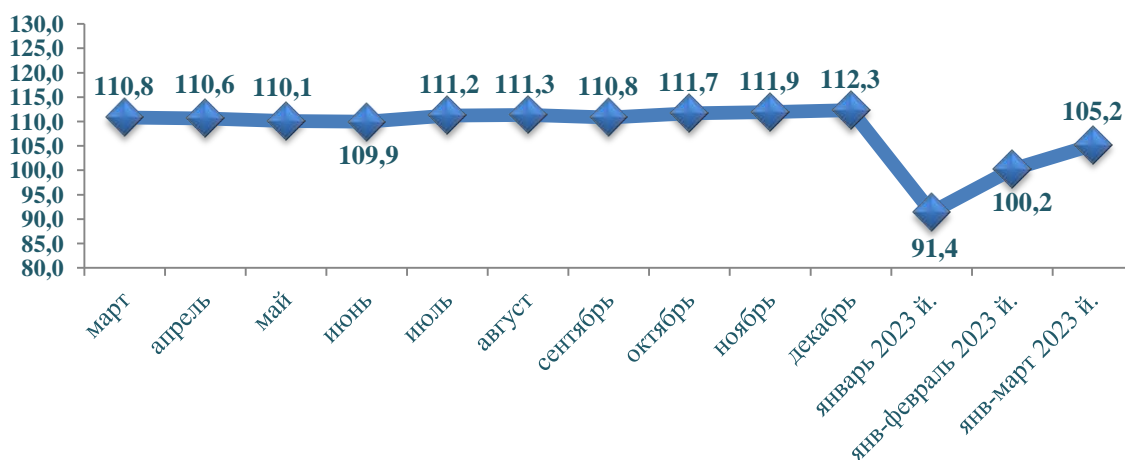
2022 йилнинг мос даврига нисбатан чакана савдо айланмаси ўсишининг юқори кўрсаткичлари Тошкент шаҳри (109,4 %), Фарғона (107,7) ва Тошкент (106,6 %) вилоятларида қайд этилди.

Чакана савдо товар айланмаси динамикаси
(январь-март ҳолатига, % да)

Сўнгги 5 йилликда чакана савдо товар айланмасининг юқори ўсиш суръати 2022 йилда кузатилди. Бунда чакана савдо товар айланмаси 2022 йилнинг мос даврига нисбатан **110,8 %** ни ташкил қилди.

2022-2023 йилларда чакана савдо ҳажмининг ойлар кесимида ўсиш суръати,
% да

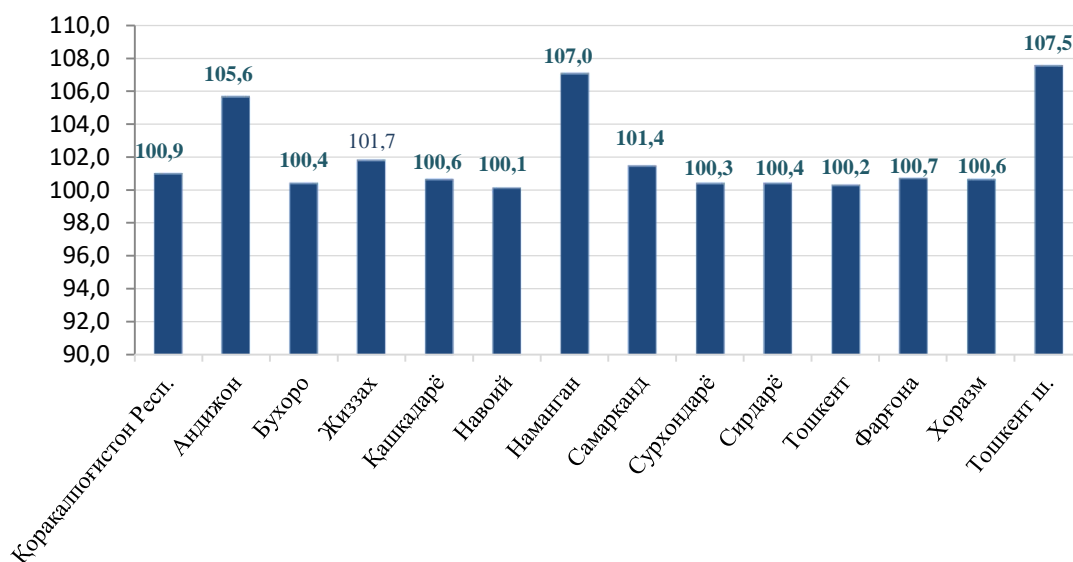
Ушбу диаграммада кўришиб турибдики, чакана савдо товар айланмасида юқори ўсиш суръати 2022 йилнинг декабрь ойида 112,3 % ва қуйи ўсиш суръати 2023 йилнинг январь ойида 91,4 % ни қайд этган.

Умумий овқатланиш корхоналари савдо айланмаси

2023 йил 1 апрель ҳолатига умумий овқатланиш соҳасида фаолият кўрсатаётган корхоналар сони **24 887** тани ташкил этиб, 2022 йил 1 апрель ҳолатига нисбатан **5 432** тага камайди (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан **82,1 %** ни ташкил этган). Шундан, фаолият кўрсатаётган йирик корхоналар сони **177** тани, кичик корхона ва микрофирмалар сони **24 710** тани ташкил қилди.

2023 йилнинг январь-март ойларида овқатланиш ташкилотларининг савдо айланмаси **2 664,3** млрд. сўмга етди ва 2021 йилнинг мос даврига нисбатан **4,6 %** га ошди. Бунда жами савдо айланмасининг **73,2 %** улуши кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари ҳиссасига тўғри келмоқда.

Ҳудудлар кесимида умумий овқатланиш корхоналари савдо айланмаси ўсиш суръатлари, % да

Умумий овқатланиш корхоналари савдо айланмасида юқори ўсиш суръати Тошкент шаҳри (107,5 %), Наманган (107,0 %) ва Андижон (105,6 %) вилоятларида кузатилди.

3- БЎЛИМ. УЛГУРЖИ САВДО АЙЛАНМАСИ

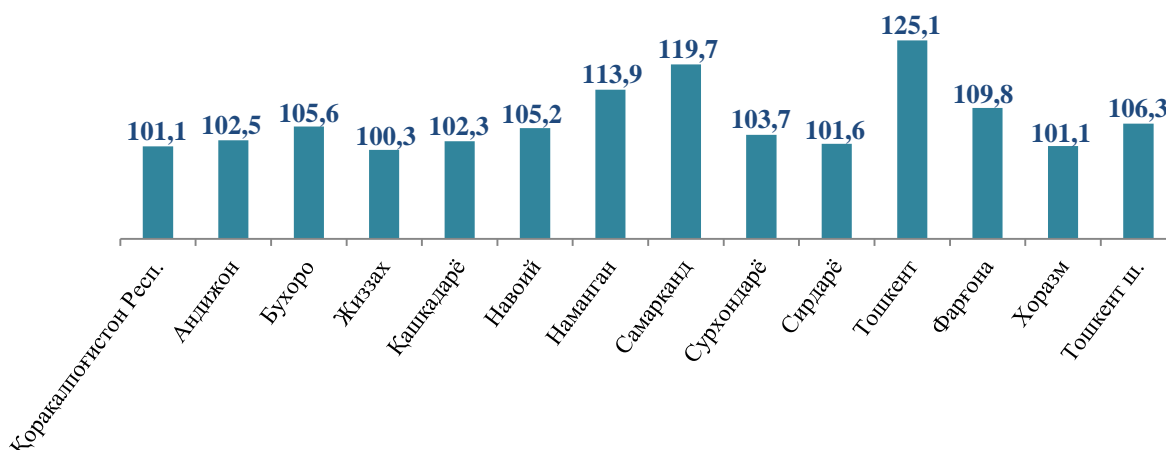
Улгуржи товар айланмаси – қайта сотиш мақсадида сотиб олинган ва тадбиркорлик фаолиятида фойдаланиш ёки ўз фойдаланиши (қайта ишлаш) учун учинчи томон ташкилотлари ва яқка тартибдаги тадбиркорларга ўзгартирилмаган ҳолда жўнатилган товарларнинг қиймати, ушбу товарлар учун ҳақ тўланганлигидан ёки тўланмаганлигидан қатъий назар ҳисобга олинади.

Дастлабки маълумотларга кўра, 2023 йилнинг январь-март ойида улгуржи савдо товар айланмаси **41 990,0** млрд. сўмни ташкил этиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан **8,8 %** га ўсди.

Улгуржи савдо товар айланмасида юқори ўсиш суръатларига эга йирик корхоналар Наманган (**3,3 м.**), Самарқанд (**2,6 м.**) ва Қашқадарё (**2,5 м**) вилоятларида кузатилди.

2023 йил 1 апрель ҳолатига улгуржи савдо соҳасида фаолият кўрсатаётган тижорат корхоналар сони **45 500** тани ташкил этиб, 2022 йилнинг 1 апрель ҳолатига нисбатан **17** тага кўпайган, ўсиш суръати **100,1 %** ни ташкил этган. Шундан, фаолият кўрсатаётган йирик корхоналар сони **326** тани, кичик корхона ва микрофирмалар сони **45 174** тани ташкил қилди.

Ҳудудлар кесимида улгуржи савдо айланмаси ўсиш суръати, % да

Ҳудудлар кесимида улгуржи савдо ҳажми
(2023 йил январь-март)

	Жами (млрд. сўм)	2022 йил январь- март даврига нисба- тан, % да	Йирик корхона- лар (млрд. сўм)	2022 йил январь- март даврига нисба- тан, % да	Микроф- ирма ва кичик корхона- лар (млрд. сўм)	2022 йил январь- март даврига нисба- тан, % да
Ўзбекистон Республикаси	41 990,0	108,8	14 040,9	129,2	27 949,1	100,8
Қорақалпоғистон Республикаси	472,5	101,1	74,5	178,7	398,0	93,5
<i>вилоятлар:</i>						
Андижон	919,1	102,5	103,5	158,6	815,6	98,0
Бухоро	2 206,6	105,6	756,1	111,6	1 450,5	102,8
Жиззах	407,6	100,3	66,9	93,8	340,8	101,7
Қашқадарё	834,3	102,3	172,3	250,2	662,0	88,6
Навоий	398,0	105,2	110,7	212,0	287,4	88,1
Наманган	1 671,9	113,9	507,2	334,8	1 164,7	88,5
Самарқанд	2 458,5	119,7	1 193,2	258,7	1 265,4	79,4
Сурхондарё	803,4	103,7	148,4	114,4	655,0	101,6
Сирдарё	495,8	101,6	95,2	232,2	400,7	89,7
Тошкент	3 343,6	125,1	1 239,2	191,5	2 104,4	103,9
Фарғона	2 375,9	109,8	157,8	192,0	2 218,2	106,6
Хоразм	905,2	101,1	144,9	120,7	760,3	98,1
Тошкент ш.	24 697,4	106,3	9 271,2	111,1	15 426,2	103,5

2023 йилнинг январь-март ойларида улгуржи савдода 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан энг юқори ўсиш суръати Тошкент вилоятида (125, 1 %) кузатилди.

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Чакана савдо – савдо соҳасида яқуний истеъмол учун аҳолига товарларни доналаб ёки кўп бўлмаган миқдорларда нақд пулга сотишни назарда тутувчи фаолият, яъни товарларни фойдаланиш соҳасидан шахсий ёки умумий истеъмол соҳасига ўтган вақтдаги ҳаракатининг яқуний босқичини ифодалайди.

Чакана товар айланмаси – товарларни сотиш тармоқларидан қатъи назар, аҳолига истеъмол товарларини нақд ҳисоб-китоб асосида ёки пластик карточкалари, кредит карточкалари, банкларнинг ҳисоб чеклари орқали (бу ҳам нақд ҳисоб-китоб асосида сотиш каби ҳисобга олинади) сотилган қиймати.

Умумий овқатланиш – юридик шахслар томонидан пазандачилик маҳсулотларини тайёрлашга, сотишга ва истеъмолини ташкил қилишга ихтисослаштирилган фаолиятни амалга ошириш.

Умумовқатланиш айланмаси – жойида аҳолига истеъмол учун, шунингдек, турли контингентдаги аҳолини овқатланишини ташкил қилиш учун ташкилот ва якка тадбиркорларга ўзи ишлаб чиқарган кулинария маҳсулотларини (таом, кулинария маҳсулотлари ва яримфабрикатлар), шунингдек, кулинария ишловисиз сотиб олинган товарларни (унли, қандолатли ва нон маҳсулотлари) сотишдан тушган тушумни ифодалайди.

Товар захиралари – чакана савдо корхоналари балансида турган ва келгусида сотиш учун мўлжалланган товарлар қолдиғи.

Товар айланмасининг товар тузилмаси – умумий савдода нисбий кўрсаткич – жамига нисбатан фоиз ҳисобидаги солиштирма оғирлик (улуш) ёрдамида акс этадиган, умумий товар айланмаси ҳажмидаги алоҳида товар ва товар гуруҳлари ўртасидаги нисбат, яъни товар айланмаси таркиби.

Улгуржи савдо – тижорат мақсадларида ёки ўзининг ишлаб чиқариш-хўжалик эҳтиёжларига фойдаланиш учун, харид қилинган товарларни нақд пулсиз ҳисоб-китоблар шакли бўйича сотиш.

Истеъмол товарлари – яқуний истеъмолга (оилавий ёки шахсий) қаратилган, бевосита инсон эҳтиёжини қондирадиган товарлар ва хизматлар.

Техник-ишлаб чиқаришга мўлжалланган маҳсулотлар – ишлаб чиқариш истеъмоли учун мўлжалланган маҳсулот: хом ашё, материаллар, ёқилғи, бутловчи инструментлар, машиналар, эҳтиёт қисмлар, яримфабрикатлар ва бошқаларни ўз ичига олади.

Улгуржи савдо товар айланмаси – тузилган шартномалар бўйича тижорат мақсадларида (келажакда қайта ишлаш ёки сотиш) ёки ўзининг ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун нақд пулсиз ҳисоб-китоб шаклида товарлар сотишдан тушумни ифодалайди.

Товар захиралари – товар муомаласи доирасида бўлган товарлар ёки улгуржи корхоналар балансида турган ва келгусида сотишга мўлжалланган товарлар қолдиғи.

Товар айланмасининг товар тузилиши – товар айланмаси таркиби, умумий савдода нисбий кўрсаткич – жамига нисбатан фоиз ҳисобидаги солиштирма оғирлик (улуш) ёрдамида акс этадиган, умумий товар айланмаси ҳажмидаги алоҳида товар ва товар гуруҳлари ўртасидаги нисбат.

VIII. ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ

1- БЎЛИМ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ТАШҚИ САВДО АЙЛАНМАСИ ИШТИРОКЧИЛАРИ СОНИ

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикаси ташқи савдо айланмаси иштирокчилари сони қарийб 17,6 мингтага етди (2022 йил январь-март ойларига нисбатан 864 тага кўпайди). Шундан экспортёрлар сони 4,0 мингта (2022 йил январь-март ойларига нисбатан 391 тага кўпайди)ни ташкил этган бўлса, 13,5 минг (2022 йилга нисбатан 473 тага кўпайди) импортёрлар томонидан товар ва хизматлар импорт қилинди.

Ўзбекистон Республикаси ташқи савдо айланмаси иштирокчилари
(2023 йил январь-март, бирликда)

2023 йилнинг январь-март ойларида энг кўп экспортёрлар сони бўйича Тошкент шаҳри (жамига нисбатан 29,8 %)га, Тошкент (14,0 %), Фарғона (9,4 %), Самарқанд (9,2 %) ва Наманган (6,5 %) вилоятлари етакчи ўрин эгаллади. Экспортчиларнинг энг кам улуши эса Жиззах (2,1 %) ва Навоий (2,2 %) вилоятларида, шунингдек Қорақалпоғистон Республикасида (2,4%) қайд этилди.

2023 йилнинг январь-март ойларида энг кўп импортёрлар Тошкент шаҳрига тўғри келган бўлса (жамига нисбатан 48,4 %), энг кам улуш Жиззах вилоятига тўғри келди (жамига нисбатан 1,0 %).

2- БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ТАШҚИ САВДО АЙЛАНМАСИ

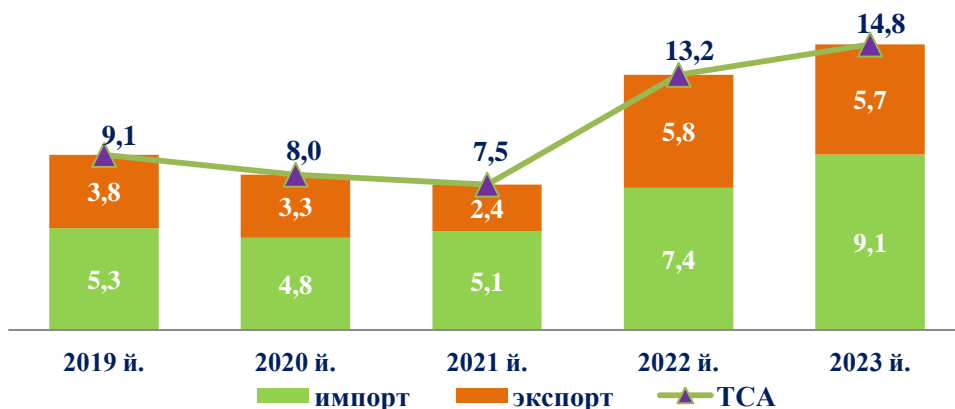
Республикада бу борада сўнгги йилларда амалга оширилаётган экспортни рағбатлантириш, импортни оптималлаштириш ва умуман олганда ташқи савдо мувозанатини таъминлаш мақсадида амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида 2023 йил январь-март ойларида республиканинг ташқи савдо айланмаси (матнда ТСА) 14,8 млрд. АҚШ долларига етди ва 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан 1,6 млрд. АҚШ долларига ёки 11,9 % га ошишини таъминлади. Ушбу натижа мамлакат тарихида энг юқори кўрсаткич сифатида қайд этилди.

Ташқи савдо айланмаси ва баланси (январь-март, млн. АҚШ dollari)

	2022 йил	2023 йил	Ўсиш суръати, % да	Жамига нисбатан, % да
Ташқи савдо айланмаси	13 209,4	14 779,7	111,9	x
Экспорт	5 843,7	5 688,9	97,4	100,0
товарлар	2 193,4	2 337,9	106,6	41,1
хизматлар	632,2	940,7	148,8	16,5
номонетар олтин	2 970,9	2 410,3	81,1	42,4
Импорт	7 365,6	9 090,8	123,4	100,0
товарлар	6 883,3	8 595,4	124,9	94,6
хизматлар	482,3	495,4	102,7	5,4
Салдо	-1 521,9	-3 401,9	x	x

ТСАда экспорт ҳажми 5 688,9 млн. АҚШ долларига (2,6 % га камайди) ва импорт ҳажми 9 090,8 млн. АҚШ долларига (23,4 % га кўпайди) етди. Ҳисобот даврида 3 401,9 млн. АҚШ dollari қийматида манфий ташқи савдо баланси қайд этилди.

Ўзбекистон Республикасининг ташқи савдо айланмаси (январь-март, млрд. АҚШ dollari)

Юқоридаги диаграммада кўриниб турибдики, 2023 йил январь-март ҳолатига кўра Республиканинг ташқи савдо айланмаси 14,8 млрд. АҚШ долларини ташкил қилди, 2019 йилга нисбатан 5,7 млрд. АҚШ долл. ёки 1,6 м. ўсиш суръати қайд этилган. Шунинг таъкидлаш лозимки, ташқи савдо айланмасининг ЯИМга нисбати ҳам сезиларли даражада ўсиб бормоқда, бу савдо жиҳатидан иқтисодиётнинг ўсишидан далолат бермоқда.

Ташқи савдо айланмаси – муайян давр учун мамлакат экспорти ва импорти қийматининг миқдори ҳисобланади. Товарларнинг ташқи савдо статистикаси Ўзбекистон Республикаси божхона ҳудудига олиб кириш (импорт) ёки Ўзбекистон Республикаси божхона ҳудудидан олиб чиқиш (экспорт) натижасида мамлакат материал ресурслари захираларига кўшиладиган ёки улардан айириб ташланадиган товарлар ҳисобини ташқи савдо умумий ҳисоб тизими асосида юритилади.

**Ўзбекистон Республикаси билан ташқи савдо айланмаси энг юқори
улушга эга бўлган давлатлар**
(2023 йил январь-март, млн. АҚШ доллари)

XXP	Россия	Қозоғистон	Туркия	Германия
ТСА – 2 350,1	ТСА – 2 237,8	ТСА – 1 105,8	ТСА – 821,4	ТСА – 674,2
Экспорт: 358,5 Импорт: 1 991,6	Экспорт: 585,4 Импорт: 1 652,4	Экспорт: 298,5 Импорт: 807,3	Экспорт: 361,8 Импорт: 459,6	Экспорт: 19,7 Импорт: 654,6
 15,9 %	 15,1 %	 7,5 %	 5,6 %	 4,6 %
Корея Республикаси	Туркменистон	Қирғиз Республикаси	Франция	Литва
ТСА – 604,3	ТСА – 263,4	ТСА – 253,5	ТСА – 206,8	ТСА – 205,2
Экспорт: 10,4 Импорт: 593,9	Экспорт: 45,4 Импорт: 218,4	Экспорт: 188,4 Импорт: 65,2	Экспорт: 97,1 Импорт: 109,6	Экспорт: 24,9 Импорт: 180,3
 4,1 %	 1,8 %	 1,7 %	 1,4 %	 1,4 %

Ўзбекистон Республикаси жаҳоннинг **167** мамлакати билан савдо алоқаларини амалга ошириб келмоқда. ТСАнинг нисбатан салмоқли ҳиссаси ХХРда (**15,9 %**), Россия Федерациясида (**15,1 %**), Қозоғистонда (**7,5 %**), Туркияда (**5,6 %**), Германияда (**4,6 %**), Корея Республикасида (**4,1 %**) ва Туркменистонда (**1,8 %**) қайд этилган.

Бундан ташқари, кўшни давлатлар билан муносабатларнинг мустаҳкамланиши, ушбу мамлакатлар билан ижтимоий-иқтисодий, савдо-саноат ва маданий соҳаларда муносабатларни ривожлантириш бўйича катта ишлар олиб борилаётгани қайд этилмоқда.

Ўзбекистон Республикасининг йирик ҳамкор давлатлар билан ташқи савдо
айланмаси динамикаси (январь-март млн. АҚШ доллари)

Давлатлар	2021 й.	2022 й.	2023 й.
ХХР	1 493,6	2 187,5	2 350,1
<i>Экспорт</i>	474,4	527,9	358,5
<i>Импорт</i>	1 019,2	1 659,5	1 991,6
Россия	1 298,9	1 872,9	2 237,8
<i>Экспорт</i>	361,1	485,8	585,4
<i>Импорт</i>	937,8	1 387,0	1 652,4
ҚОҒОЗИСТОН	889,3	978,0	1 105,8
<i>Экспорт</i>	247,4	227,8	298,5
<i>Импорт</i>	641,9	750,2	807,3
Туркия	666,1	773,4	821,4
<i>Экспорт</i>	375,8	381,0	361,8
<i>Импорт</i>	290,3	392,4	459,6
Германия	135,1	384,2	674,2
<i>Экспорт</i>	9,8	20,4	19,7
<i>Импорт</i>	125,3	363,8	654,6
Корея Республикаси	416,6	628,1	604,3
<i>Экспорт</i>	9,3	9,0	10,4
<i>Импорт</i>	407,3	619,1	593,9
Туркменистон	218,8	238,5	263,4
<i>Экспорт</i>	23,9	31,9	45,1
<i>Импорт</i>	194,9	206,6	218,4
Қирғиз Республикаси	187,6	234,6	253,5
<i>Экспорт</i>	145,8	192,1	188,4
<i>Импорт</i>	41,8	42,5	65,2
Франция	106,5	90,8	206,8
<i>Экспорт</i>	3,1	38,6	97,1
<i>Импорт</i>	103,5	52,2	109,6
Литва	103,2	91,7	205,2
<i>Экспорт</i>	9,9	10,9	24,9
<i>Импорт</i>	93,3	80,8	180,3

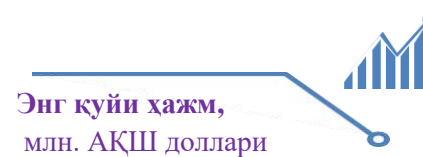
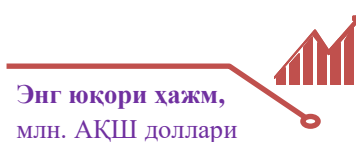
Жадвал давоми

Давлатлар	2021 й.	2022 й.	2023 й.
Афғонистон	178,9	185,9	180,2
<i>Экспорт</i>	178,6	182,5	178,7
<i>Импорт</i>	0,3	3,4	1,5
Бразилия	59,7	104,3	175,8
<i>Экспорт</i>	1,8	0,1	0,6
<i>Импорт</i>	57,9	104,2	175,2
АҚШ	73,6	131,0	158,9
<i>Экспорт</i>	8,1	14,9	34,7
<i>Импорт</i>	65,5	116,1	124,2
Ҳиндистон	127,6	165,4	153,7
<i>Экспорт</i>	7,1	12,2	24,3
<i>Импорт</i>	120,5	153,3	129,4
Беларусь	58,1	91,0	152,8
<i>Экспорт</i>	9,6	20,6	31,3
<i>Импорт</i>	48,5	70,4	121,5
Тожикистон	101,4	129,3	149,6
<i>Экспорт</i>	88,4	102,7	125,4
<i>Импорт</i>	13,0	26,6	24,2
Швейцария	31,8	46,3	149,2
<i>Экспорт</i>	7,4	4,8	5,8
<i>Импорт</i>	24,4	41,4	143,4
Эрон	80,7	127,5	139,4
<i>Экспорт</i>	48,0	35,0	46,8
<i>Импорт</i>	32,7	92,6	92,6
БАА	48,7	106,8	121,4
<i>Экспорт</i>	10,6	24,2	50,1
<i>Импорт</i>	38,2	82,6	71,3
Италия	93,9	87,9	114,5
<i>Экспорт</i>	6,8	16,2	19,1
<i>Импорт</i>	87,1	71,6	95,4

Ташқи иқтисодий фаолият бўйича 20 та йирик ҳамкор-давлатлар орасидан учта давлатда фаол ташқи савдо баланси кузатилган. Хусусан, Афғонистон, Қирғиз Республикаси ва Тожикистон шулар жумласидандир. Қолган 17 та давлатлар билан пассив ташқи савдо баланси сақланиб қолмоқда.

Ўзбекистон Республикасининг ҳудудлар кесимида
ташқи савдо айланмаси
(2023 йил январь-март)

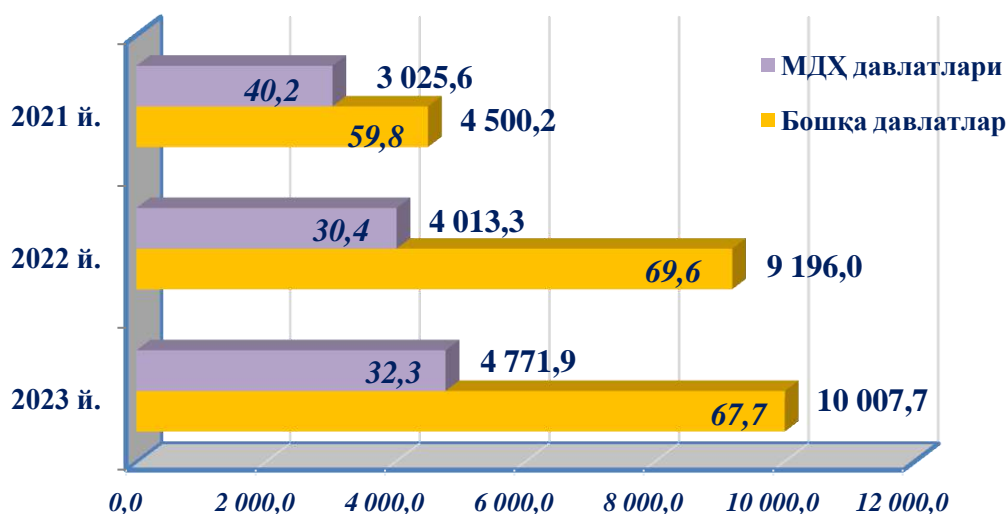
	Ҳажм Млн. АҚШ доллари	Ўсиш суръати, % да	Улуши, % да
Ўзбекистон Республикаси	14 779,7	111,9	100,0
Қорақалпоғистон Республикаси	123,7	94,1	0,8
<i>вилоятлар:</i>			
Андижон	1 227,0	129,2	8,3
Бухоро	343,4	116,1	2,3
Жиззах	265,5	172,1	1,8
Қашқадарё	128,6	95,6	0,9
Навоий	292,0	113,3	2,0
Наманган	309,9	103,2	2,1
Самарқанд	593,9	109,5	4,0
Сурхондарё	75,4	71,2	0,5
Сирдарё	215,1	123,3	1,5
Тошкент	1 386,5	103,2	9,4
Фарғона	439,2	82,9	3,0
Хоразм	203,8	177,7	1,4
Тошкент ш.	5 830,2	127,8	39,4

Республика ташқи савдо айланмаси таркибида энг юқори улушни Тошкент шаҳри **39,4 %** улуш (**5 830,2** млн. АҚШ долларини), Тошкент вилояти **9,4 %** ва Андижон вилояти **8,3 %**, энг қуйи улушни эса Сурхондарё вилояти **0,5 %** ёки **75,4** млн. АҚШ долларини ташкил этди.

Табиий газ ва электр энергияси, махсус экспорт, шунингдек туристик хизматлар экспорти ҳажми Ўзбекистон Республикаси вилоятлари, шаҳарлари ва туманлари кесимида тақсимланмайди.

Ўзбекистон Республикасининг ташқи савдо айланмасида МДХ мамлакатлари
ва бошқа хорижий давлатларнинг ҳажмлари динамикаси
(январь-март, млрд. АҚШ доллари, ўсиш суръати, % да)

Республикада ташқи савдони қўллаб-қувватлаш ҳамда МДХ давлатлари билан ушбу соҳадаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш бўйича олиб борилаётган чора-тадбирлар натижасида, 2023 йил январь-март ойлари ташқи савдо айланмасида МДХ давлатларининг улуши **32,3 %** ни ташкил этиб, ташқи савдо айланмасидаги улуши 2022 йилнинг мос даврига нисбатан **1,9 %** га кўпайган.

Ўзбекистон Республикасининг МДХ мамлакатлари билан
ташқи савдо айланмаси
(2023 йил январь-март, млн. АҚШ доллари)

Ўзбекистон Республикасининг МДХ мамлакатлари билан ташқи савдо айланмаси 2023 йил январь-март ҳолатига кўра, **4 771,9** млн. АҚШ долларини ташкил этди. Шундан экспорт **1 695,5** млн. АҚШ долларига етган бўлса, импорт **3 076,5** млн. АҚШ доллари қийматида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикасининг МДХ мамлакатлари билан ташқи савдо айланмасининг энг юқори ҳажмлари Россия Федерацияси (**46,9 %**), Қозоғистон (**23,2 %**) ҳамда Қирғиз Республикаси (**5,5 %**) давлатлари билан қайд этилди.

Ўзбекистон Республикасининг Евроосиё иқтисодий иттифоқига аъзо давлатлар билан ташқи савдо айланмаси

(2023 йил январь-март, млн. АҚШ доллари, улуши, % да)

Евроосиё иқтисодий иттифоқи (ЕОИИ) – халқаро юридик мақомга эга бўлган минтақавий иқтисодий интеграциялашган халқаро ташкилот бўлиб, 2014 йил 29 майдаги Евроосиё иқтисодий иттифоқи тўғрисидаги шартнома билан тасдиқланган.

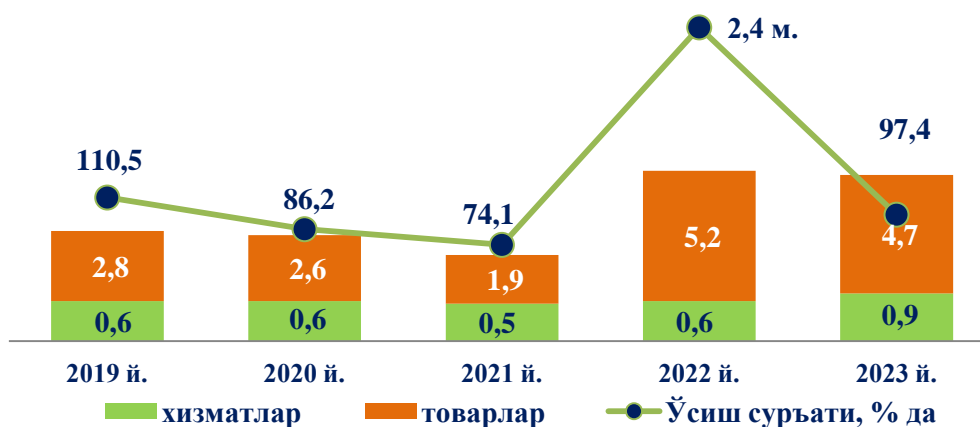
Шуни такидлаш лозимки, ЕОИИнинг аъзо давлатлари (Россия Федерацияси, Беларусь, Қозоғистон, Арманистон ва Қирғиз Республикаси) ўртасида товарлар ва хизматлар ҳаракати, мигрантлар ҳаракатланиши ва капитал ҳаракатининг эркинлиги таъминланган бўлиб, ягона божхона тизимига эга бўлган умумий иқтисодий ҳудуд шакллантирилган.

Ўзбекистон Республикасининг Евроосиё иқтисодий иттифоқига аъзо давлатлар билан ташқи савдо айланмаси **3 759,9** млн. АҚШ долларини ташкил этди. Шундан экспорт ҳажми **1 112,2** млн. АҚШ доллари, импорт ҳажми эса **2 647,7** млн. АҚШ долларига етди.

3-БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЭКСПОРТИ

Ўзбекистон Республикаси экспорти ҳажми динамикаси

(январь-март, млрд. АҚШ доллари)

Халқаро иқтисодий алоқаларнинг ривожланиши экспортнинг барқарор ўсишига кўмаклашади ва бу ўз навбатида маълум натижаларга эришиш учун замин яратади. Мамлакатнинг экспорт салоҳиятини ошириш, экспортёрларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш, экспортбоп маҳсулотлар номенклатурасини кенгайтириш мақсадида амалга оширилган ислохотлар натижасида, экспортёрлар сони **4 049** тага етди ва улар томонидан **3 278,6** млн. АҚШ доллари (номонетар олтиндан ташқари) қийматидаги (2022 йилга нисбатан **14,1** % га кўпайди) товар ва хизматлар экспорт қилиниши таъминланди.

ХССТ БЎЙИЧА ЭКСПОРТ ТАРКИБИ

(2023- йил январь-март улуши % да)

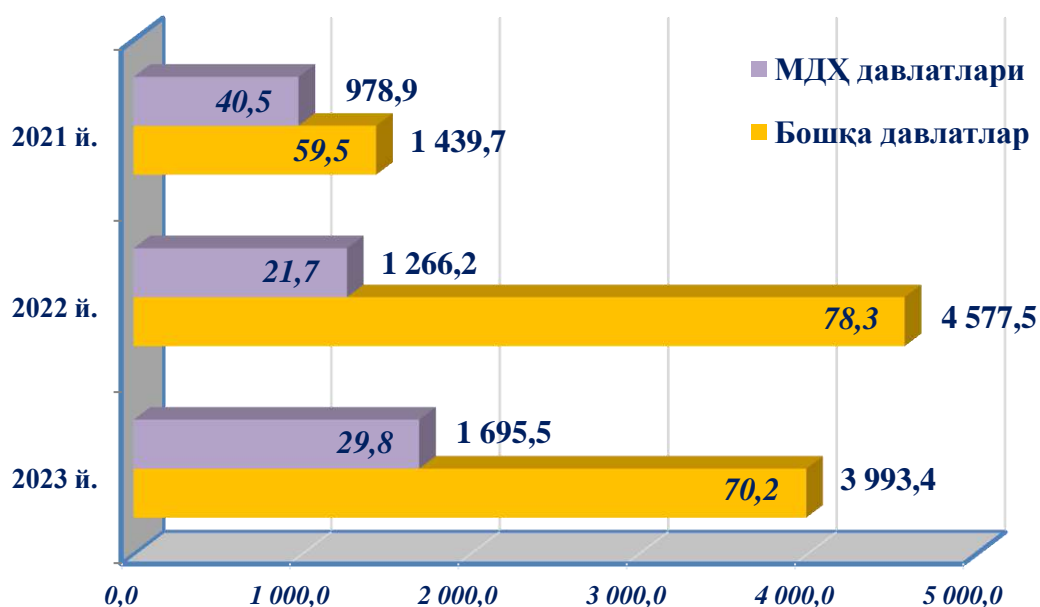
Ўзбекистон Республикаси ХССТ бўйича экспорт таркиби
(январь-март)

ХССТ таркиби	Млн. АҚШ доллари		Ўсиш суръати, % да		Умумий ҳажмга нисбатан. % да	
	2022 й.	2023 й.	2022 й.	2023 й.	2022 й.	2023 й.
Жами	5 843,7	5 688,9	2,4 м.	97,4	100,0	100,0
<i>шу жумладан:</i>						
Озиқ-овқат маҳсулот- лари ва тирик ҳайвон- лар	281,7	344,4	123,1	122,3	4,8	6,1
Ичимликлар ва тамаки	10,2	28,1	150,2	2,7 м.	0,2	0,5
Ноозиқ-овқат хомашё, ёқилгидан ташқари	103,1	61,1	78,2	59,3	1,8	1,1
Минерал ёқилғи, ёғлаш мойлари ва шунга ўхшаш материаллар	165,1	85,9	152,0	52,0	2,8	1,5
Ҳайвон ва ўсимликлар мойлари (ёғлари), ёғлар ва мумлар	5,4	1,1	5,7 м.	19,9	0,1	0,02
Кимёвий воситалар ва бошқа тоифаларга киритилмаган шунга ўхшаш маҳсулотлар	250,7	282,8	109,4	112,8	4,3	5,0
Саноат товарлари	1 080,6	979,9	118,3	90,7	18,5	17,2
Машиналар ва транспорт асбоб- ускуналари	132,6	260,2	84,8	196,3	2,3	4,6
Турли хил тайёр буюмлар	210,5	285,4	122,0	135,6	3,6	5,0
Бошқа товарлар	2 971,7	2 419,3	3 923,6 м.	81,4	50,9	42,5
<i>шу жумладан:</i> <i>олтин</i>	<i>2 970,9</i>	<i>2 410,3</i>	<i>-</i>	<i>81,1</i>	<i>50,8</i>	<i>42,4</i>
Хизматлар	632,2	940,7	134,6	148,8	10,8	16,5

Экспорт таркибида товарлар улуши **83,5** % ни ташкил этиб, улардан: саноат товарлари (**17,2** %), озиқ-овқат маҳсулотлари ва тирик ҳайвонлар (**6,1** %) ва кимёвий воситалар ва шунга ўхшаш маҳсулотлар (**5,0** %) ҳиссасига тўғри келмоқда.

Шунингдек, экспорт таркибида олтин улуши жорий йилнинг январь-март ойларида 42,4 % ни ташкил этди. Экспортнинг умумий ҳажмида хизматлар улуши 2022 йилга нисбатан 48,8 % га кўпайиб, 16,5 % ни ташкил этди.

МДҲ ва бошқа давлатларга товар ва хизматлар экспорти ҳажмлари динамикаси (январь-март, млрд. АҚШ доллари, ўсиш суръати, % да)

2023 йил январь-март ойларида ташқи савдо айланмасида товарлар ва хизматлар экспорти бўйича асосий ҳамкорларимиз ХХР, Россия Федерацияси, Туркия, Қозоғистон, Қирғиз Республикаси, Афғонистон ва Тожикистон каби давлатлар бўлган. Уларнинг умумий экспортдаги улуши **36,9 %** ни ташкил этди.

Республика экспортида асосий ҳамкор давлатларнинг улуши (2023 йил январь-март, % да)

Ўзбекистон Республикасининг асосий ҳамкор давлатларга амалга
оширган экспорти ҳажми ва ўсиш суръатлари
(январь-март, йиллар кесимида)

Давлатлар	Млн. АҚШ доллари		Ўсиш суръати, % да		Ўрни	
	2022 й.	2023 й.	2022 й.	2023 й.	2022 й.	2023 й.
Россия	485,8	585,4	134,5	120,5	2	1
Туркия	381,0	361,8	101,4	95,0	3	2
ХХР	527,9	358,5	111,3	67,9	1	3
Қозоғистон	227,8	298,5	92,1	131,1	4	4
Қирғиз Республикаси	192,1	188,4	131,8	98,0	5	5
Афғонистон	182,5	178,7	102,2	97,9	6	6
Тожикистон	102,7	125,4	116,1	122,1	7	7
Франция	38,6	97,1	12,6 м.	2,5 м.	9	8
БАА	24,2	50,1	2,3 м.	2,1 м.	14	9
Эрон	35,0	46,8	72,9	133,7	10	10
Туркменистон	31,9	45,1	133,3	141,5	12	11
Покистон	19,2	44,4	81,3	2,3 м.	18	12
АҚШ	14,9	34,7	184,0	2,3 м.	22	13
Беларусь	20,6	31,3	2,2 м.	152,4	16	14
Озарбайжон	21,9	29,9	133,0	136,3	15	15
Польша	27,4	28,6	149,3	104,2	13	16
Буюк Британия	15,4	26,4	2,1 м.	171,3	21	17
Литва	10,9	24,9	110,0	2,3 м.	25	18
Ҳиндистон	12,2	24,3	172,0	199,3	23	19
Латвия	18,4	20,7	108,7	112,1	19	20

Ўзбекистон Республикасининг ҳудудлар кесимида экспорти
(2023 йил январь-март)

	Ҳажм млн. АҚШ доллари	Ўсиш суръати, % да	Улуши, % да
Ўзбекистон Республикаси	5 688,9	97,4	100,0
Қорақалпоғистон Республикаси	68,6	84,0	1,2
<i>вилоятлар:</i>			
Андижон	278,9	130,6	4,9
Бухоро	63,1	99,5	1,1
Жиззах	48,7	91,7	0,9
Қашқадарё	85,8	124,4	1,5
Навоий	147,9	118,9	2,6
Наманган	129,5	102,4	2,3
Самарқанд	134,8	99,6	2,4
Сурхондарё	43,8	75,6	0,8
Сирдарё	91,9	137,9	1,6
Тошкент	447,7	99,3	7,9
Фарғона	128,8	75,2	2,3
Хоразм	71,3	129,0	1,3
Тошкент ш.	1 064,8	115,3	18,7

Энг юқори ҳажм,
млн. АҚШ доллари

Энг қуйи ҳажм,
млн. АҚШ доллари

Республика экспорти таркибида энг юқори улушни Тошкент шаҳри 18,7 % билан 1 064,8 млн. АҚШ долларини, энг қуйи улушни эса Сурхондарё вилояти 0,8 % билан 43,8 млн. АҚШ долларини ташкил этди.

Экспорт ҳажмининг энг юқори ўсиш суръатлари 2022 йилга нисбатан Сирдарё (137,9 %), Андижон (130,6 %), Хоразм вилоятларида (129,0 %) ва Тошкент шаҳрида (115,3 %) қайд этилди. Энг паст ўсиш суръати Фарғона вилоятига (75,2 %) тўғри келди.

Мева-сабзавот маҳсулотлари экспорти
(2023 йил январь-март)

Ҳукумат томонидан қишлоқ хўжалиги ва боғдорчиликни ривожлантиришга катта эътибор қаратилаётгани боис экспорт қилинаётган маҳсулотлар сифати ва ҳажми йилдан-йилга ортиб бормоқда. Жумладан, 2023 йил январь-мартда 217,6 минг тонна мева ва сабзавотлар экспорти амалга оширилган бўлиб, ушбу кўрсаткич 2022 йилга нисбатан **1,2** баробар ёки **41,4** минг тоннага камайган.

Мева-сабзавот маҳсулотлари экспорти
(2023 йил январь-март)

<p>Ўзум янги узилган</p> <p>10,7 млн. АҚШ доллари</p> <p>12,8 минг тонна</p> <p>38,6% ↑</p>	<p>Карам</p> <p>5,6 млн. АҚШ доллари</p> <p>25,4 минг тонна</p> <p>64,1% ↓</p>	<p>Анор</p> <p>8,5 млн. АҚШ доллари</p> <p>8,5 минг тонна</p> <p>29,3% ↑</p>	<p>Помидор</p> <p>11,4 млн. АҚШ доллари</p> <p>12,0 минг тонна</p> <p>15,7% ↓</p>
<p>Ўзум қуритилган</p> <p>21,1 млн. АҚШ доллари</p> <p>21,7 минг тонна</p> <p>12,0% ↓</p>	<p>Мош</p> <p>26,6 млн. АҚШ доллари</p> <p>35,0 минг тонна</p> <p>15,6% ↑</p>	<p>Ерёнғоқ</p> <p>2,5 млн. АҚШ доллари</p> <p>1,9 минг тонна</p> <p>63,5% ↓</p>	<p>Олхўри қуритилган</p> <p>12,8 млн. АҚШ доллари</p> <p>9,0 минг тонна</p> <p>82,9% ↑</p>
<p>Тариқ</p> <p>6,1 млн. АҚШ доллари</p> <p>3,0 минг тонна</p> <p>23,6% ↑</p>	<p>Лимон</p> <p>1,8 млн. АҚШ доллари</p> <p>2,3 минг тонна</p> <p>8,8% ↑</p>	<p>Қалампир</p> <p>3,6 млн. АҚШ доллари</p> <p>6,8 минг тонна</p> <p>13,7% ↑</p>	<p>Ўрик қуритилган</p> <p>2,2 млн. АҚШ доллари</p> <p>0,9 минг тонна</p> <p>62,0% ↑</p>

2023 йил январь-мартда озиқ-овқат маҳсулотларининг асосий қисми бўлган **182,0** млн. АҚШ доллари қийматидаги мева-сабзавот экспорт килинди. Бу кўрсаткич 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 7,5 % га кўпайди ва жами экспортдаги улуши 3,2 % ни ташкил этди.

Мева – сабзавот маҳсулотларини экспорт қилишда энг катта улушни мош – 14,6 %, узум (қуритилган) – 11,6 %, олхўри (қуритилган) – 7,0 %, помидор – 6,3 %, узум (янги) – 5,9 %, анор-4,7 %, карам – 3,1 %, ерёнғоқ-1,4%, ўрик (қуритилган) 1,2 %, лимон-1,0%, ни ташкил этди.

2023 йил январь-март ойларида мева ва сабзавотлар экспортининг қиймат жиҳатидан энг катта ҳажми Россия Федерациясига тўғри келди (мева ва сабзавотлар экспорти умумий ҳажмининг 24,8 %) бу кўрсаткич ХХРга экспорт ҳажмидан 1,5 барабар кўп.

Россия Федерациясига январь-март ойларида 45,2 млн. АҚШ долларига тенг 44,7 минг тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари жўнатилган бўлиб, уларнинг умумий экспорт ҳажмидаги улуши 24,8 фоизни ташкил этди.

Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари иккинчи йирик истеъмолчиси Покистон (22,2 %), учинчи Хитой (16,7 %) ва тўртинчи Қозоғистон (14,1%) ҳисобланади.

Ушбу тўрт мамлакат Ўзбекистон мева-сабзавот маҳсулотлари экспортининг асосий бозорлари бўлиб, уларнинг умумий улуши 77,8 фоизни ташкил этди.

Мева-сабзавот маҳсулотларининг экспорт географияси
(2023 йил январь-март)

Давлатлар	минг тонна	млн. АҚШ доллари	улуши, % да
Россия	44,7	45,2	24,8
Покистон	12,8	40,4	22,2
ХХР	39,6	30,4	16,7
Қозоғистон	67,9	25,7	14,1
Афғонистон	7,6	4,9	2,7
Қирғиз Республикаси	17,6	3,9	2,1
Туркия	2,9	3,7	2,0
Беларусь	2,4	3,1	1,7
Озарбайжон	1,9	2,6	1,4
Эрон	2,2	2,5	1,4
БАА	1,6	2,2	1,2
Ироқ	2,2	2,1	1,2
Грузия	2,7	1,9	1,0
Тожикистон	3,8	1,6	0,9
Литва	0,7	1,5	0,8
Бошқа давлатлар	7,1	10,3	5,7

Тўқимачилик маҳсулотлари экспорти
(январь-март)

Сўнгги йилларда енгил саноатда юқори қўшилган қийматдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш ривожланиб бормоқда. Енгил саноат иқтисодий жиҳатдан Ўзбекистон учун муҳим соҳа бўлгани ҳолда, аҳоли бандлигининг юқори даражасини, шунингдек, саноат салоҳиятига ҳамда давлатимизнинг халқаро нуфузига ҳисса қўшилишини таъминлайди.

Тўқимачилик маҳсулотларининг экспорти ҳажмлари ошишини бевосита пахта хом-ашёсини ўрнига тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш ва қўшимча қиймат яратиш мақсадида амалга оширилган ислоҳотлар натижаси сифатида қараш мумкин.

Шуни таъкидлаш лозимки, сўнгги йилларда саноат ва қишлоқ хўжалигидаги туб ўзгаришлар туфайли экспорт таркиби сезиларли даражада ўзгарди. Хусусан, экспортдаги пахта толаси улуши кескин камайди ҳамда 2010 йилда улуш 12,1 %ни ташкил этган бўлса, 2022 йил якунларига кўра эса бу кўрсаткич 0,02 фоизни ташкил этди. Бу шуни аниқлатадики, тўқимачилик саноатида қўшимча қийматга йўналтирилган сиёсат самарали ва хом ашё сифатида камроқ пахта толалари экспорт қилинмоқда.

Тўқимачилик маҳсулотлари экспорти динамикаси
(2023 йил январь-март, млн. АҚШ доллари)

Хусусан, 2023 йил январь-март ойлари якуни бўйича **769,0** млн. АҚШ долларилик тўқимачилик маҳсулотлари экспорти амалга оширилиб, умумий экспортнинг **13,5 %** ини ташкил этди ва ўтган йилга нисбатан **0,4 %** га ўсди.

Йил бошидан **486** турдаги тўқимачилик маҳсулотлари дунёнинг 46 давлатига экспорт қилинди. Экспорт қилинган тўқимачилик маҳсулотлари таркибида пахтадан йигирилган ип (**43,6 %**), тайёр трикотаж ва тикувчилик кийимлари (**39,5 %**) асосий улушни эгаллаган.

Давлатлар кесимида тўқимачилик маҳсулотлари экспорти динамикаси
(январь-март, млн. АҚШ доллари)

Давлатлар	2022 йил	2023 йил	Ўсиш суръати, % да
Россия	260,5	268,4	103,0
Туркия	156,9	129,0	82,2
Қирғиз Республикаси	98,0	111,0	113,2
ХХР	119,7	83,8	70,0
Қозоғистон	13,5	26,8	197,7
Польша	21,3	22,5	105,6
Эрон	14,7	20,1	136,8
Италия	15,2	17,2	112,8
Беларусь	7,6	16,7	2,2 м.
Тожикистон	3,5	11,5	3,3 м.
Озарбайжон	3,4	9,3	2,7 м.
Украина	8,2	8,0	97,8
Германия	6,7	7,7	114,4
Миср	6,0	5,4	89,9
Бошқа давлатлар	30,8	31,7	102,8

Тўқимачилик маҳсулотларининг энг катта улуши Россия (268,4 млн. АҚШ доллари – 34,9 %), Туркия (129,0 млн. АҚШ доллари – 16,8 %), Қирғиз Республикаси (111,0 млн. АҚШ доллар – 14,4 %) ва ХХР (83,8 млн. АҚШ доллар – 10,9%) давлатлари ҳиссасига тўғри келди.

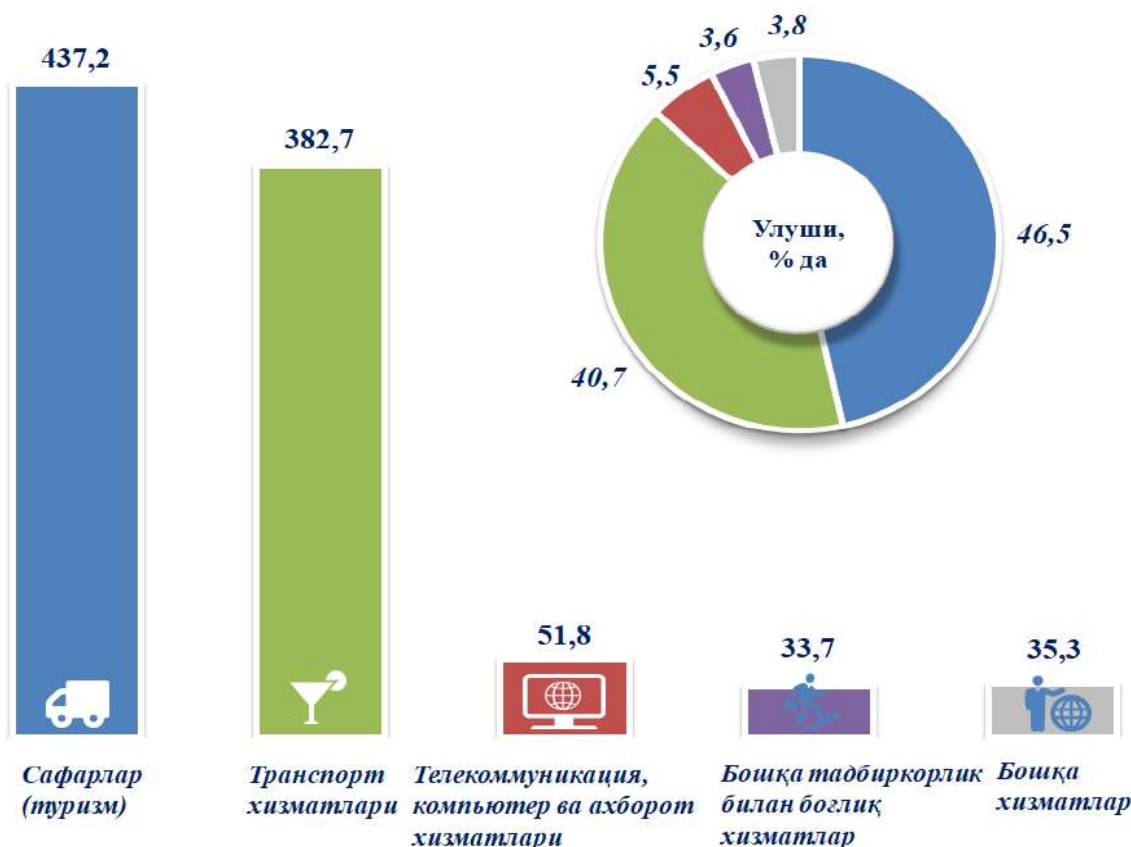
Хизматлар экспорти

Хизматлар экспорти ҳажми 940,7 млн. АҚШ долларини ёки жами экспорт ҳажмининг 16,5 % ини ташкил этиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 48,8 % га кўпайди.

Хизматлар экспорти таркибининг асосий улуши сафарлар (туризм) (46,5 %), транспорт (40,7 %), телекоммуникация, компьютер ва ахборот (5,5 %) ва бошқа тадбиркорлик билан боғлиқ хизматлар (3,6 %) ҳиссасига тўғри келган. Шу билан бирга, бошқа хизматлар (3,8 %)ни ташкил этиб, таркибида энг юқори улушлар молиявий хизматлар (1,4 %), суғурта ва пенсия таъминоти хизматлари (1,4 %) ҳамда техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш хизматлари (0,3 %) ҳиссасига тўғри келди.

Хизматлар экспорти

(2023 йил январь-март, млн. АҚШ доллари)

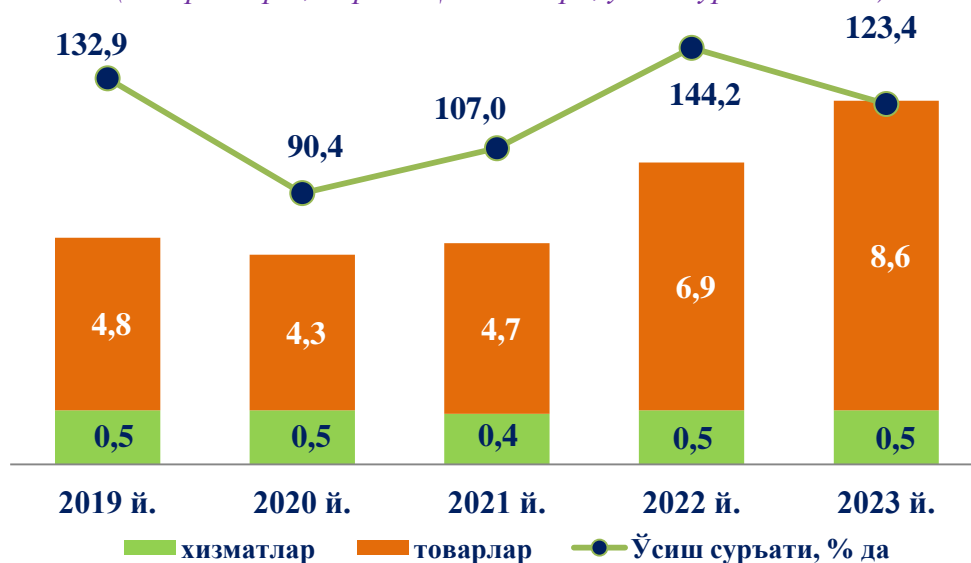

Шу билан бирга, бошқа хизматлар (3,8 %)ни ташкил этиб, таркибида энг юқори улушлар молиявий хизматлар (1,4 %), суғурта ва пенсия таъминоти хизматлари (1,4 %) ҳамда техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш хизматлари (0,3 %) ҳиссасига тўғри келди.

4- БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИМПОРТИ

Ўзбекистон Республикаси импорти ҳажми динамикаси

(январь-март, млрд. АҚШ доллари, ўсиш суръати % да)

2023 йилнинг январь-март ойларида импорт ҳажми **9 090,8** млн. АҚШ долларини ва 2022 йилнинг мос даврига нисбатан **123,4 %** ни ташкил этди. Импорт таркибида энг катта улуш, машиналар ва транспорт асбоб-ускуналари (40,0 %), sanoat товарлари (14,9 %) ҳамда кимёвий воситалар ва шунга ўхшаш маҳсулотлар (13,1 %) ҳисобига тўғри келди.

ХССТ бўйича импорт таркиби

(2023 йил январь-март, млн. АҚШ доллари)

Товарлар импорти динамикаси таҳлиliga кўра, 2023 йилнинг январь-март ойларида импорт қилинган товарлар ҳажми, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан **1 725,1** млн. АҚШ долларига кўпайди ва **9 090,8** млн. АҚШ долларини ташкил этди. Хизматлар импорти эса **495,4** млн. АҚШ долларига етди.

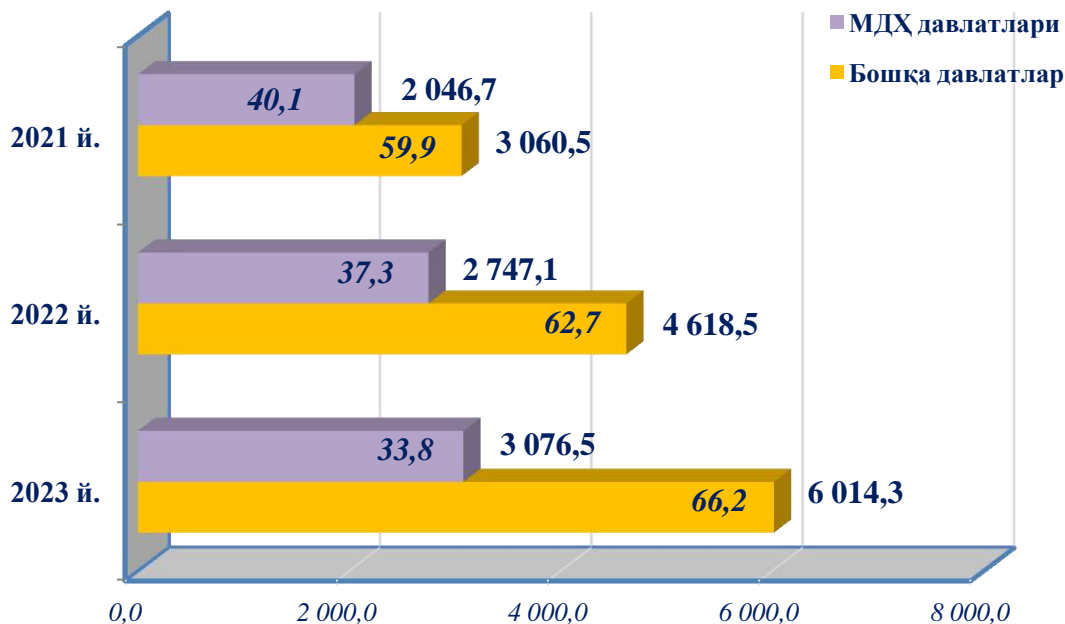
Ўзбекистон Республикаси ХССТ бўйича импорт таркиби
(январь-март, йиллар кесимида)

ХССТ таркиби	Млн. АҚШ доллари		Ўсиш суръати, % да		Умумий ҳажмга нисбатан. % да	
	2022 й.	2023 й.	2022 й.	2023 й.	2022 й.	2023 й.
Жами импорт	7 365,6	9 090,8	144,2	123,4	100,0	100,0
<i>шу жумладан:</i>						
Озиқ-овқат маҳсулотлари ва тирик ҳайвонлар	803,5	887,4	158,9	110,4	10,9	9,8
Ичимликлар ва тамаки	24,2	32,2	2,0 м.	132,7	0,3	0,4
Ноозиқ-овқат хомашё, ёқилғидан ташқари	250,2	302,8	110,8	121,0	3,4	3,3
Минерал ёқилғи, ёғлаш мойлари ва шунга ўхшаш материаллар	486,3	742,6	119,6	152,7	6,6	8,2
Ҳайвон ва ўсимликлар мойлари (ёғлари), ёғлар ва мумлар	64,0	127,0	70,4	198,4	0,9	1,4
Кимёвий воситалар ва бошқа тоифаларга киритилмаган шунга ўхшаш маҳсулотлар	1 027,0	1 188,3	140,3	115,7	13,9	13,1
Саноат товарлари	1 355,5	1 357,2	151,2	100,1	18,4	14,9
Машиналар ва транспорт асбоб- ускуналари	2 560,6	3 634,6	163,7	141,9	34,8	40,0
Турли хил тайёр буюмлар	310,0	305,0	100,2	98,4	4,2	3,4
Бошқа товарлар	1,9	18,3	121,5	9,5 м.	0,03	0,2
Хизматлар	482,3	495,4	133,3	102,7	6,5	5,4

2023 йил январь-март натижаларига кўра МДХ мамлакатларидан импорт улуши **33,8 %** ни ташкил этиб, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан **3,5 %** га камайди.

МДХ ва бошқа давлатларга товар ва хизматлар импорти ҳажмлари динамикаси

(январь-март, млрд. АҚШ доллари, ўсиш суръати, % да)

2023 йил январь-март ойларида Ўзбекистон Республикаси **155** та давлатдан товар ва хизматлар импортини амалга оширди. Етти йирик ҳамкор давлатлар (ХХР, Россия, Қозоғистон, Корея Республикаси, Туркия, Германия ва Туркменистон) жами импортнинг **2/3** қисмини ташкил этди.

Республика импортида асосий ҳамкор давлатларнинг улуши

(2023 йил январь-март, % да)

Ўзбекистон Республикасининг асосий ҳамкор давлатларга амалга
оширган импорт ҳажмлари ва ўсиш суръатлари
(январь-март)

Давлатлар	Млн. АҚШ доллари		Ўсиш суръати, % да		Ўрни	
	2022 й.	2023 й.	2022 й.	2023 й.	2022 й.	2023 й.
ХХР	1 659,5	1 991,6	162,8	120,0	1	1
Россия	1 387,0	1 652,4	147,9	119,1	2	2
Қозоғистон	750,2	807,3	116,9	107,6	3	3
Германия	363,8	654,6	2,9 м.	179,9	6	4
Корея Республикаси	619,1	593,9	152,0	95,9	4	5
Туркия	392,4	459,6	135,2	117,1	5	6
Туркменистон	206,6	218,4	106,0	105,7	7	7
Литва	80,8	180,3	86,6	2,2 м.	14	8
Бразилия	104,2	175,2	180,0	168,2	10	9
Швейцария	41,4	143,4	169,9	3,5 м.	21	10
Ҳиндистон	153,3	129,4	127,2	84,4	8	11
АҚШ	116,1	124,2	177,1	107,0	9	12
Беларусь	70,4	121,5	145,1	172,6	16	13
Франция	52,2	109,6	50,5	2,1 м.	18	14
Италия	71,6	95,4	82,2	133,2	15	15
Эрон	92,6	92,6	2,8 м.	100,1	12	16
Чехия	29,2	84,0	75,3	2,9 м.	27	17
Польша	46,3	81,1	145,8	175,1	19	18
Мексика	5,8	75,2	6,7 м.	12,9 м.	49	19
БАА	82,6	71,3	2,2 м.	86,4	13	20

2022 йил билан таққослаганда, импорт бўйича шерик мамлакатлар еттиталиги ўзгармади. Шундай қилиб, Ўзбекистон Республикаси томонидан импорт ҳажмининг жадал ўсиши ҳисобига Швейцария (20-ўрин) ва Чехия (17-ўрин) (2022 йилнинг шу даврига нисбатан мос равишда, ўсиш суръати 3,5 м. ва 2,9 м. га) импорт бўйича йигирмата йирик ҳамкор мамлакатлар қаторига кирди.

2022 йилга нисбатан импорт ҳажмининг тушишига қарамасдан 20 та йирик ҳамкор давлатлар қаторида БАА (-13,6%) ўз импорт ҳажми билан ўз ўрнини сақлаб қолган.

Ўзбекистон Республикасининг ҳудудлар кесимида импорти
(2023 йил январь-март)

	Ҳажм Млн. АҚШ доллари	Ўсиш суръати, % да	Улуши, % да
Ўзбекистон Республикаси	9 090,8	123,4	100,0
Қорақалпоғистон Республикаси	55,2	110,6	0,6
<i>вилоятлар:</i>			
Андижон	948,1	128,8	10,4
Бухоро	280,3	120,6	3,1
Жиззах	216,8	2,1 м.	2,4
Қашқадарё	42,8	65,3	0,5
Навоий	144,1	108,1	1,6
Наманган	180,4	103,7	2,0
Самарқанд	459,0	112,8	5,0
Сурхондарё	31,6	66,0	0,3
Сирдарё	123,1	114,3	1,4
Тошкент	938,8	105,1	10,3
Фарғона	310,4	86,6	3,4
Хоразм	132,5	2,2 м.	1,5
Тошкент ш.	4 765,4	130,9	52,4

Энг юқори ҳажм,
млн. АҚШ доллари

Энг қуйи ҳажм,
млн. АҚШ доллари

Республика импорти таркибида энг юқори улушни Тошкент шаҳри **52,4 %** билан **4 765,4** млн. АҚШ долларини, энг қуйи улушни эса Сурхондарё вилояти **0,3 %** билан **31,6** млн. АҚШ долларини ташкил этди.

Импорт ҳажмининг энг юқори ўсиш суратлари 2022 йилга нисбатан Хоразм (2,2 м.), Жиззах (2,1 м.), Андижон (128,8 %), Бухоро (120,6 %), Сирдарё (114,3 %), Самарқанд (112,8 %) вилоятларида ва Тошкент шаҳрида (130,9 %) қайд этилди. Энг паст ўсиш суръати Сурхондарё (66,0 %) ва Қашқадарё (65,3 %) вилоятларига тўғри келди.

Хизматлар импорти таркиби
(2023 йил январь-март, млн. АҚШ долл. улуши, % да)

2023 йилнинг январь-март ойлари якуни билан хизматлар импорти ҳажми **495,4** млн. АҚШ долларини ёки жами импорт ҳажмининг **5,4** % ини ташкил этди ва ўтган йилга нисбатан **2,7** % га кўпайди. Хизматлар импорти таркибининг асосий улуши бошқа сафарлар (туризм хизматлари) (**50,7** %), транспорт хизматлари (**20,6** %), телекоммуникация, компьютер ва ахборот хизматлари (**7,8** %) ва бошқа тадбиркорлик билан боғлиқ хизматлар (**6,8** %)га тегишли бўлди.

Машиналар ва транспорт асбоб-ускуналари импорти

Республикада инвестиция муҳитининг яхшиланиб бораётгани сари ва ушбу соҳада амалга оширилаётган ислохотлар натижасида машина ва асбоб-ускуналар импортининг ошиши табиий ҳол.

Жумладан, 2023 йил январь-март ойларида импорт таркибида машиналар ва транспорт-асбоб ускуналари ҳажми **3 634,6** млн. АҚШ долларини ташкил этиб, 2022 йилнинг шу даврига нисбатан **41,9** % га кўпайди ва импортнинг умумий ҳажмидаги улуши **40,0** % га етди.

Машина ва асбоб-ускуналар импорт қилинган асосий ҳамкор давлатлар
(2023 йил январь-март)

2023 йил январь-март ойларида машина ва транспорт асбоб-ускуналари импорти ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан **1 074,0** млн. АҚШ долларига ошди. Ушбу товарларни Ўзбекистон Республикасига етказиб беришнинг асосий қисми ХХР — **1 229,7** млн. АҚШ доллари (**33,8 %**) Германия – **536,9** млн. АҚШ доллари (**14,8 %**) ва Корея Республикаси — **415,0** млн. АҚШ доллари (**11,4 %**), каби давлатларга тўғри келди.

Саноат товарлари импорти

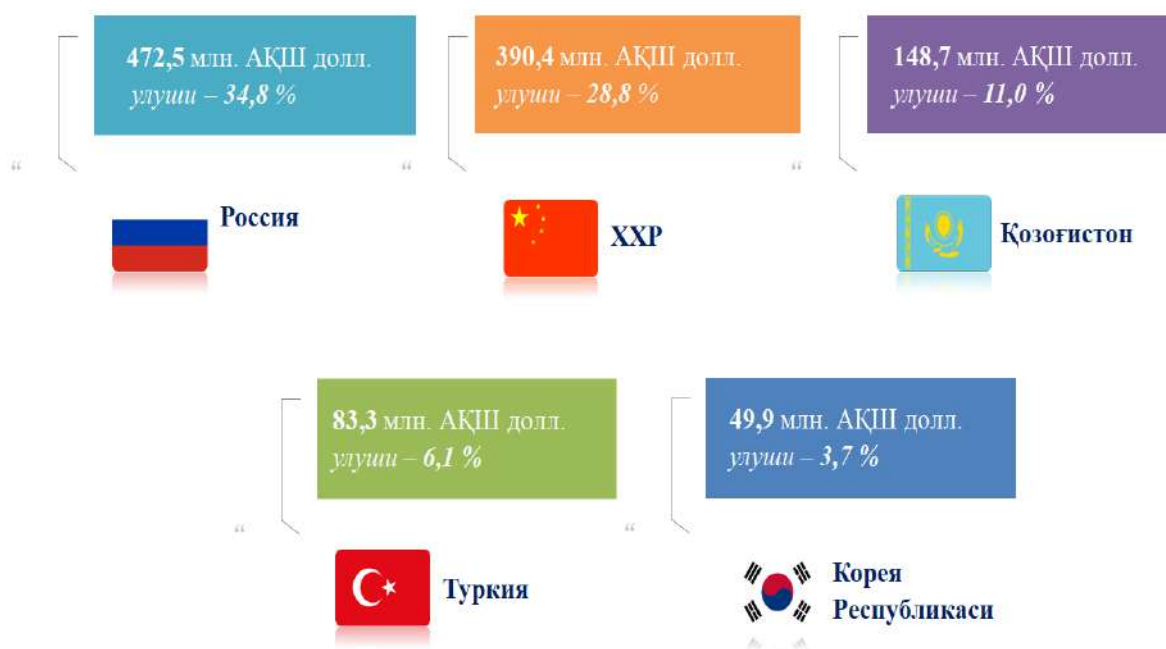
2023 йил январь-март ойларида импорт таркибида саноат маҳсулотлари товарлари ҳажми **1 357,2** млн. АҚШ долларини ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан **0,1 %** га кўпайди ҳамда импортнинг умумий ҳажмидаги улуши **14,9 %** га етди.

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, давлатимиз томонидан импортни ўрнини босувчи товар ва маҳсулотларни ишлаб чиқариш ҳамда ички бозорни сифатли ва арзон маҳсулотлар билан таъминлаш бўйича бир қатор ислохотлар амалга оширилмоқда.

Саноат товарлари асосан Россия (**34,8 %** – **472,5** млн. АҚШ доллар), Хитой (**28,8 %** – **390,4** млн. АҚШ доллар), Қозоғистон (**11,0 %** – **148,7** млн. АҚШ доллар), Туркия (**6,1 %** – **83,3** млн. АҚШ доллар) ва Корея Республикаси (**3,7 %** – **49,9** млн. АҚШ доллар)дан импорт қилинмоқда. Ушбу мамлакатлар саноат товарлари импортининг улуши 84,4 фоизини ташкил қилмоқдади.

Қуйида Ўзбекистонга саноат маҳсулотларини экспорт қилувчи ва республиканинг импортида асосий улушга эга бўлган йирик ҳамкор мамлакатлар тўғрисида маълумотлар келтирилган.

Саноат маҳсулотлари импорт қилинган асосий ҳамкор давлатлар
(2023 йил январь-март)

Саноат маҳсулотлари импорти асосан чўян ёки легирланмаган пўлат (**553,4** млн. АҚШ доллари), металлдан тайёрланган буюмлар (**198,0** млн. АҚШ доллари), йигирилган ип, матолар, тайёр буюмлар ва шунга ўхшаш маҳсулотлар (**141,0** млн. АҚШ доллари), қоғоз ва картон (**121,8** млн. АҚШ доллари) ва бошқалардан ташкил топган.

Шу билан, юртимизда ташқи иқтисодий фаолиятни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотлар ва дунё мамлакатлари билан олиб борилаётган мустаҳкам алоқалар натижасида мамлакатимизнинг экспорт салоҳияти ошиб бораётгани яққол намоён бўлмоқда.

Шунингдек, ҳукуматимиз томонидан ишлаб чиқарувчилар учун бир қатор солиқ, божхона имтиёзларининг яратилиши, ишлаб чиқариш қувватларни модернизация қилиш ва рақобатбардош маҳсулотларни ишлаб чиқарилиши миллий маҳсулотларимизни ташқи бозорларда мустаҳкам ўрин эгаллашлари учун замин яратмоқда.

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Товар – ҳар қандай кўчар мулк, шу жумладан валюта ва қийматлари, электр, иссиқлик ва бошқа турдаги энергия воситалари, транспорт воситалари (йўловчилар ва товарлар ташувчи транспорт воситалари, контейнер ва бошқа транспорт ускуналари бундан мустасно), интеллектуал мулк объектлари;

Товарлар экспорти – агар қонунчиликда бошқа тартиб кўзда тутилмаган бўлса, товарларни Ўзбекистон Республикаси божхона чегарасидан қайтариб олиб кириш мажбуриятисиз олиб чиқиш.

Резэкспорт – хорижий товарлар божхона ҳудудидан олиб чиқиладиган божхона режими.

Товарлар импорти – товарларни Ўзбекистон Республикаси божхона чегарасидан қайтариб олиб чиқиш мажбуриятисиз олиб кириш.

Реимпорт – божхона ҳудудидан экспорт режимида олиб чиқилган Ўзбекистон Республикаси товарлари Ўзбекистон Республикасининг Божхона кодексида кўрсатилган муддатда (олиб чиқилган пайтдан бошлаб ўн йил ичида) қайтариб олиб кириладиган режим.

Ташқи савдо айланмаси – мамлакатнинг муайян даврдаги экспорт ва импорт қийматлари суммаси.

Товарлар келиб чиққан мамлакат – товар тўлиқ ишлаб чиқарилган ёки етарли даражада қайта ишлов берилган мамлакат (товар етарли даражада қайта ишлов берилган мамлакат “Божхона тарифи тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунининг 26- моддасига асосан аниқланади).

Товарларнинг белгиланган манзили – юклаб жўнатиш пайтида товар етказиб берилиши белгиланган мамлакат сифатида маълум бўлган мамлакат.

Товарларнинг статистик қиймати – шартнома валютасидан қатъи назар ягона базисга келтирилган шартнома бўйича товарлар қиймати.

Хизматлар (ишлар) экспорти — Ўзбекистон Республикасининг резидентлари томонидан норезидентларга, иқтисодий географик жойлашувидан қатъи назар, кўрсатилган хизматлар (бажарилган ишлар).

Хизматлар (ишлар) импорти — норезидентлар томонидан Ўзбекистон Республикаси резидентларига, иқтисодий географик жойлашувидан қатъи назар, кўрсатилган хизматлар (бажарилган ишлар).

Маълумот учун: Ўзбекистон Республикасида товарлар ташқи савдоси статистика кўрсаткичларини шакллантиришида, Ташқи иқтисодий фаолият товар номенклатураси (кейинги ўринларда ТИФ ТН) билан биргалликда, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Халқаро стандартлашган савдо таснифлагичи (кейинги ўринларда – ХССТ) ишлатилади. Бу ўз навбатида таҳлилий мақсадларда экспорт ва импорт қилинадиган товарларни 10 та катта қисмга гуруҳлаш учун имкон беради. Товарларни ХССТ бўйича кодлаштириши, ТИФ ТН ва ХССТ ўртасида ўтиши калитлари ёрдамида амалга оширилади.

IX. КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК

1- БЎЛИМ. КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИНГ СОНИ ТАҲЛИЛИ

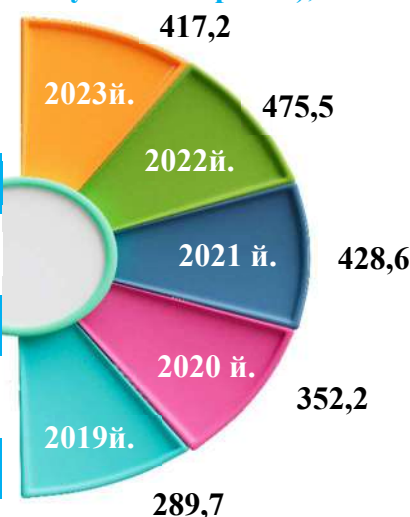
Тадбиркорлик фаолияти (кичик тадбиркорлик) – тадбиркорлик фаолияти субъектлари томонидан қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга ошириладиган, ўзи таваккал қилиб ва ўз мулкӣ жавобгарлиги остида даромад (фойда) олишга қаратилган ташаббускорлик фаолиятидир.

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига фаолият юритаётган кичик корхона ва микрофирмалар сони 417,2 мингтани ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 58,2 минггага камайган ёки 12,3 % га камайган. Кичик тадбиркорлик субъектларининг сони ҳар 1000 аҳолига 14,2 бирликни ташкил қилди.

Худудлар бўйича 1 апрель ҳолатига
фаолият юритаётган кичик корхона ва
микрофирмалар сони, бирликда

2022 й.		2023 й.
96 750	Тошкент ш.	82 237
45 079	Тошкент	38 665
42 762	Самарқанд	37 862
41 074	Фарғона	36 143
32 257	Қашқадарё	32 688
36 641	Андижон	27 230
27 952	Бухоро	25 775
29 526	Наманган	24 488
22 464	Хоразм	22 114
25 174	Сурхондарё	21 526
21 049	Навоий	20 278
20 399	Қорақалпоғистон Респ.	19 376
20 236	Жиззах	17 433
14 102	Сирдарё	11 401

-2023 йилларда фаолият
юритаётган кичик корхона ва
микрофирмалар сони
динамикаси (фермер ва деҳқон
хўжалиқларисиз), минг бирликда

2023 йил 1 апрель ҳолатига фаолият юритаётган кичик корхона ва микрофирмалар (фермер ва деҳқон хўжалиқларисиз) сони жами 417 216 тани, шундан янги ташкил этилганлари 23 230 тани ташкил этди.

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра худудлар бўйича фаолият юритаётган кичик корхона ва микрофирмаларнинг энг кўпи Тошкент шаҳрида 82 237 тани ёки жамига нисбатан 19,7 % ни ташкил этди.

2023 йилнинг январь-март ойларида ҳудудлар кесимида фаолият юритаётган кичик тадбиркорлик субъектларининг ҳар минг аҳолига нисбати, (ҳар 1000 аҳолига, бирликда)¹⁾

Тошкент ш.	27,7
Навоий	21,9
Сирдарё	17,7
Жиззах	17,0
Бухоро	15,5
Тошкент	15,2
Хоразм	13,5
Қашқадарё	13,3
Қорақалпоғистон Респ.	12,4
Фарғона	11,9
Самарқанд	11,9
Андижон	10,6
Наманган	10,2
Сурхндарё	10,0

2023 йилнинг январь-мартда кичик тадбиркорлик субъектларининг сони ҳар 1000 аҳолига нисбатан ҳудудлар бўйича энг юқори кўрсаткич Тошкент шаҳрида 27,7 бирлик, Навоий вилоятида 21,9 бирлик, Сирдарё вилоятида 17,7 бирлик, Жиззах вилоятида 17,0 бирлик ва Бухоро вилоятида 15,5 бирликни ташкил этган.

Январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасида фаолият юритаётган кичик тадбиркорлик субъектларининг сони динамикаси.
(ҳар 1000 аҳолига, бирликда)

2023 йил 1 апрель ҳолатига фаолият юритаётган кичик тадбиркорлик субъектлари сони ҳар 1000 аҳолига нисбатан 14,2 бирликни ташкил этиб, бу кўрсаткич 2022 йилга нисбатан 0,8 бирликка кўпайган.

2023 йил январь-март ойларида ҳар 1000 аҳолига нисбатан тўғри келадиган тадбиркорлик субъектларини энг кўп ташкил этган шаҳар ва туманлар, бирликда

¹⁾ Кичик корхона ва микромирмалар (фермер ва деҳқон хўжаликларини қўшган ҳолда)

Ўзбекистон Республикасида фаолият юритаётган кичик тадбиркорлик субъектлари сонининг ҳар 1000 аҳолига нисбати, бирликда

Кичик тадбиркорлик субъектлари сонининг ҳар 1000 аҳолига нисбати туман ва шаҳарлар кесимида таҳлил қилинганда энг юқори кўрсаткич Яккасарой туманида 56,9 бирлик, Томди туманида 47,5 Миробод туманида 44,8 бирлик, Қоровулбозор туманида 42,5 бирлик, Бектемир туманида 40,9 бирлик, Ғазғон туманида 37,1 бирлик, Чилонзор туманида 36,5 бирлик, Гулистон шаҳрида 29,7 бирлик, Мирзо-Улугбек туманида 29,4 бирлик кузатилди.

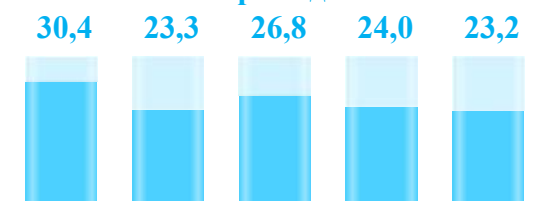
Январь-март ойларида ҳудудлар бўйича янги ташкил этилган кичик корхона ва микрофирмалар, бирликда

	январь-март		(+;-)
	2022 й.	2023 й.	
Ўзбекистон Республикаси	23 977	23 230	-747
Қорақалпоғистон Республикаси	1 028	1 800	772
вилоятлар:			
Андижон	2 004	1 066	-938
Бухоро	1 238	1 542	304
Жиззах	1 329	1 031	-298
Қашқадарё	1 764	2 143	379
Навоий	1 175	1 085	-90
Наманган	1 379	1 272	-107
Самарқанд	3 273	2 064	-1 209
Сурхондарё	1 372	926	-446
Сирдарё	770	663	-107
Тошкент	1 803	1 879	76
Фарғона	1 892	2 195	303
Хоразм	1 307	1 438	131
Тошкент ш.	3 643	4 126	483

2023 йилнинг январь-март ойларида ҳудудлар бўйича янги ташкил этилган кичик корхона ва микрофирмаларнинг жамига нисбатан энг кўп улуши Тошкент шаҳри – 17,8 %, Фарғона вилояти – 9,4 %, Қашқадарё вилояти – 9,2 %, Самарқанд вилояти – 8,9 %, Тошкент вилояти – 8,1 %, Қорақалпоғистон Республикаси – 7,7 %, Бухоро вилояти – 6,6 %, ҳиссаларига тўғри келди.

2023 йилнинг январь-мартда янги ташкил этилган кичик корхона ва
микрофирмаларнинг ҳудудлар бўйича улуши, % да

январь-март ойларида янги ташкил
этилган кичик корхона ва
микрофирмалар сони динамикаси, минг
бирликда

2019 й. 2020 й. 2021 й. 2022 й. 2023 й.

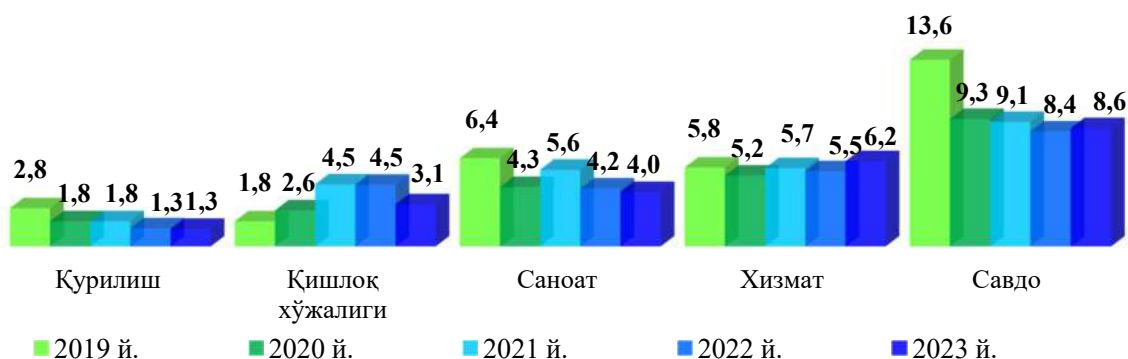
2023 йилнинг январь-мартда иқтисодий фаолият турлари бўйича энг кўп кичик корхона ва микрофирма савдо соҳасида 8 639 та, саноатда 3 986 та ҳамда қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида 3 086 та янгидан ташкил этилган.

Тошкент ш.	17,8
Фарғона	9,4
Қашқадарё	9,2
Самарқанд	8,9
Тошкент	8,1
Қорақалпоғистон Респ.	7,7
Бухоро	6,6
Хоразм	6,2
Наманган	5,5
Навоий	4,7
Андижон	4,6
Жиззах	4,4
Сурхандарё	4,0
Сирдарё	2,9

Иқтисодий фаолият турлари бўйича янги ташкил этилган кичик
корхона ва микрофирмалар, бирликда

	2022 й. январь-март	2023 й. январь-март	(+;-)
Жами	23 977	23 230	-747
Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги	4 507	3 086	-1 421
Саноат	4 235	3 986	-249
Қурилиш	1 330	1 290	-40
Савдо	8 400	8 639	239
Ташиш ва сақлаш	827	1 128	301
Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар	1 344	1 454	110
Ахборот ва алоқа	612	800	188
Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиш	447	353	-94
Бошқа фаолият турлари	2 275	2 494	219

Иқтисодий фаолият турлари бўйича 2019-2023 йилларнинг январь-март ойларида янги ташкил этилган кичик корхона ва микрофирмалар сони, минг бирлик

Янги ташкил этилган корхоналар бўйича энг юқори кўрсаткичга эга бўлган шаҳар ва туманлар, бирликда

	январь-март 2022 й.	январь-март 2023 й.	(+;-)
Мирзо-Улуғбек тумани	397	553	156
Юнусобод тумани	428	485	57
Чилонзор тумани	465	477	12
Самарқанд шаҳри	825	469	-356
Яшнобод тумани	335	411	76
Олмазор тумани	345	396	51
Фарғона шаҳри	302	365	63
Миробод тумани	296	352	56
Наманган шаҳри	413	344	-69
Шайхонтохур тумани	337	344	7

Иқтисодий фаолият турлари кесимида 2019-2023 йилларнинг январь-март ойлари давомида янги ташкил этилган кичик корхона ва микрофирмалар сони, минг бирлик

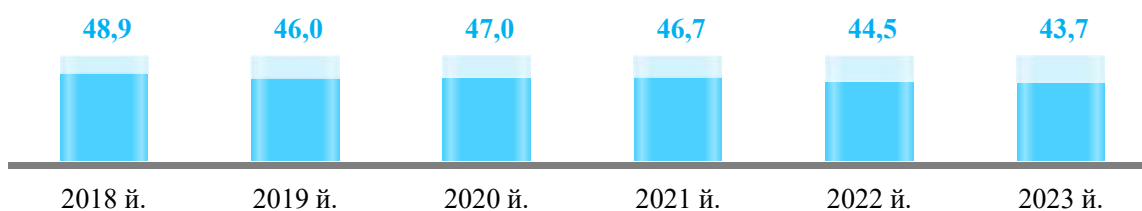
Сўнгги йилларда Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан кичик тадбиркорлик субъектларини қўллаб қувватлаш ҳамда ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатдан яхшилаш бўйича қабул қилинган қарор ва фармонлари, шунингдек бу соҳага бераётган катта эътибор натижасида 2019-2023 йилларнинг январь-март ойлари давомида жами 127 781 та кичик корхона ва микрофирма янгидан ташкил этилди. Янги ташкил этилган кичик корхона ва микрофирмалар соҳалар кесимида таҳлил қилинганда, энг кўп янги субъектлар савдо соҳасида – 49 048 (ёки 38,4 %) та, хизматлар соҳасида – 28 416 (ёки 22,2 %) та, саноат соҳасида – 24 612 та (ёки 19,3 %), қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида – 16 605 та (ёки 13,0 %) ва қурилиш соҳасида – 9 100 (ёки 7,1 %) та ташкил этилган.

Январь-март ойларида кичик тадбиркорликнинг асосий кўрсаткичлари

	Ўлчов бирлиги	2022 й.	2023 й.	(+-)
Фаолият юритаётган кичик корхона ва микрофирмалар	бирликда	475 465	417 216	- 58 249
Янги ташкил этилган кичик корхона ва микрофирмалар	бирликда	23 977	23 230	- 747
<i>Кичик тадбиркорлик улушлари:</i>				
ЯИМ	%	44,5	43,7	- 0,8
Саноат	%	21,6	28,4	6,8
Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги	%	97,1	96,1	- 1,0
Инвестиция	%	54,1	58,1	4,0
Қурилиш	%	76,5	76,6	0,1
Чакана савдо	%	83,4	82,8	- 0,6
Хизматлар	%	51,2	46,8	- 4,4
Юк ташиш	%	38,9	43,5	4,6
Юк айланмаси	%	66,4	69,7	3,3
Йўловчи ташиш	%	92,1	92,9	0,8
Йўловчи айланмаси	%	94,2	95,2	1,0
Экспорт	%	15,6	25,3	9,7
Импорт	%	49,0	48,4	- 0,6

2- БЎЛИМ. КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИНГ АСОСИЙ ИҚТИСОДИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ

2018-2023 йилларнинг январь-март ойларида кичик тадбиркорлик субъектларининг ЯИМдаги улуши динамикаси

2023 йил 1-чорагида ЯИМ таркибида кичик тадбиркорлик субъектларининг улуши 43,7 % ни ташкил қилиб, 2022 йилга нисбатан 0,8 пунктга камайган. Камайишининг асосий сабаби, йирик тадбиркорлик субъект-ларида қўшилган қиймат ҳажмининг ошиши билан ифодаланади.

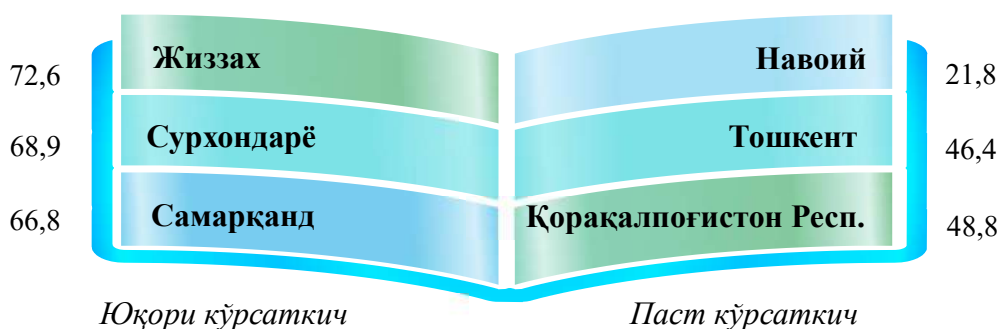
2023 йил январь-март ойларида кичик тадбиркорликнинг энг юқори улушлари қишлоқ хўжалигида 96,1 % ни, йўловчи айланмасида 95,2 % ни, йўловчи ташишда 92,9 % ни, чакана савдода 82,8 % ни, қурилишда 76,6 % ни, юк айланмаси 69,7 % ташкил этди.

Январь-март ойларида кичик тадбиркорликнинг асосий кўрсаткичлари, % да

Ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорлик субъектларининг энг кўп ЯХМдаги улуши Жиззах вилояти (72,6 %), Сурхондарё вилояти (68,9 %), Самарқанд вилояти (66,8 %), Бухоро вилояти (66,5 %) ва Хоразм вилояти (64,8 %) ҳиссасига тўғри келди. Навоий вилоятида (21,8 %) ЯХМдаги ҳажми энг паст кўрсаткичи қайд этилди.

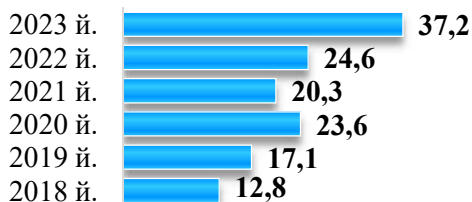
Кичик тадбиркорлик субъектларининг ҳудудлар бўйича ЯХМдаги улуши, % да.

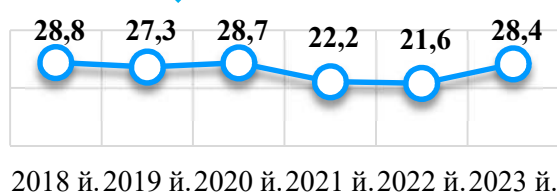
**Кичик тадбиркорлик субъектларининг
асосий иқтисодий кўрсаткичлари (январь-март ойларида)**

Кичик тадбиркорлик субъектларида саноат фаолияти

Ҳажми, трлн. сўм

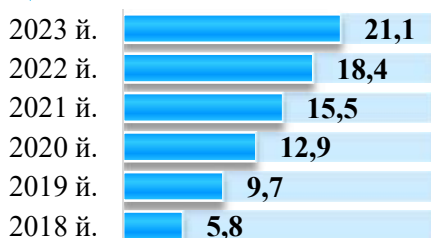

Улуши, %

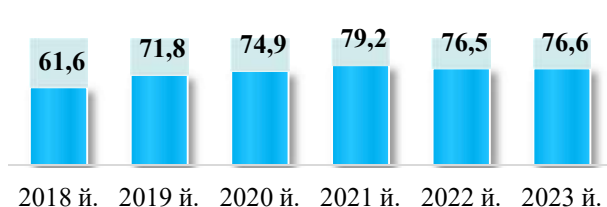

Кичик тадбиркорлик субъектларида қурилиш фаолияти

Ҳажми, трлн. сўм

Улуши, % да

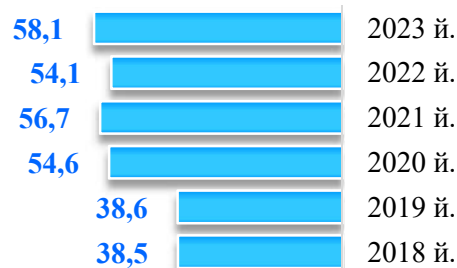

Кичик тадбиркорлик субъектларида инвестиция фаолияти

Ҳажми, трлн. сўм

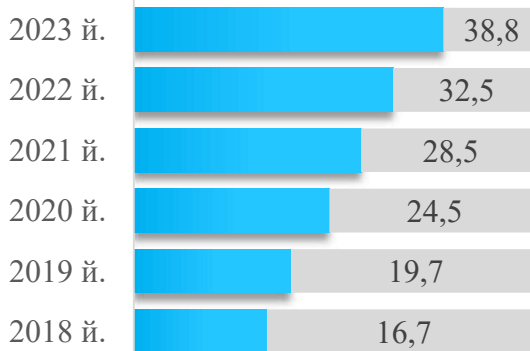
Улуши, % да

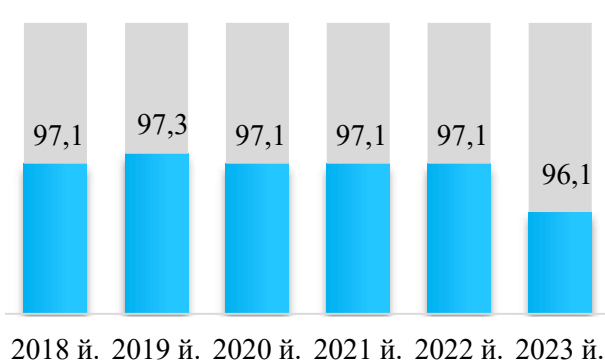
2018 й. 2019 й. 2020 й. 2021 й. 2022 й. 2023 й.

Кичик тадбиркорлик субъектларида қишлоқ хўжалиги фаолияти

Ҳажми, трлн. сўм

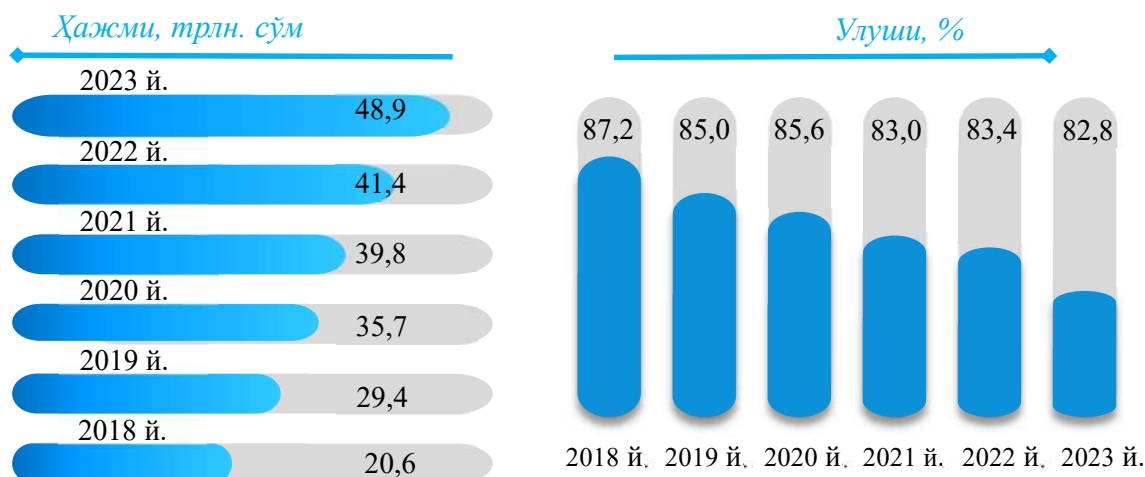

Улуши, % да

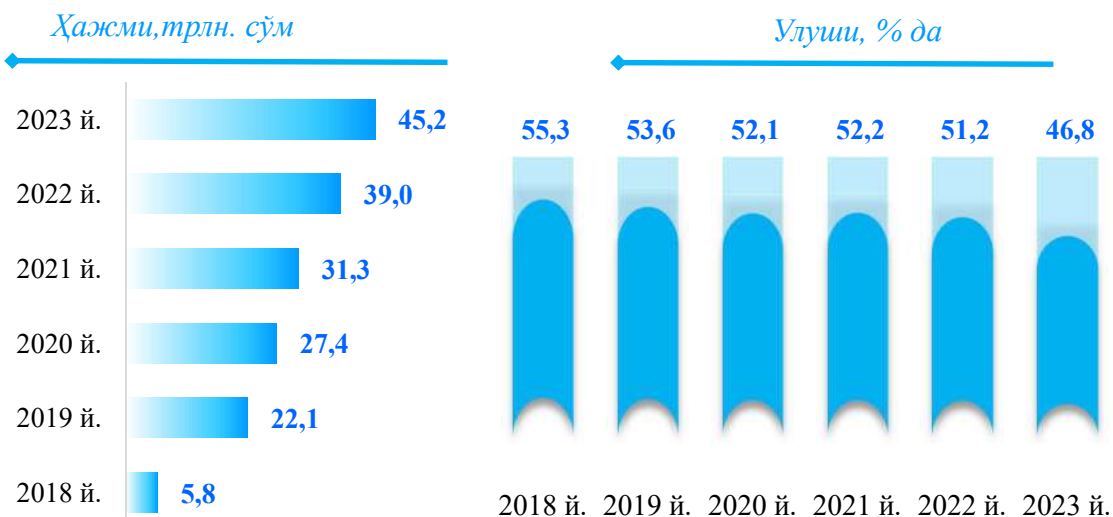

2018 й. 2019 й. 2020 й. 2021 й. 2022 й. 2023 й.

Кичик тадбиркорлик субъектларида чакана савдо фаолияти

Кичик тадбиркорлик субъектларининг хизмат кўрсатишдаги фаолияти

2018-2023 йилларнинг январь-мартида кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми динамикаси, трлн. сўм

2023 йилнинг январь-мартда ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан sanoat маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми, млрд. сўм

2023 йил январь-мартда кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан 37 219,5 миллиард сўмлик sanoat маҳсулотлари ишлаб чиқарилди.

Ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорлик субъектларининг энг кўп sanoat маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми Тошкент шаҳри (9 276,7 млрд. сўм), Тошкент (5 187,2 млрд. сўм), Андижон (3 468,8 млрд. сўм), Фарғона (2 910,4 млрд. сўм) ва Самарқанд (2 857,8 млрд. сўм) вилоятлари ҳиссасига тўғри келди. Қорақалпоғистон Республикасида (758,5 млрд. сўм) sanoat маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми энг паст бўлиб қолмоқда.

Тошкент ш.	9 276,7
Тошкент	5 187,2
Андижон	3 468,8
Фарғона	2 910,4
Самарқанд	2 857,8
Жиззах	2 414,3
Бухоро	2 327,2
Наманган	2 041,4
Навой	1 699,2
Қашқадарё	1 418,6
Сирдарё	1 202,7
Хоразм	892,2
Сурхондарё	764,5
Қорақалпоғистон Респ.	758,5

2023 йилнинг январь-мартда ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорликнинг жами sanoat маҳсулотларидаги улуши, % да

Ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорликнинг жами sanoat маҳсулотларидаги энг юқори улушини Жиззах вилояти (63,6 %), Наманган вилояти (46,1 %), Фарғона вилояти (43,4 %), Сурхондарё вилояти (42,9 %), Самарқанд вилояти (42,4 %), Тошкент ш. (38,5 %), Бухоро вилояти (37,4 %), Андижон вилояти (33,3 %), Сирдарё вилояти (31,3%), ва Тошкент вилояти (23,5 %) ташкил этди.

**Кичик тадбиркорлик субъектларининг қурилиш фаолияти
2018-2023 йилларнинг январь-мартда кичик тадбиркорлик субъектларининг қурилишдаги ҳажми ва улуши динамикаси**

**2023 йилнинг январь-мартида
ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик
субъектларида бажарилган қурилиш
ишлари ҳажми ва улуши**

Андижон	1 196,3	98,4
Жиззах	625,7	95,0
Қорақалпоғистон Респ.	934,7	94,9
Наманган	1 232,8	94,8
Хоразм	845,3	93,5
Сурхондарё	1 312,6	89,9
Фарғона	1 434,0	83,4
Навоий	973,3	82,5
Тошкент	2 394,3	82,0
Сирдарё	519,2	81,9
Тошкент ш.	5 554,2	81,2
Самарқанд	1 403,6	80,9
Бухоро	1 383,1	80,5
Қашқадарё	1 315,7	78,8

ҳажми, млрд. сўмда
улуши, % да

2023 йил январь-март ойларида кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан амалга оширилган қурилиш ишлари ҳажми 21 124,8 миллиард сўмни ёки қурилиш ишлари умумий ҳажмининг 76,6 % ини ташкил этди. Ўсиш суръати 2022 йил январь-март ойларига нисбатан 104,5 % ни ташкил қилди.

Ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорлик субъектларининг энг кўп бажарилган қурилиш ишлари ҳажми Тошкент шаҳри (5 554,2 млрд. сўм), Тошкент (2 394,3 млрд. сўм), Фарғона (1 434,0 млрд. сўм), Самарқанд (1 403,6 млрд. сўм), Бухоро (1 383,1 млрд. сўм), Қашқадарё (1 315,7 млрд. сўм) ҳамда Сурхондарё (1 312,6 млрд. сўм) вилоятларида қайд этилди.

Кичик тадбиркорлик субъектларининг инвестиция фаолияти

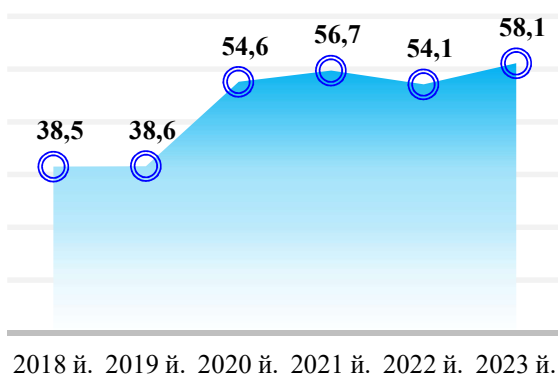
**2018-2023 йилларнинг январь-мартида кичик тадбиркорлик субъектларининг
инвестиция ҳажмининг ўзгариш динамикаси, трлн. сўмда**

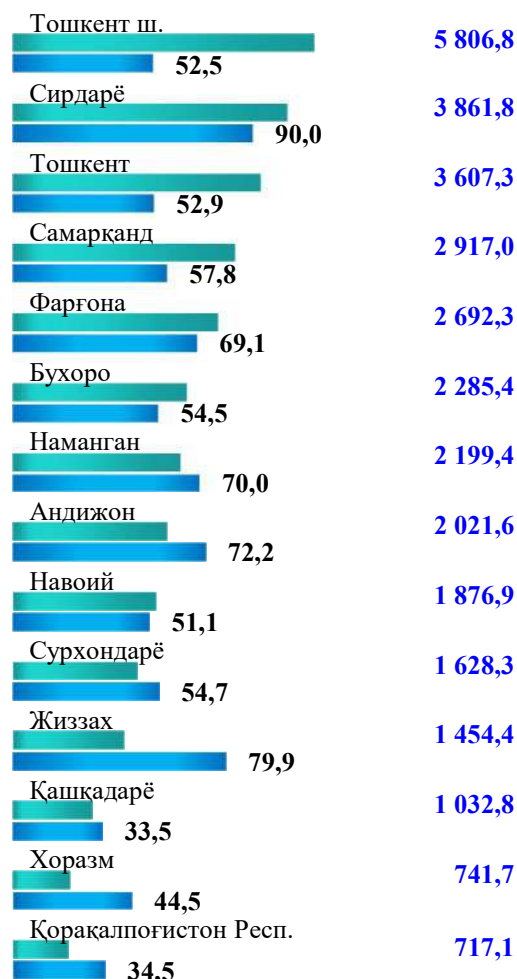
2023 йилнинг январь-мартида кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан асосий капиталга киритилган инвестициялар ҳажми 32 842,8 миллиард сўмни ёки инвестиция ҳажмининг 58,1 % ини ташкил этди. Ўсиш суръати 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 110,5 % ни ташкил қилди.

Ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорлик субъектларининг энг юқори асосий капиталга киритилган инвестициялари ҳажми Тошкент шаҳри (5 806,8 млрд. сўм), Сирдарё (3 861,8 млрд. сўм), Тошкент (3 607,3 млрд. сўм), Самарқанд (2 917,0 млрд. сўм), Фарғона (2 692,3 млрд. сўм), Бухоро (2 285,4 млрд. сўм), Наманган (2 199,4 млрд.сўм) ҳамда Андижон (2 021,6 млрд.сўм) вилоятларида қайд этилди.

2018-2023 йилларнинг январь-мартда кичик тадбиркорлик субъектларининг инвестициядаги улуши динамикаси, % да

2023 йилнинг январь-мартда кичик тадбиркорлик субъектларининг ҳудудлар кесимида инвестиция ҳажми ва улуши

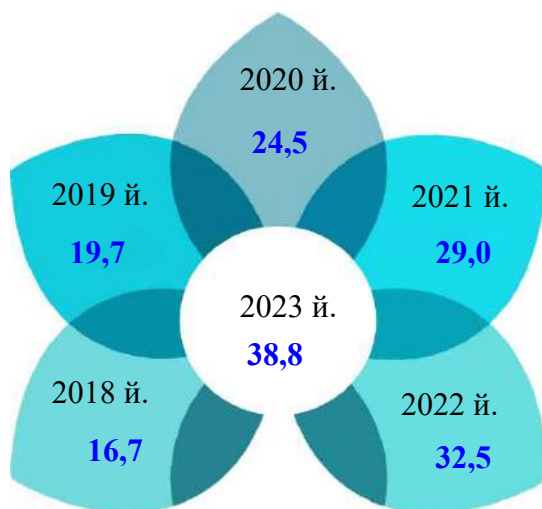
■ ҳажми, млрд. сўм ■ улуши, %

Кичик тадбиркорлик субъектларининг қишлоқ хўжалиги фаолияти

2023 йилнинг январь-мартда кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳажми 38 829,7 млрд. сўмни ёки жами қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ҳажмининг 96,1 % ини ташкил этди. Ўсиш суръати 2022- йилнинг тегишли даврига нисбатан 102,9 % ни ташкил қилди.

Ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорлик субъектларининг энг кўп ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳажми Самарқанд (4 749,1 млрд. сўм), Тошкент (4 501,7 млрд. сўм), Бухоро (3 703,1 млрд. сўм), Хоразм (3 268,7 млрд. сўм), Фарғона (3 265,9 млрд. сўм) ҳамда Қашқадарё (3 230,8 млрд.сўм) вилоятларида қайд этилди.

2018-2023 йилларнинг январь-мартида
кичик тадбиркорлик субъектлари
қишлоқ хўжалиги ҳажмининг ўзгариш
динамикаси, трлн. сўмда

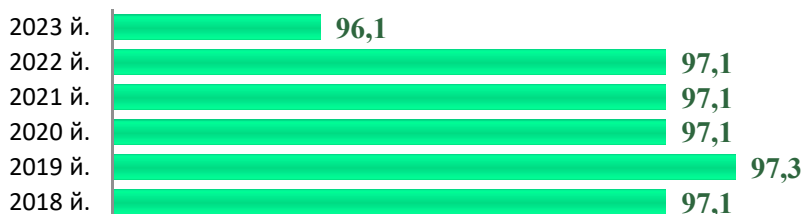

2023 йилнинг январь-мартида
кичик тадбиркорлик
субъектлари томонидан ишлаб
чиқарилган қишлоқ хўжалиги
маҳсулотлари ҳажми ва улуши

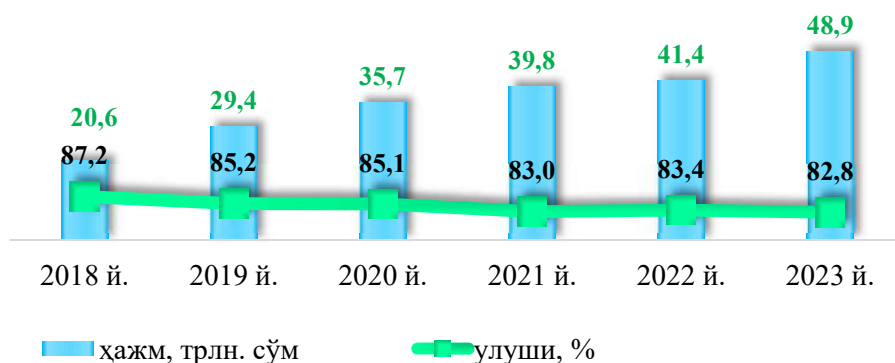
Қашқадарё	3,2	98,9
Жиззах	2,8	98,7
Сирдарё	1,3	98,4
Бухоро	3,7	98,3
Хоразм	3,3	97,7
Андижон	3,2	97,5
Навоий	2,0	96,5
Сурхондарё	3,1	96,0
Наманган	2,5	95,2
Қорақалпоғистон Респ.	1,3	94,9
Фарғона	3,3	94,7
Тошкент	4,5	93,2
Самарқанд	4,7	92,9

ҳажми, трлн. сўмда
улуши, % да

2018-2023 йилларнинг январь-март ойларида кичик тадбиркорлик
субъектларининг қишлоқ хўжалигидаги улуши динамикаси, % да

январь-март ойларида кичик тадбиркорлик субъектларининг чакана савдо
айланмасидаги ҳажми ва улуши динамикаси

2023 йилнинг январь-мартда кичик тадбиркорлик субъектларининг чакана савдо товар айланмаси ҳажми 48 867,2 млрд. сўмни ёки умумий чакана савдо товар айланмасининг 82,8 % ини ташкил этиб, ўсиш суръати 2022 йилнинг тегишли даврига нисбатан 104,4 % ни ташкил қилди.

2023 йил январь-март ойларида ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик субъектларида чакана савдо товар айланмаси ва улуши

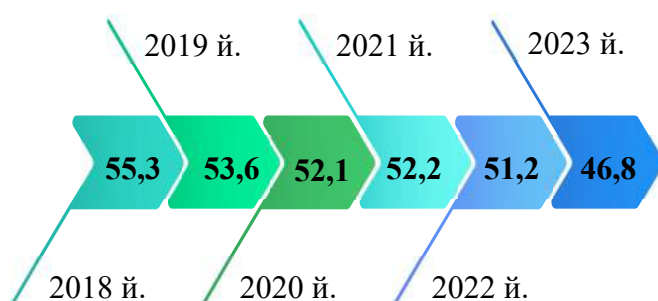
Тошкент ш.	9 222,3	59,9
Фарғона	4 688,2	91,5
Самарқанд	4 595,0	82,3
Тошкент	4 395,6	84,0
Сурхондарё	3 796,3	96,9
Андижон	3 778,8	92,2
Қашқадарё	3 762,9	95,1
Наманган	3 355,8	93,8
Бухоро	3 135,7	91,6
Хоразм	1 925,5	91,6
Навоий	1 908,5	92,5
Қорақалпоғистон Респ.	1 879,1	95,5
Жиззах	1 461,0	93,6
Сирдарё	962,2	91,7

ҳажми, млрд. сўмда

улуши, % да

Ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорлик субъектларининг энг кўп чакана савдо товар айланмаси ҳажми Тошкент шаҳри (9 222,3 млрд. сўм), Фарғона (4 688,2 млрд. сўм), Самарқанд (4 595,0 млрд. сўм), Тошкент (4 395,6 млрд. сўм), Сурхондарё (3 796,3 млрд. сўм), Андижон (3 778,8 млрд. сўм) ва Қашқадарё (3 762,9 млрд. сўм) вилоятлари ҳиссасига тўғри келди.

Кичик тадбиркорлик субъектларининг чакана савдо фаолияти Январь-март ойларида кичик тадбиркорлик субъектларининг чакана савдо айланмасидаги улуши динамикаси, % да

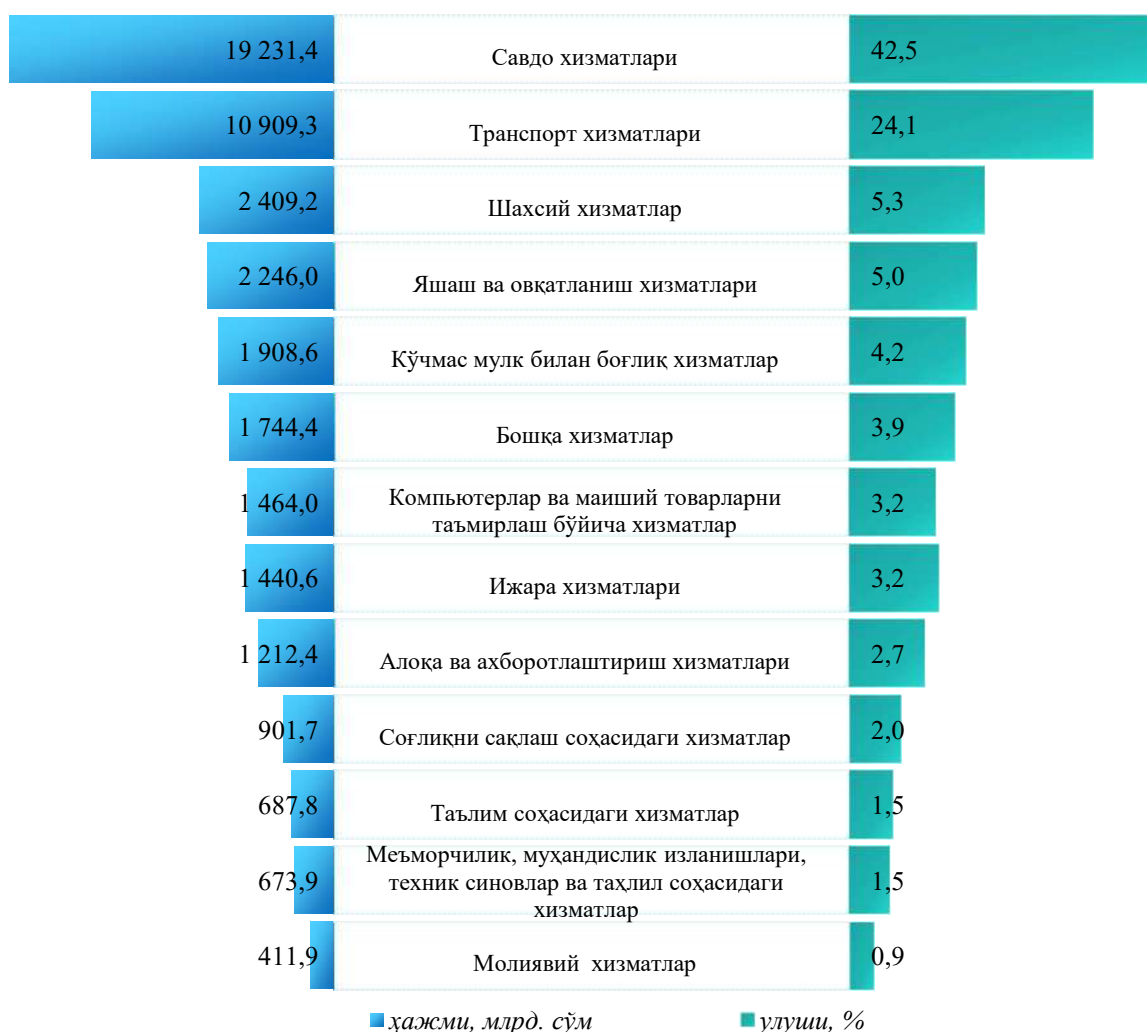

2023 йил январь-март ойларида кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан 45 241,3 млрд. сўмлик хизматлар кўрсатилди ёки кўрсатилган хизматлар умумий ҳажмининг 46,8 % ини ташкил қилди ва ўсиш суръати 2022 йил январь-март ойларига нисбатан 101,3 % ни ташкил қилди.

2023 йилнинг январь-мартда ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик субъектларида хизмат кўрсатиш ҳажми, млрд. сўмда

Ҳудудлар кесимида кичик тадбиркорлик субъектларининг энг кўп хизматлар ҳажми Тошкент шаҳри (13 160,6 млрд. сўм), Тошкент (4 798,9 млрд. сўм), Самарқанд (4 150,2 млрд. сўм), Фарғона (3 694,4 млрд. сўм), Андижон (3 056,2 млрд. сўм), Қашқадарё (2 806,9 млрд. сўм) ва Бухоро (2 551,3 млрд. сўм) хиссасига тўғри келди.

Хизматлар соҳасида кичик тадбиркорлик субъектларининг энг юқори улушга эга бўлган турлари (2023 йилнинг январь-март ойларида)

Юқоридаги диаграмма маълумотларига кўра, хизматлар соҳасида кичик тадбиркорлик субъектларининг энг юқори улуши савдо хизматларида – 42,5 %

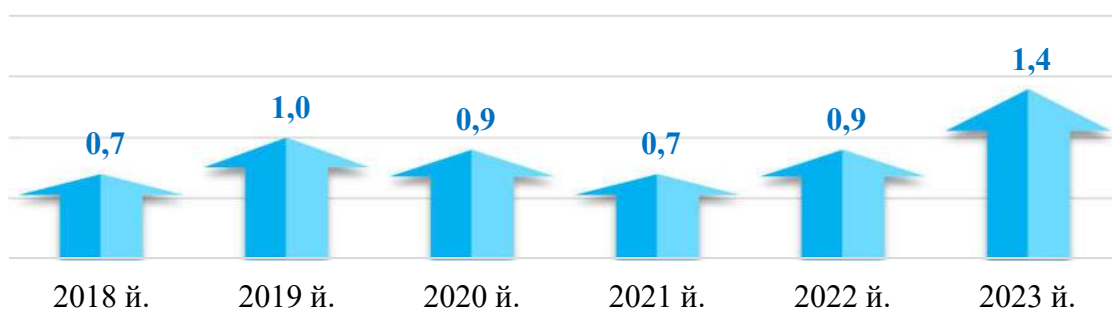
(19 231,4 млрд. сўм), транспорт хизматларида – 24,1 % (10 909,3 млрд. сўм), шахсий хизматларда – 5,3 % (2 409,2 млрд. сўм) ҳамда яшаш ва овқатланиш хизматларида 5,0 % (2 246,0 млрд. сўм)ни ташкил этди.

Кичик бизнес субъектларининг хизматлар соҳасида энг кичик улуши молиявий хизматларда 0,9 % (411,9 млрд. сўм) кузатилди.

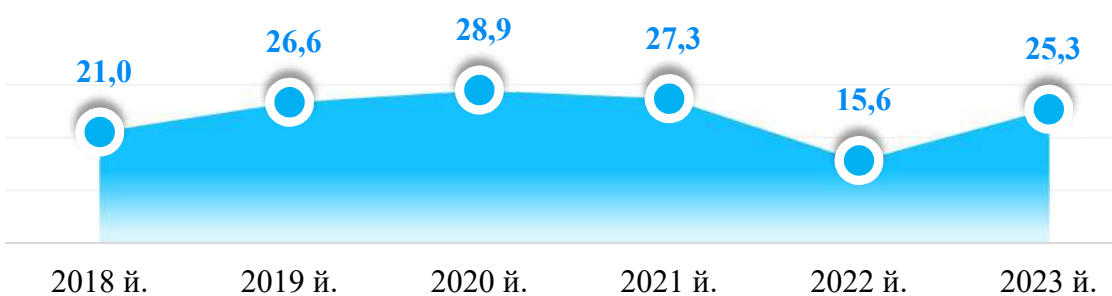
Кичик тадбиркорлик субъектларининг ташқи савдо фаолияти
(январь-март ойларида)

Экспорт

Ҳажми, млрд. АҚШ дол.

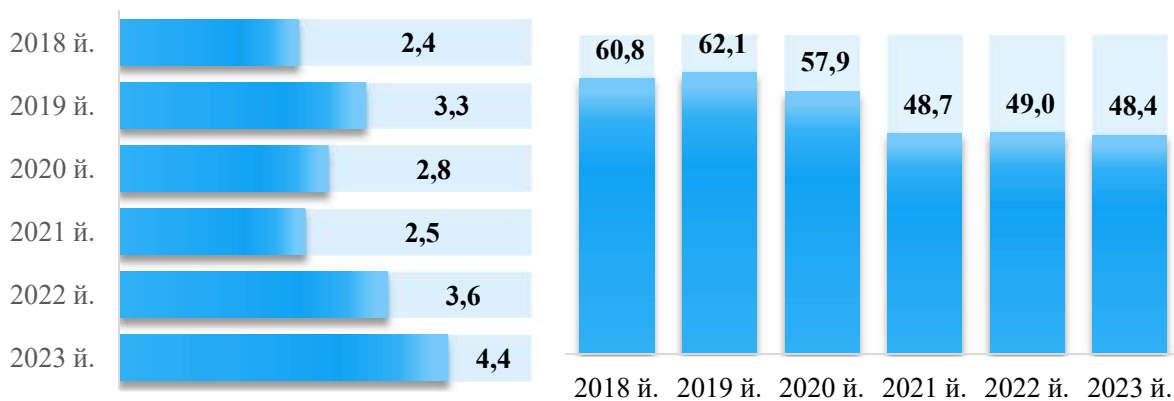
Улуши, %

Импорт

Ҳажми, млрд. АҚШ дол.

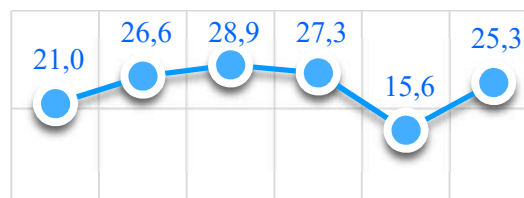
Улуши, %

КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИНГ ЭКСПОРТ ФАОЛИЯТИ

январь-мартида кичик тадбиркорлик субъектларининг маҳсулотлар
(ишлар ва хизматлар) экспорти ҳажмидаги улуши динамикаси, % да

2023 йилнинг январь-мартида кичик бизнес субъектлари томонидан амалга оширилган маҳсулот (ишлар ва хизматлар) экспорти ҳажми 1 440,8 миллион АҚШ долларини ёки умумий экспорт ҳажмининг 25,3 % ини ташкил этди.

2018 й. 2019 й. 2020 й. 2021 й. 2022 й. 2023 й.

2023 йилнинг январь-мартида кичик тадбиркорлик субъектлари
томонидан амалга оширилган маҳсулот (ишлар ва хизматлар)
экспортининг ҳажми ва улуши

Тошкент ш.	278,6	26,2
Тошкент	159,3	35,6
Андижон	99,1	35,5
Фарғона	76,4	59,3
Сирдарё	70,6	76,8
Самарқанд	66,0	49,0
Наманган	52,5	40,5
Хоразм	40,3	56,5
Бухоро	35,9	56,9
Сурхондарё	28,7	65,4
Қашқадарё	27,3	31,9
Жиззах	15,5	31,9
Навоий	14,4	9,7
Қорақалпоғистон Респ.	8,1	11,9

ҳажми, млн. АҚШ доллар

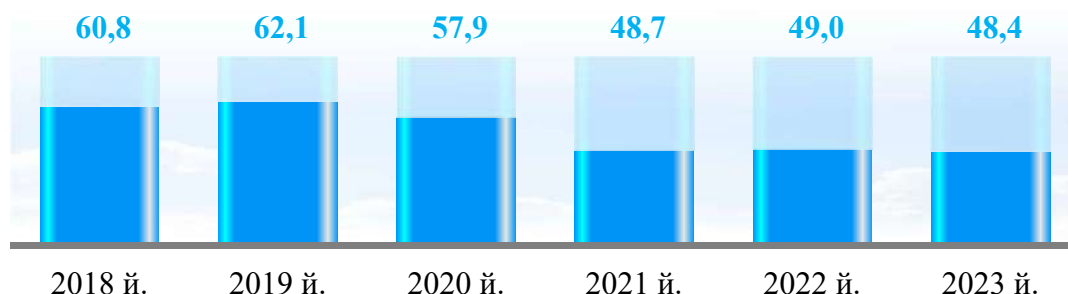
улуши, % да

2022 йилда ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан амалга оширилган маҳсулот (ишлар ва хизматлар) экспортининг жамига нисбатан энг кўп улуши Сирдарё вилоятида – 76,8 %, Сурхондарё вилоятида – 65,4 %, Фарғона вилоятида – 59,3 %, Бухоро вилоятида – 56,9 %, Хоразм вилоятида – 56,5 %, Самарқанд вилоятида – 49,0 % ва Наманган вилоятида – 40,5 %, энг паст кўрсаткич Навоий вилоятида – 9,7 % ни ташкил этди.

КИЧИК ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИНГ ИМПОРТ ФАОЛИЯТИ

Январь-март ойларида кичик тадбиркорлик субъектларнинг маҳсулотлар (ишлар ва хизматлар) импорти ҳажмидаги улуши динамикаси, % да

2023 йилнинг январь-март ойларида кичик бизнес субъектлари томонидан амалга оширилган маҳсулот (ишлар ва хизматлар) импортининг ҳажми 4 396,6 миллион АҚШ долларини ёки жами импортнинг 48,4 % ини ташкил этди.

2023 йилнинг январь-март ойларида кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан амалга оширилган маҳсулотлар (ишлар ва хизматлар) импортининг жами импортдаги улуши, % да

2023 йилнинг январь-март ойларида ҳудудлар бўйича кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан амалга оширилган маҳсулотлар (ишлар ва хизматлар) импортининг жами импортга нисбатан энг юқори улуши Жиззах вилоятида – 96,9 %, Сурхондарё вилоятида– 90,5 %, Фарғона вилоятида – 82,1 %, Сирдарё вилоятида – 75,6 %, Наманган вилоятида – 68,2 %, Қашқадарё вилоятида – 63,5 %, ҳамда Тошкент вилоятида 50,6 % ни ташкил этди.

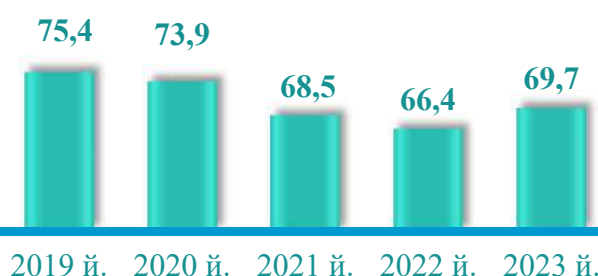
Жиззах	96,9
Сурхондарё	90,5
Фарғона	82,1
Сирдарё	75,6
Наманган	68,2
Қашқадарё	63,5
Тошкент	50,6
Самарқанд	49,6
Қорақалпоғистон Респ.	48,2
Тошкент шаҳар	45,2
Навоий	44,6
Бухоро	36,8
Хоразм	36,5
Андижон	10,3

Кичик тадбиркорлик субъектларнинг транспорт фаолияти

2023 йилнинг январь-март ойларида автомобил транспортида юк ташишнинг умумий ҳажмида кичик тадбиркорликнинг улуши 43,5 % ни ташкил этди. 2022 йилга нисбатан ўсиш суръати 108,0 % ни ташкил қилди.

2023 йилнинг январь-март ойларида, автомобил транспортида юк айланмасининг умумий ҳажмида кичик тадбир-корликнинг улуши 69,7 % ни ташкил этган бўлиб, 2022 йилга нисбатан ўсиш суръати 105,3 % ни ташкил қилди.

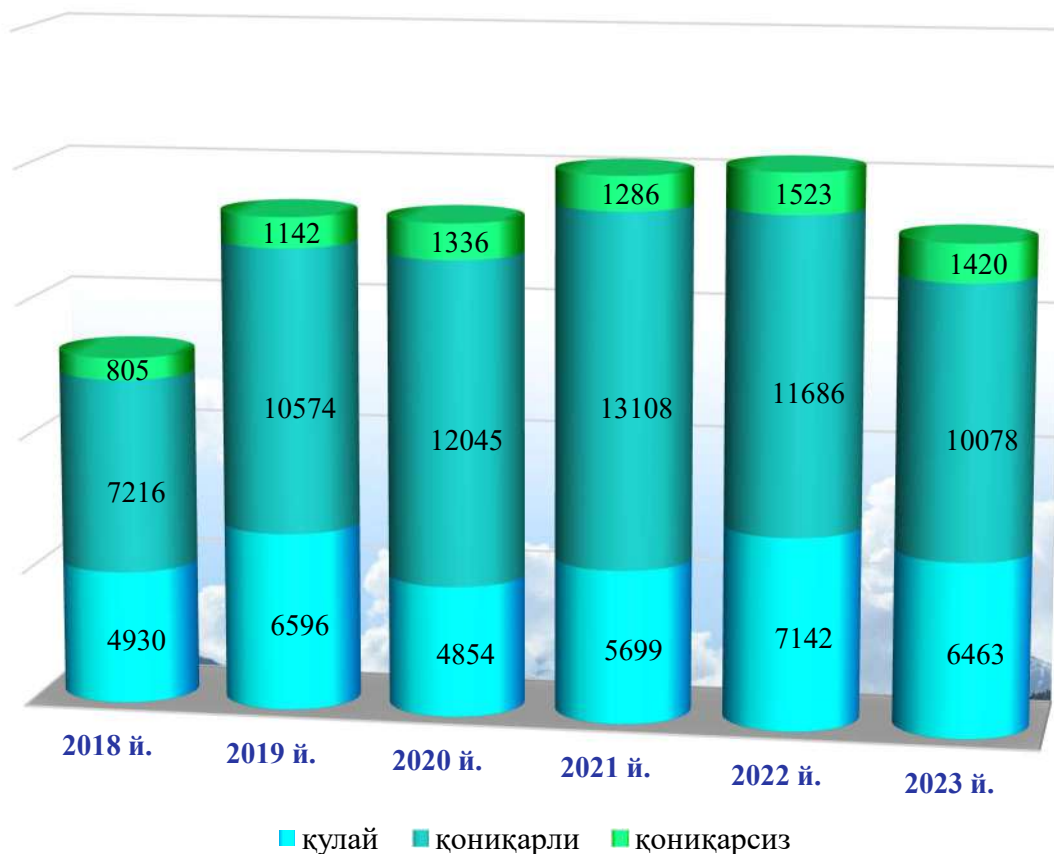
2023 йилнинг январь-март ойларида, автомобил транспортида йўловчи ташиш хизматларининг умумий ҳажмида кичик тадбиркорликнинг улуши 92,9 % ни ташкил этиб, 2022 йилга нисбатан ўсиш суръати 102,6 % ни ташкил қилди.

2023 йилнинг январь-март ойларида, автомобил транспорти йўловчи айланмасининг умумий ҳажмида кичик тадбир-корликнинг улуши 95,2 % ни ташкил этиб, 2022 йилга нисбатан ўсиш суръати 102,2 % ни ташкил қилди.

3- БЎЛИМ. КИЧИК КОРХОНА ВА МИКРОФИРМАЛАРНИНГ ТАНЛАНМА КУЗАТУВЛАРИ

Кичик тадбиркорлик субъектларининг 2018-2023 йилларнинг январь-март ойлари учун умумий иқтисодий ҳолатини баҳоланиши динамикаси (жорий даврга нисбатан), бирлик

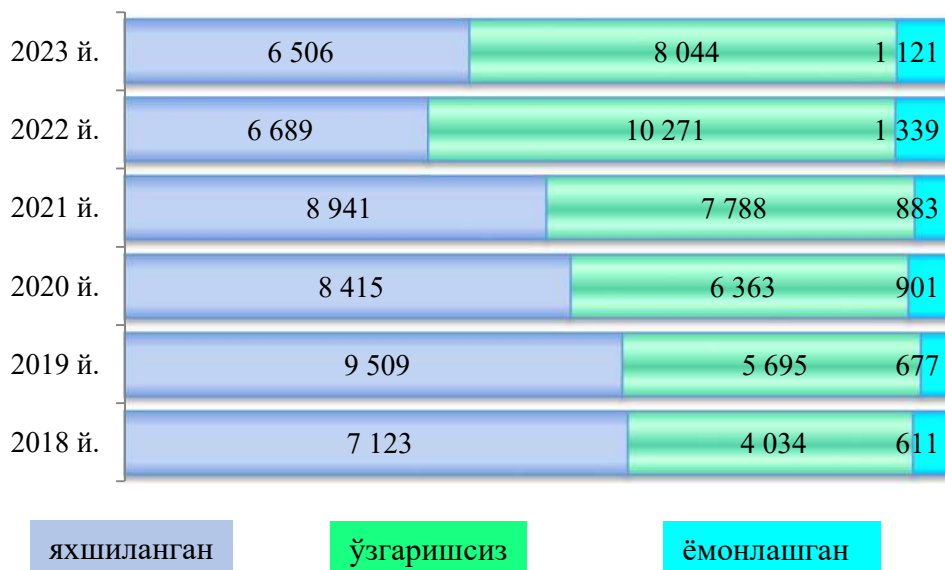

Кичик корхона ва микрофирмалар фаолияти натижалари бўйича ўтказиладиган танланма кузатув маълумотлари натижаси бўйича кичик корхона ва микрофирмаларнинг ишбилармонлик муҳити ҳолати таҳлил қилинганда, корхоналар томонидан ўзларининг умумий иқтисодий вазиятини жорий давр учун қулай деб баҳолаган корхоналарнинг сони 2018 йилда 4 930 тани ташкил этган бўлса, бу кўрсаткич 2023 йилга келиб эса 6 463 тага етган ёки 2018 йилга нисбатан 1 533 тага ошган.

Шунингдек, иқтисодий вазиятини қониқарли деб баҳолаган корхоналарнинг сони 2018 йилда 7 216 та бўлган бўлса, бу кўрсаткич 2023 йилда 10 078 та ёки 2 862 тага ошган.

Ўз навбатида, иқтисодий вазиятини қониқарсиз деб ҳисоблаган корхоналарнинг улуши эса 2018 йилда 805 тани ташкил этган бўлса, 2023 йилга келиб 1 420 тани ташкил этган ва бу кўрсаткич 2018 йилга нисбатан 615 тага ошган.

Кичик тадбиркорлик субъектларининг 2018-2023 йилларнинг I чорагида умумий иқтисодий ҳолатини баҳолаганлар сони (ўтган йилнинг тегишли даврига нисбатан), бирлик

Кичик корхона ва микрофирмалар фаолияти натижалари бўйича ўтказиладиган танланма кузатув маълумотлари натижаси бўйича кичик корхона ва микрофирмаларнинг ишбилармонлик муҳити ҳолати таҳлил қилинганда, корхоналар томонидан ўзларининг умумий иқтисодий вазиятини ўтган йилнинг мос даврига нисбатан яхшиланган деб баҳолаган корхоналарнинг сони 2018 йилнинг I чорагида 7 123 тани ташкил этган бўлса, бу кўрсаткич 2023 йилнинг I чорагига келиб эса 6 506 тага етган ёки 2018 йилга нисбатан 617 тага ошган.

Шунингдек, иқтисодий вазиятини ўзгаришсиз деб баҳолаган корхоналарнинг сони 2018 йилнинг I чорагида 4 034 та бўлган бўлса, бу кўрсаткич 2023 йилнинг I чорагида 8 044 та ёки 4 010 тага ошган.

Ўз набатида, иқтисодий вазиятини ёмонлашган деб ҳисоблаган корхоналарнинг сони эса 2018 йилнинг I чорагида 611 тани ташкил этган бўлса, 2023 йилнинг I чорагида келиб, бу кўрсаткич 510 тани ташкил этиб, 1 121 тага ошган.

Кичик тадбиркорлик субъектларининг 2018-2023 йилларнинг январь-март ойларига умумий иқтисодий ҳолатининг баҳоланиш динамикаси (корхонанинг жорий ҳолати бўйича), % да

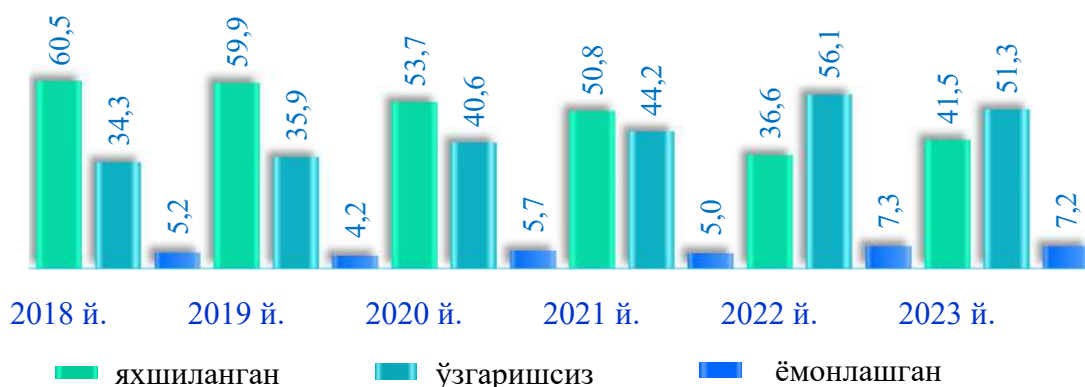

Кичик корхона ва микрофирмалар фаолияти натижалари бўйича ўтказиладиган танланма кузатув маълумотлари натижаси бўйича кичик корхона ва микрофирмаларнинг ишбилармонлик муҳити ҳолати таҳлил қилинганда, корхоналар томонидан ўзларининг умумий иқтисодий вазиятини жорий давр учун қулай деб баҳолаган корхоналар улуши 2018 йилнинг I чорагида 38,1 % ни ташкил этган бўлса, бу кўрсаткич 2023 йилнинг I чорагига келиб эса 36,0 % га етган ёки 2018 йилнинг I чорагига нисбатан 2,1 % бирлик камайган.

Шунингдек, иқтисодий вазиятини қониқарли деб баҳолаган корхоналарнинг улуши 2018 йилда 55,7 % бўлган бўлса, бу кўрсаткич 2023 йилда 56,1 % ёки 0,4 % бирликка ошган.

Ўз навбатида, иқтисодий вазиятини қониқарсиз деб ҳисоблаган корхоналарнинг улуши эса 2018 йилда 6,2 % ни ташкил этган бўлса, 2023 йилга келиб, бу кўрсаткич 7,9 % га етган ёки 1,7 % га ошган.

Кичик тадбиркорлик субъектларининг 2018-2023 йиллар учун умумий иқтисодий ҳолатининг баҳоланиш динамикаси (ўтган йилларнинг мос даврига нисбатан), % да

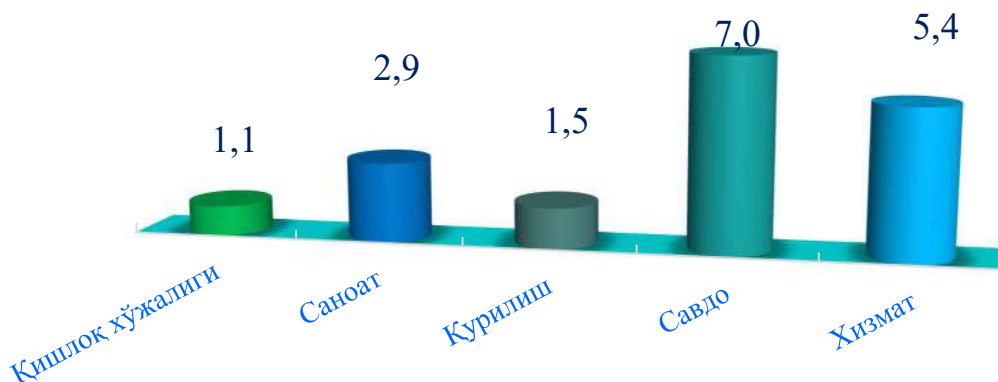

Кичик корхона ва микрофирмалар фаолияти натижалари бўйича ўтказиладиган танланма кузатуви маълумотлари натижаси бўйича кичик корхона ва микрофирмаларнинг ишбилармонлик муҳити ҳолати таҳлил қилинганда, корхоналар томонидан ўзларининг умумий иқтисодий вазиятини ўтган йилларнинг мос даврига нисбатан яхшиланган деб баҳолаган корхоналар улуши 2018 йилда 60,5 % ни ташкил этган бўлса, бу кўрсаткич 2023 йилга келиб эса 41,5 % га етган ёки 2018 йилга нисбатан 19,0 бирлик камайган.

Шунингдек, иқтисодий вазиятини ўзгаришсиз деб баҳолаган корхоналарнинг улуши 2018 йилда 34,3 % бўлган бўлса, бу кўрсаткич 2023 йилда 51,3 % ёки 17,0 бирликка ошган.

Ўз навбатида, иқтисодий вазиятини ёмонлашган деб ҳисоблаган корхоналарнинг улуши эса 2018 йилда 5,2 % ни ташкил этган бўлса, 2023 йилга келиб, бу кўрсаткич 7,2 % ёки 2,0 % бирликка ошган.

2023 йил I чорак бўйича танланма кузатувда иштирок этган кичик корхона ва микрофирмаларнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича тақсимланиши, минг бирликда

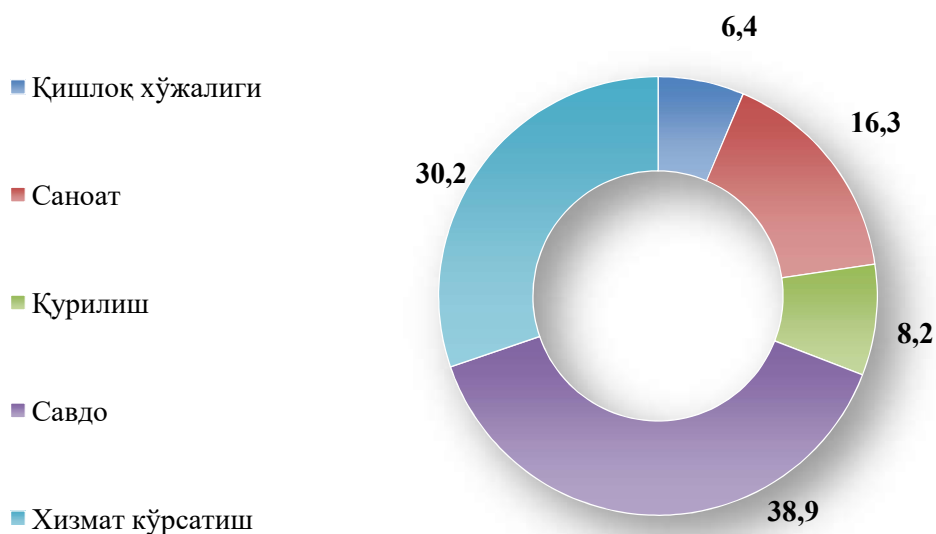

2023 йил I чорак якунларига кўра, кичик корхона ва микрофирмалар ўртасида танланма кузатувлар ўтказилди.

Ушбу сўровномада 17 961 та кичик корхона ва микрофирмалар иштирок этди. Уларнинг 6 463 (36,0 %)таси иқтисодий вазиятни қулай деб баҳолади. 10 078 (56,1 %)та субъектлар иқтисодий вазиятни қониқарли деб баҳолади. Қолган 1 420 (7,9 %)та субъектлар иқтисодий вазиятни қониқарсиз деб баҳолаган.

Иқтисодий фаолият турлари бўйича кузатувда иштирок этган кичик корхона ва микрофирмаларнинг тақсимланиши (улуши) савдода – 38,9 % (6 985 та), хизматлар соҳасида – 30,2 % (5 432 та), саноатда – 16,3 % (2 934 та), қурилишда – 8,2 % (1 469 та), қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида – 6,4 % (1 141 та)ни ташкил этди.

2023 йил I чорак бўйича танланма кузатувда иштирок этган кичик корхона ва микрофирмаларнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича тақсимланиши, % да

2023 йил I чорақ бўйича кузатувда иштирок этган кичик корхона ва
микрофирмаларнинг ҳудудлар бўйича тақсимланиши

865	Қорақалпоғистон Респ	4,8
890	Андижон	5,0
1 270	Бухоро	7,1
655	Жиззах	3,6
1 020	Қашқадарё	5,7
818	Навоий	4,6
1 045	Наманган	5,8
1 794	Самарқанд	10,0
940	Сурхондарё	5,2
557	Сирдарё	3,1
1 779	Тошкент	9,9
1 760	Фарғона	9,8
990	Хоразм	5,5
3 578	Тошкент ш.	19,9

Ҳажми, млрд. сўмда Улуши, фоизда

йилнинг I чорағида кузатувда иштирок этган кичик корхона ва
микрофирмаларнинг жорий даврда иқтисодий вазиятини баҳолаш, % да

Кичик корхона ва микрофирмаларнинг 2023 йилнинг I чорағида ўтказилган кузатув натижаларига кўра, жорий даврда иқтисодий вазиятни қулай деб баҳолаган корхоналарнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича энг кўп улуши савдода – 37,8 % ни, қурилишда – 36,3 % ни, хизматлар соҳасида – 35,8 % ни ташкил этди.

Шунингдек, иқтисодий вазиятни қониқарли деб баҳолаган корхоналарнинг энг кўп улуши қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида – 60,8 % ни, саноатда – 57,2 % ни, хизматлар соҳасида – 56,6 % ни ташкил этди.

Иқтисодий вазиятни қониқарсиз деб баҳолаган корхоналарнинг энг кўп улуши қурилишда – 10,2 % ни, саноатда – 9,3 % ни, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида – 7,6 % ни ташкил этди.

2023 йилнинг I чорагида кузатувда иштирок этган кичик корхона ва микрофирмаларнинг яқин 3 ойдаги ўзгаришлар истиқболи бўйича иқтисодий вазиятини баҳолаш, % да

2023 йилнинг I чорагида кузатувда иштирок этган кичик корхона ва микрофирмаларнинг яқин 3 ойдаги ўзгаришлар истиқболи бўйича иқтисодий вазиятни қулай деб баҳолаган корхоналарнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича энг кўп улуши қурилишда – 57,2 % ни, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида – 52,6% ни ва савдода – 52,4 % ни ташкил этди.

Шунингдек, яқин 3 ойдаги ўзгаришлар истиқболи бўйича иқтисодий вазиятни қониқарли деб баҳолаган корхоналарнинг энг кўп улуши хизматлар соҳасида – 46,2 % ни, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида – 44,9 % ни, саноатда – 44,9 % ни ташкил этди.

Яқин 3 ойдаги ўзгаришлар истиқболи бўйича иқтисодий вазиятни қониқарсиз деб баҳолаган корхоналарнинг энг кўп улуши саноатда – 3,6 % ни, хизматлар соҳасида – 3,4% қурилишда – 3,3 % ни ташкил этди.

2023 йилнинг I чорагида бизнесга ишонч муҳитини баҳолаш, % да.

	Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан жорий даврдаги ўзгаришлар		
	кўпайиш (яшиланиш ¹⁾)	ўзгайишсиз	камайиш (ёмонланиш ¹⁾)
Корхонанинг умумий айланмаси	40,7	48,9	10,4
Банд бўлганлар сони	23,2	70,0	6,8
Сотилган маҳсулот (товарлар, ишлар ва хизматлар) учун нарх	33,6	60,8	5,6
Молиявий маблағлар: ўз, кредит ва қарз маблағлари	27,2	65,8	7,0
Рақобат муҳити	37,9	57,5	4,6

¹⁾ Фақат рақобат муҳитига тегишли

давоми

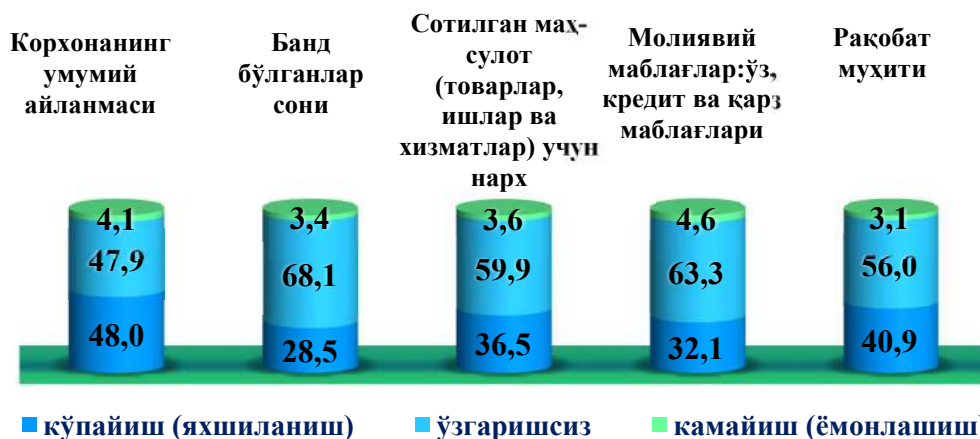
	Яқин 3 ойда ўзгаришлар истиқболи		
	кўпайиш (яхшиланиш ¹⁾)	ўзгаришсиз	камайиш (ёмонлашиш ¹⁾)
Корхонанинг умумий айланмаси	48,0	47,9	4,1
Банд бўлганлар сони	28,5	68,1	3,4
Сотилган маҳсулот (товарлар, ишлар ва хизматлар) учун нарх	36,5	59,9	3,6
Молиявий маблағлар: ўз, кредит ва қарз маблағлари	32,1	63,3	4,6
Рақобат муҳити	40,9	56,0	3,1

¹⁾ Фақат рақобат муҳитига тегишли

2023 йилнинг I чорагида бизнесга ишонч муҳитини баҳолаш, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан жорий даврдаги ўзгаришлар, % да

2023 йилнинг I чорагида бизнесга ишонч муҳитини баҳолаш, яқин 3 ойда ўзгаришлар истиқболи, % да

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Тадбиркорлик фаолияти (тадбиркорлик) – тадбиркорлик фаолияти субъектлари томонидан қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга ошириладиган, ўзи таваккал қилиб ва ўз мулкий жавобгарлиги остида даромад (фойда) олишга қаратилган ташаббускорлик фаолиятидир.

Тадбиркорлик фаолияти субъектлари (тадбиркорлик субъектлари) белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтган ҳамда тадбиркорлик фаолиятини амалга ошираётган юридик ва жисмоний шахслардир.

Тадбиркорлик иши (бизнес) – мулкий ҳуқуқларни ва тадбиркорнинг ўзига хос воситаларини, шунингдек унга тегишли бўлган, якка тартибдаги тадбиркор ўз тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириши учун фойдаланадиган бошқа мутлақ ҳуқуқларни ўз ичига оладиган мол-мулк мажмуидир.

Юридик шахс – ўз мулкида, хўжалик юритишида ёки оператив бошқарувида алоҳида мол-мулкка эга бўлган ҳамда ўз мажбуриятлари юзасидан ушбу мол-мулк билан жавоб берадиган, ўз номидан мулкий ёки шахсий номулкий ҳуқуқларга эга бўла оладиган ва уларни амалга ошира оладиган, мажбуриятларни бажара оладиган, судда даъвогар ва жавобгар бўла оладиган ташкилот юридик шахс ҳисобланади.

Юридик шахслар мустақил баланс ёки сметага эга бўлишлари керак.

Якка тартибдаги тадбиркорлик – жисмоний шахс (якка тартибдаги тадбиркор) томонидан тадбиркорлик фаолиятини юридик шахс ташкил этмаган ҳолда амалга оширишдир.

Якка тартибдаги тадбиркорлик якка тартибдаги тадбиркор томонидан мустақил мулк ҳуқуқи асосида ўзига тегишли бўлган мол-мулк негизида, шунингдек, мол-мулкка эгалик қилиш ва (ёки) ундан фойдаланишга йўл қўядиган ўзга ашёвий ҳуқуқ асосида амалга оширилади.

Тадбиркорлик субъектлари ўз фаолиятларини мувофиқлаштириш, шунингдек, ўз ҳуқуқлари ва манфаатларини ифода этиш ҳамда ҳимоя қилиш мақсадида, нотижорат ташкилотлар бўлган уюшмаларга (иттифоқларга) ва бошқа бирлашмаларга бирлашиши мумкин.

Корхона – ҳуқуқий шахс ҳуқуқига эга бўлган, мулкчилик ҳуқуқи ёки хўжаликни тўла юритиш ҳуқуқи бўйича ўзига қарашли мол-мулкдан фойдаланиш асосида маҳсулот ишлаб чиқарадиган ва сотадиган ёки маҳсулотни айирбошлайдиган, ишларни бажарадиган, хизмат кўрсатадиган, беллашув ҳамда мулкчиликнинг барча шакллари тенг ҳуқуқлилиги шароитида амалдаги қонунларга мувофиқ ўз фаолиятини рўёбга чиқарадиган мустақил хўжалик юритувчи субъект ҳисобланади.

Корхонанинг фаолиятини таҳлил қилиш – унинг асосида корхона фаолиятини ҳар томонлама ўрганиш. Натижада, маълумот тўплашнинг маълум усулларида фойдаланиш орқали корхона фаолиятини баҳолаш ва заиф томонларини аниқлаш учун керакли маълумотларни олиш.

Х. НАРХЛАР

1- БЎЛИМ. ИСТЕЪМОЛ НАРХЛАРИ

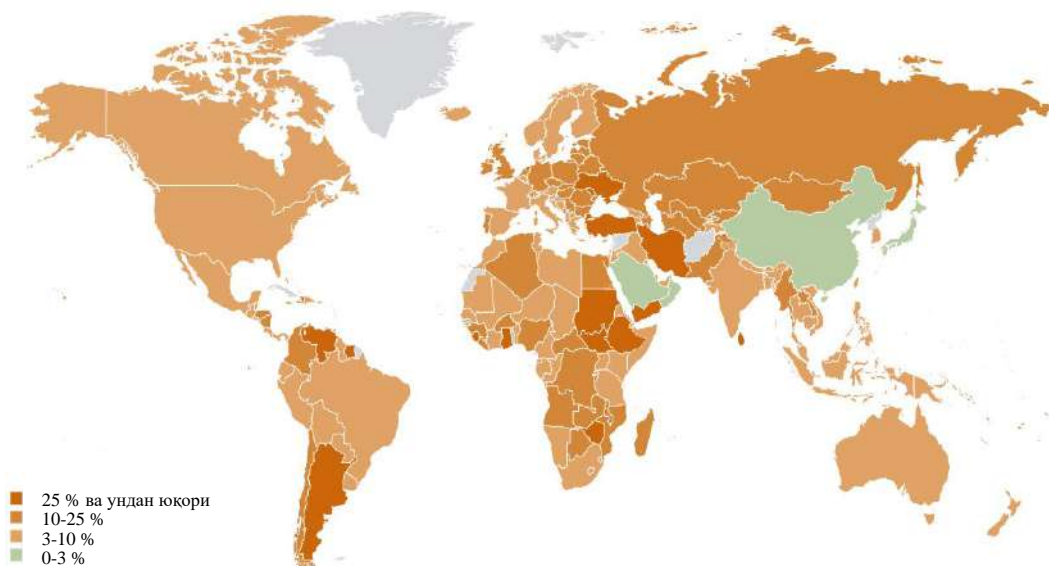
Мамлакат ижтимоий-иқтисодий ривожланишини баҳолашда таҳлил қилинадиган асосий макроиқтисодий кўрсаткичлар орасида истеъмол секторидаги инфляциян жараёнларнинг асосий индикатори ҳисобланган **истеъмол нархлари индекси (ИНИ)** алоҳида ўрин тутди.

ИНИ ўзгармас истеъмол тузилмасига эга бўлган ҳолда товарлар ва хизматлар белгиланган тўплами қийматининг ўзгаришларини ифодалайди.

ИНИ турли шаклларда дунёнинг кўплаб давлатларида, шу жумладан, қўшни давлатларда ҳам ҳисобланади.

2022 йилда дунё мамлакатларидаги ИНИ бўйича инфляция даражаси

ўтган йилнинг декабрига нисбатан ўсиш суръати, % да

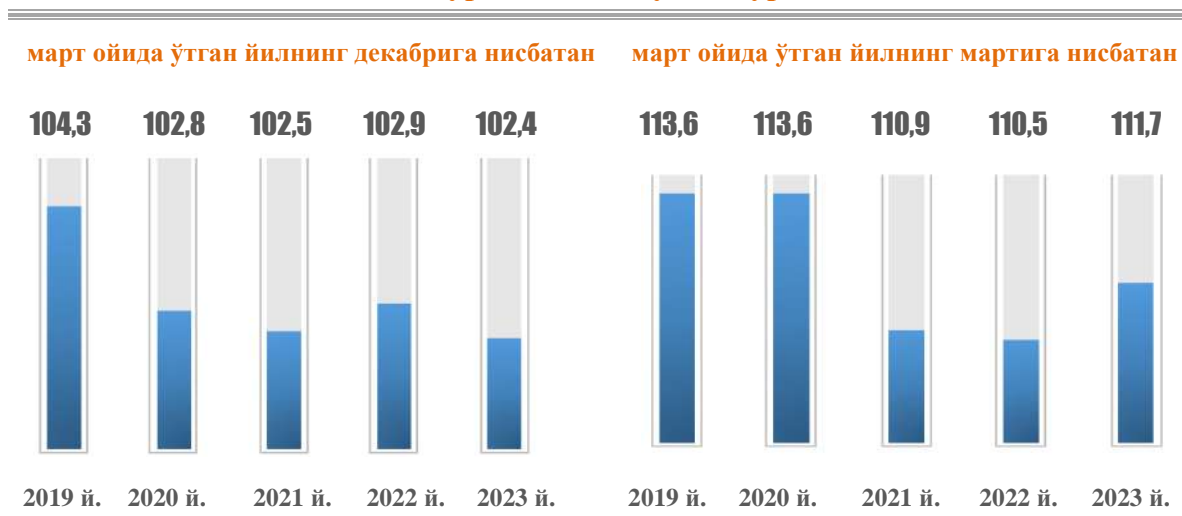

Манба: <https://www.imf.org/external/datamapper/PSPEPCH@WEO/SAK/UZB/APQ?cap=2023>

Республикада ИНИни ҳисоблаш 1994 йилда ХВЖнинг техник кўмаги остида жорий қилинган.

ИНИни шакллантиришга “Истеъмол нархлари индекси бўйича қўлланма: Назария ва амалиёт” (ХВЖ, ИХРТ, ЙҲСБ (Евростат), БМТ, ЙИК, Бутунжаҳон банки ва ХМТ) тавсияларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган Товарлар ва хизматларнинг истеъмол нархлари (тарифлари) кузатувини ташкил этиш ҳамда истеъмол нархлари индексини ҳисоблаш бўйича услубий низом (Давлат статистика қўмитасининг 2022 йил 27 сентябрдаги 33-сон қарори билан янги таҳрири тасдиқланган) асос бўлиб хизмат қилади. <https://lib.stat.uz>

Йиғма ИНИ ўртача ойлик ўсиш суръати, % да

2023 йилнинг январь-мартида Ўзбекистон Республикаси бўйича йиғма ИНИ 102,4 % ни ташкил этди. Ушбу кўрсаткич 2019 йилдан буён I чоракдаги энг паст кўрсаткич бўлди.

Йиллик нисбатда 2023 йилнинг мартида йиғма ИНИ 111,7 % га етди. Ушбу кўрсаткич 2021 ва 2022 йилларнинг мартидаги кўрсаткичдан 0,8 ва 1,2 фоиз бандга баланд ва 2019 ва 2020 йилларнинг мос кўрсаткичларидан 1,9 фоиз бандга паст.

2023 йилнинг I чораги давомида инфляциянинг ўсиш суръатида секинлашиш тенденцияси намоён бўлди (йиллик ИНИ йил бошидаги 112,2 % дан, I чорак охирида 111,7 % га секинлашди). Базавий ҳисоб-китобларга кўра, 2023 йилда мамлакатда кутилаётган инфляция даражаси 8,5-9,5 % ни ташкил этади.*

2023 йил март ойида айрим давлатлардаги йиллик ИНИ, % да

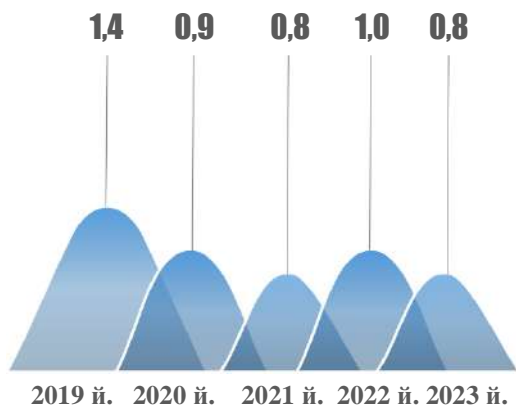
Дунё миқёсида кўрадиган бўлсак, ХВЖ прогнозларига кўра 2023 йилда глобал инфляция пасайиши, бироқ 80 % дан ортиқ мамлакатларда пандемиядан олдинги кўрсаткичлар даражасидан юқори қолиши кутилмоқда. Экспертлар баҳолашларига кўра, глобал инфляция 2022 йилдаги 8,8 % дан, 2023 йилда 6,6 % гача ва 2024 йилда 4,3 % га пасаяди (пандемиядан олдинги (2017-2019 йиллар) ўртача кўрсаткич 3,5 % атрофида шаклланган **).

*Манба: ЎзР Марказий банкининг 2023 йил 26 январдаги пресс-релизи (<https://cbu.uz/ru/monetary-policy/refinancing-rate/press-releases/846785/>).

**Манба: бюллетень “Жаҳон иқтисодиётининг ривожланиш истикболлари”, ХВЖ, 2023 йил январь.

Январь-март ойларида йиғма ИНИ ўртача ойлик ўсиш суръати

2023 йилнинг I чорагида йиғма ИНИ ўртача ойлик ўсиш суръати 0,8 % ни ташкил этиб, 2021 йилнинг I чорагидаги мос кўрсаткич қаторида сўнгги беш йилликнинг энг паст кўрсаткичи бўлди.

Маълумот учун: йил бошидан бўлган даврда индекснинг ўртача ойлик ўсиш суръати вақт каторлари даражасининг ўзгариши интенсивлигининг умумлашган йиғма тавсифи ҳисобланади ва таҳлил қилинаётган даврга кирувчи барча ойлардаги қисқа муддатли нарх индексларининг ўртача геометрик катталиги сифатида аниқланади.

2023 йил I чорак давомидаги қисқа муддатли йиғма ИНИ ўсиш (пасайиш) суръатининг ўртача ойлик ўсиш суръати билан таққосламаси

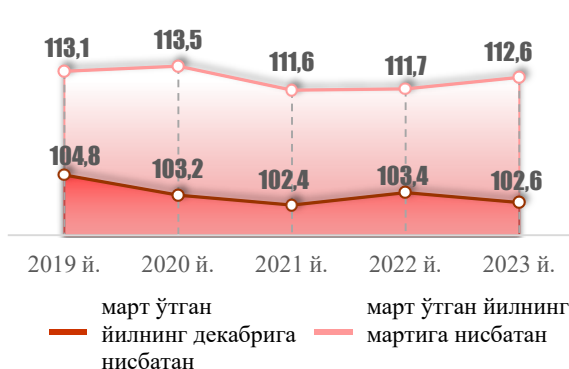
2023 йилнинг январь-мартда қисқа муддатли ИНИ тебранишлари диапазони 0,5 % дан 1,0 % гача ораликда жойлашди.

Шу билан бирга, февраль ойида ўртача ойлик ўсиш суръатига нисбатан фарқ энг юқори (0,5 % га 0,8 %, яъни фарқ -0,3 фоиз банд) бўлган.

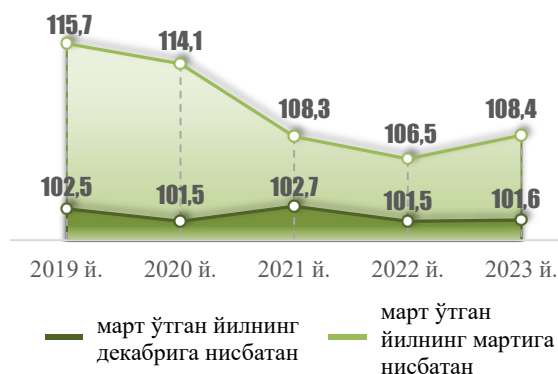
Бир йил аввал, январь-март ойидаги ўртача ойлик ўсиш суръати 1,0 % ни ташкил этганда, қисқа муддатли ИНИнинг кўрсатиб ўтилган кўрсаткичдан оғиш диапазони -0,5 фоиз банддан (февраль) +0,5 фоиз бандгача (март) чегарада жойлашди.

Ўзбекистон Республикаси бўйича товарлар ва хизматлар ИНИ, % да

ТОВАРЛАР

ХИЗМАТЛАР

2023 йилнинг I чорагида товарлар ИНИ 102,6 % даражасида қайд этилди. Хизматлар бўйича ушбу кўрсаткич 101,6 % ни ташкил этди.

Товарларнинг қисқа муддатли ИНИ тебранишлари диапазони жорий йилнинг январь-мартида 0,6 % дан (февраль) 1,2 % гача (март) ораликда жойлашди. Хизматларда мазкур оралик 0,4 % дан (март) 0,7 % гачани (январь) ташкил этди.

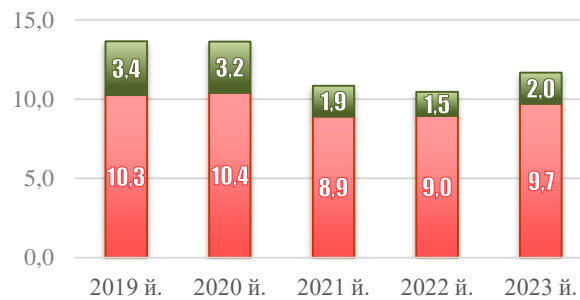
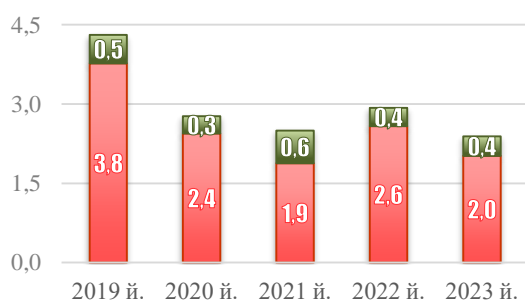
2023 йилнинг мартада товарлар бўйича йиллик нисбатдаги ИНИ 112,6 % даражасида, хизматларда эса 108,4 % даражасида шаклланди.

**Товарлар ва хизматлар нархлари ўзгаришининг
йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири тузилмаси, ф.д.***

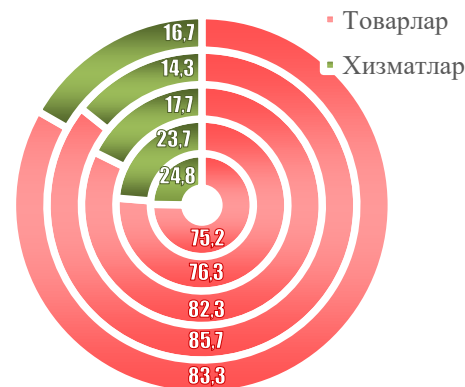
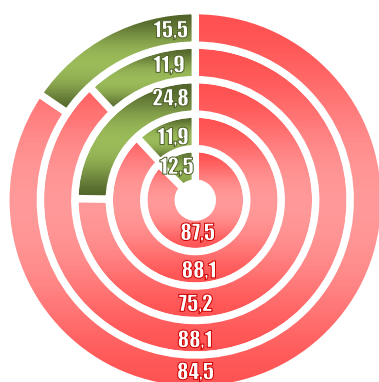
март ўтган йилнинг декабрига нисбатан

март ўтган йилнинг мартига нисбатан

Таъсири, ф.д.

Таъсир улуши, % да

*) товарлар ва хизматларнинг умумий ўсиш суръатига таъсири даражаси йиғиндисининг 0,1 ф.д. га баробарлиги кўрсаткичларнинг яхлитланганлиги билан боғлиқ.

Нархлар ўзгаришини кузатиш учун товарлар ва хизматлар тўпламига танлаб олинган **510 та позиция** киради:

1. озиқ-овқат маҳсулотлари
2. ноозиқ-овқат маҳсулотлар
3. хизматлар.

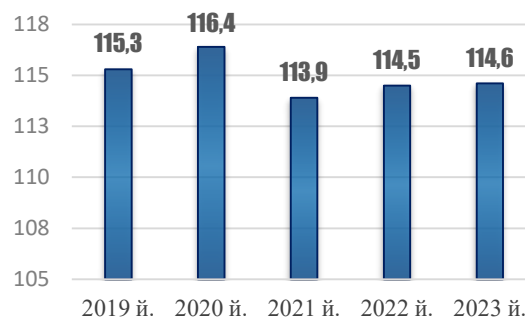
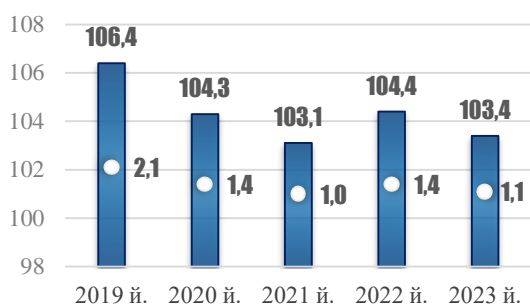

Ўзбекистон Республикаси бўйича товар ва хизматлар асосий гуруҳлари ИНИ, % да

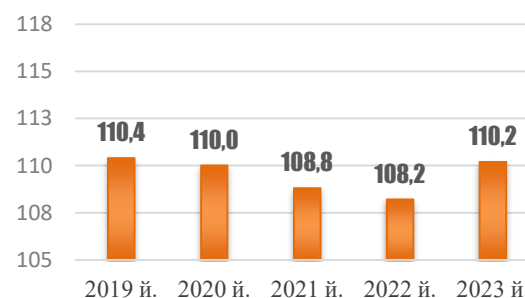
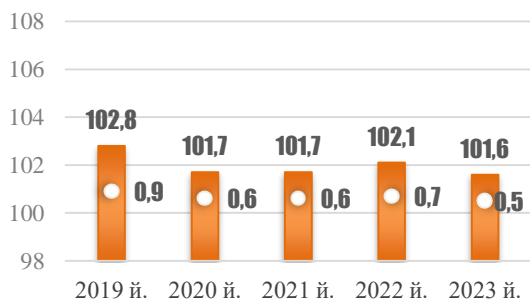
март ўтган йилнинг декабрига нисбатан

март ўтган йилнинг мартига нисбатан

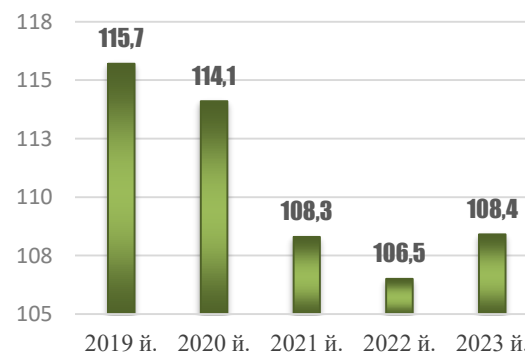
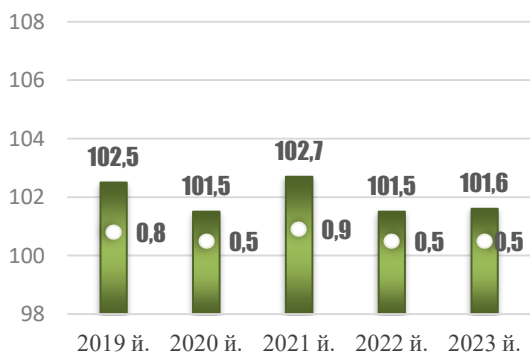
Озиқ-овқат маҳсулотлари

Ноозиқ-овқат маҳсулотлар

Хизматлар

○ январь-март ойда ўртача ойлик ўсиш суръати

ИНИни шакллантириш иккита маълумотлар манбаси асосида амалга оширилади:

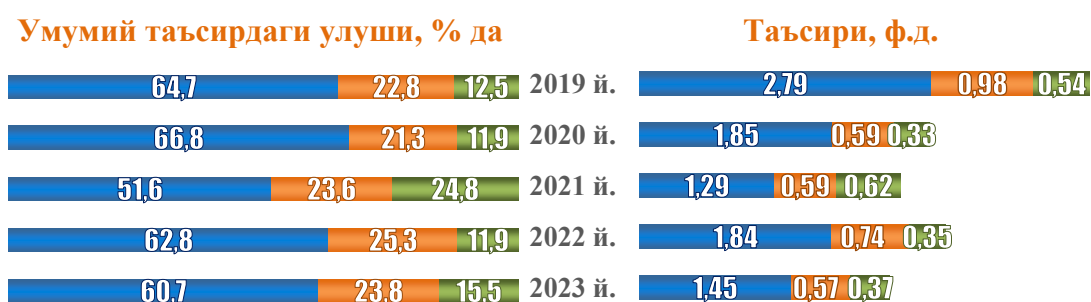
1) уй хўжаликларида ўтказиладиган танланма кузатувлар маълумотлари асосида шаклланадиган аҳолининг истеъмол харажатлари таркиби тўғрисидаги маълумотлар;

2) ҳудудлар, савдо ва хизмат кўрсатиш объектлари, намуна товарлар танланмаси доирасида нархларни қайд этиш маълумотлари.

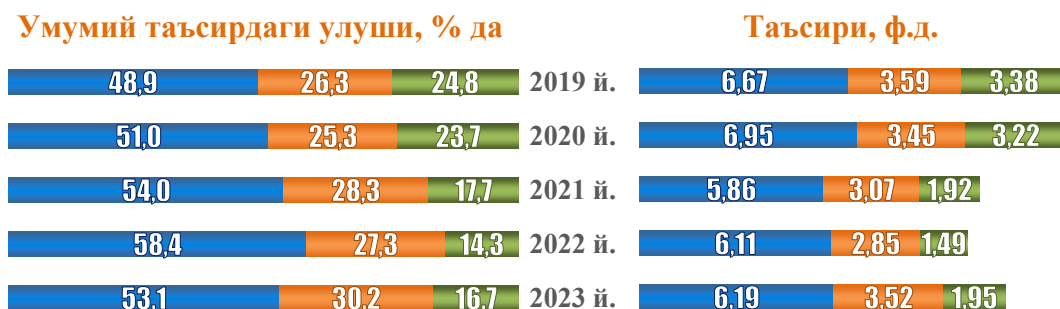
Шундай қилиб, ҳар бир позициянинг (бўлим, гуруҳ, аниқ товар ёки хизмат) йиғма кўрсаткич ўзгаришига таъсири позициянинг нарх ўзгаришлари ва харажатлар таркибидаги салмоқ вазнидан келиб чиққан ҳолда аниқланади.

Товарлар ва хизматлар асосий гуруҳлари нархлари ўзгаришининг йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири тузилмаси, ф.д.

март ўтган йилнинг декабрига нисбатан

март ўтган йилнинг мартага нисбатан

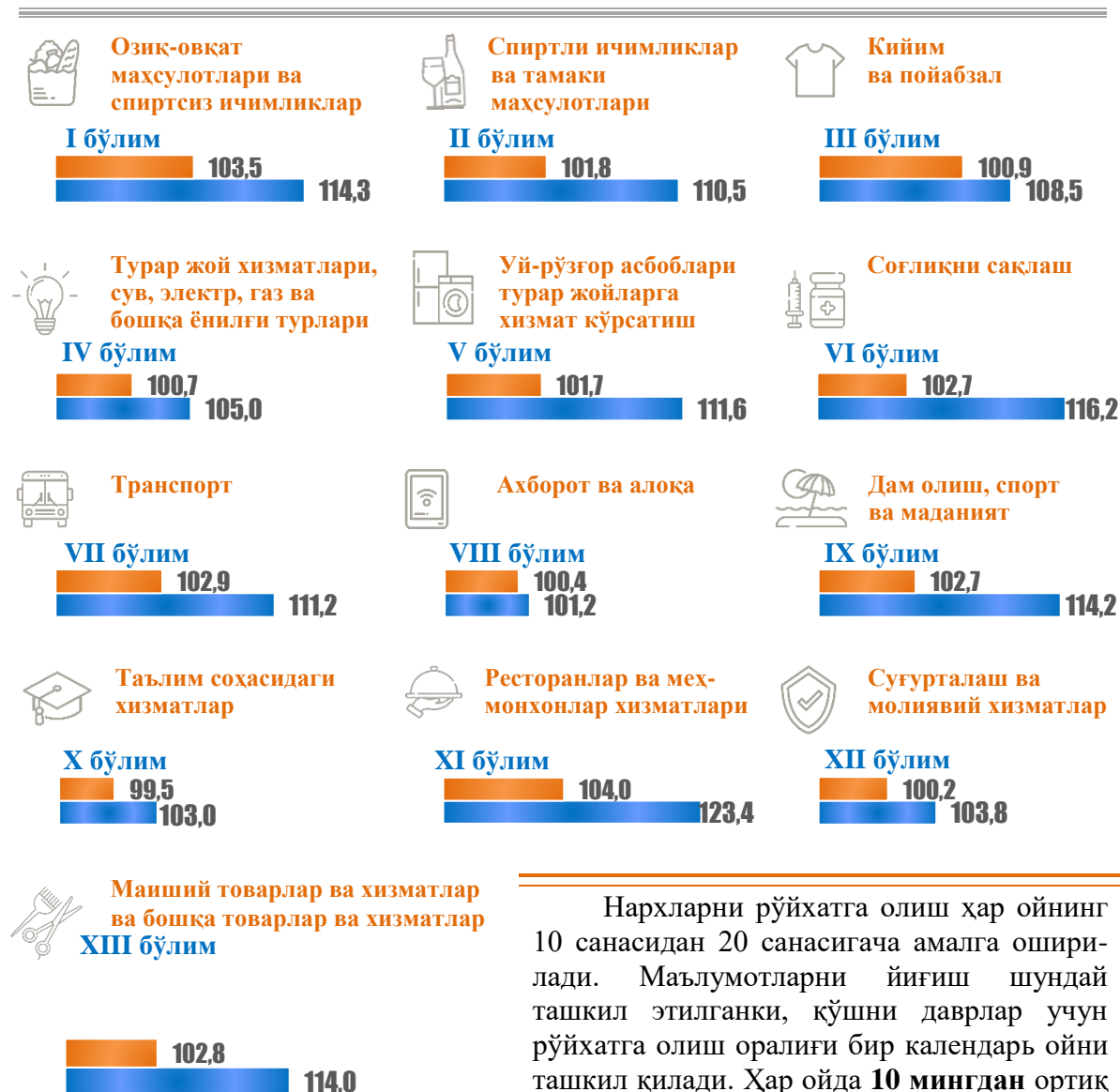
■ Озиқ-овқат маҳсулотлари ■ Ноозиқ-овқат маҳсулотлар ■ Хизматлар

Жорий йилнинг I чорагида озиқ-овқат маҳсулотлари таъсири устунлиги тенденцияси сақланиб қолди. 2023 йилнинг учта ойида 3,4 % га қимматлашган озиқ-овқат маҳсулотлари ушбу даврдаги йиғма ИНИга 1,45 ф.д. таъсир қилди. Салмоқ улуши кўрсаткичларида жорий йилнинг январь-мартида озиқ-овқат инфляцияси ҳиссасига жами кузатиладиган товарлар ва хизматлар умумий таъсирининг 60,7 % и тўғри келди.

2023 йилнинг мартада йиллик нисбатдаги йиғма ИНИ тузилмасида ҳам озиқ-овқат маҳсулотлари таъсири устунлик қилди. Уларнинг ҳиссасига умумий таъсир даражасининг 53,1 % и тўғри келди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 3 августдаги ПҚ-4796-сонли қарори билан тасдиқланган 2020-2025 йилларда Ўзбекистон Республикаси статистикасини ривожлантиришнинг миллий стратегиясини амалга ошириш бўйича “ЙЎЛ ХАРИТАСИ”нинг 36-банди ижросини таъминлаш юзасидан, 2021 йил январь ойидан бошлаб, Статистика агентлиги МДХга аъзо давлатлар орасида биринчилардан бўлиб истеъмол нархлари индексини (ИНИ) тўлиқ БМТнинг Classification of Individual Consumption According to Purpose (COICOP) 2018 халқаро стандартига асосланган, Мақсадлар бўйича индивидуал истеъмол таснифлагичи 2018 (МИИТ 2018) асосида шакллантиришни жорий этди.

2023 йилнинг мартада ЎЗР МИИТ – 2018[†] бўлимлари бўйича ИНИ, % да

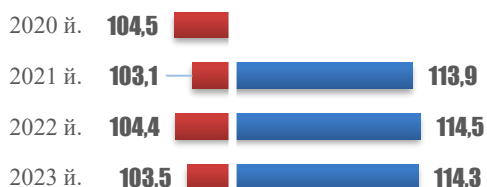

■ 2022 йилнинг декабрига нисбатан
■ 2022 йилнинг мартага нисбатан

[†] Ўзбекистон Республикаси Мақсадлар бўйича индивидуал истеъмол таснифлагичи

I бўлим. “Озиқ-овқат маҳсулотлари ва спиртсиз ичимликлар”*, % да

март ойида I бўлим бўйича
ИНИ*, % да

Ўтган йилнинг декабрига нисбатан

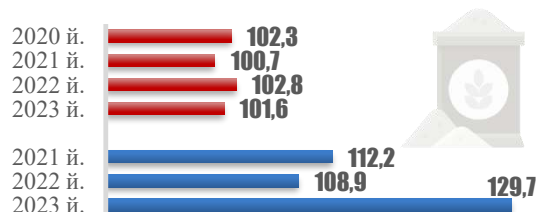
Ўтган йилнинг мартига нисбатан

2023 йил март ойидаги
йиғма ИНИ ўсиш суръатига
таъсири, ф.д.

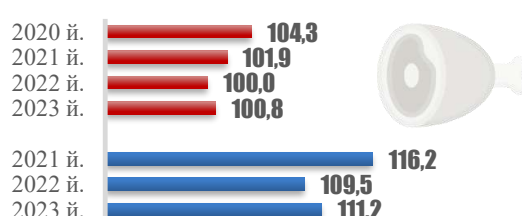

Мос даврдаги йиғма ИНИ умумий ўсиш суръати

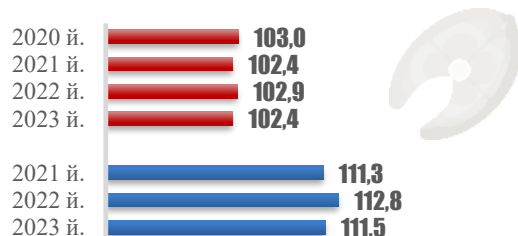
Донли экинлар ва ёрма маҳсулотлари

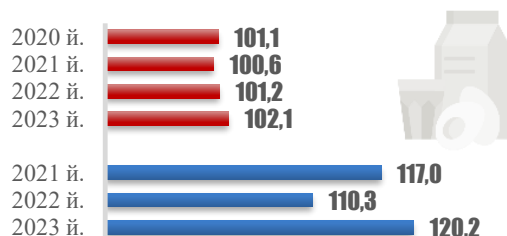
Гўшт маҳсулотлари

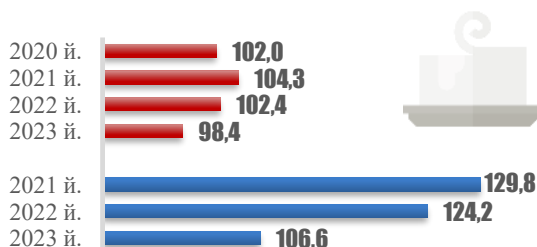
Балиқ ва бошқа денгиз маҳсулотлари

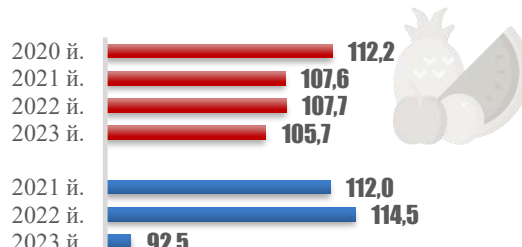
Сут, бошқа сут маҳсулотлари ва тухум

Ёғлар ва мойлар

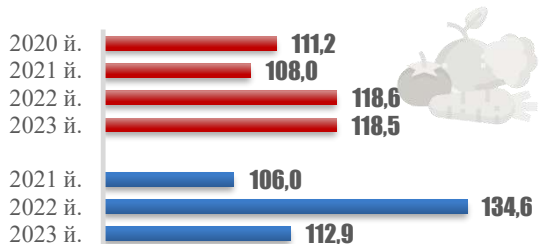
Мевалар ва ёнғоқлар

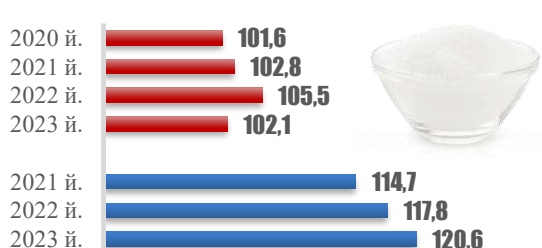
* ЎзР МИИТ – 2018 таснифлагичи 2021 йилдан ИНИни ҳисоблаш амалиётига жорий этилган. Статистик мақсадларда 2020 йил учун ИНИнинг ЎзР МИИТ – 2018 тизимаси бўйича қайта ҳисоб-китоблари амалга оширилди. Таққослама базанинг мавжуд бўлмаганлиги сабабли аввалги йиллардаги ИНИ кўрсаткичлари мазкур таснифлагич бўлимлари ва гуруҳлари кесимида шакллантирилмаган.

Давоми

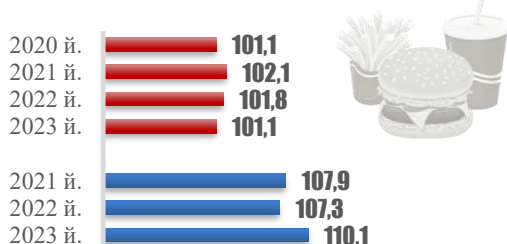
Сабзавотлар, илдизмевалилар ва дуккакдилар

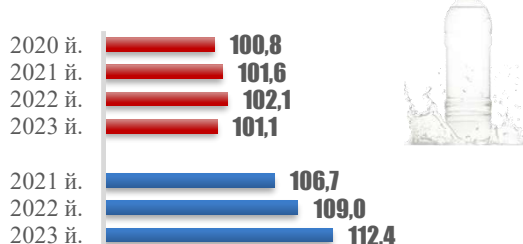
Шакар, қандолат маҳсулотлари ва десертлар

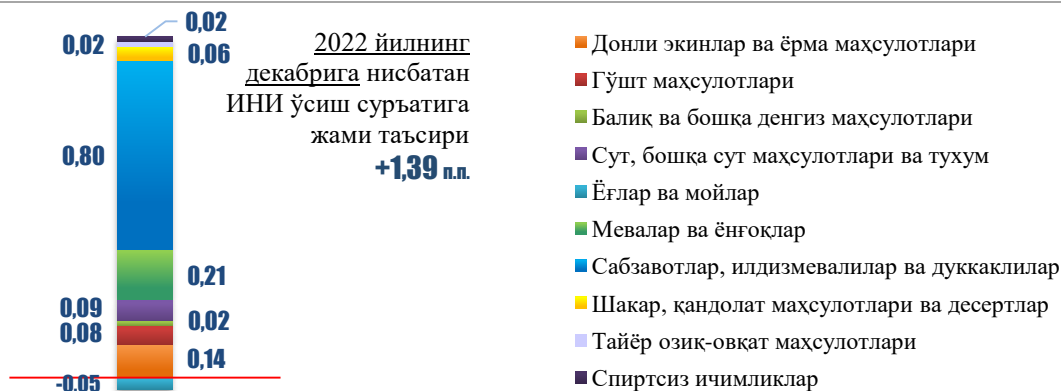
Тайёр озиқ-овқат маҳсулотлари

Спиртсиз ичимликлар

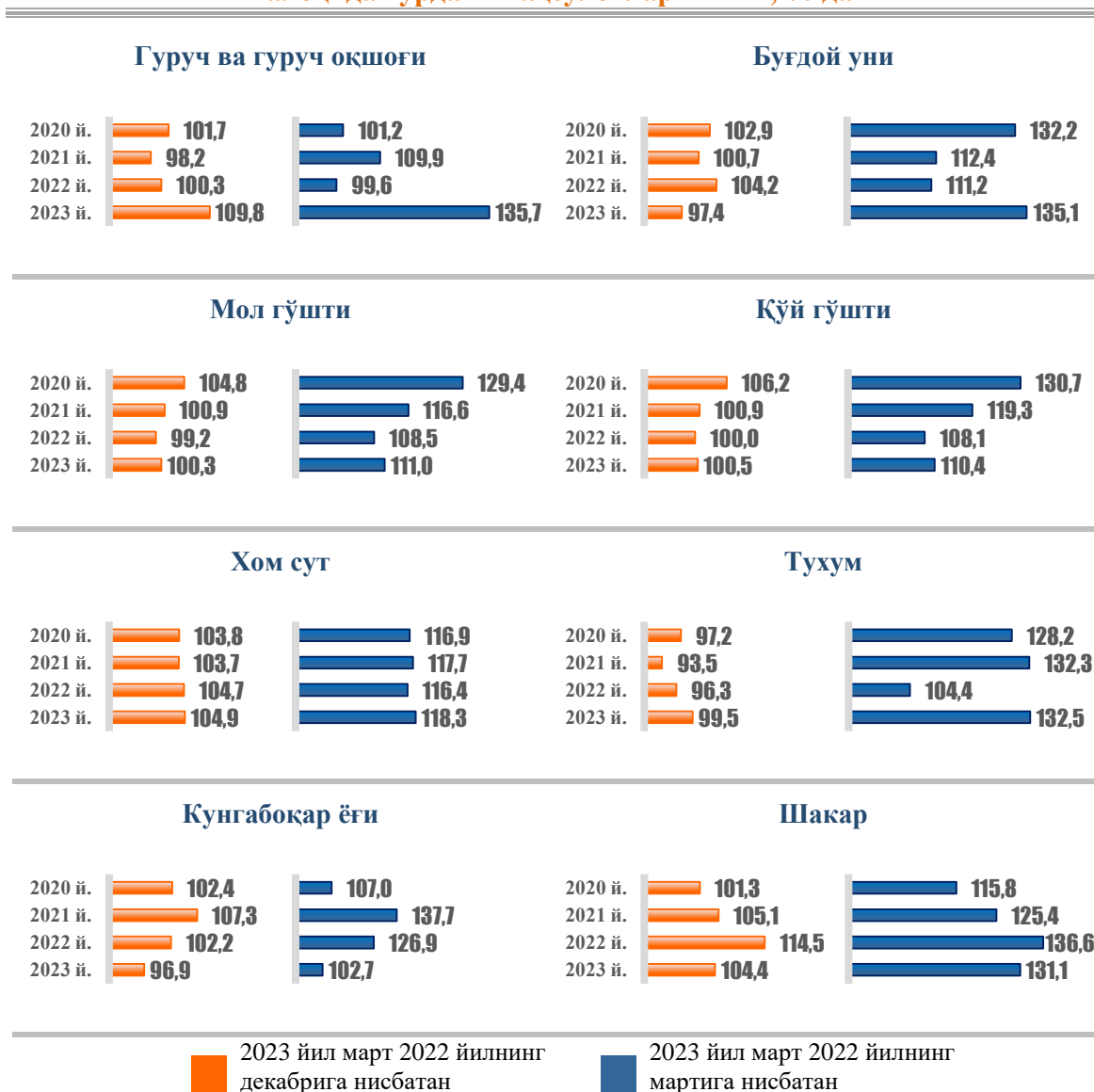

2023 йилнинг мартада Ўзбекистон Республикаси бўйича умумий ИНИ ўсиш (пасайиш) суръатига озиқ-овқат маҳсулотлари ва спиртсиз ичимликлар асосий гуруҳлари нархлари ўзгаришининг таъсири, ф.д. да

Озиқ-овқат маҳсулотлари ва спиртсиз ичимликлар ИНИ I чорақда 103,5 % ни, 2022 йилнинг мартага нисбатан 114,3 % ни ташкил этди. Бўлимга кирувчи гуруҳлар орасида 2023 йилнинг январь-мартидаги йиғма кўрсаткич ўсиш суръатига мева-сабзавот маҳсулотлари, 2022 йилнинг мартага нисбатан донли экинлар ва ёрма маҳсулотлари нархлари ўзгаришининг таъсири юқори бўлди. I чорақда ёғлар ва мойлар, йиллик нисбатда мевалар ва ёнғоқлар нархининг пасайиши тутиб турувчи омил бўлди.

“Озиқ-овқат маҳсулотлари ва спиртсиз ичимликлар” I бўлим
алоҳида турдаги маҳсулотлари ИНИ, % да

2023 йилнинг январь-мартда I бўлимда ИНИ асосан мева-сабзавот маҳсулотлари нархларининг мавсумий кўтарилиши таъсирида шаклланди. Шу билан бирга, гўшт, сут ва бошқа сут маҳсулотлари ва тухумдан бошқа барча гуруҳларда 2023 йилнинг январь-мартдаги ИНИ ўтган йилнинг мос давридаги кўрсаткичдан паст бўлди.

2023 йилнинг I чораги давомида буғдой уни, тухум ва кунгабоқар ёғи нархларида пасайиш қайд этилди. Шакар нархи ўтган йилнинг I чорагидагига нисбатан пастроқ даражада қимматлашди.

2023 йилнинг март ойида “Балиқ ва бошқа денгиз маҳсулотлари”, “Ёғлар ва мойлар”, “Мевалар ва ёнғоқлар”, “Сабзавотлар, илдизмевалилар ва дуккаклилар” гуруҳларида йиллик нисбатдаги ИНИ 2022 йил март ойидаги мос кўрсаткичдан паст бўлди. Шу билан бирга, мевалар ва ёнғоқлар ўртача нархлари даражаси 2023 йилнинг мартда 2022 йилнинг мартига нисбатан пастлигича қолди.

Маълумот
ўрнида

**БМТ Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилотининг
(ФАО) 2023 йил январь-март ойидаги
озиқ-овқат маҳсулотлари нархлари индекси таҳлили**

ФАОнинг озиқ-овқат маҳсулотлари нархлари индекси (ФИНИ) озиқ-овқат маҳсулотлари тўплами халқаро нархларининг ҳар ойлик ҳаракатини акс эттиради.

Мазкур кўрсаткич бешта товар гуруҳи бўйича нархи индексларининг 2014-2016 йиллардаги экспорт ҳажмидаги ўртача улушига мослаштирилган ўртача қийматлари асосида шакллантирилади.

Озиқ-овқат маҳсулотлари нархлари умумий индекси

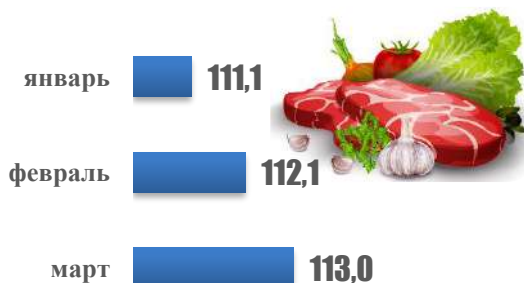

2023 йилнинг мартада ФИНИ ўртача кўрсаткичи 126,9 фоиз бандни ташкил этди.

Март ойида ФИНИнинг пасайишини изоҳлайдиган асосий омил, бу донли, ўсимлик ёғлари ва сут маҳсулотлари нархларининг тушиши бўлди. Шу билан бирга, шакар ва гўшт нархлари ўсди.

I. Гўшт бўйича ФИНИ

Индекс тўртта товар гуруҳини қамраб олади (мол, қўй, парранда ва чўчка гўшти). Март ойида гўшт бўйича ФИНИ ўртача кўрсаткичи 113,0 фоиз бандни ташкил этди. Яқин ойларда сўйиладиган қорамол бош сони камайиши кутилаётган АҚШдаги ички нархларнинг таъсири остида мол гўшти бўйича нарх котировкалари юқорилади. Парранда гўшти нархлари аксинча, кетма-кет тўққизинчи ой жаҳон бозорларидаги суст импорт талаби шароитида пасаймоқда.

II. Сут маҳсулоти бўйича ФИНИ

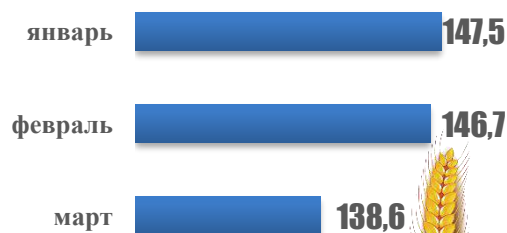
Индекс тўртта товар гуруҳини қамраб олади (ёғ, пишлок, куруқ-ёғсизлангирилган ва хом сут).

Март ойида мазкур индекснинг ўртача кўрсаткичи 130,3 фоиз бандни ташкил этди. Кўрсаткич пишлок ва куруқ сут нархлари котировкаларининг пасайиши ва ёғ нархларининг ошиши таъсирида шаклланган.

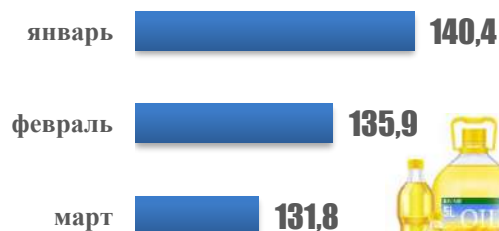
III. Дон маҳсулотлари бўйича ФИНИ

Кўрсаткич Дон бўйича халқаро кўмитанинг (ДХК) буғдой, жўхори, арпа ва гуруч нархлари индекси асосида шакллантирилади. Март ойида дон маҳсулотлари бўйича ФИНИ ўртача қиймати 138,6 фоиз бандни ташкил этди. Март ойида индекснинг пасайиши деярли барча асосий донли маҳсулотларнинг жаҳон бозоридаги нархлари пасайишини акс эттиради. Буғдой нархлари қолганларга қараганда энг юқори пасайиб (7,1% га), бу ҳолат дунё захираларининг кўплиги, экспортёрлар орасидаги кучли рақобат ҳамда Қора денгиз бўйича дон ташаббусининг давом эттирилганлиги билан изоҳланади.

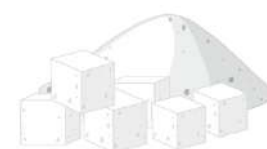
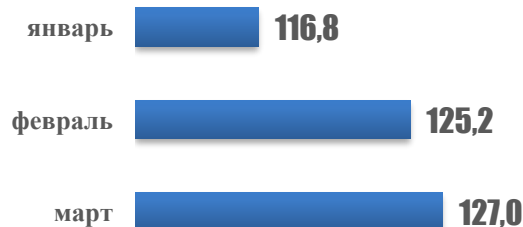
IV. Ўсимлик ёғлари бўйича ФИНИ

Кўрсаткич ўн хил ёғларнинг ўртача тортилган қийматларини намоён қилади. Март ойида ФИНИнинг ўртача қиймати 131,8 фоиз бандни ташкил этиб, февралдаги кўрсаткичдан 4,1 фоиз бандга ва ўтган йилнинг мартадаги кўрсаткичдан 47,7% га паст бўлди. Ушбу индекснинг пасайиши соя, рапс ва кунгабоқар ёғлари котировкалари пасайишининг пировард натижаси бўлиб, пальма ёғига жаҳон нархларининг ўсишини ортиғи билан қоплади.

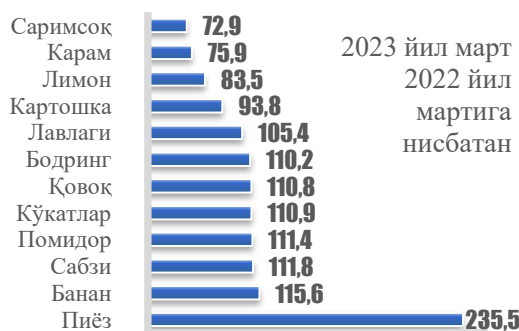
V. Шакар бўйича ФИНИ

2023 йилнинг мартада шакар бўйича ФИНИ ўртача қиймати 127,0 бандни ташкил этди. Шу тариқа, кетма-кет иккинчи ой давомида ўсиши кузатилаётган ушбу кўрсаткич 2016 йилнинг октябридан буён энг юқори қийматга етди. Нархларнинг ошиши биринчи навбатда, Ҳиндистон, Таиланд ва Хитойда ҳосил билан боғлиқ муаммолар натижасида 2022-2023 йиллар мавсумида жаҳон бозорларида таклифнинг қисқариши оқибатида юз берди. Бироқ, Бразилияда ҳосил билан боғлиқ ҳолатнинг қулайлиги инфляция босимни бирмунча юмшатди.

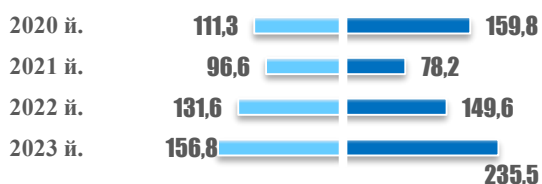

Манба: <https://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpriceindex/ru/>

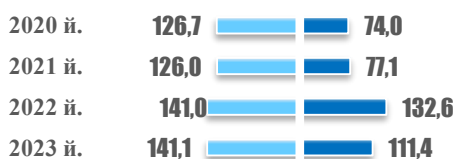
Алоҳида турдаги мева-сабзавот маҳсулотларининг ИНИ, % да

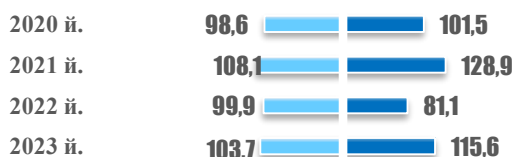
Пиёз

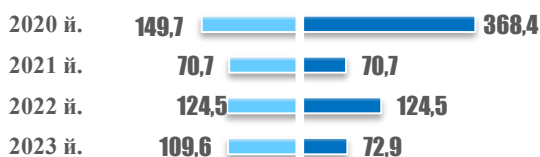
Помидор

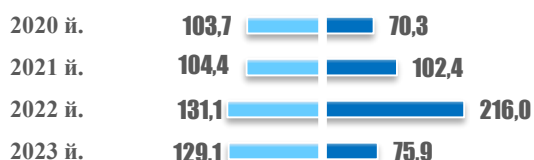
Банан

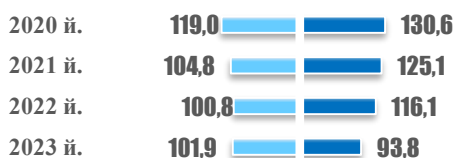
Саримсоқ

Карам

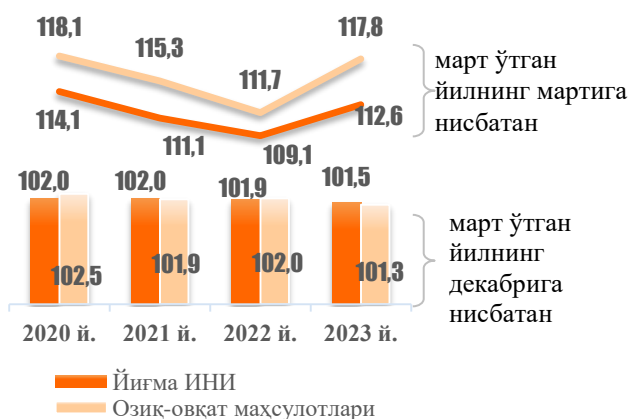
Картошка

■ март ўтган йилнинг декабрига нисбатан

■ март ўтган йилнинг мартига нисбатан

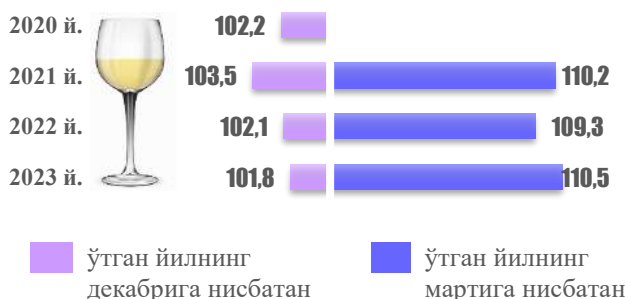
Мева-сабзавот маҳсулотлари нархлари ўзгариши ҳисобисиз ИНИ, % да

Мева-сабзавот маҳсулотлари нархлари ўзгаришини ҳисобга олмаганда 2023 йилнинг I чора-гида ИНИ 101,5 % ни (уларнинг таъсирини ҳисобга олганда 102,4 %) ташкил этди. 2023 йилнинг мартида мевалар ва сабзавотларнинг нарх ўзгаришлари таъсирини ҳисобга олмаганда йиллик ИНИ 112,6 % га (уларнинг таъсирини ҳисобга олмаганда 111,7 %) етди.

II бўлим. “Спиртли ичимликлар ва тамаки маҳсулотлари”, % да

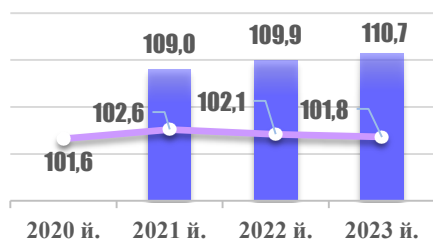
март ойида II бўлим
бўйича ИНИ, % да

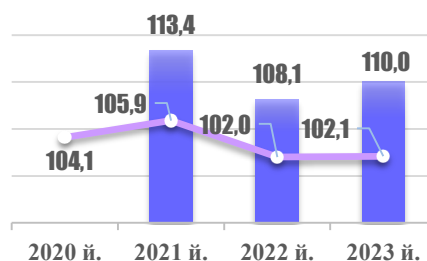
йиғма ИНИ ўсиш суръатига
таъсири, ф.д.

Спиртли ичимликлар

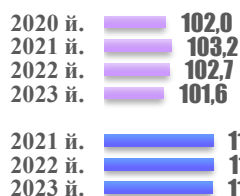

Тамаки маҳсулотлари

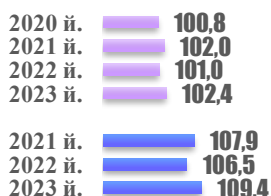

шу жумладан турлари бўйича:

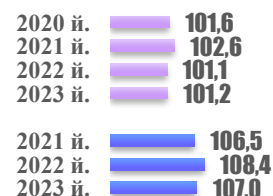
Арок

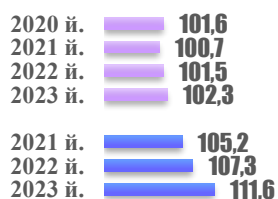
Вино

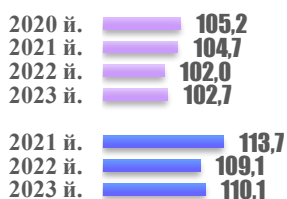
Коньяк

Пиво

Сигарет

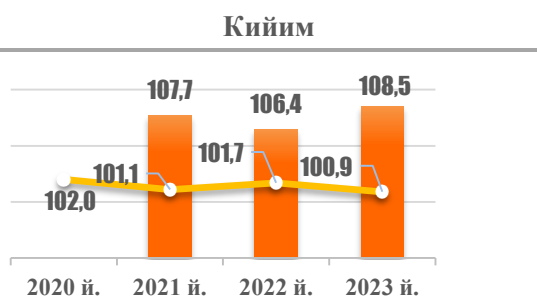
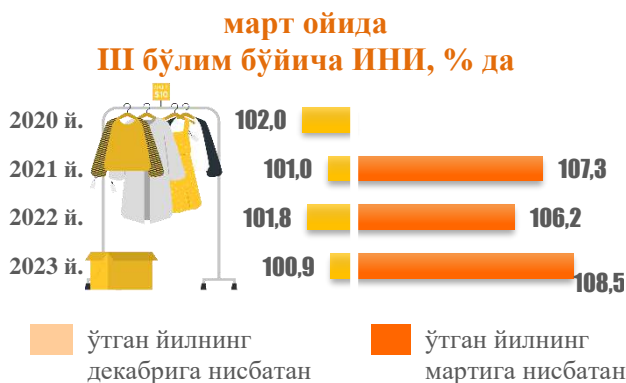
Бошқа тамаки
маҳсулотлари

2023 йилнинг январь-мартда 1,8 % га қимматлашган спиртли ичимликлар ва тамаки маҳсулотлари йиғма ИНИни 0,01 ф.д. оширди. Тамаки маҳсулотлари ушбу даврда 2,1 % га ошиб, йиғма кўрсаткични яна 0,01 ф.д. оширди.

Шу тариқа, мазкур иккита гуруҳ товарлари ҳиссасига II бўлим умумий таъсирининг 50 % и ва I чоракдаги йиғма ИНИ умумий ўсиш суръатининг 0,4 % и тўғри келди.

III бўлим. “Кийим ва пойабзал”, % да

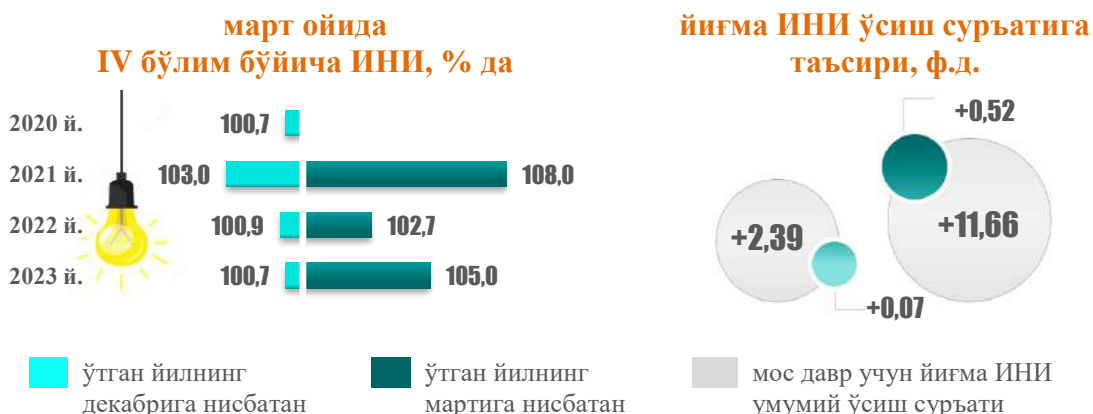
шу жумладан турлари бўйича:

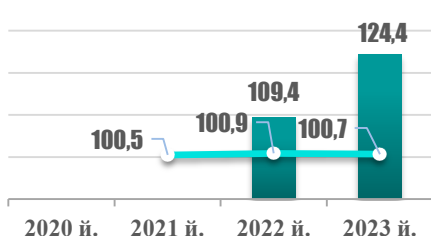
2023 йилнинг I чорагида кийимлар бўйича ИНИ 100,9 % ни ташкил этиб, йиғма ИНИни 0,08 ф.д. ўсишини (III бўлим жами таъсиринг 72,7 % и) таъминлади. Пойабзаллар бўйича ИНИ ҳам 100,9 % даражасида шаклланиб, йиғма ИНИни 0,03 ф.д. ўсишини (бўлим таъсирининг 27,3 % и).

Кийимлар ва пойабзаллар бўйича йиллик ИНИ 2023 йилнинг мартида баробар бўлди ва 108,5 % даражасида қайд этилди. Кийимлар нархининг ошиши йиллик ИНИга 0,74 ф.д., пойабзаллар эса 0,25 ф.д. таъсир қилди.

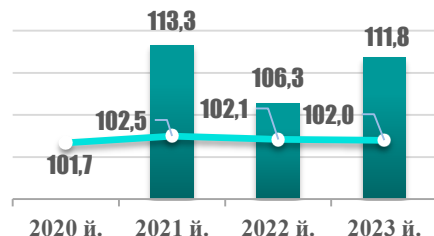
IV бўлим. “Турар жой хизматлари, сув, электр, газ
ва бошқа ёнилғи турлари”, % да

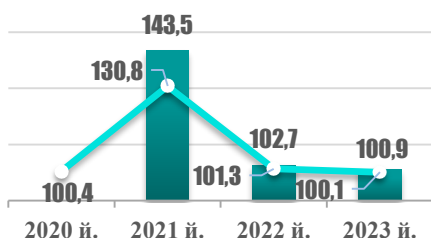
Турар жой учун амалдаги
ижара ҳақи*

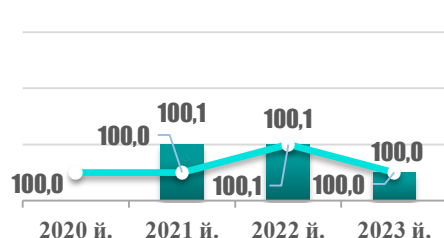
Турар жойларга хизмат кўрсатиш,
таъмирлаш ва қўриқлаш

Сув билан таъминлаш ва турар жойларга
хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бошқа
хизмат турлари

Электр энергияси, газ ва бошқа ёнилғи
турлари

*) кузатув 2021 йилдан олиб борилади

IV бўлим бўйича ИНИ 2023 йилнинг январь-мартида 100,7 % ни ташкил этиб, бунга жорий йилнинг I чорагида ИНИ 102,0 % даражасида қайд этилган “Турар жойларга хизмат кўрсатиш, таъмирлаш ва қўриқлаш бўйича хизматлар” гуруҳида нархларнинг ошиши таъсир кўрсатди.

Жорий йилнинг мартида 2022 йилнинг мартига нисбатан IV бўлим бўйича ИНИ 105,0 % даражага етди. Бу, асосан турар жой учун ижара нархларининг ошиши (йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири 0,1 ф.д. бўлиб, бўлим таъсирининг 19 % ини ташкил этади) ва турар жойларга хизмат кўрсатиш, таъмирлаш ва қўриқлаш нархларининг ошиши (таъсири 0,4 ф.д., ёки бўлим таъсирининг 77 % и) билан боғлиқдир.

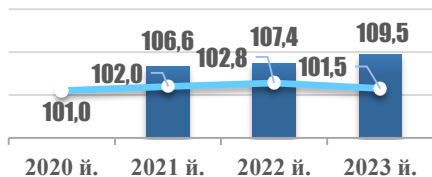
V бўлим. “Уй-рўзгор асбоблари, маиший техника ва турар жойларга кундалик хизмат кўрсатиш”, % да

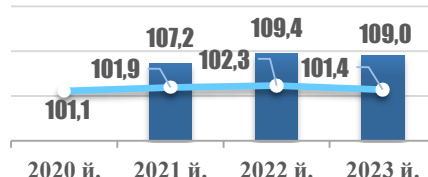
йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири, ф.д.

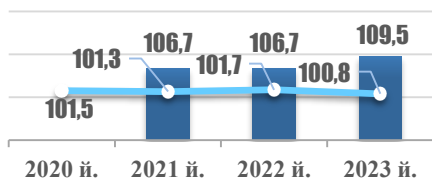
**Мебель, уй-рўзгор асбоблари
ва туқли гиламлар**

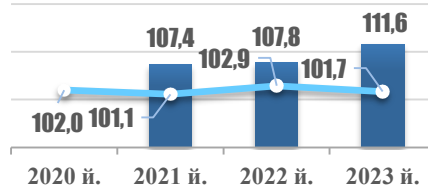
Маиший асбоблар

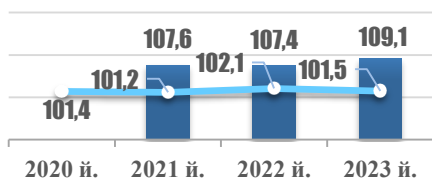
**Боғдорчиликда фойдаланиладиган
асбоблар ва мосламалар**

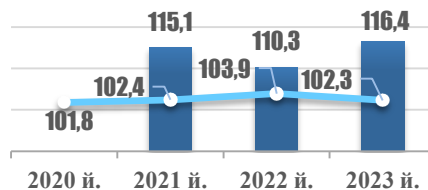
**Уй ҳўжаликларида ишлатиладиган
тўқимачилик маҳсулотлари**

Шиша идишлар ва ошхона анжомлари

**Уй ҳўжалигини юритиш билан боғлиқ
ҳолда ишлатилувчи товарлар ва
хизматлар**

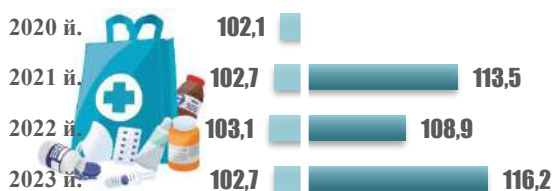

2023 йилнинг январь-мартида V бўлим бўйича ИНИ 101,7 % даражасида шаклланиб, бунинг ҳисобига йиғма ИНИ 0,12 ф.д. юқорилади (умумий таъсир улушидан 5,0 %). Бўлимга кирувчи, уй ҳўжалигини юритиш билан боғлиқ товарлар ва хизматлар бўйича ИНИ I чоракда 102,3 % га (йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири +0,05 ф.д., ёки бўлим таъсири улушининг 41,7 % и), шу жумладан, маиший ювиш ва тозалаш воситалари бўйича 102,7 % (таъсири +0,04 ф.д.) етди.

2023 йилнинг март ойида бўлим бўйича йиллик ИНИ 111,6 % ни ташкил этиб, йиғма ИНИ ўсиш суръатига 0,82 ф.д. (кузатиладиган товарлар ва хизматлар жами таъсири улушининг 7,0 % и) таъсир этди.

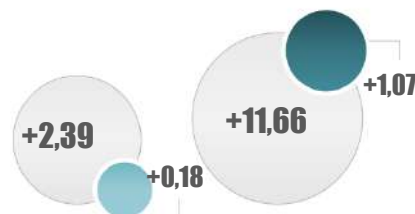
VI бўлим. “Соғлиқни сақлаш”, % да

март ойида
VI бўлим бўйича ИНИ, % да

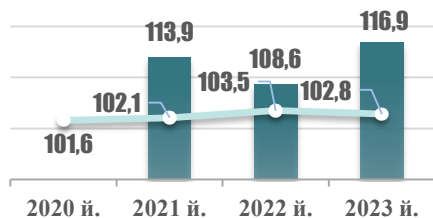
■ ўтган йилнинг декабрига нисбатан
■ ўтган йилнинг мартига нисбатан

йиғма ИНИ ўсиш суръатига
таъсири, ф.д.

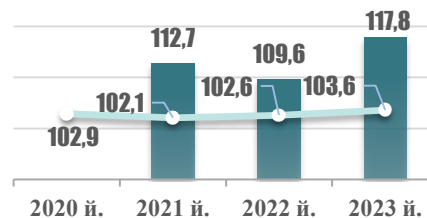

■ мос давр учун йиғма ИНИ умумий ўсиш суръати

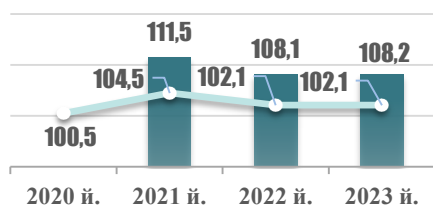
Дори воситалари
ва тиббиёт маҳсулотлари

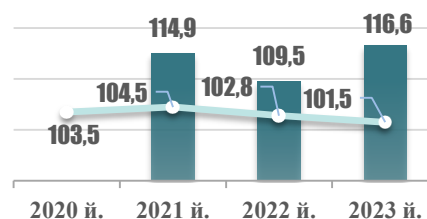
Амбулаторияда даволаш бўйича
хизматлар

Стационарда даволаш бўйича хизматлар

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги
бошқа хизматлар

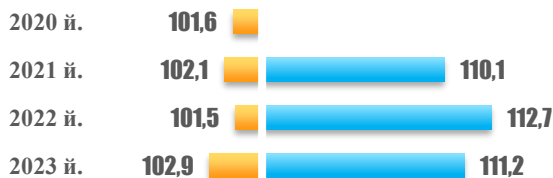

VI бўлим бўйича ИНИ 2023 йилнинг январь-мартида 102,7 % ни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос давридагига нисбатан 0,4 фоиз бандга паст бўлди. Дори воситалари бўйича ИНИ ушбу даврда 102,8 % даражасида қайд этилиб, йиғма ИНИ ўсиш суръатига 0,10 ф.д. (бўлимнинг умумий таъсиридан 55,6 %) таъсир қилди. Амбулаторияда даволаш бўйича хизматлар ИНИ 103,6 % ни, стационарда 102,1 % ни ташкил этиб, йиғма ИНИнинг жами ҳисобда 0,06 ф.д. юқорилашини таъминлади. Соғлиқни сақлаш соҳасидаги бошқа хизматлар бўйича ИНИ 101,5 % даражасида (таъсири 0,01 ф.д.) шаклланди.

VI бўлимда 2023 йилнинг мартада 2022 йилнинг мартига нисбатан ИНИ 116,2 % га етиб, йиллик йиғма ИНИни 1,07 ф.д.га ошишини (кузатиладиган барча товарлар ва хизматлар умумий таъсирининг 9,2 % и) таъминлади. Дори воситалари ва тиббиёт маҳсулотларидаги нарх ўзгаришларининг таъсири ушбу даврда 0,62 ф.д.ни (VI бўлим таъсиридаги улуши 57,9 %), амбулаторияда ва стационарда даволаш хизматлари таъсири 0,28 ф.д. (бўлим таъсиридаги улуши 26,2 %), соғлиқни сақлаш соҳасидаги бошқа хизматлар таъсири 0,17 ф.д.ни (бўлим таъсиридаги улуши 15,9 %) ташкил этди.

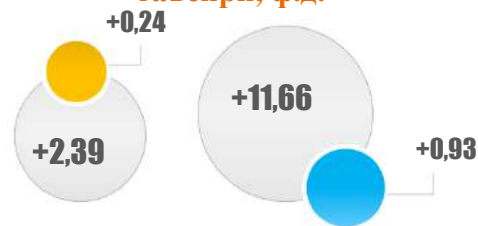
VII бўлим. “Транспорт”, % да

март ойида
VII бўлим бўйича ИНИ, % да

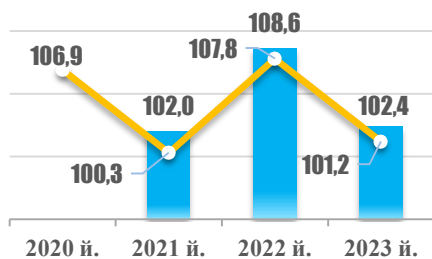
■ ўтган йилнинг декабрига нисбатан
■ ўтган йилнинг мартига нисбатан

йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири, ф.д.

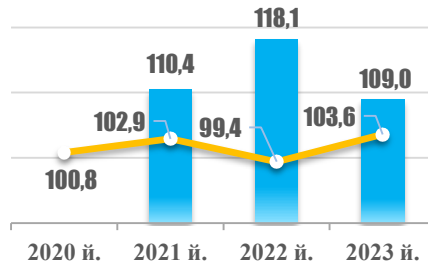

■ мос давр учун йиғма ИНИ умумий ўсиш суръати

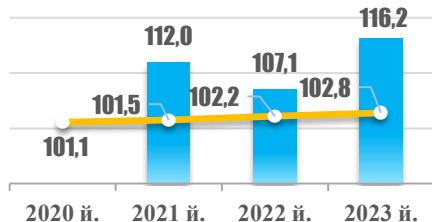
Транспорт воситаларини сотиб олиш

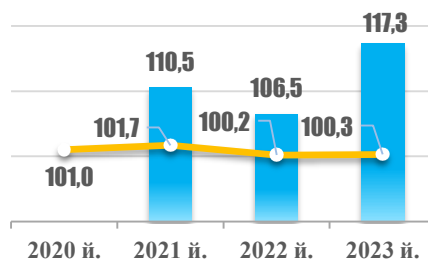
Транспорт воситаларидан фойдаланиш

Йўловчи ташиш транспорти хизматлари

Товарларни етказиб бериш хизматлари

VII бўлим бўйича 2023 йилнинг мартдаги 2022 йилнинг декабрига нисбатан ИНИ 102,9 % ни ташкил этди. Ушбу бўлимнинг 2023 йил I чоракдаги йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири 0,24 ф.д.га етди (барча бўлимлар таъсиридаги улуши 10,0 %). Транспорт воситаларидан фойдаланишдаги товарлар ва хизматлар нарх ўзгаришларининг ушбу даврдаги йиғма кўрсаткич ўсиш суръатига таъсири 0,14 ф.д.ни (бўлим таъсиридаги улуши 58,3 %) ташкил этди. Бўлимнинг қолган гуруҳларидаги нарх тебранишлари ҳисобига йиғма ИНИ 0,10 ф.д. (бўлим таъсиридаги улуши 41,7 %) ўсди.

VII бўлим бўйича 2023 йилнинг мартдаги йиллик ИНИ 111,2 % га етиб, ўтган йилнинг мос кўрсаткичидан 1,5 фоиз бандга паст бўлди.

Ушбу даврда ИНИ ўсиш суръатига бўлим бўйича йўловчи ташиш транспорти хизматлари (0,49 ф.д., ёки бўлим таъсирининг 52,7 % и) ҳамда транспорт воситаларидан фойдаланишдаги товарлар ва хизматлар (0,35 ф.д., ёки 37,6 %) нарх ўзгаришларининг таъсири юқори бўлди. Қолган гуруҳларнинг таъсири сезиларсиз даражада бўлиб, жами ҳисобда йиғма ИНИга 0,09 ф.д. таъсир қилди.

Йўловчи ташиш транспорти турлари бўйича ИНИ, % да

Автомобил транспортлари учун ёнилғи бўйича ИНИ, % да

Йўловчи ташиш транспорти бўйича ИНИ 2023 йилнинг январь-мартда 102,8 % ни ташкил қилди. Шу билан бирга, халқаро йўналишдаги ҳаво транспорти хизматлари бўйича ИНИ 113,6 %, ички йўналишда 102,2 %, шаҳар поезди хизматлари 102,6 %, узоқ масофага қатнайдиغان поезд хизмати бўйича 100,8 % ни ташкил этди. Автомобил транспортда йўловчи ташиш хизматлари бўйича ИНИ тебранишлари диапазони 100,0 % дан (троллейбус) 102,5 % гача оралиқда (шаҳарлараро автобус) жойлашди.

Бензин нархлари 2023 йилнинг I чорагида пасайди ва ИНИ 2022 йилнинг декабрига нисбатан 99,5 % ни ташкил этди. Газ ёқилғиси, аксинча, қимматлашди. Пропан бўйича ИНИ жорий йилнинг I чорагида 118,3 %, метан 102,6 % даражасида қайд этилди.

Бензин бўйича 2023 йилнинг мартда 2022 йилнинг мартига нисбатан ИНИ 99,1 % даражасида шаклланиб, 2023 йилнинг I чорагидаги каби инфляцион жараёнларни тутиб турувчи омил бўлди.

VIII бўлим. “Ахборот ва алоқа”, % да

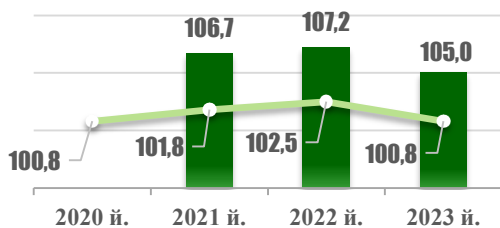
март ойида
VIII бўлим бўйича ИНИ, % да

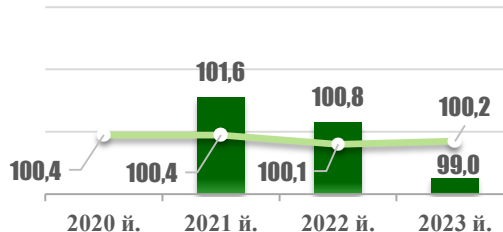
йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири, ф.д.

Ахборот ва коммуникация ускуналари

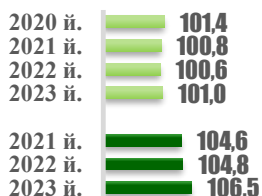

Ахборотлаштириш соҳасидаги
хизматлар

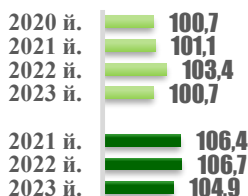

шу жумладан турлари бўйича:

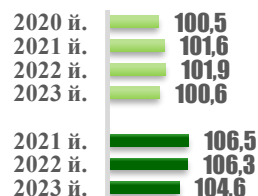
Мустаҳкам ўрнатилган
алоқа ускуналари

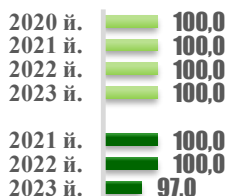
Мобил телефон
ускуналари

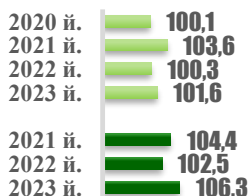
Ахборотларни қайта
ишлаш учун ускуналар

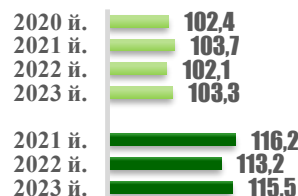
Мобил
алоқа
хизматлари

Комплекс
телекоммуникация
хизматлари

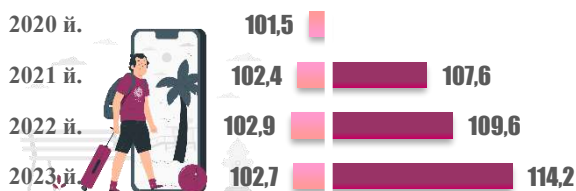
Ахборот ва
коммуникация
ускуналарини
таъмирлаш ва ўрнатиш

Ахборот ва коммуникация ускуналари нарх ўзгаришларининг 2023 йил I чорадаги йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири 0,01 ф.д.дан ошмади (барча бўлимлар умумий таъсиридаги улуши 0,4 %). VIII бўлимда нархлар ошишининг 2023 йил мартдаги йиллик ИНИ ўсиш суръатига таъсири ҳам сезиларсиз бўлди ва 0,04 ф.д. ни ташкил этди.

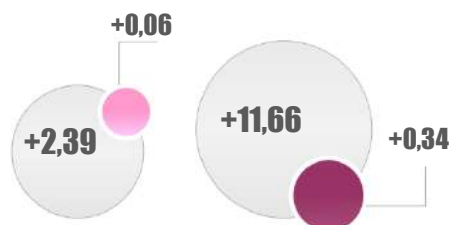
IX бўлим. “Дам олиш, спорт ва маданият”, % да

март ойида
IX бўлим бўйича ИНИ, % да

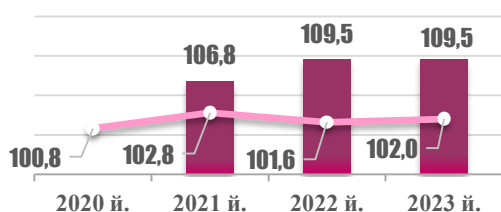
Ўтган йилнинг декабрига нисбатан
Ўтган йилнинг мартаига нисбатан

йиғма ИНИ ўсиш суръатига
таъсири, ф.д.

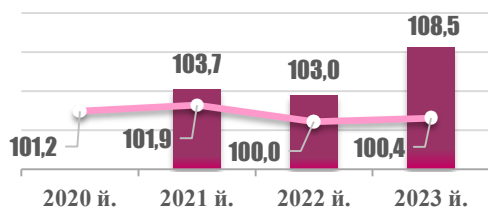

мос давр учун йиғма ИНИ умумий ўсиш суръати

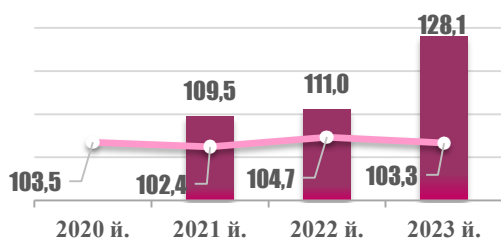
Дам олишни ташкил этиш бўйича
хизматлар

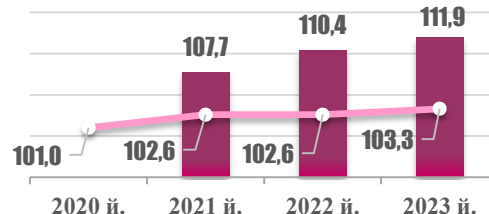
Комплекс дам олишни ташкил этиш
бўйича хизматлар

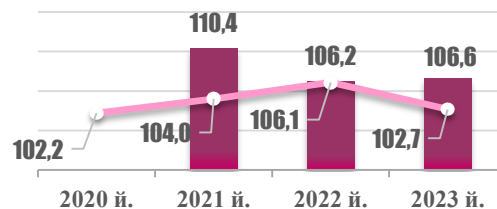
Газеталар, китоблар ва канцелярия
товарлари

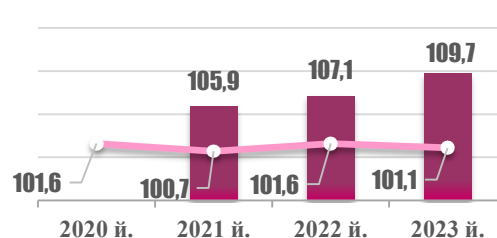
Маданий тадбирларни ташкил этиш
бўйича хизматлар

Боғдорчилик маҳсулотлари
ва уй ҳайвонлари

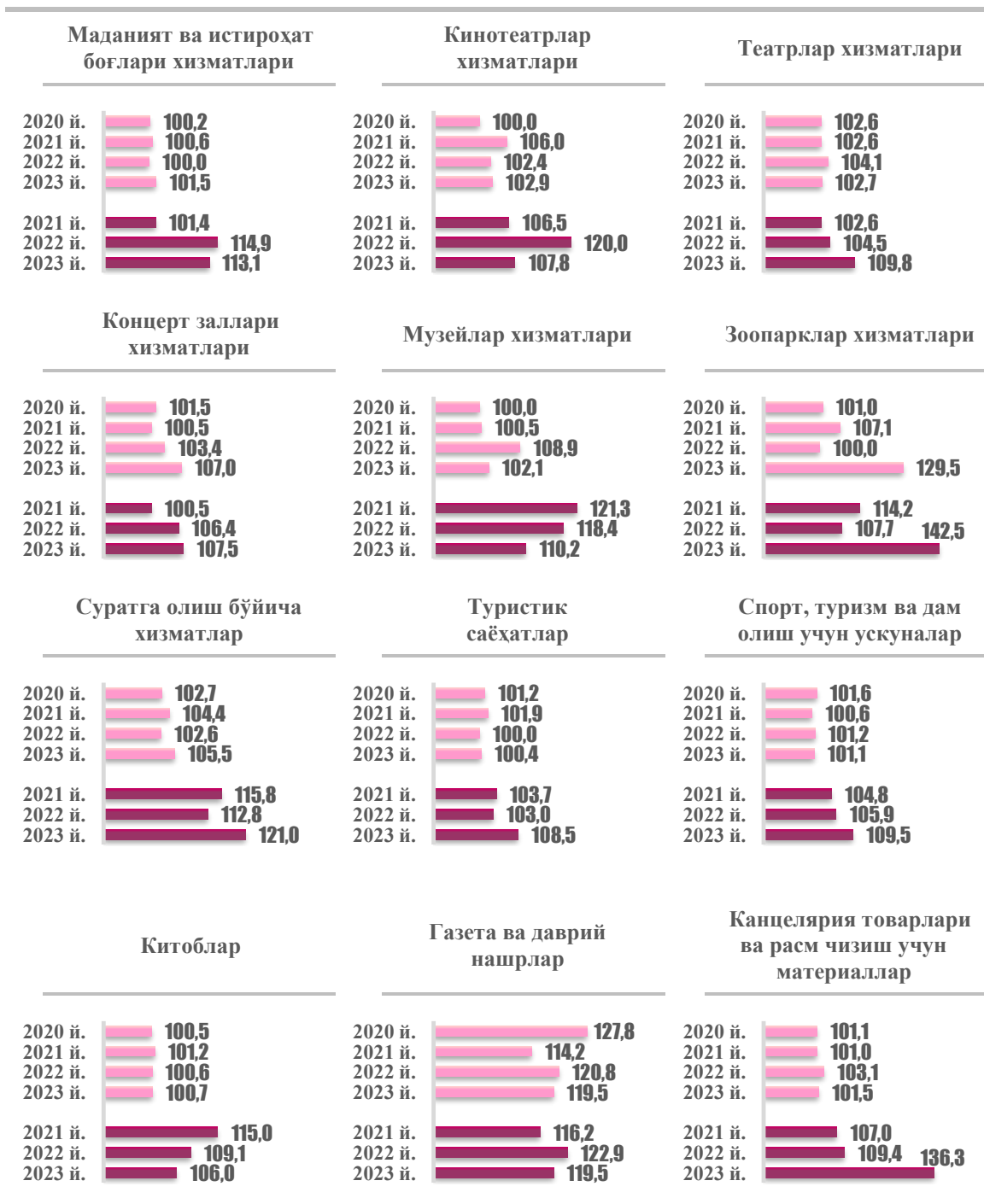
Дам олиш учун
бошқа товарлар

IX бўлим бўйича ИНИ 2023 йилнинг I чорагида 102,7 % ни ташкил этиб, йиғма ИНИ 0,06 ф.д ўсишини таъминлади. Маданий тадбирларни ташкил этиш бўйича хизматлар нархларининг ўзгариши ҳисобига йиғма ИНИ 0,03 ф.д., газета, китоб ва канцелярия товарлари ҳисобига 0,02 ф.д., дам олишни ташкил этиш бўйича хизматлар ҳисобига 0,01 ф.д юқорилади.

IX бўлим бўйича йиллик нисбатда шаклланган ИНИга китоблар, газеталар ва канцелярия товарлари нархларининг ҳамда маданий тадбирларни ташкил этиш бўйича хизматлар нархларининг ўзгариши (йиғма ИНИ ўсиш суръатига жами таъсири 0,27 ф.д.) асосий таъсир кўрсатди.

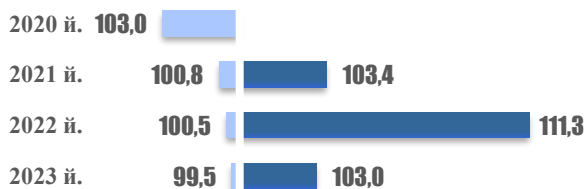
IX бўлимнинг алоҳида хизмат турлари бўйича ИНИ

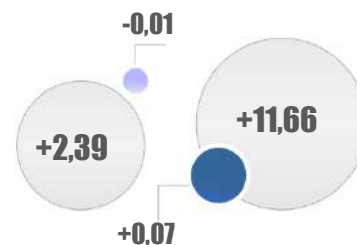
2023 йилнинг I чораги давомида IX бўлимда кузатиладиган асосий товарлар ва хизматлар турлари орасида театрлар, музейлар хизматлари, газеталар ва даврий нашрлар, канцелярия товарлари ва расм чизиш учун материаллар нархлари ўтган йилнинг мос давридагига nisbatan pastroq daraжада oshdi.

Х бўлим. “Таълим соҳасидаги хизматлар”, % да

март ойида
Х бўлим бўйича ИНИ, % да

йиғма ИНИ ўсиш суръатига
таъсири, ф.д.

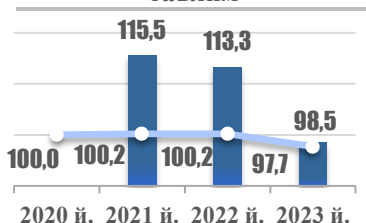

Ўтган йилнинг декабрига нисбатан

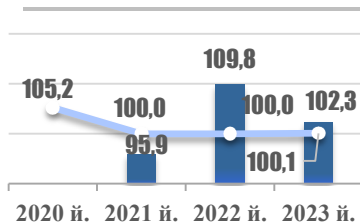
Ўтган йилнинг мартига нисбатан

мос давр учун йиғма ИНИ умумий ўсиш суръати

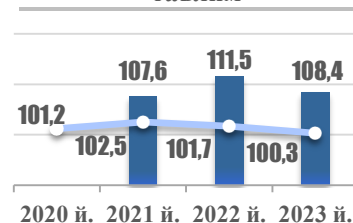
Мактабгача ва бошланғич таълим

Олий таълим

Босқичларга бўлинмаган таълим

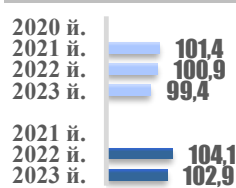

шу жумладан турлари бўйича:

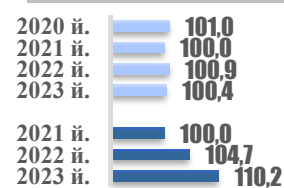
Давлат МТТ* хизматлари

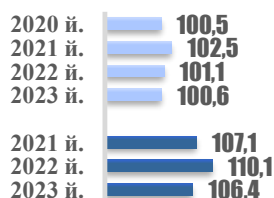
Нодавлат МТТ* хизматлари

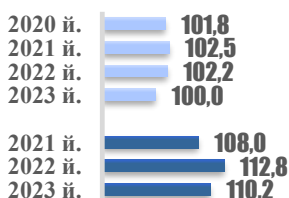
Нодавлат ОТМ ўқиш

Репетиторлик хизматлари

Обучение на образовательных курсах

2023 йилнинг I чора-гида МТТ хизматлари бўйича ИНИ 97,7 % ни ташкил этиб, йиғма ИНИнинг 0,02 ф.д. пасайишига сабаб бўлди.

Х бўлимда йиллик ИНИ 2023 йилнинг мартига асосан bosқичларга бўлинмаган таълим соҳасида нархларнинг ошиши билан боғлиқдир.

*) Мактабгача таълим ташкилотлари. Нодавлат МТТлар хизматлари 2021 йилдан бошлаб нарх ўзгаришлари кузатуви танланмасига киритилган. 2021 йилнинг март ойидаги 2020 йилнинг мартига нисбатан ИНИ нархларни таққослаш учун базанинг мавжуд бўлмаганлиги сабабли шакллантирилмаган.

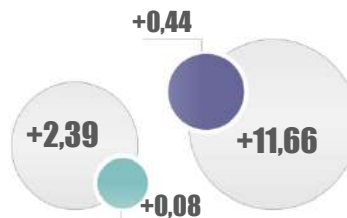
XI бўлим. “Ресторанлар ва меҳмоноҳоналар хизматлари”, % да

**март ойида
XI бўлим бўйича ИНИ, % да**

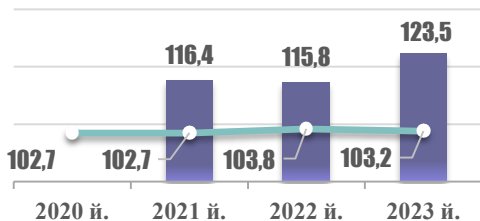
■ ўтган йилнинг декабрига нисбатан
■ ўтган йилнинг мартига нисбатан

йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири, ф.д.

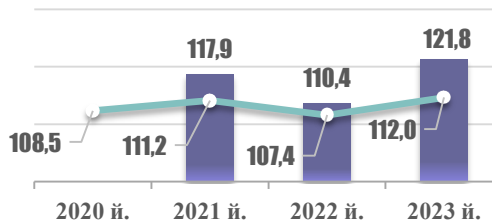

■ мос давр учун йиғма ИНИ умумий ўсиш суръати

Озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб бериш бўйича хизматлар

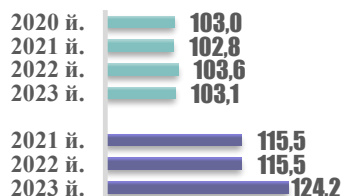

Меҳмонхоналар хизматлари

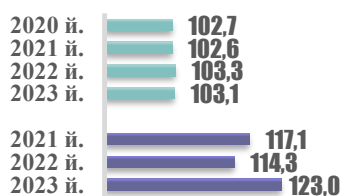

шу жумладан турлари бўйича:

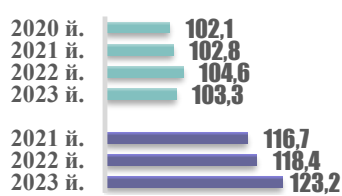
Кафе

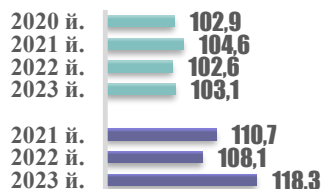
Ошхоналар

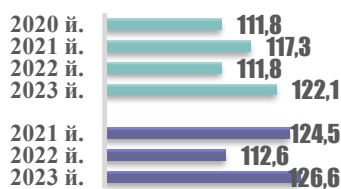
Тезпишар таомлар тайёрланадиган ошхоналар

Меҳмоноҳоналар хизматлари

Дам олиш марказлари

Умумий овқатланиш соҳасида нархларнинг ошиши ҳисобига 2023 йилнинг II чорагида йиғма ИНИ 0,05 ф.д. (бўлимнинг йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсирининг 75 %и), меҳмонхоналар хизматлари ҳисобига 0,02 ф.д. (25 %) ўсди.

XI бўлимнинг йиллик нисбатдаги йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири 0,44 ф.д.ни ташкил этди. Шу билан бирга, озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб бериш бўйича хизматлар ҳиссасига ушбу таъсир даражасининг 93,2 % и, меҳмонхоналар ҳиссасига 6,8 % и тўғри келди.

ХII бўлим. “Суғурталаш ва молиявий хизматлар”, % да

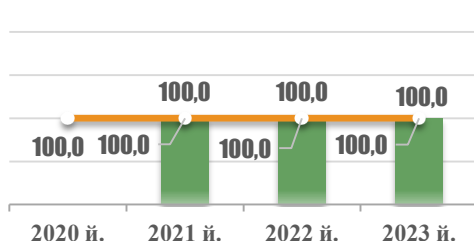
март ойида
ХII бўлим бўйича ИНИ, % да

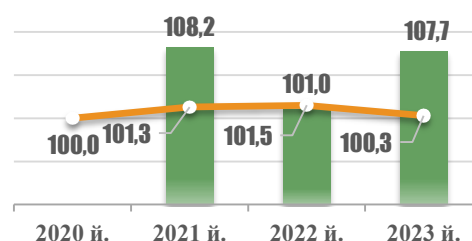
йиғма ИНИ ўсиш суръатига
таъсири, ф.д.

Суғурталаш хизматлари

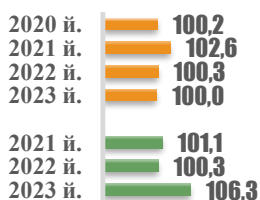

Молиявий хизматлар

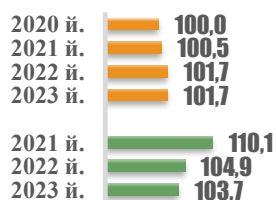

шу жумладан турлари бўйича:

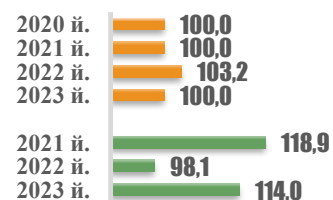
Банк муассасалари
хизматлари

Пул ўтказмалари учун
ҳақ тўлаш

Бошқа молиявий
хизматлар

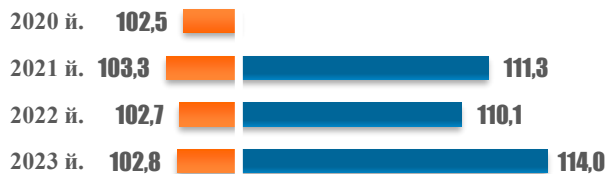

2023 йилнинг январь-март ойлари давомида ХII бўлимида нархларнинг ошиши фақатгина, банклар орқали пул воситаларини ўтказиш бўйича хизматларда кузатилди. Ушбу хизмат тури бўйича ИНИ 101,7 % ни ташкил этди.

Электрон тўлов тизимлари орқали пул маблағларини ўтказиш бўйича хизматларнинг 2023 йил март ойидаги 2022 йилнинг мартига нисбатан ИНИ 114,0 % даражасига, банк муассасалари хизматларида 106,3 % га етиб, йиллик нисбатдаги йиғма ИНИни жами ҳисобда 0,2 ф.д. оширди.

**XIII бўлим. “Маиший товарлар ва хизматлар, ижтимоий ҳимоя
ва турли товарлар ва хизматлар”, % да**

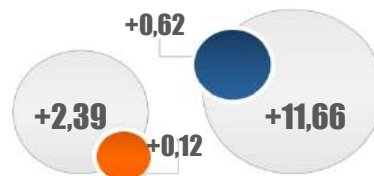
**март ойида
XIII бўлим бўйича ИНИ, % да**

Ўтган йилнинг декабрига нисбатан

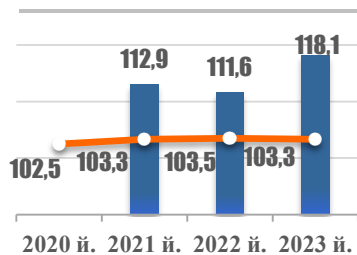
Ўтган йилнинг мартига нисбатан

Йиғма ИНИ ўсиш суръатига таъсири, ф.д.

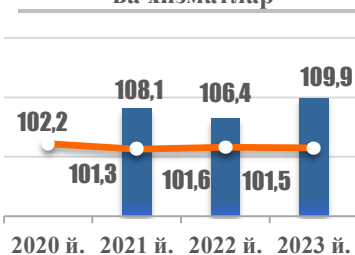

мос давр учун йиғма ИНИ умумий ўсиш суръати

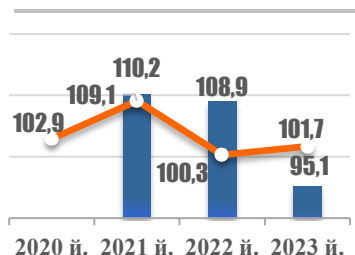
**Маиший товарлар
ва хизматлар**

**Шахсий фойдаланиш
учун бошқа предметлар
ва хизматлар**

Бошқа хизматлар

Маиший товарлар ва хизматлар чорак давомида 3,3 % га қимматлашиб, йиғма ИНИ 0,10 ф.д. (бўлим таъсиридаги улуши 83,4 %) ўсишини таъминлади. Сартарошхоналар ва шахсий хизмат кўрсатиш муассасаларида ИНИ 104,3 % ни (таъсири 0,04 ф.д. ёки бўлим таъсиридаги улуши 33,3 %), шахсий фойдаланиш учун бошқа приборлар, буюмлар ва товарларда 102,9 % ни (таъсири 0,06 ф.д. ёки улуши 50 %) ташкил этди.

Маиший товарлар ва хизматлар нархлари ўзгаришининг йиллик нисбатдаги йиғма ИНИга таъсири 0,53 ф.д. ни (улуши 85,5 %) ташкил этди.

2023 йилнинг январь-мартда шахсий фойдаланиш учун бошқа буюмлар ва хизматлар бўйича ИНИ 101,5 % ни ташкил этиб, йиғма ИНИ ўсиш суръатига 0,01 ф.д. (бўлим жами таъсиридаги улуши 8,3 %) таъсир қилди. Шу билан бирга, соатсозлик хизматлари уч ойда 3,2 % га, заргарлик буюмлари ва соатлар нархи 1,8 % га ошди.

Шахсий фойдаланиш учун бошқа буюмлар ва хизматлар бўйича 2023 йилнинг мартда йиллик ИНИ 109,9 % га етиб, йиғма ИНИ ўсиш суръатига 0,11 ф.д. таъсир қилди.

Бошқа хизматлар бўйича 2023 йилнинг мартда 2022 йилнинг декабрига нисбатан ИНИ 101,7 % даражасида қайд этилди. Бу йиғма кўрсаткични 0,01 ф.д.га (бўлим таъсиридаги улуши 8,3 %) сезиларсиз даражада ошишига сабаб бўлди. Гуруҳ бўйича ИНИ ўсиш суръатига диний хизматлар нархларининг ошиши асосий таъсир кўрсатиб, улар бўйича ИНИ 103,0 % ни ташкил этди.

Бошқа хизматлар бўйича йиллик ИНИ 2023 йилнинг мартда 95,1 % даражасида шаклланиб, тутиб турувчи омил бўлди ва йиғма ИНИни 0,02 ф.д. пасайтирди.

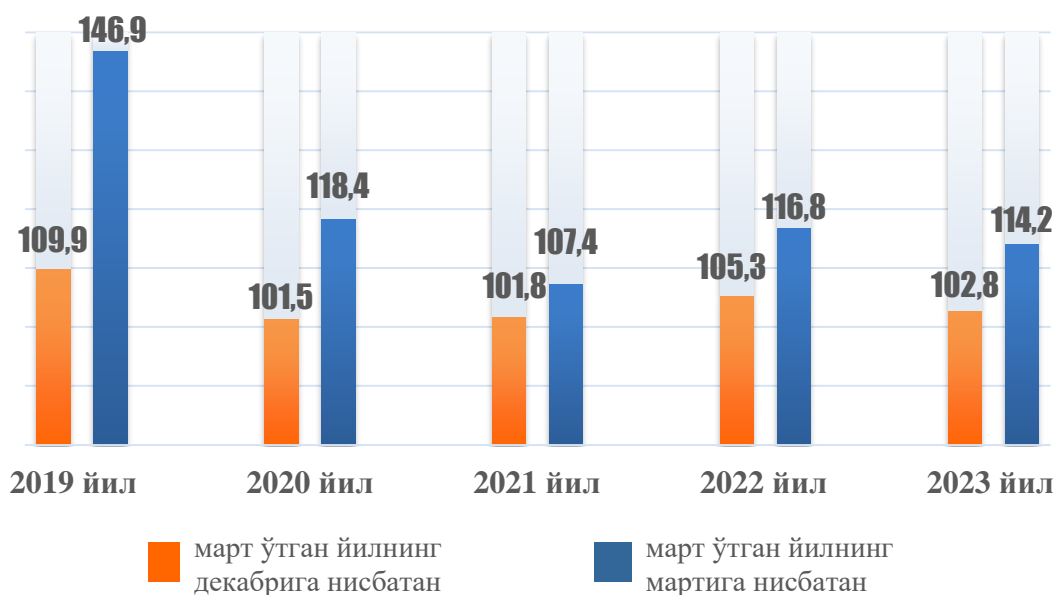
2- БЎЛИМ. САНОАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАР НАРХЛАРИ ИНДЕКСИ

Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар нархлари индекси (ИЧНИ) – истеъмол нархлари индекси билан бир қаторда, иқтисодиётдаги инфляциян жараёнларни баҳолаш учун фойдаланилади.

ИЧНИ инфляцияни баҳолаш ва таҳлил қилишда муҳим кўрсаткич ҳисобланади. Бунинг сабаби шундаки, ишлаб чиқарувчилар нархларининг ўзгариши, қоида тариқасида, тегишли равишда чакана нархларда (ИНИда ҳисобга олинади) ҳам акс этади. Бироқ, бу таъсир дарҳол сезилмайди, бир неча ҳафтадан уч ойгача кечикиш билан акс этади. Ишлаб чиқариш давомийлиги ҳисобига, бу муддат янада узоқроқ бўлиши мумкин.

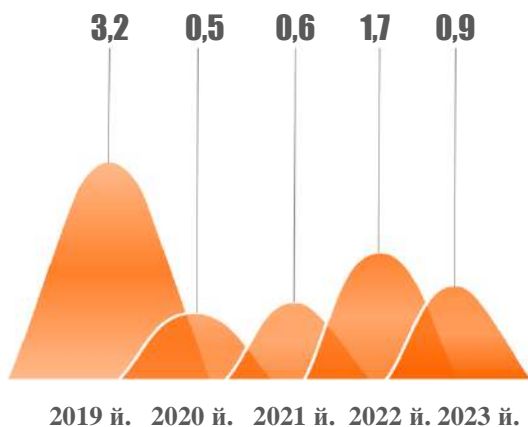
Шуни таъкидлаш керакки, баъзи ҳолларда ИЧНИнинг ўсиши ҳар доим ҳам мамлакатда инфляция даражасининг ошишида акс этмайди. Савдо тармоқлари бошқа маҳсулотлар учун харажатларни камайтириш орқали маҳаллий ишлаб чиқарилган товарларнинг чакана нархларини оширмаслиги мумкин. Бундан ташқари, истеъмол секторидаги нархлар даражасига импорт қилинадиган товарлар нархларининг ўзгариши ва бошқа бир қатор омиллар ҳам таъсир кўрсатади.

Ўзбекистон Республикаси бўйича йиғма ИЧНИ, % да

2022 йилнинг декабрга нисбатан 2023 йилнинг март ойида саноат ишлаб чиқаришидаги ИЧНИ 102,8 % ни ташкил этиб, бу ўтган йилнинг мос кўрсаткичидан 2,5 пунктга камдир. Йиллик ҳисобда 2023 йилнинг март ойида ИЧНИ 114,2 % га етди ва 2022 йилнинг март ойидаги ИЧНИга нисбатан 2,6 пунктга паст бўлди.

Январь-март ойида ИЧНИ ўртача ойлик ўсиш суръати

2023 йилнинг I чорагида йиғма ИЧНИ ўртача ойлик ўсиш суръати 0,9 % ни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос давридаги кўрсаткичдан 0,8 фоиз бандга ва сўнгги беш йилда энг юқори кўрсаткич (3,2 %) қайд этилган 2019 йилнинг I чорагидаги мос кўрсаткичдан 2,3 фоиз бандга паст бўлди.

2023 йил I чорагидаги қисқа муддатли йиғма ИЧНИ ўсиш (пасайиш) суръатининг ўтача ойлик ўсиш суръати билан таққосламаси

2023 йилнинг январь-мартида қисқа муддатли ИЧНИ тебранишлар диапазони 0,5 % дан 1,5 % гача ораликда жойлашди.

Шу билан бирга, ўртача ойлик ўсиш суръатидан сезиларли фарқланиш январь ойида (1,5 % га 0,9 %, яъни +0,6 фоиз банд) кузатилди.

Бир йил аввал, ўртача ойлик ўсиш суръати январь-март ойида 1,7 % ни ташкил этганида, қисқа муддатли ИЧНИ фарқланишлари диапазони -0,3 фоиз банддан (январь) +1,0 фоиз бандгача (март) ораликда жойлашган.

Кузатувда “Ўзстандарт” агентлигининг 2011 йил 28 январдаги 05-268-сонли қарори билан тасдиқланган Иқтисодий фаолият турлари умумдавлат таснифлагичига мувофиқ, (ИФУТ2) асосий иқтисодий фаолият турлари:

В “Тоғ-кон саноати ва очик конларни ишлаш”,

С “Ишлаб чиқарадиган саноат”,

Д “Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондитсиялаш”,

Е “Сув билан таъминлаш; канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш” секцияларига тааллуқли бўлган корхоналар қамраб олинади.

Маълумот ўрнида: Иқтисодий фаолият турлари умумдавлат таснифлагичининг – иккинчи таҳрири Ўзбекистон миллий таснифлагичларини шакллантириш методологиясига мувофиқ ишлаб чиқилган бўлиб, Ўзбекистон Республикасининг ягона таснифлаш ва кодлаштириш тизимининг (ЯТКТ) таркибий қисми ҳисобланади. Европа ҳамжамиятининг Иқтисодий фаолият турларининг статистик таснифлари (NACE Rev.2 “Statistical classification of economic activities in the European Community” /Regulation N 1893/2006 (NACE) 2 таҳр.) юқоридаги таснифлагич учун умумий база ҳисобланади.

2023 йил мартда секциялар бўйича ИЧНИ, % да

Тоғ-кон саноати ва очик конларни ишлаш

Ишлаб чиқариш саноати

Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш

Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва қайта ишлаш

Ўтган йилнинг декабрига нисбатан

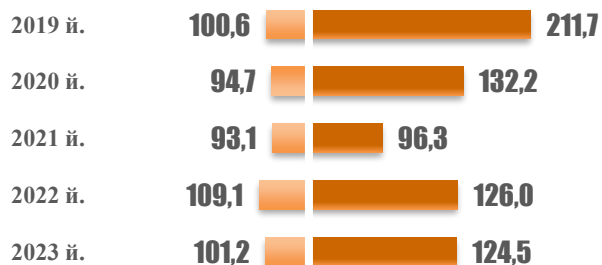
Ўтган йилнинг мартига нисбатан

2023 йил январь-март ойида электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш фаолиятида ИЧНИ 105,0 % ни ташкил этди. Бошқа секторларда нархлар ўсиши сезиларсиз даражада бўлди ва саноат фаолияти бўйича ўртача кўрсаткичдан (102,8 %) ошмади.

2023 йилнинг мартда йиллик ИЧНИ фақат тоғ-кон саноати ва очик конларни ишлашда саноат фаолияти бўйича ўртача кўрсаткичдан (114,2 %) юқори бўлиб, 2022 йилнинг мартига нисбатан 2023 йилнинг мартда бу фаолият турида ИЧНИ 124,5 % га етди.

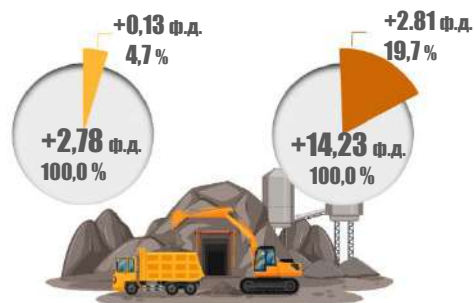
В секцияси. “Тоғ-кон саноати ва очик конларни ишлаш”

**март ойида
В секцияси бўйича ИЧНИ, % да**

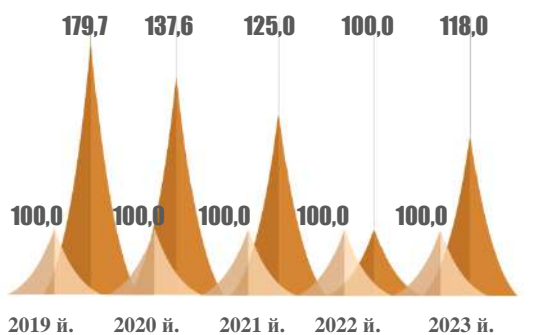
■ ўтган йилнинг декабрига нисбатан
 ■ ўтган йилнинг мартига нисбатан

йиғма ИЧНИ ўсиш суръатига таъсири, ф.д.

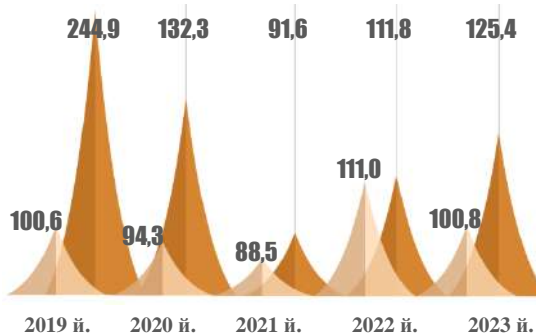

■ мос давр учун йиғма ИЧНИ умумий ўсиш суръати

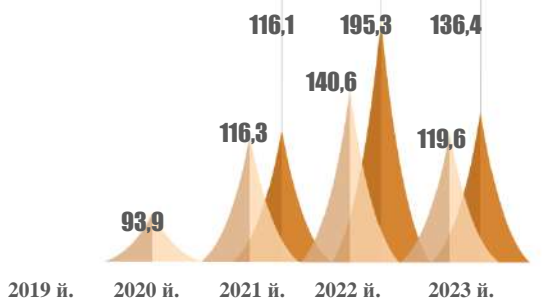
Кўмир ва лигнит қазиб олиш

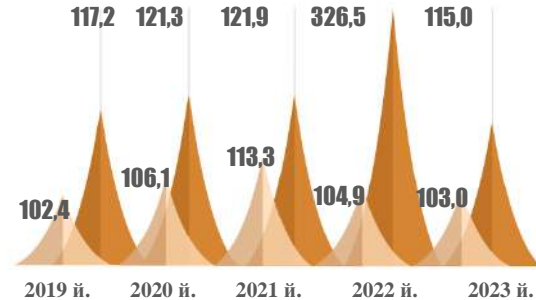
Хом нефт ва табиий газ қазиб олиш

Металл рудалар қазиб олиш*

Тоғ-кон саноатининг бошқа фаолият турлари

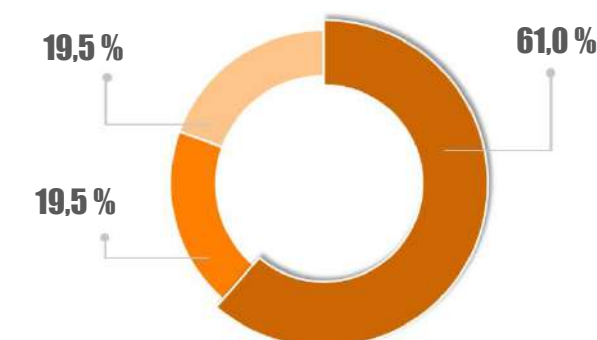
*) фаолият тури 2019 йилда нарх ўзгаришлари бўйича кузатув танланмасига киритилмаган.

Тоғ-кон саноати ва очик конларни ишлашда 2023 йилнинг мартада 2022 йилнинг декабрига нисбатан ИЧНИ 101,2 % ни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос кўрсаткичидан 7,9 фоиз бандга паст бўлди.

В секцияси бўйича йиллик нисбатдаги ИЧНИ 2023 йилнинг мартада 124,5 % га етди. Бу ўтган йилнинг март ойидаги йиллик индексдан 1,5 фоиз бандга паст.

2022 йилдан фойдали қазилмаларни қазиб олиш соҳасидаги хизматлар нархлари кузатила бошлади. 2022 йил давомида хизмат нархлари 33 % га пасайди, жорий йилнинг I чорагида 5,5 % га ошди.

2023 йил I чоракда секция бўйича нархлар ўзгаришларининг ИЧНИ ўсиш суръатига таъсири

- Хом нефт ва табиий газ қазиб олиш
- Бошқа фаолият
- Фойдали қазилмалар қазиб олишдаги хизматлар

2023 йилнинг март ойида 2022 йилнинг декабрига нисбатан ИЧНИ ўсиш суръатига В секцияси бўйича хом нефт ва табиий газ қазиб олишнинг таъсири +0,72 ф.д.ни ташкил этди. Ушбу фаолият тури ҳиссасига тоғ-кон саноати ва очик конларни ишлашда ИЧНИ умумий ўсиш суръатининг 61,0 % и тўғри келди. Бошқа фаолият тури ҳамда фойдали қазилмалар қазиб олиш соҳасидаги хизматларда ишлаб чиқарувчилар нархлари ўзгариши В секцияси бўйича ИЧНИни жами ҳисобда 0,46 ф.д. оширди.

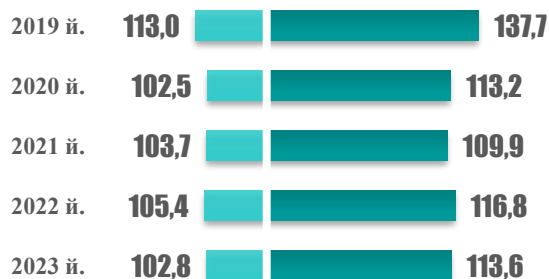
В секциясининг алоҳида маҳсулот турлари бўйича ИЧНИ

Газсимон ҳолатдаги табиий газ		Табиий газ конденсати		Оҳактош	
2019 й.	100,5	2019 й.	104,5	2019 й.	120,5
2020 й.	94,2	2020 й.	107,7	2020 й.	101,8
2021 й.	88,3	2021 й.	115,6	2021 й.	99,3
2022 й.	112,2	2022 й.	102,4	2022 й.	100,1
2023 й.	101,2	2023 й.	98,9	2023 й.	97,9
2019 й.	246,0	2019 й.	195,4	2019 й.	161,6
2020 й.	132,2	2020 й.	144,2	2020 й.	127,5
2021 й.	90,8	2021 й.	200,2	2021 й.	100,1
2022 й.	112,9	2022 й.	130,3	2022 й.	120,2
2023 й.	128,1	2023 й.	106,4	2023 й.	97,8
Табиий қум		Гравий		Каолин	
2019 й.	105,1	2019 й.	82,2	2019 й.	93,2
2020 й.	105,1	2020 й.	100,0	2020 й.	99,4
2021 й.	103,6	2021 й.	100,0	2021 й.	100,0
2022 й.	104,8	2022 й.	105,1	2022 й.	100,0
2023 й.	100,6	2023 й.	115,0	2023 й.	107,0
2019 й.	127,2	2019 й.	84,5	2019 й.	149,2
2020 й.	105,6	2020 й.	105,2	2020 й.	120,5
2021 й.	103,6	2021 й.	100,0	2021 й.	97,7
2022 й.	100,8	2022 й.	112,1	2022 й.	100,0
2023 й.	105,4	2023 й.	107,4	2023 й.	120,8

■ март ўтган йилнинг декабрига нисбатан
 ■ март ўтган йилнинг мартига нисбатан

С секцияси. “Ишлаб чиқариш саноати”

март ойида
С секцияси бўйича ИЧНИ, % да

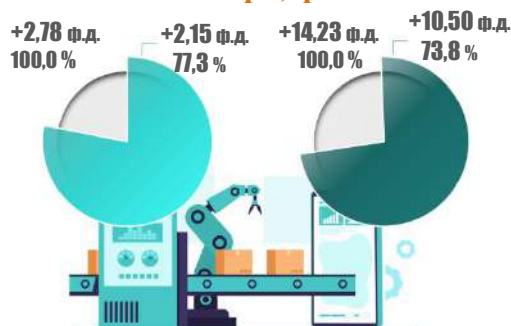

■ ўтган йилнинг декабрига нисбатан
■ ўтган йилнинг мартига нисбатан

Ишлаб чиқариш саноатида ИЧНИ 2023 йилнинг мартида 2022 йилнинг декабрига нисбатан 102,8 % даражасида қайд этилиб, ўтган йилнинг мос кўрсаткичига нисбатан 2,6 фоиз бандга ёки сал кам 2 баробарга паст бўлди.

Жорий йилнинг I чорагидаги йиғма ИЧНИ умумий 2,78 ф.д. ўсиш суръатида ишлаб чиқариш саноатида ишлаб чиқарувчилар нархларининг ошиши ҳисобига 2,15 ф.д. ошди. Шу тариқа, ушбу фаолият тури ҳиссасига тўртта секция умумий таъсирининг 77 % идан ортиғи тўғри келди.

йиғма ИЧНИ ўсиш суръатига таъсири, ф.д.

■ мос давр учун йиғма ИЧНИ умумий ўсиш суръати

С секцияси бўйича йиллик нисбатдаги ИЧНИ 2023 йилнинг мартида 113,6 % га етди. Бу, ушбу фаолият тури бўйича ўтган йилнинг мартидаги йиллик ИЧНИдан 3,2 фоиз бандга паст.

Ишлаб чиқариш саноатида нархларнинг ошиши бутун саноат фаолияти бўйича 2023 йилнинг мартидаги 2022 йилнинг мартига нисбатан йиғма ИЧНИ ўсиш суръатига 10,50 ф.д. таъсир қилди. Ҳисоб-китобларга кўра, С секциясидаги нарх ўзгаришларининг ҳиссасига тўртта секция умумий таъсирининг 73 % идан ортиғи тўғри келди.

2023 йилнинг I чорагида С секция бўйича йиғма ИЧНИ ўсиш (пасайиш) суръатини унинг ўртача ойлик ўсиш суръати билан таққосламаси

2023 йилнинг I чорагида қисқа муддатли ИЧНИ ўсиш суръатининг тебранишлари диапазони 0,2 % дан 1,7 % гача ораликда жойлашди.

Ҳисоб-китобларга кўра, С секциясида 2023 йилнинг январь-мартида ўртача ойлик ўсиш суръати 0,9 % га етди.

Чорак давомида қисқа муддатли ИЧНИнинг ўртача ойлик ўсиш суръатидан оғиши +0,8 фоиз банддан (январь) -0,7 фоиз бандгача (март) жойлашди.

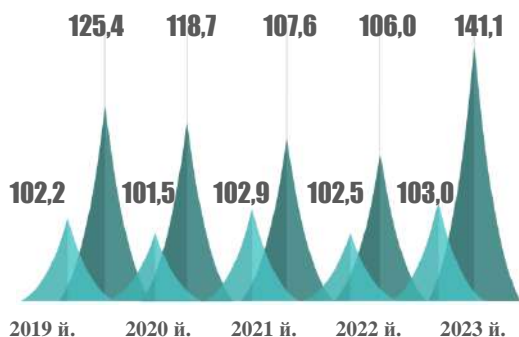
С секцияси бўйича ИЧНИ ўсиш суръатига
ишлаб чиқарувчилар нархлари ўзгариши таъсири

Ишлаб чиқариш саноати бўйича 2023 йилнинг январь-мартдаги ИЧНИ ўсиш суръатига таъсири тузилмасида озиқ-овқат маҳсулотлари салмоқ улуши энг юқори ҳисобланади. Ушбу фаолият тури ҳиссасига С секциясидаги ИЧНИ умумий ўсиш суръатининг 16,6 % и тўғри келди. Ушбу фаолият тури С секцияси бўйича йиллик нисбатдаги ИЧНИ ўсиш суръатига ҳам сезиларли таъсир кўрсатди. Шундай қилиб, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда нархларнинг ўсиши ҳисобига ишлаб чиқариш саноатидаги йиллик ИЧНИ 2022 йилнинг мартига нисбатан умумий 13,58 ф.д. ўсиш суръатини 6,27 ф.д. оширди.

С секциясига кирувчи алоҳида фаолият турлари бўйича ИЧНИ

ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ
ЧИҚАРИШ

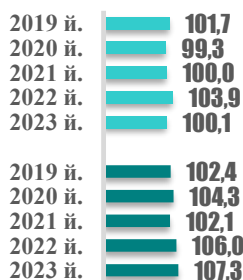

Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда жорий йилнинг январь-мартда ИЧНИ 103,0 % даражасида, ўртача ойлик ўсиш суръати 1,0 % даражасида шаклланди.

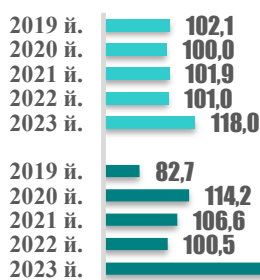
Ушбу фаолият турида йиллик ИЧНИ 2023 йилнинг мартда 141,1 % даражасига етди.

■ март ўтган йилнинг декабрига нисбатан ■ март ўтган йилнинг мартига нисбатан

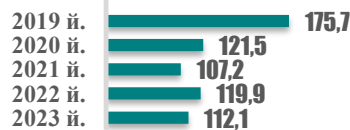
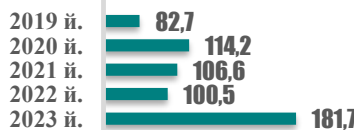
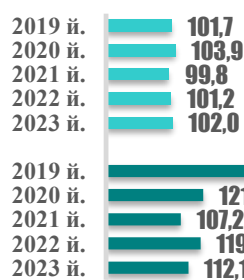
Гўштни қайта ишлаш
ва консервалаш, гўшт
маҳсулотлари ишлаб
чиқариш

Мевалар ва
сабзавотларни қайта
ишлаш ва консервалаш

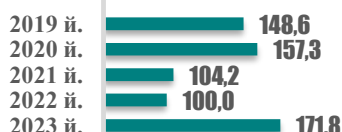
Ўсимлик ва ҳайвонлар
ёғлари ва мойларини
ишлаб чиқариш

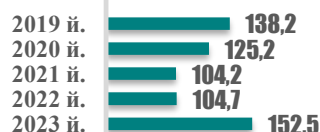
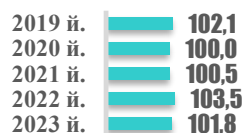
Сут маҳсулотлари
ишлаб чиқариш

Тегирмончилик саноати
маҳсулотлари, крахмал
ва крахмалли маҳсулот-
лар ишлаб чиқариш

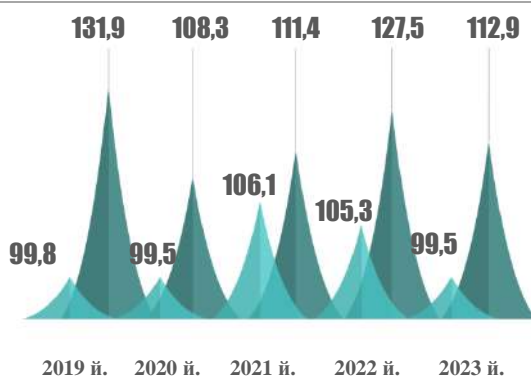
Нон ва хамирдан
тайёрланган маҳсулотлар
ишлаб чиқариш

Мева ва сабзавот шарбатлари ишлаб чиқариш бўйича 2023 йилнинг I чорагидаги ИЧНИ 113,0 % ни (йиллик 138,3 %), мева ва сабзавотларни қайта ишлаш ва консервалашнинг бошқа турларида 119,2 % ни (188,1 %), зиравор ва дориворлар ишлаб чиқаришда – 118,9 % (136,4 %) ни ташкил этди.

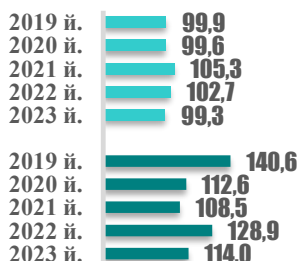
2023 йилнинг I чорагида нархларнинг пасайиши мол гўштини қайта ишлашда қайд этилиб, ИЧНИ 94,3 % ни (2022 йил мартига нисбатан 102,6 %), паста ва пюре кўринишидаги томатда 99,0 % ни (120,6 %), доғланмаган пахта ёғида 98,9 % ни (109,1 %), кунгабоқар ва сафлор ёғида 95,2 % ни (108,5 %), кепакда 90,4 % ни (125,7 %), начинкали шоколад плиткасида 85,5 % ни (104,6 %) ташкил этди.

ТЎҚИМАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

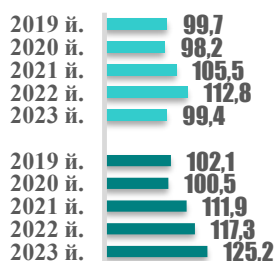

Жорий йилнинг январь-март ойларида тўқимачилик саноатига мансуб бир қатор фаолият турларида нархларнинг пасайиши қайд этилди. Шундай қилиб, қардди ёки тарокли таралмаган 2- навли пахта толаси ишлаб чиқаришда ИЧНИ 86,4 %, чакана савдо учун қадоқланмаган пахтадан йигирилган пишитилган ипда 87,7 %, тўқилган ва трикотаж волокнода 98,4 %, брезентлар, соябонлар, тентларда 96,5 % даражасида шаклланди.

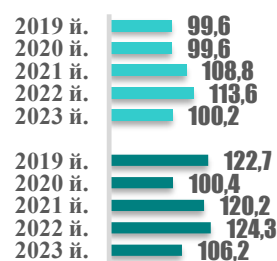
Пахта толаларини тайёрлаш ва йигириш

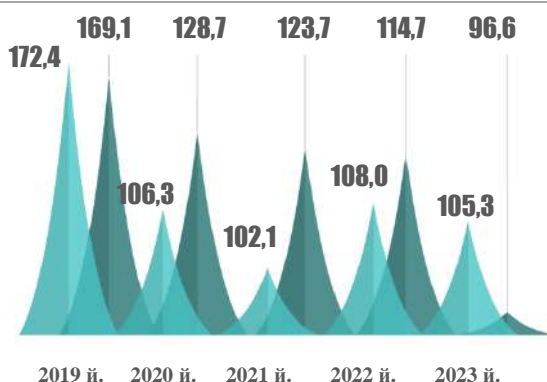
Тўқувчилик саноати

Бошқа тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш

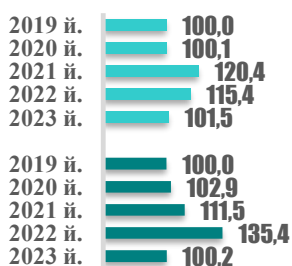

МЕТАЛЛУРГИЯ САНОАТИ

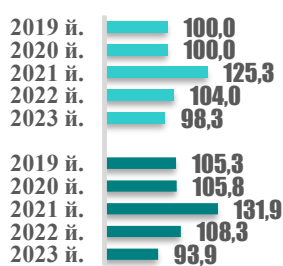

2023 йилнинг I чорагида мис ишлаб чиқаришда ИЧНИ 109,3 % ни, алюминийда 106,2 % ни, қалай, рух ва кўрғошинда 101,9 % ни ташкил этди. Ишлаб чиқариладиган қувурлар ва қувурўтказгичлар бўйича ИЧНИ 96,2 % дан 106,9 % гача ораликда, прокат, симлар ва темир профилларда 100,0 % дан 104,1 % гача чегарада жойлашди.

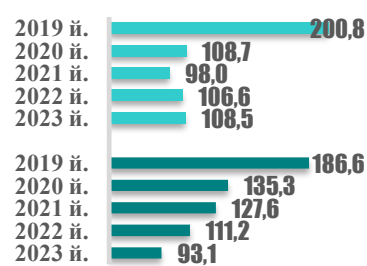
Чўян, пўлат ва темир қотишмалари ишлаб чиқариш

Пўлат қувур, қувурўтказгич, профил, фитинглар ишлаб чиқариш

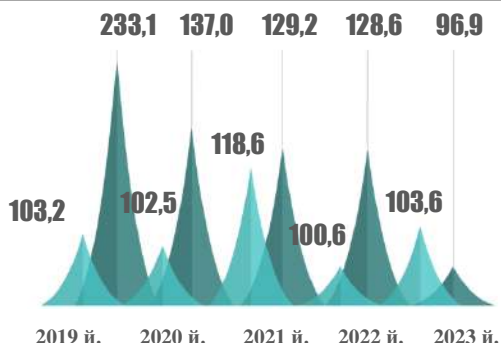

Асосий қимматбаҳо ва рангли металллар ишлаб чиқариш

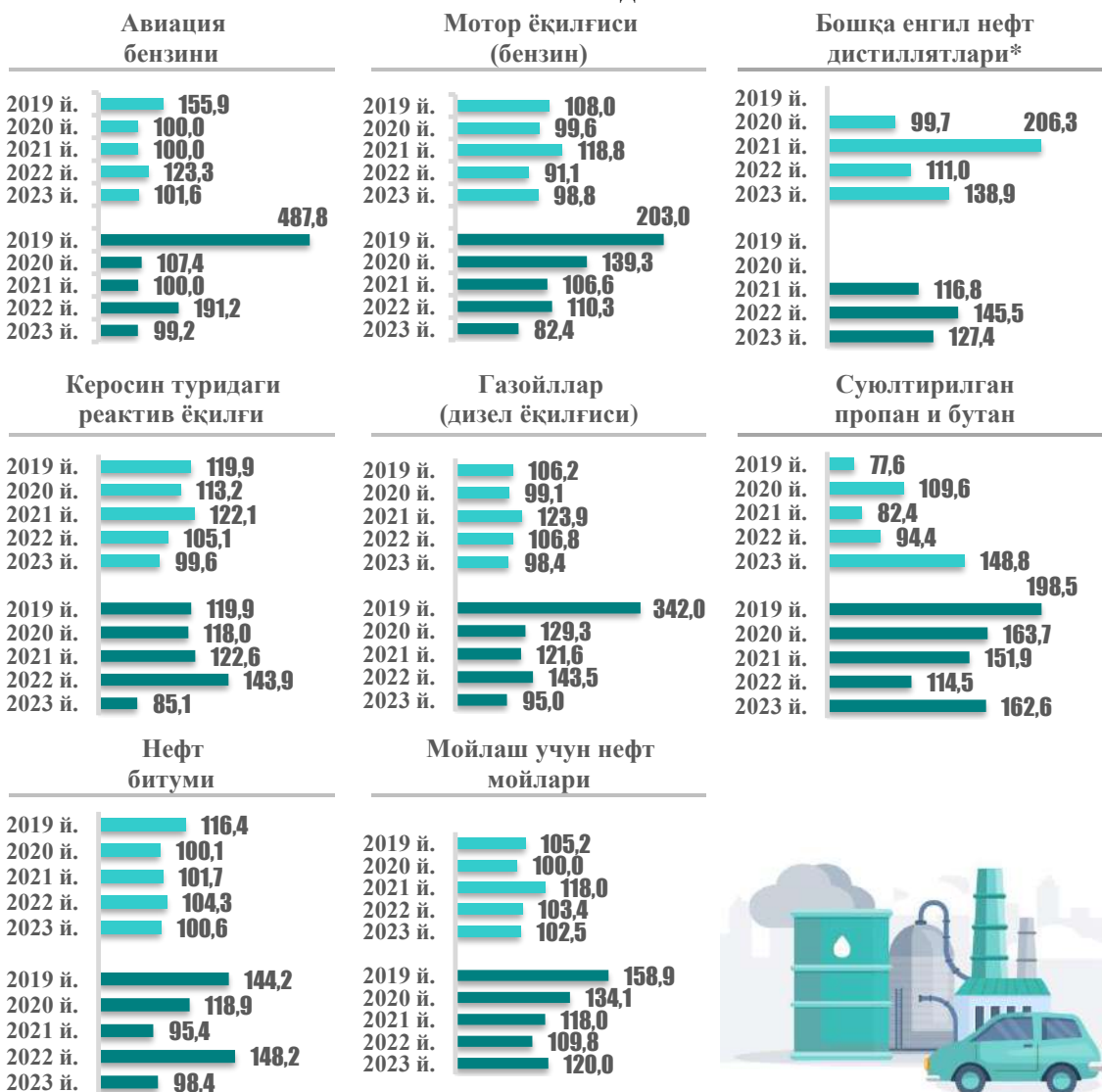

Давоми

**КОКС ВА НЕФТНИ ҚАЙТА ИШЛАШ
МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ**

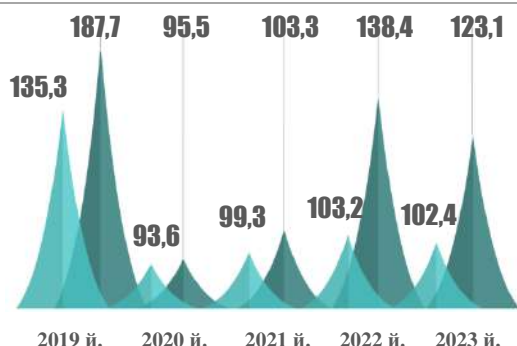

Кокс ва нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ишлаб чиқаришда ИЧНИ 2023 йилнинг мартада 2022 йилнинг декабрига нисбатан 103,6 % ни, 2022 йилнинг мартага нисбатан эса 96,9 % ни ташкил этди. 2023 йилнинг I чораги давомида мотор ёқилғиси, керосин туридаги реактив ёқилғи, дизел ёқилғиси нархида пасайиш кузатилди. Ўтган йилнинг марта билан солиштирганда, санаб ўтилган ёқилғи турларидан ташқари авиация бензини ҳамда мазут нархларида пасайиш қайд этилди.

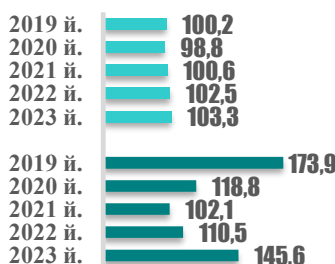
*) позиция 2019 йилда кузатув танланмасида мавжуд бўлмаган.

**КИМЁ МАҲСУЛОТЛАРИ
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ**

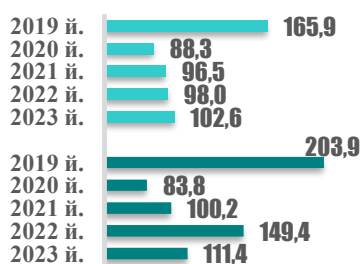

Кимё маҳсулотлари ишлаб чиқаришда ИЧНИ 2023 йилнинг мартида 2022 йилнинг декабрига нисбатан асосан ўғитлар ва азотли бирикмалар, бошқа асосий ноорганик моддалар ишлаб чиқаришда нархларнинг ошиши ва бошқа асосий органик моддалар, кимёвий толалар ва мойлар учун қўшимчалар ишлаб чиқаришда нархларнинг пасайиши таъсирида шаклланди.

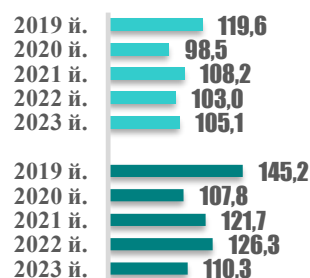
**Ўғитлар ва азотли
бирикмалар ишлаб
чиқариш**

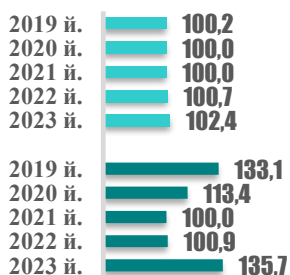
**Бирламчи шаклларда
пластмасса ишлаб
чиқариш**

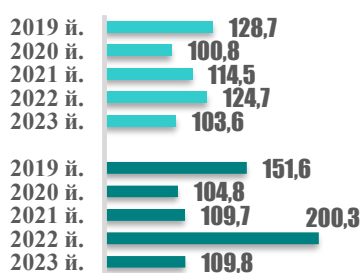
**Совун ва ювиш воситалари,
тозалаш ва сайқаллаш
препаратлари, парфюмерия
ва пардоз воситалари
ишлаб чиқариш**

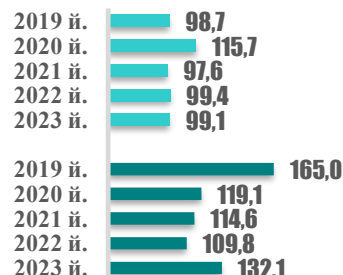
**Саноат газлари
ишлаб чиқариш**

**Бошқа асосий ноорганик
кимёвий моддалар
ишлаб чиқариш**

**Бошқа асосий органик
моддалар ишлаб чиқариш**

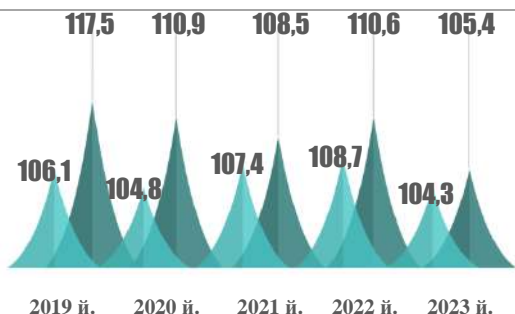
2023 йилнинг январь-мартида 100 % лик даражадан паст ИЧНИ кимёвий толалар (95,8 %), мойларга қўшилмалар (87,8 %), денатурланмаган этил спирти (96,5 %), бирламчи шаклдаги полипропилен (97,7 %), техник олтингургуртда (98,6 %) қайд этилди.

2023 йилнинг январь-мартида сульфат кислота бўйича ИЧНИ 128,4 % ни, денатурланган этил спиртида 126,6 % ни, краска ва лакларда 108,0 % ни, совун, ювиш ва тозалаш воситаларида 107,2 % ни, динатрий карбонатида 105,8 % ни ташкил этди.

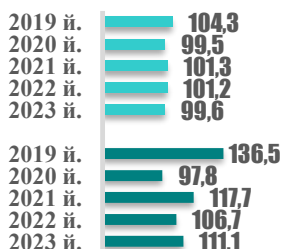

Давоми

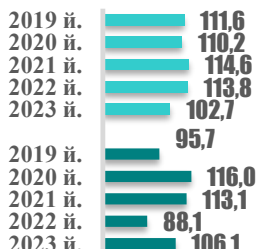
**БОШҚА НОМЕТАЛЛ МИНЕРАЛ
МАҲСУЛОТЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ**

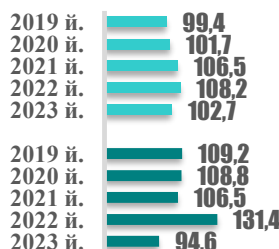
**Шиша ва ундан
буюмлар ишлаб
чиқариш**

**Цемент, оҳак ва
қоришмалар ишлаб
чиқариш**

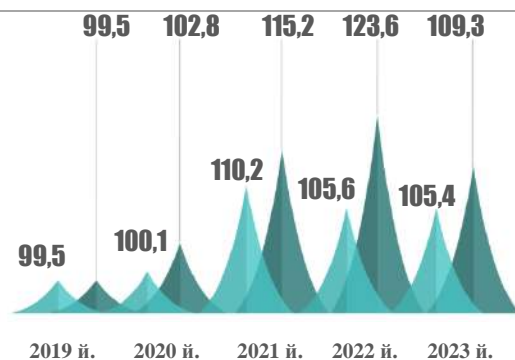

**Бетон, гипс ва цементдан
маҳсулотлар ишлаб
чиқариш**

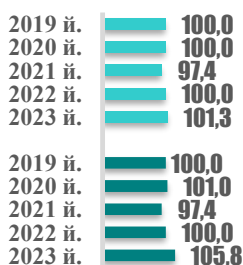

Лойдан қурилиш маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича ИЧНИ 2023 йилнинг январь-мартда 116,9 % га, йўл қоламаларида 109,8 % га, портланд-цементда 102,8 % га, ўтга чидамли буюмларда 102,2 % га, ковак шиша буюмларда 101,4 % га, листланган шишада 101,3 % га етди. Нархларнинг пасайиши тайёр бетон (ИЧНИ 97,7 %), бетондан қурилиш материаллари (98,8 %) ишлаб чиқаришда қайд этилди.

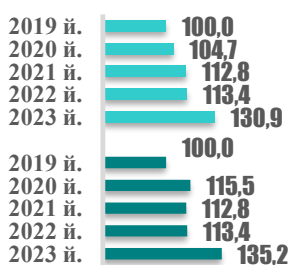
**ЭЛЕКТР УСКУНАЛАР
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ**

**Электр двигателлар,
генераторлар ва
трансформаторлар
ишлаб чиқариш**

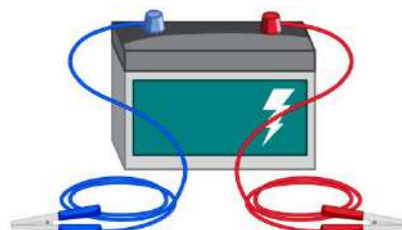

**Батарея ва
аккумуляторлар ишлаб
чиқариш**

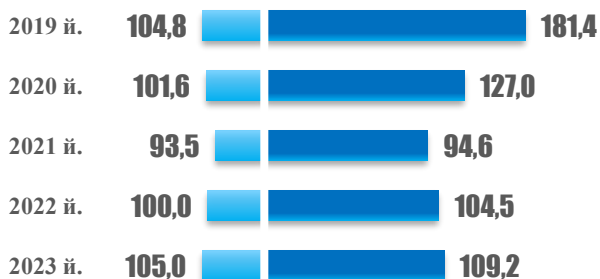
Электр ускуналар ишлаб чиқаришда 2023 йилнинг январь-мартда ИЧНИ поршенли двигателларни ишга тушириш учун кўрғошинли аккумуляторларда 130,9 %, электр симлари ва электр симли приборларда 113,7 %, электр ёритиш ускуналарида 105,0 %, маиший приборларда 100,1 % даражасида қайд этилди.

Нархларнинг пасайиши электр таксимловчи ва бошқарув аппаратлари (ИЧНИ 98,6 %), электр радиаторлар (86,1 %), бурчак электродларда (84,6 %) қайд этилди.

D секцияси. “Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш”

**март ойида
D секцияси бўйича ИЧНИ, % да**

Ўтган йилнинг декабрига нисбатан Ўтган йилнинг мартага нисбатан

йиғма ИЧНИ ўсиш суръатига таъсири, ф.д.

мос давр учун йиғма ИНИ умумий ўсиш суръати

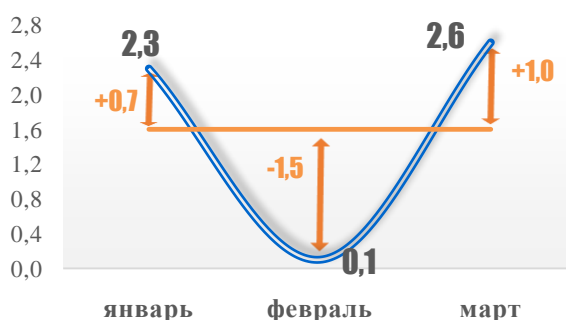
2023 йилнинг мартада электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялашда ИЧНИ 2022 йилнинг декабрига нисбатан 105,0 % даражасида қайд этилди.

Ушбу фаолият турида нархларнинг ошиши ҳисобига 2023 йилнинг январь-мартидаги йиғма ИЧНИ умумий 2,78 ф.д. ўсиш суръатида 0,49 ф.д. кўтарилди. Шу тариқа, D секциясидаги нарх ўзгаришлари ҳиссасига тўртта секция умумий таъсирининг 17,6 % и тўғри келди.

D секциясида 2023 йилнинг мартадаги йиллик ИЧНИ 109,2 % га етди.

Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялашда ишлаб чиқарувчилар нархларининг ошиши умумий саноат фаолияти бўйича 2023 йилнинг март ойидаги 2022 йилнинг мартага нисбатан йиғма ИЧНИ 0,91 ф.д. ўсиш суръатини таъминлади. Ҳисоб-китобларга кўра, D секциясидаги нарх ўзгаришлари ҳиссасига тўртта секция умумий таъсирининг 6,4 % и тўғри келди.

2023 йилнинг I чорагида D секция бўйича йиғма ИЧНИ ўсиш (пасайиш) суръатининг унинг ўртача ойлик ўсиш суръати билан таққосламаси

■ Фарқи
 — Ойлик ИЧНИ ўзгариши, % да
 — I чоракда ўртача ойлик ўсиш суръати, % да

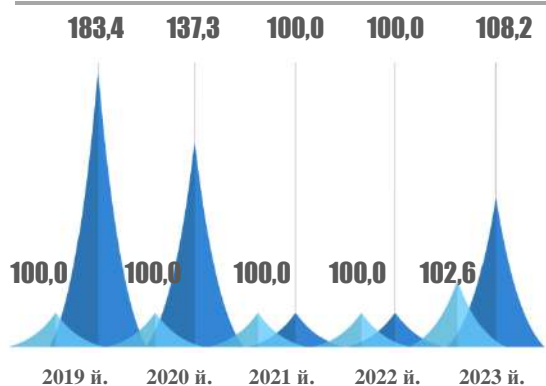
2023 йилнинг I чораги давомида қисқа муддатли ИЧНИ ўсиш суръати тебранишлари 0,1 % дан 2,6 % гача ораликда жойлашди.

Ҳисоб-китобларга кўра, нарх индексининг ўртача ойлик ўсиш суръати D секциясида 2023 йилнинг январь-мартида 1,6 % га етди.

2023 йилнинг уч ойи давомида қисқа муддатли ИНИ ўртача ойлик ўсиш суръатидан фаркланиши катталиги -1,5 фоиз банддан (февраль) +1,0 фоиз бандгача (март) ораликда бўлди.

D секциясига кирувчи алоҳида турдаги фаолият турлари бўйича ИЧНИ

**ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ.
УЗАТИШ ВА ТАҚСИМЛАШ**

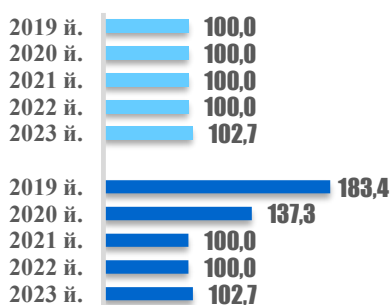

Электр энергиясини ишлаб чиқариш, узатиш ва тақсимлашда ИЧНИ жорий йилнинг январь-мартида 102,6 % даражасида шаклланди, ўртача ойлик ўсиш суръати 0,9 % ни ташкил этди.

Ушбу фаолият турида йиллик ИЧНИ 2023 йилнинг мартида 108,2 % га етди.

— март ўтган йилнинг декабрига нисбатан
— март ўтган йилнинг мартига нисбатан

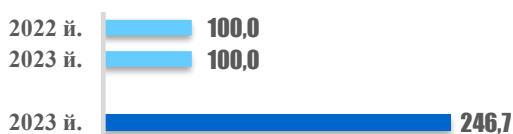
Электр энергия

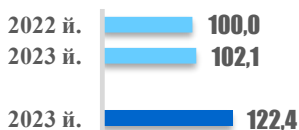
Электр энергияси ишлаб чиқаришда нархлар 2019-2022 йилларнинг I чорақлари давомида барқарор бўлди. Жорий йилнинг январь ойида республикада ишлаб чиқариладиган электр энергияси ишлаб чиқарувчилар нархларида ўсиш (102,7 %) кузатилиб, бу ҚҚС ставкасининг 15 % дан 12 % га тушиши билан боғлиқ.

Маълумот учун: ишлаб чиқарувчилар нархлари индексини шакллантиришда мамлакатда ишлаб чиқарилувчи маҳсулотлар нархлари халқаро стандартлар тавсиялари ва миллий методикага мувофиқ, ҚҚСсиз қайд этилади. Корхоналарда сотиш нархлари ўзгармаган вақтда ҚҚС ставкасининг пасайтирилиши ишлаб чиқарувчилар нархларининг ошишига олиб келади.

**Электр энергиясини узатиш бўйича
хизматлар***

**Электр энергиясини сотиш бўйича
хизматлар ***

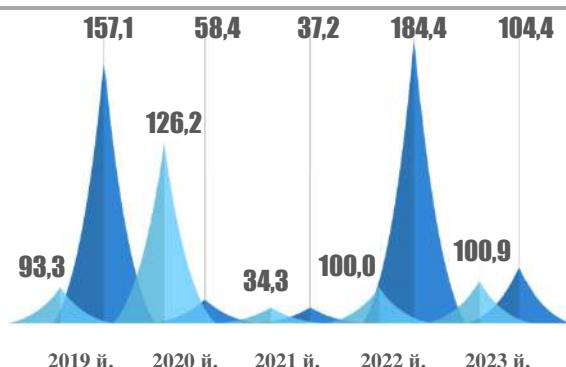

Жорий йилнинг I чорағи давомида электр энергиясини узатиш бўйича тарифлар барқарорликни сақлаб қолган бўлса, уни сотиш бўйича хизматлар нархи 2,1 % га ошди. Ўтган йилнинг марти билан солиштирганда, электр энергиясини узатиш бўйича хизматлар тарифлари 2,5 баробарга, уни сотишда 22,4 % га ошди.

*) 2022 йилдан бошлаб саноат ишлаб чиқарувчиларининг нарх ўзгаришлари танланма кузатувида электр энергиясини узатиш ва сотиш бўйича хизматлар киритилган.

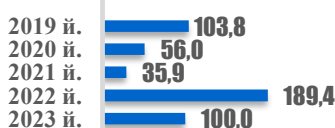
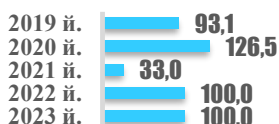

**ГАЗСИМОН ЁҚИЛҒИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ
ВА ТАҚСИМЛАШ**

Газ ишлаб чиқариш

Газсимон ёқилғини қувурлар орқали тақсимлаш бўйича хизматлар

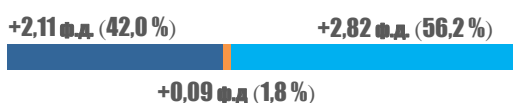
Газсимон ёқилғини ишлаб чиқариш ва тақсимлаш бўйича ИЧНИ жорий йилнинг январь-мартда 100,9 % даражасида қайд этилди.

Ушбу фаолият турида йиллик ИЧНИ 2023 йилнинг мартда 104,4 % даражасига етди.

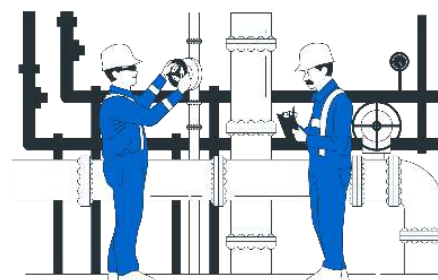
2023 йилнинг I чораги давомида кўмирни ер остида ёндириш натижасида олинган газ ҳамда газсимон ёқилғини қувурлар орқали тақсимлаш бўйича хизматлар нархи ўзгаришсиз қолди. Нархларнинг ошиши фақатгина 2023 йилдан кузатила бошлаган газсимон ёқилғини сотиш бўйича хизматларда (102,9 %) қайд этилди. Буғ ва иссиқ сув билан таъминлаш бўйича хизматларда ИЧНИ I чорақда 143,9 % ни ташкил этди.

2023 йил мартдаги нарх ўзгаришининг D секциясида ИЧНИ ўсиш суръатига таъсири тузилмаси

2022 йилнинг декабрига нисбатан

2022 йилнинг мартига нисбатан

- Электр энергияси ишлаб чиқариш, узатиш ва тақсимлаш
- Газсимон ёқилғи ишлаб чиқариш ва тақсимлаш
- Буғ, газ узатиш тизими ва ҳавони кондициялаш

Е секцияси. “Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш”

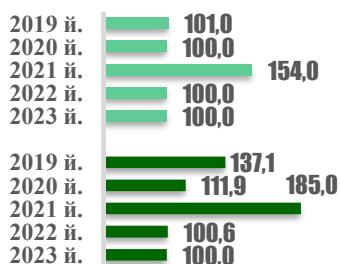
**март ойида
Е секцияси бўйича ИЧНИ, % да**

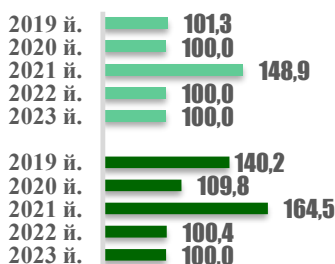
Сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилишда ИЧНИ 2023 йилнинг мартида 2022 йилнинг декабрига нисбатан 100,1 % даражасида қайд этилди.

Ушбу фаолият турида ишлаб чиқарувчилар нархларининг ошиши ҳисобига 2023 йилнинг январь-мартдаги йиғма ИЧНИ умумий 2,78 ф.д. ўсиш суръатини 0,01 ф.д. оширди. Шу тарика, Е секциясидаги нарх ўзгаришлари ҳиссасига тўртта секция умумий таъсирининг 0,4 % и тўғри келди.

Сувни йиғиш, қайта ишлаш ва тақсимлаш

Канализация тизими

Сувни йиғиш, қайта ишлаш ва тақсимлаш ҳамда канализация тизими соҳасидаги фаолиятда 2023 йилнинг I чораги давомида нарх ўзгаришлари қайд этилмади. Шу билан бирга, тиклаш ва чиқиндиларни йўқотиш соҳасидаги бошқа хизматлар нархи 0,3 % га ўсди. Хавфли чиқиндиларни йиғиш хизматлари бўйича ИЧНИ 2023 йилнинг 3 ойида 111,5 % ни ташкил этди.

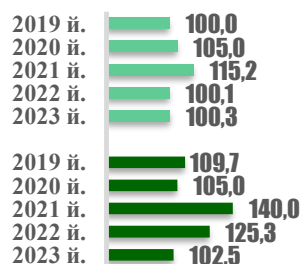
Йиғма ИЧНИ ўсиш суръатига таъсири, ф.д.

Е секцияси бўйича 2023 йилнинг мартдаги йиллик ИЧНИ 101,1 % га етиб, 2019 йилнинг мартидан буён ушбу давр учун энг паст кўрсаткич бўлди.

Сув билан таъминлаш, канализация, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилишда ишлаб чиқарувчилар нархларининг ошиши йиғма ИЧНИ ўсиш суръатида 0,01 ф.д. акс этиб, салмоқ кўрсаткичларида 0,1 % ни ташкил этди.

Чиқиндиларни йиғиш, қайта ишлаш, йўқотиш

Чиқиндиларни йиғиш, қайта ишлаш, йўқотиш ва утилизация қилиш бўйича фаолиятда 2023 йилнинг мартида йиллик ИЧНИ 102,5 % га етиб, жумладан хавфли чиқиндиларни йиғишда 145,0 % га, бирламчи элементлар, бирламчи элементлар батареяларининг, электр аккумуляторларининг чиқиндиларини йиғишда 115,1 % ни ташкил этди.

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Истеъмол нархлари индекси (ИНИ) – инфляция даражасини ифодалайдиган муҳим кўрсаткичлардан бири бўлиб, бу ўртача истеъмолчи томонидан сотиб олинган товарлар ва хизматлар мажмуи қийматининг умумий ўзгаришини ҳисоблайди, яъни, маълум давр мобайнида, товар ва хизматлар истеъмоли миқдори ўзгармас бўлган ҳолда, аҳолининг истеъмол харажатлари умумий миқдорининг ўзгаришини ифодалайди.

ИНИда, мамлакатнинг барча ҳудудлари бўйича турли товар ва хизматлар нархларининг ҳаракати ўртача даражага келтирилади.

Йиғма ИНИни ҳисоблаш, базис даврининг салмоғидан фойдаланган ҳолда, модификацияланган Ласпейрес формуласи орқали амалга оширилади. ИНИни ҳисоблаш жараёнида салмоқ сифатида, оилаларнинг товар ва хизматлар сотиб олиш харажатлари тўғрисида уй хўжалиқларининг кузатуви натижасида олинган аҳолининг истеъмол харажатларидан фойдаланилади.

Нарх – товар бирлиги миқдори учун маълум бир валюта (миллий ёки халқаро) пул бирлигида ифодаланган товар қийматининг ифодаси.

Қиёсий нарх (муомаладаги нарх) – айнан бир савдо объекти ва пуллик хизмат соҳасида рўйхатга олинган бир хил ёки сифати бўйича айнан ўхшаш товар (хизмат, маҳсулот тури) нархи.

Нархлар даражаси – муайян вақт, маълум бир ҳудудда, худди шундай истеъмол хусусиятлари билан товар ва товарларнинг умумий таркибида нархларнинг ҳолатини тавсифловчи кўрсаткич. Нархлар даражасини баҳолаш нархларни статистик ўрганиш босқичларидан бири бўлиб ҳисобланади.

Ўртача нарх – маълум вақт ёки макондаги бир турга мансуб товарлар гуруҳидаги нархларнинг ўзгаришини умумлаштириш характеридаги нарх. Статистик тажрибаларга асосан, дастлабки маълумотлар ҳамда уларни шакллантириш тартибига кўра ўртача нархларни ҳисоблашнинг турли усуллари мавжуд.

Индивидуал нарх индекси – ўрганилаётган бир элементнинг жами нархлари ўзгаришини акс эттиради (аниқ турдаги товар, хизмат) ва индивидуал ҳодисани тавсифлашда фойдаланилади.

Жамланган (йиғма) нарх индекси – алоҳида кичик гуруҳлар, гуруҳлар ёки ўрганилаётган жараёнлар бўйича умумий ҳисобда нархлар ўзгариши даражасини тавсифловчи ва индивидуал нарх индекслари асосида шаклланувчи нисбий кўрсаткич.

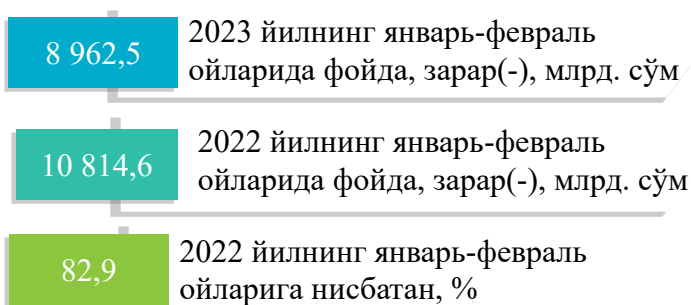
Ишлаб чиқарувчи нархи – ишлаб чиқарилган саноат маҳсулоти бирлигининг корхона “дарвозалари”дан чиққан вақтидаги, маҳсулотни ишлаб чиқарувчидан харидорга йўналтирилиши билан боғлиқ қўшилган қиймат солиғи, акцизлар, бошқа қўшимча солиқлар, савдо, сотиш устамаси, транспорт ва бошқа харажатлар ҳисобга олинмаган нархи.

XI. КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАРИ ¹⁾

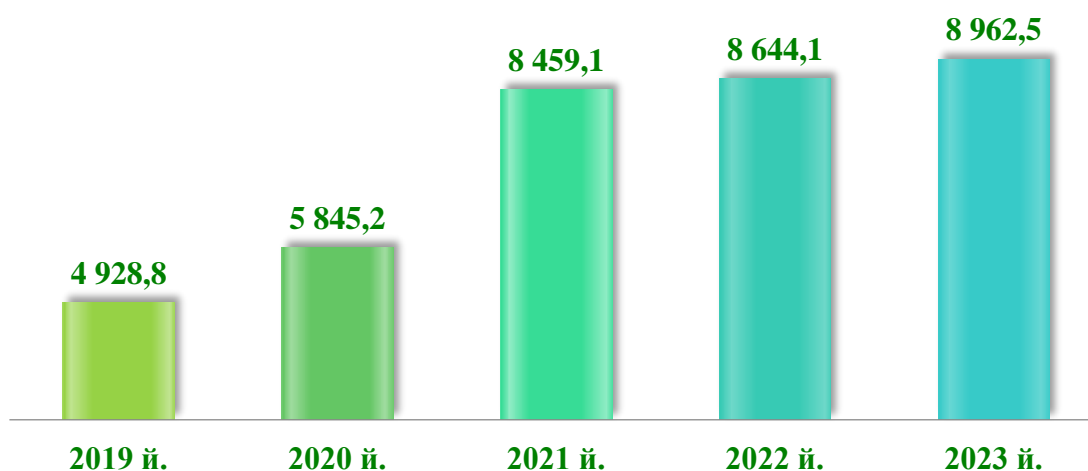
Даромад (фойда) солиғи тўлагунга қадар фойда (зарар) – корхона ва ташкилотларнинг барча хўжалик операцияларини бухгалтерия ҳисобида акс эттирадиган якуний молиявий натижа. Маҳсулот (товар, иш ва хизмат)ларни сотишнинг ялпи фойдаси (зарари), асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари, молиявий фаолиятнинг даромадлари ва фавқулодда фойда йиғиндисидан давр харажатлари, молиявий фаолият бўйича харажатлар ва фавқулодда харажатлар чегириб ташланадиган фойданинг умумий фойдасини (зарарини) ифодалайди.

1- БЎЛИМ. КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАРИ

Фойда 2023 йилнинг январь-февраль ойларида иқтисодиёт тармоқларида корхона ва ташкилотлар томонидан 8962,5 млрд. сўм миқдорида якуний молиявий натижа олинди. 2022 йилнинг шу даврига нисбатан солиштирилганда фойда 17,1 % га камайган.

Якуний молиявий натижаларнинг йиллар бўйича динамикаси (январь-февраль, млрд. сўм)

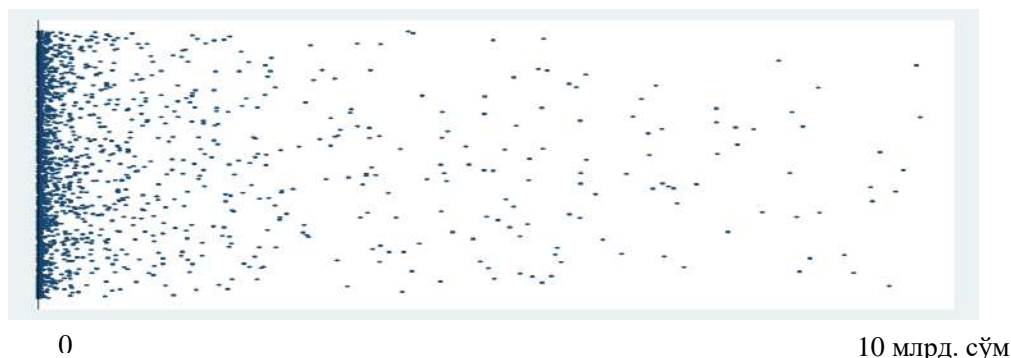

1) Бюджет ва бошқа нотижорат ташкилотлар, маҳсулот ишлаб чиқарувчи қишлоқ хўжалик корхоналари, фермер ва деҳқон хўжаликлари, сугурта ташкилотлари, банклар, кичик корхоналар ва микрофирмаларсиз.

Иқтисодий фаолият турлари бўйича
яқуний молиявий натижалар

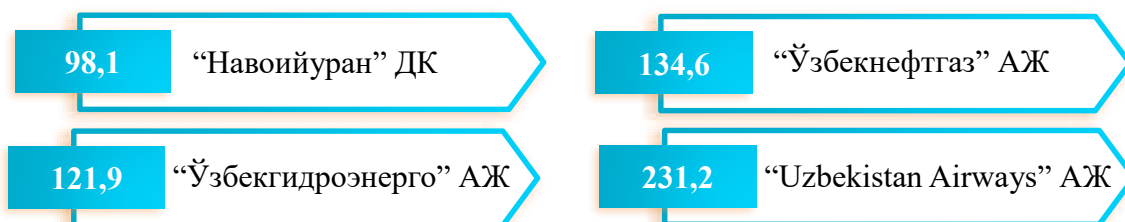
	Январь- февраль 2022 й.	Январь- февраль 2023 й.	2022 йилнинг январь- февраль ойларига нисбатан, % да
	Фойда, зарар (-), млрд. сўм		
Жами	10 814,6	8 962,5	82,9
Тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш	144,9	800,5	5,5 м.
Ишлаб чиқарадиган саноат	8 608,4	7 292,1	84,7
Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш	-993,6	-548,5	-
Қурилиш	335,7	216,9	64,6
Савдо	534,4	567,6	106,2
Ташиш ва сақлаш	1 063,0	767,6	72,2
Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар	-15,4	22,1	-
Ахборот ва алоқа	549,8	705,3	128,3
Молиявий ва суғурта фаолияти	77,7	97,4	125,3
Кўчмас мулк билан операциялар	77,8	133,8	172,1
Профессионал, илмий ва техник фаолият	39,9	-1268,3	-
Бошқариш бўйича фаолият ва ёрдамчи хизматлар кўрсатиш	30,6	76,0	2,5 м.
Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиш	34,3	18,1	52,8
Бошқалар	327,3	82,0	25,1

Корхоналарнинг солиқ тўлагунга қадар фойдасининг 10 млрд. сўмга
бўлган инфографикаси

2023 йилнинг январь-февраль ойларида 2022 йилнинг шу даврига нисбатан солиштирганда, фойданинг асосий ўсиши “Uzbekistan Airways” АЖ (231,2 млрд.сўм), “Ўзбекнефтгаз” АЖ (134,6 млрд.сўм), “Ўзбекгидроэнерго” АЖ (121,9 млрд. сўм), “Навоийуран” ДК (98,1 млрд. сўм), “Худудгазтаъминот” АЖ (68,6 млрд. сўм), “Ўзсаноатқурилишматериаллари” уюшмаси АЖ (29,8 млрд. сўм)га тўғри келди.

Фойданинг ўсиши, млрд. сўм

2023 йилнинг январь-февраль ойларида 2022 йилнинг шу даврига нисбатан солиштирганда, фойданинг асосий пасайиши Навоий кон-металлургия комбинати – 908,3 млрд.сўмга, Ўзбекистон тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати корхоналари уюшмаси – 231,4 млрд. сўмга, “Ўзбекистон металлургия комбинати” АЖ корхоналарида – 171,7 млрд. сўмга, “Uzbekistan Airports” АЖ – 158,9 млрд. сўмга, “Ўзкимёсаноат” АЖ – 147,1 млрд. сўмга, “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ – 110,7 млрд. сўмга кузатилган.

Фойданинг пасайиши, млрд. сўм

Корхона ва ташкилотларнинг
молиявий натижалари

Худудлар кесимида якуний молиявий натижалар

	2022 йил январь- февраль	2023 йил январь- февраль	2022 йилнинг январь- феврелига нисбатан, % да
	Фойда, зарар (-), млрд. сўм		
Ўзбекистон Республикаси ¹⁾	10 814,6	8 962,5	82,9
Қорақалпоғистон Республикаси	765,3	986,8	128,9
вилоятлар:			
Андижон	380,9	358,0	94,0
Бухоро	99,4	90,6	91,1
Жиззах	31,6	-7,3	-
Қашқадарё	298,2	333,0	111,7
Навоий	4 632,9	3 768,9	81,3
Наманган	131,4	107,3	81,6
Самарқанд	98,7	74,4	75,3
Сурхондарё	-40,5	-26,9	-
Сирдарё	24,4	32,1	131,9
Тошкент	1 975,5	1 692,3	85,7
Фарғона	103,7	6,7	6,5
Хоразм	62,3	37,3	59,9
Тошкент шаҳри	2 271,4	1 422,9	62,6

Худудлар кесимида фойданинг асосий қисми Навоий вилояти 3 768,9 млрд. сўм (жами фойданинг 42,1 % и), Тошкент вилояти 1 692,3 млрд. сўм (18,9 %), Тошкент шаҳри 1422,9 млрд. сўм (15,9 %), Қорақалпоғистон Республикаси 986,8 млрд. сўм (11,0 %), Андижон вилоятида 358,0 млрд. сўм (4,0 %), Қашқадарё вилояти 333,0 млрд. сўм (3,7 %) ва Наманган вилояти 107,3 млрд. сўм (1,2 %)га тўғри келди.

2023 йилнинг январь-феврелида зарар кўрган айрим вазирлик ва хўжалик бошқаруви органларининг молиявий натижалари (жамига нисбатан % да)

Зарарнинг асосий қисми “Иссиқлик электр станциялари” АЖ – 1133,3 млрд.сўм, “Ўзбекистон миллий электр тармоқлари” АЖ – 701,5 млрд.сўм, “Ўзтрансгаз” АЖ – 229,9 млрд. сўм, “Худудий электр тармоқлари” АЖ –179,5 млрд.сўм, Тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати корхоналари уюшмаси – 111,7 млрд. сўм, шунингдек, “Ўзавтосаноат” АЖ– 87,5 млрд. сўм, “Ўзкимёсаноат” АЖ – 84,0 млрд. сўмга тўғри келди.

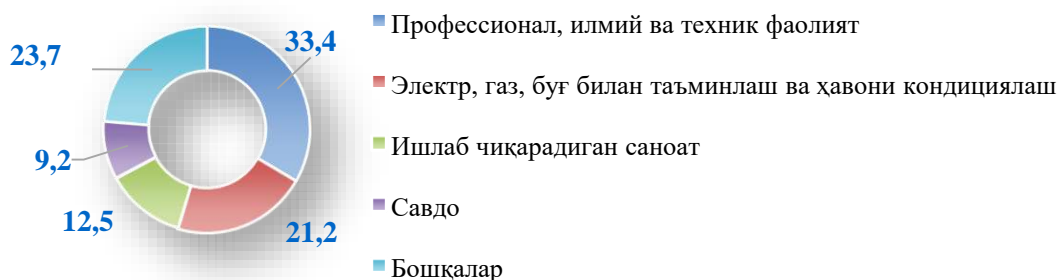
¹⁾ Худудларга тақсимланмаган маълумотларни қўшган ҳолда.

Иқтисодий фаолият турлари бўйича зарар кўрган
корхона ва ташкилотларнинг молиявий натижалари

	2022 йил январь-февраль		2023 йил январь-февраль	
	Корхоналар сони	Зарар суммаси млрд. сўм	Корхоналар сони	Зарар суммаси млрд. сўм
Жами	545	2 814,9	636	4 095,3
Тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш	13	245,8	12	207,8
Ишлаб чиқарадиган саноат	106	342,9	130	510,6
Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш	33	1 342,1	25	869,3
Сув билан таъминлаш; канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш	9	13,2	18	54,8
Қурилиш	48	92,0	53	173,1
Савдо	116	184,3	147	375,7
Ташиш ва сақлаш	37	396,5	32	294,7
Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар	17	21,9	15	26,1
Ахборот ва алоқа	25	42,0	24	43,5
Кўчмас мулк билан операциялар	21	29,6	23	44,5
Профессионал, илмий ва техник фаолият	32	27,5	46	1 366,8
Бошқариш бўйича фаолият ва ёрдамчи хизматлар кўрсатиш	23	8,0	22	8,1
Санъат, кўнгил очиш ва дам олиш	19	31,1	22	35,2
Бошқалар	46	38,1	67	85,1

Иқтисодий фаолият турлари бўйича зарарнинг асосий қисми профессионал, илмий ва техник фаолият – 33,4 % и, электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш – 21,2 % и, ишлаб чиқарадиган саноат – 12,5 % га тўғри келади.

2022 йилнинг январь-февралида иқтисодий фаолият турлари бўйича зарар кўрган корхона ва ташкилотларнинг молиявий натижалари
(жамига нисбатан % да)

Худудлар кесимида зарар кўрган
корхона ва ташкилотларнинг молиявий натижалари

	2022 йил январь-февраль		2023 йил январь-февраль	
	Корхоналар сони	Зарар суммаси млрд. сўм	Корхоналар сон и	Зарар суммаси млрд. сўм
Ўзбекистон Республикаси ²⁾	545	2814,9	636	4 095,3
Қорақалпоғистон Республикаси	8	48,6	8	5,4
вилоятлар:				
Андижон	22	65,4	20	49,1
Бухоро	12	10,5	17	30,0
Жиззах	13	14,1	14	35,2
Қашқадарё	13	29,3	21	62,5
Навоий	10	39,7	11	20,6
Наманган	15	3,0	14	9,6
Самарқанд	22	41,2	26	33,0
Сурхондарё	20	37,8	16	36,7
Сирдарё	12	196,6	8	2,2
Тошкент	64	123,1	80	229,2
Фарғона	18	24,6	30	62,9
Хоразм	8	8,1	8	23,3
Тошкент шаҳри	308	2172,9	362	3 460,3

Худудлар бўйича зарарнинг асосий қисми Тошкент шаҳри – 84,5 % и, Тошкент вилояти – 5,6 % и ва Қашқадарё вилояти – 1,5 % га тўғри келди.

2- БЎЛИМ. КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ ДЕБИТОРЛИК ҚАРЗДОРЛИГИ ҲОЛАТИ¹⁾

2023 йилнинг 1 март ҳолатига кўра, дебитор қарздорликнинг умумий ҳажми 224 753,4 млрд. сўмни ташкил қилди, шундан муддати ўтгани – 6 129,8 млрд. сўм (жами қарздорликнинг 2,7 % и).

Муддати ўтган дебитор қарздорлик 2022 йилнинг 1 мартига нисбатан солиштирилганда 3,3 мартага кўпайган, жами дебитор қарздорликдаги улуши 1,6 пунктга кўпайган.

2023 йил 1 март ҳолатига дебитор қарздорлик жами **224 753,4** млрд. сўм шундан:

харидор ва буюртмачилар **88 039,7**

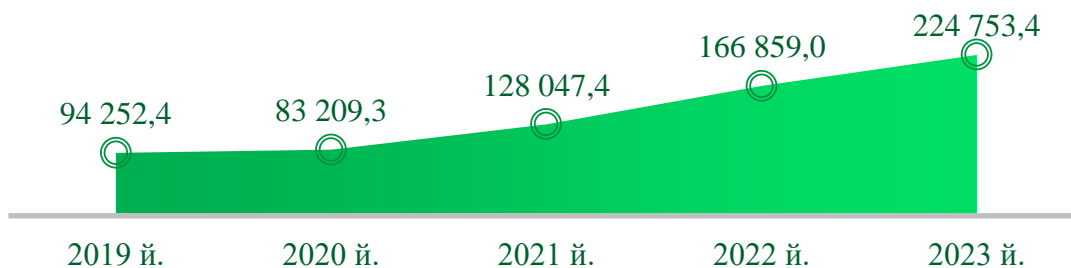
етказиб берувчиларга ва пудратчиларга берилган аванслар **76 291,5**

Ички идоравий қарзлар **14 093,6**

²⁾ Худудларга тақсимланмаган маълумотларни қўшиган ҳолда.

¹⁾ Бюджет ва бошқа нотижорат ташкилотлар, маҳсулот ишлаб чиқарувчи қишлоқ хўжалик корхоналари, фермер ва деҳқон хўжаликлари, суғурта ташкилотлари, банклар, кичик корхоналар ва микрофирмаларсиз.

1 март ҳолатига корхона ва ташкилотларнинг дебитор қарздорлиги
динамикаси, млрд. сўм

1 март ҳолатига корхона ва ташкилотларнинг муддати ўтган
дебитор қарздорлиги динамикаси, млрд.сўм

Ҳудудлар кесимида корхона ва ташкилотларнинг
дебитор қарздорлиги, млрд.сўм

	2022 йил 1- март ҳолатига		2023 йил 1- март ҳолатига	
	Дебитор қарздорлик	шундан муддати ўтгани	Дебитор қарздорлик	шундан муддати ўтгани
Ўзбекистон Республикаси ¹⁾	166 859,0	1 871,4	224 753,4	6 129,8
Қорақалпоғистон Республикаси	2 177,8	10,0	946,6	17,1
<i>вилоятлар:</i>				
Андижон	11 281,8	92,3	16 296,1	124,9
Бухоро	3 012,0	27,8	3 742,3	32,1
Жиззах	1 515,3	15,5	1 268,7	13,9
Қашқадарё	10 643,9	30,6	11 638,5	24,2
Навоий	7 334,3	144,5	5 038,0	137,1
Наманган	3 760,4	270,3	2 476,2	23,8
Самарқанд	6 880,5	86,9	6 190,5	140,5
Сурхондарё	2 219,7	55,8	1 973,7	71,8
Сирдарё	2 420,8	17,7	1 300,9	12,8
Тошкент	13 432,1	470,6	29 690,7	355,7
Фарғона	4 552,5	137,6	6 310,0	1 956,6
Хоразм	1 289,9	4,7	2 154,2	2,9
Тошкент шаҳри	90 033,9	505,2	129 756,0	3 203,7

¹⁾ Ҳудудларга тақсимланмаган маълумотларни қўшган ҳолда..

Худудлар кесимида дебитор қарздорликнинг асосий қисми Тошкент шаҳри – 129 756,0 млрд. сўм, Тошкент вилояти – 29 690,7 млрд. сўм, Андижон вилояти – 16 296,1 млрд. сўм, Қашқадарё вилояти – 11 638,5 млрд. сўм ва Фарғона вилоятида – 6 310,0 млрд. сўмга тўғри келди.

2023 йил 1 март ҳолатига кўра худудлар кесимида корхона ва ташкилотларнинг дебитор қарздорлиги (млрд.сўм)

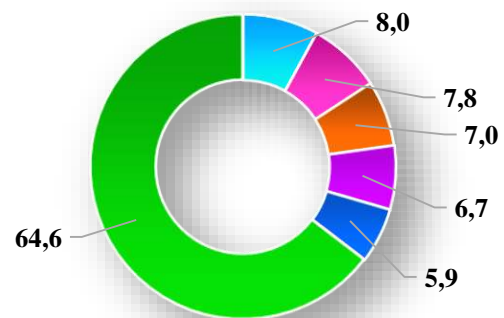

Худудлар кесимида муддати ўтган дебитор қарздорликнинг асосий қисми Тошкент шаҳрида – 3 203,7 млрд. сўм, Фарғона вилояти – 1956,6 млрд. сўм, Тошкент вилоятида – 355,7 млрд.сўм, Самарқанд вилоятида – 140,5 млрд.сўм, Навоий вилояти – 137,1 млрд. сўм, Андижон вилоятида – 124,9 млрд. сўм, ва Сурхондарё вилоятида – 71,8 млрд. сўмни ташкил этган.

2023 йил 1 март ҳолатига кўра, алоҳида хўжалик

бошқаруви органларининг дебитор қарздорлиги (жамига нисбатан % да)

- “Ўзтрансгаз” АЖ
- “Ўзавтосаноат” АЖ
- “Олмалик КМК” АЖ
- “Иссиқлик электр станциялари” АЖ
- “Ўзбекнефтгаз” АЖ
- Бошқалар

Энг юқори дебитор қарздорлик “Ўзтрансгаз” АЖда – 17 973,7 млрд. сўм (республика бўйича жами қарздорликдан 8,4 % и), “Ўзавтосаноат” АЖ – 17 592,0 млрд.сўм (8,0 %), “ОКМК” АЖ – 15 734,4 млрд. сўм (7,0 %), “Иссиқлик электр станциялари” АЖ – 14 976,9 млрд. сўм (6,7 %), “Ўзбекнефтгаз” АЖ – 13 159,1 млрд. сўм (5,9 %), Тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати корхоналари уюшмаси – 8 447,4 млрд. сўм (3,8 %), “Худудий электр тармоқлари” АЖ – 7 234,4 млрд. сўм (3,2 %) эканлиги кузатилмоқда.

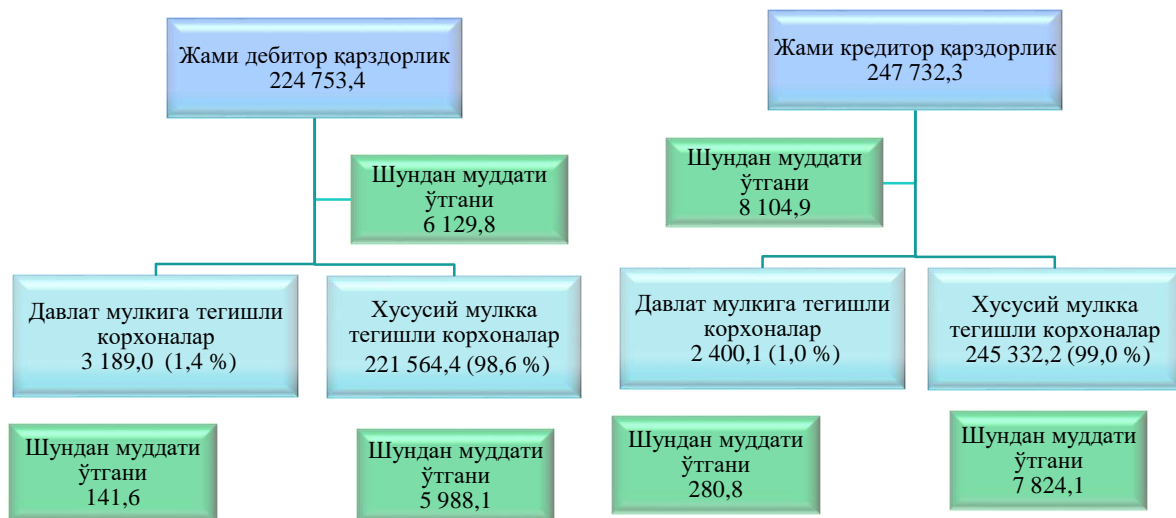
2023 йил 1 март ҳолатига кўра, иқтисодий фаолият турлари бўйича
муддати ўтган дебитор қарздорликнинг таркиби

млрд. сум

	Жами	шундан:			муддати ўтган қарздорликнинг улуши, % да
		харидор ва буюртмачилар	етказиб берувчиларга ва пудратчиларга берилган аванслар	ички идоравий қарз	
Жами	6 129,8	3 609,4	2 268,5	26,8	2,7
Тоғ-кон саноати ва очиқ конларни ишлаш	158,4	113,2	37,0	7,8	0,6
Ишлаб чиқарадиган саноат	2 485,7	469,5	1 890,8	1,2	3,0
Электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш	810,3	802,5	2,3	0,1	4,1
Сув билан таъминлаш; канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш	432,6	422,6	-	10,0	30,5
Курилиш	108,3	99,7	2,5	5,8	0,9
Савдо	439,9	86,3	279,2	1,4	2,3
Ташиш ва сақлаш	27,3	24,4	0,0	-	0,1
Кўчмас мулк билан операциялар	26,5	25,5	0,3	0,4	2,5
Профессional, илмий ва техник фаолият	1 505,7	1 452,0	52,5	-	6,8
Бошқалар	134,9	113,7	3,8	0,1	1,6

Иқтисодий фаолият турлари бўйича муддати ўтган дебитор қарздорликнинг энг кўпи ишлаб чиқарадиган саноатда – 40,6 %, professional, илмий ва техник фаолият – 24,6 %, электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялашда – 13,2 %, савдода – 7,2 % ни ташкил этди.

Мулкчилик шакли бўйича корхона ва ташкилотларнинг
дебитор ва кредитор қарздорлиги тўғрисида график, млрд. сўмда

Корхона ва ташкилотларнинг 2023 йил 1 март ҳолатига иқтисодий тармоқлар
кесимида мулкчилик шакли бўйича дебиторлик ва кредиторлик қарздорлиги,
млрд. сўмда

	Давлат мулки			
	Дебитор қарздорлиги		Кредитор қарздорлиги	
	Жами	шундан муддати ўтгани	Жами	шундан муддати ўтгани
Жами	3 189,0	141,6	2400,1	280,8
Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги	-	-	-	-
Саноат	756,7	77,9	757,5	193,2
Қурилиш	466,3	9,2	491,1	1,6
Савдо	35,9	-	9,5	-
Ташиш ва сақлаш	156,2	0,6	28,7	-
Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар	0,01	-	0,1	-
Ахборот ва алоқа	96,0	-	131,7	0,0003
Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиш	1,8	-	2,6	-
Бошқалар	1 676,1	54,0	978,9	86,0

Корхона ва ташкилотларнинг 2023 йил 1 март ҳолатига иқтисодий тармоқлар кесимида мулкчилик шакли бўйича дебиторлик ва кредиторлик қарздорлиги, млрд. сўмда

	Хусусий мулк			
	Дебитор қарздорлиги		Кредитор қарздорлиги	
	Жами	шундан муддати ўтгани	Жами	шундан муддати ўтгани
Жами	221 564,4	5 988,1	245 332,2	7 824,1
Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги	98,4	9,3	159,8	0,3
Саноат	131 309,9	3 809,2	134 188,9	7 269,8
Қурилиш	11 015,1	99,1	15 205,9	25,2
Савдо	18 988,5	439,9	25 554,4	458,6
Ташиш ва сақлаш	30 238,9	26,7	38 908,0	2,9
Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар	519,1	63,5	765,8	1,2
Ахборот ва алоқа	4 145,8	2,6	6 345,6	8,8
Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиш	142,0	16,1	278,3	0,8
Бошқалар	25 106,8	1 521,8	23 925,3	56,6

Корхоналарнинг 2023 йил январь-март ойлари маълумотлари мулкчилик шакли бўйича таҳлил қилинганда, давлат мулки иштирокидаги корхоналар ҳиссасига жами дебитор қарздорликнинг 3 189,0 млрд.сўми ёки 1,4 % и тўғри келди, шу билан бирга хусусий мулк иштирокидаги корхоналар ҳиссасига 221 564,4 млрд.сўм ёки жамига нисбатан 98,6 % и тўғри келган.

Шунингдек, корхоналарнинг мулкчилик шакли бўйича 2022 йилнинг январь-ноябрь ойлари бўйича жами кредитор қарздорликнинг 2400,1 млрд.сўми ёки 1,0 % и давлат мулки иштирокидаги корхоналар ҳиссасига тегишли бўлган бўлса, хусусий мулк иштирокидаги корхоналарники эса 245 332,2 млрд.сўмни ёки жамига нисбатан 99,0 % ни ташкил этди.

Корхона ва ташкилотларнинг 2023 йил 1 март ҳолатига мулкчилик

шакли бўйича дебитор қарздорликнинг асосий таркиблари, % да

Корхона ва ташкилотларнинг 2023 йил 1 март ҳолатига мулкчилик шакли бўйича дебитор қарздорликнинг энг юқори улуши харидор ва буюртмачилар (39,2 %), етказиб берувчиларга ва пудратчиларга берилган аванслар (33,9 %) ҳамда солиқлар ва бюджетга йиғимлар бўйича аванс тўловлари ва мақсадли давлат жамғармалари (5,2 %) ҳиссасига тўғри келди.

Корхона ва ташкилотларнинг 2022 йил 1 декабрь ҳолатига мулкчилик шакли бўйича кредитор қарздорликнинг асосий таркиблари, % да

Корхона ва ташкилотларнинг 2023 йил 1 март ҳолатига мулкчилик шакли бўйича кредитор қарздорликнинг энг юқори улуши етказиб берувчилар ва пудратчиларга (52,2%), олинган аванслар (22,0%) ҳамда бюджет ва мақсадли фондларга тўловлар (0,9 %) ҳиссасига тўғри келади.

Корхона ва ташкилотларнинг 2023 йил 1 март ҳолатига ташкилий - ҳуқуқий шакли бўйича дебитор ва кредиторлик қарздорлиги, млрд сўмда

2023 йилнинг 1 март ҳолатига, корхона ва ташкилотларнинг ташкилий - ҳуқуқий шакли бўйича дебитор қарздорлигининг энг катта улушида акциядорлик жамиятлари дебитор қарздорлиги 114 123,3 млрд. сўм ёки жамига нисбатан 50,8 % ни ташкил этган. Шунингдек, кредитор қарздорлик бўйича энг юқори улуш масъулияти чекланган ёки қўшимча масъулиятли жамиятлар қарздорлиги 119 539,5 млрд. сўм ёки 48,3 % ҳиссасига тўғри келди.

Ўз навбатида, дебитор ва кредитор қарздорлик бўйича энг кам улушни ишлаб чиқариш кооперативлари ва оилавий корхоналар ташкил қилган.

3- БЎЛИМ. КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ КРЕДИТОРЛИК ҚАРЗДОРЛИГИ ҲОЛАТИ ¹⁾

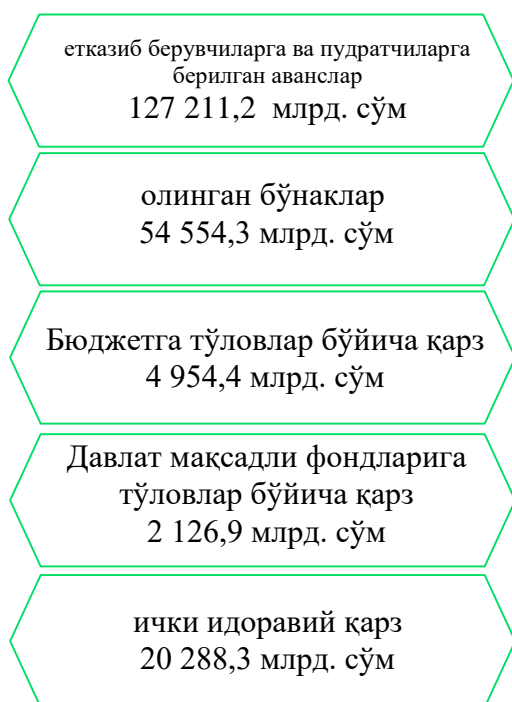
2023 йил 1 март ҳолатига кўра, кредитор қарздорликнинг умумий ҳажми 247 732,3 млрд. сўм, шундан муддати ўтгани – 8 104,9 млрд. сўм (жами кредитор қарздорликнинг 3,3 % и)ни ташкил этди.

Муддати ўтган кредитор қарздорлик 2022 йилнинг 1 мартига нисбатан солиштирилганда 2,2 мартага ортган, жами кредитор қарздорликдаги улуши 1,5 пунктга ортган.

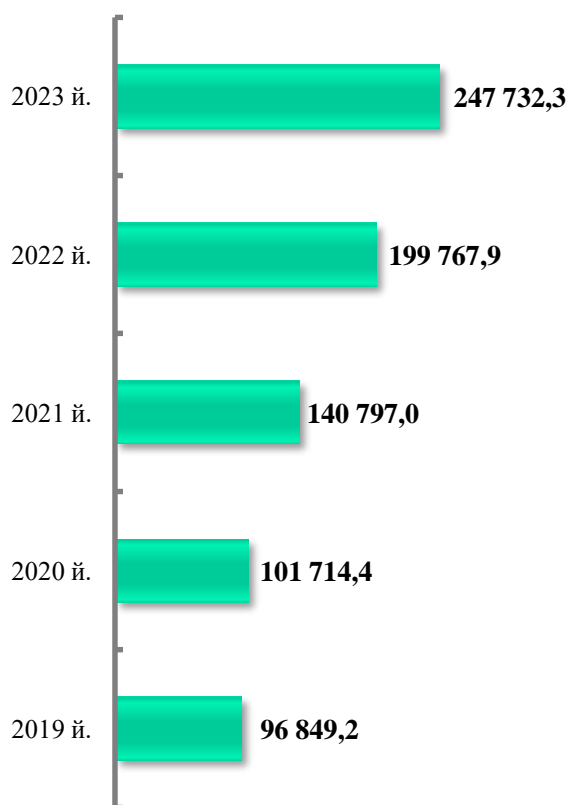
**2023 йил 1 март ҳолатига,
корхона ва ташкилотларнинг
кредитор қарздорлиги, млрд.сўм**

**Кредитор қарздорлик жами
247 732,3 млрд. сўм**

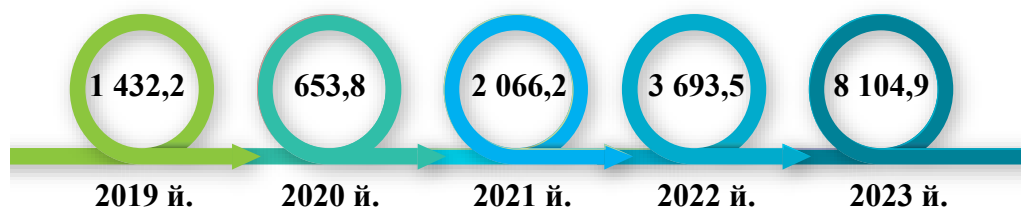
шундан:

**1 март ҳолатига корхона ва
ташкилотларнинг кредитор
қарздорлиги динамикаси, млрд.сўм**

**1 март ҳолатига корхона ва ташкилотларнинг кредитор қарздорлиги
динамикаси, млрд.сўм**

¹⁾Бюджет ва бошқа нотижорат ташкилотлар, маҳсулот ишлаб чиқарувчи қишлоқ хўжалик корхоналари, фермер ва деҳқон хўжаликлари, сугурта ташкилотлари, банклар, кичик корхоналар ва микрофирмаларсиз.

Ҳудудлар кесимида корхона ва ташкилотларнинг
кредитор қарздорлиги, млрд. сўм

	2022 йил 1 март ҳолатига		2023 йил 1 март ҳолатига	
	Кредитор қарздорлик	шундан муддати ўтгани	Кредитор қарздорлик	шундан муддати ўтгани
Ўзбекистон Республикаси ¹⁾	199 767,9	3 693,5	247 732,3	8 104,9
Қорақалпоғистон Республикаси	3 468,0	6,8	2 842,2	3,6
<i>вилоятлар:</i>				
Андижон	18 250,6	44,2	31 051,1	65,6
Бухоро	5 211,8	14,7	4 125,7	16,6
Жиззах	1 188,1	8,2	1 395,9	36,6
Қашқадарё	5 630,4	2,2	5 909,7	4,7
Навоий	4 626,3	59,4	5 743,1	66,0
Наманган	3 503,5	35,3	2 783,6	1,0
Самарқанд	8 075,7	39,2	8 241,0	33,8
Сурхондарё	3 160,0	16,4	2 333,2	43,2
Сирдарё	1 974,7	4,3	995,9	3,1
Тошкент	16 832,1	437,5	15 119,0	466,5
Фарғона	4 211,2	68,1	4 630,3	92,1
Хоразм	1 250,2	0,5	2 498,5	2,8
Тошкент шаҳри	119 767,3	2 956,7	156 286,8	7 269,4

Ҳудудлар кесимида кредитор қарздорлигининг асосий қисми Тошкент шаҳри – 156 286,8 млрд. сўм, Андижон вилояти – 31 051,1 млрд. сўм, Тошкент вилояти – 15 119,0 млрд. сўм, Самарқанд вилояти – 8 241,0 млрд. сўм, Қашқадарё вилоятига – 5 909,7 млрд. сўм ва Навоий вилоятига – 5 743,1 млрд. сўм тўғри келди.

Ҳудудлар кесимида муддати ўтган кредитор қарздорлигининг асосий қисми Тошкент шаҳри – 7 269,4 млрд. сўм, Тошкент вилоятида – 466,5 млрд. сўм, Фарғона вилоятида – 92,1 млрд. сўм, Навоий вилоятида – 66,0 млрд. сўм ва Андижон вилоятида – 65,6 млрд. сўмни ташкил этди.

¹⁾ Ҳудудларга тақсимланмаган маълумотларни қўшиган ҳолда.

2023 йил 1 март ҳолатига кўра ҳудудлар кесимида
корхона ва ташкилотларнинг кредитор қарздорлиги, млрд. сўм

Энг юқори кредитор қарздорлик “Ўзавтосаноат” АЖ – 31 567,7 млрд. сўм (республика бўйича жами кредитор қарздорликнинг 12,7 % и), “Ўзтрансгаз” АЖда – 29 211,7 млрд. сўм (11,8 %), “Ўзбекистон миллий электр тармоқлари” АЖ – 12 974,1 млрд. сўм (5,2 %), Ўзбекистон тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати корхоналари уюшмаси – 10 526,5 млрд. сўм (4,2 %) ва “Ҳудудий электр тармоқлари” АЖда – 7 813,6 млрд. сўм (3,2 %)ни ташкил этди.

Дебиторлик қарзлар – харидорлар ва буюртмачилар, шўба ва қарам хўжалик жамиятларининг қарзлари, ходимларга, мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар, бюджет ва давлат мақсадли жамғармаларига солиқлар, йиғимлар ва суғурта бўйича бўнақ тўловлари, муассисларнинг устав фондидаги улушлари бўйича қарзи, ходимларнинг бошқа операциялар бўйича қарзлари ва бошқа дебиторлик қарзларини ўз ичига олади.

2023 йил 1 март ҳолатига кўра, алоҳида ҳўжалик бошқаруви органларининг
дебитор ва кредитор қарздорлиги, млрд.сўм

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Даромад (фойда) солиғи тўлагунга қадар фойда (зарар) – корхона ва ташкилотларнинг барча хўжалик операцияларини бухгалтерия ҳисобида акс эттирадиган яқуний молиявий натижа. Маҳсулот (товар, иш ва хизмат)ларни сотишнинг ялпи фойдаси (зарари), асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари, молиявий фаолиятнинг даромадлари ва фавқулодда фойда йиғиндисидан давр харажатлари, молиявий фаолият бўйича харажатлар ва фавқулодда харажатлар чегириб ташланадиган фойданинг умумий фойдасини (зарарини) ифодалайди.

Дебиторлик қарзлар – харидорлар ва буюртмачилар, шўба ва қарам хўжалик жамиятларининг қарзлари, ходимларга, мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар, бюджет ва давлат мақсадли жамғармаларига солиқлар, йиғимлар ва суғурта бўйича бўнақ тўловлари, муассисларнинг устав фондидаги улушлари бўйича қарзи, ходимларнинг бошқа операциялар бўйича қарзлари ва бошқа дебиторлик қарзларини ўз ичига олади.

Кредиторлик қарзлар – етказиб берувчилар ва пудратчилар, шўба ва қарам хўжалик жамиятларининг қарзи, солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича муддати кечиктирилган мажбуриятлар, олинган аванслар, бюджетга тўловлар бўйича қарз, суғурта бўйича қарз, давлат мақсадли жамғармаларига тўловлар бўйича қарз, таъсисчиларга қарзлар, меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича қарзлар ва бошқа кредиторлик қарзларини ўз ичига олади.

Маҳсулот (товар, иш ва хизматлар) – тайёр маҳсулот, товар, бажарилган иш ва кўрсатилган хизматларни сотишдан олинган даромадлар, шунингдек, сотилган товарларнинг қайтиши, сотиш ва баҳолардан чегирмалар қўшимча қиймат солиғи ҳамда акциз солиғини қўшган ҳолда.

Муддати ўтган қарзлар – қонун ҳужжатларида белгиланган муддатларда сўндирилмаган қарзнинг умумий суммаси.

ХII. КОРХОНА ВА ОБЪЕКТЛАРНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ

Хусусийлаштириш – жисмоний шахсларнинг ва давлатга тааллуқли бўлмаган юридик шахсларнинг оммавий мулк объектларини ёки давлат акциядор жамиятларининг акцияларини давлатдан сотиб олишидир.

Ўзбекистон Республикаси давлат активларини бошқариш агентлигининг маълумотига кўра, 2023 йилнинг январь-март ойларида 180 та (дастур доирасидаги ва дастурдан ташқари объектларни қўшган ҳолда) корхона ва объектлар (кейинги ўринларда – объектлар) хусусийлаштирилди.

Хусусийлаштиришнинг асосий кўрсаткичлари (2023 йил январь-март ҳолатига кўра)

	Хусусийлаштирилган корхона ва объектлар сони		Давлат активларини сотишдан олинган тушумлар	
	бирлик	жамига нисбатан фоизда	млрд.сўм	жамига нисбатан фоизда
Ўзбекистон Республикаси	180	100,0	1 503,8	100,0
Қорақалпоғистон Республикаси	22	12,2	13,4	0,9
вилоятлар:				
Андижон	10	5,6	14,0	0,9
Бухоро	8	4,4	18,4	1,2
Жиззах	5	2,8	20,2	1,3
Қашқадарё	11	6,1	18,0	1,2
Навоий	8	4,4	10,5	0,8
Наманган	14	7,8	10,4	0,8
Самарқанд	9	5,0	35,0	2,3
Сурхондарё	15	8,3	15,5	1,0
Сирдарё	14	7,8	3,5	0,2
Тошкент	28	15,6	104,5	6,9
Фарғона	9	5,0	57,6	3,8
Хоразм	19	10,6	22,4	1,5
Тошкент ш.	8	4,4	241,8	16,1
Агентлик марказий аппарати	-	-	918,6	61,1

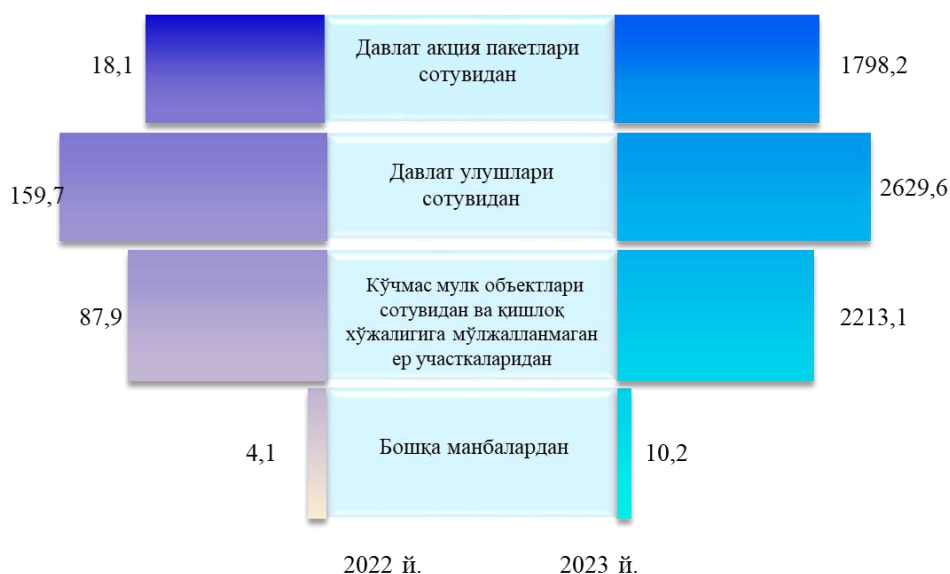
Ҳисобот даврида энг кўп хусусийлаштирилган объектлар сони Тошкент вилоятида – 28 та (15,6%), Қорақалпоғистон Республикасида – 22 та (12,2%), Хоразм вилоятида – 19 та (10,6%) ва Сурхондарё вилоятида – 15 та (8,3%)ни ташкил этди.

Давлат активларини бошқариш, трансформация ва хусусийлаштириш
жамғармасига маблағлар тушуми

Давлат тасарруфидан чиқариш – давлат корхоналарини ва ташкилотларини хўжалик ширкатлари ва жамиятларига, оммавий мулк бўлмайдиган бошқа корхоналар ва ташкилотларга айлантиришдир.

Хусусийлаштириш жамғармасига маблағлар тушуми тўғрисида, млрд сўмда
(2023 йил январь-март ҳолатига кўра)

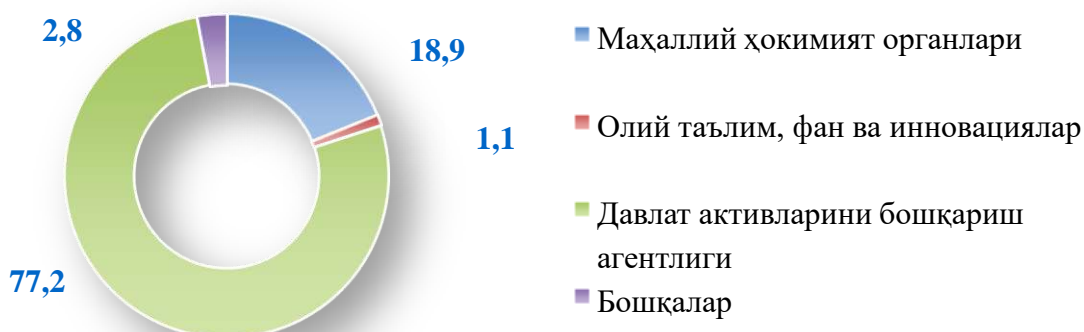

2022 йилда жами Давлат активларини бошқариш, трансформация ва хусусийлаштириш жамғармасига маблағлар тушуми жами 269,8 млрд. сўмни ташкил этган бўлса, 2023 йилда бу кўрсаткич 1 503,8 млрд. сўмни ташкил қилиб, ўтган йилга нисбатан 5,6 мартага кўпайди.

2023 йилда бошқа манбалардан тушган тушум энг кам улушни, яъни жами тушумга нисбатан 0,3 фоизни ташкил қилди.

Корхона ва объектларни
хусусийлаштириш

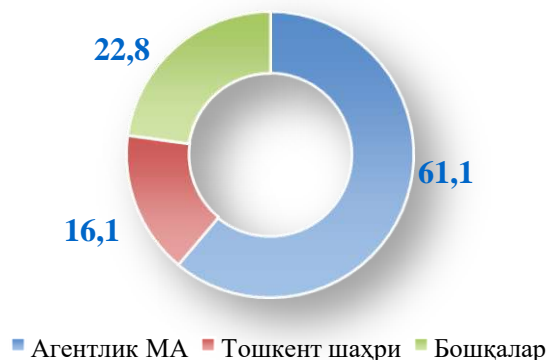
2023 йилнинг январь-мартида вазирлик ва идоралар кесимида хусусийлаштирилган давлат объектларининг таркиби (жамига нисбатан % да)

Хусусийлаштирилган давлат мулки объектлари таркибида энг кўп улуш Давлат активларини бошқариш агентлигига – 139 та объект (республика бўйича жами хусусийлаштирилган объектларнинг 77,2 % и), маҳаллий ҳокимиятларга – 34 та объект (18,9 %), Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлигига – 2 та объект (1,1 %) тўғри келди.

2023 йилнинг январь-мартида давлат мулкни сотишдан тушган тушумлар 1 503,8 млрд. сўмни ташкил қилди.

Худудлар кесимида давлат мулкни сотишдан тушган тушумларнинг асосий қисми Агентлик марказий аппаратида (барча тушумларнинг 61,1 % и), Тошкент шаҳри (16,1 %), Тошкент (6,9 %), Фарғона (3,8 %), Самарқанд (2,3 %), Хоразм (1,5 %), Жиззах (1,3 %) ва Бухоро (1,2 %) вилоятлари ҳиссасига тўғри келди.

Давлат нотурар жой фондидан самарали фойдаланиш мақсадида, 2023 йилнинг январь-мартида объектларни ижарага бериш бўйича 11 230 та ижара шартномалари тузилди.

Натижада 3,6 мингдан ортиқ янги иш ўринлари яратилди.

Давлат мулкни ижарага беришдан тушган тушумлар жами 32,6 млрд.сўмни ташкил этди.

Худудлар кесимида давлат мулкни ижарага беришдан тушган тушумларнинг асосий қисми Тошкент шаҳрига (барча тушумларнинг 48,5 % и), Тошкент (9,2 %), Хоразм (8,7 %) ва Самарқанд (4,2 %) вилоятларига тўғри келди.

Корхона ва объектларни хусусийлаштириш

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Хусусийлаштириш – жисмоний шахсларнинг ва давлатга тааллуқли бўлмаган юридик шахсларнинг оммавий мулк объектларини ёки давлат акциядор жамиятларининг акцияларини давлатдан сотиб олишидир.

Давлат кўчмас мулк объектлари бўйича савдолар (ким ошди савдолари) – сотувчи ёки кўчмас мулк ташкилоти, шунингдек, ким ошди савдолари ва ким ошди савдоларини ташкил этиш ва ўтказиш бўйича хизматларни кўрсатувчи ихтисослашган ташкилот, шу жумладан, электрон шаклда, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда давлат кўчмас мулк объектларини сотишни ташкиллаштириш.

Харидор – қонун ҳужжатларига мувофиқ, давлат мулки бўлган кўчмас мулк объекти (бундан буён матнда олди-сотди шартномаси деб юритилади) учун сотувчи билан олди-сотди шартномасини тузган нодавлат юридик ёки жисмоний шахс (Ўзбекистон Республикаси резиденти ёки норезиденти).

Инвестиция мажбурияти – инвестор томонидан инвестиция лойиҳасида назарда тутилган муайян мақсадларга эришиш учун олган мажбурияти.

Ижтимоий мажбуриятлар – пул қийматига эга бўлмаган ва қонунга зид бўлмаган шаклларда амалга ошириладиган давлат мулкни сотишда харидор томонидан қабул қилинган мажбуриятлар.

Аукцион – танлов асосида харидор билан савдонинг шакли, бунда унга энг юқори нархни таклиф этган иштирокчи давлат мулкни сотиш шартномасини тузиш ҳуқуқини олади. Аукционлар очик ёки ёпиқ бўлиши мумкин.

Балансда сақловчи – балансида давлат кўчмас мулки бўлган юридик шахс.

Бошланғич нарх – ким ошди савдосига очик мулкни бериш учун сотувчи томонидан белгиланган нарх.

Бўш турган ер участкаси — бинолар ва иншоотлар жойлашмаган, ҳеч қандай мажбуриятлар ёки тақиқлар ўрнатилмаган ҳамда жисмоний ва юридик шахсларга қонунчиликка мувофиқ ажратиб берилмаган, давлат мулки бўлган, қишлоқ хўжалигига мўлжалланмаган ер участкаси.

Давлат кўчмас мулк объектлари — давлат мулки бўлган мулкый мажмуалар (корхоналар), бинолар ва иншоотлар, қурилиши тугалланмаган объектлар.

Ер участкасини хусусийлаштириш — давлат мулки бўлган қишлоқ хўжалигига мўлжалланмаган ер участкасини Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг ва (ёки) юридик шахсларининг мулкига ўтказиш.

Электрон онлайн-аукцион — аукцион шаклидаги электрон савдоларни ўтказиш усули бўлиб, бунда қишлоқ хўжалигига мўлжалланмаган ер участкалари Интернет жаҳон ахборот тармоғидаги ихтисослаштирилган электрон савдо майдончасида аукциондан потенциал харидорларнинг тенг равишда фойдаланиши асосида реализация қилинади.

ХIII. КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ УМУМИЙ ТАВСИФИ

Корхоналар ва ташкилотларнинг ягона давлат регистри

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 28 сентябрдаги 539 сон қарори билан тасдиқланган “Корхоналар ва ташкилотларнинг ягона давлат регистри тўғрисидаги Низом”га мувофиқ, рўйхатдан ўтказувчи органлар томонидан тақдим этилган юридик шахслар тўғрисидаги маълумотлар асосида **Корхоналар ва ташкилотларнинг ягона давлат регистри (КТЯДР) юритилади.**

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 21 августдаги 704 сон қарорига асосан давлат солиқ хизмати органлари тижорат ташкилотларини фаоллик ҳолати тўғрисидаги маълумотларни тегишли идора ва ташкилотлар тақдим этади.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 20 апрелдаги ПФ 113 сон Фармонида асосан, давлат органларида мавжуд маълумотлар базаларининг долзарблигини ва статистик ахборотларнинг бир хиллигини таъминлаш мақсадида:

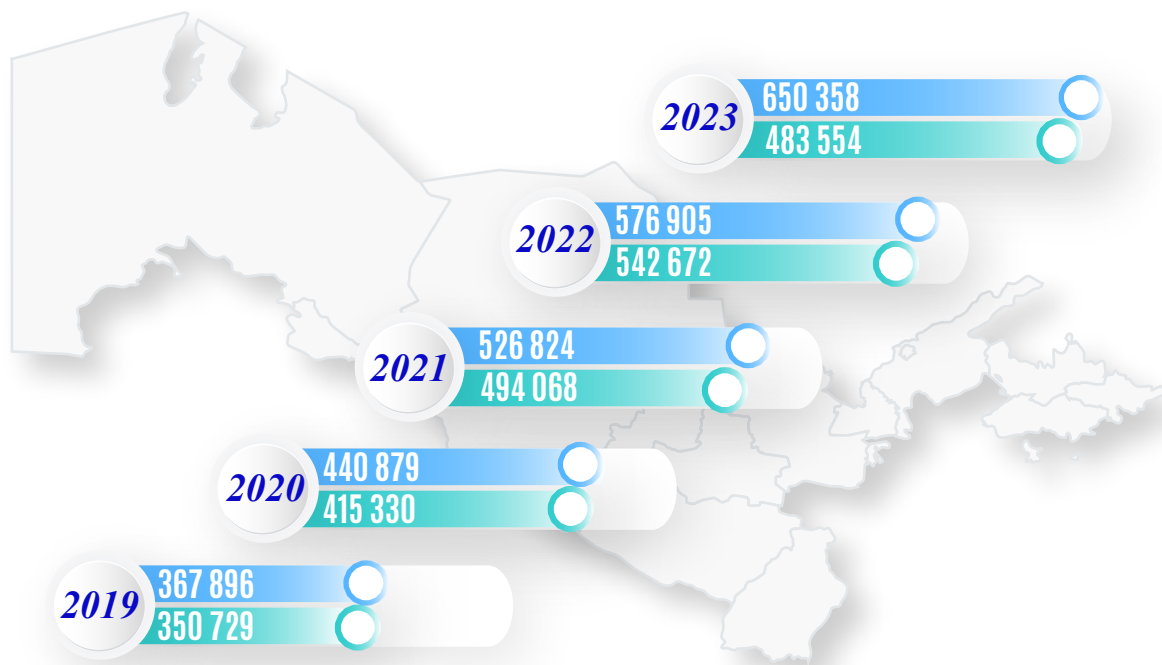
- ✓ Солиқ қўмитаси, Статистика агентлиги ва Адлия вазирлигининг давлат рўйхатидан ўтган юридик шахслар ҳақидаги маълумотлар базалари тўлиқ хатловдан ўтказилди ва аниқланган фарқлар бирхиллаштирилди;
- ✓ мазкур маълумот базаларини электрон ҳукуматнинг ягона идентификаторлари, маълумотномалар ва таснифлагичлар рўйхатларига киритилган маълумотлардан фойдаланиш орқали юритиш йўлга қўйилди;
- ✓ улардан бирига ўзгартириш киритилганда, ушбу ўзгартиришларни юқорида қайд этилган барча маълумот базаларида реал вақт режимида акс эттириш механизмини йўлга қўйилди.

Хусусан, 2023 йил 1 январдан эътиборан Статистика агентлиги томонидан юритиладиган КТЯДР базасидаги корхоналар ва ташкилотлар ҳақидаги, жумладан, уларнинг фаоллик ҳолати тўғрисидаги маълумотлар юқорида келтирилган давлат органлари маълумот базалари билан интеграллашган тизим орқали реал вақт режимида автоматик тарзда янгиланиб бориши амалиётга жорий қилинди.

Корхона ва ташкилотлар тўғрисида умумий маълумотлар
(фермер ва деҳқон хўжаликларидан ташқари, 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда).

Сўнги йилларда ҳукуратимиз томонидан мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва бунёдкорлик салоҳиятини қўллаб-қувватлаш орқали аҳолига муносиб ҳаёт шароитларини яратиш, ишбилармонлик муҳитини яхшилаш, бандликни таъминлаш бўйича кенг кўламли ишлар амалга ошириб келинмоқда. Хусусан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик мамлакатимиз иқтисодиётининг асосий бўғини ҳисобланиб, бугунги кунда мазкур соҳани жадаллик билан ривожлантириш, тадбиркорлар фаолиятини қўллаб-қувватлаш, уларнинг сафини янада кенгайтириш ва рағбатлантириш бўйича кенг кўламли ишлар амалга ошириляпти.

Жумладан, 2023 йил 1 апрель ҳолатига республикада фаолият кўрсатаётган корхоналар ва ташкилотларнинг сони фермер ва деҳқон хўжаликларидан ташқари 483,6 мингтани ташкил этди улардан кичик корхона ва микрофирмалар 417,2 мингта. 2019 йилнинг мос даврига нисбатан фаолият кўрсатаётган корхоналар сонининг ўсиши 37,9 фоизни жумладан, кичик корхона ва микрофирмалар 44,0 фоизни ташкил этди.

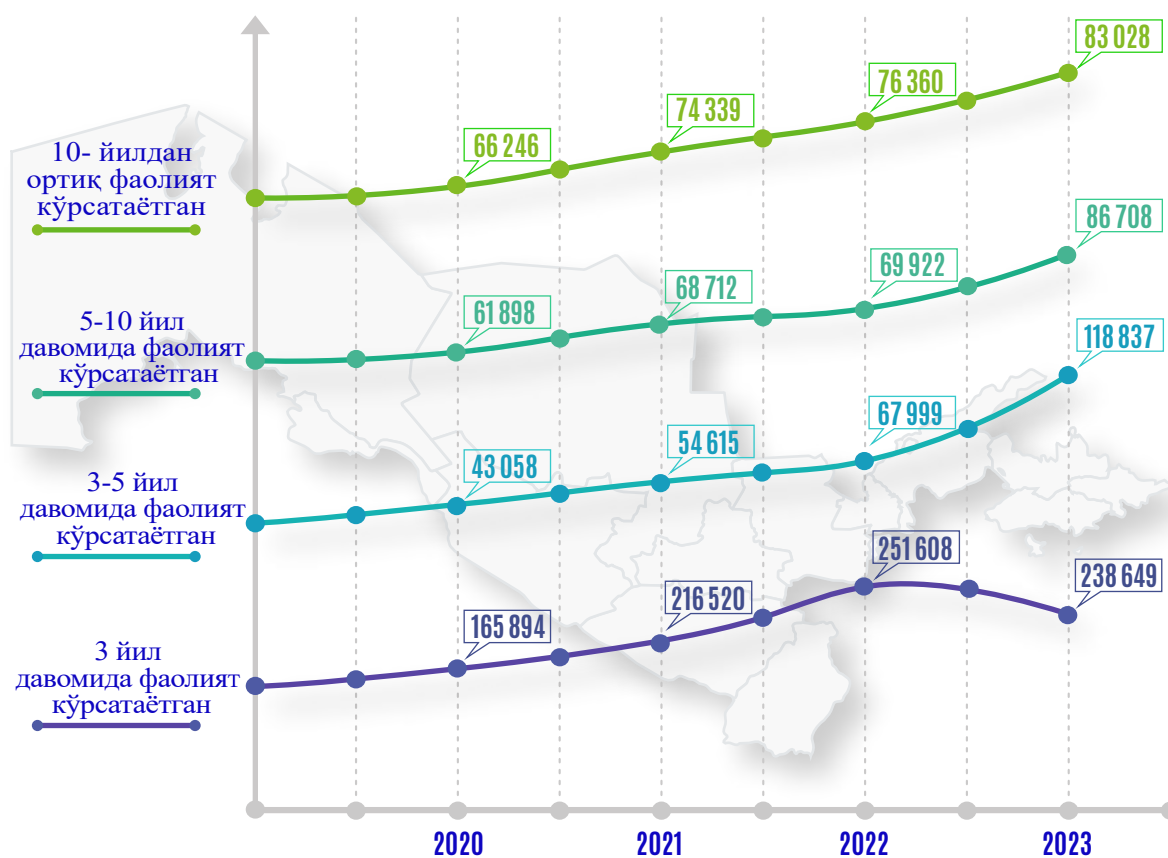

Рўйхатдан ўтган

Фаолият кўрсатаётган

**Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

Тадбиркорлик субъектларнинг фаолият даражаси тўғрисида маълумот (1 январ ҳолатига кўра)

Мамлакатимизда хусусий мулк, кичик бизнес ва тадбиркорликни ривожлантириш, бу йўлдаги тўсиқ ва ғовларни бартараф этиш мақсадида узокни кўзлаб олиб борилаётган ислохотлар самарасида бугунги кунда мазкур соҳа миллий иқтисодиётимизнинг чинакам таянчига айланди.

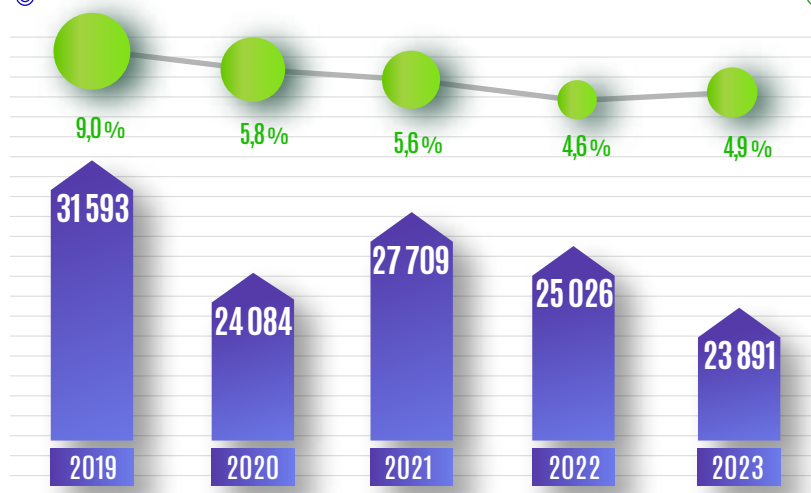
Хусусан, республикада фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларининг сони (фермер ва деҳқон хўжаликларидан ташқари) 527,2 мингтани ташкил этди. Улардан 3 йил давомида фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларининг сони 238,6 мингтани, 5 йил давомида фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларининг сони 118,8 мингтани, 10 йил давомида фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларининг сони 86,7 мингтани ва 10 йилдан ортиқ даврда фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларининг сони 83,0 мингтани ташкил қилади.

Худудлар кесимида жами фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектлари сонига нисбатан 10 йилдан ортиқ даврда фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларининг энг юқори улушлари Сирдарё (18,2 фоиз), Андижон (18,0 фоиз), Фарғона (17,4 фоиз), Қашқадарё (17,1 фоиз) вилоятлари ва Тошкент шаҳрида (17,4 фоиз) қайд этилди.

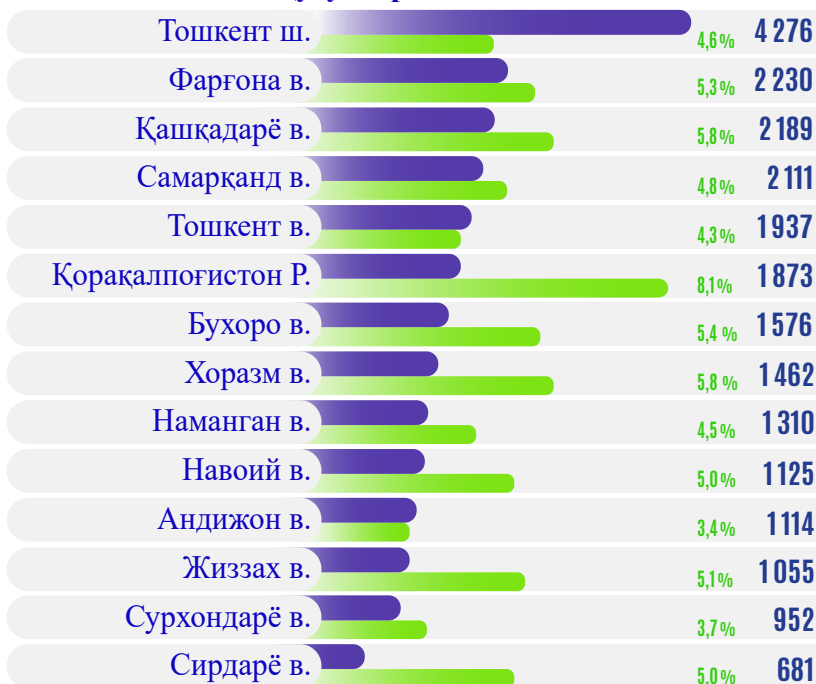
Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

1- БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
БЎЙИЧА КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ Сони
Янги ташкил этилган корхона ва ташкилотлар
2023 йил январ-март ҳолатига кўра, бирликда

Йиллар кесимида сони *Янги ташкил этилганларнинг фаолият кўрсатаётганларга нисбати (фоизда)*

Худудлар кесимида

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Жорий йилнинг январь-март ойларида республикада янги ташкил этилган корхона ва ташкилотлар сони 23,9 мингтани ташкил этди.

Худудлар кесимида янги ташкил этилган корхона ва ташкилотлар сони ўтган йилнинг мос даврига нисбатан сезиларли ўсиши кузатилмоқда. Жумладан: Қорақалпоғистон Республикасида (790 тага), Тошкент ш. (459 тага), Қашқадарё (339 тага) ва Бухоро (277 тага) вилоятларида. Тармоқлар кесимида эса энг юқори кўрсаткични ташиш ва сақлаш хизматлари соҳасида — 308 тага ва савдода — 239 тага.

**Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

Фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар 2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

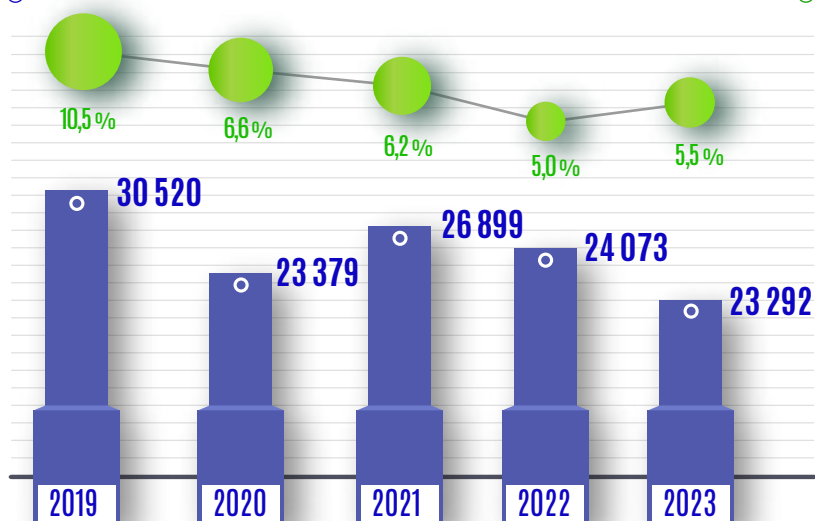
Фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар сони 2023 йил 1 апрель ҳолатига 483,6 мингтага етиб, 2019 йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 137,9 фоизни ташкил этди.

Уларнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича тақсимланиши (умумий сонидagi улуши) қуйидагича бўлди: савдо – 31,5 фоиз, саноат – 15,6 фоиз, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги – 8,7 фоиз, қурилиш – 7,3 фоиз, ҳудудий кесимда энг кўп Тошкент шаҳрида 19,3 фоиз, Тошкент – 9,3 фоиз, Самарқанд – 9,1 фоиз, Фарғона – 8,7 фоиз ва Қашқадарё вилоятларида – 7,8 фоиз фаолият кўрсатмоқда.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Янги ташкил этилган тадбиркорлик субъектлари тўғрисида маълумотлар
2023 йил январ-март ҳолатига кўра, бирликда

Йиллар кесимида сони Янги ташкил этилганларнинг фаолият кўрсатаётганларга нисбати (фоизда)

Ҳудудлар кесимида

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

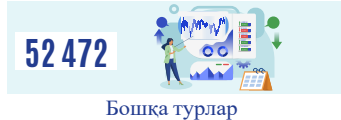
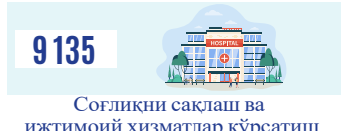
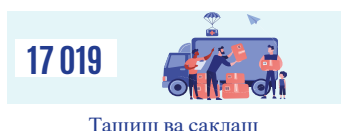
Давлатимиз томонидан тадбиркорлик субъектларига қулай шарт-шароитлар яратиб бориш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирлар натижасида уларнинг йилдан-йилга инвестиция ва ишбилармонлик муҳити яхшиланиб бораётгани намоён бўлмоқда. 2023 йил январь-март ойида янги ташкил этилган тадбиркорлик субъектлари сони 23 292 та бўлиб, шундан:

- микрофирмалар ва кичик корхоналар 23 230 та;
- йирик корхоналар 62 тани ташкил этди.

Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи

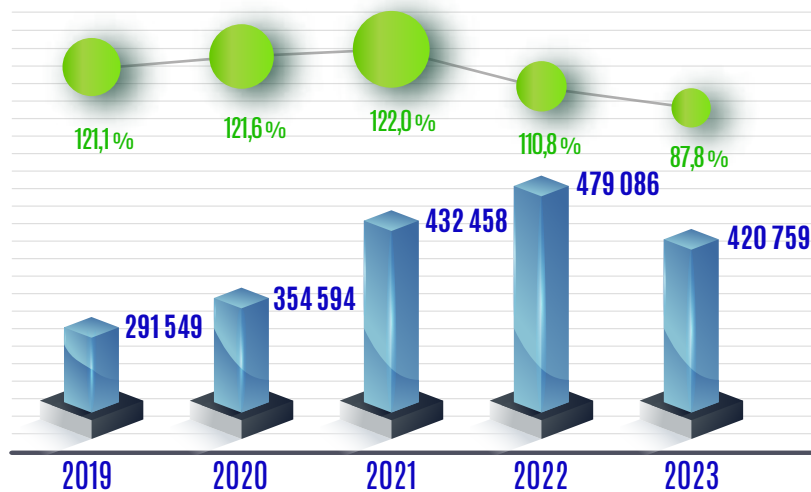
Фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектлари тўғрисида маълумотлар 2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

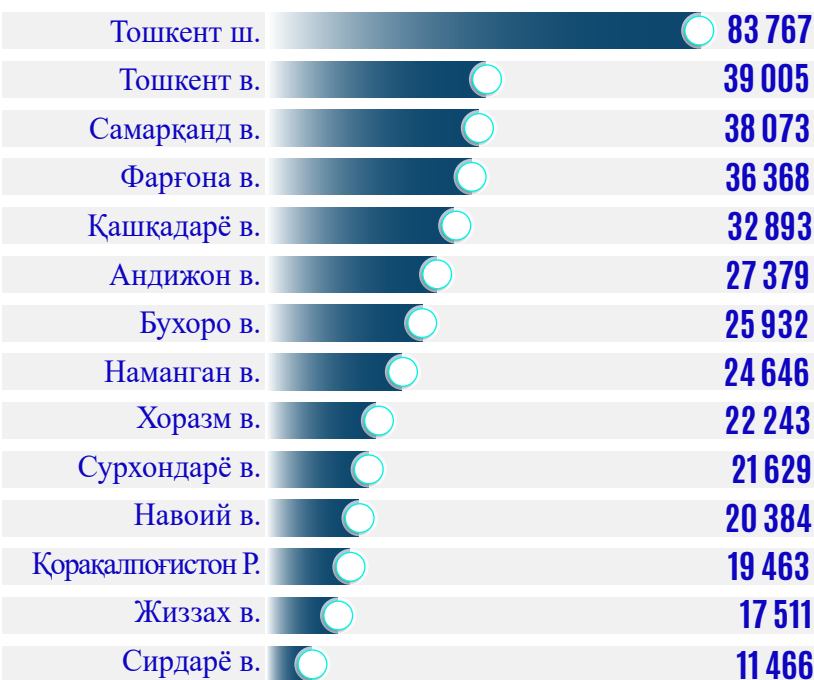

Йиллар кесимида сони

Йиллар кесимида ўсиш суръати (фоизда)

Ҳудудлар кесимида

Фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектлари сони 2023 йил 1 апрель ҳолатига 420,8 мингтага етиб, 2019 йилнинг мос даврига нисбатан (291,5 мингта) ўсиш суръати 144,3 фоизни ташкил этди. Уларнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича тақсимланиши (умумий сонидagi улуши) куйидагича бўлди: савдо – 36,2 фоиз, саноат – 17,9 фоиз, кишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги – 9,9 фоиз, курилиш – 8,3 фоиз, яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар – 6,6 фоиз, ташиш ва сақлаш – 4,0 фоиз, ахборот ва алоқа – 2,3 фоиз, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиш – 2,2 фоиз, бошқа турлар – 12,6 фоиз.

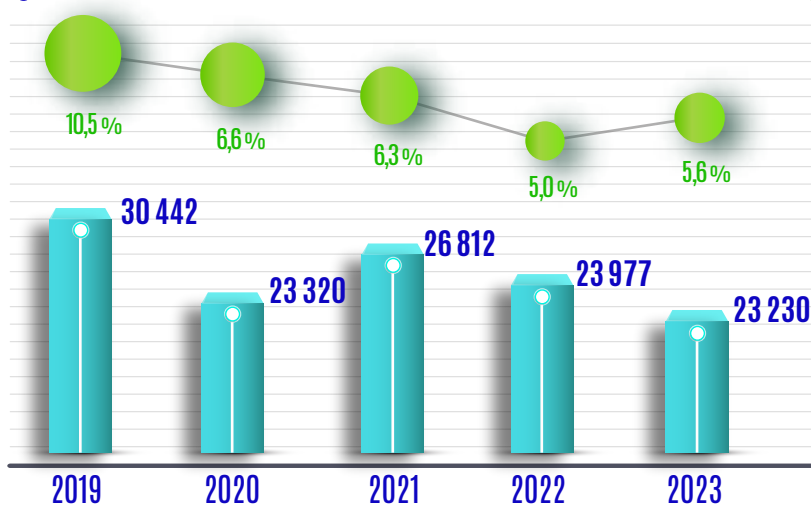
Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Янги ташкил этилган кичик бизнес субъектлари тўғрисида маълумотлар

2023 йил январь-март ҳолатига қўра, бирликда

Йиллар кесимида
сони

Янги ташкил этилганларнинг фаолият
кўрсатаётганларга нисбати (фоизда)

Худудлар кесимида

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Мамлакат иқтисодиётининг «соғломлиги»ни баҳолашнинг муҳим омили кичик бизнес субъектларининг самарали фаолият кўрсатиши бўлиб, бу унинг мослашувчанлиги ва доимий ўзгарувчан иқтисодий вазиятларга мослаша олиш кўрсаткичидир.

Шунда, 2023 йил январь-март ойида савдо соҳасида янги ташкил этилган кичик бизнес субъектлари сони 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 8 400 тадан 8 639 тага (ўсиш 239 тага), ташиш ва сақлаш – 827 тадан 1 128 тага (ўсиш 301 тага), ахборот ва алоқа – 612 тадан 800 тага (ўсиш 188 тага), яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар – 1 344 тадан 1 454 тага (ўсиш 110 тага) кўпайди.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Фаолият кўрсатаётган кичик бизнес субъектлари тўғрисида маълумотлар 2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

41 426

Қишлоқ, ўрмон ва
балиқчилик хўжалиги

74 713

Саноат

34 772

Қурилиш

151 761

Савдо

16 860

Ташиш ва сақлаш

27 785

Яшаш ва овқатланиш
бўйича хизматлар

9 622

Ахборот ва алоқа

9 033

Соғлиқни сақлаш ва
ижтимоий хизматлар кўрсатиш

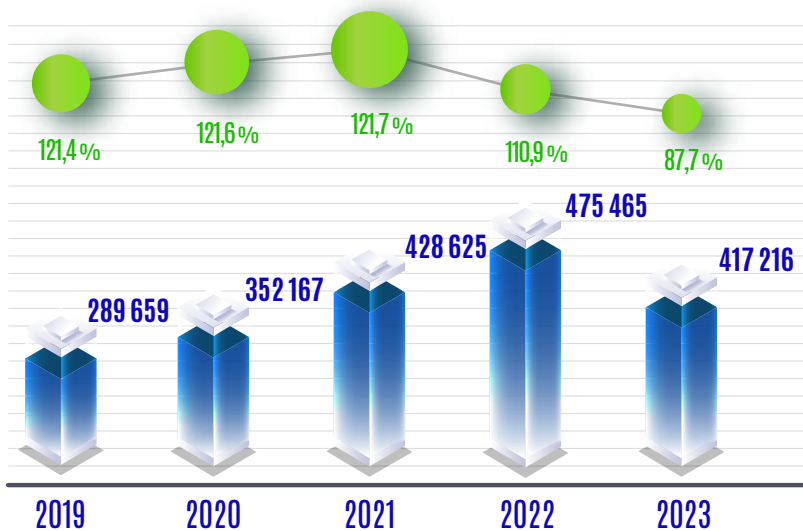
51 244

Бошқа турлар

Йиллар кесимида сони

Йиллар кесимида ўсishi
суръати(фоизда)

Ҳудудлар кесимида

Тошкент ш.	82 237
Тошкент в.	38 665
Самарқанд в.	37 862
Фарғона в.	36 143
Қашқадарё в.	32 688
Андижон в.	27 230
Бухоро в.	25 775
Наманган в.	24 488
Хоразм в.	22 114
Сурхондарё в.	21 526
Навий в.	20 278
Қорақалпоғистон Р.	19 376
Жиззах в.	17 433
Сирдарё в.	11 401

Ҳудудий кесимда энг кўп кичик бизнес субъектлари Тошкент шаҳрида (19,7 фоиз), Тошкент (9,3 фоиз), Самарқанд (9,1 фоиз), Фарғона (8,7 фоиз) ва Қашқадарё (7,8 фоиз) вилоятларида фаолият кўрсатмоқда. Ушбу ҳудудларда жами кичик бизнес субъектлари сонининг 50 фоиздан ортиғи фаолият кўрсатмоқда. Маълумки, айти пайтда кичик бизнес субъектлари иқтисодиётнинг деярли барча тармоқларида илғор фаолият юритмоқда.

Қорхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

2-БЎЛИМ. КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ ТУРЛАРИ БЎЙИЧА МАЪЛУМОТЛАР

Қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида фаолият
кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар тўғрисида маълумотлар
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Худудлар кесимида

Қашқадарё в.	7 098
Тошкент в.	4 573
Жиззах в.	3 711
Самарқанд в.	3 136
Қорақалпоғистон Р.	3 018
Бухоро в.	2 898
Сурхондарё в.	2 849
Навоий в.	2 721
Хоразм в.	2 678
Андижон в.	2 428
Наманган в.	2 260
Сирдарё в.	2 133
Фарғона в.	1 843
Тошкент ш.	685

Ўзбекистон Республикасида мамлакатнинг озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашга қаратилган қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг чуқур ўйланган стратегияси изчил амалга оширилмоқда.

Давлатимиз иқтисодий ва ижтимоий ислохотларининг муҳим таркибий қисмларидан бири мева-сабзавот етиштиришга қаратилган. Бундай ёндашув аҳоли эҳтиёжларини тўлиқ таъминлаш, уларнинг саломатлигини сақлаш ва бандлик шарт-шароитларини яратишда асосий йўналишлардан бирига айланди.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Саноат йўналишида фаолият кўрсатаётган
корхона ва ташкилотлар тўғрисида маълумотлар
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

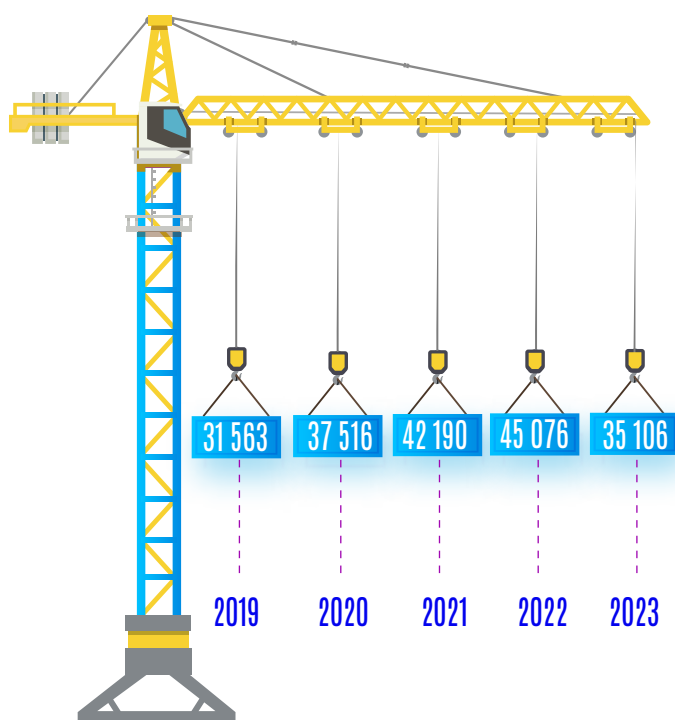
Саноат тармоғи иқтисодий тармоқлар ичида энг юқори салоҳиятга эга бўлган тармоқлардан ҳисобланади.

Саноат корхоналари сони жами корхона ва ташкилотларнинг 15,6 фоиз улушини ташкил этди. Шундан – 94,8 фоизини ишлаб чиқариш саноати (ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати 81,9 фоизни), 3,2 фоизини тоғ-кон саноати ва очик конларни ишлаш (ўсиш суръати 83,1 фоизни), 1,4 фоизини сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш (ўсиш суръати 84,3 фоизни) ва 0,6 фоизини электр, газ буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш (ўсиш суръати 100,2 фоизни) ташкил этган.

Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи

**Қурилиш фаолияти билан шуғулланаётган корхона ва
ташкilotлар тўғрисида маълумотлар**
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

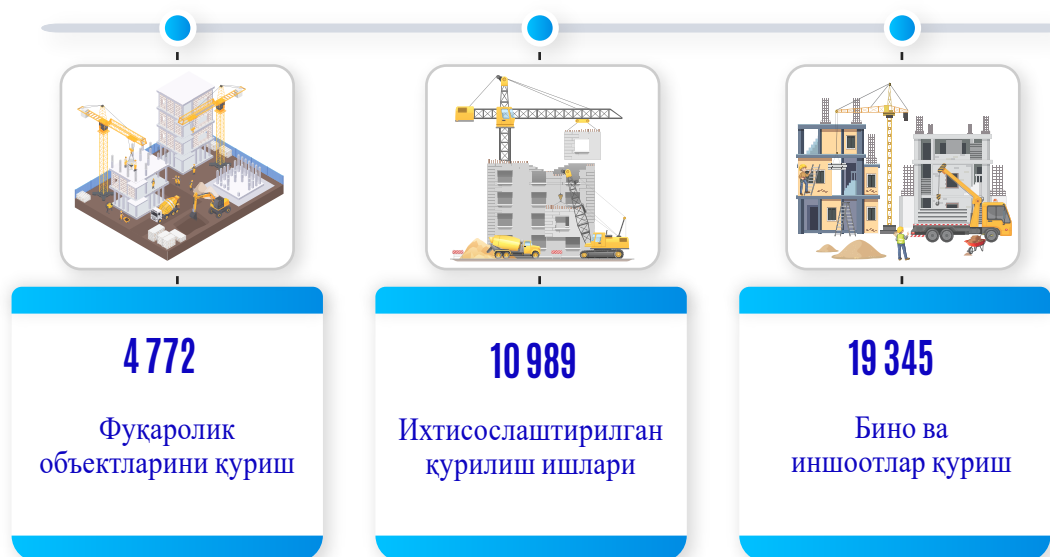

Ҳудудлар кесимида

Тошкент ш.	7 017
Тошкент в.	3 014
Фарғона в.	2 927
Қашқадарё в.	2 923
Самарқанд в.	2 509
Бухоро в.	2 479
Сурхондарё в.	2 407
Андижон в.	2 298
Қорақалпоғистон Р.	1 821
Наманган в.	1 737
Хоразм в.	1 700
Жиззах в.	1 579
Навоий в.	1 491
Сирдарё в.	1 204

Ўзбекистонда қурилиш саноати иқтисодийётнинг устувор тармоғи сифатида белгиланган. Қурилиш саноатининг йўналишлари бўйича ўтказилган таҳлил шуни кўрсатдики:

- бинолар ва иншоотлар қуриш йўналиши 55,1 фоиз улушни ташкил этиб, ўсиш суръати ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 75,5 фоизни ташкил этди;
- фуқаролик объектларини қуриш йўналиши 13,6 фоиз улушни ташкил этиб, ўсиш суръати ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 98,4 фоизни ташкил этди;
- ихтисослаштирилган қурилиш ишлари йўналиши 31,3 фоиз улушни ва 75,2 фоиз ўсиш суръатини ташкил этди.

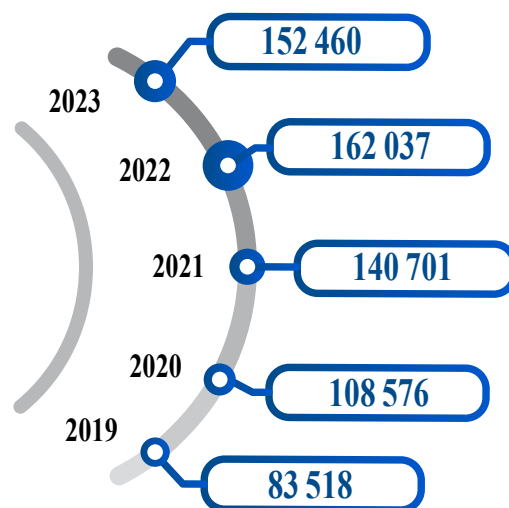

**Корхона ва ташкilotлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

**Савдо соҳасида фаолият кўрсатаётган корхона ва
ташкilotлар тўғрисида маълумотлар**
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

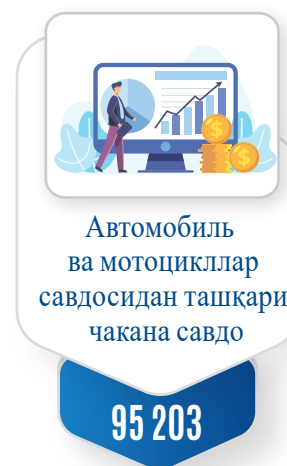
Худудлар кесимида

Тошкент ш.	29 405
Самарқанд в.	16 041
Фарғона в.	14 090
Тошкент в.	13 846
Қашқадарё в.	11 185
Андижон в.	9 705
Наманган в.	9 317
Бухоро в.	8 567
Хоразм в.	8 197
Навоий в.	7 958
Сурхондарё в.	7 877
Қорақалпоғистон Р.	6 566
Жиззах в.	5 486
Сирдарё в.	4 220

Таҳлиллар шуни кўрсатдики, республикада фаолият кўрсатаётган ҳар учинчи корхона савдо соҳасида фаолият юритади, уларнинг 99,5 фоизи ёки 151,8 мингтаси кичик бизнес субъектларига тўғри келади. Савдо соҳасининг йўналишлар бўйича тақсимои куйидагича:

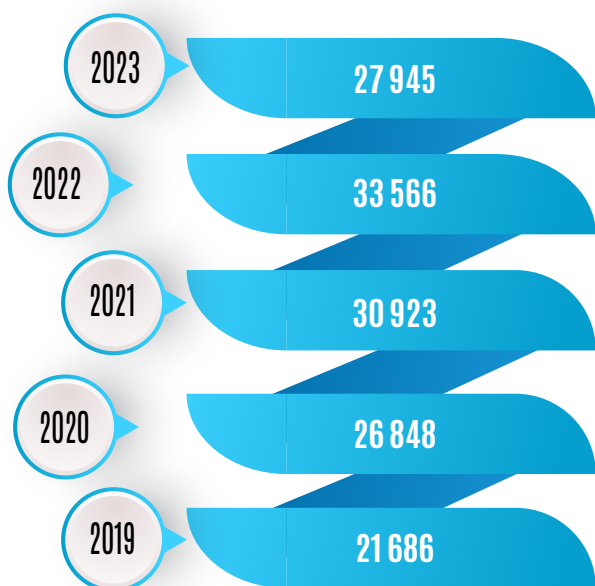
- автомобиль ва мотоцикллар савдосидан ташқари чакана савдо йўналиши 62,4 фоиз улушни ташкил этган бўлиб, 2022 йилнинг мос даври билан солиштирилганда ўсиш суръати 92,6 фоизни ташкил этди;
- автомобиль ва мотоцикллар савдосидан ташқари улгуржи савдо йўналишида 28,8 фоиз улушни ташкил этиб, ўсиш суръати 96,5 фоизни ташкил этди;
- автомобиль ва мотоциклларнинг улгуржи ва чакана савдоси ва уларни таъмирлаш йўналишида 8,8 фоиз улушни ташкил этиб, ўсиш суръати 97,4 фоизни ташкил этди.

**Корхона ва ташкilotлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

**Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар соҳасида фаолият
кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар тўғрисида маълумотлар**
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Худудлар кесимида

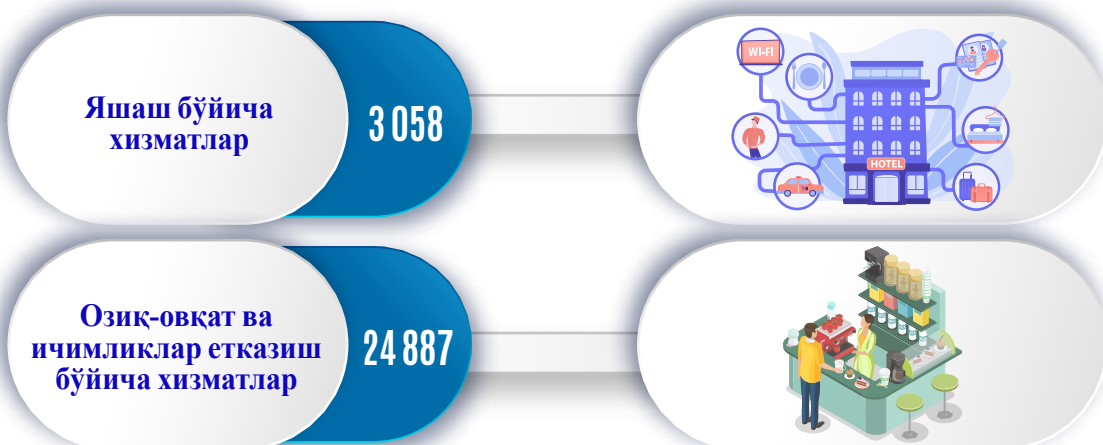

Тошкент ш.	5 223
Самарқанд в.	3 525
Тошкент в.	3 051
Фарғона в.	2 242
Бухоро в.	2 091
Қашқадарё в.	1 797
Хоразм в.	1 507
Сурхондарё в.	1 498
Андижон в.	1 325
Навий в.	1 308
Наманган в.	1 277
Жиззах в.	1 229
Қорақалпоғистон Р.	1 185
Сирдарё в.	687

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар соҳасида фаолият кўрсатаётган корхоналар ўсиш суръати 2019 йилнинг мос даврига нисбатан 128,9 фоизни ташкил этди. Ушбу хизматлар соҳаси таҳлили шуни кўрсатдики:

- меҳмонхоналар, туристик оромгоҳлар, дам олиш ва кўнгилочар парклар яшаш бўйича хизматлар йўналишининг асосий фаолияти ҳисобланиб, 2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар соҳасида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотларнинг 10,9 фоиз улушини ташкил этди;

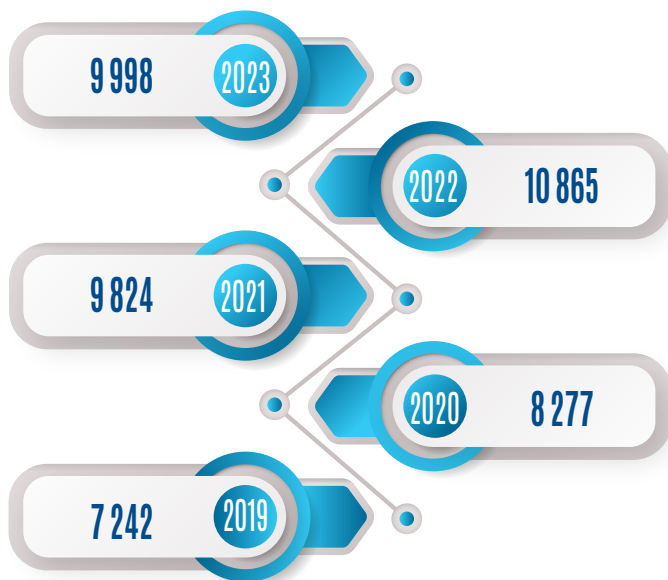
- ресторан ва буюртма бўйича озиқ-овқат маҳсулотларини етказиш, озиқ-овқат ва ичимликлар етказиш бўйича хизматлар йўналишининг асоси ҳисобланиб, яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар соҳасининг 89,1 фоиз улушини ташкил этди.

**Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

**Ахборот ва алоқа соҳасида фаолият кўрсатаётган корхона
ва ташкилотлар тўғрисида маълумотлар**
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Ҳудудлар кесимида

Тошкент ш.	4 402
Фарғона в.	860
Самарқанд в.	677
Тошкент в.	649
Қашқадарё в.	452
Андижон в.	446
Наманган в.	417
Қорақалпоғистон Р.	381
Хоразм в.	368
Сурхондарё в.	327
Бухоро в.	324
Навоний в.	287
Жиззах в.	237
Сирдарё в.	171

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра ноширлик фаолияти, кино-видеофильмлар, телевизион дастурлар, фонограммалар ва мусикали ёзувларни ишлаб чиқиш йўналишларида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар сони ахборот ва алоқа соҳасининг 20,3 фоизини ташкил этиб, ўсиш суръати 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 88,1 фоизни ташкил этди.

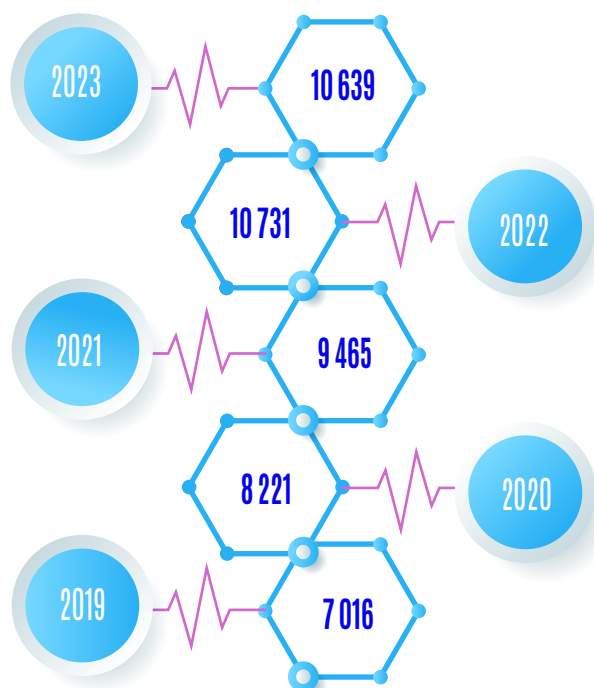
Дастурлар яратиш бўйича фаолият ва телекўрсатув ва радиоэшиттиришлар ҳамда алоқа йўналишларидаги корхоналар сони ахборот ва алоқа соҳасининг 26,6 фоизини ташкил этиб, ўсиш суръати 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 80,4 фоизни ташкил этди.

Компьютер дастурлаштириш ва ахборот хизмати кўрсатиш йўналишларида эса корхоналар сони, ахборот ва алоқа соҳасидаги корхона ва ташкилотларнинг 53,1 фоизини ташкил этиб, ўсиш суръати 101,0 фоизни ташкил этди.

**Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

**Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар соҳасида фаолият
кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар тўғрисида маълумотлар**
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Ҳудудлар кесимида

Тошкент ш.	2 013
Фарғона в.	1 173
Самарқанд в.	990
Андижон в.	981
Тошкент в.	842
Қашқадарё в.	814
Бухоро в.	782
Наманган в.	689
Хоразм в.	576
Қорақалпоғистон Р.	450
Сурхондарё в.	441
Навой в.	356
Жиззах в.	335
Сирдарё в.	197

Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар соҳасида фаолият кўрсатаётган жами корхона ва ташкилотларнинг салмоқли қисми – 9 135 та ёки 85,9 фоиз улуши тадбиркорлик субъектлари ҳиссасига тўғри келган. Йўналишлар бўйича таҳлил шунини кўрсатдики:

94,9 фоиз корхоналар соғлиқни сақлаш йўналишига тўғри келиб, ўсиш суръати 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 99,6 фоизни ташкил этди;

яшаш учун жой билан таъминланган ҳолда парваришlash йўналишидаги корхоналар сони 2,6 фоизни ташкил этиб, ўсиш суръати 82,6 фоизни ташкил этди;

яшаш учун жой билан таъминланмаган ҳолда ижтимоий хизматлар кўрсатиш йўналишидаги корхоналар сони ушбу соҳанинг 2,5 фоизини ташкил этиб, ўсиш суръати 100,4 фоизни ташкил этди.

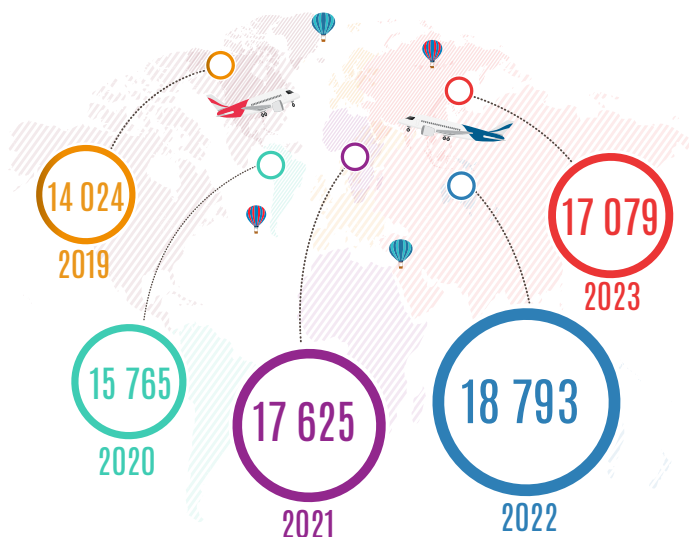

**Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

Ташиш ва сақлаш хизматлари соҳасида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотлар тўғрисида маълумотлар

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Худудлар кесимида

Тошкент ш.	3 735
Бухоро в.	2 170
Фарғона в.	1 568
Тошкент в.	1 511
Андижон в.	1 048
Қашқадарё в.	1 001
Самарқанд в.	975
Хоразм в.	963
Наманган в.	955
Қорақалпоғистон Р.	840
Навой в.	768
Сурхондарё в.	751
Жиззах в.	453
Сирдарё в.	341

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, ташиш ва сақлаш хизматлари соҳасида фаолият кўрсатаётган корхоналар жами республикадаги фаолият кўрсатаётган корхонанинг 3,5 фоиз улушини ташкил этди.

2022 йилнинг мос даври билан солиштирганда ташиш ва сақлаш хизматларининг йўналишлари бўйича таҳлиллар шуни кўрсатдики:

- қуруқликдаги ва қувур транспорти йўналишида фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотларнинг ўсиш суръати 92,1 фоизни ташкил этди;
- омбор хўжалиги ва ёрдамчи транспорт йўналишининг ўсиш суръати 90,0 фоизни;
- почта ва курьерлик йўналиши ўсиш суръати 76,4 фоизни;
- ҳаво транспорти йўналишида ўсиш суръати 91,7 фоизни;
- сув транспорти йўналишидаги корхона ва ташкилотлар сони 3 тага камайган.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

3- БЎЛИМ. ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИНГ ТАШКИЛИЙ-ХУҚУҚИЙ ШАКЛИ БЎЙИЧА МАЪЛУМОТЛАР

Тадбиркорлик субъектларининг ташкилий-ҳуқуқий шакли бўйича умумий маълумот

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Ташкилий-ҳуқуқий шакл деганда, субъект томонидан мулкнинг бириктирилиши, шакллантирилиши ва ундан фойдаланиш усули ҳамда унинг бундан келиб чиқувчи ҳуқуқий ҳолати ва фаолият мақсади тушунилади. Шунингдек, қуйидагилар билан боғлиқ масалаларни ҳал қилишда фойдаланилади:

- хўжалик юритувчи субъектлар тўғрисидаги маълумотларни ўз ичига олган регистр, реестр ва кадастрларнинг ахборот ресурсларини шакллантириш;
- ташкилий-ҳуқуқий шакллар доирасида статистика маълумотларини ишлаб чиқиш;
- идоралараро ахборот алмашилишини таъминлаш;
- ижтимоий-иқтисодий жараёнларни ва ҳодисаларни таҳлил қилиш ва прогнозлаштириш.

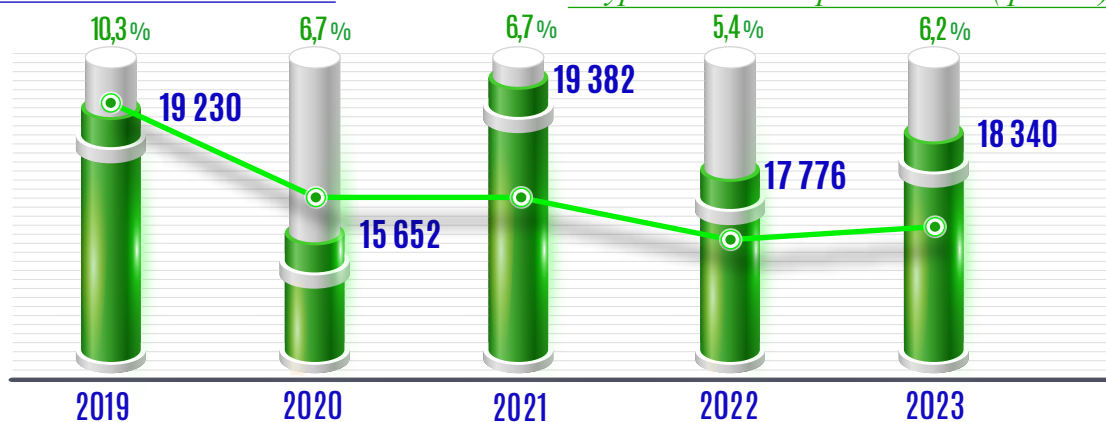
Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Янги ташкил этилган масъулияти чекланган жамиятлар тўғрисида маълумотлар

2023 йил январь-март ҳолатига кўра, бирликда

Йиллар кесимида сони

Янги ташкил этилганларнинг фаолият
кўрсатаётганларга нисбати (фоизда)

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Ҳудудлар кесимида

Тошкент ш.	3 894	Наманган в.	1 158
Тошкент в.	1 627	Андижон в.	962
Фарғона в.	1 608	Хоразм в.	920
Қорақалпоғистон Р.	1 552	Жиззах в.	786
Самарқанд в.	1 373	Навоий в.	696
Қашқадарё в.	1 312	Сурхондарё в.	652
Бухоро в.	1 197	Сирдарё в.	603

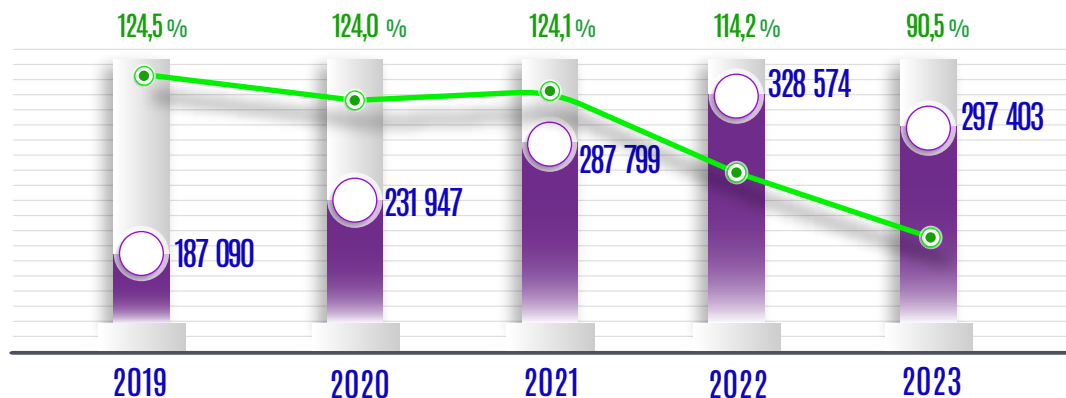
Масъулияти чекланган жамият – бир ёки бир неча шахс томонидан таъсис этилган, устав фонди (устав капитали) таъсис ҳужжатлари билан белгиланган миқдорда улушларга бўлинган хўжалик жамияти ҳисобланади. Масъулияти чекланган жамиятнинг иштирокчилари унинг мажбуриятлари бўйича жавобгар бўлмайдилар ва жамият фаолияти билан боғлиқ зарарлар учун ўзлари қўшган ҳиссалари қиймати доирасида жавобгар бўладилар. Масъулияти чекланган жамиятнинг ўз ҳиссасини тўла қўшмаган иштирокчилари, жамият мажбуриятлари бўйича ҳар бир иштирокчи ҳиссасининг тўланмаган қисми қиймати доирасида солидар жавобгар бўладилар.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

**Фаолият кўрсатаётган маъсуляти чекланган жамиятлар
тўғрисида маълумотлар**
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Йиллар кесимида сони

Йиллар кесимида ўсиш суръати

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Ҳудудлар кесимида

Тошкент ш.	71 439	Қашқадарё в.	18 253
Тошкент в.	30 215	Қорақалпоғистон Р.	14 606
Самарқанд в.	22 834	Жиззах в.	12 339
Андижон в.	22 749	Хоразм в.	12 276
Фарғона в.	21 892	Навоий в.	11 377
Бухоро в.	19 689	Сурхондарё в.	11 371
Наманган в.	18 834	Сирдарё в.	9 529

Амалдаги 420,8 мингта тижорат корхона ва ташкилотларидан 2023 йил 1 апрель ҳолатига маъсуляти чекланган жамиятлар 297,4 мингтани ташкил этиб, ташкилий-ҳуқуқий шакли бўйича корхоналар орасида биринчи ўринда туради. Шунинг хулоса қилишимиз мумкинки, мазкур корхоналар мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятининг энг кўп тарқалган шакли ҳисобланади.

Уларнинг иқтисодий фаолият турлари бўйича тақсимланиши (умумий сонидagi улуши) қуйидагича бўлди: савдо – 35,0 фоиз, саноат – 16,6 фоиз, қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги – 10,3 фоиз, қурилиш – 9,9 фоиз.

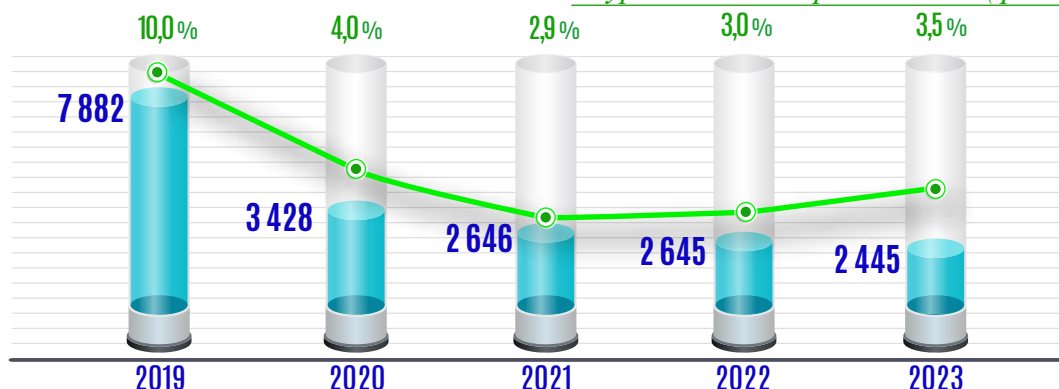
**Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

Янги ташкил этилган хусусий корхоналар тўғрисида маълумотлар

2023 йил январь-март ҳолатига кўра, бирликда

Йиллар кесимида сони

Янги ташкил этилганларнинг фаолият кўрсатаётганларга нисбати (фоизда)

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Худудлар кесимида

Қашқадарё в.	518	Жиззах в.	135
Самарқанд в.	314	Сурхондарё в.	115
Фарғона в.	291	Тошкент в.	67
Навий в.	286	Наманган в.	61
Хоразм в.	260	Қорақалпоғистон Р.	55
Бухоро в.	159	Андижон в.	21
Тошкент ш.	148	Сирдарё в.	15

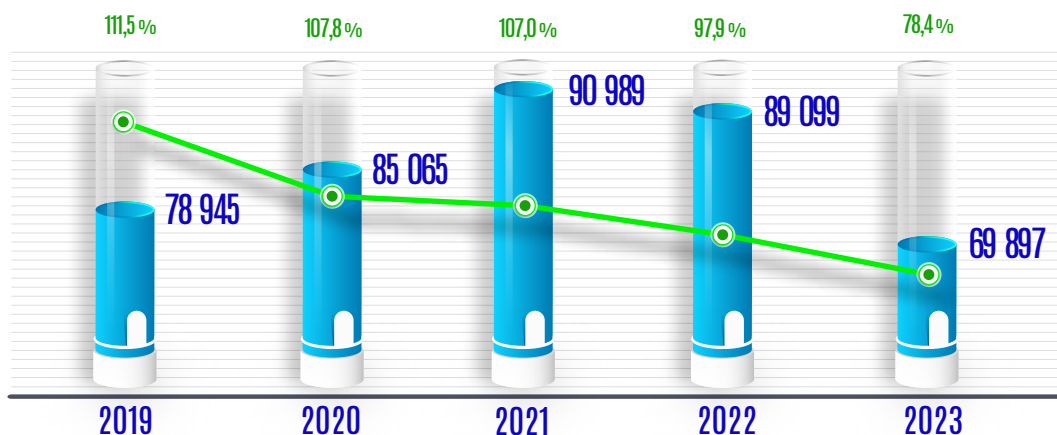
Хусусий корхона – мулкдор ягона жисмоний шахс томонидан тузилган ва бошқариладиган тижоратчи ташкилот деб эътироф этилади. Хусусий корхона тадбиркорлик субъектларининг ташкилий-ҳуқуқий шаклидир. Хусусий корхона ўз мулкида алоҳида мол-мулкка эга бўлади, ўз номидан мулкий ва шахсий номулкий ҳуқуқларга эга бўлиши ҳамда уларни амалга ошириши, мажбуриятларни бажариши, судда даъвогар ва жавобгар бўлиши мумкин. 2023 йил январь-март ойларида кишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалигида янги ташкил этилган хусусий корхоналар сони 2022 йилнинг мос даврига нисбатан 157 тага, саноатда 67 тага, ташиш ва сақлаш соҳасида эса 28 тага кўпайган.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Фаолият кўрсатаётган хусусий корхоналар тўғрисида маълумотлар
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Йиллар кесимида сони

Йиллар кесимида ўсиш суръати (фоизда)

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Худудлар кесимида

Қашқадарё в.	9 361	Тошкент в.	4 437
Фарғона в.	8 668	Наманган в.	4 326
Тошкент ш.	8 607	Жиззах в.	3 100
Самарқанд в.	6 371	Бухоро в.	2 985
Сурхондарё в.	5 623	Андижон в.	2 651
Навоий в.	5 170	Қорақалпоғистон Р.	2 369
Хоразм в.	4 856	Сирдарё в.	1 373

2023 йил 1 апрель ҳолатига ташкилий-ҳуқуқий шакли бўйича фаолият кўрсатаётган корхоналар сони ўзаро таққосланганда, (МЧЖлардан кейин) иккинчи ўринни хусусий корхоналар эгаллаган бўлиб, бу корхоналар сонининг энг кўпи қуйидаги худудларда қайд этилган: Қашқадарё – 9 361 та, Фарғона – 8 668 та вилоятларида ва Тошкент шаҳрида – 8 607 та. Иқтисодий фаолият турлари бўйича эса хусусий корхоналар қуйидагича тақсимланган: савдо соҳасида – 30 467 та, саноат соҳасида – 11 553 та, яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар соҳасида – 5 656 та ва қурилиш соҳасида – 4 640 та.

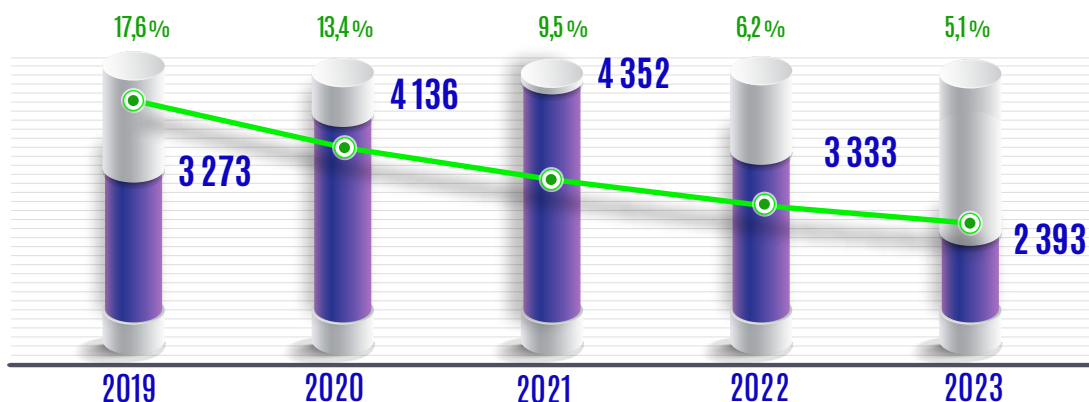
**Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

Янги ташкил этилган оилавий корхоналар тўғрисида маълумотлар

2023 йил январ-март ҳолатига қўра, бирликда

Янги ташкил этилганларнинг фаолият
кўрсатаётганларга нисбати (фоизда)

Йиллар кесимида сони

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Ҳудудлар кесимида

Самарқанд в.	377	Сурхондарё в.	155
Қашқадарё в.	304	Жиззах в.	108
Фарғона в.	289	Тошкент ш.	107
Хоразм в.	259	Навоий в.	104
Қорақалпоғистон Р.	191	Андижон в.	78
Тошкент в.	183	Наманган в.	48
Бухоро в.	179	Сирдарё в.	11

Оилавий корхона – унинг иштирокчилари томонидан товарлар ишлаб чиқариш (ишлар бажариш, хизматлар кўрсатиш) ва реализация қилишни амалга ошириш учун ихтиёрий асосда, оилавий корхона иштирокчиларининг улушли ёки биргаликдаги мулкида бўлган умумий мол-мулк, шунингдек, оилавий корхона иштирокчиларидан ҳар бирининг мол-мулки негизда ташкил этиладиган кичик тадбиркорлик субъектидир.

Оилавий корхона фаолияти унинг иштирокчилари шахсий меҳнатига асосланади ва тадбиркорлик субъектларининг ташкилий-ҳуқуқий шаклларида биридир.

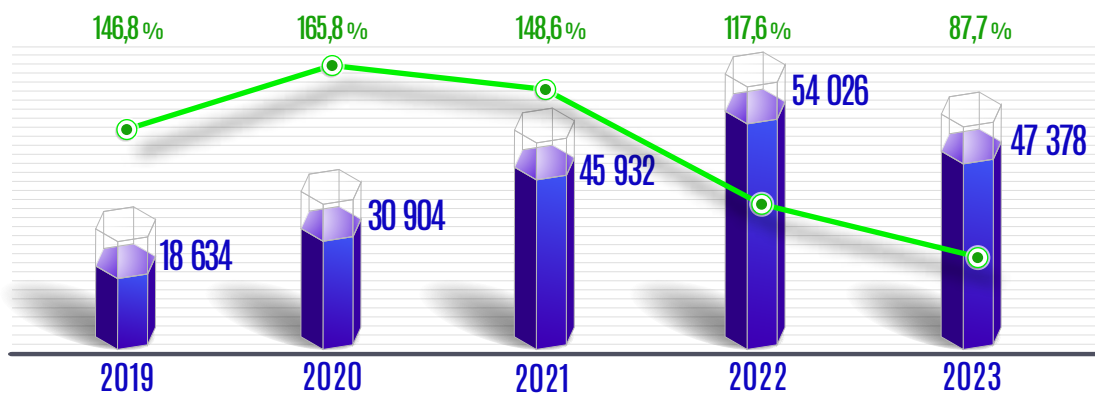
Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Фаолият кўрсатаётган оилавий корхоналар тўғрисида маълумотлар

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Йиллар кесимида сони

Йиллар кесимида ўсиш суръати (фоизда)

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Ҳудудлар кесимида

Самарқанд в.	8 410	Бухоро в.	2 960
Фарғона в.	5 255	Тошкент ш.	2 861
Хоразм в.	4 827	Қорақалпоғистон Р.	1 976
Қашқадарё в.	4 627	Жиззах в.	1 733
Сурхондарё в.	4 241	Андижон в.	1 607
Тошкент в.	3 928	Наманган в.	1 077
Навоий в.	3 638	Сирдарё в.	238

Юридик шахс сифатида давлат рўйхатидан ўтиб, фаолият кўрсатаётган оилавий корхоналар сони 2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра 2019 йилнинг мос даврига нисбатан 28 744 тага кўпайган.

Бу эса қуйидаги соҳалардаги корхоналар: савдо соҳасида – 3 615 тадан 17 183 тага (ўсиш 13 568 тага), саноат соҳасида – 6 819 тадан 13 388 тага (ўсиш 6 569 тага), яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар соҳасида – 4 081 тадан 7 516 тага (ўсиш 3 435 та), сонининг сезиларли ошиши билан изоҳланади.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

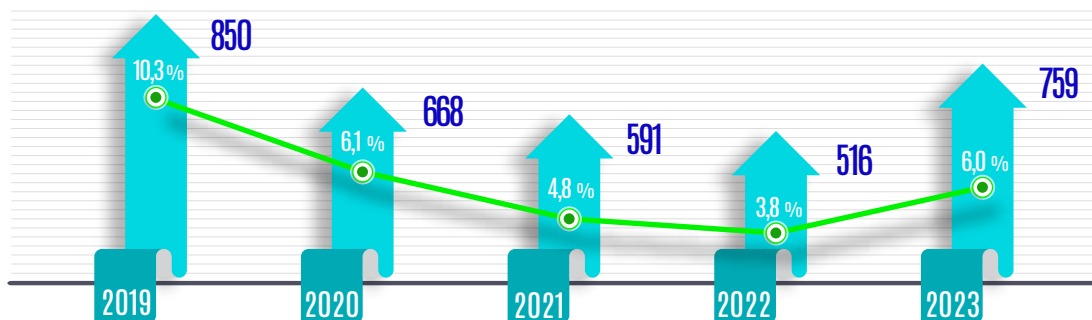
4- БЎЛИМ. ХОРИЖИЙ КАПИТАЛ ИШТИРОКИДАГИ КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ТЎҒРИСИДА МАЪЛУМОТЛАР

Янги ташкил этилган хорижий капитал иштирокидаги корхона ва ташкилотлар тўғрисида маълумотлар

2023 йил январь-март ҳолатига кўра, бирликда

Йиллар кесимида сони

Янги ташкил этилганларнинг фаолият
кўрсатаётганларга нисбати (фоизда)

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Ҳудудлар кесимида

Тошкент ш.	552	Сирдарё в.	12
Тошкент в.	57	Навоий в.	11
Самарқанд в.	23	Андижон в.	11
Фарғона в.	20	Жиззах в.	7
Бухоро в.	19	Қашқадарё в.	5
Сурхондарё в.	17	Хоразм в.	5
Наманган в.	16	Қорақалпоғистон Р.	4

Хорижий капитал иштирокидаги корхоналар – корхонанинг устав жамғармасида норезидентлар, чет эл юридик шахслари (чет эл фирмаларининг филиал ва бўлинмалари), чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар мулки иштирокидаги корхоналар ҳисобланади. Мамлакатимизда халқаро иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш бўйича олиб борилаётган жадал ишлар натижасида, хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналарнинг сони сезиларли даражада ошиб бораётганлигини кўришимиз мумкин. 2023 йил январь-март ойларида хорижий капитал иштирокидаги янги ташкил этилган корхона ва ташкилотлар сони ўсиш суръати 2022 йилнинг мос даври билан солиштирилганда 147,1 фоизни ташкил этди.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

**Фаолият кўрсатаётган хорижий капитал иштирокидаги
корхона ва ташкилотлар тўғрисида маълумотлар**
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Иқтисодий фаолият турлари кесимида

Худудлар кесимида

Тошкент ш.	8 026	Наманган в.	230
Тошкент в.	1 396	Навой в.	219
Самарқанд в.	522	Қашқадарё в.	179
Фарғона в.	456	Жиззах в.	179
Сурхондарё в.	390	Сирдарё в.	179
Андижон в.	325	Қорақалпоғистон Р.	153
Бухоро в.	315	Хоразм в.	124

Кейинги беш йилда хорижий капитал иштирокида фаолият кўрсатаётган корхоналар сони 1,5 баробарга ошди. Етакчи ўринни 2 821 та корхонада тўлиқ ёки қисман улуши мавжуд бўлган Россия Федерацияси эгаллаган. Бу республикада хорижий капитал иштирокида фаолият кўрсатаётган корхоналар умумий сонининг 22,2 фоиз улушини ташкил этади. Шунингдек, Ўзбекистон иқтисодиётига ўз капиталини киритаётган Туркия (улуши 13,9 фоиз), Хитой (улуши 13,8 фоиз), Қозоғистон (улуши 7,7 фоиз) ва Жанубий Корея (улуши 5,5 фоиз) давлатлари ҳам етакчилар ҳисобланишади.

**Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи**

Давлатлар кесимида янги ташкил этилган хорижий капитал
иштирокидаги корхоналар тўғрисида маълумотлар
2023 йил январь-март ҳолатига кўра, бирликда

Ўзбекистонда иқтисодий ўсишни жадаллаштириш, халқаро алоқаларни кенгайтириш ва тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар учун қулай ҳуқуқий муҳит яратиш бўйича кенг қамровли иқтисодий ва ижтимоий ислоҳотлар олиб борилмоқда. Мамлакатнинг стратегик географик жойлашуви, бой ва хилма-хил табиий ресурслари ўсиш учун улкан имкониятларни намоён этади. Ўзбекистон ҳукумати ўз фуқароларининг фаровонлигини ошириш, бизнесни ривожлантириш ва замонавий технологияларни жорий этишни рағбатлантириш мақсадида, чет эл инвестицияларини кўпайтиришга устувор аҳамият бермоқда.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Давлатлар кесимида фаолият кўрсатаётган хорижий капитал
иштирокидаги корхоналар тўғрисида маълумотлар
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Ўзбекистоннинг янги ташқи сиёсатини асосий хусусиятлари бу очиклик, узоқ муддатли барқарор ривожланишнинг устувор йўналишларига эътибор бериш, қўшни давлатлар билан яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш, халқаро ҳамкорликни беғараз асосда кенгайтиришдир.

Бунинг самарасида, бугунги кунда Ўзбекистон иқтисодийнинг турли тармоқларида тадбиркорлик фаолиятини юритиш ва инвестицияларни жалб қилиш учун зарур бўлган ички шароитларни яратиш жараёнини рағбатлантиришга қаратилган изчил ислохотлар амалга ошириляётгани кузатилмоқда.

Шунингдек, хорижий капитал иштирокидаги фаолият кўрсатаётган корхоналардан 5 009 таси қўшма корхоналар, 7 684 таси эса хорижий корхоналар ҳисобига тўғри келди.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Худудлар кесимида фаолият кўрсатаётган хорижий ва қўшма
корхоналар сони тўғрисида маълумотлар
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

Корхона ва ташкилотлар
фаолиятининг умумий тавсифи

**Иқтисодий фаолият турлари кесимида фаолият кўрсатаётган қўшма
ва хорижий капитал иштирокидаги корхоналар сони тўғрисида маълумотлар**
2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра, бирликда

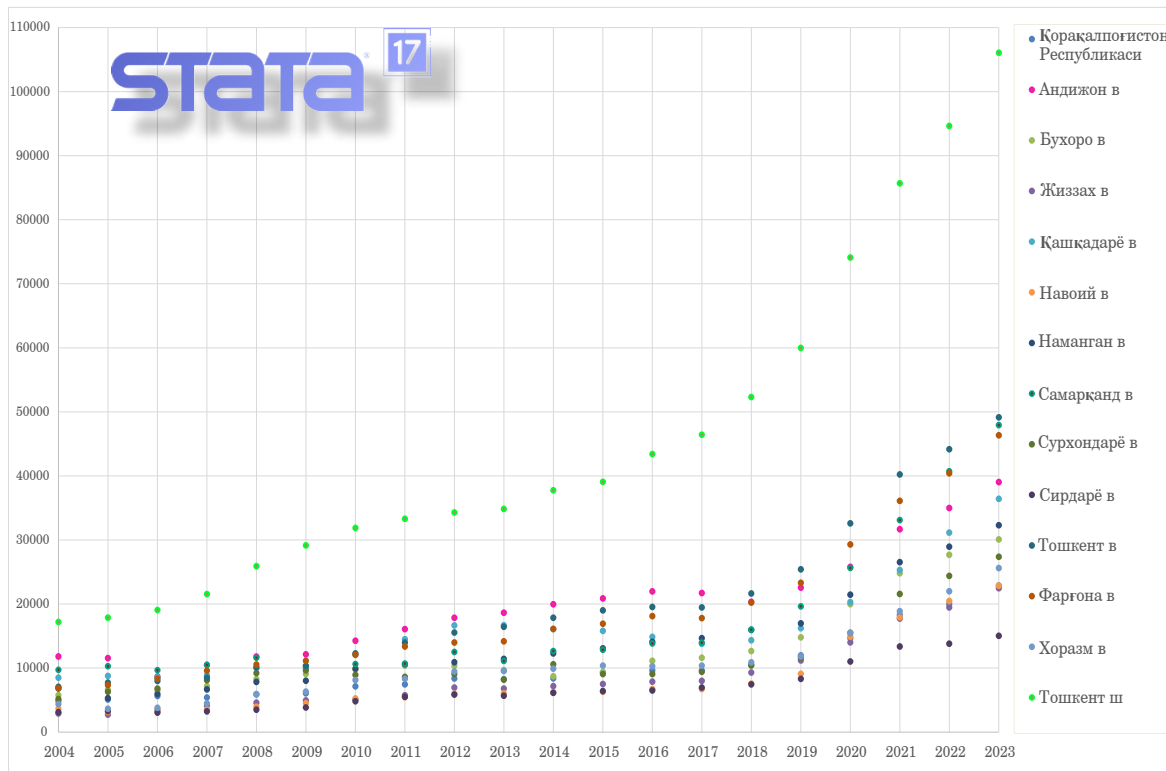

Сўнгги йилларда Ўзбекистон иқтисодиёти жадал ўзгаришларни бошидан кечирди ва халқаро ҳамжамиятда очиклик, инновация, бизнес ва сармоявий тўсиқларни бартараф этишда қатъийлик тимсолларидан бири сифатида тобора кўпроқ эътироф этилмоқда.

Демак, хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар сонининг кўпайиши, авваламбор, мамлакатдаги сиёсий барқарорлик ва инвестиция фаолиятининг ҳуқуқий асослари такомиллаштирилгани билан боғлиқ.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

**Худудлар кесимида фаолият кўрсатаётган кичик тадбиркорлик
субъектлари ҳақида маълумот**
(деҳқон ва фермер хўжаликларисиз, 1 январ ҳолатига кўра, бирликда)

Кичик тадбиркорлик субъектлари бозор иқтисодиёти учун муҳим аҳамиятга эга, чунки улар мамлакатнинг барқарор иқтисодий ўсиш драйвери сифатида ҳаракат қилишади. Янги маҳсулот ва хизматларни ишлаб чиқариш орқали улар янги иш ўринларини яратадилар, бу эса пировардида иқтисодий ривожланишнинг тезлашишига олиб келади. Демак, кичик тадбиркорликни рағбатлантирувчи ва қўллаб-қувватловчи давлат сиёсати иқтисодий ўсишни таъминлашда муҳим аҳамиятга эга ҳисобланади. Шунингдек, устувор йўналишлардан-эркин бозор механизмларини жорий қилиш, соғлом рақобат ва хусусий мулк дахлсизлигини таъминлаш, кичик тадбиркорликни қўллаб-қувватлашда алоҳида ўрин эгаллаши керак. Тадбиркорлик муҳитини сезиларли ўсиши фаолият кўрсатаётган кичик тадбиркорлик субъектлари сонининг 97.9 мингтадан (2004 йил) – 523.6 мингтага (2023 йил) ортгани билан ифодалаш мумкин.

Миллий иқтисодиётни жадал ривожлантириш ва юқори ўсиш суръатларини таъминлаш 2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясининг етита устувор йўналишларидан бири ҳисобланади.

Корхона ва ташкилотлар фаолиятининг умумий тавсифи

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Корхона ва ташкилотларнинг ягона давлат регистри – реал вақт режимида янгилаб бориладиган маълумотлардан иборат бўлган ахборот-маълумотнома тусидаги автоматлаштирилган тизим ҳисобланиб, ягона классификациялар тизими асосида корхоналар ва ташкилотларнинг давлат ҳисобини ва уларни идентификациялаштиришни таъминлайди.

Рўйхатга олинган – рўйхатдан ўтказиш органлари томонидан белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилган ҳамда юридик шахсларнинг давлат реестрида мавжуд бўлган юридик шахслар (фаолияти тугатилган юридик шахслардан ташқари).

Фаолият кўрсатаётган – рўйхатдан ўтказиш органлари томонидан белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилган ҳамда молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаётганлиги ёки тугатиш жараёнида эканлиги тўғрисидаги маълумот келиб тушмаган юридик шахслар.

Янги ташкил этилган – рўйхатдан ўтказиш органлари томонидан белгиланган тартибда юридик шахсларнинг давлат реестрига янгидан киритилган юридик шахслар.

Юридик шахсларнинг фаоллик даражаси – маълум бир даврда фаолият кўрсатмаётган юридик шахсларнинг жами рўйхатдан ўтган юридик шахсларга нисбатининг фоиздаги ифодаси.

Кичик корхона ва микрофирмалар – Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил 24 августдаги “Иқтисодий фаолият турларини таснифлашнинг халқаро тизимига ўтиш чора-тадбирлари тўғрисида” 275 сон қарорининг 1 иловасига мувофиқ, кичик тадбиркорлик субъектларига тегишли бўлган корхоналар ва ташкилотлар.

Хорижий капитал иштирокидаги корхоналар – норезидентлар иштирокидаги корхоналар, хорижий юридик шахслар (хорижий фирмаларнинг филиаллари ва бўлимлари), корхонанинг устав фондида чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар иштирок этган корхоналар.

Маълумотлар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг Давлат хизматлари маркази маълумотлар базаси асосида 2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра (фермер ва деҳқон хўжаликларисиз) шакллантирилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 28 сентябрдаги 539 сон қарори билан тасдиқланган “Корхоналар ва ташкилотларнинг ягона давлат регистри тўғрисидаги Низом”га асосан юридик шахслар тўғрисидаги маълумотлар рўйхатдан ўтказувчи органлар томонидан тақдим этилади ҳамда Корхоналар ва ташкилотларнинг ягона давлат регистрига (КТЯДР) киритилади.

XIV. АҲОЛИНИНГ УМУМИЙ ДАРОМАДЛАРИ

1- БЎЛИМ. АҲОЛИ УМУМИЙ ДАРОМАДЛАРИ ТАРКИБИ

Аҳолининг умумий даромадлари – доимий ёки такрорланувчи хусусиятга эга бўлган, йиллик ёки ундан кам вақт оралиғидаги даврда, уй хўжалиги ёки унинг алоҳида аъзоларига тушадиган пул ва натура шаклидаги тушумлардан ташкил топади.

Аҳоли фаровонлигини ифодалашда жами аҳолининг, oilаларнинг, алоҳида шахсларнинг умумий даромадлари муҳим аҳамиятга эга.

Дастлабки маълумотлар бўйича, 2023 йилнинг январь-март ҳолатига кўра, аҳолининг умумий даромадлари **144,0** трлн. сўмни ташкил этди.

Аҳоли даромадлари бўйича реал ўсиш суръатларини ҳисоблашда нарх омиллари таъсирини чиқариб ташлаш мақсадида, инфляция кўрсаткичларининг асос-

ий турларидан бири – истеъмол нархлари индексидан (ИНИ) фойдаланилади. Истеъмол нархларининг ўзгариши сабабли ўтган йилнинг мос даврига нисбатан аҳоли умумий даромадларининг реал ўсиш суръати **110,8 %** ни ташкил этди.

Аҳоли умумий даромадларини ҳисоблаш – Миллий ҳисоблар тизимининг халқаро статистика стандартларига, Халқаро меҳнат ташкилотининг тавсияларига, Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига асосланган Давлат статистика қўмитаси томонидан ишлаб чиқилган ҳамда тасдиқланган методик қўлланма асосида амалга оширилади.

Аҳоли умумий даромадларини ҳисоблаш бўйича услубий низом (Давлат статистика қўмитасининг 2022 йил 13 июлдаги 25 сон қарори билан янги таҳрири тасдиқланган) асос бўлиб хизмат қилади. <https://lib.stat.uz>

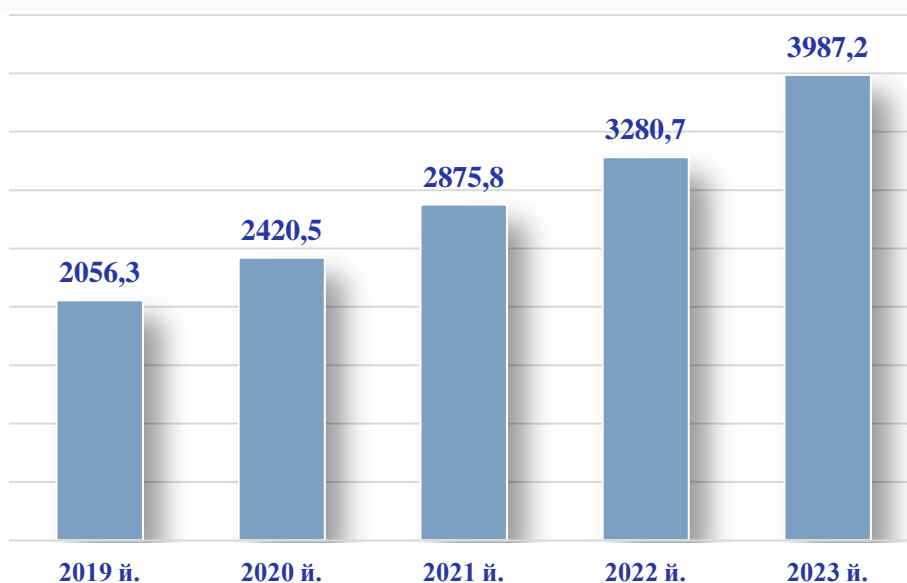
Аҳоли умумий даромадларини ҳисоблашда Статистика агентлиги ҳисоботи маълумотларидан, шунингдек, мунтазам равишда статистика органлари томонидан ўтказиб бориладиган яқка тартибдаги тадбиркорлар ва деҳқон хўжаликларининг иқтисодий фаолияти бўйича ҳамда уй хўжаликлари даромадлари ва харажатларини ўрганиш бўйича танланма кузатув маълумотларидан, бундан ташқари Иқтисодиёт ва молия вазирлиги, Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси, Марказий Банк, Халқ Банки, Солиқ қўмитаси томонидан аҳолига ҳисобланган даромадлар, ижтимоий тўловлар ва солиқ тўловлари тўғрисидаги умумлашган маълумотлардан фойдаланилади.

Дастлабки маълумотлар бўйича, 2023 йилнинг январь-март ҳолатига кўра, аҳоли жон бошига умумий даромадлар **4,0** млн. сўми, аҳоли жон бошига умумий даромадларнинг номинал ўсиш суръати **121,5 %** ни ташкил этди.

Истеъмол нархларининг ўзгариши сабабли ўтган йилнинг мос даврига нисбатан аҳоли жон бошига умумий даромадларнинг реал ўсиш суръати **108,5 %** ни ташкил этди.

Ўзбекистон Республикаси аҳоли жон бошига умумий даромадлар, *минг сўм*
(январь-март ҳолатига)

Ўзбекистон Республикасида аҳоли жон бошига
умумий даромадларнинг ўсиш суръатлари, % да
(январь-март ҳолатига)

Ўзбекистон Республикасида аҳоли умумий даромадлари таркиби

Ўзбекистон Республикасида аҳоли умумий даромадлари таркиби
ва ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати
(2023 йил январь-март ҳолатига)

Кўрсаткичлар	Жамига нисбатан, % да		Ўсиш суръати, % да
	2022й.	2023 й.	
Умумий даромадлар – жами (I+II)	100,0	100,0	124,1
I. Бирламчи даромадлар	73,7	72,1	121,3
I.1. Ишлаб чиқаришдан олинган даромадлар	70,7	68,7	120,6
I.1.1. Меҳнат фаолиятидан олинган даромадлар	62,2	60,4	120,6
I.1.1.1. Ёлланма ишчиларнинг даромадлари	32,6	32,2	122,6
I.1.1.2. Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадлар	29,6	28,2	118,3
I.1.2. Шахсий истеъмол учун ўзида ишлаб чиқарилган хизматлардан олинган даромадлар	8,5	8,3	120,9
I.2. Мол-мулкдан олинган даромадлар	3,0	3,4	139,2
II. Трансфертлардан олинган даромадлар	26,3	27,9	132,0

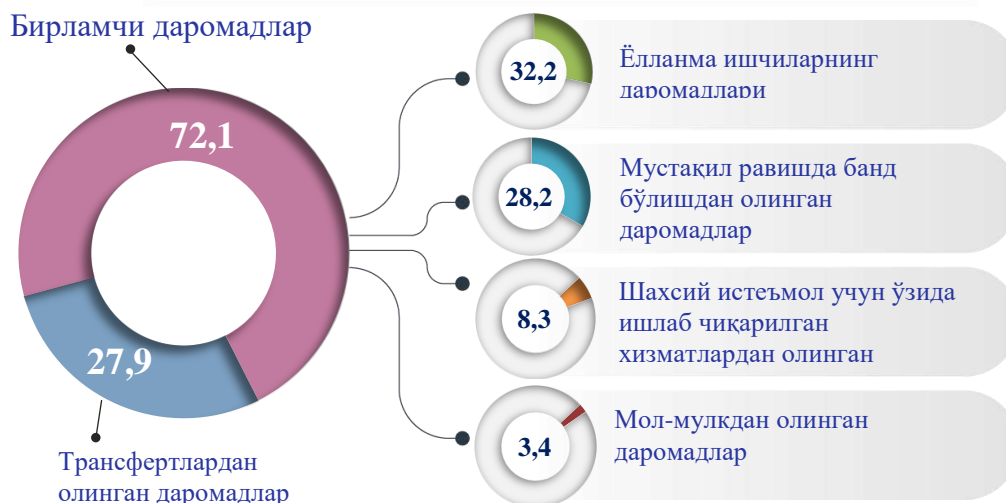
Аҳоли бирламчи даромадлари ишлаб чиқаришдан олинган даромадлар ва мол-мулкдан олинган даромадлардан ташкил топади.

2023 йилнинг январь-март ойларида аҳоли умумий даромадларининг **72,1 %** ини бирламчи даромадлар ташкил қилган бўлса, **27,9 %** и трансфертлардан олинган даромадлар ҳиссасига тўғри келди.

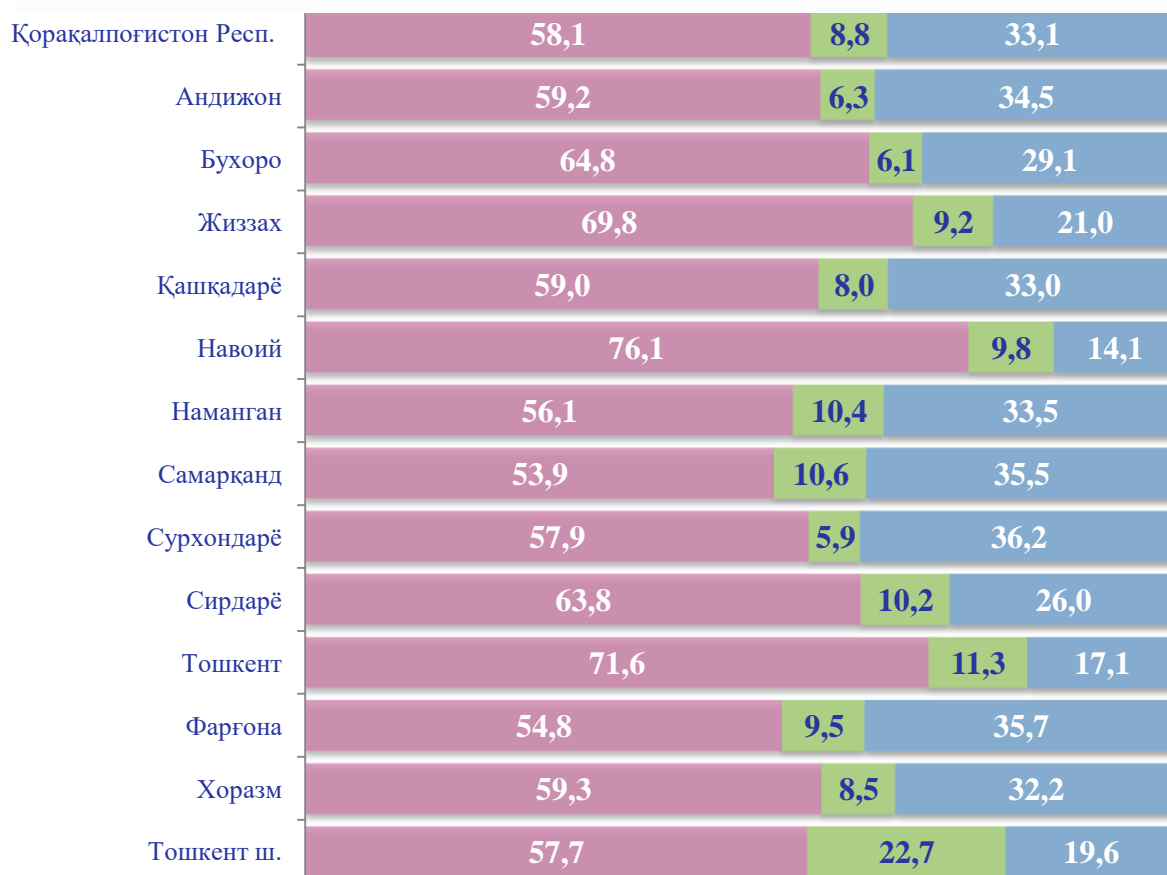
2023 йилнинг январь-март ойларида аҳоли умумий даромадларининг катта қисми ёлланма ишчиларнинг даромадлари ва мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларни ўз ичига олган меҳнат фаолиятидан олинган даромадлардан (жами аҳоли умумий даромадларининг **60,4 %** и) шаклланди, ҳамда номинал ўсиш суръати 2022 йилнинг мос даврига нисбатан **120,6 %** ни ташкил этди.

Аҳоли умумий даромадлари таркибида шахсий истеъмол учун ўзида ишлаб чиқарилган хизматлардан олинган даромадларнинг улуши **8,3 %**, мол-мулкдан олинган даромадларнинг улуши **3,4 %**, трансфертлардан олинган даромадлар улуши **27,9 %** ни ташкил қилди.

Аҳоли умумий даромадлари таркиби, % да

Худудлар бўйича аҳоли умумий даромадлари таркиби (2023 йил январь-март ҳолатига, % да)

■ меҳнат фаолиятдан олинган даромадлар

■ шахсий истеъмол учун ўзида ишлаб чиқарилган хизматлардан олинган даромадлар ва мол-мулкдан олинган даромадлар

■ трансфертлардан олинган даромадлар

Худудларнинг аҳоли умумий даромадлари таркибида меҳнат фаолиятдан олинган даромадларининг (ёлланма ишловчиларнинг иш ҳақи ва мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадлар) энг юқори улуши Навоий вилоятида (**76,1 %**) кузатилди. Аксинча Самарқанд, Хоразм, Сурхондарё, Фарғона, Наманган вилоятлари, Тошкент шаҳри, Қорақалпоғистон Республикаси, Қашқадарё ва Андижон вилоятларида ўртача республика даражасидан паст кўрсаткични ташкил этди.

Республика бўйича аҳоли умумий даромадлари таркибида шахсий истеъмол учун ўзида ишлаб чиқарилган хизматлардан олинган даромадлар ва мол-мулкдан олинган даромадларнинг улуши сезиларли даражада бўлмасада, Тошкент шаҳрида бундай даромадларнинг улуши **22,7 %** ни ташкил этди.

Шунингдек, трансфертлардан олинган даромадларнинг улуши Сурхондарё, Самарқанд ва Фарғона вилоятларида аҳоли умумий даромадларига нисбатан **35 %** дан юқори кўрсаткични ташкил этган бўлса, Навоий вилоятида мазкур даромад турининг улуши энг паст яъни, **14,1 %** ни ташкил этди.

Меҳнат фаолиятдан олинган даромадлар (2023 йил январь-март ҳолатига)

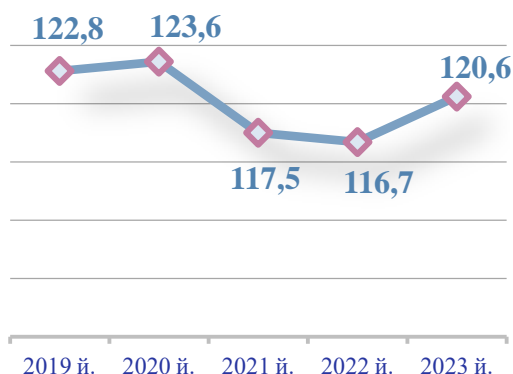

Меҳнат фаолиятдан олинган даромад ёлланма ишчиларнинг ва мустақил равишда банд бўлган аҳолининг даромадидан таркиб топади.

Меҳнат фаолиятдан олинган даромадларнинг умумий даромадлар таркибидаги улуши, % да
(январь-март ҳолатига)

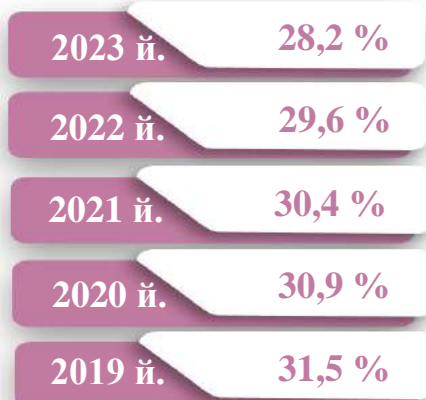

Меҳнат фаолиятдан олинган даромадларнинг номинал ўсиш суръати, % да
(январь-март ҳолатига)

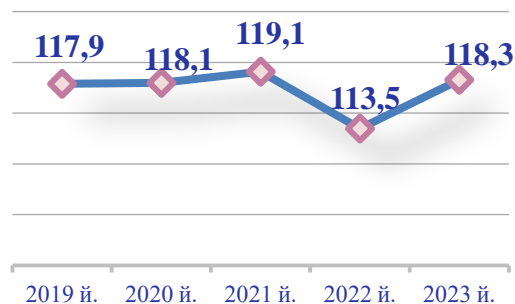
Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромад – мустақил равишда ташкиллаштирилган ва уй хўжалиги аъзолари жалб қилинган меҳнат жараёни натижасида олинган даромадлар ҳисобланади.

Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг умумий даромадлар таркибидаги улуши, % да
(январь-март ҳолатига)

2023 йилнинг январь-март ойларида аҳолининг умумий даромадлари таркибида мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадлар **28,2 %** ни ташкил қилди, 2019 йилда эса бу курсаткич **31,5 %** ни ташкил этган.

Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг ўсиш суръати, % да
(январь-март ҳолатига)

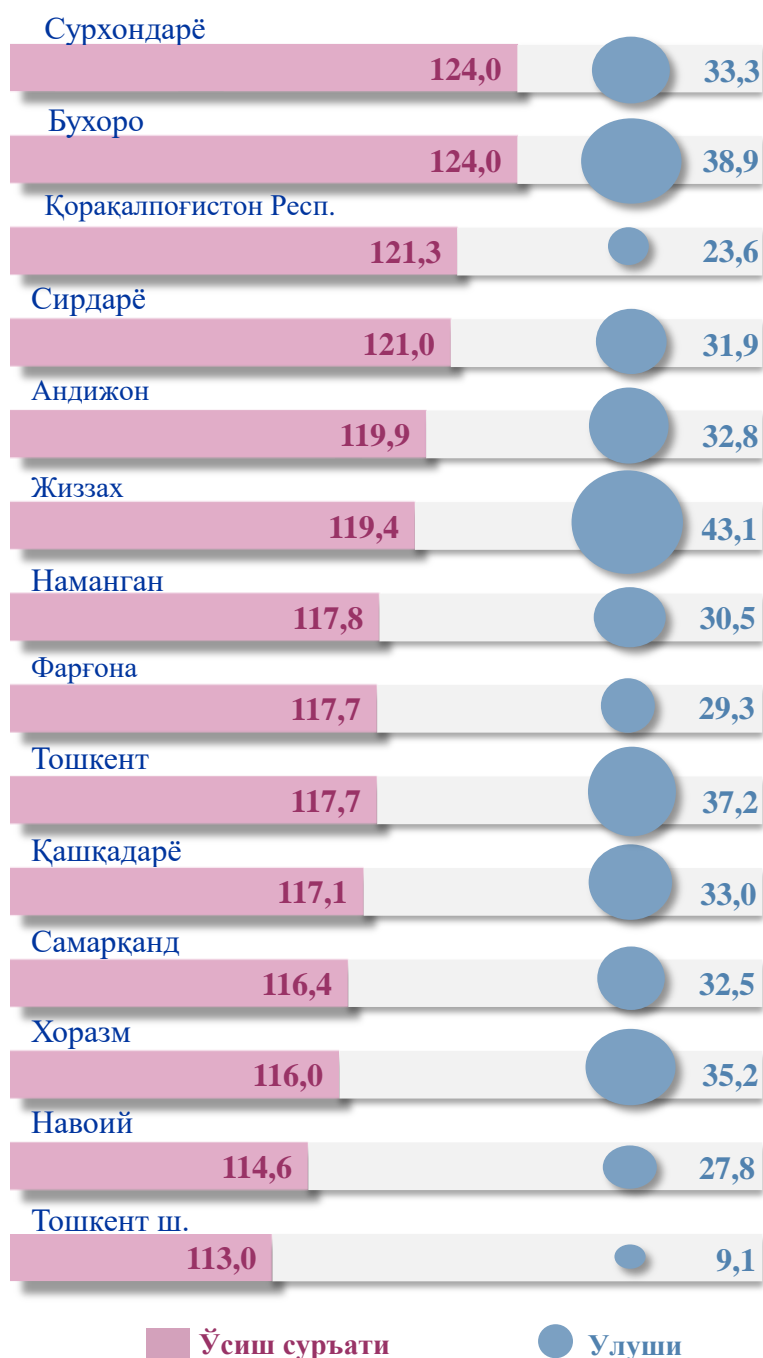
Жорий даврда мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг ўсиш суръати **118,3 %** ни ташкил этиб, аҳоли умумий даромадлари номинал ҳажмининг **5,4 %** га ўсишини таъминлади. 2021 йилда юқори ўсиш суръати – **119,1 %** ни ташкил этган.

Жами мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларда ҳудудларнинг улуши, % да
(2023 йил январь-март ҳолатига)

Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг асосий улуши Тошкент – **11,9 %**, Самарқанд – **11,4 %** ва Фарғона – **9,1 %** вилоятлари ҳиссасига тўғри келди. Аксинча Сирдарё вилояти – **2,4 %**, Қорақалпоғистон Республикасида – **3,4 %** ва Навоий вилоятида **4,8 %** камроқ улушни ташкил этди.

Ҳудудлар бўйича мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг ўсиш суръати ва аҳоли умумий даромадлари таркибида улуши, % да
(2023 йил январь-март ҳолатига)

Ҳудудларда мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг энг юқори улушини Жиззах вилоятида (**43,1 %**) ни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан номинал ўсиш суръати **119,4 %** ни ташкил этди.

Биргина ушбу турдаги даромадлар Жиззах вилоятида аҳоли умумий даромадларини **8,5 %** га ўсишини таъминлаб берди.

Худди шундай Бухоро вилоятида мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадлар улуши **38,9 %** ни ва ўсиш суръати **124,0 %** ни ташкил этди ва аҳоли умумий даромадларининг **9,6 %** га ўсишини таъминлаб берди.

МАЪЛУМОТ УЧУН: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 20 майдаги “Иш ҳақи миқдорини ошириш тўғрисида”ги ПФ-138-сон Фармониغا мувофиқ, аҳоли турмуш даражасини оширишга қаратилган чора-тадбирлар кўламини кенгайтириш ҳамда фуқароларнинг даромадларини изчил ошириб бориш мақсадида 2022 йилнинг 1 июнидан бошлаб, бюджет ташилотлари ходимларининг иш ҳақи миқдори 12 фоизга оширилди.

Худудлар бўйича мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг 1 % га ўсишини аҳоли умумий даромадлари ҳажмининг ўсишига таъсири, % да (2023 йил январь-март ҳолатига)

Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг 1 % га ўсиши умумий даромадлар ҳажмининг 0,28 % га ўсишига олиб келди.

Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг аҳоли умумий даромадларига таъсири, % да (2023 йил январь-март ҳолатига)

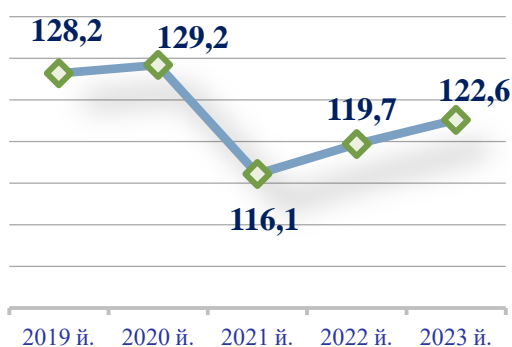
Ёлланма ишчиларнинг даромади бу – меҳнатга ҳақ тўлашнинг яширин (яъни, бирламчи ва бухгалтерия ҳисобида акс эттирилмасдан иш берувчи томонидан амалга оширилган тўловлар) қисмини қўшган ҳолда пул ва натура (товарлар ёки хизматлар кўринишида) шаклида меҳнатга ҳақ тўлаш кўринишидаги даромадлар.

Аҳолининг умумий даромадлари таркибида ёлланма ишчиларнинг даромадлари улуши, % да (январь-март ҳолатига)

2023 й.	32,2 %
2022 й.	32,6 %
2021 й.	31,7 %
2020 й.	33,1 %
2019 й.	30,7 %

2022 йилнинг январь-март ойларида аҳолининг умумий даромадлари таркибида ёлланма ишчиларнинг даромадлари **32,2 %** ни ташкил қилди. Кўпроқ улуши 2020 йилда – **33,1 %** ни ташкил этган.

Ёлланма ишчилар даромадларининг ўсиш суръати, % да (январь-март ҳолатига)

Жорий даврда ёлланма ишчилар даромадларининг ўсиш суръати **122,6 %** ни ташкил этиб, аҳоли умумий даромадлари номинал ҳажмининг **7,4 %** га ўсишини таъминлади. Бу кўрсаткич 2022 йилда – **119,7 %** ни, 2021 йилда – **116,1 %** ни, 2020 йилда – **129,2 %** ни, 2019 йилда – **128,2 %** ни ташкил этган.

Жами ёлланма ишчиларнинг даромадларида ҳудудларнинг улуши, % да (2023 йил январь-март ҳолатига)

Худудлар бўйича ёлланма ишчилар даромадларининг ўсиш суръати ва аҳоли умумий даромадлари таркибида улуши, % да
(2023 йил январь-март ҳолатига)

Худудлар бўйича таҳлил қиладиган бўлсак, Тошкент шаҳри, Навоий вилояти ёлланма ишчилар даромадларининг аҳоли умумий даромадларига нисбатан улуши ва уларнинг ўсиш суръатининг юқорилигига қараб, сезиларли таъсир кўрсатганлигини кўришимиз мумкин.

Ёлланма ишчилар даромадларининг энг юқори ўсиш суръати Тошкент шаҳри (129,9 %) ва Сурхондарё (129,8 %) вилоятида қайд этилди. Масалан, Тошкент шаҳрида аҳоли умумий даромадлари таркибида ёлланма ишчилар даромадларининг улуши 48,6 % ни, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан номинал ўсиш суръати 129,9 % ни ташкил этди.

Биргина ушбу турдаги даромадларнинг ўзи Тошкент шаҳри аҳолиси умумий даромадларининг 14,1 % га ўсишини таъминлаб берди.

Навоий вилоятида аҳоли умумий даромадлари таркибида ёлланма ишчилар даромадларининг улуши 48,3 % ни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан номинал ўсиш суръати 118,2 % ни ташкил этди. Биргина шу турдаги даромадларнинг ўзи аҳоли умумий даромадларининг 8,2 % га ўсишини таъминлаб берди.

**Ёлланма ишчилар даромадларининг
аҳоли умумий даромадларига таъсири, % да
(2022 йил январь-март ҳолатига)**

**Худудлар бўйича ёлланма ишчилар даромадларининг 1 % га ўсишини аҳоли
умумий даромадлари ҳажмининг ўсишига таъсири, % да
(2023 йил январь-март ҳолатига)**

Ёлланма ишчилар даромадларининг 1 % га ўсиши умумий даромадлар ҳажмининг 0,31 % га ўсишига олиб келди.

Шу билан бирга аҳоли даромадлари манбаларида мол-мулкдан олинган даромадлар муҳим аҳамиятга эга бўлиб, 2023 йил январь-март ойларида аҳоли даромадларидаги улуши 3,4% ни ташкил этди

Мол-мулкдан олинган даромадлар (мулкий даромадлар) деганда мулкий эгаллик қилиш ҳуқуқи бўлган молиявий ва номолиявий активларни бошқа шахсларга фойдаланиш учун беришдан уй хўжаликларига тушган тушумлар тушунилади.

Мол-мулкдан олинган даромадлар
(2023 йил январь-март ҳолатига)

Дастлабки маълумотлар бўйича, 2023 йилнинг январь-март ҳолатига кўра, мол-мулкдан олинган даромадлар **4,8 трлн. сўм**ни ташкил этди. Жорий даврда мол-мулкдан олинган даромадлар аҳоли умумий даромадлари ҳажмининг **1,2 %** га ўсишини таъминлади.

Мол-мулкдан олинган даромадларнинг умумий даромадлар таркибидаги улуши, % да

2023 йилнинг январь-март ойларида аҳолининг умумий даромадлари таркибида мол-мулкдан олинган даромадлар **3,4 %** ни ташкил қилди.

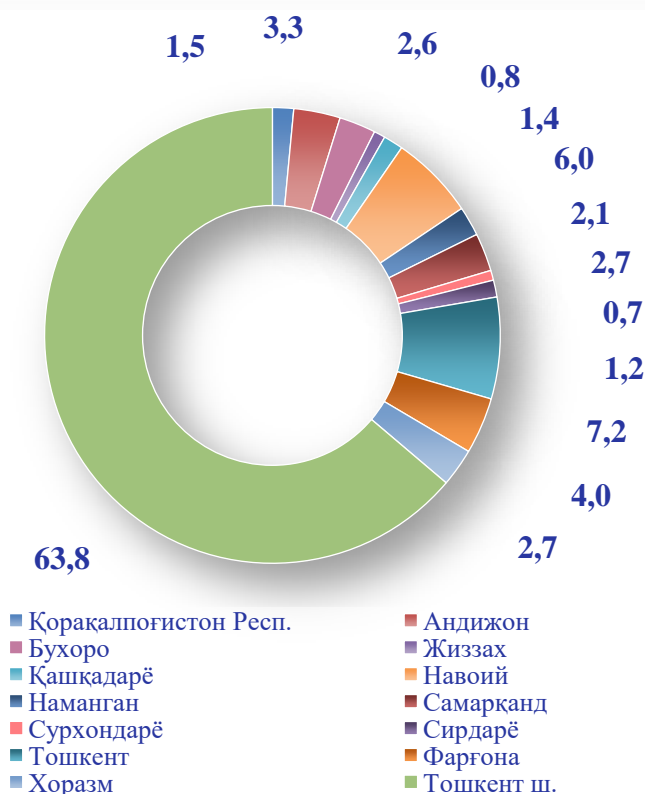
Мол-мулкдан олинган даромадларнинг ўсиш суръати, % да

Жорий даврда мол-мулкдан олинган даромадларнинг ўсиш суръати **139,2 %** ни ташкил этди. Бу кўрсаткични йиллар бўйича таҳлил қиладиган бўлсак, 2019 йилда **102,1 %** ни ташкил этган.

Мол-мулкдан олинган даромадлар таркибида ҳудудларнинг улуши, % да
(2023 йил январь-март ҳолатига)

2023 йилнинг январь-март ойларида мол-мулкдан олинган даромадлар ҳажмининг учдан икки қисми улуши Тошкент шаҳри ҳиссасига тўғри келиб, **63,8 %** ни ташкил этди. Тошкент (**7,2 %**), Навоий (**6,0 %**) ва Фарғона (**4,0 %**) вилоятлари кейинги юқори улушга эга бўлган ҳудудлар ҳисобланади.

Мол-мулкдан олинган даромадларнинг
ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш суръати, % да

Мол-мулкдан олинган даромадларнинг юқори ўсиш суръати Андижон вилоятида (**242,5 %**) Тошкент шаҳри (**147,7 %**), Навоий (**139,8 %**). Аксинча мол-мулкдан олинган даромадларнинг энг паст ўсиш суръати Қашқадарё (**100,4 %**), Хоразм (**102,2 %**) ва Сурхондарё (**106,7 %**) вилоятларида қайд этилган.

Трансфертлар бу – уй хўжалиқларига бошқа уй хўжалиқларидан, давлат томонидан, юридик шахслардан, чет элдан келиб тушадиган ҳамда келгусида қайтарилиши шарт бўлмаган товарлар, хизматлар ва активлардир.

Трансфертлардан олинган даромадлар (2023 йил январь-март ҳолатига)

Аҳолининг умумий даромадлари таркибида трансфертлардан олинган даромадлар ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлиб, ушбу даромадлар ижтимоий трансфертлар ва бошқа жорий трансфертларни ўз ичига олади.

2023 йилнинг январь-март ойлари маълумотларига кўра, трансфертлардан олинган даромадларнинг ўтган йилнинг мос даврига нисбатан номинал ўсиш суръати **132,0 %** ни ташкил этди.

Шу билан бирга, жорий даврда аҳолининг умумий даромадлари ҳажмида трансфертлардан олинган даромадларнинг улуши **27,9 %** ни ташкил этди.

Трансфертлардан олинган даромадларнинг умумий даромадлар таркибидаги улуши, % да

2023 й.	27,9
2022 й.	26,3
2021 й.	26,7
2020 й.	24,2
2019 й.	24,7

Трансфертлардан олинган даромадларнинг ўсиш суръати, % да

Трансфертлардан олинган даромадлар таркиби, % да

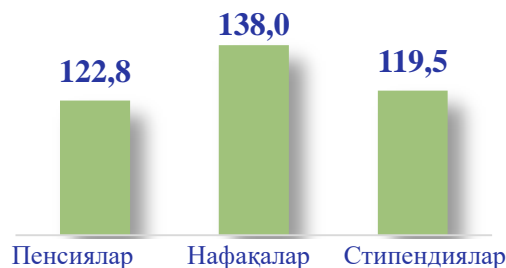

Кузатилаётган даврда ижтимоий трансфертларнинг ўсиш суръати **126,1 %** ни ташкил этди ва бунга ижтимоий трансфертлар таркибида **73,6 %** улушга эга бўлган пенсиялар асосий таъсир кўрсатди. 2022 йилнинг мос даври билан таққослаганда пенсияларнинг ўсиш суръатлари **122,8 %** ни ташкил этди. Ўтган давр мобайнида пенсия, нафақа ва стипендияларнинг ўзгариши аҳоли умумий даромадларининг **3,2 %** га ўсиши имконини берди.

Ижтимоий трансфертлар таркиби, %

Ижтимоий трансфертларнинг ўсиш суръатлари, % да

Пенсиялар – қонунчиликда назарда тутилган, яъни маълум бир ёшга етганлиги, ногиронлик, боқувчисини йўқотганлиги, шунингдек, қонунчиликка асосан таъсис этилган тизимларга кирмайдиган (масалан, иш берувчи томонидан таъсис этилган) ижтимоий таъминот бўйича мунтазам амалга ошириладиган пул тўловлари.

Нафақалар – қонунчиликда назарда тутилган ҳолатларда, яъни меҳнат қобилиятини қисман ёки тўлиқ йўқотганлик, оғир моддий аҳвол, болали оилаларни қўллаб қувватлаш мақсадида, қариндошларнинг ўлими сабабли, ишсизлик бўйича нафақалар ва шунга ўхшаш ҳолатларда мунтазам ёки бир марта амалга ошириладиган пул тўловлари.

Стипендия – олий таълим муассасаларининг талабаларига тўланадиган ҳар ойлик пул таъминоти, шунингдек, жисмоний шахсларга, шу жумладан, хорижий давлатлардан ажратиладиган ўқув грантлари.

Худудлар бўйича ижтимоий трансфертларнинг ўсиш суръатлари ва аҳоли умумий даромадлари таркибида улуши, % да
(2023 йил январь-март ҳолатига)

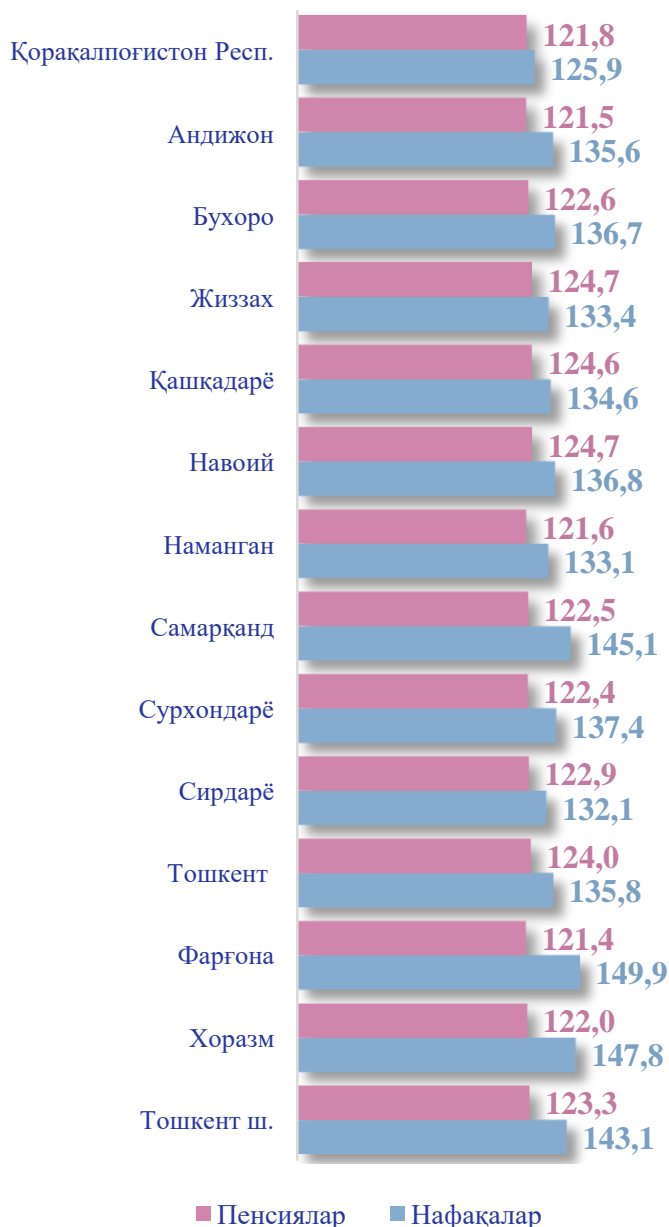

Ижтимоий трансфертларнинг ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ҳудудлар бўйича таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, 2023 йилнинг январь-март ҳолатига кўра, барча ҳудудларда ушбу даромад тури ўсиш тенденциясига эга бўлган, Сирдарё (128,6 %), Хоразм (128,3 %), Самарқанд (127,7 %), Қашқадарё (127,6 %), Фарғона (127,6 %), Сурхондарё (127,1 %), Жиззах (126,4 %) вилоятларида республика даражасидан юқори ўсиш суръатлари қайд этилди.

Масалан, Сирдарё вилоятида аҳоли умумий даромадлари таркибида ижтимоий трансфертларнинг улуши 15,8 % ни, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан номинал ўсиш суръати 128,6 % ни ташкил этди.

Пенсиялар ва нафақаларнинг ўсиш суръатлари

(2023 йилнинг январь-март ҳолатига, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, % да)

Республика бўйича жами пенсиялардан олинган даромадларнинг катта қисми (44,3 % и) Тошкент шаҳри (13,2 %), Тошкент (10,5 %), Фарғона (10,4 %) ва Самарқанд (10,2 %) вилоятлари ҳиссасига тўғри келди. Тошкент шаҳрида ушбу даромад манбаининг ўсиш суръати 123,3 % ни ташкил этган бўлса, Тошкент вилоятида 124,0 %, Фарғона вилоятида 121,4 %, ва Самарқанд вилоятида 122,5 % ни ташкил этди.

Ижтимоий трансфертларнинг таркибида ижтимоий нафақаларнинг улуши 24,5 % бўлиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 138,0 % га ўсди. Нафақаларнинг энг юқори ўсиш суръати Фарғона (149,9 %), Хоразм (147,8 %), Самарқанд (145,1 %) вилоятларида ва Тошкент шаҳрида (143,1 %) ҳам ўсиш суръати республика кўрсаткичидан юқори бўлди.

Дастлабки маълумотларга кўра, 2022 йилнинг январь-март ойларида стипендияларнинг ижтимоий трансфертлар таркибидаги улуши 1,9 % ни ташкил этди.

Жорий йилнинг январь-март ойларида аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш мақсадида жами 4,4 трлн. сўм миқдоридан нафақа ва моддий ёрдамлар ажратилган. Шундан 31,7 % и Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ҳисобидан молиялаштирилган давлат ижтимоий суғуртаси бўйича нафақалар ва 68,3 % и эса республика ва маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан молиялаштирилган.

Худудлар бўйича ижтимоий нафақаларнинг шаклланиш манбалари, % да
(2023 йил январь-март ҳолатига)

Худудлар кесимида эса бу кўрсаткич турлича. Наманган вилоятида **27,1 %** нафақалар Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ҳисобидан, **72,9 %** нафақалар республика ва маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан шакллантирилган бўлса, Тошкент шаҳрида жами ижтимоий нафақаларнинг **59,7 %** и Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ҳисобидан, **40,3 %** и республика ва маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан шакллантирилган.

Бошқа жорий трансфертлар
(2023 йил январь-март ҳолатига)

Бошқа жорий трансфертлар ҳажми чет элдан юборилган пул ўтказмалари таркибидан жисмоний шахсларнинг ишлаб чиқариш (бизнес) фаолиятдан олинadиган даромадлари билан боғлиқ ўтказмаларини (Марказий банк ва уй хўжаликлари танланма кузатуви маълумотлари асосида) чиқариб ташланган ҳолда келтирилган.

2022 йилнинг январь-март ойлари бўйича бошқа жорий трансфертлар таркибига кирувчи республика ташқарисидан келиб тушган пул ўтказмалари ҳажмининг номинал ўсиш суръати **137,2 %** ни ташкил этиб, аҳоли умумий даромадлари таркибидаги улуши ўтган йилнинг шу даврига нисбатан **1,5 %** пунктга кўпайди. Ушбу даромадларнинг ўзгариши аҳоли умумий даромадлари номинал қийматининг **5,2 %** га ўсишини таъминлаб берди.

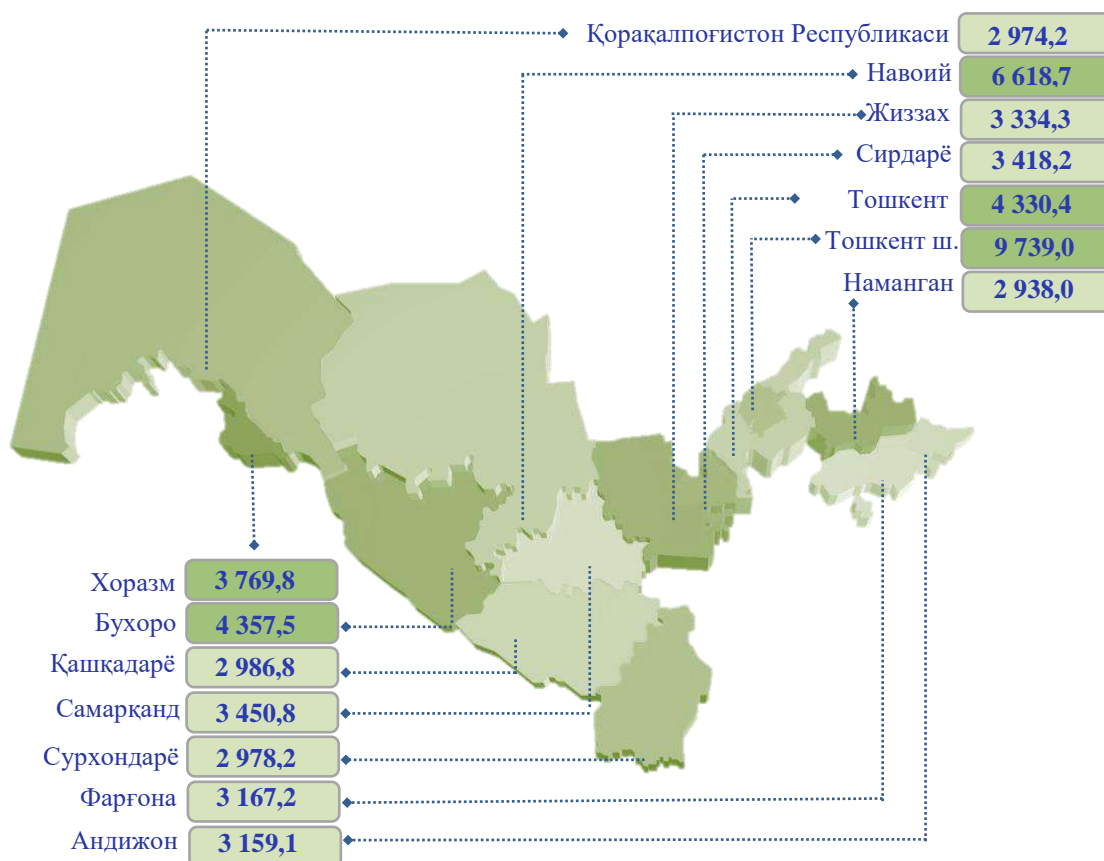
Жорий даврда аҳоли умумий даромадлари таркибида республика ташқарисидан келиб тушган пул ўтказмаларининг энг юқори улуши Самарқанд (**21,9 %**) ва Сурхондарё (**20,7 %**) вилоятларида кузатилди. Шунингдек, Фарғона (**20,7 %**), Андижон (**20,1 %**), Хоразм (**19,6 %**), Наманган (**18,3 %**), Бухоро (**17,1 %**) Қашқадарё (**16,9 %**) вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикасида (**16,4 %**) республика даражасидан юқори улушни ташкил этди.

Худудлар бўйича умумий даромадлар таркибида республика ташқарисидан келиб тушган пул ўтказмалари ҳажмининг улуши, % да
(2023 йил январь-март ҳолатига)

Самарқанд	21,9	20,7	Сурхондарё
Фарғона	20,7	20,1	Андижон
Хоразм	19,6	18,3	Наманган
Бухоро	17,1	16,9	Қашқадарё
Қорақалпоғистон Республикаси	16,4	12,7	Тошкент ш.
Сирдарё	10,2	7,8	Жиззах
Тошкент	4,3	3,9	Навоий

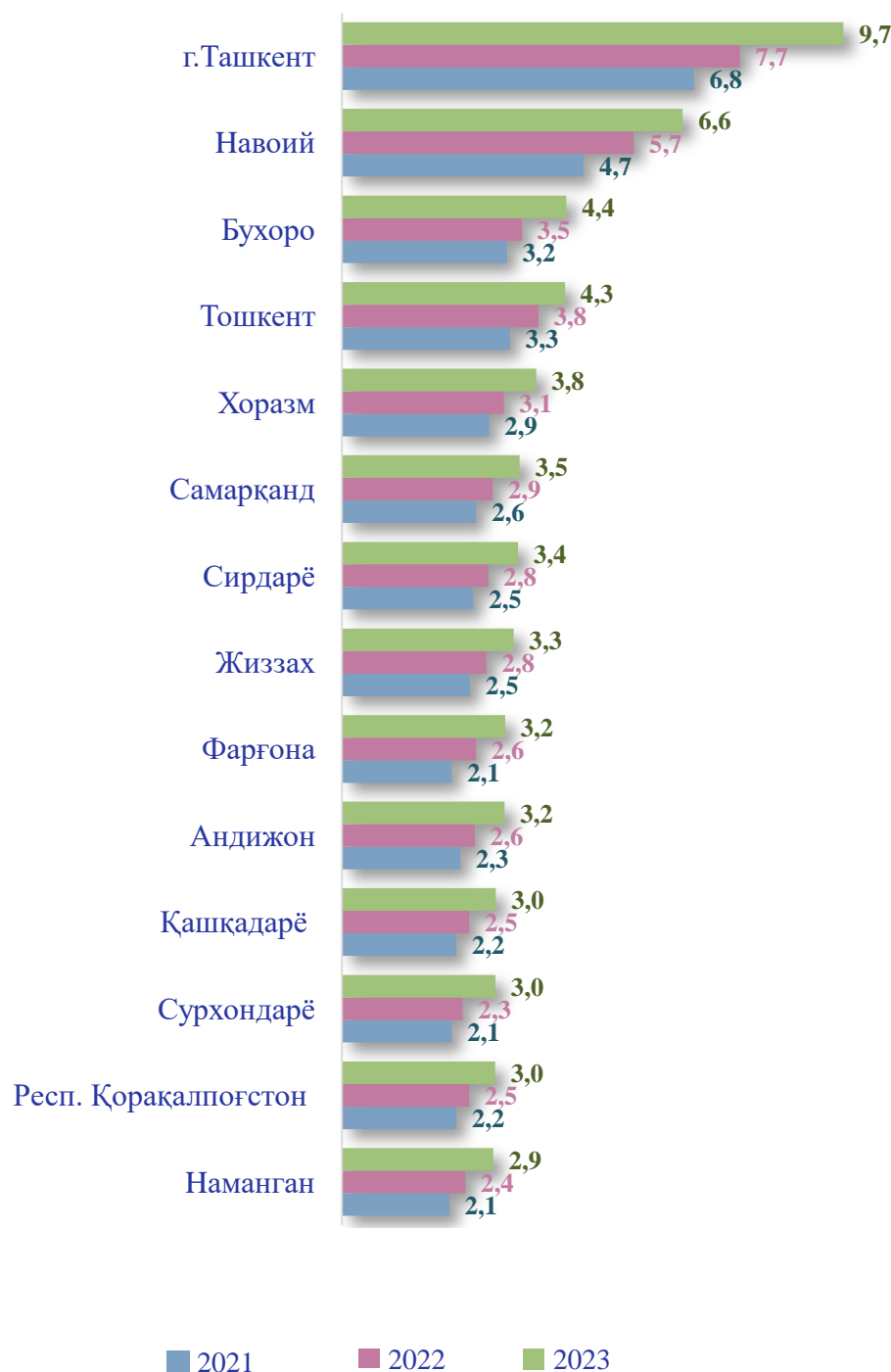
2- БЎЛИМ. ХУДУДЛАР КЕСИМИДА АҲОЛИ ДАРОМАДЛАРИ ТЎҒРИСИДА МАЪЛУМОТ

Ўзбекистон Республикаси худудлари бўйича аҳоли жон бошига ўртача умумий даромадлар ҳажми
(2023 йилнинг январь-март ҳолатига, минг сўм)

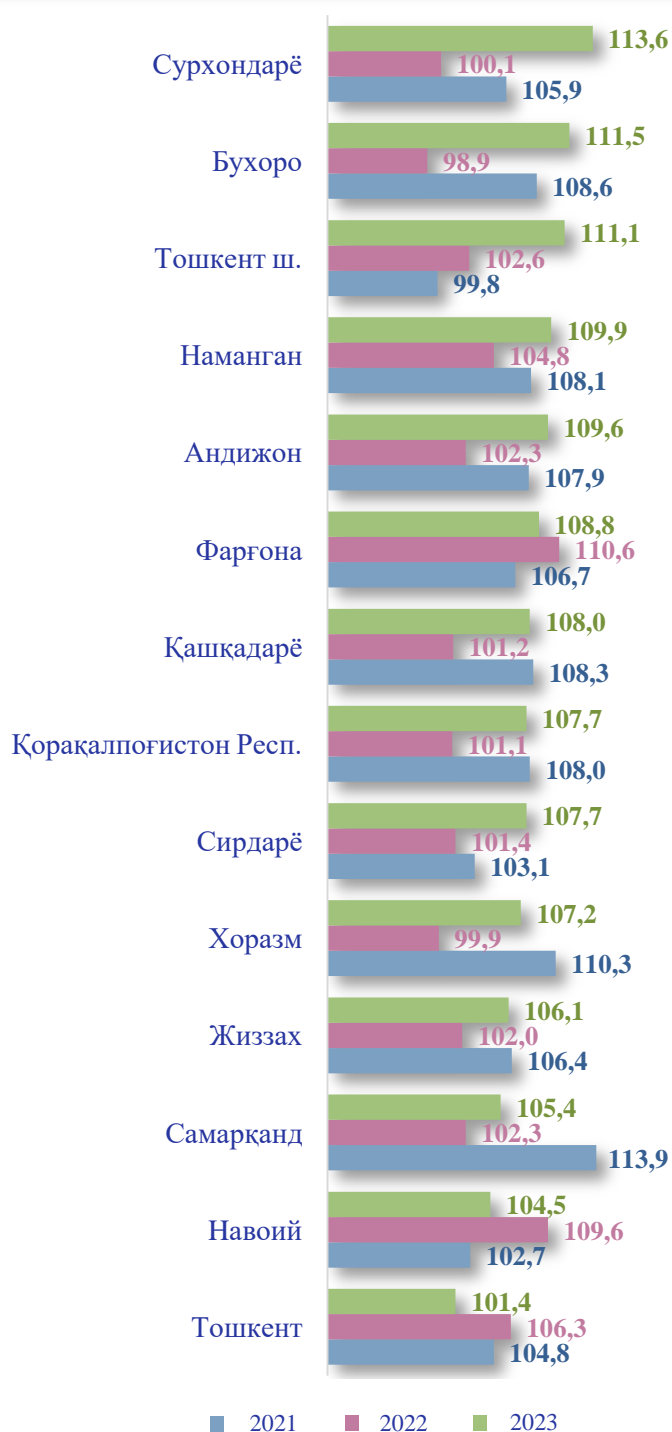

Дастлабки маълумотларга кўра, 2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасида аҳоли жон бошига ўртача умумий даромадлар 4,0 млн. сўмни ташкил этди. Аҳоли жон бошига ўртача умумий даромадлар бўйича Тошкент шаҳри (9,7 млн. сўм), Навоий (6,6 млн. сўм), Бухоро (4,4 млн. сўм) ва Тошкент (4,3 млн. сўм) вилоятларида ўртача республика даражасидан юқори кўрсаткичлар қайд этилди.

**Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича
аҳоли жон бошига умумий даромадлар ҳажмининг ўзгариши, млн сўм
(январь-март ҳолатига)**

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича аҳоли жон бошига ўртача умумий даромадларнинг реал ўсиш суръатлари, % да
(январь-март ҳолатига)

Аҳоли жон бошига умумий даромадларнинг энг юқори реал ўсиш суръати Сурхондарё (13,6 %) ва Бухоро (11,5 %) вилоятига тўғри келди. Шунингдек, Тошкент шаҳар (11,1 %), Наманган (9,9 %), Андижон (9,6 %) ва Фарғона (8,8 %) вилоятларида аҳоли жон бошига умумий даромад кўрсаткичларининг реал ўсиши республика даражасидан юқорини ташкил этди.

2023 йилнинг январь-март ойларида аҳолининг реал умумий даромадлари 128,5 трлн. сўмни ташкил этди ва ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 110,8 % га ўсди, аҳоли жон бошига эса 3 559,0 минг сўмни ва ўсиш суръати 108,5 % ташкил этди.

Аҳоли жон бошига реал умумий даромадларининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент шаҳрида (8 585,1 минг сўм) кузатилди.

Шунингдек, Навоий (5 923,8 минг сўм), Бухоро (3 894,5 минг сўм), ва Тошкент (3 865,0 минг сўм)

вилоятларида республика даражасидан юқори кўрсаткич қайд этилди.

Энг қуйи кўрсаткичлар эса Наманган (2 631,4 минг сўм), Қорақалпоғистон Республикасида (2 657,9 минг сўм) ва Сурхондарё (2 663,6 минг сўм) ва вилоятларида кузатилди.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари кесимида
аҳолининг реал умумий даромадлари
(2023 йилнинг январь-март ҳолатига)

	Жами, млрд. сўм	Ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да	Аҳоли жон бошига ўртача, минг сўм	Ўтган йилнинг мос даврига нисбатан, % да
Ўзбекистон Республикаси	128 521,5	110,8	3 559,0	108,5
Қорақалпоғистон Респ.	5 260,1	109,2	2 657,9	107,7
<i>вилоятлар:</i>				
Андижон	9 416,4	111,9	2 827,4	109,6
Бухоро	7 840,3	113,4	3 894,5	111,5
Жиззах	4 403,6	108,5	2 976,8	106,1
Қашқадарё	9 313,0	110,4	2 667,9	108,0
Навоий	6 267,4	106,7	5 923,8	104,5
Наманган	7 907,3	112,4	2 631,4	109,9
Самарқанд	12 730,3	107,7	3 083,8	105,4
Сурхондарё	7 496,0	116,3	2 663,6	113,6
Сирдарё	2 747,0	109,9	3 056,3	107,7
Тошкент	11 596,2	103,2	3 865,0	101,4
Фарғона	11 276,4	111,0	2 829,3	108,8
Хоразм	6 613,1	109,1	3 371,3	107,2
Тошкент ш.	25 474,6	114,7	8 585,1	111,1

Аҳолининг реал умумий даромадлари бу – аҳолининг номинал умумий даромадларини тегишли давр учун истеъмол нархлари индексига бўлиш йўли билан ҳисобланадиган нисбий кўрсаткич.

Аҳоли ихтиёридаги даромад – умумий даромаддан тўғри солиқларни (уларнинг қайтарилишини ҳисобга олган ҳолда), мажбурий йиғимлар ва жарималар ҳамда бир уй хўжалигига бошқа уй хўжалиги томонидан берилган моддий ёрдам пулларини чегириш орқали ҳисобланади.

Худудлар бўйича аҳоли ихтиёридаги умумий даромадларнинг
реал ўсиш суръатлари

(2023 йил январь-март ҳолатига, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, % да)

2023 йилнинг январь-март ҳолатига кўра, аҳоли ихтиёридаги умумий даромадлар **129,4** трлн. сўмни ташкил этди (реал ўсиш суръати **111,5 %**), аҳоли жон бошига эса **3 584,1** минг сўмни (реал ўсиш суръати **109,2 %**) ташкил этди.

Худудлар бўйича таҳлил қиладиган бўлсак, аҳоли жон бошига ихтиёридаги умумий даромадлар Тошкент шаҳри (**7 870,3** минг сўм) ҳамда Навоий (**6 195,3** минг сўм), Бухоро (**4 036,1** минг сўм), ва Тошкент (**3 950,5** минг сўм) вилоятларида ўртача республика даражасидан юқори кўрсаткични ташкил этди.

Энг паст кўрсаткичлар Наманган (**2 684,9** минг сўм), Қорақалпоғистон Республикасида (**2 708,6** минг сўм) ва Қашқадарё (**2 779,2** минг сўм) вилоятларида кузатилди.

Сурхондарё (**117,4 %**), Тошкент шаҳар (**116,3 %**), Наманган (**115,9 %**), ва Бухоро (**115,4 %**) вилоятларида аҳоли ихтиёридаги умумий даромадларининг реал ўсиш суръати ўртача республика даражасидан юқори кўрсаткични ташкил этди.

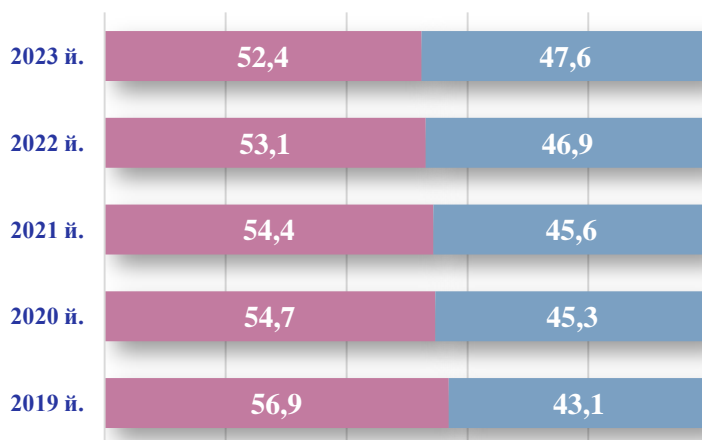
2023 йилнинг январь-март ҳолатига кўра, аҳоли реал ихтиёридаги умумий даромадлар **115,5** трлн. сўмни ташкил этди, аҳоли жон бошига эса **3 199,3** минг сўмни ташкил этди. Аҳоли жон бошига реал ихтиёридаги умумий даромадлар Наманган (**2 404,8** минг сўм), Қорақалпоғистон Республикасида (**2 420,6** минг сўм), Қашқадарё (**2 482,5** минг сўм) ва Сурхондарё (**2 487,0** минг сўм) вилоятларида худудлар бўйича энг паст кўрсаткич кузатилган бўлса, Тошкент шаҳри (**6 937,9** минг сўм), Навоий (**5 554,9** минг сўм), Бухоро (**3 607,2** минг сўм) ва Тошкент (**3 526,0** минг сўм) вилоятларида ўртача республика даражасидан юқори кўрсаткични ташкил этди.

**Худудлар бўйича аҳоли жон бошига реал ихтиёридаги
умумий даромадларнинг ўсиш суръатлари**
(2023 йил январь-март ҳолатига, 2022 йилнинг мос даврига нисбатан, % да)

**3- БЎЛИМ. УМУМИЙ ДАРОМАДЛАР ТАРКИБИДАН,
КИЧИК ТАДБИРКОРЛИКДАН ОЛИНГАН ДАРОМАДЛАР**

**Аҳоли умумий даромадлари ҳажмида
кичик тадбиркорликдан олинган даромадларнинг улуши, % да**

2023 йилнинг январь-март ойлари дастлабки маълумотларига кўра, аҳоли умумий даромадлари ҳажмида кичик тадбиркорликдан олинган даромадларнинг улуши **52,4 %** ни ташкил этди. Бу кўрсаткич 2019 йилда юқори улушни **56,9 %** ташкил этган.

Маълумот учун: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 21 апрелдаги “Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш тизимини такомиллаштириш, ишибилармонлик муҳитини янада яхшилаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ПҚ-5087-сон қарорига мувофиқ, тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчиларга кенг имкониятлар яратиб берилмоқда.

**Аҳоли умумий даромадлари ҳажмида
кичик тадбиркорликдан олинган даромадларнинг улуши, % да
(2023 йилнинг январь-март ҳолатига)**

Қорақалпоғистон
Республикаси

45,4

Андижон

52,5

Бухоро

58,1

Жиззах

61,4

Қашқадарё

53,4

Навоий

42,7

Наманган

54,2

Самарқанд

57,7

Сурхондарё

52,4

Сирдарё

53,0

Тошкент

56,5

Фарғона

52,6

Хоразм

57,5

Тошкент ш.

46,0

Аҳоли умумий даромадлари таркибида кичик тадбиркорликдан олинган даромадлар Жиззах (61,4 %), Бухоро (58,1 %) ва Самарқанд (57,7 %) вилоятларида сезиларли улушни эгаллади. Навоий вилояти (42,7 %), Қорақалпоғистон Республикасида (45,4 %) ва Тошкент шаҳри (46,0 %) 50 % дан кам улушни ташкил этди.

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Аҳоли умумий даромадларини ҳисоблашда Давлат статистика ҳисоботи маълумотларидан, шунингдек, мунтазам равишда статистика органлари томонидан ўтказиб бориладиган яқка тартибдаги тадбиркорлар ва деҳқон хўжаликларининг иқтисодий фаолияти бўйича ҳамда уй хўжаликлари даромадлари ва харажатларини ўрганиш бўйича танланма кузатув маълумотларидан, бундан ташқари Молия вазирлиги, Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси, Марказий Банк, Халқ Банки, Давлат солиқ қўмитаси томонидан аҳолига ҳисобланган даромадлар, ижтимоий тўловлар ва солиқ тўловлари тўғрисидаги умумлашган маълумотлардан фойдаланилади.

Аҳолининг умумий даромадлари доимий ёки такрорланувчи хусусиятга эга бўлган, йиллик ёки ундан кам вақт оралиғидаги даврда, уй хўжалиги ёки унинг алоҳида аъзоларига тушадиган пул ва натура шаклидаги тушумлардан ташкил топади.

Аҳолининг бирламчи даромадлари ишлаб чиқаришдан олинган даромадлар ва мол-мулкдан олинган даромадлардан ташкил топади.

Ишлаб чиқаришдан олинган даромадларга меҳнат фаолиятидан олинган даромад ва шахсий истеъмол учун ишлаб чиқарилган шахсий хизматлардан олинган даромадлар киради.

Меҳнат фаолиятидан олинган даромад ёлланма ишчиларнинг ва мустақил равишда банд бўлган аҳолининг даромадидан таркиб топади.

Ёлланма ишчиларнинг даромади бу меҳнатга ҳақ тўлашнинг яширин (яъни, бирламчи ва бухгалтерия ҳисобида акс эттирилмасдан иш берувчи томонидан амалга оширилган тўловлар) қисмини қўшган ҳолда пул ва натура (товарлар ёки хизматлар кўринишида) шаклида меҳнатга ҳақ тўлаш кўринишидаги даромадлар.

Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромад – мустақил равишда ташкиллаштирилган ва уй хўжалиги аъзолари жалб қилинган меҳнат жараёни натижасида олинган даромадлар.

Шахсий истеъмол учун ўзида ишлаб чиқарилган хизматлардан олинган даромадларга бозор учун мўлжалланмаган ва уй-жой эгалари томонидан фойдаланилаётган турар-жой хизматларининг шартли равишда ҳисобланган қиймати киради.

Мол-мулкдан олинган даромадлар (мулкий даромадлар) деганда мулкий эгалик қилиш ҳуқуқи бўлган молиявий ва номолиявий активларни бошқа шахсларга фойдаланиш учун беришдан уй хўжаликларига тушган тушумлар тушунилади.

Фоизлар – банк ҳисоб-рақамларидан, кредит уюшмалари ёки бошқа молиявий муассасаларга қўйилган омонатлардан, депозит сертификатлари, давлат облигациялари, заёмлар ва қимматли қоғозлар бўйича ҳамда бошқа шахсларга берилган қарздорлик мажбуриятлари ва кредитлар бўйича олинган тўловлари.

Дивидендлар – сармоядор (жисмоний шахс)нинг корхонада ишлаши ёки ишламаслигидан қатъий назар, корхонага сармоя киритиши натижасида олинган тушумлар.

Муаллифлик ҳақи – яратилган адабий асарлар, ихтиролар ва муаллифлик ҳуқуқи берилган (яъни, нафақат муаллифга (яратувчига) тўланиши мумкин бўлган, балки бошқа мулкдорларга, масалан, меросхўрга ҳам тўланадиган) бошқа патентланган материаллар учун эгаси томонидан олинган муаллифлик мукофотлари.

Рента – жисмоний шахс томонидан бошқа юридик ёки жисмоний шахсга ишлаб чиқарилмаган активларни (масалан, ер майдони) фойдаланишга беришидан олинган ижара тўловлари.

Трансфертлар – уй хўжалиқларига бошқа уй хўжалиқларидан, давлат томонидан, юридик шахслардан, чет элдан келиб тушадиган ҳамда келгусида қайтарилиши шарт бўлмаган товарлар, хизматлар ва активлардир.

Пенсиялар – қонунчиликда назарда тутилган, яъни маълум бир ёшга етганлиги, ногиронлик, боқувчисини йўқотганлиги, шунингдек, қонунчиликка асосан таъсис этилган тизимларга кирмайдиган (масалан, иш берувчи томонидан таъсис этилган) ижтимоий таъминот бўйича мунтазам амалга ошириладиган пул тўловлари.

Нафақалар – қонунчиликда назарда тутилган ҳолатларда, яъни меҳнат қобилиятини қисман ёки тўлиқ йўқотганлик, оғир моддий аҳвол, болали оилаларни қўллаб қувватлаш мақсадида, қариндошларнинг ўлими сабабли, ишсизлик бўйича нафақалар ва шунга ўхшаш ҳолатларда мунтазам ёки бир марта амалга ошириладиган пул тўловлари.

Стипендия – олий таълим муассасаларининг талабаларига тўланадиган ҳар ойлик пул таъминоти, шунингдек, жисмоний шахсларга, шу жумладан, хорижий давлатлардан ажратиладиган ўқув грантлари.

Бошқа жорий трансфертларга уй хўжалигига бошқа юридик ва жисмоний шахслар томонидан (мунтазам молиявий ёрдамлар, масалан, алиментлар, болалар ёки ота-оналар томонидан бериладиган моддий ёрдамлар, нотижорат ҳомийлик ташкилотларидан, касаба уюшмаларидан ва шунга ўхшашлардан мунтазам равишда тўланадиган) амалга ошириладиган тўловлар киради. Шунингдек, бошқа жорий трансфертлар тоифасига чет элдан, шу жумладан, жисмоний шахслар томонидан меҳнат фаолиятини амалга оширишдан олинган пул ўтказмалари киради.

Аҳолининг реал умумий даромадлари бу – аҳолининг номинал умумий даромадларини тегишли давр учун истеъмол нархлари индексига бўлиш йўли билан ҳисобланадиган нисбий кўрсаткич.

Аҳоли ихтиёридаги даромад – умумий даромаддан тўғри солиқларни (уларнинг қайтарилишини ҳисобга олган ҳолда), мажбурий йиғимлар ва жарималар ҳамда бир уй хўжалигига бошқа уй хўжалиги томонидан берилган моддий ёрдам пулларини чегириш орқали ҳисобланади.

Аҳолининг ихтиёридаги реал умумий даромадлари - бу аҳолининг ихтиёридаги умумий даромадларининг номинал ўсиш суръатларини тегишли даврдаги товарлар ва хизматлар истеъмол нархлари индексига бўлиш йўли билан ҳисобланган нисбий статистик кўрсаткич.

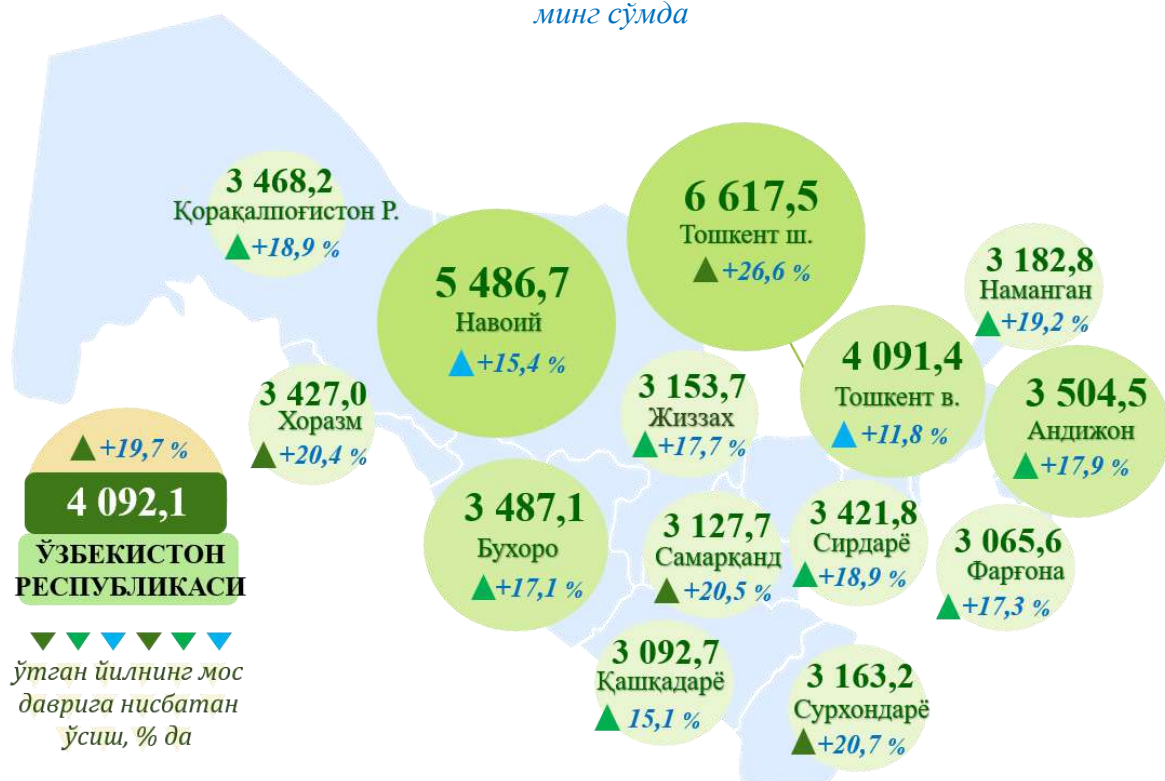
XV. ЮРИДИК ШАХС МАҚОМИГА ЭГА БЎЛГАН КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРДА ИШЛОВЧИ ХОДИМЛАРНИНГ ЎРТАЧА ОЙЛИК НОМИНАЛ ҲИСОБЛАНГАН ИШ ҲАҚИ

(2023 йил январь-март, қишлоқ хўжалиги ва кичик тадбиркорлик
субъектларидан ташқари, дастлабки маълумотлар)

Номинал ҳисобланган иш ҳақи – маълум бир давр (соат, ой, йил) мобайнида ходим томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулот (бажарилган иш ёки кўрсатилган хизмат) эвазига иш берувчилар томонидан, амалдаги қонун ҳужжатларига асосланган ҳолда солиқ ва бошқа тўловларни ўз ичига олувчи ёлланма ходимнинг меҳнатига ҳақ тўлаш тарзида жисмоний шахсга пул шаклида ҳисобланган даромадлардан иборат.

1 БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БЎЙИЧА ЎРТАЧА ОЙЛИК НОМИНАЛ ҲИСОБЛАНГАН ИШ ҲАҚИ

Ўртача ойлик иш ҳақи худудлар кесимида
қишлоқ хўжалиги корхоналари ҳамда кичик тадбиркорликсиз, январь-март,
минг сўмда

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

Ўртача ойлик иш ҳақининг йиллар кесимидаги динамикаси,
январь-март, минг сўмда

Худудлар кесимида ўртача ойлик иш ҳақи динамикаси
қишлоқ хўжалиги корхоналари ҳамда кичик тадбиркорликсиз,
январь-март, минг сўмда

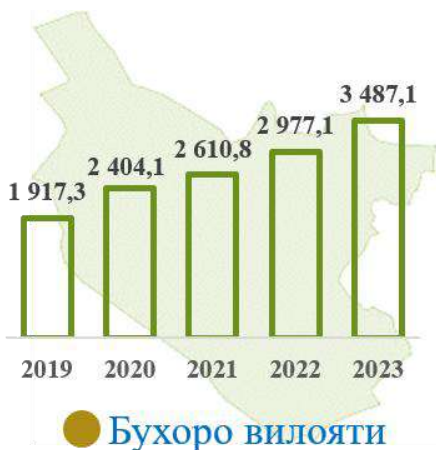
2023 йилнинг январь-март ойларида ҳудудлар бўйича ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичлари Тошкент шаҳрида (6 617,5 минг сўм), Навоий вилоятида (5486,7 минг сўм), Тошкент вилоятида (4 091,4 минг сўм), Андижон вилоятида (3 504,5 минг сўм) ҳамда Бухоро вилоятида (3 487,1 минг сўм) кузатилди.

2023 йилнинг январь-март ойларида ҳудудлар бўйича ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақининг энг юқори ўсиш суръатлари Тошкент шаҳрида (126,6%), Сурхондарё вилоятида (120,7%), Самарқанд вилоятида (120,5%), Хоразм вилоятида (120,4%), Наманган вилоятида (119,2%), Қорақалпоғистон Республикаси (118,9%) ҳамда Сирдарё вилоятида (118,9%) кузатилди.

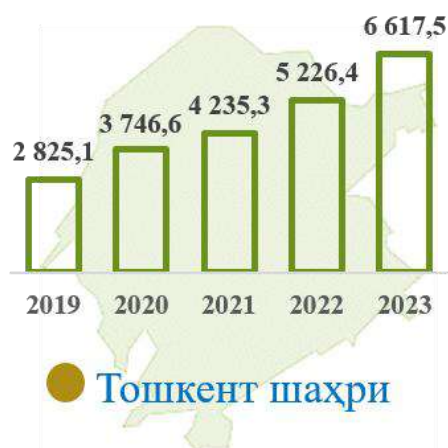
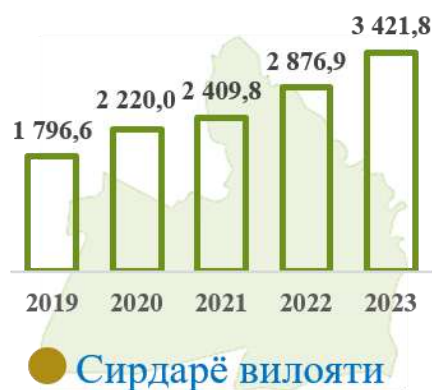
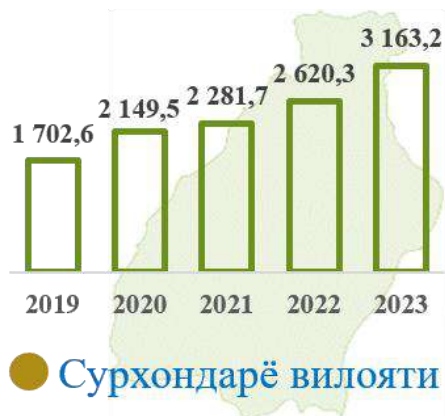

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

Худудлар кесимида ўртача ойлик иш ҳақи динамикаси
қишлоқ хўжалиги корхоналари ҳамда кичик тадбиркорликсиз,
январь-март, минг сўмда

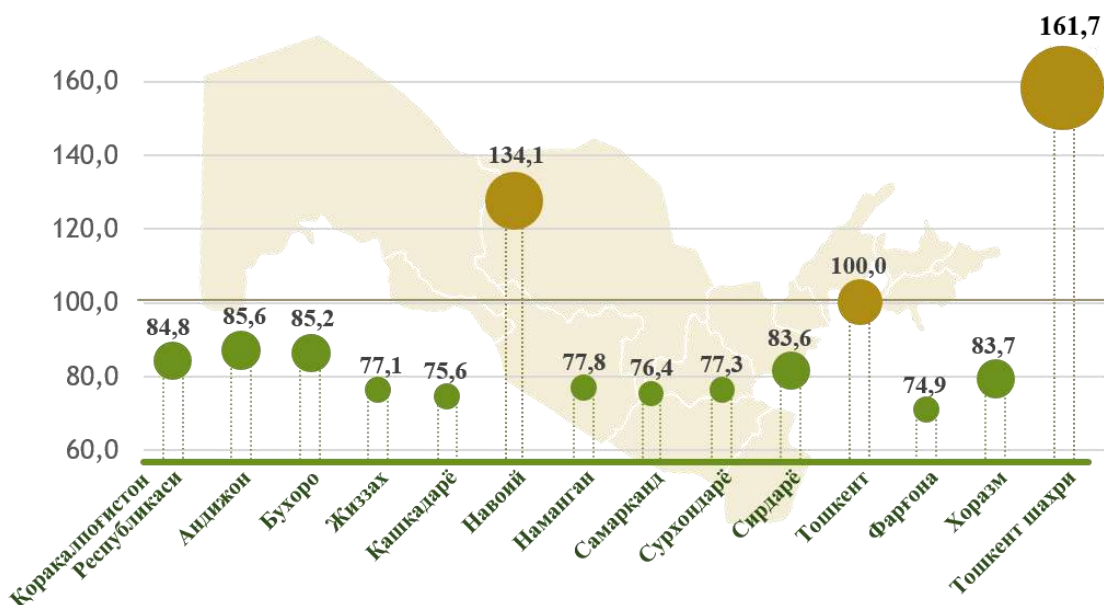

Худудлар кесимида ўртача ойлик иш ҳақи динамикаси
қишлоқ хўжалиги корхоналари ҳамда кичик тадбиркорликсиз,
январь-март, минг сўмда

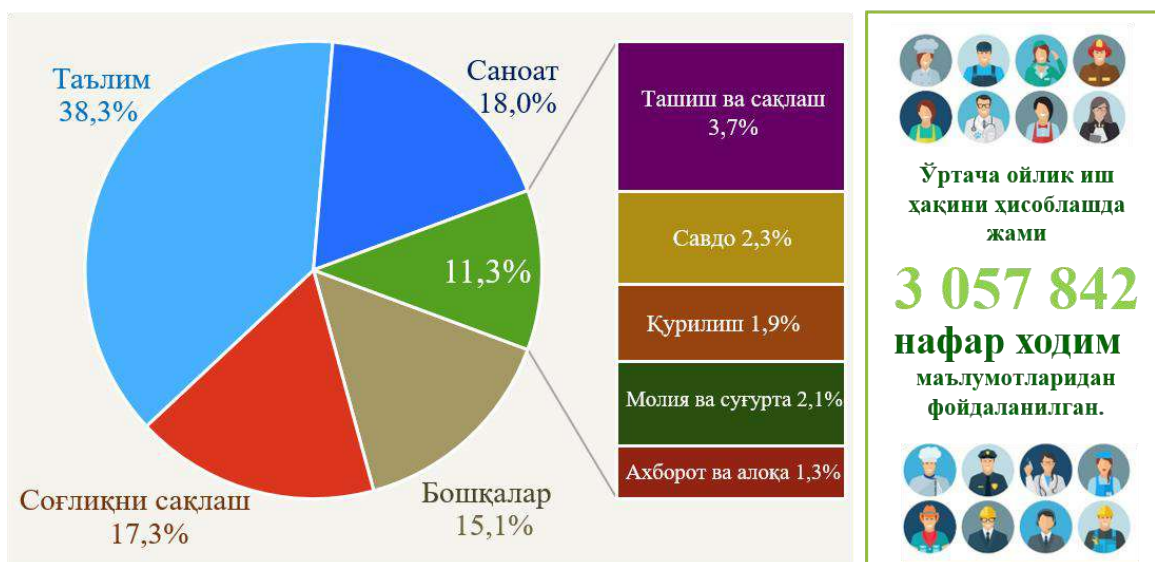
Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

Республикадаги ўртача ойлик иш ҳақига нисбатан
ҳудудлардаги ўртача ойлик иш ҳақи, январь-март ҳолатида, % да

Иқтисодий фаолият турлари бўйича ходимлар сонининг
жамига нисбатан улуши

(Корхона ва ташкилотларда (қишлоқ хўжалиги ва кичик тадбиркорлик субъектларисиз) меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган, ўртача ойлик иш ҳақини ҳисоблашда ҳисобга олинганлар, январь-март ҳолатида)

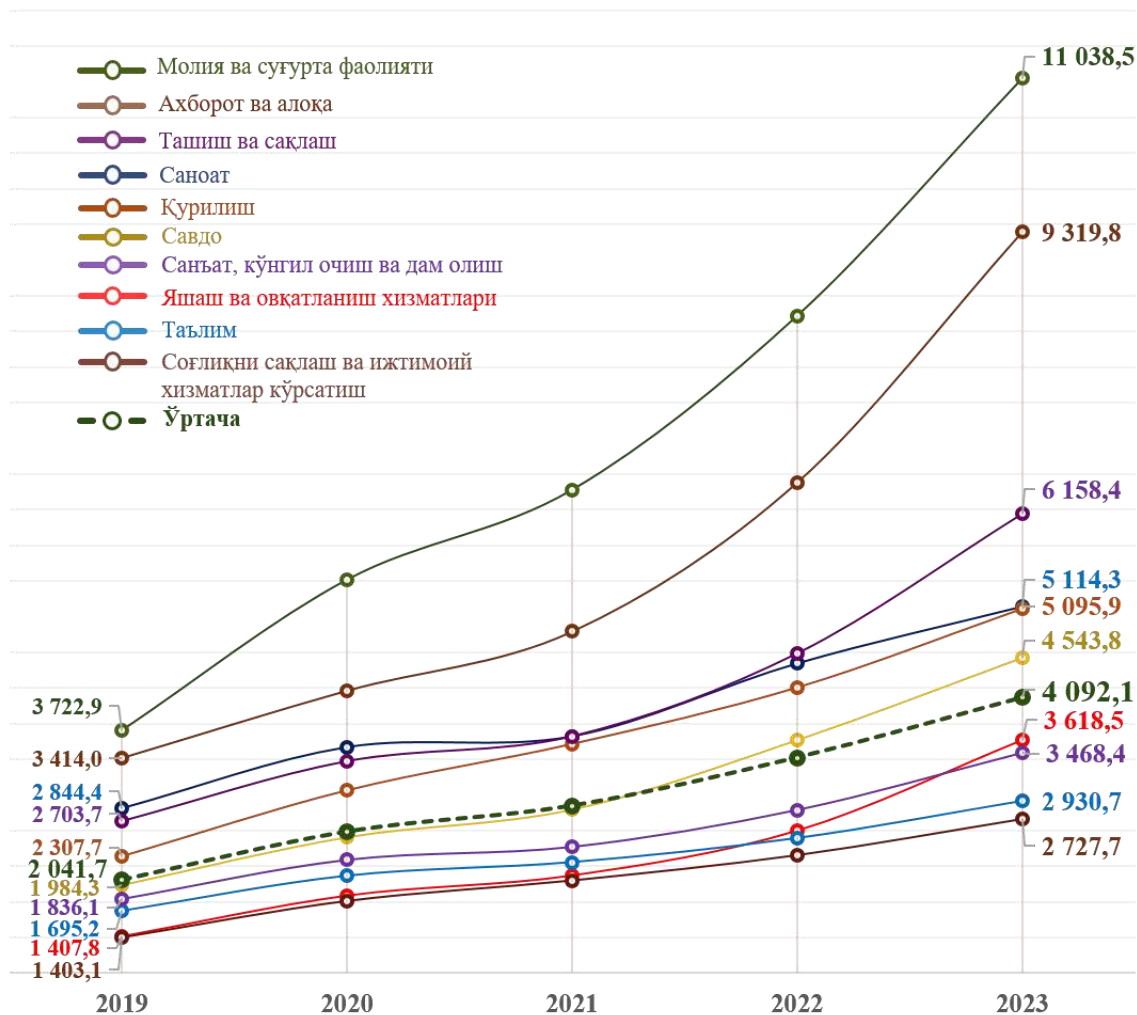

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

Юридик шахс мақомига эга бўлган корхона ва ташилотларда ишловчи ходимларнинг ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақлари (кейинги ўринларда – ўртача ойлик иш ҳақи) ҳар бир иқтисодий фаолият турларида турлича фарқланади.

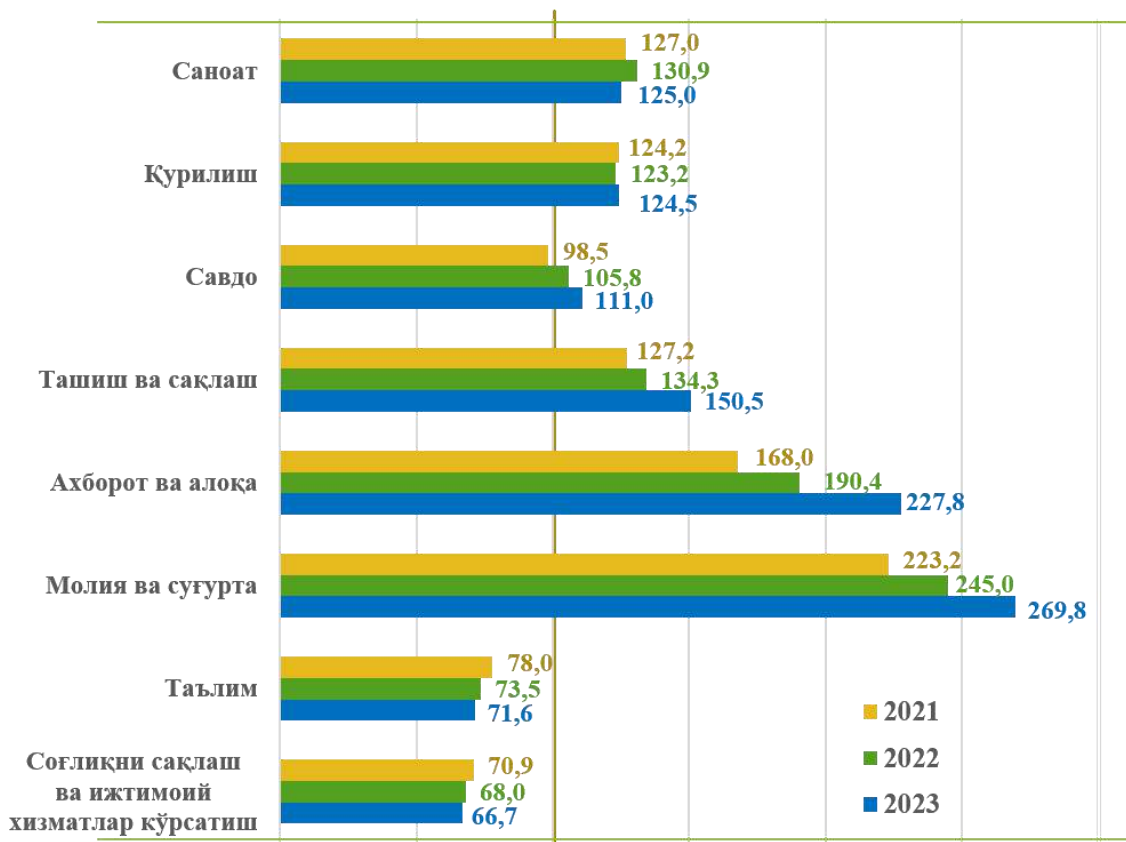
Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи таркибига қўшимча тўловлар, мукофот пуллари, рағбатлантирувчи тўловлар, компенсация ва ишламаган вақти учун тўловлар, шунингдек, жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи ва касаба уюшмасига ажратмалар киради.

Ўртача ойлик иш ҳақининг тармоқлар бўйича ўзгариш динамикаси,
январь-март, минг сўм

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

Баъзи тармоқлар бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг
Республикадаги ўртача ойлик иш ҳақига нисбати,
январь-март, % да,

Маълумот учун:

Меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори 2022 йил 1 июнда **920,0** минг сўмга етказилган. 2023 йил 1 майдан бу кўрсаткич **980,0** минг сўмга етказилмоқда.

Батафсил
маълумот олиш
учун QR-коддан
фойдаланинг.

2023 йил январь-март ойлари учун ўртача ойлик иш ҳақи кўрсаткичини шакллантиришда қишлоқ хўжалиги ва кичик тадбиркорлик субъектлари ҳисобга олинмаган, чунки фермер хўжаликлари ҳамда кичик тадбиркорлик субъектлари йилда бир марта ҳисобот тақдим этиши белгиланган.

МАЪЛУМОТ
УЧУН

Барча юридик шахслар бўйича ўртача ойлик номинал иш ҳақи
(қишлоқ хўжалиги ва кичик тадбиркорлик субъектлари билан бирга, январь-декабрь)

Изоҳ: 2022 йил учун дастлабки маълумотлар қайд этилган.

Йиллар кесимида номинал ҳисобланган ўртача ойлик иш ҳақи
(қишлоқ хўжалиги ва кичик тадбиркорлик субъектлари билан бирга)
ва истеъмол нархлари индекси кўрсаткичлари

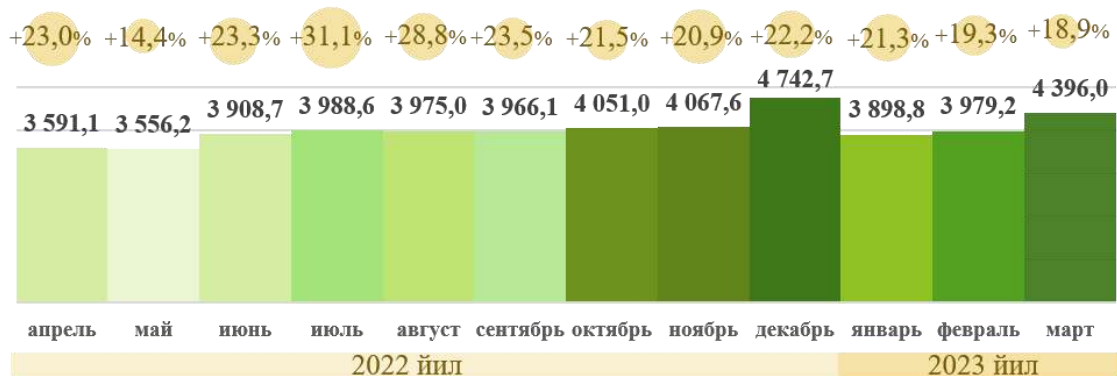
Бюджет ташкилотларида иш ҳақи 7 фоизга оширилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан жорий йилнинг 28 март куни «Иш ҳақи, пенсиялар ва нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида»ги ПФ-45 сонли Фармон имзоланди. Ушбу фармонга кўра, пенсия ва нафақалар 1 апрелдан 7 фоизга, бюджет ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи ва базавий ҳисоблаш миқдори эса 1 майдан 7 фоизга оширилади.

Шу билан бирга Ўзбекистонда бюджет ташкилотларида иш ҳақи ва пенсияларни 2023 йил 1 сентябрдан яна 10 фоизга ошириш режалаштирилган.

**Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи**

2022-2023 йилларда ўртача ойлик иш ҳақининг ойлар
кесимидаги динамикаси, минг сўм

2 БЎЛИМ. ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ ТУРЛАРИДА ЎРТАЧА ОЙЛИК
НОМИНАЛ ҲИСОБЛАНГАН ИШ ҲАҚИ

Иқтисодий фаолият турлари кесимида ўртача ойлик иш ҳақи,
январь-март, минг сўм

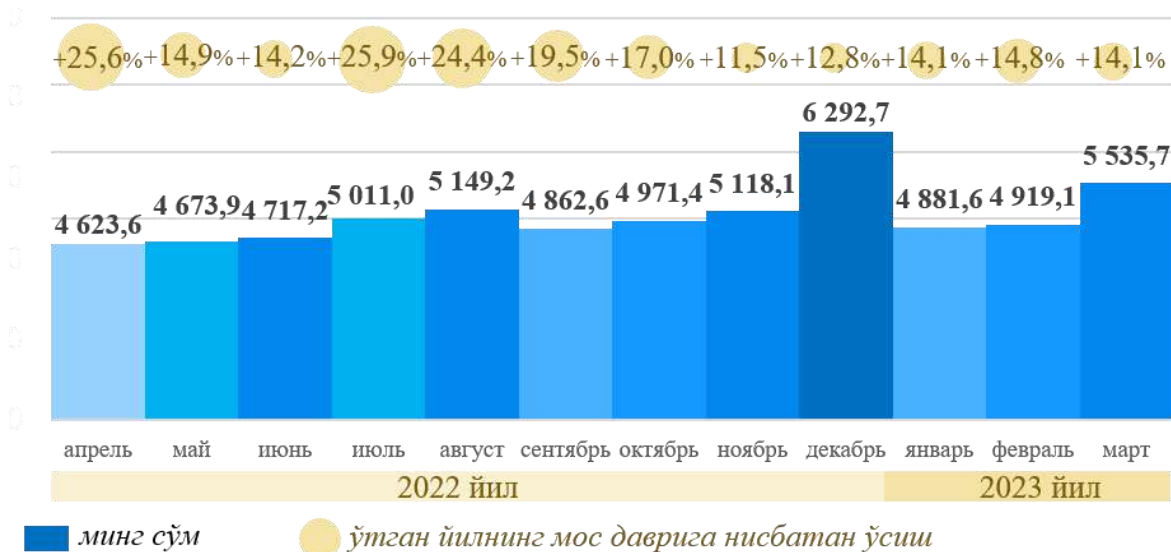
2023 йил январь-март ойларида иқтисодий фаолият турлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг баланд кўрсаткичи – молия ва сугурта соҳасига тўғри келиб, 11 038,5 минг сўмни ташкил этди.

Шунингдек, ахборот ва алоқа соҳаси 9 319,8 минг сўмни, ташиш ва сақлаш соҳаси 6 158,4 минг сўмни ва саноат соҳаси 5 114,3 минг сўмни ташкил этиб, ўртача ойлик иш ҳақига нисбатан юқори кўрсаткични ташкил қилди. Таълим (2 930,7 минг сўм) ҳамда Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиши (2 727,7 минг сўм) соҳалари эса бошқа соҳаларга нисбатан энг қуйи поғоналарда эканлигини кўришимиз мумкин.

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

Номинал ҳисобланган иш ҳақи – маълум бир давр (соат, ой, йил) мобайнида ходим томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулот (бажарилган иш ёки кўрсатилган хизмат) эвазига иш берувчилар томонидан, амалдаги қонун ҳужжатларига асосланган ҳолда солиқ ва бошқа тўловларни ўз ичига олувчи ёлланма ходимнинг меҳнатига ҳақ тўлаш тарзида жисмоний шахсга пул шаклида ҳисобланган даромадлардан иборат.

Саноат соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

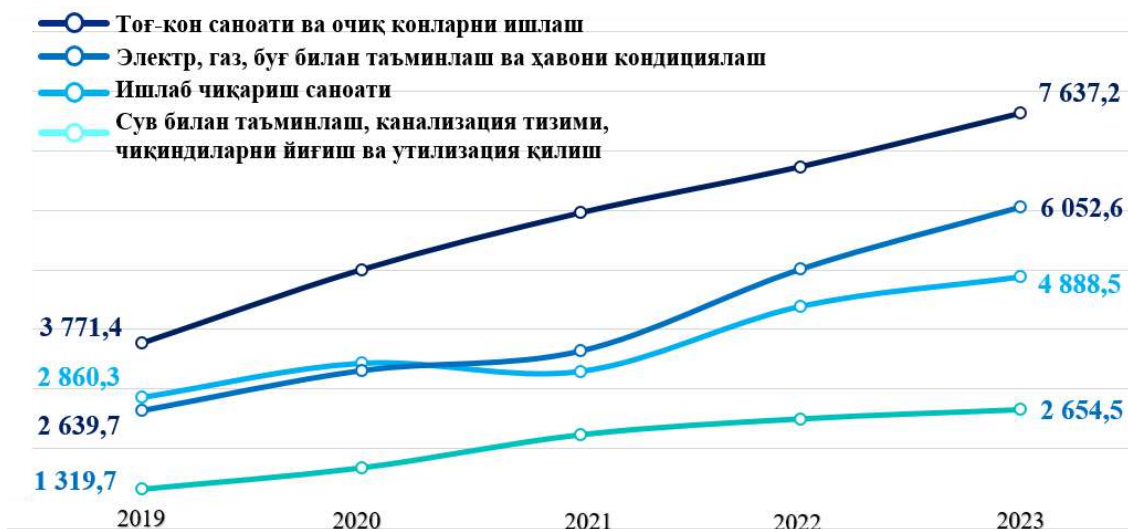
Саноатнинг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақи, январь-март, минг сўмда

Саноатнинг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи тоғ-кон саноати ва очик конларни ишлаш тармоғи (7 637,2 минг сўм), электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони кондициялаш (6 052,6 минг сўм) ҳамда ишлаб чиқариш саноатида (4 888,5 минг сўм) кузатилди.

Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи

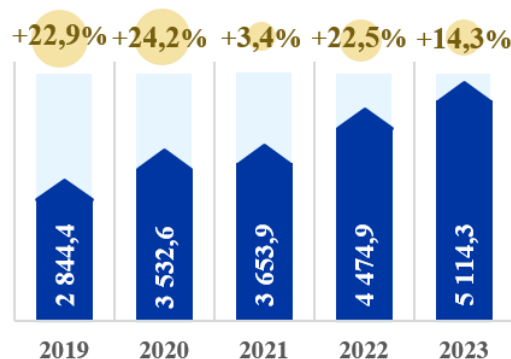
Саноат соҳасида тармоқлар бўйича иш ҳақи ўзгариши динамикаси,
январь-март, минг сўм

Худудлар кесимида,
январь-март, минг сўм

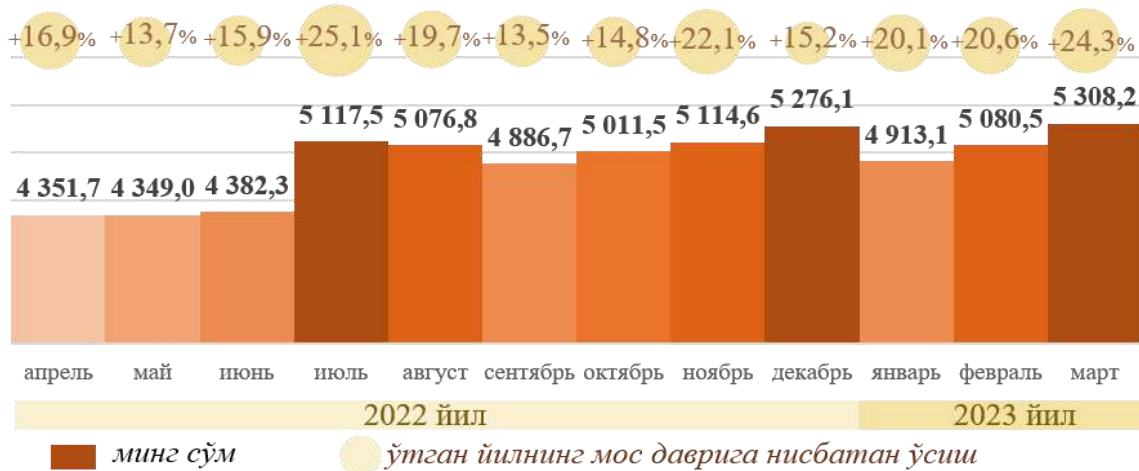
Ўртача ойлик иш
ҳақининг йиллар
кесимидаги динамикаси,
январь-март, минг сўм

Саноат иқтисодий фаолият тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Навоий вилояти (7 965,7 минг сўм), Тошкент шаҳри (5 861,3 минг сўм), Тошкент (5 157,3 минг сўм), Қашқадарё (5 149,4 минг сўм) вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистон Республикасида (4 760,4 минг сўм) кузатилди.

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

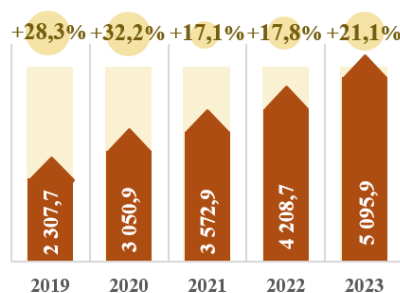
Қурилиш соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

Худудлар кесимида, январь-март, минг сўм

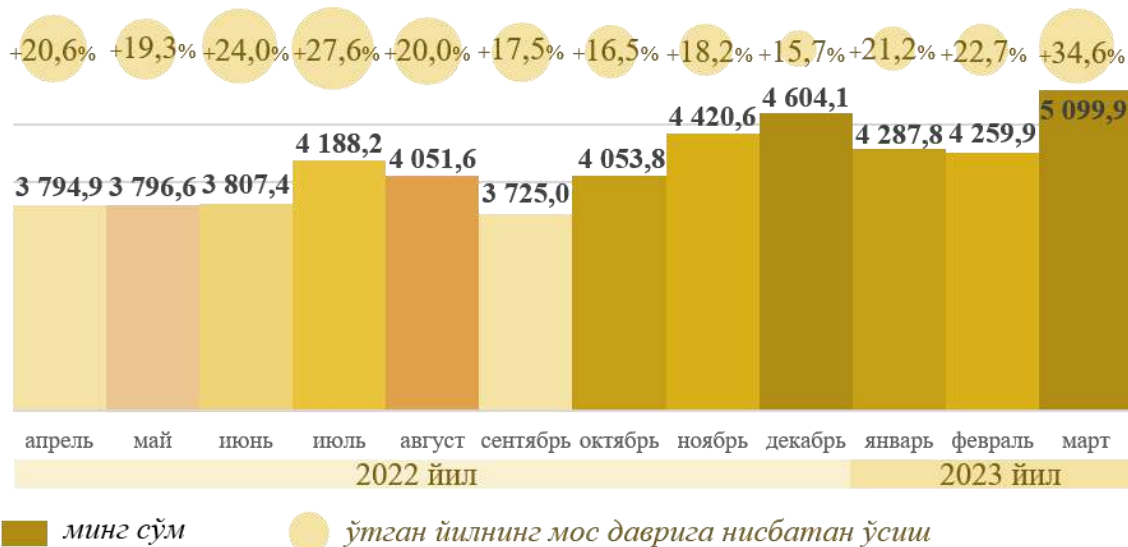
Ўртача ойлик иш ҳақининг йиллар кесимидаги динамикаси, январь-март, минг сўм

Қурилиш фаолият тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент вилояти (7 044,9 минг сўм), Навоий вилояти (5 994,4 минг сўм) ҳамда Тошкент шаҳри (5 627,5 минг сўм)да қайд этилди.

Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи

Савдо соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

Савдо соҳасининг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақи, январь-март, минг сўмда

4 361,9

Автомобиль ва
мотоциклларнинг
савдосидан ташқари
чакана савдо

4 628,1

Автомобиль ва
мотоциклларнинг
савдосидан ташқари
улгуржи савдо

5 893,1

Автомобиль ва
мотоциклларнинг улгуржи
ва чакана савдоси ва уларни
таъмирлаш

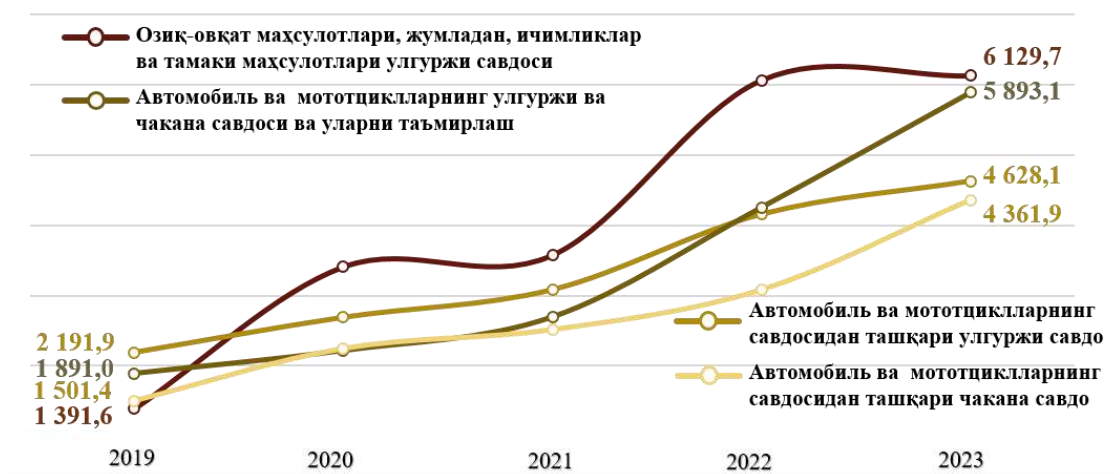

6 129,7

Автомобиль ва
мотоциклларнинг улгуржи
ва чакана савдоси ва уларни
таъмирлаш

Савдо соҳасининг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи озиқ-овқат маҳсулотлари, жумладан, ичимликлар ва тамаки маҳсулотлари улгуржи савдосида (6 129,7 минг сўм), энг паст кўрсаткич эса автомобиль ва мотоциклларнинг савдосидан ташқари чакана савдода (4 361,9 минг сўм) кузатилди.

Савдо соҳасида тармоқлар бўйича иш ҳақи ўзгариши динамикаси,
январь-март, минг сўм

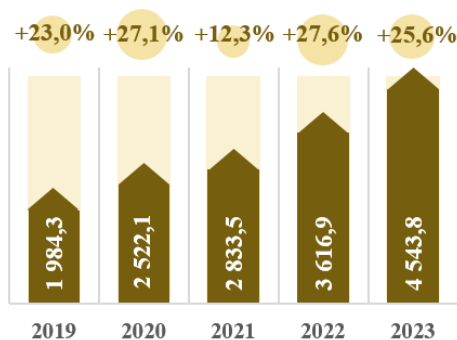

Ҳудудлар кесимида,
январь-март, минг сўм

● ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш

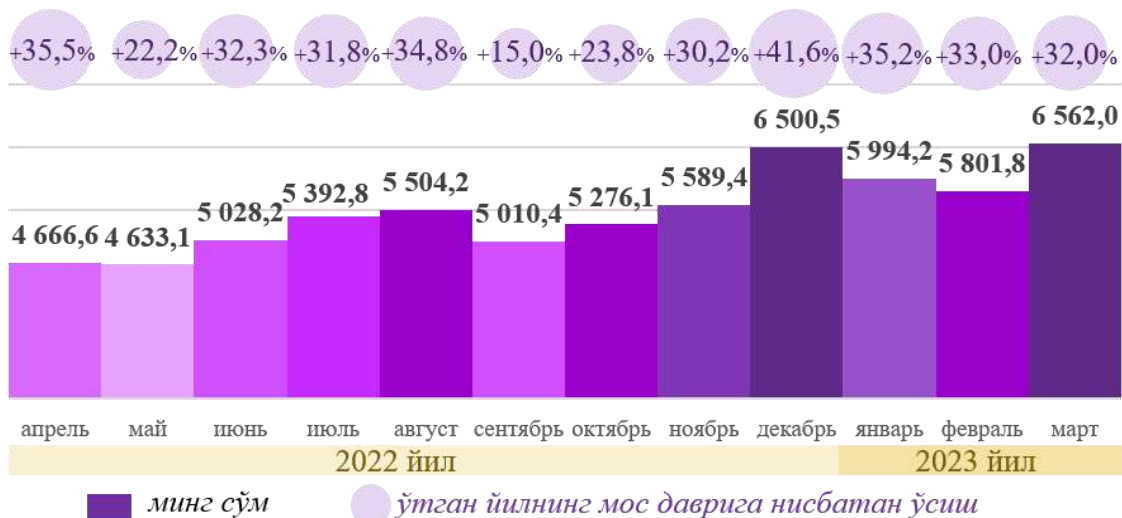
Ўртача ойлик иш ҳақининг
йиллар кесимидаги динамикаси,
январь-март, минг сўм

Савдо фаолият тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент шаҳри (5 378,5 минг сўм), Бухоро (4 197,3 минг сўм) ва Сирдарё вилоятларида (3 368,0 минг сўм) кузатилди. Юқори ўсиш суръати Бухоро вилоятида (157,2%), Андижон вилоятида (145,4%), Самарқанд вилоятида (134,1%) ва Қашқадарё вилоятида (130,0%) қайд этилди.

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

Ташиш ва сақлаш соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

Ташиш ва сақлаш иқтисодий фаолият турининг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақи, январь-март, минг сўмда

Ташиш ва сақлаш иқтисодий фаолият турининг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи омбор хўжалиги ва ёрдамчи транспорт фаолиятида (10 097,1 минг сўм), энг паст кўрсаткич эса почта ва курьерлик фаолиятида (2 582,4 минг сўм) кузатилди.

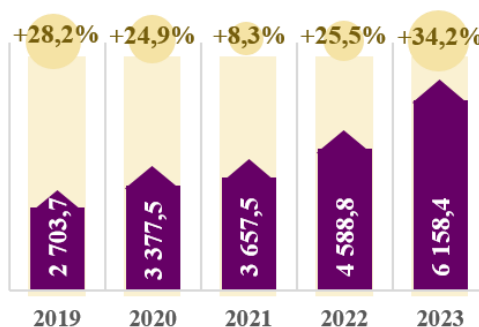
Ташиш ва сақлаш соҳасида тармоқлар бўйича
иш ҳақи ўзгариши динамикаси, январь-март, минг сўм

Худудлар кесимида,
январь-март, минг сўм

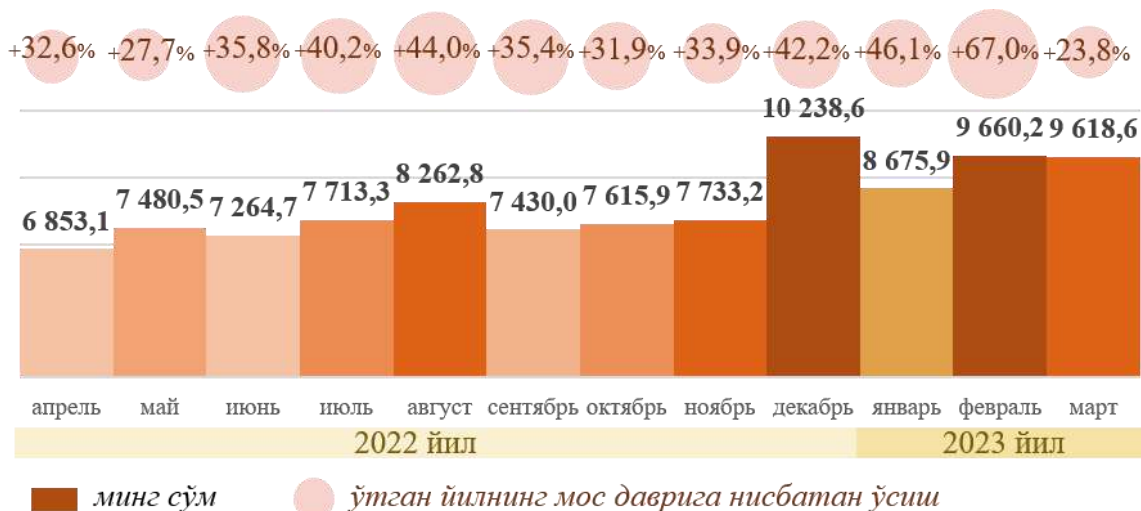
Ўртача ойлик иш ҳақининг
йиллар кесимидаги динамикаси,
январь-март, минг сўм

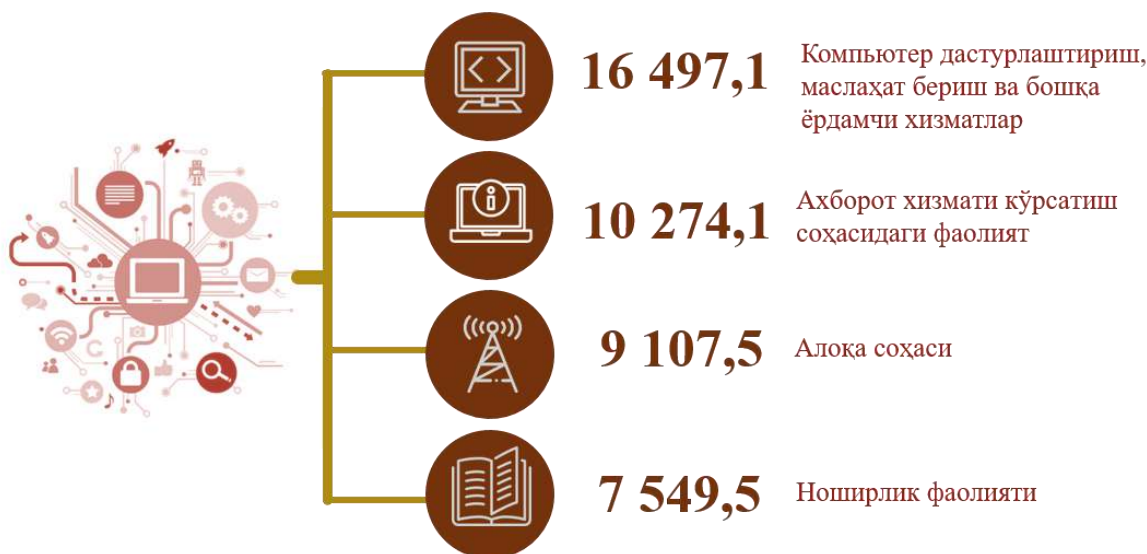
Ташиш ва сақлаш иқтисодий фаолият тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент шаҳри (7 254,5 минг сўм), Хоразм вилояти (6 415,0 минг сўм), Бухоро вилоятида (6 114,8 минг сўм) кузатилди. Юқори ўсиш суръати Сирдарё вилоятида (159,2 %), Жиззах вилоятида (153,7 %), Наманган вилоятида (147,9 %) ва Қашқадарё вилоятида (146,2 %) қайд этилди.

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

Ахборот ва алоқа соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

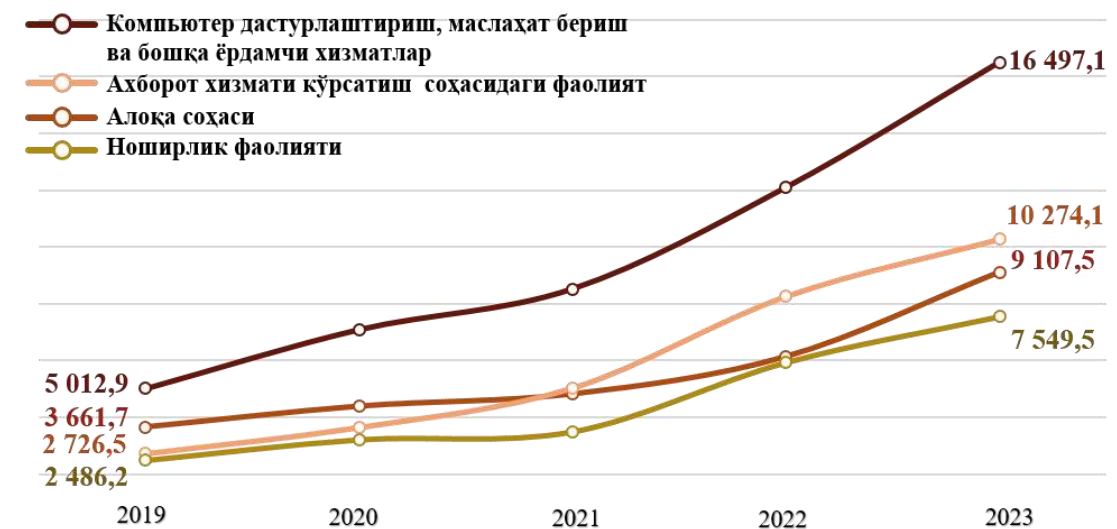

Ахборот ва алоқа соҳасининг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақи, январь-март, минг сўмда

Ахборот ва алоқа соҳасининг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи компьютер дастурлаштириш, маслаҳат бериш ва бошқа ёрдамчи хизматларда (16 497,1 минг сўм), энг паст кўрсаткич эса ноширлик фаолиятида (7 549,5 минг сўм) кузатилди.

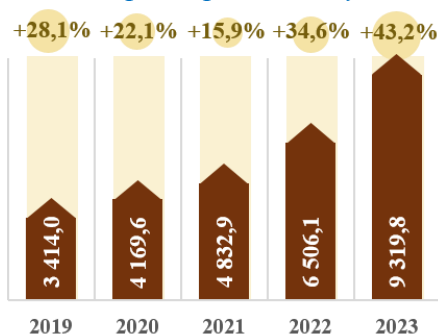
Ахборот ва алоқа соҳасида тармоқлар бўйича иш ҳақи ўзгариши динамикаси,
январь-март, минг сўм

Худудлар кесимида,
январь-март, минг сўм

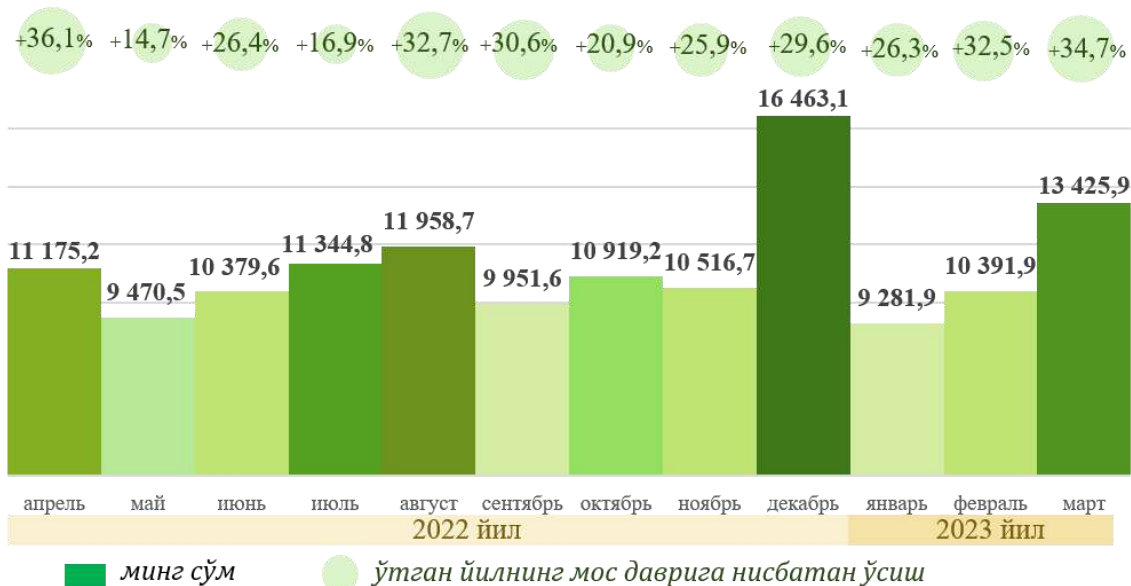
Ўртача ойлик иш ҳақининг йиллар кесимидаги динамикаси,
январь-март, минг сўм

Ахборот ва алоқа иқтисодий фаолият тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент шаҳри (10 752,2 минг сўм), Фарғона вилояти (7 402,9 минг сўм) ҳамда Қашқадарё вилоятида (6 927,7 минг сўм) кузатилди. Юқори ўсиш суръати Фарғона (202,6 %), Қашқадарё (197,1 %), Сирдарё (189,6 %), Андижон вилоятларида (184,1 %) қайд этилди.

Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи

Молия ва суғурта соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

Молия ва суғурта фаолиятининг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақи, январь-март, минг сўмда

10 884,1

Суғурталаш ва нафақа таъминотидан ташқари молиявий хизматлар

11 295,0

Мажбурий ижтимоий суғурталашдан ташқари, қайта суғурталаш ва нафақа жамғармалари фаолияти

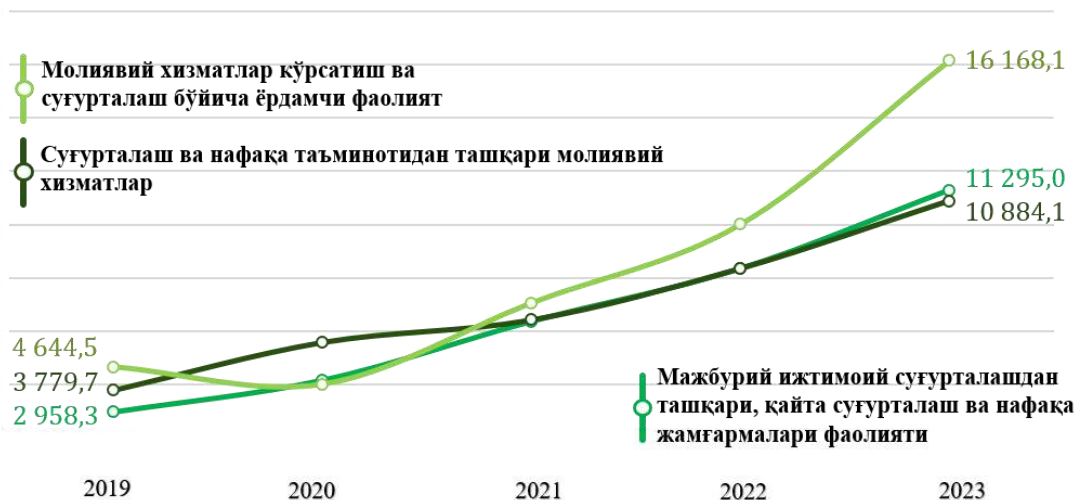

16 168,1

Молиявий хизматлар кўрсатиш ва суғурталаш бўйича ёрдамчи фаолият

Молия ва суғурта фаолияти иқтисодий фаолият тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи молиявий хизматлар кўрсатиш ва суғурталаш бўйича ёрдамчи фаолиятда (16 168,1 минг сўм) энг паст кўрсаткичи эса суғурталаш ва нафақа таъминотидан ташқари молиявий хизматлар (10 884,1 минг сўм) кузатилди.

**Молия ва сўғурта соҳасида тармоқлар бўйича
иш ҳақи ўзгариши динамикаси, январь-март, минг сўм**

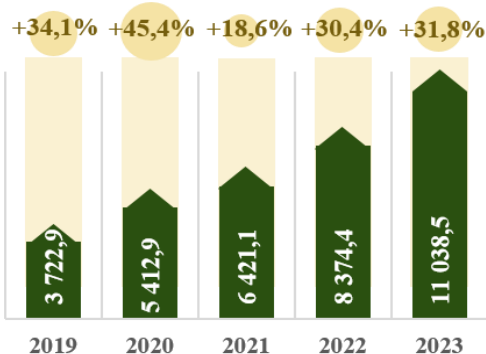

**Худудлар кесимида,
январь-март, минг сўм**

● ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиши

**Ўртача ойлик иш ҳақининг
йиллар кесимидаги динамикаси,
январь-март, минг сўм**

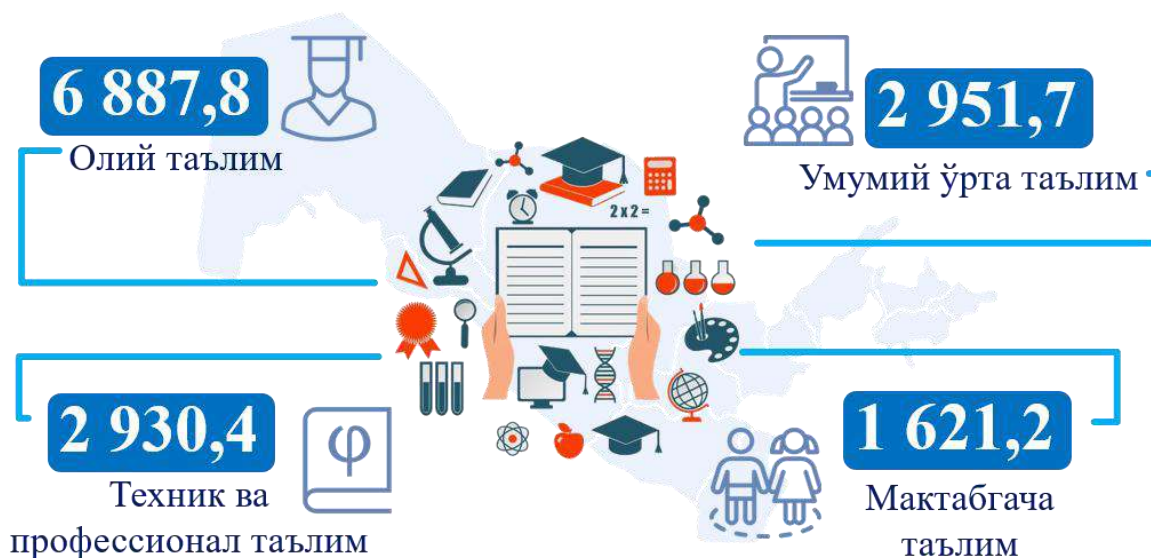
Молия ва сўғурта фаолияти иқтисодий фаолият тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент шаҳри (14 194,1 минг сўм), Андижон (9 985,8 минг сўм) ва Навоий (9 556,3 минг сўм) вилоятларида кузатилди. Юқори ўсиш суръати Самарқанд вилоятида (46,6%), Тошкент вилояти (43,2%) ҳамда Қорақалпоғистон Республикасида (35,7%) қайд этилди.

**Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи**

Таълим соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

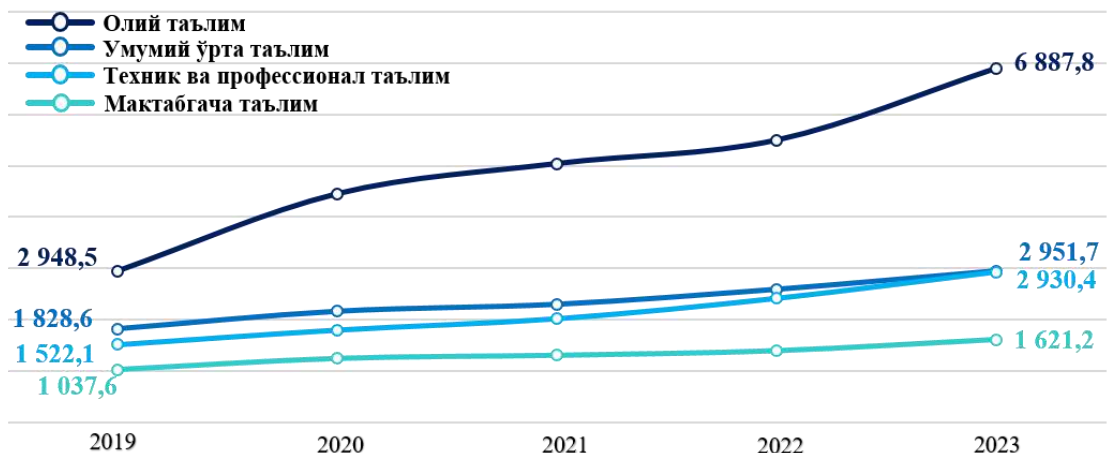

Таълим соҳасининг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақи, январь-март, минг сўмда

Таълим соҳасининг асосий тармоқлари бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи олий таълимда (6 887,8 минг сўм), энг паст кўрсаткич эса мактабгача таълимда (1 621,2 минг сўм) кузатилди.

Таълим соҳасида тармоқлар бўйича иш ҳақи ўзгариши динамикаси,
январь-март, минг сўм

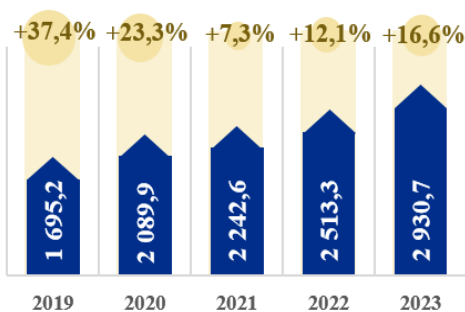

Худудлар кесимида,
январь-март, минг сўм

● ўтган йилнинг мос даврига нисбатан ўсиш

Ўртача ойлик иш
ҳақининг йиллар
кесимидаги динамикаси,
январь-март, минг сўм

Таълим соҳаси бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент шаҳри (4 613,6 минг сўм), Наманган (3 047,6 минг сўм) ҳамда Сирдарё вилоятларида (2 882,4 минг сўм) кузатилди. Юқори ўсиш суръати Тошкент шаҳрида (123,1%), Наманган (120,2%), Хоразм (117,6%) ҳамда Сурхондарё вилоятларида (117,1%) қайд этилди.

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

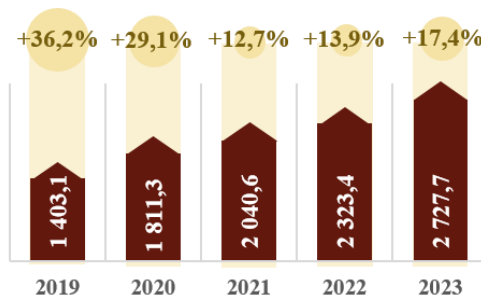
Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиш
соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

Худудлар кесимида,
январь-март, минг сўм

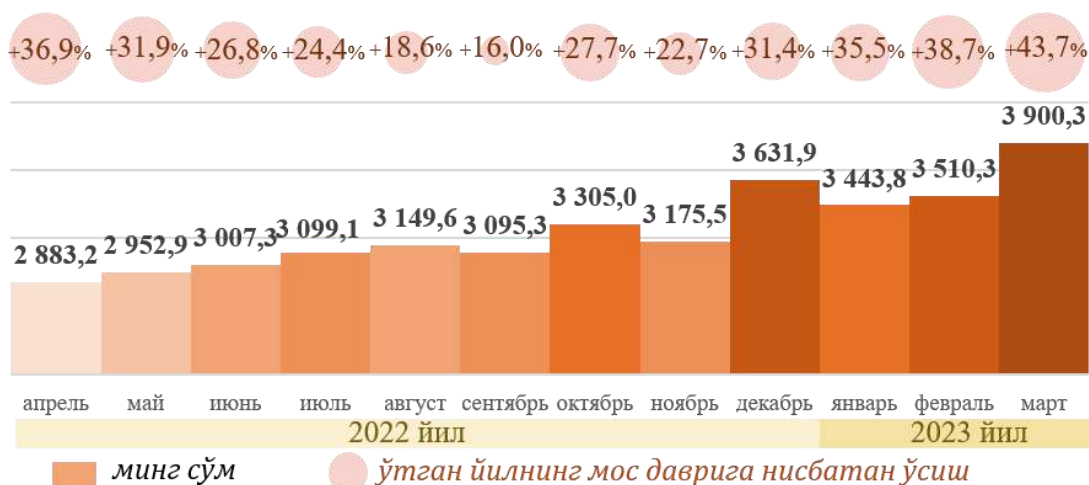

Ўртача ойлик иш ҳақининг
йиллар кесимидаги
динамикаси, январь-март,
минг сўм

Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатиш соҳасининг фаолият тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент шаҳри (3 273,0 минг сўм), Қорақалпоғистон Республикаси (3 017,0 минг сўм) ҳамда Хоразм вилоятида (2 992,6 минг сўм) кузатилди. Юқори ўсиш суръати Самарқанд (22,4%), Бухоро (22,1%) ҳамда Хоразм (21,7%) вилоятларида қайд этилди.

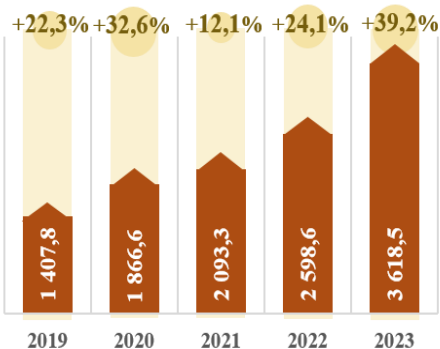
Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар
соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

Худудлар кесимида,
январь-март, минг сўм

Ўртача ойлик иш ҳақининг
йиллар кесимидаги
динамикаси, январь-март,
минг сўм

Яшаш ва овқатланиш бўйича хизматлар соҳасининг фаолият тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент шаҳри (4 284,2 минг сўм), Қорақалпоғистон Республикаси (3 494,5 минг сўм) ҳамда Андижон (2 642,6 минг сўм) вилоятларида кузатилди.

Ўртача ойлик номинал
ҳисобланган иш ҳақи

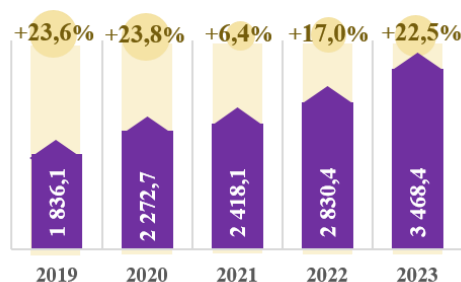
Санъат, кўнгил очиш ва дам олиш соҳасида ўртача ойлик иш ҳақи

Худудлар кесимида, январь-март, минг сўм

Ўртача ойлик иш ҳақининг йиллар кесимидаги динамикаси, январь-март, минг сўм

Санъат, кўнгил очиш ва дам олиш соҳасининг фаолияти тури бўйича ўртача ойлик иш ҳақининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент (5 487,0 минг сўм), Наманган вилоятларида (4 583,1 минг сўм) ҳамда Тошкент шаҳрида (4 087,6 минг сўм) кузатилди. Юқори ўсиш суръати Сурхондарё (43,9%), Бухоро (36,1%) ҳамда Наманган (29,1%) вилоятларида қайд этилди.

Кўрсаткичларга изоҳлар

Номинал ҳисобланган иш ҳақи – маълум бир давр (соат, ой, йил) мобайнида ходим томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулот (бажарилган иш ёки кўрсатилган хизмат) эвазига иш берувчилар томонидан, амалдаги қонун ҳужжатларига асосланган ҳолда солиқ ва бошқа тўловларни ўз ичига олувчи ёлланма ходимнинг меҳнатига ҳақ тўлаш тарзида жисмоний шахсга пул шаклида ҳисобланган даромадлардан иборат.

Меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимлар сони – ойнинг маълум бир санасига, яъни биринчи ёки охириги санасига кўрсатилади. Бунда ҳақиқатда ишлаётганлар, вақтинча ишламаётган, бироқ ишга расман бириктирилганлиги ҳуқуқини сақлаб қолганлар ҳам ҳисобга олинади. Битта ташкилотнинг ичида ички ўриндош сифатида расмийлаштирилган ходим бир киши сифатида ҳисобга олинади. Меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимлар таркибига қуйидагилар: Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 11, 83, 102, 119, 150, 159, 160, 165, 229, 236, 242, 254 моддаларида келтирилганлар ва бошқа меҳнатга оид қонунчилик ва меъёрий ҳужжатларда келтирилганлар киритилади.

Қуйидаги ходимлар меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ходимлар таркибига киритилмайди: бошқа ташкилотлардан ўриндошлик бўйича ишга қабул қилинганлар; фуқаролик-ҳуқуқий тусда тузилган шартномалар бўйича иш бажарувчилар; ташкилот томонидан, ишдан ажралган ҳолда, таълим муассасаларига юборилганлар.

Ўртача иш ҳақини ҳисоблаш учун қабул қилинадиган ходимлар сони – ҳомиладорлик ва туғиш бўйича таътилда бўлган, бевосита туғуруқxonанинг ўзидан янги туғилган чақалоқни фарзандликка олиш муносабати билан таътилда бўлган, ҳамда болани унинг қонун ҳужжатларига мувофиқ маълум бир ёшга тўлгунига қадар парвариш қилиш бўйича таътилда бўлган аёллар; таълим муассасаларида ўқиётган ва иш ҳақи сақланмаган ҳолда кўшимча меҳнат таътилида бўлганлар, шунингдек, таълим муассасаларига кириш имтиҳонларини топшириш учун иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътилда бўлган ходимларларни инобатга олмаган ҳолда, меҳнат дафтарчалари мавжуд бўлган ва иш ҳақи ҳисобланган ходимларнинг ўртача сонини ифодалайди.

Ҳисобот ойини қўшган ҳолда, йил бошидан ҳисобот давридаги ходимларнинг ўртача сони ўтган жами ойлардаги ходимларнинг ўртача ойлик сонини қўшиш ва олинган суммани ҳисобот давридаги ойлар сонига бўлиш орқали аниқланади.

XVI. ДЕМОГРАФИК ҲОЛАТ

1 БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ДЕМОГРАФИК ҲОЛАТИ

2023 йил январь-март, дастлабки маълумотлар

Демография статистикаси – ижтимоий-иқтисодий статистиканинг соҳаларидан бири бўлиб, аҳоли сони, таркиби, аҳоли ёки унинг гуруҳлари жойлашуви ва такрор ҳосил бўлиши билан боғлиқ маълумотларни статистик усуллардан фойдаланган ҳолда йиғиш, қайта ишлаш, ифодалаш ва таҳлил қилиш фаолияти билан шугулланади.

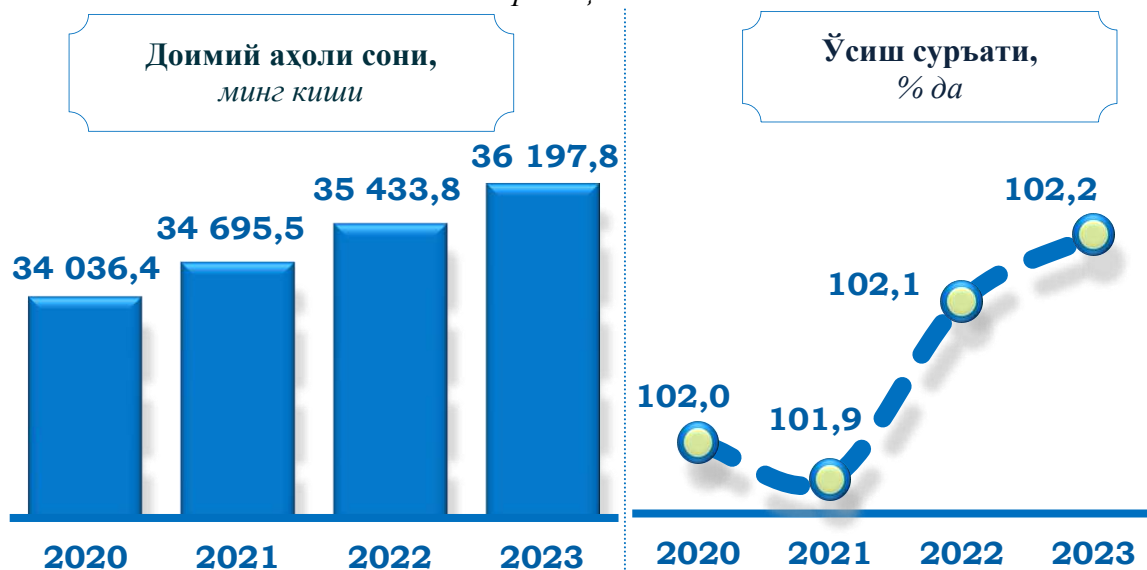
Доимий аҳоли сони
(2023 йил 1 апрель ҳолатига)

36 197,8 минг
киши

<p>Тирик туғилганлар сони </p> <p>215 028 нафар</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 5,6 % га кўпайган</p> <p>Туғилиш коэффициенти</p> <p>24,1 %</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 0,7 % га кўпайган</p>	<p>Вафот этганлар сони </p> <p>39 045 нафар</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 3,5 % га камайган</p> <p>Вафот этиш коэффициенти</p> <p>4,4 %</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 0,2 % га камайган</p>	<p>Аҳолининг табиий ўсиши </p> <p>175 983 нафар</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 7,8 % га кўпайган</p> <p>Табиий ўсиш коэффициенти</p> <p>19,8 %</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 0,1 % га кўпайган</p>
<p>Қайд этилган никоҳлар сони </p> <p>49 502 нафар</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 14,5 % га камайган</p> <p>Никоҳ тузиш коэффициенти</p> <p>5,6 %</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 1,0 % га камайган</p>	<p>Никоҳдан ажралишлар сони </p> <p>13 021 нафар</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 6,6 % га кўпайган</p> <p>Никоҳдан ажралиш коэффициенти</p> <p>1,5 %</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 0,1 % га кўпайган</p>	<p>Мингта никоҳга тўғри келадиган ажралишлар</p> <p>263,0 %</p> <p>Бунда, ҳар 1000 та тузилган никоҳга тўғри келадиган никоҳдан ажралишлар сони никоҳ мустаҳкамлиги коэффициенти ифодалайди.</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 52,9 % га кўпайган</p>
<p>Хориждан кўчиб келганлар сони </p> <p>914 киши</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 2,4 % га кўпайган</p>	<p>Хорижга кўчиб кетганлар сони </p> <p>4 063 киши</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 3,6 % га кўпайган</p>	<p>Миграция сальдоси</p> <p>-3 149 киши</p> <p>2022 йил январь-мартга нисбатан 4,2 % га кўпайган</p>
<p>Доимий аҳоли сонининг умумий ўсиши</p>	<p>+764,0 минг киши</p>	<p>2022 йил январь- мартга нисбатан 2,2 % га кўпайган</p>

2 БЎЛИМ. ДОИМИЙ АҲОЛИ СОНИ

Ўзбекистон Республикасининг доимий аҳолиси сони
1 апрель ҳолатига

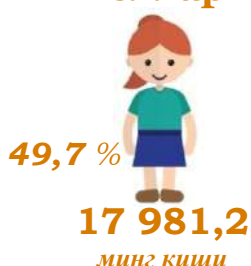

Аҳоли сонининг жинси бўйича
тақсимланиши

Эркаклар

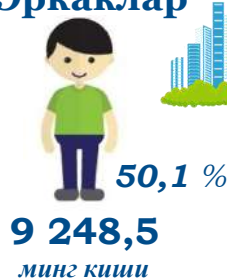

Аёллар

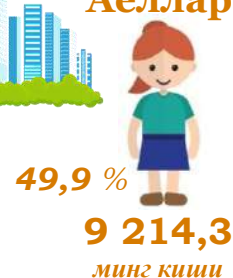

Шаҳар аҳолисининг жинслар
бўйича тақсимланиши

Эркаклар

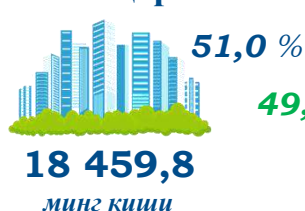

Аёллар

Шаҳар ва қишлоқ жойлар
бўйича тақсимланиши

Шаҳар

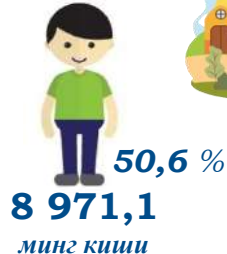

Қишлоқ

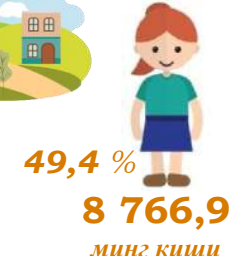

Қишлоқ аҳолисининг жинслар
бўйича тақсимланиши

Эркаклар

Аёллар

2023 йилнинг 1 апрель ҳолатига доимий аҳоли сони 36 197,8 минг кишини ташкил этди. Шундан эркаклар сони 18 216,6 минг кишини, аёллар сони 17 981,2 минг кишини, шаҳар аҳолиси сони 18 459,8 минг кишини, қишлоқ аҳолиси сони 17 738,0 минг кишини ташкил этди.

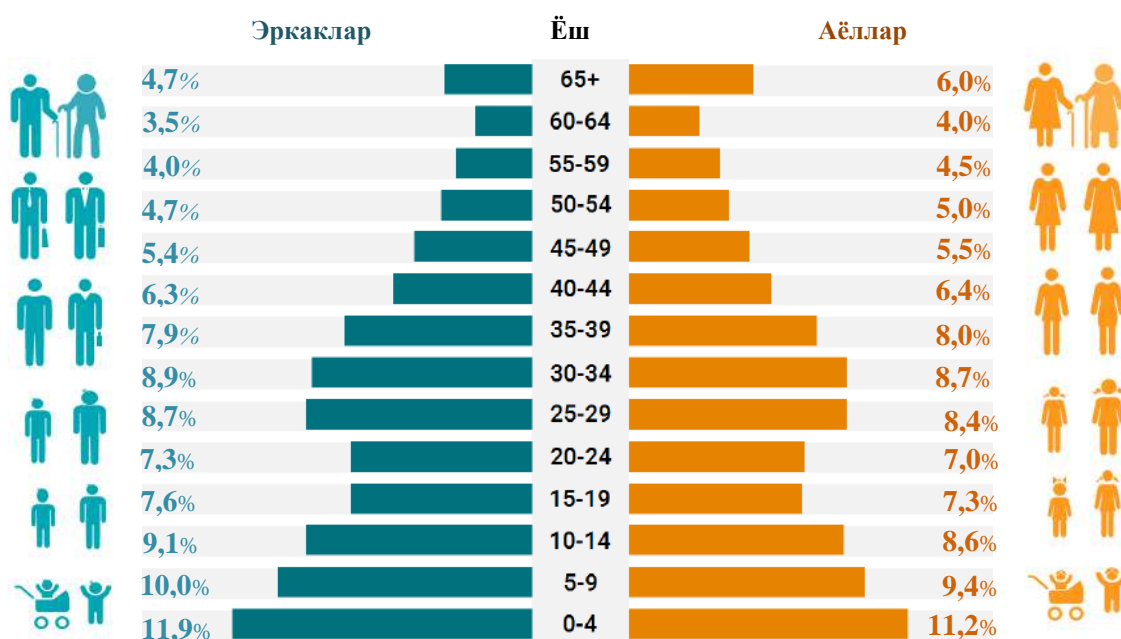
2023 йил 1 апрель ҳолатига шаҳар жойлар доимий аҳолисининг 50,1 фоизини эркаклар, 49,9 фоизини эса аёллар ташкил этган. Шунингдек, қишлоқ жойлар доимий аҳолисининг 50,6 фоизини эркаклар, 49,4 фоизини эса аёллар ташкил этган.

Демографик ҳолат

Ёш – имкони борича максимал аниқлик билан ўлчанган, тузилган вақтдан жорий дақиқагача бўлган давр оралиғига тенгдир. Масалан, инсонни тузилган вақтини аниқ билган ҳолда айтиш мумкинки, қандайдир вақтда унинг ёши 31 йил 4 ой 13 кун 7 соат 30 минут 28 секундга тенг.

Ёш гуруҳлари ва жинси бўйича аҳоли таркиби

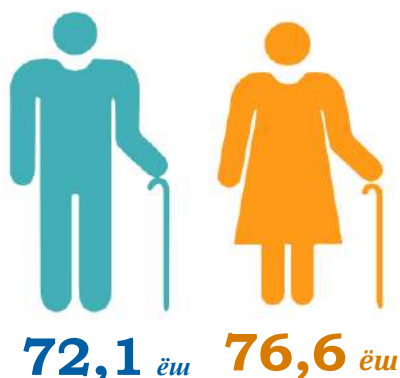
2023 йил 1 январь ҳолатига

2023 йил 1 январь ҳолатига Ўзбекистон Республикасининг доимий аҳолиси таркибини жинси ва ёш гуруҳлари бўйича (65 ёшгача бўлганлар 5 йиллик ёш интервалада, 65 ва ундан юқори ёшдагилар эса жамланган ҳолда) таҳлил қилинганда, эркаклар таркибида 4 ёшгача бўлган болалар энг юқори кўрсаткични, яъни 2160,4 минг кишини ташкил этган. Эркаклар таркибида энг кам аҳоли сони 60-64 ёшлилар ҳиссасига тўғри келиб, 641,2 минг кишини ташкил этди. Шунингдек, аёллар таркибида ҳам 4 ёшгача бўлган қизлар энг юқори кўрсаткични, яъни 2001,8 минг кишини ташкил этган бўлса, энг кам аёллар сони 60-64 ёшлилар ҳиссасига тўғри келган, яъни 715,3 минг кишини ташкил этган.

Туғилишда кутилаётган умр давомийлиги

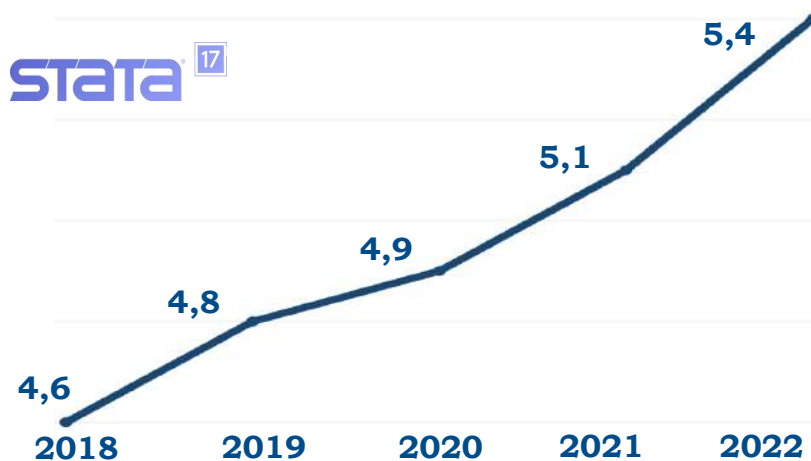
2023 йил 1 январь ҳолатига

2023 йилнинг 1 январь ҳолатига Ўзбекистон Республикаси аҳолисининг туғилишда кутилаётган ўртача умр кўриш давомийлиги 74,3 ёшни ташкил этган. Эркаклар учун 72,1 ёшга, аёллар учун эса 76,6 ёшга тенг. Шаҳар жойлар учун 74,8 ёшни ташкил этган. Қишлоқ жойлар учун туғилишда кутилаётган ўртача умр кўриш давомийлиги 73,6 ёшни ташкил этган.

Кексайиш коэффициенти - БМТ демографлари томонидан кексайиш жараёнини баҳолаш мақсадида уч босқичли мезон ишлаб чиқилган. Унга кўра, 65 ва ундан юқори ёшдаги аҳоли улуши 4,0 фоиздан кам бўлса – демографик ёш, 4,0-7,0 фоиз бўлса – кексайиш бўсағасида, 7,0 фоиздан ошса ҳудуд аҳолиси демографик кекса ҳисобланади.

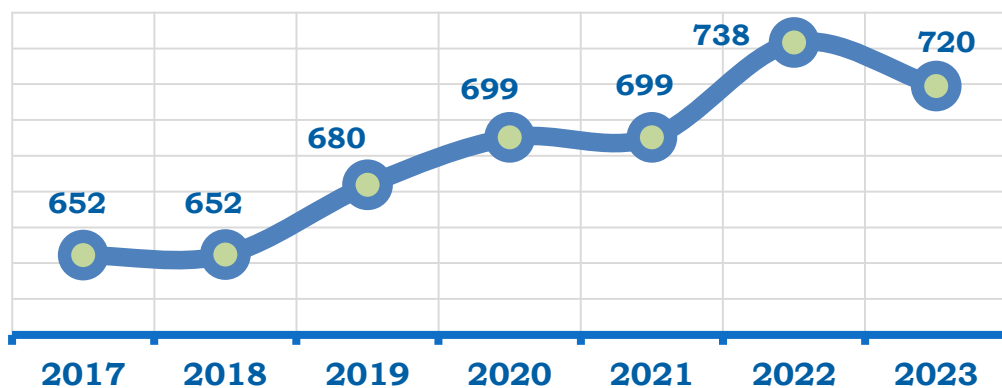
Ўзбекистон Республикаси аҳолисининг кексайиш коэффициенти

2022 йилда Ўзбекистон Республикасида 65 ва ундан юқори ёшдаги аҳоли салмоғи 5,4 фоизни ташкил этди. Бу эса, халқаро мезонлар бўйича Ўзбекистон Республикаси аҳолиси “демографик кексайиш бўсағасида”ги мамлакатлар қаторига киришини англатади.

Демографик босим коэффициенти – 1000 та меҳнатга лаёқатли ёшдаги (16-54 ёшли аёллар ва 16-59 ёшли эркеклар) аҳолига қанча меҳнат ёшидан кичиклар (0-15 ёшлилар), меҳнатга лаёқатли ёшдан катталар (55 ёш ва ундан катта аёллар, 60 ёш ва ундан катта эркеклар) тўғри келишини англатади.

Демографик босим коэффициенти (йил бошига 1000 та меҳнатга лаёқатли аҳолига нисбатан, киши)

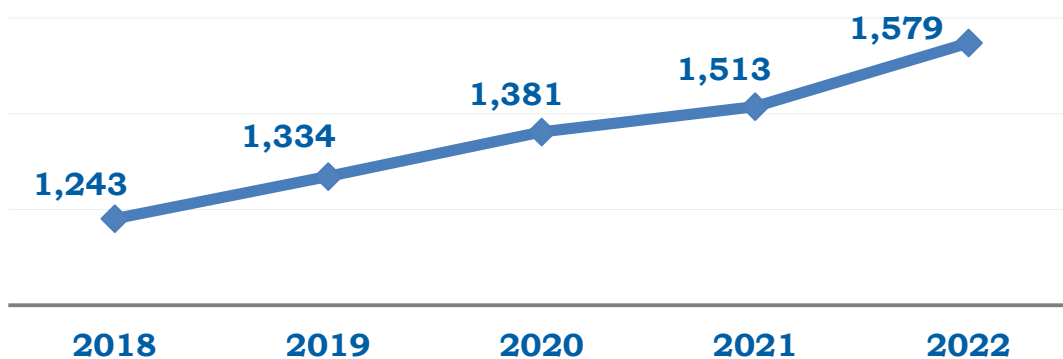

Умумий демографик юк коэффициенти 720 кишини (ҳар 1000 меҳнатга лаёқатли аҳолига нисбатан), меҳнат ёшидан кичиклар юк коэффициенти 534 кишини, меҳнатга лаёқатли ёшдан катталар юк коэффициенти 186 кишини ташкил этмоқда.

Аҳоли такрор барпо бўлишининг нетто-коэффициенти – Аҳоли такрор барпо бўлишининг нетто-коэффициенти немис олими Р. Кучинский томонидан таклиф этилган ва фанга киритилган.

Аҳоли такрор барпо бўлишининг нетто-коэффициенти – бир аёлдан тугилиб репродуктив давр (15-49 ёш) охиригача етиб борган қизларнинг ўртача сонини ифодалайди.

**Ўзбекистон Республикаси бўйича
нетто-коэффициенти динамикаси, нафар**

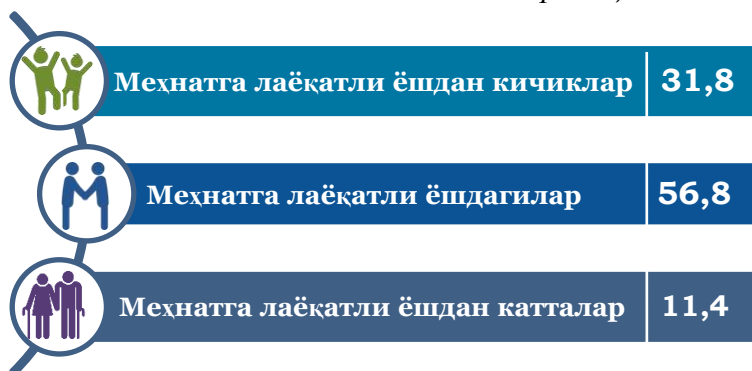

Демографлар томонидан нетто-коэффициентини баҳолаш мақсадида уч босқичли мезон ишлаб чиқилган. Агар нетто-коэффициенти 1,0 дан кам бўлса, мамлакат демографик камайиш жараёнида, 1,0 га тенг бўлса, демографик турғунлик ва 1,0 дан ошса, демографик ўсиш жараёнида бўлади.

Ўзбекистон Республикасида аҳоли такрор барпо бўлишининг нетто-коэффициенти 1,579 нафарни ташкил этмоқда. Бу эса, халқаро мезонлар бўйича Ўзбекистон Республикаси демографик ўсиш жараёнида эканлигини англатади.

Меҳнатга лаёқатли ёшдаги аҳоли сони – Меҳнат Кодексига мувофиқ 16 ёшдан 60 ёшгача бўлган эркеклар ва 16 ёшдан 55 ёшгача бўлган аёллардан ташкил топади (16 ёшгача бўлган болалар ва ўсмирлар меҳнатга лаёқатли ёшдан кичиклар, 60 ёш ва ундан катта эркеклар ҳамда 55 ёш ва ундан катта аёллар меҳнатга лаёқатли ёшдан катталар тоифаларига ажратилади).

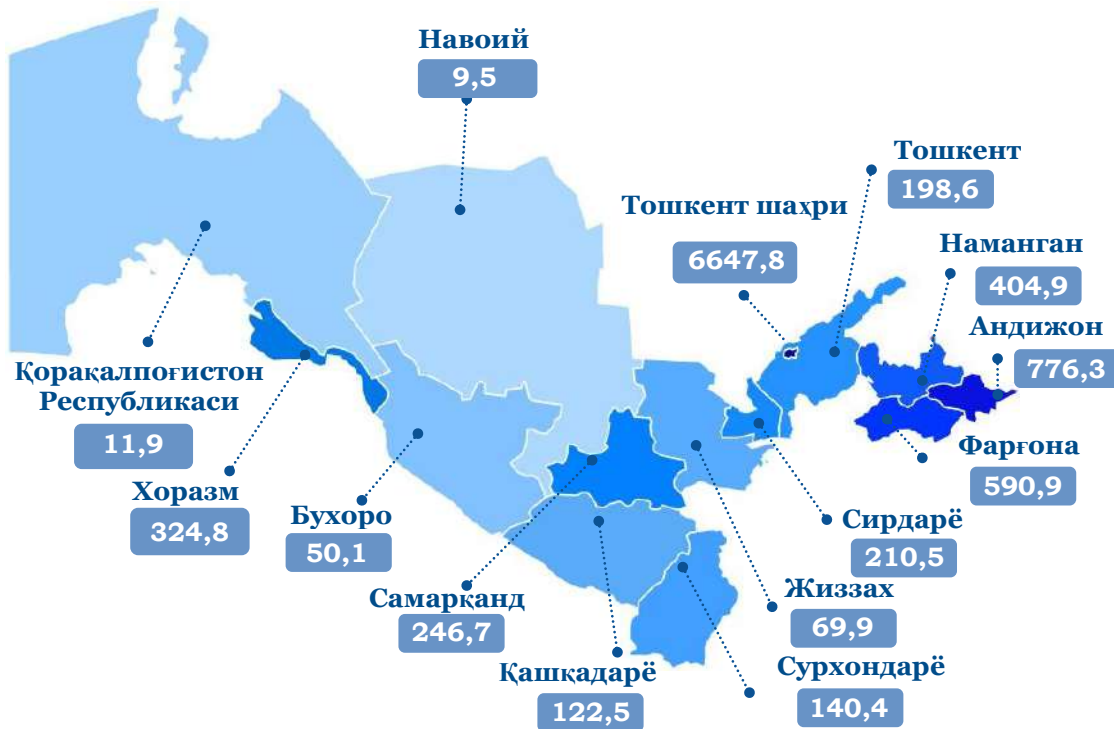
**Аҳоли сонининг ёш гуруҳлари бўйича тақсимланиши
2023 йил 1 апрель ҳолатига, % да**

2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра доимий аҳоли сонининг 31,8 фоизи меҳнат ёшидан кичиклар, 56,8 фоизи меҳнат ёшидагилар ва 11,4 фоизи меҳнат ёшидан катталар ҳиссасига тўғри келмоқда.

Аҳоли зичлиги – муайян ҳудуддаги доимий аҳолининг умумий сонини шу ҳудуд майдонига нисбати орқали аниқланади.

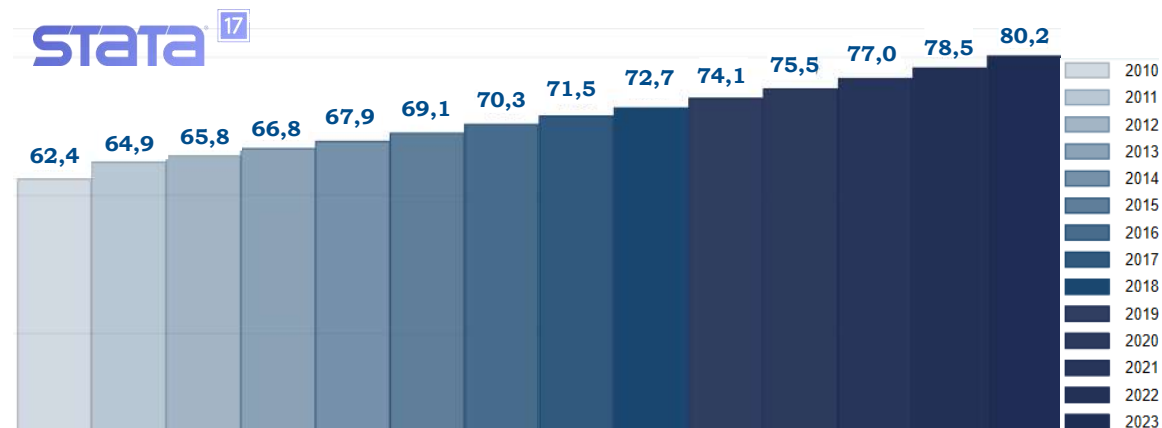
Ўзбекистон Республикаси бўйича аҳоли зичлиги
2023 йил 1 апрель ҳолатига, 1 кв.км.га тўғри келадиган аҳоли сони, киши

Ўзбекистон Республикасида 2023 йил 1 апрель ҳолатига кўра 1 квадрат километрга ўртача 80,6 киши тўғри келмоқда. Бу эса ўтган йилнинг мос даврига нисбатан солиштирилганда 1,7 кишига ортган (2022 йилда 1 апрель ҳолатига 1 кв.км.га 78,9 киши).

Ҳудудлар бўйича таҳлил этилганда, аҳоли зичлигининг энг юқори кўрсаткичи Тошкент шаҳрида 6 647,8 киши, Андижон вилоятида 776,3 киши, Фарғона вилоятида 590,9 кишини ташкил этган бўлса, энг паст кўрсаткичлар Навоий вилояти 9,5 киши, Қорақалпоғистон Республикасида 11,9 кишини ташкил этган.

Аҳоли зичлиги динамикаси
1 кв.км.га тўғри келадиган аҳоли сони, киши

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича доимий аҳоли сони
2023 йил 1 апрель ҳолатига

Ҳудудлар кесимида доимий
аҳоли сони, минг киши

Қорақалпоғистон Р.	1 981,8	101,3 %
Андижон	3 338,2	102,1 %
Бухоро	2 016,6	101,7 %
Жиззах	1 483,1	102,3 %
Қашқадарё	3 499,1	102,2 %
Навоий	1 060,6	102,1 %
Наманган	3 012,5	102,3 %
Самарқанд	4 137,9	102,2 %
Сурхондарё	2 821,9	102,3 %
Сирдарё	900,9	102,0 %
Тошкент	3 007,0	101,8 %
Фарғона	3 994,8	102,1 %
Хоразм	1 965,2	101,8 %
Тошкент ш.	2 978,2	103,3 %

Ҳудудлар бўйича доимий аҳоли сони энг кўп Самарқанд вилоятида 4 137,9 минг киши, Фарғона вилоятида 3 994,8 минг киши, Қашқадарё вилоятида 3 499,1 минг киши, энг кам аҳоли сони Сирдарё вилоятида 900,9 минг киши, Навоий вилоятида 1 060,6 минг киши ва Жиззах вилоятида 1 483,1 минг кишини ташкил этган.

Доимий аҳоли сони энг юқори
бўлган шаҳар/туманлар

Самарқанд ш.	575,8
Ургут	548,5
Андижон ш.	470,5
Денов	412,1
Олмазор	397,1

Доимий аҳоли сони энг кўп Самарқанд шаҳрида 575,8 минг киши, Ургут туманида 548,5 минг киши, Андижон шаҳрида 470,5 минг киши, Денов туманида 412,1 минг киши ва Олмазор туманида 397,1 минг кишини ташкил этган.

Доимий аҳоли сони энг кам
бўлган шаҳар/туманлар

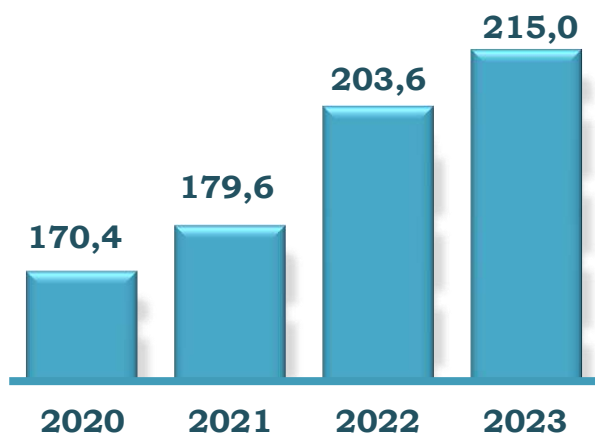
Ғозғон ш.	9,1
Томди	15,8
Ширин ш.	19,3
Қоровулбозор	19,6
Бўзатов	21,9

Доимий аҳоли сони энг кам Ғозғон шаҳрида 9,1 минг киши, Томди туманида 15,8 минг киши, Ширин шаҳрида 19,3 минг киши, Қоровулбозор туманида 19,6 минг киши ва Бўзатов туманида эса 21,9 минг кишини ташкил этган.

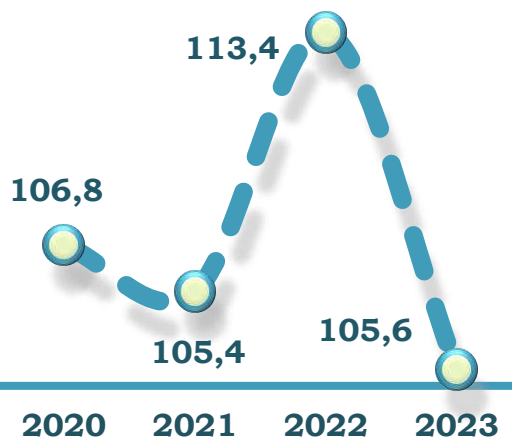
3-БЎЛИМ. ТУҒИЛИШ

Ўзбекистон Республикасида қайд этилган туғилишлар 2023 йил январь-март

Январь-март ойларида
туғилишлар сони, минг киши

Ўсиш суръати,
% да

Жинслар бўйича тақсимланиши

Ўғил болалар

51,8 %

111,4

минг киши

Қиз болалар

48,2 %

103,6

минг киши

Шаҳар ва қишлоқ жойлар
бўйича тақсимланиши

Шаҳар

51,4 %

110,4

минг киши

Қишлоқ

48,6 %

104,6

минг киши

Ойлар бўйича тақсимланиши,
киши/улуши

Ўғил болалар

51,8 %

39 512

Қиз болалар

48,2 %

36 699

Январь

Февраль

51,9 %

33 704

48,1 %

31 176

Март

51,6 %

38 151

48,4 %

35 786

2023 йил январь-март ойларида тирик туғилганлар сони 215,0 минг кишини ташкил этди, шундан ўғил болалар сони 111,4 минг кишини, қиз болалар сони 103,6 минг кишини, шаҳар жойларида 110,4 минг кишини, қишлоқ жойларида 104,6 минг кишини ташкил этди.

Ҳисобот чорагида энг кўп туғилишлар сони январь ойида қайд этилган 76 211 нафар бўлиб, аксинча, энг кам туғилганлар сони февраль ойида 73 937 нафар қайд этилган.

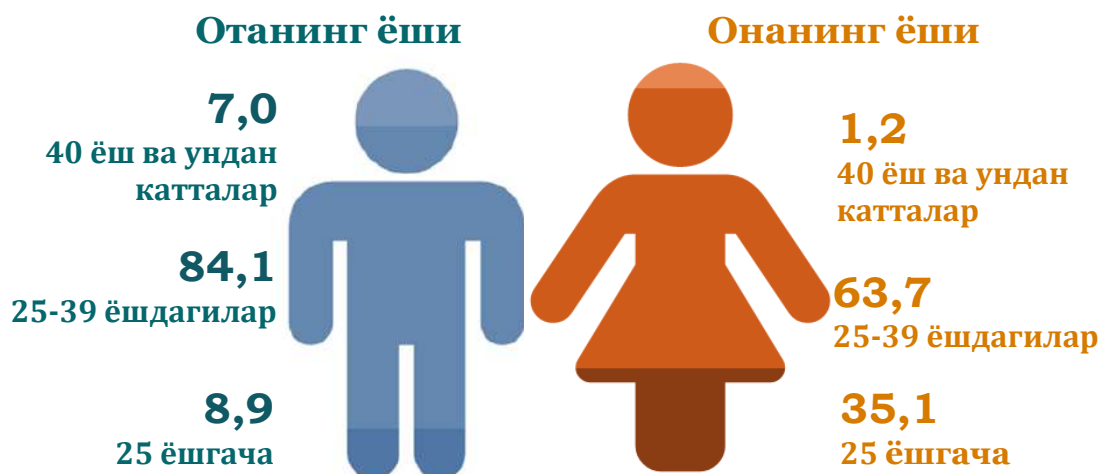
Тирик туғилиш – нафас, юрак уриши, киндик пульсацияси, мускулларнинг беихтиёр қисқаришларидан бири мавжуд бўлса ҳам бола тирик туғилган ҳисобланади. Бунда онанинг ҳомиладорлик муддати 22 ҳафта ва ундан ортиқ, боланинг бўйи 25 см ва ундан ортиқ, вазни 500 грамм ва ундан ортиқ бўлиши лозим.

Туғилишларнинг чақалоқлар сони бўйича тақсимланиши
2023 йил январь-март, % да

Туғилганлар сонини аниқлашда Оила кодексига мувофиқ, туғилган чақалоқнинг онаси ёки отасининг доимий яшаш жойига қараб туғилган ҳудуди аниқланади ҳамда ўша ҳудуднинг аҳолиси сонига қўшилади.

Ота-онасининг ёши бўйича туғилганларнинг тақсимланиши
2023 йил январь-март, % да

2023 йил январь-март ойларида туғилган чақалоқлар отасининг ёши бўйича 8,9 % чақалоқлар отасининг ёши 25 ёшгача, 84,1 % ининг отаси 25-39 ёшларга ҳамда 7,0 % чақалоқларнинг отаси 40 ёш ва ундан катта ёшдагилар ҳиссасига тўғри келган. Шунингдек, туғилган чақалоқлар онасининг ёши бўйича 35,1 % чақалоқлар онасининг ёши 25 ёшгача, 63,7 % ининг онаси 25-39 ёшларга ҳамда 1,2 % чақалоқларнинг онаси 40 ёш ва ундан катта ёшдагилардан иборат бўлган.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича қайд этилган туғилишлар
2023 йил январь-март

Ҳудудлар бўйича туғилишлар
сони ва коэффициенти, киши

Қорақалпоғистон Р.	9 804	20,1 %
Андижон	19 351	23,6 %
Бухоро	9 842	19,8 %
Жиззах	9 725	26,7 %
Қашқадарё	22 306	25,9 %
Навой	6 266	24,0 %
Наманган	18 592	25,1 %
Самарқанд	25 291	24,8 %
Сурхондарё	19 594	28,2 %
Сирдарё	5 546	25,0 %
Тошкент	16 713	22,6 %
Фарғона	23 409	23,8 %
Хоразм	9 654	20,0 %
Тошкент ш.	18 935	25,9 %

Ҳудудлар бўйича туғилиш коэффициенти энг юқори Сурхондарё вилоятида 28,2 промилле, Жиззах вилоятида 26,7 промилле, Қашқадарё вилоятида 25,9 промилле, энг кам кўрсаткич Бухоро вилоятида 19,8 промилле Хоразм вилоятида 20,0 промилле ва Қорақалпоғистон Республикасида 20,1 промиллени ташкил этган.

Туғилиш коэффициенти энг
юқори бўлган шаҳар/туманлар

Бектемир	57,4 %
Яккасарой	51,6 %
Янгиҳаёт	39,6 %
Давлатобод	37,5 %
Гулистон ш.	37,3 %

Туғилиш коэффициенти энг юқори Бектемир туманида 57,4 промилле, Яккасарой туманида 51,6 промилле, Янгиҳаёт туманида 39,6 промилле, Давлатобод тумани 37,5 промилле ва Гулистон шаҳрида 37,3 промиллени ташкил этган.

Туғилиш коэффициенти энг
паст бўлган шаҳар/туманлар

Бўзатов	11,5 %
Хива	12,7 %
Оҳангарон ш.	13,7 %
Тахиатош	14,5 %
Сергели	14,7 %

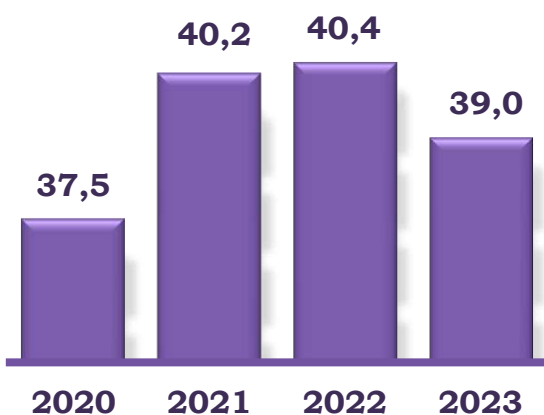
Туғилиш коэффициенти энг кам туман, шаҳарлардан Бўзатов туманида 11,5 промилле, Хива туманида 12,7 промилле, Оҳангарон шаҳрида 13,7 промилле, Тахиатош туманида 14,5 промилле ва Сергели туманида 14,7 промиллени ташкил этган.

Демографик ҳолат

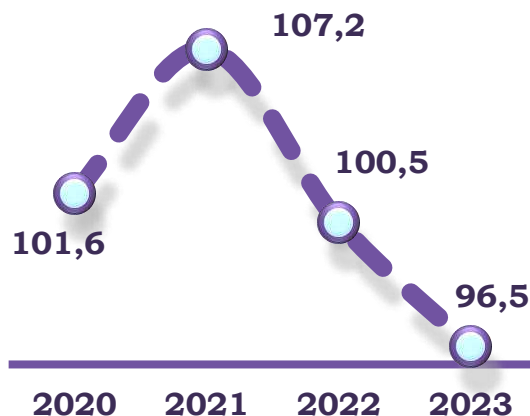
4 БЎЛИМ. ВАФОТ ЭТГАНЛАР

Ўзбекистон Республикаси бўйича вафот этганлар
2023 йил январь-март

Январь-март ойларида вафот
этганлар сони, минг киши

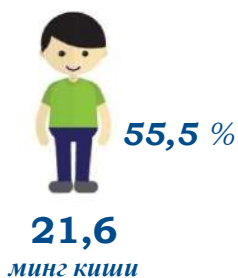

Ўсиш суръати,
% да

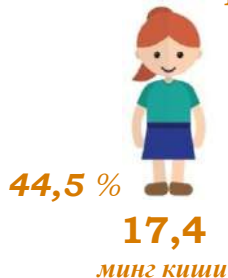

Жинслар бўйича тақсимланиши

Эркаклар

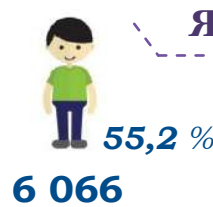

Аёллар

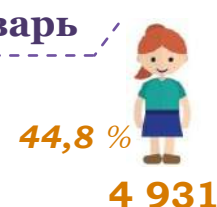

Ойлар бўйича тақсимланиши,
киши/улуши

Эркаклар

Аёллар

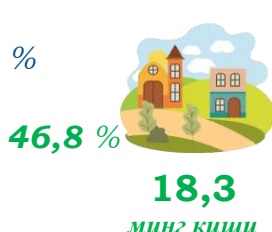

Шаҳар ва қишлоқ жойлар
бўйича тақсимланиши

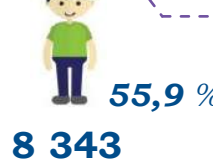
Шаҳар

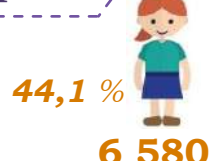
Қишлоқ

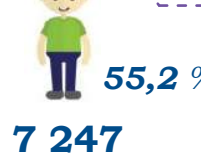
Февраль

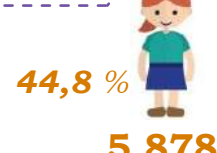
Аёллар

Март

Аёллар

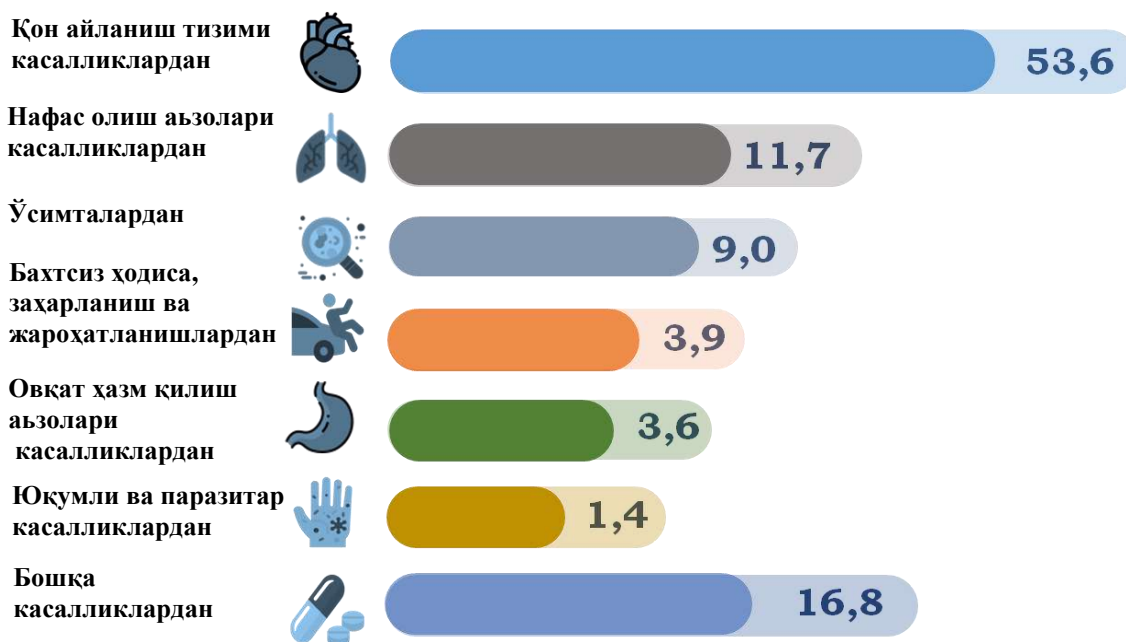
2023 йил январь-март ойларида вафот этганлар сони 39,0 минг кишини ташкил этди, шундан эркаклар сони 21,6 минг кишини, аёллар сони 17,4 минг киши, вафот этганлар сони шаҳар жойларида 20,7 минг кишини, қишлоқ жойларида 18,3 минг кишини ташкил этди.

Ҳисобот чорагида энг кўп вафот этганлар сони феврал ойида қайд этилган 14 923 нафар бўлиб, аксинча, энг кам вафот этганлар сони январь ойида 10 997 нафар қайд этилган.

Демографик ҳолат

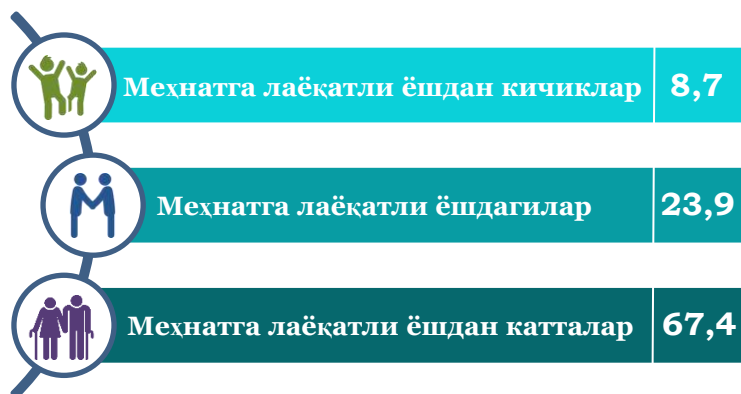
Ўлим сабаблари – ўлимга ёки унинг содир бўлишига таъсир этган касалликлар, патологик ҳолатлар ва жароҳатлар, шунингдек, ўлим билан яқун топган жароҳатга сабаб бўлган бахтсиз ҳодиса ва зўравонлик ҳолатлари тушунилади.

Ўлимнинг асосий сабаблари бўйича тақсимланиши
2022 йил январь-март, киши

2023 йилнинг январь-март ойларида қайд этилган ўлим ҳолатининг 53,6 фоизи – қон айланиш тизими касалликларидан, 11,7 фоизи – нафас олиш аъзолари касалликларидан, 9,0 фоизи – ўсимталардан, 3,9 фоизи – бахтсиз ҳодиса, заҳарланиш ва жароҳатланишлардан, 3,6 фоизи – овқат ҳазм қилиш аъзолари касалликларидан, 1,4 фоизи – юқумли ва паразитар касалликлардан, 16,8 фоизи бошқа касалликлардан вафот этган.

Ўлимнинг ёш гуруҳлари бўйича тақсимланиши
2023 йил январь-март, % да

2023 йил январь-март ойларида вафот этганларни ёш гуруҳлари бўйича тақсимланганда меҳнатга лаёқатли ёшдан кичиклар 8,7 % ни, меҳнатга лаёқатли ёшдагилар 23,9 % ни, ва меҳнатга лаёқатли ёшдан катталар 67,4 % ни ташкил этган.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича вафот этганлар
2023 йил январь-март

Ҳудудлар бўйича ўлимлар
сони ва коэффициенти, киши

Ҳудудлар бўйича вафот этиш коэффициенти энг юқори Қорақалпоғистон Республикасида 4,8 промилле, Сурхондарё вилоятида 4,8 промилле, Хоразм вилояти ва Тошкент шаҳрида 4,5 промилле, энг кам кўрсаткич Навоий вилоятида 3,5 промилле, Сирдарё вилоятида 4,1 промилле ва Наманган вилоятида 4,2 промиллени ташкил этган.

Ўлим коэффициенти юқори
бўлган шаҳар/туманлар

Ўлим коэффициенти энг юқори бўлган Тахтакўпир туманида 13,4 промилле, Қизирик тумани ва Чилонзор туманида 8,2 промилле, Қораўзак туманида 7,9 промилле ва Янгийўл шаҳрида 7,4 промиллени ташкил этган.

Ўлим коэффициенти паст
бўлган шаҳар/туманлар

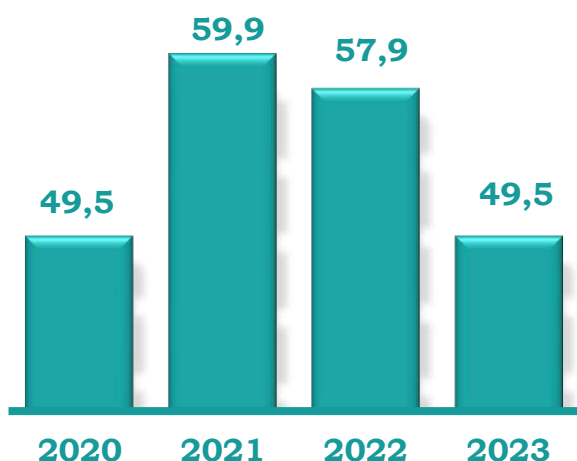

Ўлим коэффициенти энг кам бўлган Бўзатов тумани 1,3 промилле, Мирзачўл тумани 2,0 промилле, Зарафшон шаҳри 2,2 промилле, Яккасарой тумани 2,3 промилле, ва Янгиҳаёт тумани 2,5 промиллени ташкил этган.

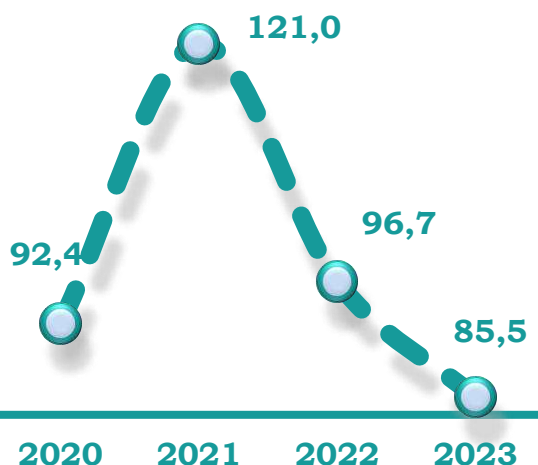
5 БЎЛИМ. НИКОҲЛАР

Ўзбекистон Республикасида қайд этилган никоҳлар
2023 йил январь-март

Январь-март ойларида қайд
этилган никоҳлар сони, минг бирлик

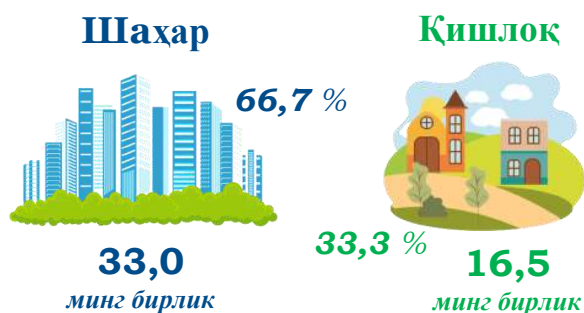
Ўсиш суръати,
% да

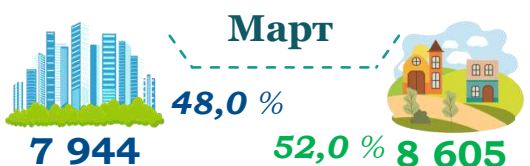
2023 йил январь-март ойларида қайд этилган никоҳлар сони 49,5 минг бирликни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 8,4 бирликка камайган. 2020 йилнинг мос даври билан таққосланганда эса, нисбатан ўзгармаганлиги кузатилди.

Ойлар бўйича тақсимланиши,
бирлик/улуши

Шаҳар ва қишлоқ жойлар
бўйича тақсимланиши

2023 йил январь-март ойларида қайд этилган никоҳлар сони 49,5 мингтани ташкил қилди, шундан шаҳар жойларида 33,0 мингтани, (66,7 %), қишлоқ жойларида 16,5 мингтани (33,3 %) ташкил этган.

Ҳисобот чорагида қайд этилган никоҳлар сони бўйича энг кўп январь ойида 18 032 нафар, аксинча, энг кам февраль ойида 10 153 нафар никоҳлар қайд этилган.

Демографик ҳолат

Никоҳ – эркак ва аёл ўртасидаги, уларнинг бир-бирларига ва фарзандларига нисбатан ҳуқуқ ва мажбуриятларини белгилаб берадиган ўзаро муносабатлари шакли. Эр ва хотин ўртасидаги юридик муносабатлар фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиши (ФХДЁ) органларида никоҳларини рўйхатдан ўтказиши натижасида ўрнатилади;

Никоҳланганларнинг ўртача ёши

2023 йил январь-март

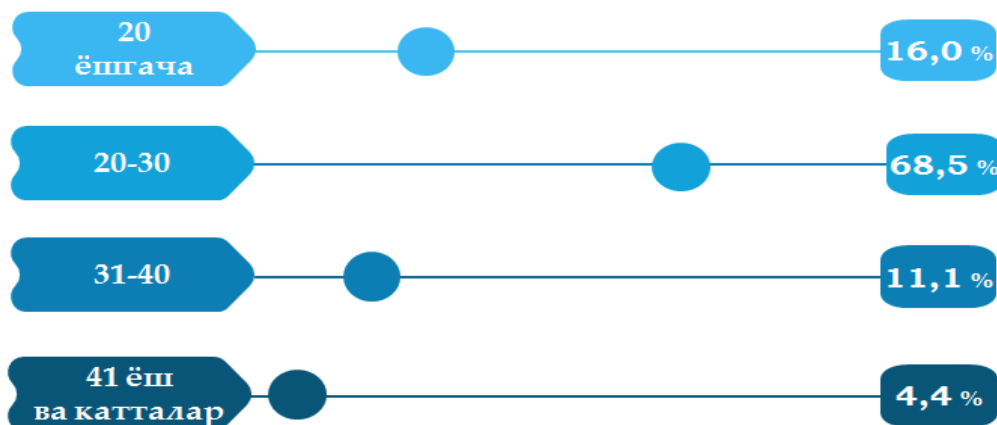

2023 йил январь-март ойлари давомида қайд этилган никоҳларда аёлларнинг ўртача ёши 23,1 ёшни, эркакларнинг ўртача ёши эса 28,0 ёшни ташкил этган. Қайд этилган никоҳларнинг кўп қисми 25 ёшгача бўлганлар орасида бўлиб, жами никоҳларнинг 74,5 фоизини ташкил этган.

Никоҳ ёши – Ўзбекистон Республикаси Оила кодексига мувофиқ никоҳ ёши эркаклар ва аёллар учун ўн саккиз ёш этиб белгиланади. Узрли сабаблар бўлганида, алоҳида ҳолларда, никоҳга киришни хоҳловчиларнинг илтимосига кўра никоҳ давлат рўйхатидан ўтказиладиган жойдаги туман, шаҳар ҳокими никоҳ ёшини кўпи билан бир йилга камайтириши мумкин.

Никоҳланувчиларнинг ёши бўйича тақсимланиши

2023 йил январь-март, бирлик

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича қайд этилган никоҳлар
2023 йил январь-март

Ҳудудлар бўйича никоҳлар сони
ва коэффициенти, минг бирлик

Ҳудудлар бўйича никоҳ коэффициенти энг юқори Хоразм вилоятида 10,8 промилле, Қорақалпоғистон Республикасида 7,5 промилле, Сурхондарё вилоятида 6,8 промилле, энг паст кўрсаткич Наманган вилоятида 4,1 промилле, Тошкент ва Навоий вилоятида 4,4 промиллени ташкил этган.

Никоҳ коэффициенти энг
юқори бўлган шаҳар/туманлар

Никоҳ коэффициенти бўйича энг юқори кўрсаткич Хива шаҳрида 15,7 промилле, Қўшқўпир туманида 14,3 промилле, Хива туманида 12,7 промилле, Янгиариқ туманида 11,3 промилле ва Янгибозор туманида 11,2 промиллени ташкил этган.

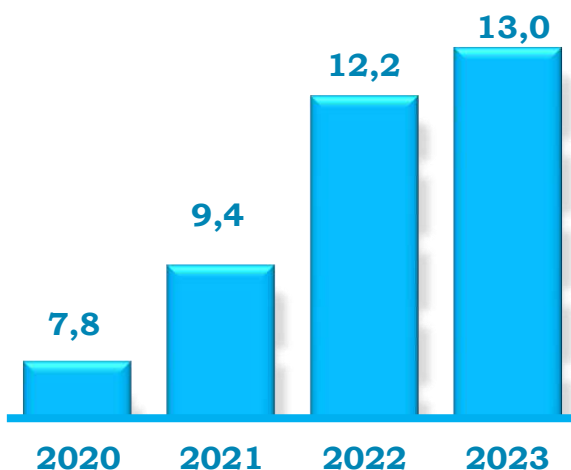
Никоҳ коэффициенти энг
паст бўлган шаҳар/туманлар

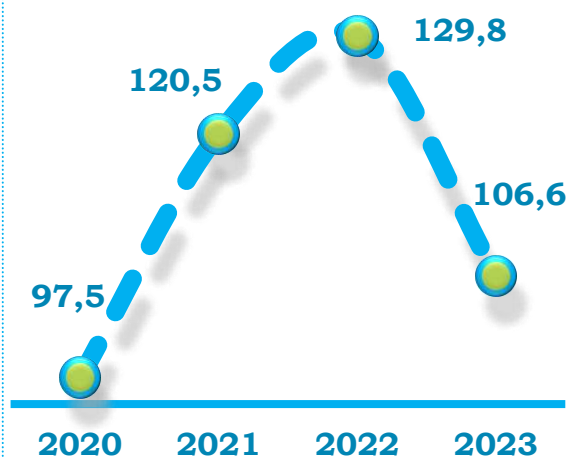
Никоҳ коэффициенти бўйича энг паст кўрсаткич Янгиобод тумани 2,1 промилле, Янги Наманган тумани 2,2 промилле, Наманган тумани 2,7 промилле, Фориш ва Тошкент туманида 2,8 промиллени ташкил этган.

6 БЎЛИМ. НИКОҲДАН АЖРАЛИШЛАР
Ўзбекистон Республикаси бўйича никоҳдан ажралишлар
2023 йил январь-март

Январь-март ойларида никоҳдан ажралишлар сони, минг бирлик

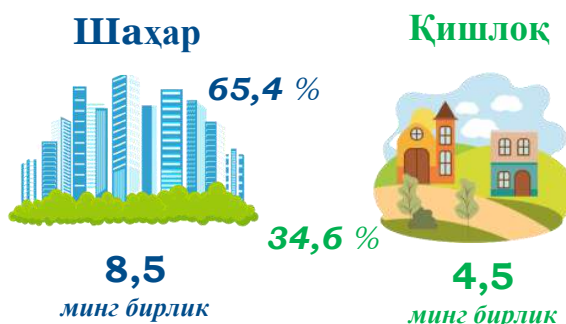
Ўсиш суръати,
% да

2023 йил январь-март ойларида қайд этилган никоҳдан ажралишлар сони 13,0 минг бирликни ташкил этиб, 2020 йилнинг мос даврига нисбатан 5,2 мингтага ёки 1,7 баробарга кўпайганлиги кузатилди.

Ойлар бўйича тақсимланиши,
бирлик/улуши

Шаҳар ва қишлоқ жойлар бўйича тақсимланиши

2023 йил январь-март ойларида никоҳдан ажралишлар сони 13,0 мингтани ташкил этди, шундан шаҳар жойларида 8,5 мингтани, (65,4 %) қишлоқ жойларида 4,5 мингтани (34,6 %) ташкил этди.

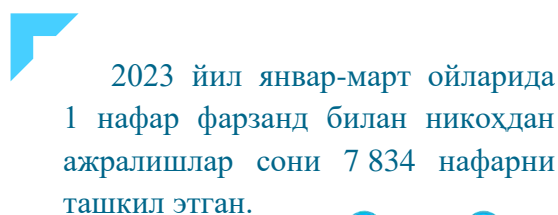
Ҳисобот чорагида энг кўп қайд этилган никоҳдан ажралишлар сони март ойида 4 462 нафар, аксинча, энг кам никоҳдан ажралишлар эса февраль ойида 4 240 нафарни ташкил этган.

Никоҳдан ажралиш (никоҳни бекор қилиш) – эр-хотинларнинг ҳаёти давомида, томонлар учун қайта никоҳ ҳуқуқини берувчи никоҳларининг тўлиқ юридик тўхтатилиши, никоҳ суд ҳал қилув қарорлари асосида ёки ФХДЁ ажралишни рўйхатдан ўтказганидан сўнг бекор қилинган ҳисобланади.

Никоҳдан ажрашганларнинг фарзандлар сони бўйича тақсимланиши
2023 йил январь-март, % да

2023 йил январь-март ойларида фарзандсиз никоҳдан ажралишлар сони 2 918 нафарни ташкил этган.

2023 йил январь-март ойларида 2 ва ундан ортиқ фарзанд билан никоҳдан ажралишлар сони 2 269 нафарни ташкил этган.

Никоҳдан ажрашганларнинг ўртача ёши
2023 йил январь-март

Никоҳдан ажрашганларнинг ўртача ёши 2023 йилнинг январь-март ойларида эркаклар учун 38,5 ёшни, аёллар учун 33,8 ёшни ташкил этган. Никоҳдан ажрашганларнинг аксарият қисми 35 ёшгача бўлганлар орасида қайд этилган, яъни жами никоҳдан ажрашганларнинг 62,3 фоизини ташкил этган.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича никоҳдан ажралишлар
2023 йил январь-март

Ҳудудлар бўйича никоҳдан ажралиш
сони ва коэффициенти, бирлик

Қорақалпоғистон Р.	567	1,2 ‰
Андижон		
Бухоро	1 485	1,8 ‰
Жиззах	655	1,3 ‰
Қашқадарё	436	1,2 ‰
Навоий	928	1,1 ‰
Наманган	427	1,6 ‰
Самарқанд	1 164	1,6 ‰
Сурхондарё	1 146	1,1 ‰
Сирдарё	713	1,0 ‰
Тошкент	456	2,1 ‰
Фарғона	1 283	1,7 ‰
Хоразм	1 662	1,7 ‰
Тошкент ш.	660	1,4 ‰
	1 439	2,0 ‰

Ҳудудлар бўйича никоҳдан ажралиш коэффициенти энг юқори Сирдарё вилоятида 2,1 промилле, Тошкент шаҳрида 2,0 промилле, Андижон вилоятида 1,8 промилле, энг кам кўрсаткич Сурхондарё вилоятида 1,0 промилле, Самарқанд ва Қашқадарё вилоятида 1,1 промиллени ташкил этган.

Никоҳдан ажралиш
коэффициенти энг юқори бўлган
шаҳар/туманлар

Янгиер ш.	7,3 ‰
Бектемир	6,8 ‰
Ғозғон ш.	5,3 ‰
Ширин ш.	3,4 ‰
Учқудуқ	3,3 ‰

Никоҳдан ажралиш коэффициенти бўйича энг юқори кўрсаткич Янгиер шаҳрида 7,3 промилле, Бектемир туманида 6,8 промилле, Ғозғон шаҳрида 5,3 промилле, Ширин шаҳри 3,4 промилле ва Учқудуқ туманида 3,3 промиллени ташкил этган.

Никоҳдан ажралиш
коэффициенти энг паст бўлган
шаҳар/туманлар

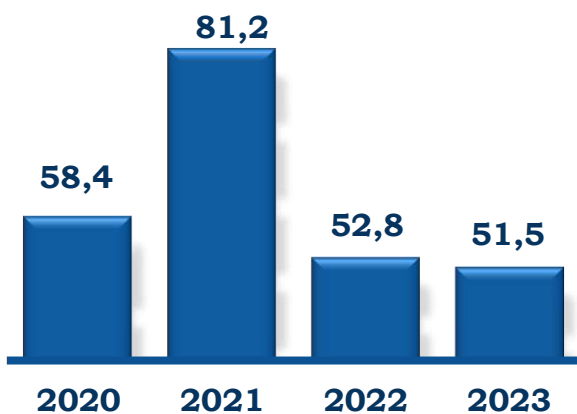
Янги Наманган	0,4 ‰
Оҳангарон ш.	0,4 ‰
Кўкдала	0,6 ‰
Тошкент	0,6 ‰
Таҳиатош	0,6 ‰

Никоҳдан ажралиш коэффициенти энг паст бўлган Янги Наманган тумани ва Оҳангарон шаҳарлари 0,4 промиллени, Кўкдала, Тошкент ва Таҳиатош туманлари 0,6 промиллени ташкил этган.

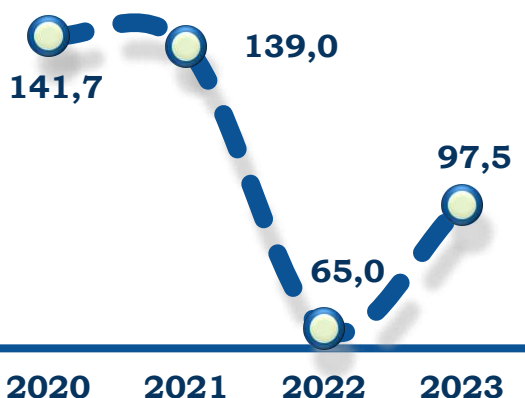
7 БЎЛИМ. МИГРАЦИЯ

Ўзбекистон Республикаси бўйича жами кўчиб келганлар
2023 йил январь-март

Январь-март ойларида жами
кўчиб келганлар сони, *минг киши*

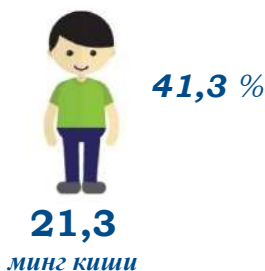

Ўсиш суръати,
% да

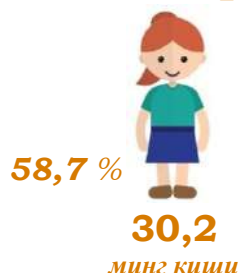

Жинслар кесимида тақсимланиши

Эркаклар

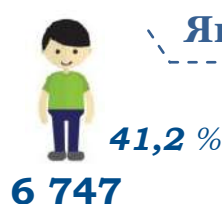

Аёллар

Ойлар бўйича тақсимланиши,
киши/улуши

Эркаклар

Аёллар

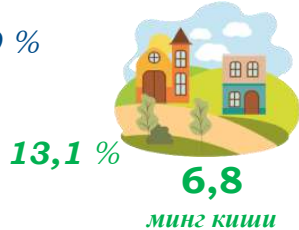

Шаҳар ва қишлоқ жойлар
бўйича тақсимланиши

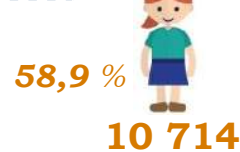
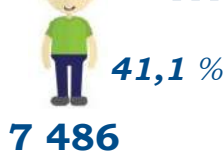
Шаҳар

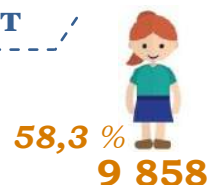
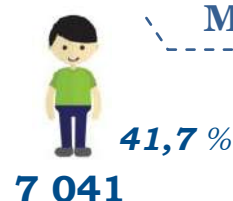
Қишлоқ

Февраль

Март

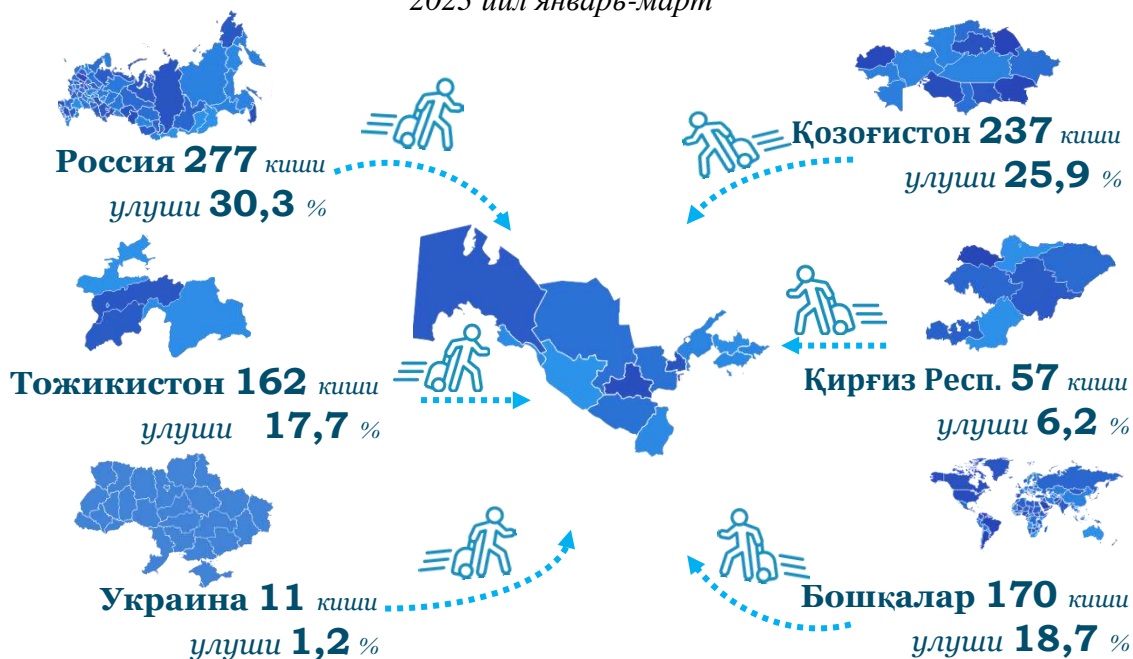

2023 йил январь-март ойларида жами кўчиб келганлар сони 51,5 минг кишини ташкил этган, шундан эркаклар сони 21,3 минг кишини, аёллар сони 30,2 минг киши, кўчиб келганлар сони шаҳар жойларида 44,7 минг кишини, қишлоқ жойларида 6,8 минг кишини ташкил этди.

Ҳисобот чорагида энг кўп кўчиб келганлар сони февраль ойида 18 200 нафар, аксинча, энг кам кўчиб келганлар сони январь ойида 16 388 нафарни ташкил этган.

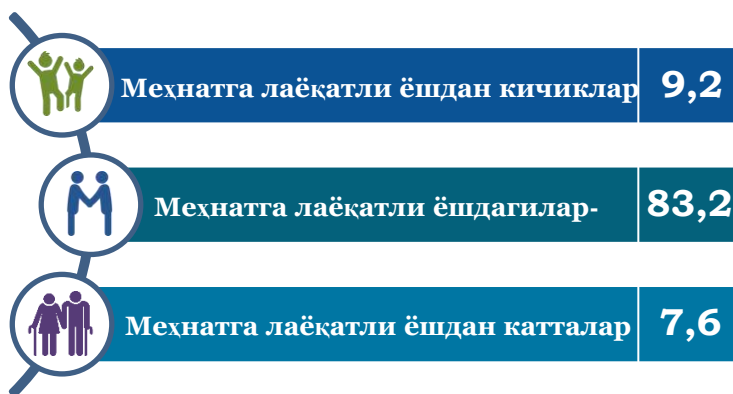
Кўчиб келганлар сони – кўчиб келганларнинг абсолют миқдори, яъни муайян ҳудудга унинг ташиқарисидан кўчиб келганлардан иборат. Ички ишлар органлари томонидан аҳолини яшаш жойи бўйича рўйхатга олишда тузиладиган кўчиб келишни статистик ҳисобга олиш варақаларини қайта ишлаш натижасида аниқланади;

Хорижий мамлакатлардан доимий яшаш мақсадида кўчиб келганларнинг давлатлар бўйича тақсимланиши
2023 йил январь-март

Ўзбекистон Республикасига хорижий мамлакатлардан кўчиб келганларнинг асосий қисми Россия Федерацияси (жами хориждан кўчиб келганларга нисбатан 30,3 %), Қозоғистон Республикаси (25,9 %), Тожикистон Республикаси (17,7 %), Қирғиз Республикаси (6,2 %), Украина Республикаси (1,2 %) ва бошқа мамлакатлар (18,7 %) ҳиссасига тўғри келган.

Кўчиб келганларнинг ёш гуруҳлари бўйича тақсимланиши
2023 йил январь-март, % да

2023 йил январь-март ойларида кўчиб келганларнинг ёш гуруҳлари бўйича тақсимланганда 9,2 % меҳнатга лаёқатли ёшдан кичиклар, 83,2 % меҳнатга лаёқатли ёшдагилар ва 7,6 % меҳнатга лаёқатли ёшдан катталар ҳиссасига тўғри келмоқда.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича жами кўчиб келганлар
2023 йил январь-март

Ҳудудлар бўйича кўчиб келганлар
сони ва коэффициенти, киши

Қорақалпоғистон Р.	2 172	4,5 ‰
Андижон	1 509	1,8 ‰
Бухоро	1 855	3,7 ‰
Жиззах	1 518	4,2 ‰
Қашқадарё	2 239	2,6 ‰
Навоий	2 193	8,4 ‰
Наманган	558	0,8 ‰
Самарқанд	2 549	2,5 ‰
Сурхондарё	2 701	3,9 ‰
Сирдарё	1 485	6,7 ‰
Тошкент	6 416	8,7 ‰
Фарғона	2 101	2,1 ‰
Хоразм	2 079	4,3 ‰
Тошкент ш.	22 112	30,2 ‰

Ҳудудлар бўйича кўчиб келиш коэффициенти энг юқори Тошкент шаҳрида 30,2 промилле, Тошкент вилоятида 8,7 промилле, Навоий вилоятида 8,4 промилле, энг кам кўрсаткич Наманган вилоятида 0,8 промилле, Андижон вилоятида 1,8 промилле ва Фарғона вилоятида 2,1 промиллени ташкил этган.

Кўчиб келиш коэффициенти энг
юқори бўлган шаҳар/туманлар

Янгиҳаёт	68,5 ‰
Сергели	56,7 ‰
Яшнобод	55,7 ‰
Бектемир	43,7 ‰
Яккасарой	33,5 ‰

Кўчиб келиш коэффициенти энг юқори Янгиҳаёт тумани 68,5 промилле, Сергели тумани 56,7 промилле, Яшнобод тумани 55,7 промилле, Бектемир тумани 43,7 промилле ва Яккасарой тумани 33,5 промиллени ташкил этган.

Кўчиб келиш коэффициенти энг
паст бўлган шаҳар/туманлар

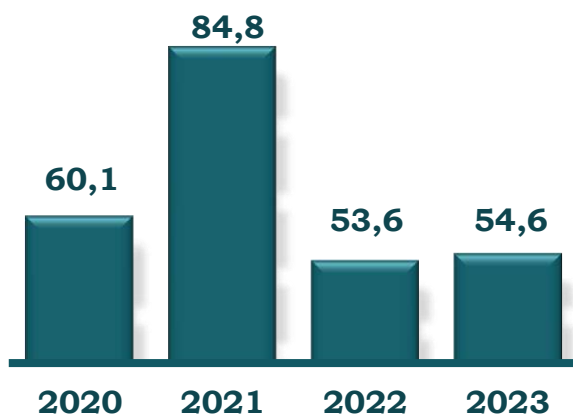
Мингбулоқ	0,1 ‰
Марғилон ш.	0,1 ‰
Деҳқонобод	0,2 ‰
Кўкдала	0,2 ‰
Янги Наманган	0,2 ‰

Кўчиб келиш коэффициенти энг кам бўлган Мингбулоқ тумани 0,1 промилле, Марғилон шаҳри 0,1 промилле, Деҳқонобод тумани 0,2 промилле, Кўкдала тумани 0,2 промилле ва Янги Наманган тумани 0,2 промиллени ташкил этган.

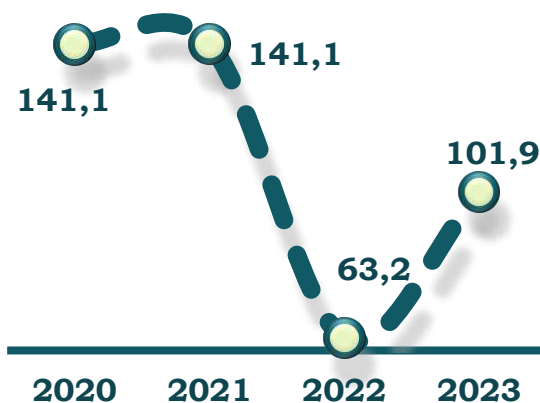
Демографик ҳолат

Ўзбекистон Республикаси бўйича жами кўчиб кетганлар
2023 йил январь-март

Январь-март ойларида жами
кўчиб кетганлар сони, минг киши

Ўсиш суръати,
% да

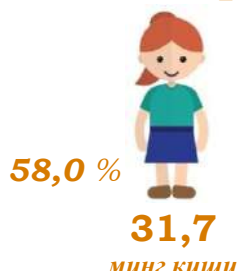

Жинслар кесимида тақсимланиши

Эркаклар

Аёллар

Ойлар бўйича тақсимланиши,
киши/улуши

Эркаклар

Аёллар

Шаҳар ва қишлоқ жойлар
бўйича тақсимланиши

Шаҳар

Қишлоқ

Эркаклар

Аёллар

Февраль

Март

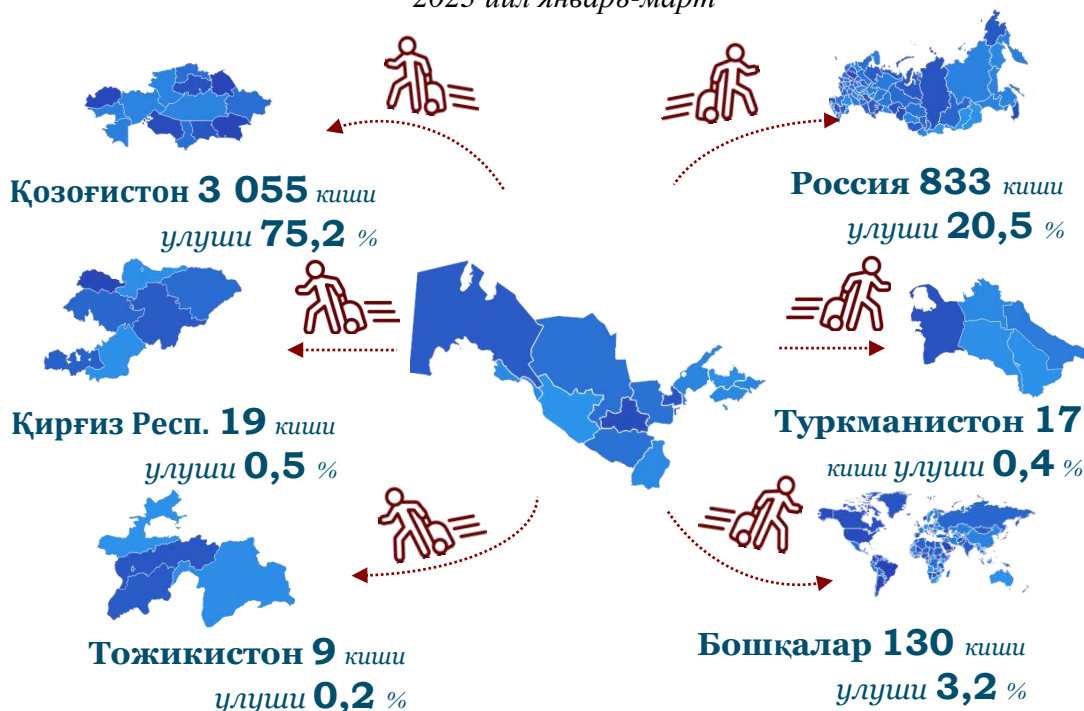

2023 йил январь-март ойларида кўчиб кетганлар сони 54,6 минг кишини ташкил этди, шундан эркаклар сони 22,9 минг кишини, аёллар сони 31,7 минг киши, кўчиб кетганлар сони шаҳар жойларида 45,5 минг кишини, қишлоқ жойларида 9,1 минг кишини ташкил этди.

Ҳисобот чорагида энг кўп кўчиб кетганлар сони февраль ойида 18 986 нафар аксинча, энг кам кўчиб кетганлар сони январь ойида 17 178 нафарни ташкил этган.

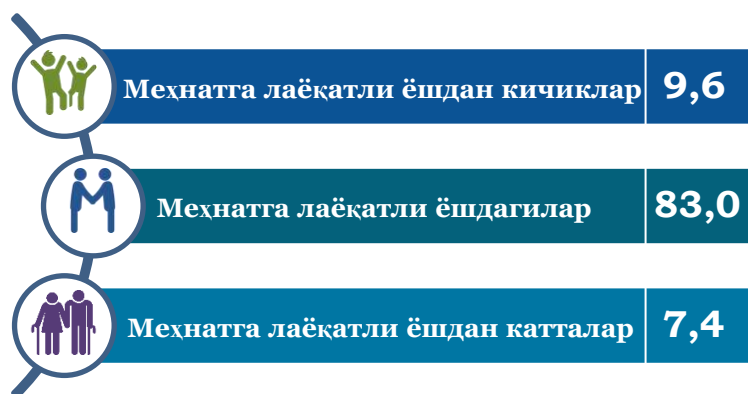
Кўчиб кетганлар сони – кўчиб кетганларнинг абсолют миқдори, яъни муайян ҳудуддан унинг ташқарисига кўчиб кетганлардан иборат. Ички ишлар органлари томонидан аҳолини яшаш жойи бўйича рўйхатдан чиқаришда тузиладиган кўчиб кетишни статистик ҳисобга олиш варақаларини қайта ишлаш натижасида аниқланади;

Хорижий мамлакатларга доимий яшаш мақсадида кўчиб кетганларнинг давлатлар бўйича тақсимланиши
2023 йил январь-март

Ўзбекистон Республикасидан хорижий мамлакатларга кўчиб кетганларнинг асосий қисми Қозоғистон Республикаси (жами 75,2 %), Россия Федерацияси (20,5 %), Қирғиз Республикаси (0,5 %), Туркменистон Республикаси (0,4 %) Тожикистон Республикаси (0,2 %), ва бошқа мамлакатлар (3,2 %) ҳиссасига тўғри келган.

Кўчиб кетганларнинг ёш гуруҳлари бўйича тақсимланиши
2023 йил январь-март, % да

2023 йил январь-март ойларида кўчиб кетганларнинг, ёш гуруҳлари бўйича тақсимланганда 9,6 % меҳнатга лаёқатли ёшдан кичиклар, 83,0 % меҳнатга лаёқатли ёшдагилар ва 7,4 % меҳнатга лаёқатли ёшдан катталар ҳиссасига тўғри келмоқда.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича жами кўчиб кетганлар
2023 йил январь-март

Ҳудудлар бўйича кўчиб кетганлар
сони ва коэффициенти, киши

Ҳудудлар бўйича кўчиб кетиш коэффициенти энг юқори Тошкент шаҳрида 21,8 промилле, Навоий вилоятида 9,3 промилле, Тошкент вилоятларида 8,5 промилле, энг кам кўрсаткич Наманган вилоятида 1,5 промилле, Андижон вилоятида 2,3 промилле ва Фарғона вилоятида 2,8 промиллени ташкил этган.

Кўчиб кетиш коэффициенти энг
юқори бўлган шаҳар/туманлар

Кўчиб кетиш коэффициенти энг юқори Сергели тумани 31,1 промилле, Яккасарой тумани 30,4 промилле, Миробод тумани 29,3 промилле, Чилонзор тумани 29,0 промилле ва Учтепа тумани 24,8 промиллени ташкил этган.

Кўчиб кетиш коэффициенти энг
паст бўлган шаҳар/туманлар

Кўчиб кетиш коэффициенти энг паст Янги Наманган тумани 0,1 промилле, Давлатобод тумани 0,2 промилле, Сўх тумани 0,3 промилле, Тўрақўрғон тумани 0,8 промилле ва Янгиқўрғон тумани 1,0 промиллени ташкил этган.

Статистика кўрсаткичларига изоҳлар

Доимий аҳоли – рўйхатдан ўтказилаётган вақтда муайян аҳоли пункти ёки ҳудудда доимий истиқомат қилаётган аҳолидан иборат бўлиб, бунга ушбу ҳудудда доимий рўйхатда туриб, лекин вақтинча яшамайдиган аҳоли ҳам киритилади.

Шаҳар аҳолиси – шаҳар ҳудудларида, яъни меъёрий ҳужжатлар билан шаҳарлар, шаҳарчалар сифатида белгиланган аҳоли пунктларида истиқомат қилувчи аҳоли.

Қишлоқ аҳолиси – шаҳарлар ва шаҳарчалар тоифасига киритилмаган ҳудудларда – қишлоқ жойлар (овуллар, қишлоқлар ва бошқалар)да истиқомат қилувчи аҳоли.

Туғилиш – туғилиш жараёнларининг содир бўлиши ва бошқа хусусиятларини тавсифловчи кўрсаткич.

1000 аҳолига нисбатан туғилиш коэффиценти – ҳисобот даврида жами туғилганлар (тирик) сонини ҳисобот давридаги доимий аҳолининг ўртача сонига бўлиб, 1000 га кўпайтириш орқали ҳисобланади.

1000 аҳолига нисбатан ўлим коэффиценти – ҳисобот даврида жами ўлганлар сонини ҳисобот давридаги доимий аҳолининг ўртача сонига бўлиб, 1000 га кўпайтириш орқали ҳисобланади.

Никоҳ – эркак ва аёл ўртасидаги, уларнинг бир-бирларига ва фарзандларига нисбатан ҳуқуқ ва мажбуриятларини белгилаб берадиган ўзаро муносабатлари шакли. Эр ва хотин ўртасидаги юридик муносабатлар фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш (ФХДЁ) органларида никоҳларини рўйхатдан ўтказиш натижасида ўрнатилади.

1000 аҳолига нисбатан никоҳлар коэффиценти – ҳисобот даврида тузилган никоҳлар сонини доимий аҳолининг ўртача сонига бўлиб, 1000 га кўпайтириш орқали ҳисобланади.

1000 аҳолига нисбатан никоҳдан ажралиш коэффиценти – ҳисобот даврида никоҳдан ажралишлар сонини доимий аҳолининг ўртача сонига бўлиб, 1000га кўпайтириш орқали ҳисобланади.

Кўчиб келганлар сони – кўчиб келганларнинг абсолют миқдори, яъни муайян ҳудудга унинг ташқарисидан кўчиб келганлардан иборат. Ички ишлар органлари томонидан аҳолини яшаш жойи бўйича рўйхатга олишда тузиладиган статистик ҳисобга олиш сўровномаларини қайта ишлаш натижасида кўчиб келиш.

Кўчиб кетганлар сони – кўчиб кетганларнинг абсолют миқдори, яъни муайян ҳудудга унинг ташқарисидан кўчиб кетганлардан иборат. Ички ишлар органлари томонидан аҳолини яшаш жойи бўйича рўйхатга олишда тузиладиган статистик ҳисобга олиш сўровномаларини қайта ишлаш натижасида кўчиб кетиш.

Аҳолининг миграцион ўсиши (фарқи) – ҳисобот даврида кўчиб келганлар ва кўчиб кетганлар сони ўртасидаги фарқнинг абсолют миқдори.

ХVII. ҲУҚУҚБУЗАРЛИК

1- БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА РЎЙХАТГА ОЛИНГАН ЖИНОЯТЛАР СОНИ

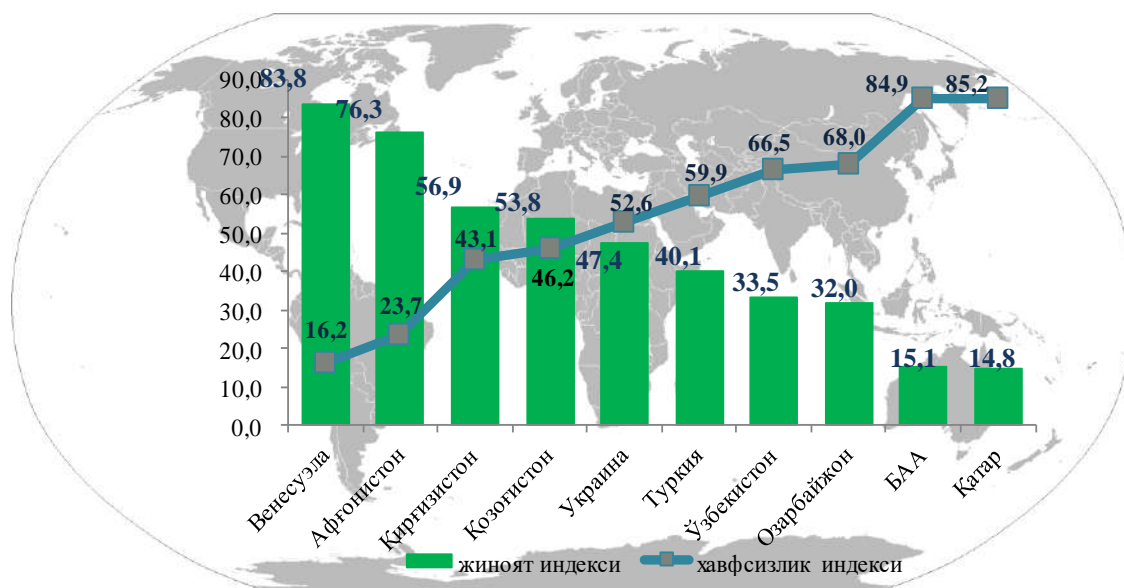
Жиноят – тарихий жиҳатдан ўзгарувчан ижтимоий ва жиноий-ҳуқуқий салбий ҳодиса бўлиб, у маълум бир ҳудудда маълум вақт ичида содир этилган жиноятлар тизимидир.

Дунёдаги энг йирик маълумотлар базаси Numbeo (www.numbeo.com) маълумотларига кўра, 2023 йил бошида жиноятчилик даражаси бўйича мамлакатлар рейтингда Ўзбекистон 136 та давлат орасида 99-ўринни эгаллади.

Жиноятчилик даражаси – жиноятнинг мутлақ (маълум вақт давомида маълум бир ҳудудда содир этилган жиноятлар сони) ва нисбий (10 ёки 100 минг аҳолига тўғри келадиган жиноятлар сони) даражаси билан ўлчанадиган миқдорий характеристикасидир.

Мамлакатда жиноятчилик даражаси жиноятчилик индексини баҳолаш асосида ҳисобланади, 0 дан 19,99 гача бўлган индекс жуда паст, 20 дан 39,99 гача – паст, 40 дан 59,99 гача – ўртача, 60 дан 79,99 гача – юқори, 80 ва ундан юқори – жуда юқори даражани билдиради. Ачинарли “етакчилик” 83,8 ва 79,9 индекслари билан Венесуэла ва Папуа-Янги Гвинеяга тегишли бўлиб, бу жиноятчиликнинг жуда юқори даражасини билдиради. Кейинги ўринда Афғонистон (3-ўрин 76,3 индекс билан). Россия 39,3 индекс билан 94-ўринда, Қирғизистон 38-ўринда 56,9 индекс билан, Қозоғистон 48-ўринда (индекс 53,8). Ўзбекистон индекси 33,5 ни ташкил этиб, бу жиноятчиликнинг паст даражасини, хавфсизлик даражаси эса 66,5 ни ташкил этади.

Мамлакатлар бўйича жиноятлар индекси (2023 йил январь-март ойларида)

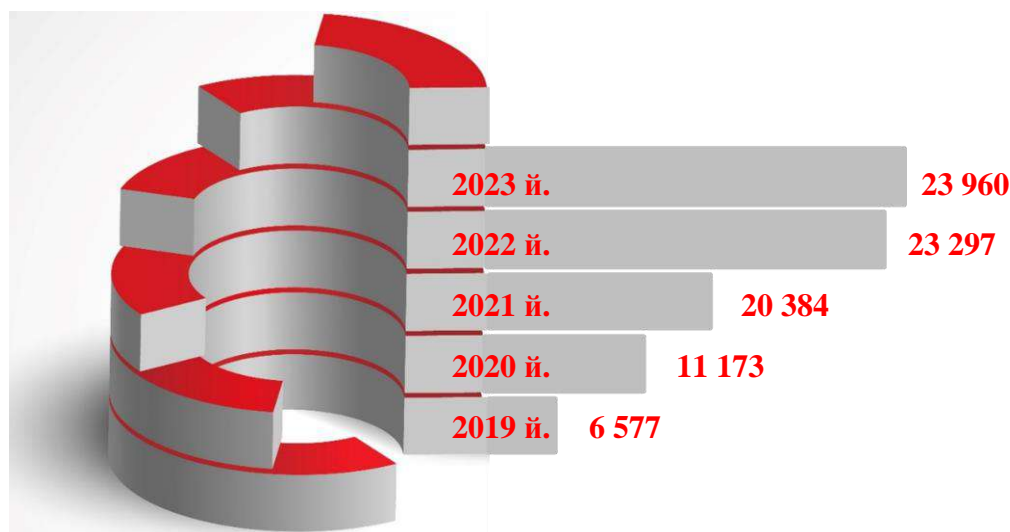

Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва жиноятчиликка қарши курашиш бўйича кенг қамровли чора-тадбирлар амалга оширилди, бу эса ҳуқуқ-тартиботини таъминлашда ижобий натижаларга эришиш, мамлакатда жиноятчилик билан боғлиқ вазиятни сезиларли даражада яхшилаш имконини берди.

Шундай қилиб, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги маълумотларига кўра, 2023 йилнинг январь-март ойларида республика бўйича рўйхатга олинган жиноятларнинг умумий сони 23 960 тани ташкил этиб¹⁾, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,0 % га камайди. Ушбу даврдаги жиноятлар сони 10 минг кишига нисбатан 6,6 тага етди.

Жиноятлар ўз хусусияти ва ижтимоий хавфлилик даражасига кўра: ижтимоий хавфи катта бўлмаган; унча оғир бўлмаган; оғир ва ўта оғир жиноятларга бўлинади.

Жиноятлар динамикаси
(2019-2023 йй. январь-март, бирлик)

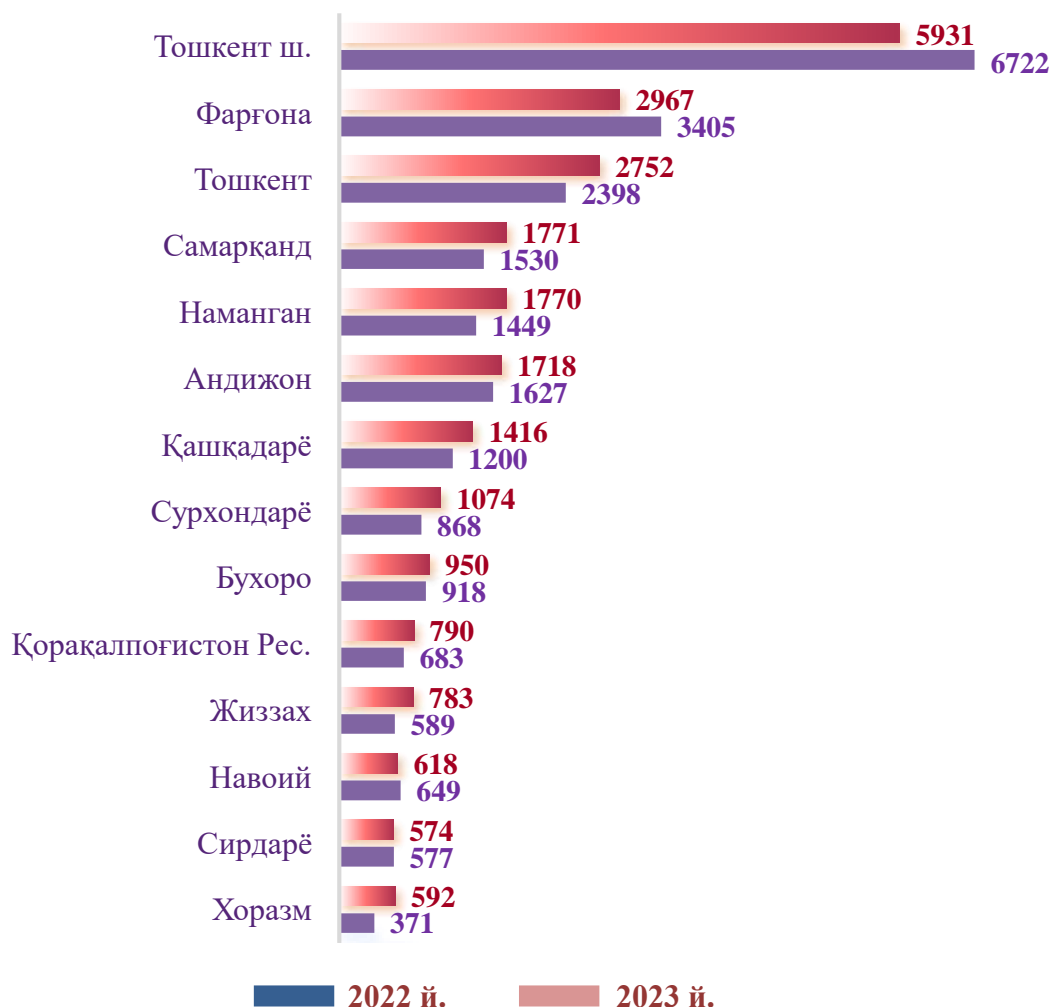
¹⁾ Шундан 254 та ҳолат Ўзбекистон Республикаси Транспортда жамоат хавфсизлигини таъминлаш департаменти (ТЖХТД) томонидан қайд этилган.

Ижтимоий хавфи катта бўлмаган жиноятларга қасддан содир этилиб, қонунда уч йилдан кўп бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган жиноятлар, шунингдек, эҳтиётсизлик оқибатида содир этилиб, қонунда беш йилдан кўп бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган жиноятлар киради.

Унча оғир бўлмаган жиноятларга қасддан содир этилиб, қонунда уч йилдан ортиқ, лекин беш йилдан кўп бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган жиноятлар, шунингдек эҳтиётсизлик оқибатида содир этилиб, қонунда беш йилдан ортиқ муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган жиноятлар киради.

Оғир жиноятларга қасддан содир этилиб, қонунда беш йилдан ортиқ, лекин ўн йилдан кўп бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси назарда тутилган жиноятлар киради.

Ўзбекистон Республикасида
худудлар бўйича қайд этилган жиноятлар
(2022-2023 йиллар январь-март ойларида, бирлик)

2023 йилнинг январь-март ойларида ҳудудлар бўйича энг кўп жиноятлар Тошкент шаҳрида (5 931 та), Фарғона (2 967 та), Тошкент (2 752 та) ва Андижон (1 718 та) вилоятларида, энг ками эса – Жиззах (783 та), Хоразм (592 та) ва Сирдарё (574 та) вилоятларида қайд этилган.

Ўтган йилнинг мос даврига нисбатан жиноятлар сони Тошкент шаҳрида (791 та), Фарғона (438 та) ва Навоий (31 та) вилоятларида камайган бўлса, мазкур жиноятлар Тошкент (354 та) ва Самарқанд (241 та) вилоятларида кўпайган.

Охириги беш йил давомида (2019-2023 йиллар январь-март ойлари) қайд этилган жиноятлар сони 3,6 баробарга ошгани қайд этилди. Демак, агар 2019 йилнинг январь-март ойларида жиноятлар 6 577 тани ташкил этган бўлса, 2023 йилнинг шу даврида бу кўрсаткич 23 960 тага етди. Шу билан бирга, 2020 йилнинг январь-март ойларида (11 173 та) ўсиш кузатилди ва 2019 йилнинг шу даврига нисбатан 69,9 % ни ташкил этди. 2022 йилга нисбатан ўзгаришлар таҳлили шуни кўрсатдики, 2023 йилнинг январь-март ойларида жиноятчиликнинг камайиши 663 та жиноятларни ташкил этди.

Жиноятлар даражаси ҳудудлар кесимида
(2023 йил январь-март ойларида, 10 минг аҳолига)

2022 йилнинг январь-март ойларида 10 минг аҳолига нисбатан жиноятчиликнинг энг юқори даражаси Тошкент шаҳрида – 19,9 та, Тошкент – 9,2 та, Фарғона – 7,4 та, Сирдарё – 6,4 та, Наманган – 5,9 та, Навоий – 5,8 та ва Андижон – 5,1 та вилоятларида қайд этилган.

Энг паст даражаси Бухоро – 4,7 та, Жиззах – 5,3 та, Самарқанд – 4,3 та, Қашқадарё – 4,0 та ва Сурхондарё – 3,8 та вилоятларида, Қорақалпоғистон Республикасида – 4,0 та қайд этилган. Хоразм вилояти жиноятчилик даражаси бўйича охириги ўринни эгаллаб, бу ерда 3,0 та ни ташкил этди.

Барча хизмат йўналишлари бўйича рўйхатга олинган жиноятларнинг
худудлар кесимида сони
(2023 йил январь-март ойларида, бирлик)

	Барча хизмат йўналишлари бўйича рўйхатга олинган жиноятларнинг худудлар кесимида сони	улардан:			
		ижтимоий хавф катта бўлмаган жиноятлар	унча оғир бўлмаган жиноят- лар	оғир жиноят- лар	ўта оғир жиноят- лар
Ўзбекистон Республикаси	23 960	10 592	6 135	6 424	809
Қорақалпоғистон Республикаси	790	349	273	146	22
вилоятлар:					
Андижон	1 718	710	456	486	66
Бухоро	950	388	248	277	37
Жиззах	783	355	240	176	12
Қашқадарё	1 416	671	413	295	37
Навоий	618	254	210	137	17
Наманган	1 770	867	478	379	46
Самарқанд	1 771	758	450	454	109
Сурхондарё	1 074	460	315	257	42
Сирдарё	574	221	205	123	25
Тошкент	2 752	1 221	864	554	113
Фарғона	2 967	1 422	716	751	78
Хоразм	592	231	165	151	45
Тошкент ш.	5 931	2 606	1 000	2 178	147
ЖХТБ ¹⁾	254	79	102	60	13

2023 йилнинг январь-март ойларида ижтимоий хавфи катта бўлмаган жиноятлар орасида Тошкент шаҳри – 24,6 %, Фарғона вилояти – 13,4 % билан етакчи ўринни эгаллаб турибди.

Унча оғир бўлмаган жиноятлар орасида Тошкент шаҳри 16,3 %, Тошкент 14,1 % ва Фарғона вилоятида 11,7 % қайд этилган. Шу билан бирга, энг паст кўрсаткичлар Сирдарё (3,3 %) ва Хоразм (2,7 %) вилоятларида қайд этилди.

Оғир жиноятлар Тошкент шаҳри – 33,9 %, Фарғона – 11,7 % ва Тошкент вилоятларида – 8,6 %, нисбатан кичик улуш Жиззах – 2,7 %, Навоий вилоятларига – 2,1 % ва Қорақалпоғистон Республикасига – 2,3 % га тўғри келади.

Ўта оғир жиноятлар бўйича ҳам Тошкент шаҳри 18,2 %, Тошкент вилояти 14,0 % ва Самарқанд вилояти 13,5 % билан етакчилик қилмоқда. Кам нисбатлар эса Навоий 2,1 %, Жиззах 1,5 %, вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикасида 2,7 % кузатилди.

Қонунчиликка кўра, жиноятлар иқтисодиёт соҳасидаги, тинчлик ва хавфсизликка қарши, ҳарбий хизматни ўташ тартибига қарши, ҳокимият, бошқарув ва жамоат бирлашмалари органларининг фаолият тартибига қарши, шахсга қарши, жамоат хавфсизлиги ва жамоат тартибига қарши, экология соҳасидаги жиноятлар бўлимларига ажратилади.

Рўйхатга олинган жиноятларнинг аксарияти иқтисодиёт соҳасидаги жиноятлар - 49,8 %, жамоат хавфсизлиги ва жамоат тартибига қарши жиноятлар иккинчи ўринда - 19,2 %, шу билан бир қаторда ҳокимият, бошқарув ва жамоат бирлашмалари органларининг фаолияти тартибига қарши жиноятлар - 16,4 %, шунингдек, шахсга қарши жиноятлар - 13,9 % ни ташкил этди.

Тинчлик ва хавфсизликка қарши жиноятлар - 0,4 %, экология соҳасидаги жиноятлар - 0,2 % ни ташкил этди.

Жиноятларнинг умумий таснифи (2021-2023 йиллар январь-март ойларида, бирлик)

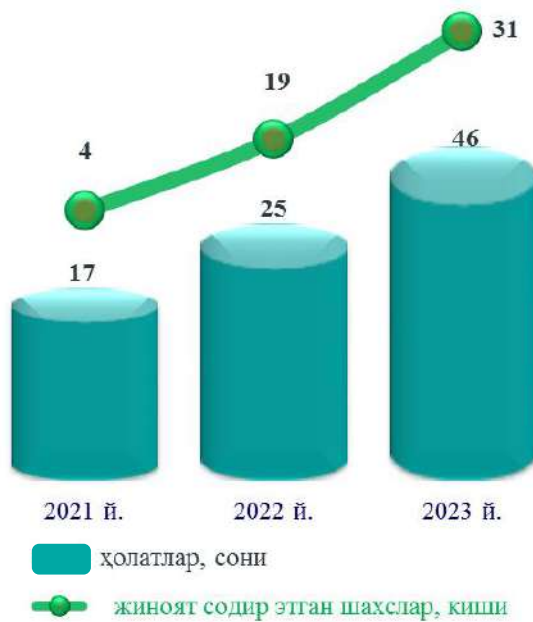
ижтимоий жиноятлар

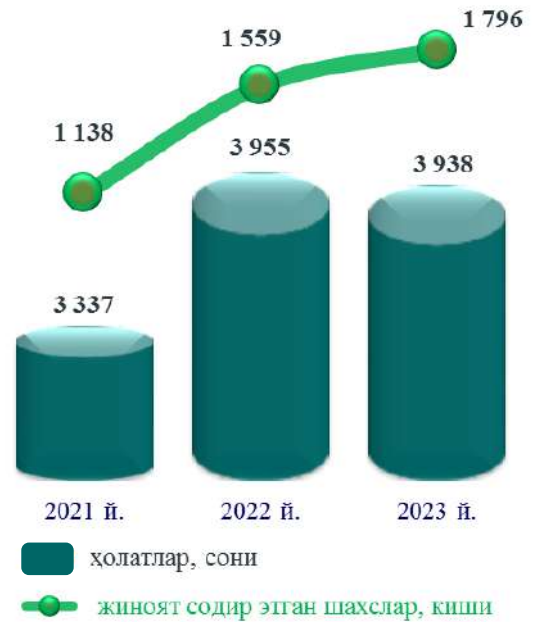
тинчлик ва хавфсизликка қарши жиноятлар

экология соҳасидаги жиноятлар

ҳокимият, бошқарув ва жамоат
бирлашмалари органларининг фаолият
тартибига қарши жиноятлар

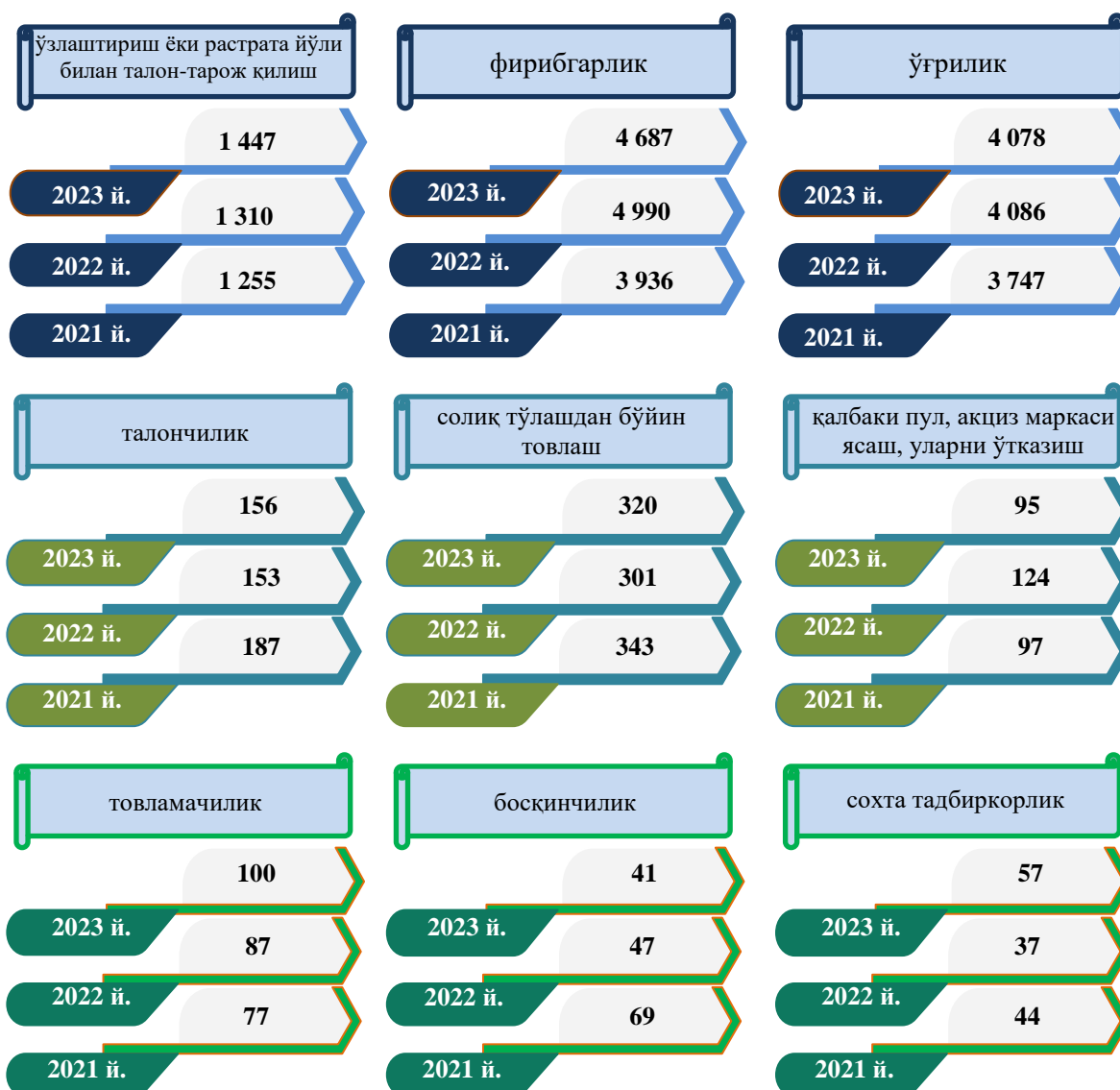
шахсга қарши жиноятлар

жамоат хавфсизлигига ва жамоат
тартибига
қарши жиноятлар

Иқтисодий соҳада қайд этилган жиноятлар сони
(2021-2023 йиллар январь-март ойларида, бирлик)

2023 йилнинг январь-март ойлари якунларига кўра иқтисодий жиноятлар ичида жами 4 687 та **фирибгарлик** (алдаш ёки ишончни суистеъмол қилиш йўли билан ўзганинг мулкани ёки ўзганинг мулкига бўлган ҳуқуқни қўлга киритиш) (39,3 %), 4 078 та **ўғрилиқ** (ўзганинг мол-мулкани яширин равишда талон-торож қилиш) (34,2 %), 1 447 та **ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-торож қилиш** (12,1 %), 320 та **солиқ тўлашдан бўйин товлаш** (2,7 %), 194 та **савдо ёки хизмат кўрсатиш қоидаларини бузиш** (1,6 %), 156 та **талончилик** (1,3 %), 100 та **товламачилик** (0,8 %), 95 та **қалбаки пул, акциз маркалари ёки қимматли қоғозлар яшаш, уларни ўтказиш** (0,8 %) ва 41 та **босқинчилик** (ўзганинг мол-мулкани талон-торож қилиш мақсадида ҳужум қилиб, ҳаёт ёки соғлиқ учун хавфли бўлган зўрлик ишлатиб ёхуд шундай зўрлик ишлатиш билан кўрқитиб содир этиш) (0,3 %) жиноятларини ташкил этади.

Шахсга қарши қайд этилган жиноятлар
(2021-2023 йиллар январь-март ойларида, бирлик)

2023 йилнинг январь-март ойларида 2021 йилнинг мос даврига нисбатан қуйидаги жиноят турлари камайган: қасддан одам ўлдириш ва одам ўлдиришга уриниш 21,4 % га, номусга тегиш ва номусга тегишга уриниш – 18,5 % га, одам савдоси – 16,7 % га, қасддан баданга оғир шикаст етказиш (ҳаёт учун хавfli бўлган қасддан баданга оғир шикаст етказиш натижасида кўриш, сўзлаш, эшитиш қобилиятини йўқотиш) 14,1 % га, қасддан баданга енгил шикаст етказиш – 8,4 % га, таносил касаллиги тарқатиш 2,9 % га камайди. Жиноятларнинг қуйидаги турлари бўйича ўсиш қайд этилди: вояга етмаган ёки меҳнатга лаёқатсиз шахсларни моддий таъминлашдан бўйин товлаш – 343,3 % га, ўзини ўзи ўлдириш даражасига етказиш – 50,0 % га, қасддан баданга ўртача оғир шикаст етказиш – 6,3 % га ўсган.

Жамоат хавфсизлиги ва жамоат тартибига қарши жиноятлар сони
(2021-2023 йиллар январь-март ойларида, бирлик)

2023 йилнинг январь-март ойларида 2021 йилнинг худди шу даврига нисбатан жиноятларнинг қуйидаги турлари ўсди: **гиёҳвандлик воситаларини тайёрлаш ёки сотиш** – 50,1 % га, **курол, ўқ-дорилар, портловчи моддаларни қонунга хилоф равишда сақлаш** – 40,9 % га, **йўл ҳаракати хавфсизлиги ёки транспорт воситаларидан фойдаланиш қоидаларини бузиш** – 24,1 % га, **қимор ва таваккалчиликка асосланган бошқа ўйинларни ташкил этиш ҳамда ўтказиш** – 13,2 % га, **безорилик** (жамиятда юриш-туриш қоидаларини қасдан менсимаслик, уриш-дўшпослаш, баданга енгил шикаст етказиш) – 11,5 % га, **меҳнатни муҳофаза қилиш қоидаларини бузиш** – 6,7 % га.

Транспорт воситаларини ўғирлаш – 25,0 % га, даромадларни легаллаштириш, яъни мулк жиноий фаолият натижасида топилган бўлса, мулкка айлантириш ёхуд алмаштириш йўли билан унинг келиб чиқишига қонуний тус бериш – 14,3 % га, **тақиқланган экинларни етиштириш** – 11,0 % га камайди.

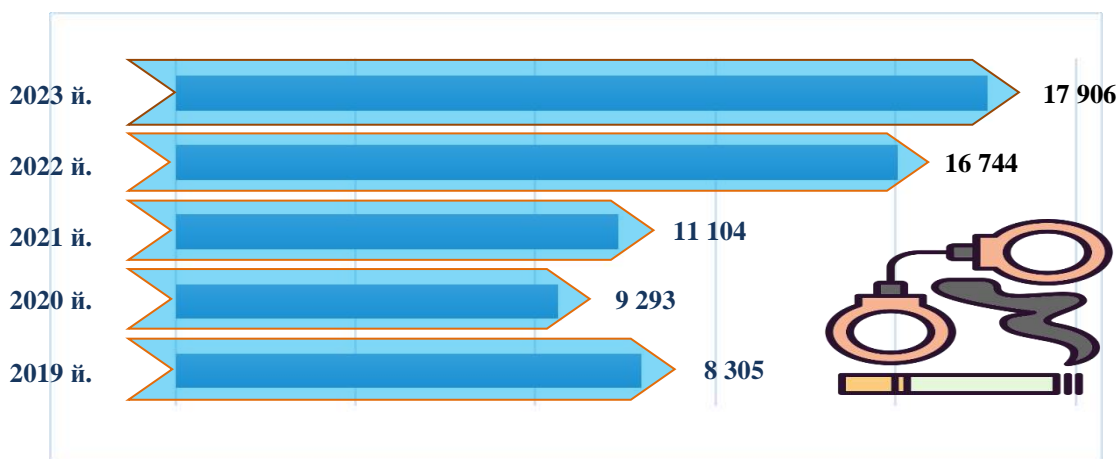
2-БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ЖИНОЯТ СОДИР ЭТГАН ШАХСЛАР СОНИ

Белгиланган даврда жиноят содир этган шахсларнинг умумий сони 17 906 нафарни ташкил этди.

Жиноят содир этган шахслар – ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари томонидан расман рўйхатга олинган, уларга нисбатан жиноят иши қўзғатилган шахслардир.

Аниқланган ҳуқуқбузарлар орасида 14 703 нафар шахс (82,1 %) жиноий жавобгарликка тортилган. Уларнинг 3,6 % ини вояга етмаганлар ташкил этди. Ҳуқуқбузарлик содир этган аёлларнинг улуши 12,0 % ни ташкил этди.

Ўзбекистон Республикасида жиноят содир этган шахслар (2019-2023 йиллар январь-март ойларида, киши)

Ўзбекистон Республикасида жиноят содир этган шахсларнинг сони ҳудудлар кесимида (2023 йил январь-март ойларида, киши)

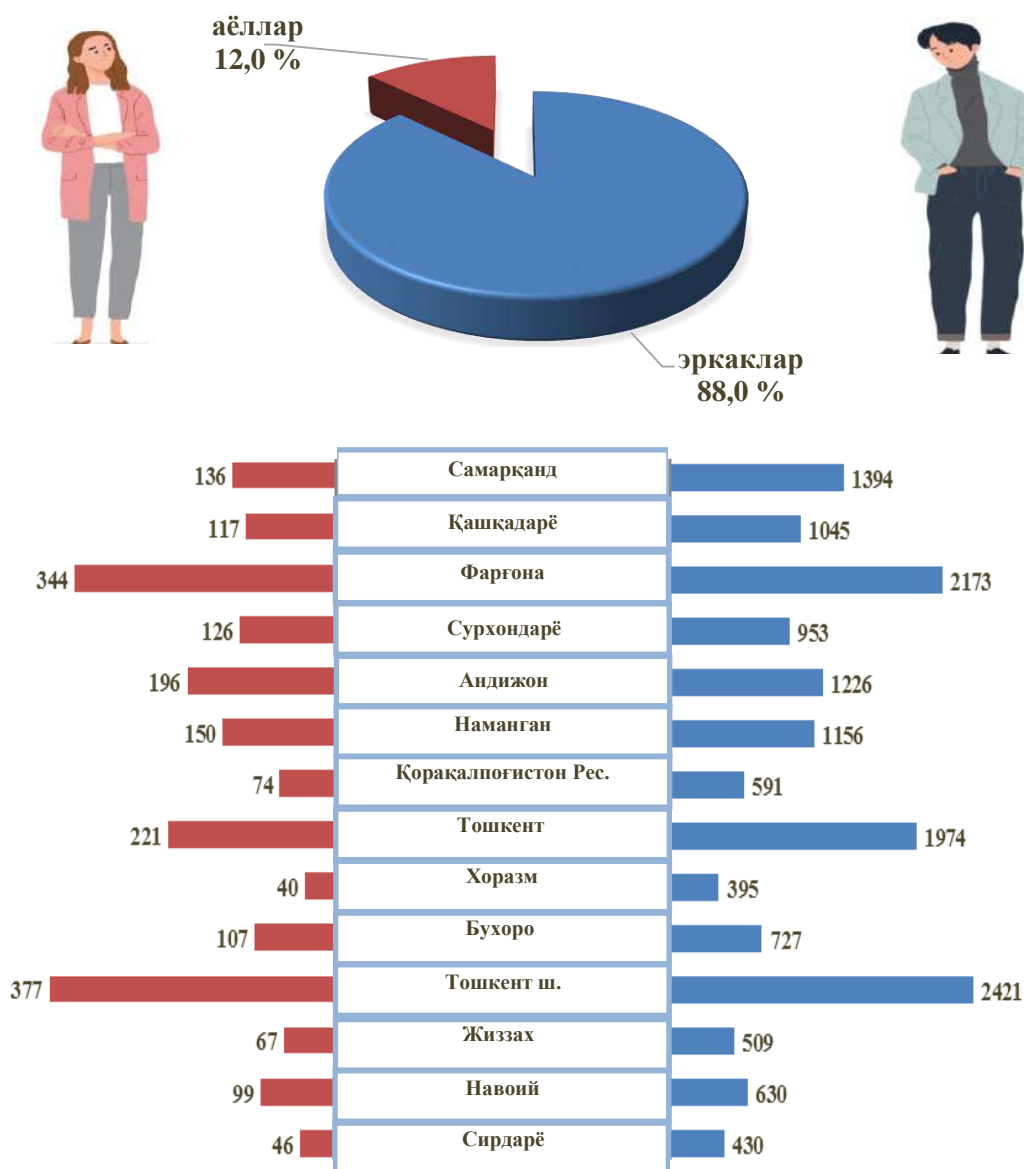

2023 йил январь-март ойларида 2022 йилнинг январь-март ойларига нисбатан жиноят содир этган шахслар сони 1 162 нафарга ошган.

Энг кўп жиноят содир этган шахслар Тошкент шаҳрида (2 798 нафар), кейин Фарғона (2 517 нафар) ва Тошкент (2 195 нафар) вилоятларида қайд этилган. Энг кам кўрсаткич Навоий (729 киши), Сирдарё (476 киши) ва Хоразм (435 киши) вилоятларида, шунингдек Қорақалпоғистон Республикасида – (665 киши) қайд этилган.

Жиноят содир этган шахсларни ҳар 100 минг аҳолига нисбатан таҳлил қилганда республика пойтахти – 93,9 минг киши, Тошкент – 73,0 Навоий – 68,7, Фарғона – 63,0, Сирдарё – 52,8, Наманган – 43,4, Андижон – 42,6 ва Сурхондарё вилоятлари – 38,2 минг киши ҳисобида устунлик қилмоқда.

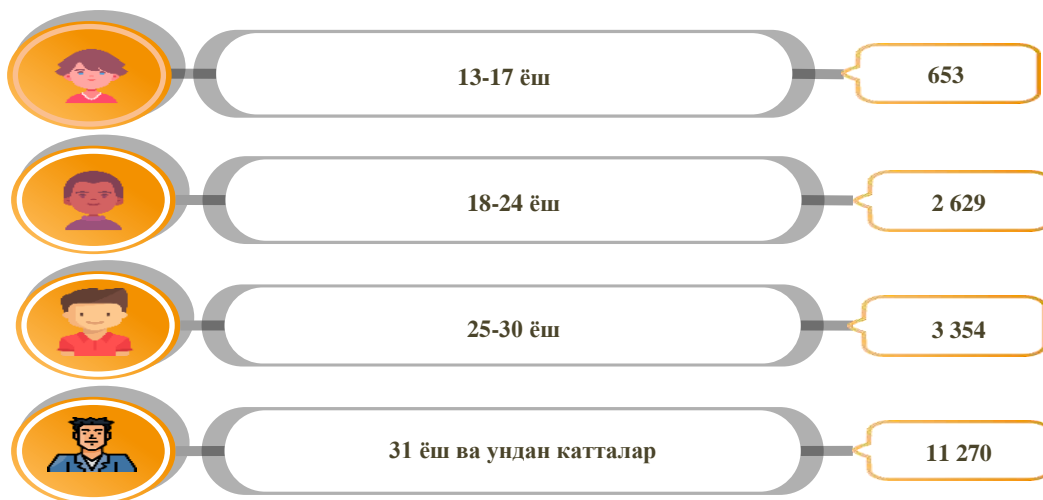
Ҳудудлар кесимида жинси бўйича жиноятлар содир этган шахслар (2023 йил январь-март ойларида, киши)

Жиноят содир этган шахсларнинг тоифалари бўйича тақсимланиши
(2021-2023 йиллар январь-март ойларида, бирлик)

Жиноят содир этган шахсларнинг ёши бўйича тақсимланиши
(2023 йил январь-март ойларида, киши)

Жиноят содир этган шахсларнинг жиноят турлари бўйича ёш таркиби
(2023 йил январь-март ойларида, киши)

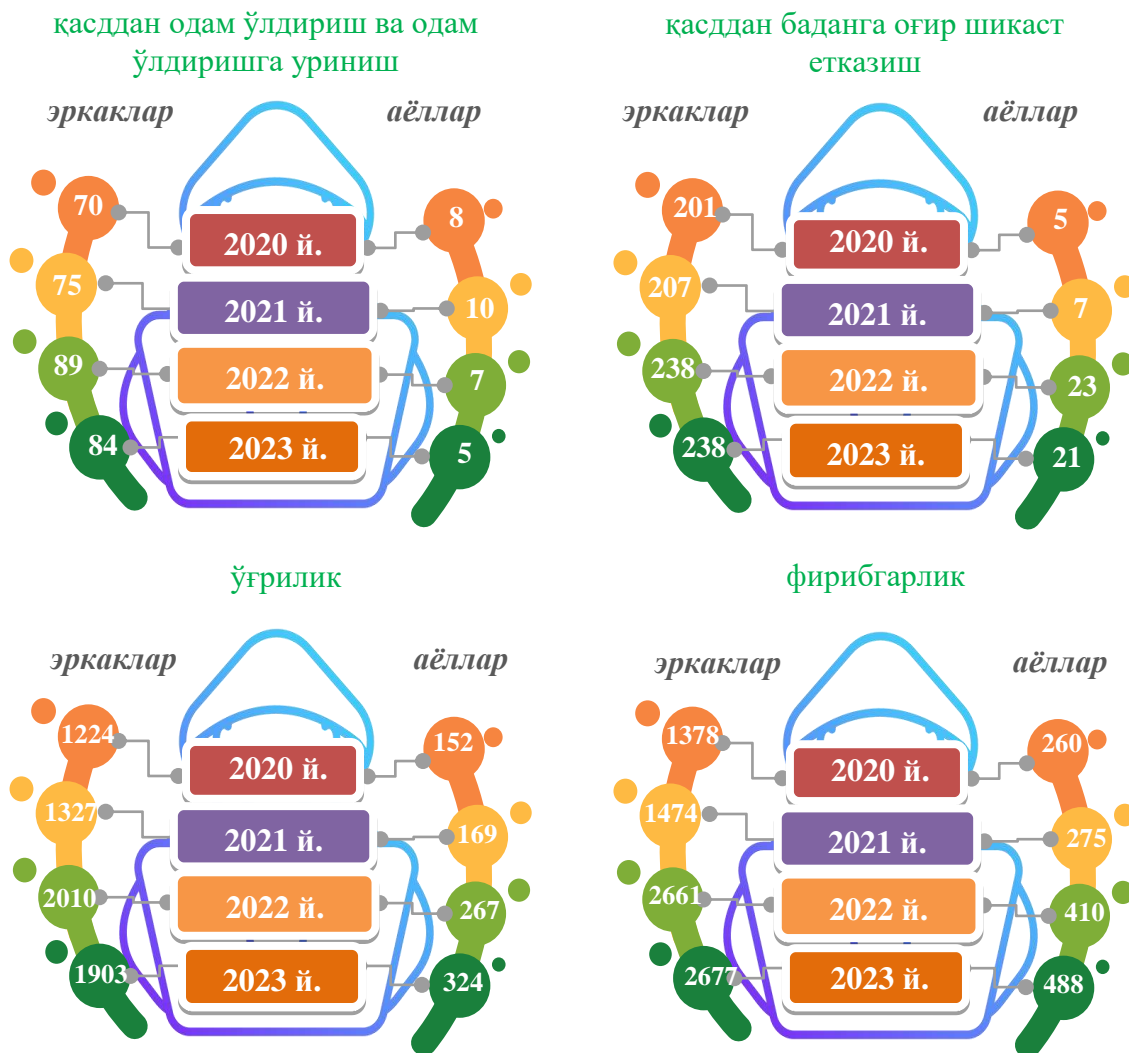
Жиноят турлари бўйича	Жами	улардан ёши бўйича:			
		13-17 ёш	18-24 ёш	25-30 ёш	31 ёш ва ундан катталар
қасддан одам ўлдириш ва одам ўлдиришга уриниш	89	1	10	11	67
қасддан баданга оғир шикаст етказиш	259	14	56	60	129
номусга тегиш ва номусга тегишга уриниш	54	10	15	8	21
ўғрилиқ	2227	331	597	424	875
талончилик ва босқинчилик	227	24	95	65	43
фирибгарлик	3165	34	325	648	2158
товламачилик	74	5	22	25	22
безорилик	859	73	241	249	296
ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-тарож қилиш	2020	0	69	242	1709
порахўрлик	242	0	19	35	188

2023 йилнинг январь-март ойларида жиноят содир этганларнинг ёши бўйича таҳлил қилиш шунни кўрсатдики, қайд этилган ҳуқуқбузарларнинг умумий сонидан энг катта улушни 31 ёш ва ундан катта ёшдаги фуқаролар – 62,9 % (11 270 нафар)ни ташкил этди. 25-30 ёш – 18,7 % (3 354 киши), 18-24 ёшлилар орасида кичик нисбатлар – 14,7 % (2 629 киши), 13-17 ёшлилар – 3,6 % (653 киши)дан иборат.

Жиноят турлари бўйича 31 ёш ва ундан катта ёшдагилар орасида 19,1 % асосан фирибгарлик, ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-тарож қилиш – 15,2 %. 25-30 ёшли ҳуқуқбузарлар орасида фирибгарлик – 19,3 %, ўғирлик – 12,6 %, безорилик – 7,4 % ни ташкил этган. 18-24 ёшлилар орасида энг кўп фирибгарлик 12,4 %, ўғрилиқ 22,7 % ни ташкил этди. 13-17 ёшлилар ўртасида энг кўп ўғрилиқ (50,7 %) ва безорилик (11,2 %) содир этилган.

Жиноят содир этган шахсларнинг жинси ва жиноят тури бўйича тақсимланиши

(2020-2023 йил январь-март ойларида, бирлик)

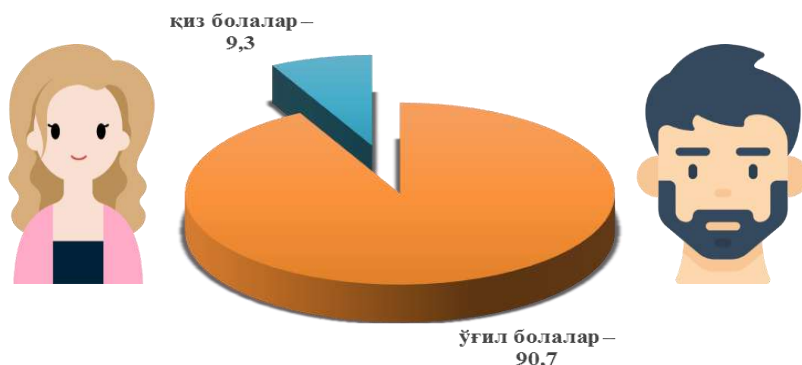
2023 йилнинг январь-март ойларида жиноят содир этган аёлларнинг умумий сони 2 141 нафарни ташкил этди. Жиноят содир этган аёллар сонини таҳлил қилиш, ҳудудларда энг юқори даражада Фарғонада – 344, Тошкент вилоятларида – 221 ва Тошкент шаҳрида – 377 нафар қайд этилганлигини кўрсатди. Паст кўрсаткичлар Хоразм (40 нафар аёл) ва Сирдарё (46 аёл) ҳудудларида қайд этилган.

Шу билан бир қаторда, эркак жиноятчилар сони 15 765 кишига етди. Эркак жиноятчиларнинг юқори даражаси Тошкент шаҳрида – 2 421, Фарғонада – 2 173 ва Тошкент вилоятида – 1 974 нафарни ташкил этмоқда.

2023 йилнинг январь-март ойлари бўйича вояга етмаганлар орасида аниқланган шахслар сони таҳлили шуни кўрсатдики, уларнинг сони 2022 йилнинг шу даврига нисбатан 70 кишига кўпайган, 140 нафари 13-15 ёш, 513 нафари 16-17 ёшлилардир.

**Жиноят содир этган вояга етмаганларнинг жинси
бўйича тақсимланиши**

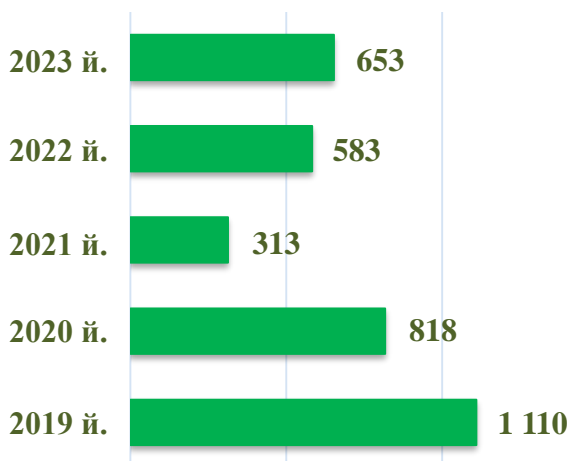
(2023 йил январь-март ойларида, % да)

Вояга етмаган шахс – ўн саккиз ёшга тўлмаган шахс.

2023 йилнинг январь-март ойларида ҳуқуқбузарлик содир этган вояга етмаганлар сони 653 нафарни ташкил этиб, уларнинг умумий сонининг 3,6 % ини ташкил этди. Таҳлиллар вилоятлар бўйича вояга етмаганлар ўртасида содир этилган жиноятларнинг 9,3 % ини (61 нафар) қиз болалар томонидан содир этилганини кўрсатди.

**Вояга етмаганлар томонидан содир этилган жиноятлар
(2019-2023 йиллар январь-март ойларида, киши)**

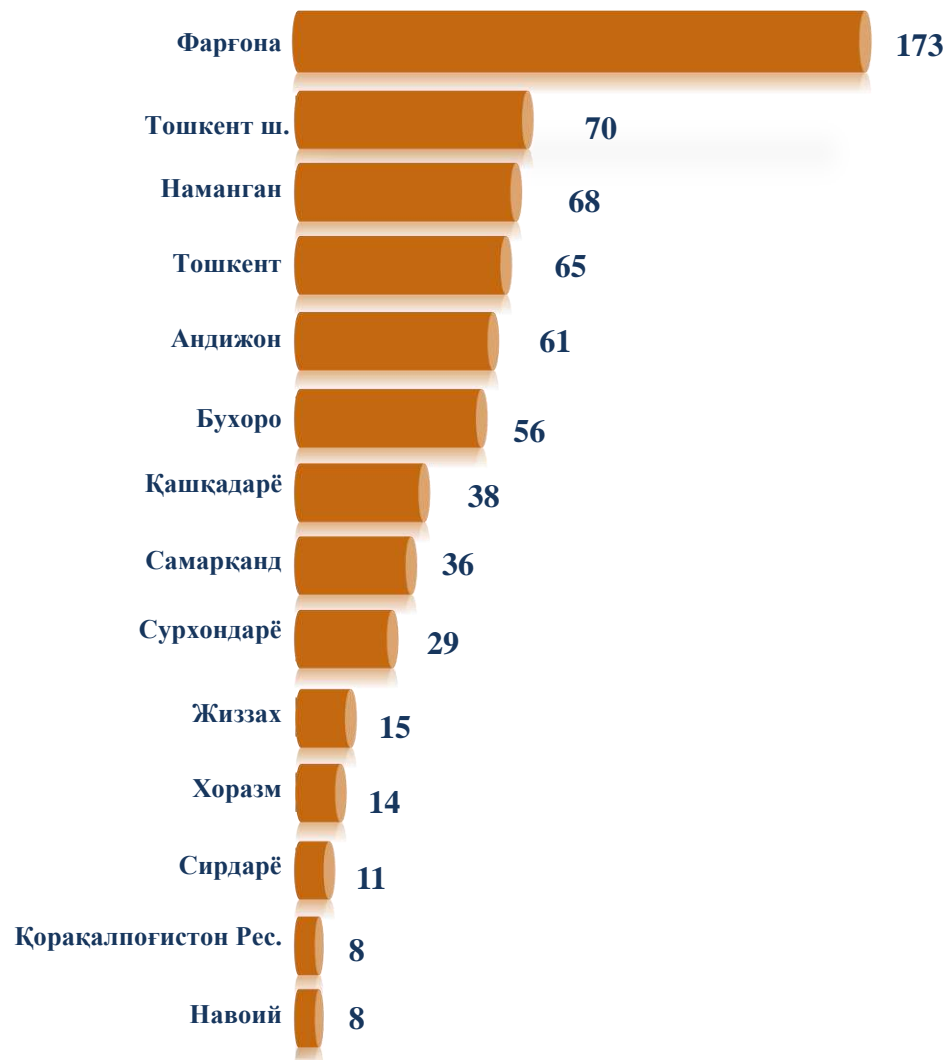

653 кишидан 79,2 % и
жиноий жавобгарликка
тортилган

2023 йилнинг январь-март ойларида 2022 йилнинг шу даврига нисбатан жиноят содир этганлиги аниқланган вояга етмаганлар сони 12,0 % га, 2021 йилнинг январь-март ойларида нисбатан эса 2,1 баробарга ошган. Вояга етмаганлар энг кўп Фарғона (173 киши), Наманган (68 киши) ва Тошкент (65 киши) вилоятларида, Тошкент шаҳрида (70 киши) қайд этилган. Шу билан бирга, Жиззах (15 нафар), Хоразм (14 нафар), Сирдарё (11 нафар), ва Навоий (8 нафар) вилоятларида энг кам ҳуқуқбузарлик содир этган вояга етмаганлар қайд этилган.

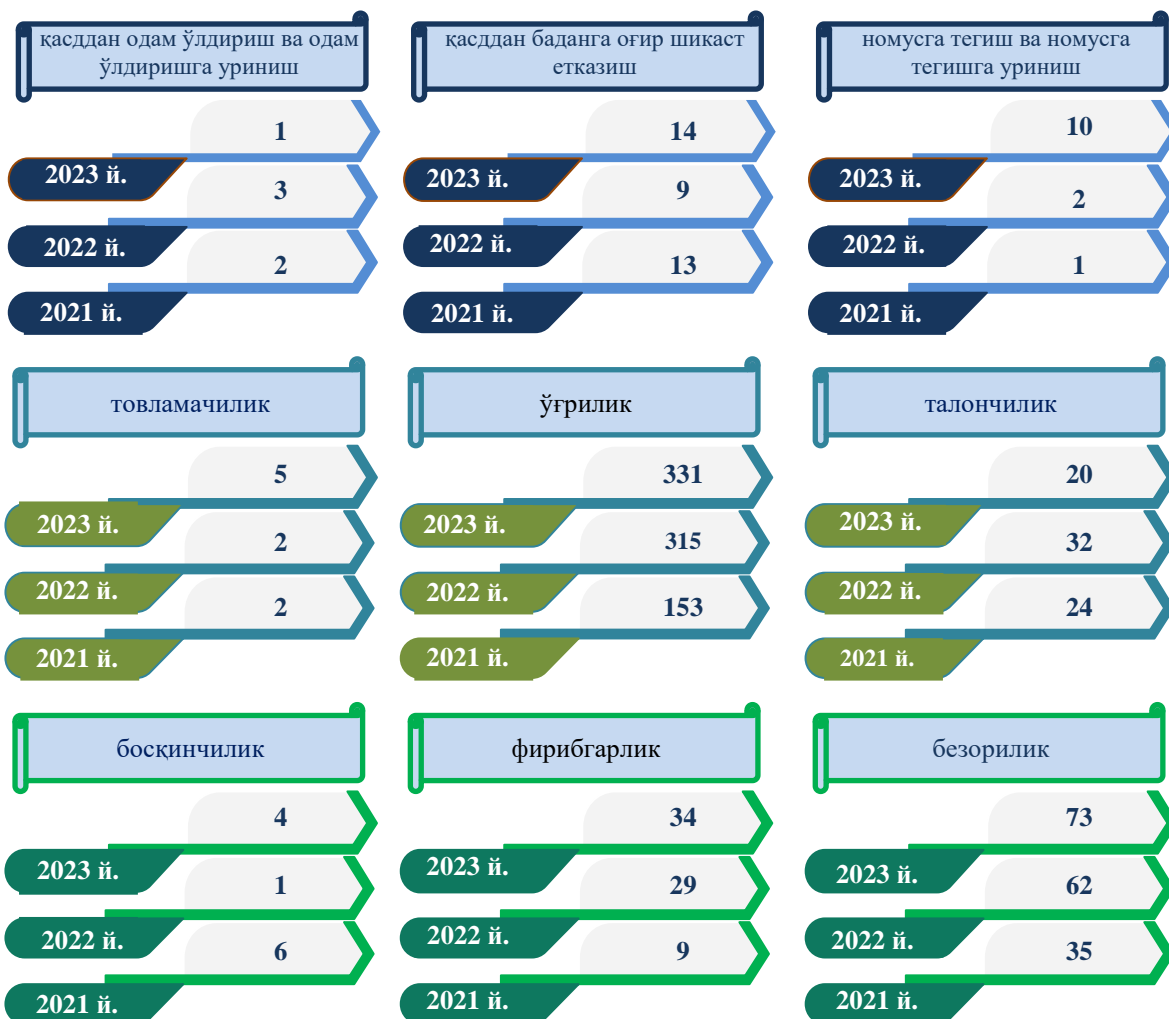
**Жиноят содир этган вояга етмаганларнинг ҳудудлар
бўйича тақсимланиши**
(2023 йил январь-март ойларида, киши)

2023 йил январь-март ойларида вояга етмаганлар томонидан 331 та ўғирлик, 73 та безорилик, 34 та фирибгарлик, 24 та талончилик ва босқинчилик, 14 та қасддан баданга оғир шикаст етказиш, 10 та номусга тегиш ва номусга тегишга уриниш, 1 та қасддан одам ўлдириш жиноятлар содир этилган.

Фарғона вилоятида жиноят содир этганлиги аниқланган вояга етмаганлар ичида ўғил болалар энг кўп кузатилмоқда – бу вилоятда умумий сонининг 6,1 % и, кейин Тошкент шаҳрида – 70 нафар (шаҳардаги ҳуқуқбузарлар умумий сонининг 2,5 % и), Наманган вилоятида – 68 киши (5,2 %). Вояга етмаган қизлар ўртасида Фарғона вилояти – 19 нафар, Бухоро вилояти – 7 нафар билан устунлик қилмоқда. Хоразм, Самарқанд, Сирдарё, Жиззах, Наманган, Андижон вилоятлари ва Тошкент шаҳрида жиноят содир этган вояга етмаган қизлар йўқ.

Вояга етмаганлар томонидан содир этилган жиноятлар
(2021-2023 йиллар январь-март ойларида, ҳолатлар)

Вояга етмаганлар томонидан содир этилган жиноятлар бўйича 2023 йилнинг январь-март ойларида 2022 йилнинг шу даврига нисбатан қасддан одам ўлдириш ва одам ўлдиришга уриниш 3 мартага ва талончилик 1,2 мартага камайган. Жиноятларнинг қуйидаги турлари бўйича ўсиш қайд этилди: қасддан баданга оғир шикаст етказиш 1,6 мартага, номусга тегиш ва номусга тегишга уриниш – 5,0 мартага, товламачилик – 2,5 мартага, ўғрилиқ – 1,1 мартага, босқинчилик – 4,0 мартага, фирибгарлик – 1,2 мартага, безорилик – 1,2 мартага ўсган.

Бундан ташқари, 2023 йил январь-март ойларида вояга етмаганлар бўйича: 4 та гиёҳвандлик воситаларини ишлаб чиқариш ёки сотиш, 17 та ўлимга олиб келмайдиган йўл-транспорт ҳодисаси, 1 та валюта бойликларини қонунга хилоф равишда олиш ёки сотиш аниқланган.

Жиноят содир этилган пайтда бандлиги бўйича вояга етмаганлар ўртасида 575 нафар ўқиётганлар, 52 нафар ишчи, 14 нафар меҳнатга лаёқатли (ишламайдиган ва ўқимайдиганлар), 2 нафар ходим ва 10 нафар қишлоқ хўжалигида меҳнат қилаётганлар ҳисобга олинди.

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Жиноятчилик бу – аниқ ҳудудда муайян вақт давомида содир этилган жиноятлардан иборат бўлган ҳамда миқдор кўрсаткичлари билан таърифланадиган ижтимоий-ҳуқуқий ҳодисадир.

Жиноятчилик даражаси – жиноятнинг мутлақ (маълум вақт давомида маълум бир ҳудудда содир этилган жиноятлар сони) ва нисбий (10 ёки 100 минг аҳолига тўғри келадиган жиноятлар сони) даражаси билан ўлчанадиган миқдорий характеристикасидир.

Рўйхатга олинган жиноят бу – ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан аниқланган ва расман ҳисобга олинган, жиноят қонунчилигида назарда тутилган ижтимоий хавфга эга хатти-ҳаракатдир.

Жиноятларни таснифлаш – жиноятлар ўз хусусияти ва ижтимоий хавфлилиги даражасига кўра: ижтимоий хавфи катта бўлмаган; унча оғир бўлмаган; оғир; ўта оғир жиноятларга бўлинади. Ўзб.Респ. ЖК 15-модда.

Катта ижтимоий хавф туғдирмайдиган жиноятларга қонунда уч йилдан ортиқ бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган қасддан содир этилган жиноятлар, шунингдек, эҳтиётсизлик оқибатида беш йилдан ортиқ содир этилган жиноятлар қиради.

Ўта оғир бўлмаган жиноятларга қонунда уч йилдан ортиқ, лекин беш йилдан ортиқ бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган қасддан содир этилган жиноятлар, шунингдек, эҳтиётсизлик оқибатида содир этилган жиноятлар қиради.

Оғир жиноятларга қонун ҳужжатларида беш йилдан ортиқ, лекин ўн йилдан ортиқ бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган қасддан содир этилган жиноятлар қиради. Қонунда ўн йилдан ортиқ муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки умрбод озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо назарда тутилган қасддан содир этилган жиноятлар айниқса оғирдир.

Фирибгарлик – алдаш ёки ишончни суистеъмол қилиш йўли билан ўзганинг мулкани ёки ўзганинг мулқига бўлган ҳуқуқни қўлга киритиш. Ўзб.Респ. ЖК 168-модда.

Товламачилик – яъни жабрланувчи ёки унинг яқин кишиларига зўрлик ишлатиш, мулкка шикаст етказиш ёки уни нобуд қилиш ёхуд жабрланувчи учун сир сақланиши лозим бўлган маълумотларни ошкор қилиш билан қўрқитиб, ўзгандан мулкни ёки мулкнинг ҳуқуқни топширишни, мулкнинг манфаатлар беришни ёхуд мулкнинг йўсиндаги ҳаракатлар содир этишни талаб қилиш ёхуд жабрланувчини ўз мулки ёки мулкка бўлган ҳуқуқини беришга мажбур қиладиган шароитга солиб қўйиш. Ўзб.Респ. ЖК 165-модда.

Ўғрилик – яъни ўзганинг мол-мулкни яширин равишда талон-торој қилиш. Ўзб.Респ. ЖК 169-модда.

Босқинчилик – ҳаёт ва соғлиқ учун хавфли зўравонлик қўллаш ёки шундай зўравонлик қилиш таҳдиди билан бировнинг мулкани ўғирлаш мақсадида қилинган хужум. Ўзб.Респ. ЖК 164-модда.

Безорилик – безорилик, яъни жамиятда юриш-туриш қоидаларини қасдан менсимаслик, уриш-дўппослаш, баданга енгил шикаст етказиш ёки ўзганинг мулкига шикаст етказиш ёхуд нобуд қилиш анча зарар етказиш билан боғлиқ ҳолда содир этиш. Ўзб.Респ. ЖК 277-модда.

Талончилик – ўзганинг мулкани очикдан-очик ўғрилаш. Ўзб.Респ. ЖК 166-модда.

Номусга тегиш – зўрлик ишлатиб, қўрқитиб ёки жабрланувчининг ожизлигидан фойдаланиб, жинсий алоқа қилиш. Ўзб.Респ. ЖК 118-модда.

Қасдан баданга оғир шикаст етказиш бу – содир этилаётган пайтда ҳаёт учун хавфли бўлган қасдан баданга оғир шикаст етказиш натижасида кўриш, сўзлаш, эшитиш қобилиятини йўқотиш ёхуд бирон аъзонинг ишдан чиқиши ёки унинг фаолияти тамоман йўқолишига, руҳий ҳолатининг бузилишига ёки соғлиғининг бошқача тарзда бузилишига, умумий меҳнат қобилиятининг ўттиз уч фоизидан кам бўлмаган қисмининг доимий йўқолишига ёки ҳомиланинг тушиши ёхуд баданнинг тузалмайдиган даражада хунуклашишига сабаб бўлишидир. Ўзб.Респ. ЖК 104-модда.

Пора олиш – яъни давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахс томонидан шахсан ёки воситачи орқали моддий бойликларни амалга оширганлиги ёки бажармаганлиги учун моддий манфаатлар олиши ёки уларни била туриб қонунга хилоф равишда олиши, мансабдор шахс ўз хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда қилиши керак бўлган ёки қилиши мумкин бўлган муайян пора берувчининг манфаатларини кўзлаб ҳаракатни амалга ошириш. Ўзб.Респ. ЖК 210-модда.

Вояга етмаган шахс – ўн саккиз ёшга тўлмаган шахс.

Жиноят содир этган шахслар – ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари томонидан расман рўйхатга олинган, уларга нисбатан жиноят иши қўзғатилган шахслар.

Қимор ва таваккалчиликка асосланган бошқа ўйин - ўйин ташкилотчиси (ўйин муассасаси) томонидан бир ёки ундан ортиқ иштирокчилар билан тасодифга (воқеага) ва (ёки) ўйин иштирокчисининг қобилияти, епчиллиги ва бошқа сифатларига боғлиқ ютуқ тўғрисида тузилган, таваккалчиликка асосланган битимга мувофиқ ўйин ташкилотчилари ва иштирокчиларининг хатти-ҳаракатлари мажмуини назарда тутувчи ўйин, шу жумладан тотализаторлар, казино, шунингдек ўйин автоматларидан фойдаланиладиган ўйин.

Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш (ёки жиноий даромадларни легаллаштириш) - бу ноқонуний йўл билан олинган пул маблағларини инвестиция қилиш, кўчириш ёки қонуний манбаларга ўтказиш йўли билан қонуний кўринишдаги фондларга айлантириш жараёни

XVIII. ТУРИСТИК ОҚИМ

(2023 йил январь-март)

Туризм бу – одамларнинг доимий яшаш жойидан ташқарига чиқиши билан боғлиқ ижтимоий, маданий ва иқтисодий ҳодиса бўлиб, мақсади одатда кўнгил очиш ва дам олишдир.

Ўзбекистон ўзининг қадимги тарихий-меъморий ёдгорликлари, табиий бойликлари ва шиддатли замонавий ривожланиши билан бутун дунё диққатини ўзига жалб этмоқда. Хивадаги Ичан-Қалъа мажмуаси, Бухоро, Шаҳрисабз ва Самарқанддаги тарихий марказлар ЮНЕСКОнинг махсус “Бутун дунё мероси” рўйхатига киритилган. Бу шаҳарларда жойлашган такрорланмас ёдгорликлар ва меъморий иншоотлар мамлакат тарихида катта рол ўйнаган ўтмиш замонларни ўзида акс эттиради.

Республикаимиз ҳукумати томонидан туризм соҳасини модернизация қилиш, транспорт ва меҳмонхона инфратузилмасини яхшилаш, шунингдек, туризм соҳасидаги қонунчилик базасини ривожлантириш ва такомиллаштириш борасида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Афсонавий ўтмиш, Ипак йўлининг тарихий-меъморий мероси, табиатнинг бетакрор гўшалари, авлоддан-авлодга ўтиб келаётган миллий хунармандчилик, халқнинг меҳмондўстлиги ва инсонпарварлик анъаналари – буларнинг барчаси дунёнинг турли бурчакларидан кўплаб одамларни Ўзбекистонга жалб этмоқда, ҳар бир саёҳатчини завқлантиради, ҳайратга солади ва хурсанд қилади.

¹ Республикага келганларнинг умумий сонида бир киши бир неча марта ҳисобланиши мумкин ва бу алоҳида ҳолат сифатида ҳисобга олинади.

² Республикадан кетганларнинг умумий сонида бир киши бир неча марта ҳисобланиши мумкин ва бу алоҳида ҳолат сифатида ҳисобга олинади.

1-БЎЛИМ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИГА ТУРИСТИК МАҚСАДЛАРДА КЕЛГАН ЧЕТ ЭЛ ФУҚАРОЛАРИ

Кирувчи туризм – кўрилаётган мамлакат доимий яшовчиси бўлмаган ташриф буюрувчининг кирувчи сайёҳлик сафари вақтида ушбу мамлакат доирасидаги фаолиятини ўз ичига олади.

Маълумот учун: Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик хизмати Чегара қўшинларининг Ўзбекистон Республикасига ташриф буюрган чет эл фуқаролари тўғрисидаги маълумотлари асосида шакллантирилади.

Ўзбекистон Республикасига туристик мақсадларда келган чет эл фуқаролари

(тегишли йилнинг январь-март ойлари учун, минг киши)

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасига келган хорижий фуқаролар сони жами **1 487,7** минг нафарни ташкил этган. 2022 йилга нисбатан уларнинг сони **2,4** баробарга ошган.

2023 йилнинг биринчи чорагида ҳаво транспортида келган сайёҳлар **198,3** минг кишини (13,3 %), темир йўл орқали келганлар – **21,8** минг кишини (1,5 %), автомобил транспортида келганлар – **6,5** минг кишини (0,4 %) ташкил этган. Сайёҳларнинг энг кўп қисми, яъни **1 261,1** минг нафари (84,8 %) пиёда келган.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги (МДХ) таркибига 11 та давлат киради: Озарбайжон, Арманистон, Беларусь, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Россия, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон ва Украина. (Ахборот манбаи – МДХ Давлатларо статистика қўмитаси <http://new.cisstat.org>).

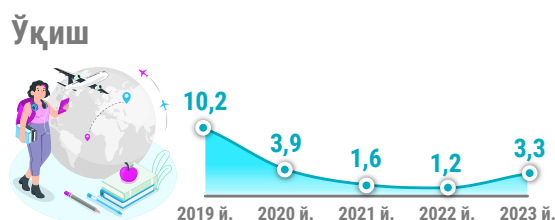
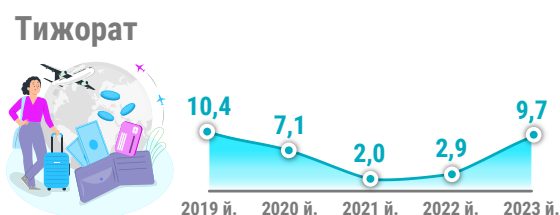
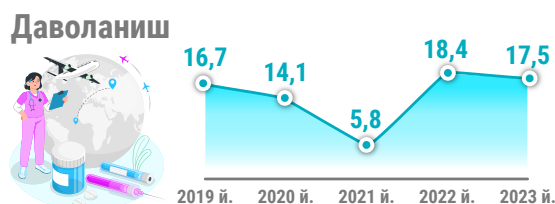
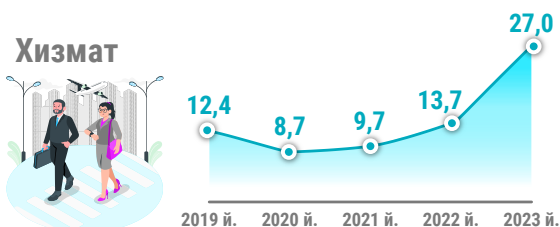
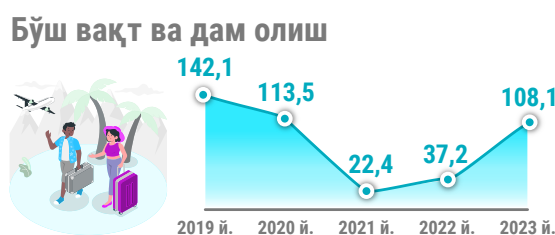
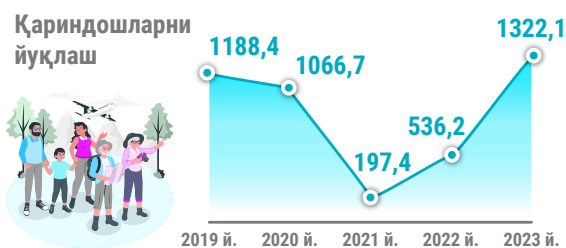

2023 йилнинг I чорагида МДХ давлатларидан республикага ташриф буюрган фуқаролар сони 2022 йилнинг шу даврига нисбатан **2,5 баробарга**, бошқа мамлакатлардан келганлар сони эса **2,2 баробарга** ошди.

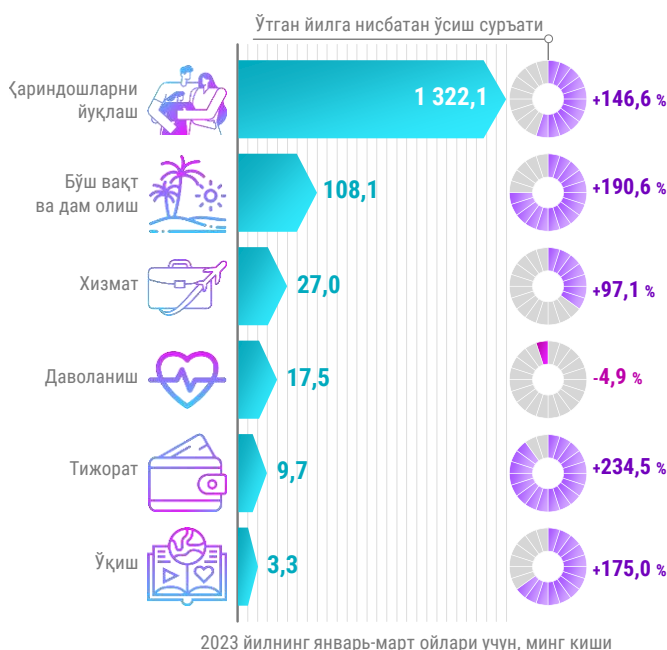
2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасига МДХ давлатларидан **1 419,9** минг киши ташриф буюриб, бу жами келганларнинг **95,4 %** ини ташкил этди, бошқа давлатлардан – **67,8** минг киши (**4,6 %**) ташриф буюрган.

Туристик мақсадларда келган чет эл фуқароларининг сафар мақсадлари бўйича тақсимланиши
(тегишли йилнинг январь-март ойлари учун, минг киши)

Туризм мақсадлари бу – туристларнинг саёҳатга чиқиш орқали эришмоқчи бўлган ниятлари ва истаклари ҳисобланади. Мақсадлар ҳар хил бўлиши мумкин, масалан, дам олиш ва ўйин-кулги, янги маданият ва анъаналарни ўрганиш, таълим ва ўзини ўзи такомиллаштириш, атроф-муҳит ва ижтимоий хабардорлик ва бошқалар. Улар ҳар бир туристнинг шахсий манфаатларига боғлиқ бўлиб, уларга жой ва саёҳат дастурини танлашда ёрдам беради.

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистонга келган чет эл фуқаролари сафар мақсадини ўқиш учун деб белгилаганлар сони **3,3** минг кишига (жами келганларнинг **0,2 %** и) тенг, тижорат мақсадида келганлар – **9,7** минг киши (**0,6 %**), даволаниш учун – **17,5** минг киши (**1,2 %**), хизмат сафари учун – **27,0** минг киши (**1,8 %**), бўш вақт ва дам олиш учун – **108,1** минг киши (**7,3 %**)га тўғри келган. Энг кўп саёҳатларнинг мақсадларига эса қариндошларни йўқлаш деб белгиланганлари **1 322,1** минг киши (**88,9 %**)га тенг бўлган.

Тегишли даврнинг ўтган 2022 йилга нисбатан хизмат сафарлари **97,1 %** га ошган. Қариндошларни йўқлаш учун амалга оширилган сафарлар **2,5 бараварга**, ўқиш мақсадидаги сафарлар **2,8 бараварга**, бўш вақтини ўтказиш ва дам олиш учун **2,9 бараварга**, тижорат мақсадидаги сафарлар **3,3 бараварга** ошган. Даволаниш мақсадидаги саёҳатлар эса, аксинча, **4,9 %** га камайган.

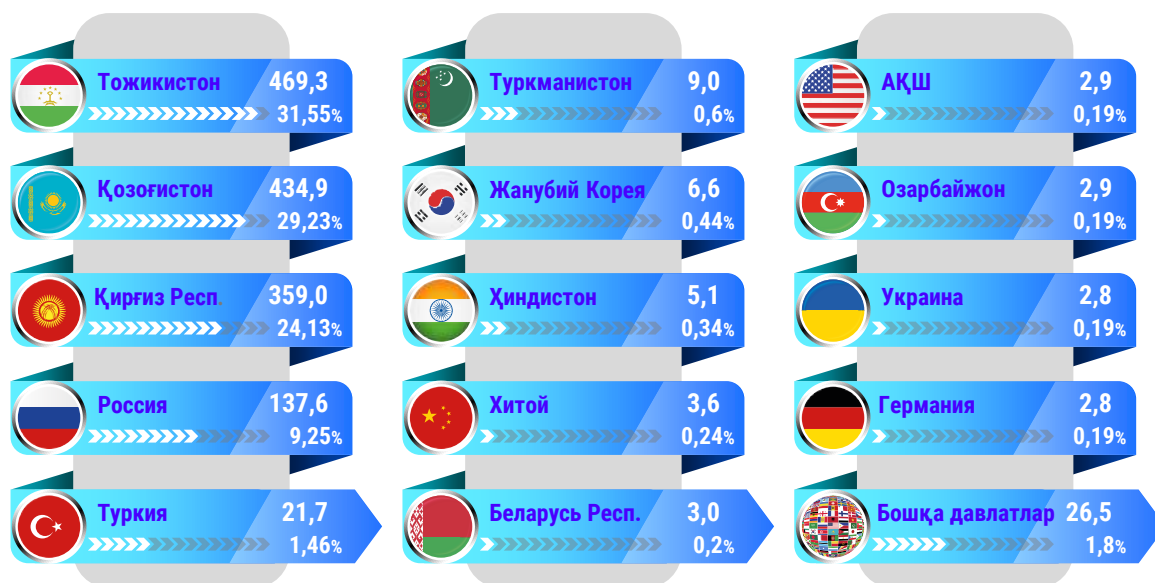

Юқорида келтирилган графикдан хулоса қилиш мумкинки, 2023 йилнинг I чорагида хорижий давлатлардан (МДХ давлатларидан ташқари) чет эл фуқаролари Ўзбекистон Республикасига асосан бўш вақтини ўтказиш ва дам олиш (бу хорижий давлатлардан (МДХ давлатларидан ташқари) ташриф буюрганларнинг умумий сонидан **49,41 %** ини ташкил этган), қариндошларини йўқлаш (**27,28 %** и) ҳамда хизмат сафари (**17,7 %** и) мақсадида ташриф буюрган. Улардан **2,95 %** и – ўқиш учун, **2,65 %** и – тижорат мақсадида ва **0,01 %** и – даволаниш учун келган.

МДХ давлатларидан ташриф буюрганларнинг умумий сонидан қариндошларини йўқлаш мақсадида келганлар **91,8 %** ни, бўш вақтини ўтказиш ва дам олиш учун келганлар – **5,2 %** ни, шунингдек, даволаниш мақсадида келганлар – **1,2 %** ни ташкил этган. Хизмат сафари мақсадида келганлар – **1,1 %** ни, тижорат мақсадида келганлар – **0,6 %** ни ва ўқиш сабабли келганлар – **0,1 %** ни ташкил этганлар.

Ўзбекистон Республикасига хориж давлатларидан келган чет эл фуқаролари

(2023 йил январь-март, минг киши)

Хорижий фуқароларнинг республикамизга энг кўп оқими қуйидаги давлатлардан қайд этилди: Тожикистондан – **469,3** минг киши, Қозоғистондан – **434,9** минг киши, Қирғиз Республикасидан – **359,0** минг киши, Россиядан – **137,6** минг киши, Туркиядан – **21,7** минг киши, Туркменистондан – **9,0** минг киши, Жанубий Кореядан – **6,6** минг киши, Ҳиндистондан – **5,1** минг киши, Хитойдан – **3,6** минг киши, Беларусь Республикасидан – **3,0** минг киши, Озарбайжондан – **2,9** минг киши, Германиядан – **2,8** минг киши, АҚШдан – **2,9** минг киши ва Украинадан – **2,8** минг киши. Қолган **26,5** минг киши Ўзбекистонга бошқа хорижий давлатлардан келганлар.

Ўзбекистон Республикасига хориж давлатларидан келган
чет эл фуқаролари сонининг сафар мақсадлари бўйича тақсимланиши
(2023 йил январь-март, минг киши)

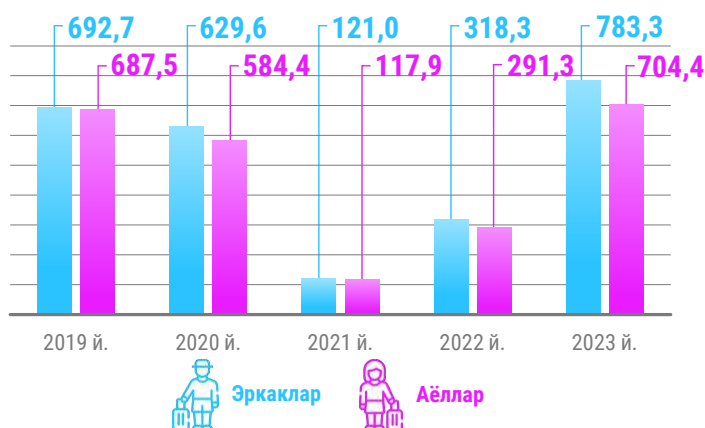
2023 йилнинг I чораги давомида чет эл фуқаролари хизмат сафарлари билан Ўзбекистонга асосан Тожикистон (5,4 минг киши), Туркия (4,0 минг киши) ва Россиядан (3,6 минг киши) келганлар. Ўқиш учун асосан Ҳиндистон (1,1 минг киши), Туркменистон (1,0 минг киши) ва Покистондан (0,2 минг киши) ташриф буюришган. Бўш вақтини ўтказиш ва дам олиш учун юртимизга келган чет элликларнинг асосий қисми Россия (44,4 минг киши), Қозоғистон (9,6 минг киши) ва Тожикистонликлардан (8,6 минг киши) иборат бўлган. Мақсади қариндошларини йўқлаш бўлган сафарлар сонидан чет эл фуқаролари асосан Тожикистон (439,0 минг киши), Қозоғистон (419,4 минг киши) ҳамда Қирғиз Республикаси (349,9 минг киши) каби қўшни давлатлардан Ўзбекистонга ташриф буюришган.

Даволаниш учун ҳам, мақсади қариндошларини йўқлаш бўлган сафарлар каби, чет эл фуқаролари асосан Тожикистондан (12,7 минг киши), Қозоғистондан (2,8 минг киши) ва Қирғиз Республикасидан (1,6 минг киши) келишган. Тижорат мақсадида амалга оширилган сафарларнинг асосий қисми Туркменистон (4,2 минг киши), Тожикистон (3,4 минг киши) ва Афғонистон (0,4 минг киши) фуқароларидир.

Ишга доир (хизмат) туризми бу – касбий вазифаларни бажариш билан боғлиқ саёҳат туридир. У хизмат ва ишга доир сафарларни, конференцияларда, кўргазмаларда, семинарларда ва иш билан боғлиқ бошқа тадбирларда иштирок этишни ўз ичига олади.

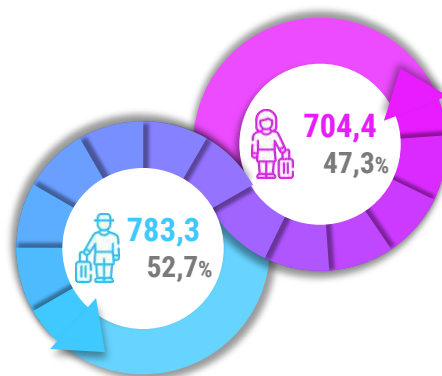
**Туристлик мақсадларда келган чет эл фуқароларининг
жинси бўйича тақсимланиши**
(2023 йил январь-март, минг киши)

Туристларнинг гендер тақсимоти бу – бошқа мамлакатлар ёки минтақаларга саёҳат қиладиган эркеклар ва аёллар нисбатидир. Бу эркеклар ва аёллар туризмнинг қайси турларини афзал кўришлари, улар қандай турар жой турларини танлашлари, қандай диққатга сазовор жойлар ва тадбирларга ташриф буюришлари ва ҳар бир гуруҳ саёҳат пайтида қандай муаммолар ёки тўсиқларга дуч келиши мумкинлигини таҳлил қилишни ўз ичига олиши мумкин. Кириш туризмнинг гендер тақсимоти, уларнинг жинсидан қатъи назар, янада самарали маркетинг стратегияларини ишлаб чиқиш ва туристлар учун шароитларни яхшилаш учун ишлатилиши мумкин.

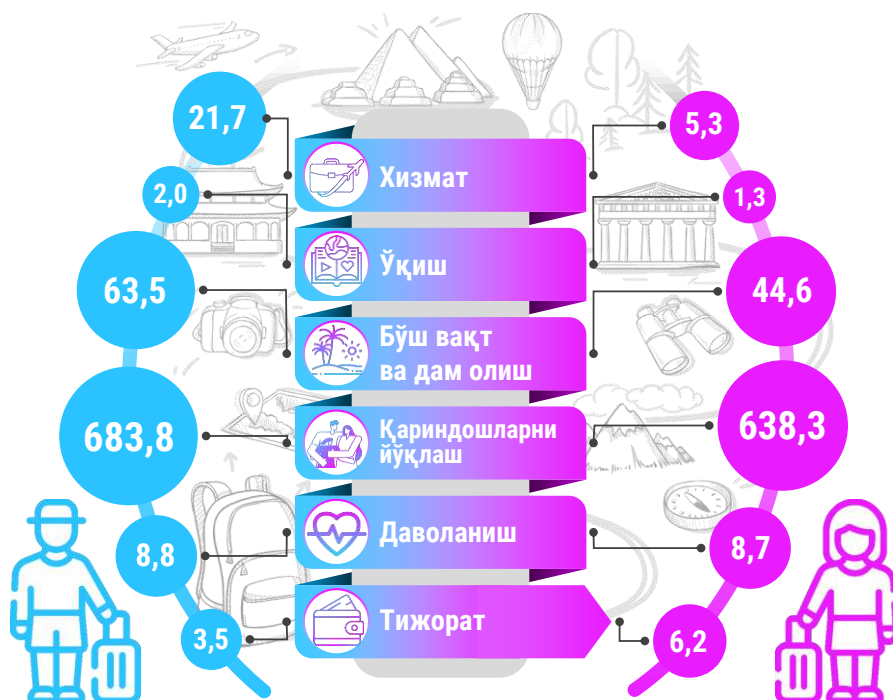
2023 йилнинг I чорагида чет давлатлардан юртимизга ташриф буюрган эркеклар сони 2022 йилнинг шу даврига нисбатан **2,5 баробарга**, аёллар сони эса **2,4 баробарга** ошди.

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасига келган эркеклар сони **783,3** минг кишидан иборат бўлиб, бу келган барча хорижий фуқаролар умумий сонининг **52,7 %** ини ташкил этди, аёллар сони **704,4** минг нафар (**47,3 %**)га етди.

**Ўзбекистон Республикасига келган чет эл фуқаролари сонининг
сафар мақсадлари бўйича гендер тақсимоти**
(2023 йил январь-март, минг киши)

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасига келган эркеклар сонидан **683,8** минг нафари қариндошларини йўқлаш мақсадида, **63,5** минг киши – бўш вақтини ўтказиш ва дам олиш учун, **21,7** минг киши – хизмат сафарига, **8,8** минг киши – даволанишга, **3,5** минг киши – тижорат учун ва **2,0** минг киши – ўқишга ташриф буюрган.

Аёлларга келсак, уларнинг **638,3** минг нафари қариндошларини йўқлашга, **44,6** минг нафари бўш вақтини ўтказиш ва дам олиш учун, **8,7** минг нафари даволаниш учун, **6,2** минг нафари тижорат мақсадида, **5,3** минг нафари хизмат сафари учун ва **1,3** минг нафари ўқиш учун келишган.

Ўзбекистон Республикасига хориж давлатларидан келган
чет эл фуқаролари сонининг жинси бўйича тақсимланиши
(2023 йил январь-март, минг киши)

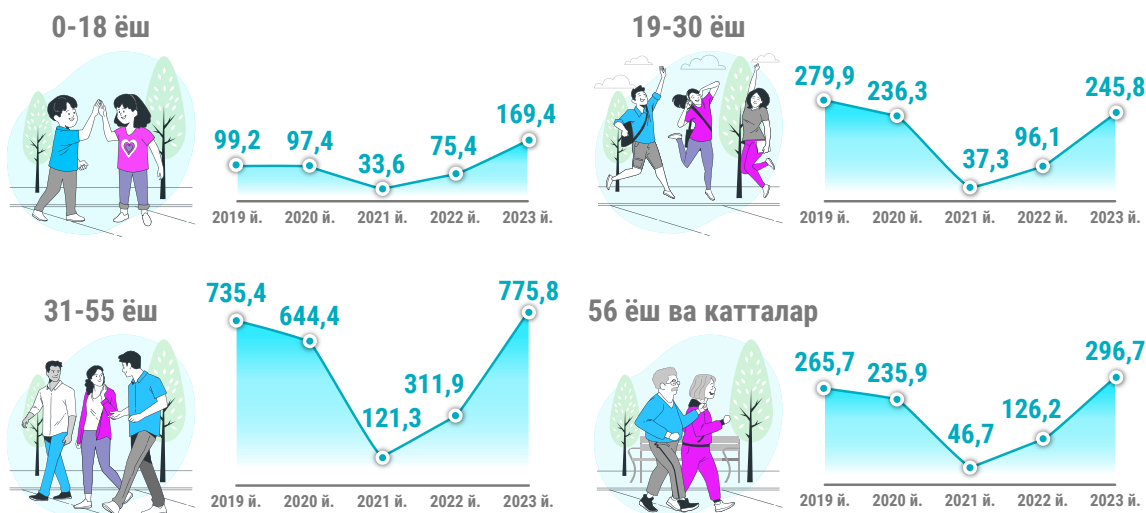
2023 йилнинг январь-март ойларида республикамызга чет эл эркаклари асосан Тожикистондан – **277,9** минг киши (уларнинг умумий сонидан **35,5 %** и), Қозоғистондан – **207,7** минг киши (**26,5 %**) ва Қирғиз Республикасидан – **160,7** минг киши (**20,5 %**) келган. Қолган **137,0** минг киши (**17,5 %**) бошқа давлатлардан ташриф буюрганлар.

Ўз ўрнида, аёлларнинг асосий қисми Қозоғистондан – **227,2** минг киши (уларнинг умумий сонидан **32,3 %** и), Қирғиз Республикасидан – **198,3** минг киши (**28,2 %**) ва Тожикистондан – **191,4** минг киши (**27,2 %**) келган. Қолган **87,5** минг нафари (**12,3 %**) бошқа мамлакатлардан ташриф буюрганлар.

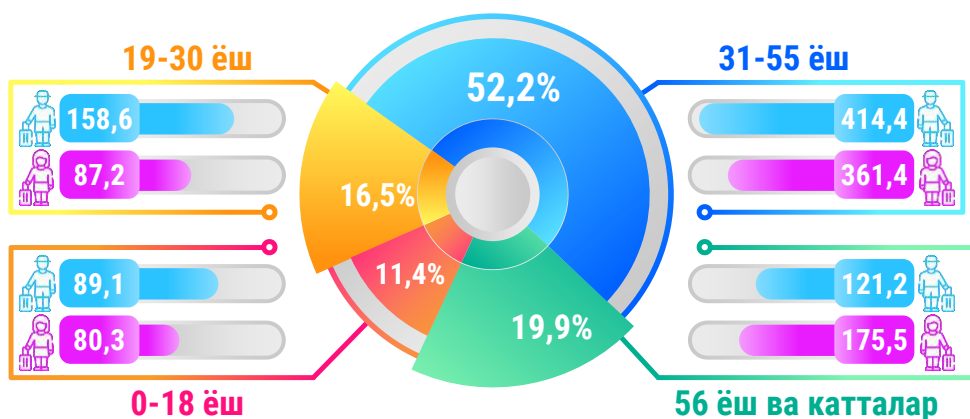
Ўзбекистон Республикасига келган чет эл фуқаролари сонининг ёши бўйича тақсимланиши

(тегишли йилнинг январь-март ойлари учун, минг киши)

**Ўзбекистон Республикасига келган чет эл
фуқароларининг ёши бўйича гендер тақсимоти**
(2023 йил январь-март, минг киши)

Туристларнинг ёши бўйича тақсимланиши бу – турли ёш гуруҳларидаги туристлар сонини ақс эттирувчи статистик кўрсаткичдир. Ушбу кўрсаткич туристик дастурларнинг мақсадли аудиториясини аниқлаш ва маълум бир ёш тоифасидаги туристларни жалб қилиш учун маркетинг стратегияларини ишлаб чиқиш учун ишлатилиши мумкин.

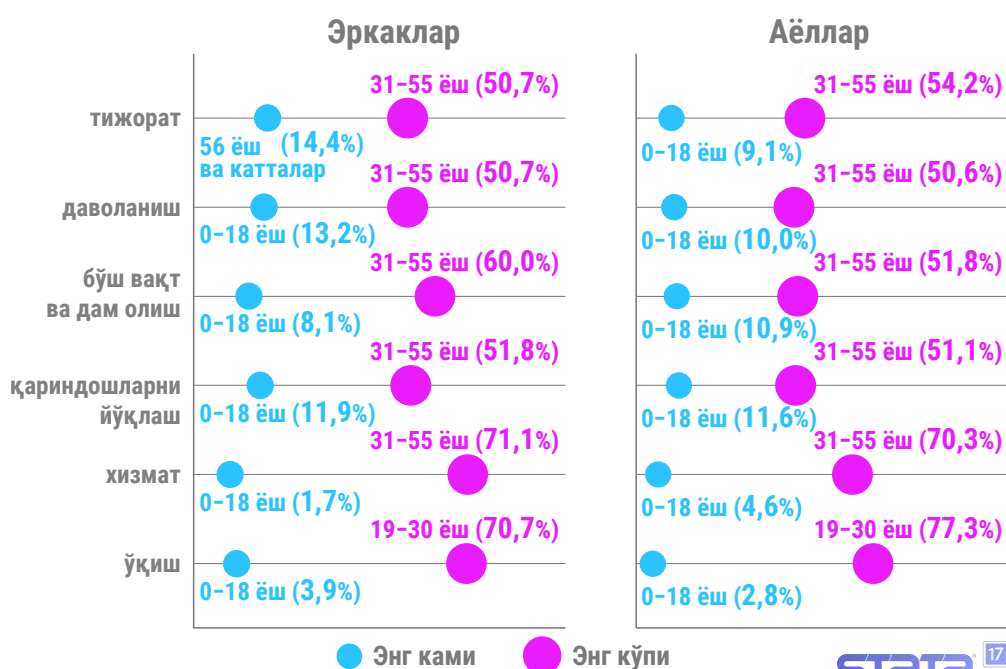
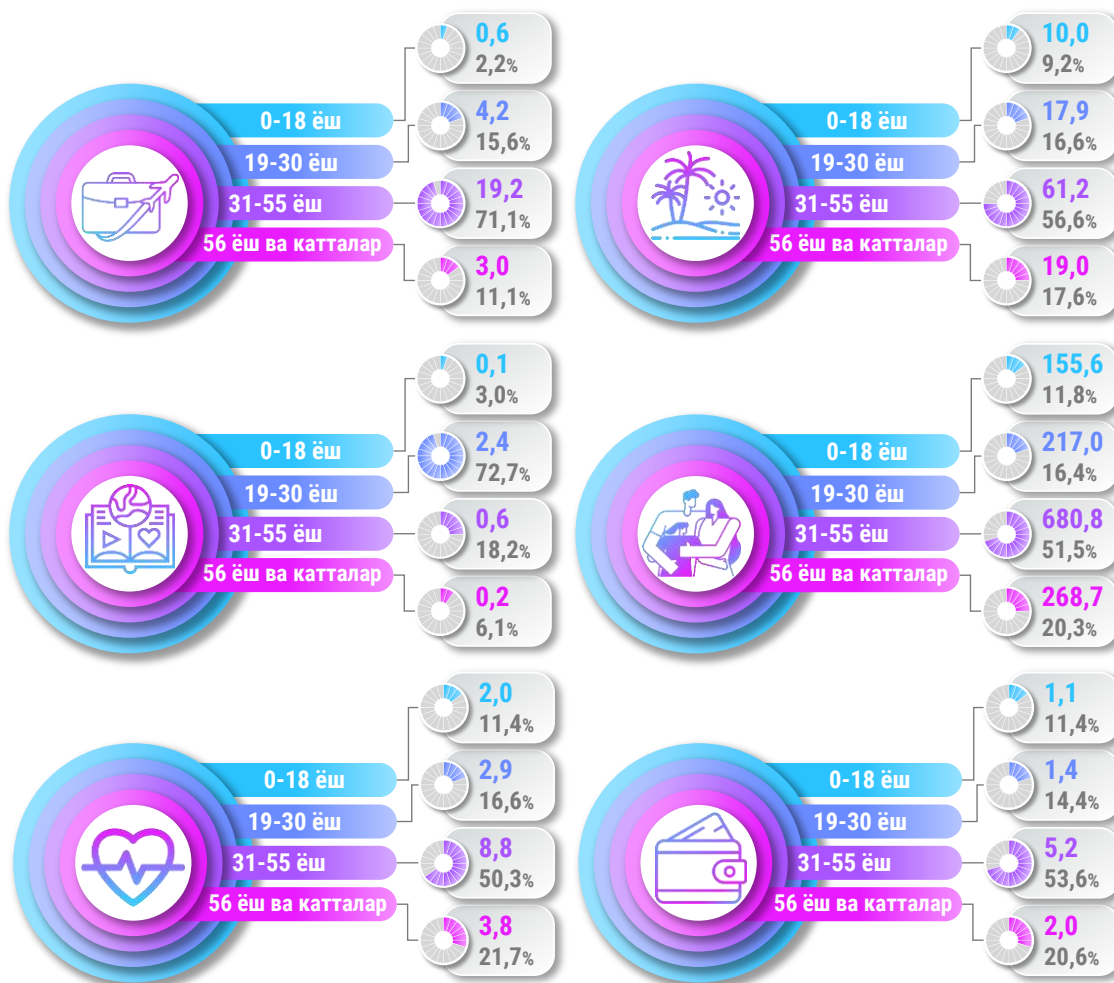

2023 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасига келган чет эл фуқароларининг ёши бўйича тақсимланиш таҳлилига кўра, уларнинг асосий қисми 31-55 ёшдагилар – **52,2 %** ни (**775,8** минг киши, шундан эркаклар – **53,4 %** ни, аёллар – **46,6 %** ни) ташкил этган. 56 ва ундан катта ёшдагилар – **19,9 %** ни (**296,7** минг киши, шундан эркаклар – **40,8 %** ни, аёллар – **59,2 %** ни), 19-30 ёшдагилар – **16,5 %** ни (**245,8** минг киши, шундан йигитлар – **64,5 %** ни, қизлар – **35,5 %** ни), 0- 18 ёшдагилар – **11,4 %** ни (**169,4** минг бола, шундан ўғил болалар – **52,6 %** ни, қиз болалар – **47,4 %** ни) ташкил этганлар.

**Ўзбекистон Республикасига келган чет эл фуқароларининг
ёши ва сафар мақсадлари бўйича тақсимланиши**
(2023 йил январь-март, минг киши)

2023 йилнинг январь-март ойларида хизмат сафари, бўш вақтларини ўтказиш ва дам олиш, қариндошларни йўқлаш, даволаниш ҳамда тижорат мақсадларида асосан 31-55 ёшдаги чет эллик фуқаролар (улар хизмат сафари билан келганлар сонидан **71,1 %** ини, бўш вақтларини ўтказиш ва дам олиш мақсадида келганлар сонидан **56,6 %** ини, қариндошларни йўқлашга келганлар сонидан **51,5 %** ини, даволаниш мақсадида келганлар сонидан **50,3 %** ини ва тижорат учун келганлар сонидан **53,6 %** ини ташкил этганлар) келган.

Ўқиш мақсадида асосан 19-30 ёшдаги туристлар келган бўлиб, улар юртимизга таълим учун келганларнинг **72,7 %** ини ташкил этишган.

2-БЎЛИМ. ТУРИСТИК МАҚСАДЛАРДА КЕТГАН ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФУҚАРОЛАРИ

Чиқувчи туризм – кўрилаётган мамлакат доимий яшовчиси бўлган ташриф буюрувчининг ушбу мамлакат доирасидан ташқарига чиқувчи ёки ички сайёҳлик сафарига доир фаолиятини ўз ичига олади.

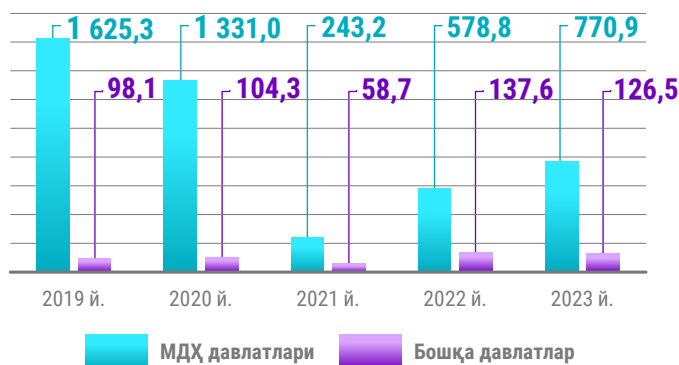
Маълумот учун: Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Давлат Персоналлаштириши марказининг чет элга кетган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари тўғрисидаги маълумотлари асосида шакллантирилади.

Туристик мақсадларда кетган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари (тегишли йилнинг январь-март ойлари учун, минг киши)

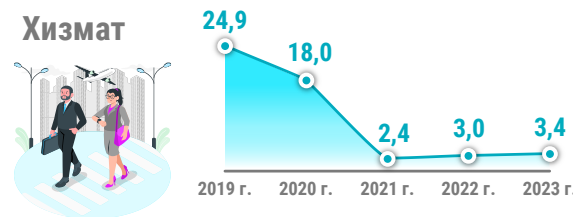
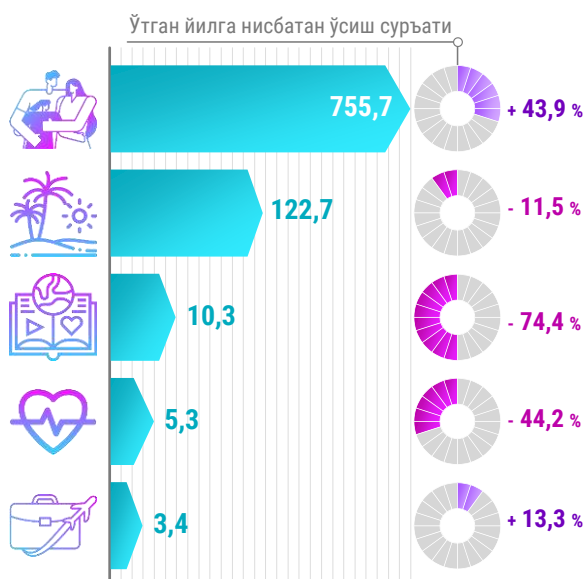
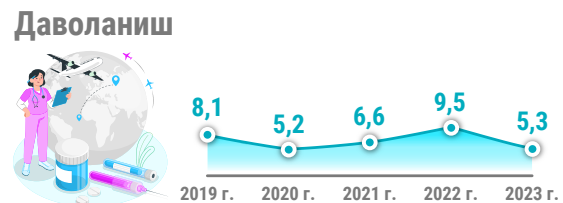
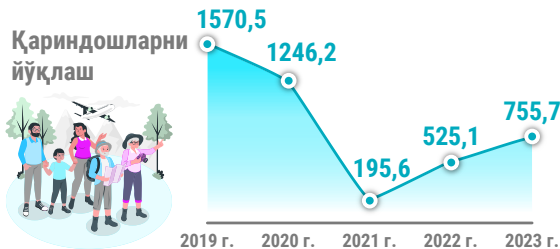
2023 йилнинг январь-март ойларида чет элга кетган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг сони жами **897,4** минг нафарни ташкил этди. 2022 йилнинг шу даврига нисбатан бу кўрсаткич **25,3 %** га ошган.

2023 йил давомида МДХ давлатларига кетган юртимиз фуқаролари сони 2022 йилга нисбатан **33,2 %** га ошган, бошқа давлатларга кетганлар сони эса, аксинча, **8,1 %** га камайган.

2023 йилнинг I чорагида МДХ давлатларига кетганлар сони **770,9** минг кишидан иборат бўлиб, бу жами кетганларнинг **85,9 %** ини ташкил этган, бошқа давлатларга эса **126,5** минг киши (**14,1 %**) кетган.

Сафар мақсадлари бўйича чет элга кетган
Ўзбекистон Республикаси фуқаролари сони
(2023 йил январь-март, минг киши)

2023 йилнинг январь-март ойлари учун, минг киши

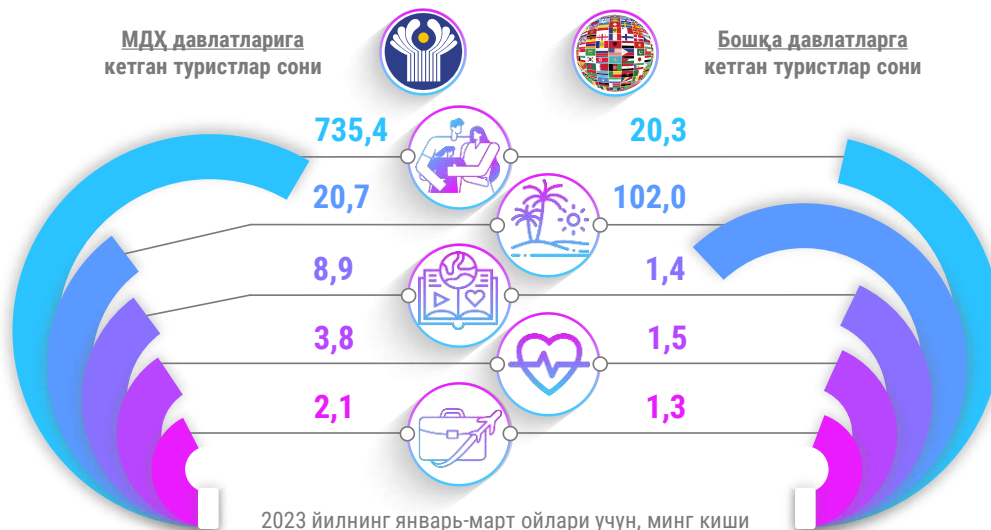
2023 йилнинг январь-март ойларида хизмат сафарлари мақсадида чет элга кетган Ўзбекистон фуқаролари сони **3,4** минг нафар (республикадан чиқиб кетганлар умумий сонидан **0,4 %** и), даволанишга – **5,3** минг нафар (**0,6 %**), ўқиш мақсадида – **10,3** минг нафар (**1,1 %**), бўш вақтни ўтказиш ва дам олиш учун – **122,7** минг нафар (**13,7 %**)

ҳамда қариндошларни йўқлаш учун – **755,7** минг нафарни (**84,2 %**) ташкил этган.

Таълим туризми бу – саёҳат пайтида билим ва тажриба орттириш билан боғлиқ туризм туридир. У таълим муассасаларида, тил курсларида, мастер-классларда, семинарларда, конференцияларда ва бошқа таълим тадбирларида қатнашишни ўз ичига олади. Таълим туризми мустақил таълим олиш шакли ҳам, ўқув дастурининг расмий қисми ҳам бўлиши мумкин.

Ўзбекистон фуқароларининг энг кўп қисми МДХ давлатларига қариндошларини йўқлаш (**735,4** минг киши – МДХ давлатларига чиқиб кетган саёҳатларнинг умумий сонидан **95,4 %** и), бўш вақтни ўтказиш ва дам олиш (**20,7** минг киши – **2,7 %**) ҳамда ўқиш мақсадида (**8,9** минг киши – **1,1 %**) кетган.

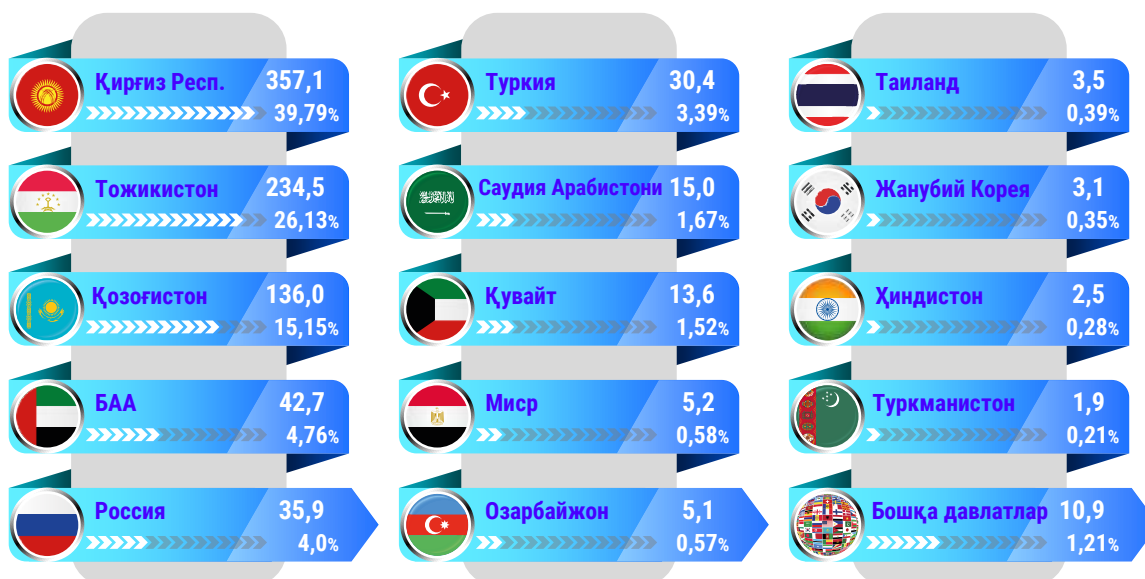
МДХ давлатларига кетган сайёҳларнинг энг кам қисми хизмат сафарлари – 2,1 минг киши (0,3 %) ва даволаниш – 3,8 минг киши (0,5 %) мақсадида чиқиб кетганларга тўғри келади.

Бошқа давлатларга (МДХ давлатларидан ташқари) кетган республикаимиз фуқароларига келсак, энг кўп саёҳатлар бўш вақтни ўтказиш ва дам олиш (102,0 минг киши – бошқа давлатларга чиқиб кетганларнинг умумий сонидан 80,6 % и), қариндошларини йўқлаш (20,3 минг киши – 16,1 %) ва даволаниш – 1,5 минг киши (1,2 %) мақсадида амалга оширилган.

Энг кам саёҳатларнинг мақсади эса хизмат сафарлари (1,3 минг киши – 1,0 %) ва ўқишга (1,4 минг киши – 1,1 %) тўғри келган.

Хориж давлатларига кетган Ўзбекистон Республикаси
фуқароларининг умумий сони
(2023 йил январь-март, минг киши)

Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг асосий оқими 2023 йилнинг январь-март ойларида Қирғиз Республикасига – **357,1** минг киши, Тожикистонга – **234,5** минг киши, Қозоғистонга – **136,0** минг киши, Бирлашган Араб Амирликлари (БАА)га – **42,7** минг киши, Россияга – **35,9** минг киши, Туркияга – **30,4** минг киши, Саудия Арабистонига – **15,0** минг киши, Қувайтга – **13,6** минг киши, Мисрга – **5,2** минг киши, Озарбайжонга – **5,1** минг киши, Таиландга – **3,5** минг киши, Жанубий Кореяга – **3,1** минг киши, Ҳиндистонга – **2,5** минг киши, Туркменистонга – **1,9** минг киши ва бошқа давлатларга – **10,9** минг киши кетгани қайд этилган.

Хориж давлатларига кетган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари сонининг сафар мақсадлари бўйича тақсимланиши (2023 йил январь-март, минг киши)

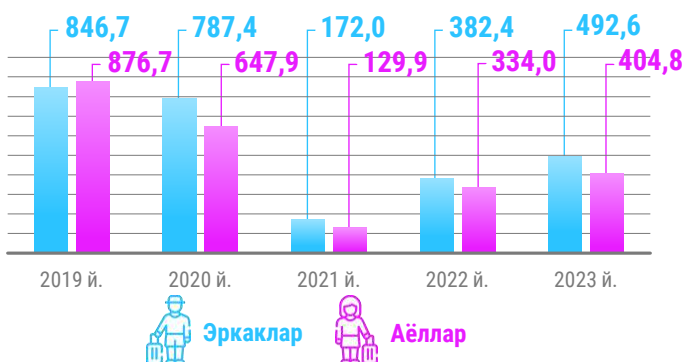

2023 йилнинг I чорагида хизмат сафари мақсадида Ўзбекистон фуқароларининг асосий қисми Туркменистон – **0,7** минг киши, Қирғиз Республикаси – **0,6** минг киши ва Туркияга – **0,5** минг киши кетганлар.

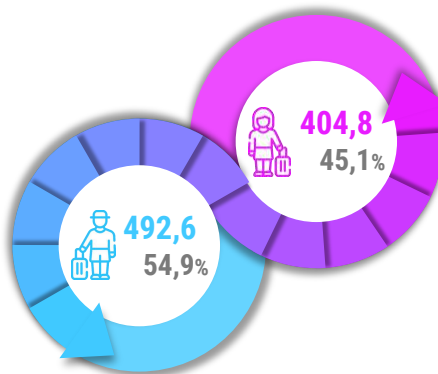
Ўқиш учун асосан улар Тожикистон – **5,5** минг киши, Россия – **1,4** минг киши ва Қирғиз Республикасига – **1,4** минг киши чиққанлар. Бўш вақтини ўтказиш ва дам олиш учун фуқаролар асосан БАА – **34,2** минг киши, Туркия – **22,0** минг киши ҳамда Саудия Арабистонига – **14,5** минг киши кетган. Қариндошларни йўқлаш учун Ўзбекистон фуқаролари асосан Қирғиз Республикаси – **350,8** минг киши, Тожикистон – **227,8** минг киши ва Қозоғистонга – **132,1** минг киши чиқишган. Даволаниш мақсадида улар Қирғиз Республикаси – **1,8** минг киши, Россия – **1,0** минг киши ҳамда Тожикистонга – **0,7** минг киши кетишган.

Таътил, дам олиш ва бўш вақтини ўтказиш бу – туристларнинг дам олиш, кўнгили очиш ва саёҳатга бўлган эҳтиёжларини қондиришга қаратилган туризм туридир. У ҳар хил турдаги фаол дам олишини, спорт тадбирларини, маданий ва тарихий диққатга сазовор жойларга ташриф буюришни, шопинг (харид) қилишни ва ҳоказоларни ўз ичига олади.

Чет элга кетган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг
жинси бўйича тақсимланиши
(2023 йил январь-март, минг киши)

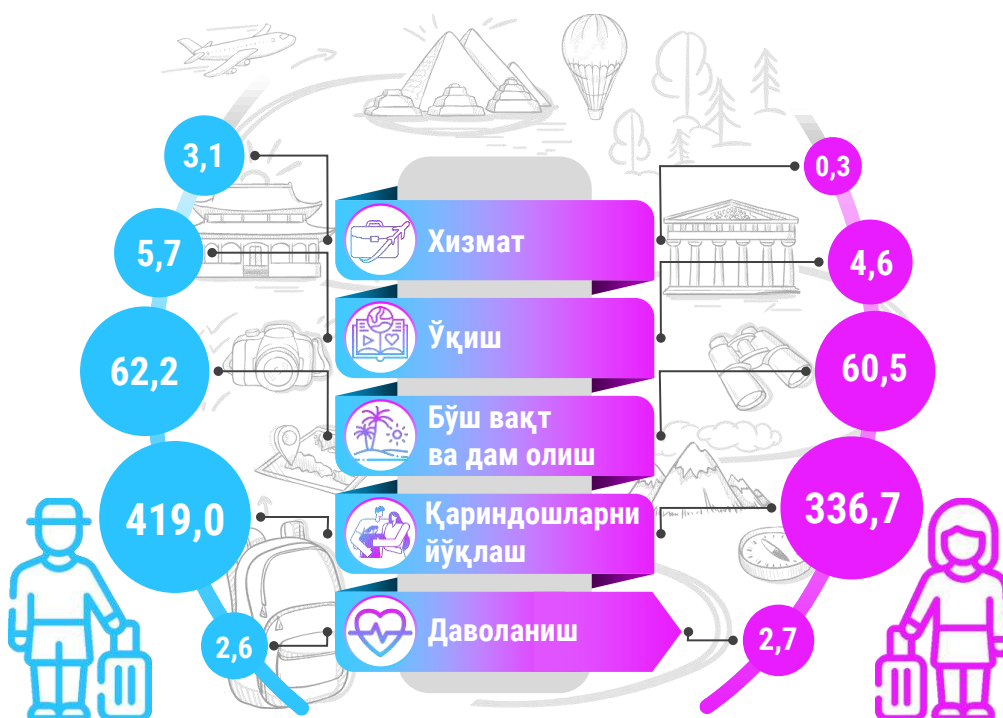

2023 йилнинг I чораги давомида чет элга кетган эркалари сони 2022 йилнинг шу даврига нисбатан **28,8 %** га, аёллар сони эса – **21,2 %** га ошган.

2023 йилнинг январь-март ойларида республикамиздан туризм мақсадида чиқиб кетган эркалар сони **492,6** минг кишидан иборат бўлиб, бу кетган барча фуқаролар умумий сонининг **54,9 %** ини ташкил этган, аёллар сони эса – **404,8** минг киши (**45,1 %**)га етди.

Чет элга кетган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари сонининг
сафар мақсадлари бўйича гендер тақсимооти
(2023 йил январь-март, минг киши)

2023 йилнинг I чорагида Ўзбекистон Республикасидан кетган эркекларнинг умумий сонидан **419,0** минг нафари (**85,1 %** и) қариндошларини йўқлаш мақсадида, **62,2** минг нафари (**12,6 %** и) – бўш вақтини ўтказиш ва дам олиш учун, **5,7** минг нафари (**1,2 %** и) – ўқишга, **3,1** минг нафари (**0,6 %** и) – хизмат сафари мақсадида ва **2,6** минг нафари (**0,5 %** и) – даволанишга чиққанлар.

Аёлларга келсак, уларнинг **336,7** минг нафари (аёллар умумий сонидан **83,2 %** и) қариндошларини йўқлашга, **60,5** минг нафари (**14,9 %** и) бўш вақтини ўтказиш ва дам олиш учун, **4,6** минг нафари (**1,1 %** и) ўқиш мақсадида, **2,7** минг нафари (**0,7 %** и) даволаниш учун ва **0,3** минг нафари (**0,1 %** и) хизмат сафари учун кетганлар.

Хориж давлатларига кетган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари сонининг жинси бўйича тақсимланиши (2023 йил январь-март, минг киши)

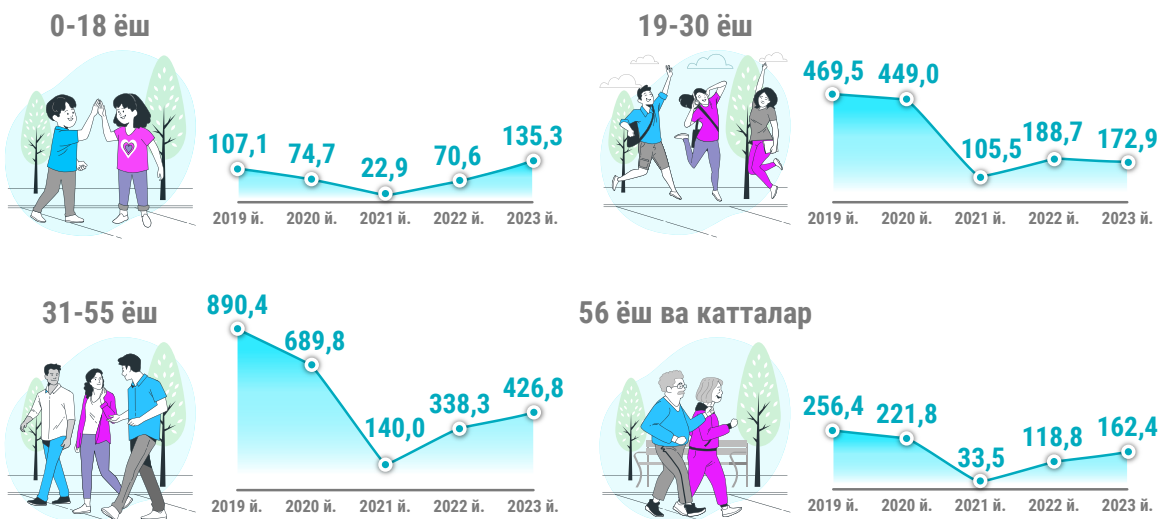
Ўзбекистондан 2023 йилнинг январь-март ойларида чет элга эркеклар асосан Қирғиз Республикасига – **197,3** минг киши (уларнинг умумий сонидан **40,1 %** ини ташкил этган), Тожикистонга – **129,7** минг киши (**26,3 %**) ва Қозоғистонга – **78,1** минг киши (**15,9 %**) кетган. Қолган **87,5** минг эркек (**17,7 %**) бошқа давлатларга чиққан.

Чет элга чиқиб кетган аёлларнинг умумий сонидан Қирғиз Республикасига – **159,8** минг киши (**39,5 %**), Тожикистонга – **104,8** минг киши (**25,9 %**) ва Қозоғистонга – **57,9** минг киши (**14,3 %**) кетган. Қолган **82,3** минг аёл (**20,3 %**) бошқа давлатларга чиқиб кетишган.

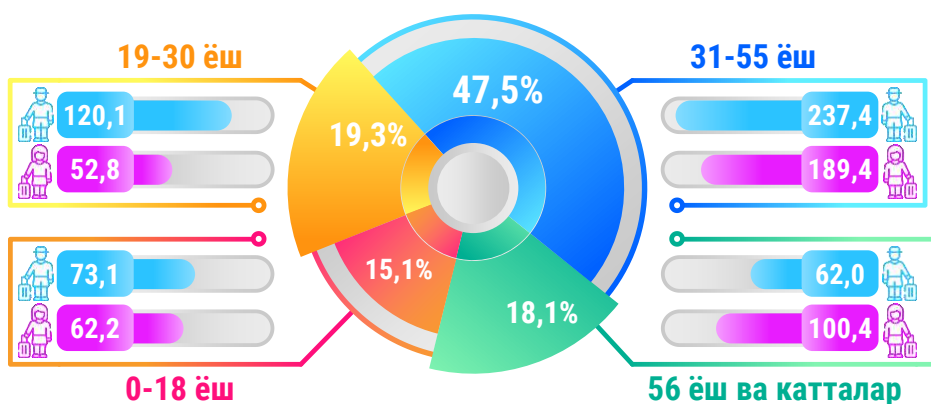
Чет элга кетган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари сонининг ёши бўйича тақсимланиши (тегишли йилнинг январь-март ойлари учун, минг киши)

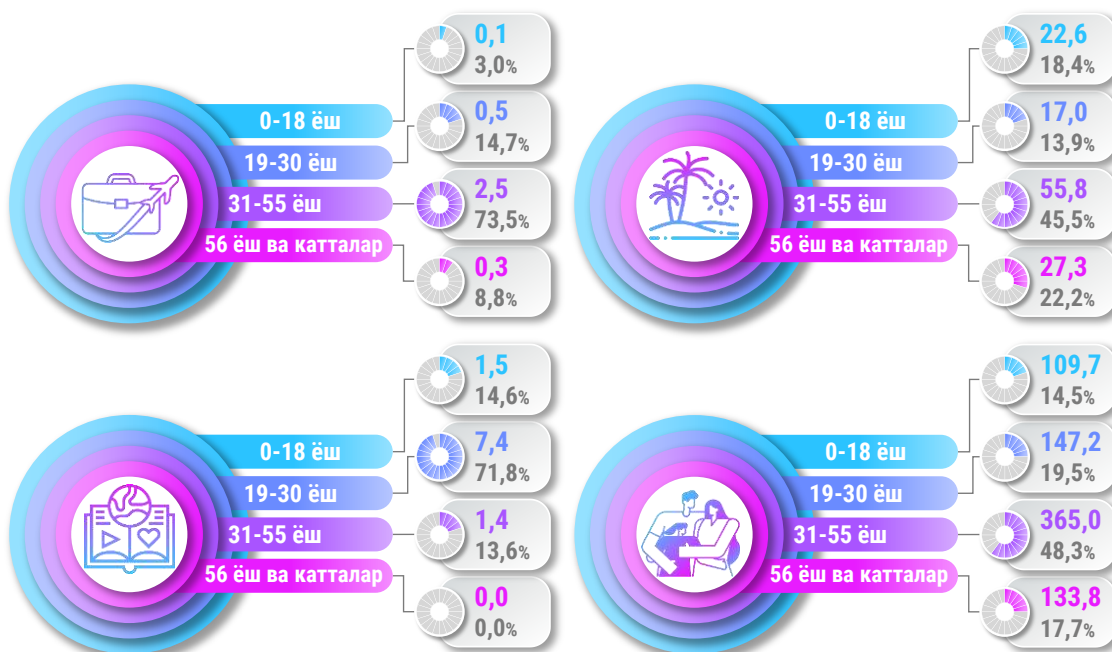
Дўст ва қариндошларни йўқлаш туризмнинг энг кенг тарқалган турларидан биридир. Бу ўз дўстлари ва қариндошлариникига ташриф буюриш учун одамларни бошқа шаҳарлар ёки мамлакатларга саёҳат қилишини ўз ичига олади. Бундай туризмнинг мақсади яқинлар билан алоқаларни мустаҳкамлаш ва бирга вақт ўтказишдир.

Чет элга кетган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари сонининг
ёши бўйича гендер тақсимоти
(2023 йил январь-март, минг киши)

2023 йилнинг январь-март ойларида хорижга чиққан Ўзбекистон фуқароларининг ёши бўйича тақсимланиши таҳлиliga кўра 31-55 ёшдагилар 47,5 % ни (426,8 минг киши, шундан эркеклар – 55,6 %, аёллар – 44,4 %), 19-30 ёшдагилар – 19,3 % ни (172,9 минг киши, шундан йигитлар – 69,5 %, қизлар – 30,5 %), 56 ва ундан катта ёшдаги фуқаролар – 18,1 % ни (162,4 минг киши, шундан эркеклар – 38,2 %, аёллар – 61,8 %) ва 0-18 ёшдаги болалар – 15,1 % ни (135,3 минг киши, шундан ўғил болалар – 54,0 %, қиз болалар – 46,0 %) ташкил этган.

Чет элга кетган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг
ёши ва сафар мақсадлари бўйича тақсимланиши
(2023 йил январь-март, минг киши)

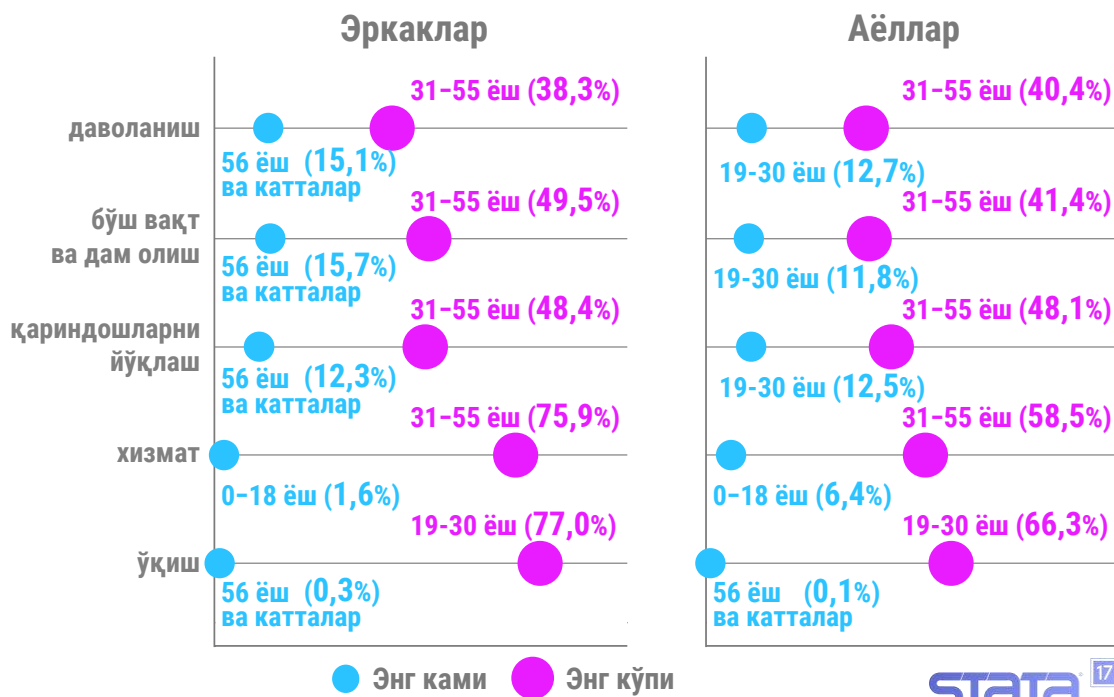

2023 йилнинг январь-март ойларида хизмат сафари, бўш вақтларини ўтказиш ва дам олиш, қариндошларни йўқлаш ҳамда даволаниш мақсадларида асосан 31-55 ёшдаги республикаимиз фуқаролари (улар хизмат сафари билан кетганлар сонидан **73,5 %** ини, бўш вақтларини ўтказиш ва дам олиш мақсадида кетганлар

сонидан **45,5 %** ини, қариндошларни йўқлашга кетганлар сонидан **48,3 %** ини ва даволаниш мақсадида кетганлар сонидан **39,6 %** ини ташкил этганлар) кетган.

Ўқиш мақсадида асосан 19-30 ёшдагилар кетган бўлиб, улар юртимиздан таълим учун кетганларнинг **71,8 %** ини ташкил этишган.

Даволаниш ва соғломлаштириш туризми туристнинг саломатлиги ва фаровонлигини яхшилашга қаратилган. Даволаниш туризми касалликларни даволаш, реабилитация дастурлари ва муолажалари каби тиббий ёрдам олишга қаратилган саёҳатларни ўз ичига олади. Соғломлаштириш туризми, ўз ўрнида, жисмоний ва психологик ҳолатни яхшилашга қаратилган саёҳатларни ўз ичига олади, масалан, курорт дастурлари, йога-турлари, фитнес саёҳатлари ва бошқалар. Туризмнинг ушбу тоифаси фақат қисқа муддатли даволанишни ўз ичига олади, чунки бир йил ёки ундан кўп вақт давомида тиббий муассасада қолишни талаб қиладиган узоқ муддатли даволаниш туризм соҳасига кирмайди.

Статистик кўрсаткичларга изоҳлар

Туризм – жисмоний шахсининг вақтинча бўлиш мамлакатадаги (жойидаги) манбалардан даромад олиш билан боғлиқ бўлган фаолият билан шуғулланмаган ҳолда доимий яшаш жойидан жўнаб кетиши (саёҳат қилиши).

Турист – вақтинча бўлиш мамлакатадаги (жойидаги) манбалардан даромад олиш билан боғлиқ бўлган фаолият билан шуғулланмаган ҳолда, вақтинча бўлиш мамлакатига (жойига) йигирма тўрт соатдан кетма-кет ўн икки ойгача бўлган даврга боровчи ёки вақтинча бўлиш мамлакатада (жойида) камида бир кеча тунаб қолувчи жисмоний шахс.

Ишга доир ва касбий мақсадлар – ушбу тоифага, мустақил равишда банд бўлган шахслар ва ёлланма ишловчилар фаолияти, агарда улар билан ташриф буюриладиган мамлакат ёки жойдаги ишлаб чиқарувчи-резидент ўртасида аниқ ёки назарда тутилган ёлланма меҳнат муносабатлари белгилари мавжуд бўлмаса, сармоядорлар, ишбилармонлар ва ҳоказолар фаолияти киради.

Таълим ва касбий тайёргарлик бу – тоифага, иш берувчи ёки бошқа ташкилотлар, шахслар томонидан тўланадиган қисқа муддатли курсларга қатнаш, тўлов асосида ўқиш, тилларни ўрганиш, касбий ёки бошқа махсус курслар, илмий таътилларни қўшган ҳолда муайян ўқув дастурларини ўтиш ёки курсларда муайян малакага эга бўлиш ва ҳоказолар киради.

Таътил, бўш вақтни ўтказиш ва дам олиш бу – тоифа, масалан, диққатга сазовор жойларни кўриш, табиий ва сунъий объектларга ташриф буюриш, спорт ёки маданий тадбирларда қатнашиш, профессионал бўлмаган спорт турлари билан шуғулланиш, пляжда дам олиш, сузиш ҳавзалари ва ҳар қандай дам олиш ва кўнгилочар объектлардан фойдаланиш, круизлар, кимор ўйинлари, ёзги ёшлар лагерлари, дам олиш уйлари, асал ойларига бориш, олий тоифадаги ресторанлар ва соғлом турмуш тарзига ихтисослашган муассасаларга ташриф буюриш (масалан, соғломлаштириш меҳмонхоналари), фитнес билан шуғулланиш, уй хўжалигига тегишли ёки ижарага олинган дала ҳовли (дача)ларда туриш ва ҳоказолар киради.

Дўстларни ва қариндошларни кўргани бориш бу – тоифа ўз ичига, қариндошлар ёки дўстларни кўришга ташриф буюриш; тўйларга, дафн маросимлари ёки бошқа ҳар қандай оилавий тадбирларга ташриф буюриш; бемор ёки қарияларни қисқа муддат давомида парваришлаш ва бошқалар каби фаолият турларини камраб олади.

Даволаниш ва соғломлаштириш муолажалари бу – тоифа касалланишдан кейинги қўшимча даволаниш мақсадида шифохоналар, клиникалар, санаториялар, умумий спектрдаги тиббий ва ижтимоий муассасалар хизматидан фойдаланиш, денгиз ва бошқа курортларга, шунингдек, тиббий хизматдан фойдаланиш учун тиббий ускуна ва хизматларга асосланган косметик жарроҳликни қўшган ҳолда, тиббий маслаҳатга асосланган бошқа ихтисослашган муассасаларга қатнашни ўз ичига олади. Бу тоифа фақат қисқа муддатли даволанишдан иборатдир.